FLORAE SICULAE PRODROMUS SIVE PLANTARUM IN SICILIA...

FLORAE SICULAE
PRODROMUS

SIVE

PLANTARUM IN SICILIA ULTERIORI

NASCENTIUM

ENUMERATIO

SECUNDUM SYSTEMA LINNAEANUM DISPOSITA

AUCTORE

JOANNE GUSSONE

MED. DOCT. ET PRAEFECTO

HORTI REGII BOTANICI IN *BOCCADIFALCO*.

VOL. II.

NEAPOLI

EX REGIA TYPOGRAPHIA.

MDCCCXXVIII.

POLYANDRIA.

I. Monogynia.

CAPPARIS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 876. Juss. 243.

Cal. 4-phyllus, coriaceus, deciduus. *Pet.* 4. *Stam.* longa. *Stigm.* capitatum. *Bacca* corticosa, supera, 1-locularis, pedunculata.

1. *C.* RUPESTRIS. *Smith fl. gr. pr. 1. p.355. Dec. pr. s. nat. 1. p. 245.*

C. inermis, foliis subrotundis carnosis persistentibus, stipulis setaceis deciduis, pedunculis solitariis unifloris folio longioribus.

C. peduncularis. *Presl del. Prag. p. 21*, et *fl. sic. 1. p. 111.*

C. non spinosa Bellonii, fructu majore. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 14.*

C. non spinosa. *Cast. H. Mess. p. 5.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 487*, ex *prodr.*

In rupibus calcareis, et ad muros vetustos.

Majo, Junio. ♄

Pedunculi sub anthesi saepe folio aequales; et *stipulae*, quae ex ipso *Preslio* sunt setaceae deciduae, ac solummodo in plantis junioribus conspiciendae, quomodo spinosae, uti ex illius diagnosi, dici possunt? Quod certum, in plantis prope Panormum, et alibi observatis nunquam stipulas spinosas vidi.

2. *C.* SPINOSA. *Lin. sp. pl. 720. Ucria H. Pan. p. 218*, excluso loco natali.

C. stipulis spinosis uncinatis, foliis subrotundis retusis

*

glaberrimis, pedunculis solitariis unifloris folio subaequalibus.

Ic. *Duham. arb. ed. nov. v. 1. t. 34. Blackw. herb. t. 417.*

In rupibus calcareis, ac vulcanicis; *Palagonia, Mineo, Militello di Val di Noto.*

Majo, Junio. ♄

Folia in Sicilia semper glabra vidi; earum color, ut in praecedente virescens, minora tamen minusque carnosa quam in illa.

3. *C. OVATA. Desf. atl. 1. p. 404. Will. sp. pl. 2. p. 1131.*

C. caulibus lignescentibus, stipulis spinosis uncinatis, foliis ellipticis oblongisque deciduis apice spina incurva munitis, junioribus ramulisque pubescentibus, pedunculis solitariis unifloris folio longioribus, baccis pyriformibus.

C. sicula. *Duham. arb. ed. nov. vol. 1. p. 159,* sine ic.

C. Fontanesii. *Dec. pr. s. nat. 2. p. 245. Spr. s. veg. 2. p. 572. Presl fl. sic. 1. p. 111.*

C. duplicata spina, folio acuminato. *Cup. H. Cath. p. 36.*

C. spinosa. *Cast. H. Mess. p. 5.*

Ic. *Fl. sic. t. 249. Quer. hish. 3. t. 78.*

C. duplicata spina, folio acuto. *Bocc. sic. t. 42. Cup. panph. 2. t. 87.*

In collibus, et campis argillosis mari finitimis; *Girgenti, Favare, Cattolica, Tusa, Catania, Paternò, Adernò, Agosta, Priolo.*

Aprili, Majo. ♄

Caules pro loci natura hyeme pereunt vel persistunt. Icon *Bocconi* ad hanc speciem certe spectat ex loco, et confer quae dixi in *pl. rar. p. 211. C. aegyptiaca Lam.* quoad specimina cretica Sieberiana ab

hac nostra non diversa; quae tamen ab icone *C. aegyptiacae Delis. fl. aegypt. p. 93. t. 31. f. 3* recedit, ob folia nunquam ita obovata ac basi cuneata, et stipulas magis uncinatas, ut in illa. An ejusdem speciei varietates?

CHELIDONIUM.

Juss. 236. Smith Brit. 2. p. 562. n. 241.

Cal. 2-phyllus. *Pet.* 4. *Siliqua* supera, 2-valvis, 1-locularis. *Sem.* plurima, cristata.

1. *C.* MAJUS. *Lin. sp. pl. 723*, excl. var. *b. Will. en. H. Ber. 1. p. 561. Ucria H. Pan. p. 219. Presl fl. sic. 1. p. 34.*

C. pedunculis umbellatis, petalis ellipticis integerrimis, foliorum pinnis sublobatis obtuse dentatis.

C. majus, vulgare. *Cup. H. Cath. p. 48.*

C. majus. *Cast. H. Mess. p. 7.*

Ic. *Lam. ill. gen. t. 450. f. 1. Bull. herb. t. 61.*

Ad sepes umbrosas, et ad margines sylvarum; *Ragusa, Modica, Scicli, Spaccaforno, Buccheri, Vizzini, Milo, Boschi di Valdemone.*

Aprili, Junio. ♃

GLAUCIUM.

Juss. 236. Smith Brit. 2. p. 563. n. 242.
CHELIDONII *sp. Lin.*

Cal. 2-phyllus. *Pet.* 4. *Siliqua* supera, 2-locularis, 2-3-valvis. *Sem.* plurima, punctata.

1. *G.* LUTEUM. *Smith l. c. Spr. s. veg. 2. p. 571. Presl fl. sic. 1. p. 33.*

G. caule glabro, foliis repandis inferioribus lyrato-pinnatifidis, summis cordatis amplexicaulibus, siliquis tuberculato-scabriusculis.

G. flavum. *Dec. syst. nat.* 2. *p.* 94.

Chelidonium glaucium. *Lin. sp. pl.* 724. *Ucria H. Pan. p.* 219.

Papaver corniculatum, luteum. *Cup. H. Cath. p.* 161. *Cast. H. Mess. p.* 42.

Ic. *Fl. dan.* 585.

Papaver corniculatum, majus. *Dod. pempt.* 448.

In arenosis, ac glareosis maritimis.

Aprili, Septembri. ♃

PAPAVER.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 881. *Juss.* 236.

Cal. 2-phyllus, caducus. *Pet.* 4. *Stig.* radiatum. *Caps.* supera, sub stigmate persistente poris dehiscens.

1. *P.* HYBRIDUM. *Lin. sp. pl.* 725. *Presl fl. sic.* 1. *p.* 31.

P. capsula hispida obovato-globosa torosa, calycinis foliolis pilosis, foliis 2-3-pinnatifidis, laciniis cuneiformi-linearibus aristatis, caule folioso multifloro hispidulo.

P. Argemone dictum, capitulo hirsuto rotundo, torulis canaliculato. *Cup. H. Cath. p.* 163.

P. erraticum, folio magis inciso. *Cast. H. Mess. p.* 42.

Ic. *Engl. bot. t.* 43, ex *Dec.*

Argemone capitulo hirsuto rotundo, torulis canaliculato. *Moris. hist.* 2. *s.* 3. *t.* 14. *f.* 9.

Inter segetes ubique.

Aprili, Majo. ⊙

2. P. *ARGEMONE*. *Lin. sp. pl. 725. Ucria H. Pan. p. 220. Presl fl. sic. 1. p. 31.*

P. capsula hispida elongato-clavata, foliolis calycinis glabriusculis, foliis bipinnatis laciniis linearibus setula terminatis, caule folioso multifloro hispido.

P. Argemone dictum, capitulo tenuiore hirsuto. *Cup. H. Cath. p. 163.*

Argemone sylvestris. *Cast. H. Mess. p. 33.*

Ic. *Fl. dan. 867.*

Argemone capitulo longiore, tenuiore, hirsuto. *Moris. hist. 2. s. 3. t. 14. f. 10.*

Inter segetes; *Mistretta*, *Caronia*.

Majo, Junio. ⊙

In praecedente *pili* in caule, foliis, et petiolis adpressi; in hoc *caulis* inferne pilis patentibus, superne pilis adpressis hispidus; *flores* parvi in utrisque, petalis basi nigro-maculatis.

3. P. *RHOEAS*. *Lin. sp. pl. 726. Ucria H. Pan. p. 220. Presl fl. sic. 1. p. 32.*

P. capsula glabra obovata, foliolis calycinis pilosis, foliis pinnatifidis glabriusculis, laciniis inciso-dentatis elongatis acutis, caule multifloro setulis patentibus hispido.

P. erraticum majus. *Cup. H. cath. p. 162*, et *supp. alt. p. 70. Cast. H. Mess. p. 42.*

Ic. *Fl. dan. 1580. Sturm fl. germ. p. 1. fasc. 17.*

P. erraticum. *Dod. pempt. 447.*

b. minor, petalis immaculatis coccineis.

P. erraticum, minus. *Cup. H. Cath. p. 163.*

Ic. P. Rhoeas, minus. *Dalech. hist. 439. f. 2.*

c. petalis dentatis.

Inter segetes ubique.

Aprili, Majo. ⊙

Pili caulini plus minusque conferti, patuli vel in pedunculis subadpressi; *foliorum* laciniae vel omnes aequales, vel terminalis elongata.

4. *P. ROUBIAEI. Vig. Dec. s. nat. 2. p. 78. Presl fl. sic. 1. p. 32.*

P. capsulis glabris obovato-subrotundis, foliolis calycinis pilosis, foliis bipinnatifidis hirsutis, laciniis linearibus setula terminatis, setis caulinis patulis, caule paucifloro.

Ic. *Viguier diss. 39. n. 4. t. 1. f. 1*, ex *Dec. l. c.*

In submontosis; *Palazzo Adriano* (*Gasparini*), *Trapani* (*Presl*).

Majo, Junio. ⊙

Setae omnes albidae, non inferiores violaceae, uti ex *Presl;* in pedunculis et in foliis adpressae ac breviores, in caule et in petiolis patentes: *caules* inferne violacei; *foliorum* laciniae ½-1. lin. latae, setula longa terminatae: *flores* fere ut in praecedente.

NYMPHAEA.

Smith fl. gr. pr. 1. p. 360. Spr. s. veg. 2. n. 1950.

Cal. 4-5-phyllus. *Pet.* plurima, germini sub staminibus inserta. *Stam.* exteriora dilatata. *Stig.* radiatum, sessile, nectariferum. *Bac.* supera, multilocularis, polysperma.

1. *N. ALBA. Lin. sp. pl. 729. Ucria H. Pan. p. 221. Presl fl. sic. 1. p. 29.*

N. foliis ovato-orbiculatis integerrimis cordatis, lobis approximatis, stigmate 6-radiato, radiis adscendentibus.

N. major, alba. *Cup. H. Cath. p. 154.*

Ic. *Fl. dan. 602. Sturm fl. germ. p. 1. fasc. 30.*
N. alba. *Dod. pempt. 585. f. 1.*
b. minor.
N. alba, minor. *Cup. H. Cath. p. 154.*
In fluminibus lente fluentibus; *Ragusa*, *Scicli*, *Modica;* in lacubus, et stagnis maritimis ambae varietates; *Spaccaforno ai pantani presso del mare.*
Majo, Junio. ♃

† NUPHAR.

Smith fl. gr. pr. 1. p. 361. Spr. s. veg. 2. n. 1952.
NYMPHAEAE sp. Lin.

Cal. 5-6-phyllus. *Pet.* plurima, receptaculo cum staminibus inserta, dorso nectarifera. *Stig.* radiato-sulcatum, sessile. *Bac.* supera, multilocularis, polysperma.

† 1. *N. LUTEA. Smith l. c. Spr. s. veg. 2. p. 606. Presl fl. sic. 1. p. 29.*
N. stigmate integro umbilicato, foliis ovali-cordatis, lobis approximatis, petiolis acutangulis.
Nymphaea lutea. *Lin. sp. pl. 729. Ucria H. Pan. p. 222.*
N. lutea, major. *Cup. H. Cath. p. 154.*
Ic. *Fl. dan. 603.*
Majo, Junio. ♃
In Sicilia ex *Cupani* ac *Preslio*, et prope *Castellobuono* ex *Ucria.*

CISTUS.

Juss. 294. *Pers. syn. pl.* 2. *p.* 74. *n.* 1313.

Cal. 5-phyllus, foliolis subaequalibus. *Cor.* 5-petala. *Caps.* supera, 5-raro 10-locularis, valvulis totidem medio septiferis.

1. *C.* VILLOSUS. *Lin. syst. veg.* 412. *Presl fl. sic.* 1. *p.* 114.
C. foliis subrotundo-ovatis rugosis subtomentoso-hirtis (laete virentibus) petiolatis, petiolis sulcatis connato-vaginantibus, pedunculis 1-floris 1-3-nisve, foliolis calycinis acutis pedunculisque piloso-villosis.
C. pilosus. *Lin. sp. pl.* 737, ex errore typografico.
C. mas, subrotundo folio hirsutissimo. *Cup. H. Cath. supp. alt. p.* 19.
Ic. *Duham. arb. ed.* 1. *t.* 64.
Cistus mas Matthioli. *Dalech. hist. p.* 222, sed flores in icone parvi.
In collibus aridis, et asperis montosis.
Majo, Junio. ♄
Flores rosei, ut in sequente.

2. *C.* CRETICUS. *Lin. syst. veg. p.* 497.
C. foliis spathulato-ovatis oblongisque subtomentoso-hirtis (obscure virentibus) margine subundulatis petiolatis, petiolis sulcatis subdistinctis, pedunculis 1-floris 1-3-nisve, foliolis calycinis acuminato-elongatis pedunculisque villosis.
C. ledon, sive viscosus, salvifolius, crispus, purpureus, humilis. *Cup. H. Cath. supp. alt. p.* 19, ex icone *Panph.* ad hanc speciem spectat, non vero ad *C. crispum* sub quo citatur a *Preslio.*
Ic. *Jacq. ic. rar.* 1. *t.* 95.
C. salvifolius ledon, seu viscosus, purpureus, hu-

milis, villosus. *Cup. panph. 1. t. 76. Bon. t. 171.*
C. ladanifera, cretica. *Buxb. cent. 3. p. 34. t. 64. f. 1. Tourn. it. p. 30.*

In collibus aridis Siciliae meridionalis; *Girgenti, Siculiana, Mazzara, Alicata, Spaccaforno, Noto.*

Majo, Junio. ♄

Species affinis admodum praecedenti, a qua potissimum diversa, caulis *pubescentia* laxa patente, quae in illa densissima albida ac adpressa; *foliis* longioribus, obscure virentibus, subtus magis scabris; *calycinis foliolis* acuminato-elongatis, quae in *C. villoso* acuta sed non elongata sunt. *Petioli* in foliis superioribus saepe basi connato-vaginantes, non distincti. Cum speciminibus creticis, et icone *Jacq.* haec nostra optime convenit.

3. *C. crispus. Lin. sp. pl. 738. Ucria H. Pan. p. 223. Presl fl. sic. 1. p. 115*, excluso synonymo *Cupani*.

C. foliis sessilibus lineari-lanceolatis undulato-crispis trinerviis rugosis pubescentibus, floribus 1-4 subsessilibus umbellatis.

Ic. *Cav. ic. 2. t. 174.*

C. mas, foliis Chamaedrii. *Cup. H. Cath. p. 51*, et *panph. 2. t. 223.*

C. ledon, foliis undulatis et crispis. *Bon. t. 10.*

C. mas V. *Clus. hist. 1. p. 69.*

In collibus arenosis maritimis; *Messina al Campo*,

Aprili, Majo. ♄

Petala purpurea; *folia* ut plurimum viscidula, ideoque arenulis saepius inquinata; *odor* gratus.

4. *C. salvifolius. Lin. sp. pl. 738. Ucria H. Pan. p. 223. Presl fl. sic. 1. p. 116.*

C. foliis petiolatis ovatis obtusis rugosis utrinque pilis stellatis hirsutis, junioribus subtus subtomentosis,

pedunculis longis superne articulatis solitariis 1-3-floris calycibusque pilis stellatis adpresso-hirsutis.

C. foemina, folio Salviae. *Cup. H. Cath. p. 51.*

C. foemina, flore albo. *Cast. H. Mess. p. 7.*

Ic. *Cav. ic. 2. t. 137. Jacq. collect. 2. t. 8*, male a *Dec.* in *pr. s. nat. 1. p. 265*, ad *C. monspeliensem* adducta.

C. foemina. *Clus. hist. 1. p. 70.*

In collibus calcareis, campis aridis, et asperis montosis.

Aprili, Majo. ♄

Flores albi, raro lutei, ante anthesim cernui; *stigma* sessile; *pedunculi* simplices, vel ad medium ramosi, ibique bracteis duabus deciduis obtuse lanceolatis instructi, 2-pollicares et ultra; *folia* adulta utrinque fere concoloria, virescentia. Icones *Jacq.* et *Cav.* hanc nostram exacte exprimunt.

5. *C. affinis. Bertol. fl. it. ined.*

C. foliis lineari-lanceolatis sessilibus trinerviis superne glabris subtus reticulatis villosis subviscosis, racemis terminalibus simplicibus subsecundis, calycinis foliolis exterioribus cordato-ovatis villosissimis bracteaeformibus interiora excedentibus.

Ic. *Fl. sic. t. 250. f. 1.*

C. foemina, folio vario, flore albo, erectus. *Cup. panph. 1. t. 2.*

In collibus aridis, et fruticetis submaritimis; *Collesano, Isnello, Cefalù, Finale.*

Aprili, Majo. ♄

Habitus, et *flores* albi, parvi omnino sequentis; a quo *foliis* magis glutinosis et obscure virentibus ac latioribus, non subtus pulverulento-glaucis, et *foliolis* calycinis semper distinctus.

6. *C.* MONSPELIENSIS. *Lin. sp. pl. 737. Ucria H. Pan. p. 223. Presl fl. sic. 1. p. 117.*

C. foliis lineari-lanceolatis sessilibus trinerviis supra glabriusculis subtus pulverulento-glaucis lacunoso-reticulatis subviscosis, racemis terminalibus simplicibus subsecundis, calycinis foliolis exterioribus ovato-lanceolatis villosissimis interiora aequantibus.

C. ladanifera Monspeliensium. *Cup. H. Cath. p. 52.*

Ic. *Fl. sic. t. 250. f. 2.*

C. ledon, cretensis forma, angustifolius. *Cup. panph. 2. t. 58. Bon. t. 173.*

Ledon V. *Clus. hist. 1. p. 79.*

In collibus, campis aridis, et fruticetis maritimis ubique. Aprili, Majo. ♄

7. *C.* FASTIGIATUS. *Nob.*

C. foliis sessilibus angusto-linearibus margine revolutis subtus canis reticulatis trinerviis, supra glaberrimis, junioribus glutinoso-viscosis, pedunculis terminalibus umbellato-fastigiatis, calycinis foliolis piloso-villosis acutis, bracteis villosis concavis acuminatis deciduis.

Helianthemum libanotis. *Guss. cat. H. R. Bocc. p. 30!*

H. umbellatum. *Presl fl. sic. 1. p. 118!* excl. syn.

Ic. *Fl. sic. t. 251.*

C. rorismarini foliis incanis in totum, flore candido. *Cup. panph. 1. t. 19. Raf. t. 35.*

In collibus, et campis asperis maritimis; *Comiso, e Vittoria ai Scoglitti, ed al Pennino di S. Lorenzo.* Majo, Junio. ♄

Caulis fruticosus, erectus; *foliola* calycina villosa: *habitus* omnino *Rosmarini officinalis*, ita ut facile cum illo e longinquo confundatur. Ab *Helianthemo umbellato*, cui proximus, differt genere et habitu

robustiori; et a *C. Clusii*, floribus umbellatis ac habitu discrepat.

Icones, Ledon X. *Clus. hist. 1. p. 81*, quoad flores; et C. angusto libanotidis folio, flore singulari. *Barr. ic. 294*, quoad folia hanc nostram speciem exacte referunt. An *C. libanotis Desf. atl. 1. p. 412* (exclusis synonymis) potius ad nostrum, quam ad *C. Clusii* spectat?

---

† 8. *C. laurifolius. Lin. sp. pl. 736. Ucria H. Pan. p. 222.*

C. arborescens exstipulatus, foliis oblongo-ovatis petiolatis trinerviis supra glabris, petiolis basi connatis.

In nemoribus (*Ucria*).

† 9. *C. ladaniferus. Lin. sp. pl. 737. Ucria H. Pan. p. 223.*

C. arborescens exstipulatus, foliis lanceolatis supra levibus, petiolis basi coalitis vaginantibus.

In aridis campis; *via da Cefalù a Messina* (*Ucria*).

† 10. *C. incanus. Lin. sp. pl. 737. Presl fl. sic. 1. p. 115.*

C. foliis lanceolato-spathulatis tomentosis rugosis subtrinerviis, superioribus angustioribus, petiolis sulcatis basi dilatatis connatis, pedunculis unifloris, sepalis villosissimis.

Ic. C. mas II. *Clus. hist. 1. p. 69.*

In collibus apricis; *Cefalù*, *Trapani.*

Majo. ♄ (*Presl*).

† 11. *C. albidus. Lin. sp. pl. 737. Presl l. c. p. 115.*

C. foliis sessilibus oblongo-lanceolatis incano-tomentosis rugosis trinerviis, floribus 3-8 terminalibus subumbellatis, sepalis tomentosis, externis majoribus.

Ic. C. mas I. *Clus. hist. 1. p. 68.*

In collibus apricis; *Trapani.*

Majo. ♄ (*Presl*).

+ 12. *C. SIDERITIS. Presl l. c. p. 116. Spr. s. veg. 4. par. 2. p. 205.*

C. caule decumbente, foliis petiolatis obovatis rugosulis subtus canescenti-tomentosis, pedunculis solitariis longis tomentoso-albicantibus 1-2 floris superne articulatis, sepalis tomentosis externis cordatis acutiusculis, floribus nubilibus nutantibus.

Ic. *nulla.*

In ericetis, et collibus apricis; *Cefalù.*

Majo. ♄ (*Presl*).

Habitus *C. salvifolii*, et *petala* ochroleuca ex *Presl*; an illius varietas?

13. *C. CUPANIANUS. Presl l. c. p. 117. Spr. l. c.*

C. foliis petiolatis ovatis acuminatis basi subcordatis margine fimbriatis utrinque rugosis subtomentosis, petiolis dilatatis sulcatis, pedunculis subtrifloris superne bractea solitaria lanceolata munitis, sepalis villosis.

a. virescens; foliis minus tomentosis pedunculis brevibus.

b. canescens; foliis canescenti-tomentosis, pedunculis brevibus.

c. peduncularis; foliis minus tomentosis, pedunculis elongatis.

Ic. *nulla.*

In collibus apricis herbidis; *S. Martino presso Palermo, Alcamo, Trapani.*

Majo. ♄

Foliis C. corbariensi affinis, *petala* ochroleuca. (*Presl*).

HELIANTHEMUM.

Juss. 294. Pers. syn. pl. 2. p. 75. n. 1314.
Cisti sp. Lin.

Cal. 5-phyllus, foliolis duobus minoribus. *Cor.* 5-petala. *Caps.* supera, 1-locularis, 3-valvis. *Sem.* dissepimentis affixa.

* *Suffruticosa exstipulata.*

1. *H.* LAEVIPES. *Pers. syn. 2. p. 76. Presl fl. sic. 1. p. 125.*

H. caule adscendente, foliis alternis setaceis glabriusculis, axillaribus brevissimis fasciculatis, pedunculis racemosis secundis, pedicellis glabris basi bracteatis, calycibus hirsutis.
Cistus laevipes. *Lin. sp. pl. 739.*
Chamaecistus capillaceis, seu Camphoratae foliis, pluribus ad eumdem exortum, uno aliis longiore. *Cup. H. Cath. p. 46.*

Ic. *Cav. ic. 2. t. 173. Gerard. prov. t. 14.*
Chamaecistus, capillaceis foliis, pluribus ad eumdem exortum. *Cup. panph. 1. t. 155. Raf. t. 118. f. 2.*

In collibus asperis; *Palermo a S. Martino, alla base di Monte Cuccio, Altavilla, Bagheria, Busambra ad Amorosa, val di Mazzara.*

Aprili, Majo. ♄

Ramorum apices sub floribus villosi; *pedunculi* declinati; *valvulae* capsularum demum in stellam expansae, ut in sequente; *semina* ovato-acuta, subtriquetra, altero latere convexa; *folia* viridia vel glauca.

2. *H. ericoides, b. pubescens. Dec. pr. s. nat. 1. p. 274.*
H. caule suberecto, foliis alternis linearibus imbricatis semicylindricis glabriusculis brevibus, pedunculis solitariis unifloris bracteatis lateralibus terminalibusque, ramorum summitatibus pubescentibus, capsulis nudis.
H. fumana. *Presl fl. sic. 1. p. 124.*
H. fumana *siculum. Jan. cat. p. 8!*
Cistus fumana. *Ucria H. Pan. p. 223.*
Ic. *Fl. sic. t. 252. f. 1.*
In collibus aridis marnaceis; *Siculiana, Montallegro, Sciacca, Partanna, Val di Noto.*
Aprili, Majo. ♄

** *Suffruticosa, stipulata.*

3. *H. sessiliflorum. Pers. syn. 2. p. 78. Presl fl. sic. 1. p. 123.*
H. caule erecto vel adscendente ramosissimo, ramis pubescentibus, foliis oppositis alternisque angusto-linearibus brevissime tomentosis cinereis margine revolutis, stipulis linearibus brevibus, floribus in pedunculo elongato spicatis secundis confertis.
Cistus sessiliflorus. *Desf. atl. 1. p. 417.*
Ic. *Desf. l. c. t. 106.*
In collibus arenosis aridis maritimis; *Comiso e Vittoria al Pennino di S. Lorenzo, ed ai Scoglitti.*
Aprili, Majo. ♄
Pedunculi oppositifolii et terminales, *flores* imbricatos sessiles unilaterales sustinentes; *calyces* pilosi, pilis albidis; *corollae* parvae, luteae; *capsulae* pubescentes, parvae, tamen calycibus longiores.

4. *H.* RUBELLUM. *Presl del. Prag. p. 25*, et *Fl. sic. 1. p. 126.*

H. caule procumbente, ramis adscendentibus erectisque, foliis petiolatis ovatis subrotundisque obtusiusculis supra viridibus subtus tomentoso-candidis, racemis oppositis ternisque paniculatis, pedunculis fructiferis flexuoso-contortis.

H. paniculatum. *Dec. pr. s. nat. 1. p. 278.*

H. nummularium. *Guss. Cat. H. R. Boc. p. 30!* non *Pers.*

Ic. *Fl. sic. t. 252. f. 2.*

Chamaecistus Majoranaefolio rotundo, raro, lucido, subtus incano. *Cup. H. Cath. p. 46*, et *panph. 2. t. 262.*

In asperis calcareis montosis; *Monte Caccaci presso Prizzi*, e *Monte delle Rose* (*Gasparrini*), *Busambra*, *Scopello*, *Pizzuta*, *Monte de' Cani*, *Madonie*, *Monte di Cammerata*, *Castrogiovanni*, *Villarosa*, *Priolo*, *Leonforte*, *Alicata*.

Aprili, Majo. ♄

Folia superne viridi-glaucescentia, vel aetate rubella; *stipulae* inferiores deciduae, superiores persistentes; *rami* superne albo-tomentosi, aut virescentes ac scabri; *flores* parvi. Descriptiones *Cisti nummularii Desf.* et *Cav.* (non *Lin.*), et icon *Cav.* cum nonnullis nostris speciminibus omnino conveniunt; an ideo *H. rotundifolium Dec. l. c. p. 277*, est mera hujus speciei varietas?; sicut aliunde *H. rubellum Presl*, et *H. paniculatum Dun.* a Cl. *Spr.* in *s. veg. 2. p. 191* tanquam species distinctae enumeratae inter se certe non differunt.

5. *H. VULGARE. Pers. syn. 2. p. 79.*

H. caule procumbente ramoso, ramis elongatis canescentibus, foliis margine subrevolutis ciliatis subtus viridi-cinereis, supra viridibus glabriusculis, inferioribus suborbiculatis, mediis ovato-ellipticis, superioribus oblongis, stipulis ciliatis, racemis laxis, pedicellis calycibusque pilosis.

Cistus Helianthemum. *Lin. sp. pl. 744.*

H. arcuatum, caule suffruticoso procumbente, ramis adscendentibus simplicibus hirsutis, foliis petiolatis supra glabris viridibus subtus viridi-canescentibus margine ciliatis vix revolutis, infimis orbiculatis, mediis ellipticis, superioribus oblongo-lanceolatis, stipulis lineari-lanceolatis ciliatis petiolo duplo longioribus, racemis apice inflexo-recurvis, pedicellis hirsutis, calycibus glabriusculis. *Presl fl. sic. 1. p. 129?*

Chamaecistus vulgaris, flore luteo. *Cup. H. Cath. p. 46.*

Ic. *Fl. dan. t. 101. Lam. ill. gen. t. 477. f. 1.*

b. foliis caulibusque molliter albo-tomentosis.

H. vulgare *e. Bert. am. it. p. 32.*

Chamaecistus foliis Myrti minoris, incanis. *Cup. H. Cath. p. 46.*

Ic. H. Polii montani foliis, procumbens. *Cup. panph. 1. t. 99.*

In asperis calcareis, et pascuis elatioribus montosis. Majo, Junio. ♄

6. *H. VIRIDE. Ten. fl. nap. 1. p. 299. Spr. s. veg. 2. p. 591. Presl fl. sic. 1. p. 125.*

H. caule erecto vel adscendente glabro, foliis oppositis linearibus margine revolutis laete virentibus acutis subfasciculatis glabris, stipulis subulatis folio

brevioribus, pedunculis racemosis, ramis superne calycibusque pubescentibus.

Chamaecistus Thymi foliis tenuioribus, ex quolibet oculo multis, uno aliis elatiori. *Cup. H. Cath. p. 46.*

Ic. *Ten. l. c. t. 47.*

H. thymifolio glabro. *Cup. panph. 2. t. 262.*

In collibus aridis, et submontosis calcareis; *Palermo a S. Martino, S. Maria a Gesù, Sagana, Monte de' Cani, Ficuzza, Castellammare, Alcamo, Trapani, Marsala, Mazzara, Siculiana, colline di Val di Noto.*

Junio, Julio. ♄

Flores parvi, ut in sequente; *folia* saepius fasciculata, unico ceteris longiore.

Iconem, Chamaecistus angusto Thymifolio, hispanicus. *Barr. ic. 416*, potius ad hanc speciem spectare arbitror, quam ad *H. glutinosum* vel *Barrelieri*, ad quae refertur a Cl. *Ten.* in *fl. med. p. 430*, et a *Dec. in pr. s. nat. 1. p. 276.* Etiam ad hanc speciem sunt referenda, quae de quodam suo *Cisto* scribit *Cav.* in *ic. rar. 2. p. 36*, sub *Cisto levi* » Plantam » siccam possideo, quae in Baetica crescit, quaeque » media videtur inter *C. levem*, et *C. glutinosum*: » color illi viridis, at capitula et ramorum summi- » tates valde villosa. »

7. *H. BARRELIERI. Ten. fl. nap. pr. p. 21*, an excluso synonymo *Barr. ic. 416? Spr. s. veg. 2. p. 591. Presl fl. sic. 1. p. 125.*

H. caule erecto vel adscendente, foliis lineari-lanceolatis angustis margine revolutis ac ciliatis oppositis vel alternis ramisque villoso-pubescentibus, stipulis lineari-subulatis mucronatis erectis folio minoribus,

pedunculis racemis calycibusque villosis (non glutinosis).

Ic. *Curtis Bot. mag. t. 2371*, mala.

Chamaecistus luteus, thymifolius, polyanthus. *Barr. ic. 443.*

b. ramis superne pedunculisque villoso-glutinosis, foliis elongatis.

H. glutinosum. *Presl fl. sic. 1. p. 126*, non *Pers.* ex loco.

In collibus, et asperis montosis; *Bagheria*, *Sagana*, *Alcamo*, *Ficuzza*, *Partanna*, *S. Giuseppe*, *Pizzuta*, *S. Maria del Bosco*, *Carini*, *Madonie*, *da Trapani a Girgenti* : varietas *b.*, *Sciacca a S. Calogero*.

Majo, Junio. ♄

Affinis praecedenti, sed *florescentia* praecocior; *folia* obscure virentia, pubescentia, margine ciliata.

8. *H. ARABICUM*. *Pers. syn. 2. p. 80. Presl fl. sic. 1. p. 124.*

H. caule adscendente hirsuto, ramis virgatis, foliis caulinis superioribus alternis lineari-oblongis hirsuto-pubescentibus subsessilibus, inferioribus oppositis linearibus glabris approximatis, pedunculis solitariis suboppositifoliis terminalibusque.

Cistus arabicus. *Lin. sp. pl. 745.*

Ic. Cistus arabicus. *Vahl symb. 2. t. 35.*

b. foliis inferioribus pilis sparsis albis hirsutis; superioribus hirsuto-pubescentibus.

In collibus aridis argilloso-calcareis; *Sciacca*, *Alicata*, *Terranova*, *Mazzara*, *Marsala*, *Girgenti*, *Noto*, *Comiso*, *S. Michele* : var. *b.*, *Alicata*, *Sciacca*.

Aprili, Majo. ♄

Corollae intense flavae, semipollicares et ultra; *ca-*

psulae glaberrimae, calyci aequales; *folia* superiora, *ramorum* apices, et *pedunculi* pubescenti-viscosi. In *b. pili* pedunculorum longiores, et patentiores.

*** *Perennia vel herbacea: stipulata, aut exstipulata.*

9. *H. TUBERARIA. Pers. syn. 2. p. 77. Presl fl. sic. 1. p. 120.*

H. caulibus basi perennantibus caespitosis, floriferis annotinis adscendentibus simplicibus, foliis radicalibus in petiolum desinentibus ovato-oblongis tomentoso-villosis canescentibus, caulinis superioribus glaberrimis alternis lanceolatis, pedicellis basi bracteatis, calycibus glabris nitidis.

Cistus Tuberaria. *Lin. sp. pl. 741.*

Ic. *Cav. ic. 1. t. 67.*

Helianthemum Plantaginis folio, perenne. *Buxb. cent. 3. t. 63.*

In collibus maritimis arenosis; *Messina al Campo*, ubi primus invenit *Arrosto.*

Aprili, Majo. ♄

Species cum aliis hujus generis, haud facile confundenda *habitu, foliis calycibusque. Racemi* terminales, laxi, breves; *pedicelli* patentes, inde nutantes, demum erecti; *flores* pallide flavi.

10. *H. PLANTAGINEUM. Pers. syn. 2. p. 77.*

H. caule erecto hirsuto, foliis elliptico-lanceolatis sessilibus 3-5-nerviis utrinque villoso-hirsutis, summis alternis oblongo-linearibus stipulatis, racemis brevibus, calycis foliolis exterioribus angusto-linearibus interiora subaequantibus, petalis denticulatis immaculatis.

Cistus plantagineus. *Will. sp. pl. 2. p. 1197.*

Ic. *Fl. sic. t. 253.*

In collibus; et campis maritimis arenosis; *presso Mezzojuso, e presso il Cotrano* (*Gasparrini*), *Vittoria a Dorillo, Comiso alla Berdia, bosco di Castelvetrano.*

Aprili, Majo. ☉

Affine admodum sequenti; sed *habitu*, *foliis* latioribus subtus pilis stellatis tectis, *racemis* abbreviatis, et *calycinis foliolis* exterioribus latioribus diversum: haec glabriuscula, at interiora villoso-incana.

11. *H.* GUTTATUM. *Pers. syn.* 2. *p.* 77. *Presl fl. sic.* 1. *p.* 120.

H. caule erecto hirsuto, foliis oppositis sessilibus oblongo-linearibus trinerviis villoso-hirsutis, supremis alternis bracteatis, racemis laxis elongatis, foliolis calycinis interioribus exteriora duplo superantibus, petalis subintegris.

Xolantha racemosa. *Raf. carat. p.* 74 !

Cistus flore pallido, punicante macula insignito. *Cup. H. Cath. p.* 52.

Ic. *Raf. l. c. t.* 18. *f.* 1. bona, sed petala deficiunt.

H. flore maculoso. *Columun. ecphr.* 2. *p.* 78. *t.* 77.

In campis, ac collibus herbosis arenosis, et in aridis ubique.

Aprili, Majo. ☉

Quamvis *Raf.* flores apetalos describat, tamen de suo synonymo certe nullum dubium. Variat *caule* simplici (H. guttatum *y. Presl l. c.*) vel ramoso; *pedicellis* 5-10 lin. longis; *petalis* integris vel denticulatis (H. guttatum *b. Cavanillesii Presl l. c.*), maculatis (H. guttatum *a. Columnae Presl l. c.*) vel immaculatis.

12. *H.* NILOTICUM. *Pers. syn.* 2. *p.* 78. *Presl fl. sic.* 1. *p.* 121.

H. tomentoso-pubescens hirsutumve, caule erecto subsimplici, foliis oblongo-ellipticis breviter petiolatis, superioribus alternis pedunculo oppositis, infimis exstipulatis, pedunculis erectis capsula brevioribus, calycibus acuminatis.

Cistus niloticus. *Lin. mant.* 246.

Ic. *Fl. sic. t.* 255.

Cistus annuus 1. *Clus. hist.* 1. *p.* 76.

b. majus; caule adscendente simplici foliisque leviter tomentosis, calycis tomentosi nervis hirsutis. *Presl l. c.*

In collibus et campis arenosis; *Palermo ai Colli, Marsala, Mazzara, Castelvetrano, Castrogiovanni, Caltanissetta, Alia, Alicata, Butera, Vittoria, Comiso, Spaccaforno, Noto, Siracusa, Mistretta, Bronte, Vallelunga.*

Aprili, Majo. ⊙

Petala pallide lutea, calyce breviora; *capsula* calyce paullo brevior, glaberrima, non pubescens, ut ex *Marsch. fl. taur. cauc.* 2. *p.* 9. A praecedente *pedunculis* erectis calyce brevioribus, et ab *H. ledifolio* hirsutie subtomentosa omnium partium diversum.

13. *H.* SALICIFOLIUM. *Pers. syn.* 2. *p.* 78. *Presl fl. sic.* 1. *p.* 122.

H. adpresse hirsutum, caule ramoso, ramis adscendentibus, foliis breviter petiolatis obovato-oblongis, stipulis lineari-oblongis folio brevioribus, pedunculis bractea ovata integra oppositis eamque superantibus.

Cistus salicifolius. *Lin. sp. pl.* 742. *Ucria H. Pan. p.* 224.

C. folio Salicis. *Cup. H. Cath. p.* 52.

Ic. *Fl. sic. t. 254. f. 1.*

b. pilosum, caule pedunculisque pubescenti-pilosis, pilis patentibus albidis distinctis, non fasciculatis.

Ic. *Fl. sic. t. 254. f. 2.*

Cistus annuus. *Clus. hist. 1. p. 76*, potius hanc varietatem refert.

In collibus, et in campis sterilibus montosis: var. *b. Comiso, Madonie, Terranova.*

Aprili, Majo. ⊙

Pedunculi sub anthesi erecti, demum horizontaliter patentes; isti et *caules* semper adpresse hirsuti, pilis caulinis fasciculatis. In varietate *b. pili* albidi, molliores, patentes, non fasciculati; et descriptiones nonnullorum auctorum cum hac conveniunt. An species propria?

H. intermedium, et *H. denticulatum Presl l. c.* non nisi hujus speciei varietates sunt.

14. *H.* AEGYPTIACUM. *Pers. syn. 2. p. 78. Presl fl. sic. 1. p. 123.*

H. caule pubescente, foliis breviter petiolatis lineari-oblongis angustis margine revolutis subtus pallide cinereis, summis alternis omnibus stipulatis, calycibus ovato-oblongis subscariosis inflatis petala includentibus.

Cistus aegyptiacus. *Lin. sp. pl. 742. Jacq. obs. 3. p. 17. Ucria H. Pan. 224.*

Ic. *Jacq. l. c. t. 68.*

Chamaecistus Rorismarini foliis, vesicarius. *Cup. H. Cath. p. 46,* et *panph. 2. t. 137. Raf. t. 110. f. 3.*

In campis, et collibus arenosis; *S. Michele, Comiso, Biscari, Vittoria, Chiaromonte nella pianura sottoposta.*

Aprili, Majo. ⊙

Calycis foliola interiora 3-4-nervia, *nervis* ciliatis; *corolla* pallide flava, *calyce* brevior.

---

† 15. *H.* CANUM. *Pers. syn. 2. p. 76.*

H. suffruticosum exstipulatum procumbens, foliis oppositis obovatis villosis subtus tomentosis, floribus subumbellatis.

C. canus. *Lin. sp. pl. 740. Ucria H. Pan. p. 223.*

In montosis; *Valle di S.Martino presso Palermo* (*Uc.*)

† 16. *H.* PILOSUM. *Pers. syn. 2. p. 60.*

H. suffruticosum stipulatum, foliis linearibus subtus bisulcatis incanis, calycibus levibus.

C. pilosus. *Lin. sp. pl. 744. Ucria H. Pan. p. 224.*

In montosis; *Palermo al Caputo* (*Ucria*). An *H. Barrelieri ?*

† 17. *H.* HALIMIFOLIUM. *Pers. syn. 2. p. 75. Presl fl. sic. 1. p. 119.*

H. caule fruticoso exstipulato erecto ramoso, ramis superne leproso-albidis, foliis utrinque leproso-candidis oblongo-lanceolatis basi attenuatis subpetiolatis, pedunculis longis ramosis subpaniculatis leproso-albidis, calycibus leprosis 5-sepalis, sepalis duobus externis angustissimis linearibus, stigmate subsessili.

Ic. *Cav. ic. rar. 2. t. 136.*

Cistus Halimi minoris folio. *Barr. ic. 287.*

In saxosis aridis maritimis; *Trapani.*

Majo, Junio. ♄ (*Presl*).

† 18. *H.* CROCEUM. *Pers. syn. 2. p. 79. Presl fl. sic. 1. p. 128.*

H. caule suffruticoso ramoso, ramis simplicibus adscendentibus tomentoso-canescentibus, foliis tomentosiusculis subtus canescentibus supra glaucis mar-

gine revolutis, inferioribus suborbiculatis, mediis ellipticis, superioribus lanceolatis acutis, stipulis erectis linearibus villosis subvirescentibus, inferioribus minutis, superioribus petiolo triplo longioribus, calycibus flavescentibus minute pubescentibus.

Ic. Cistus croceus. *Desf. atl. 1. t. 110.*

Chamaecistus V. *Clus. hist. 1. p. 75.*

In pascuis apricis Nebrodum.

Junio, Julio. ♄ (*Presl*).

† 19. *H. bicolor. Presl fl. sic. 1. p. 128.*

H. caule suffruticoso procumbente ramoso, ramis adscendentibus hirsutis, foliis oblongo-lanceolatis margine revolutis ciliatis subtus incanis, supra hirsutis viridibus, stipulis linéaribus viridibus ciliatis petiolum superantibus, pedicellis nervisque calycinis hirsutis, pilis albidis.

Ic. *nulla.*

In regione fagi Nebrodum; *Monte Scalamadaggio.*

Junio, Julio. ♄

Simillimum *H. tomentoso Dun.* in *Dec.* (*Presl*).

† 20. *H. appenninum. Pers. syn. 2. p. 80. Presl fl. sic. 1. p. 129.*

H. caule suffruticoso ramoso, ramis erectis patulisve cano-tomentosiusculis, foliis petiolatis lineari-lanceolatis margine leviter revolutis subtus tomentosis supra glaucescentibus demum glabris, stipulis subulatis petiolo longioribus, calycibus glauco-cinereis brevissime villosis obtusiusculis striatis.

Ic. H. album, germanicum. *Tab. ic. 1062.*

In collibus herbidis ad Messinam.

Majo. ♄ (*Presl*).

† 21. *H. PULVERULENTUM.* *Pers. syn. 2. p. 80. Presl fl. sic. 1. p. 129.*

H. caule suffruticoso ramosissimo procumbente, ramis adscendentibus incano-tomentosiusculis, foliis oblongo-linearibus obtusis tomentosis margine revolutis subtus incanis supra glaucis, stipulis subulatis petiolo longioribus, calycibus tomentoso-pubescentibus canescentibus.

Ic. *nulla.*

In sterilibus collibus ad mare Tyrrhenicum prope Messinam.

Majo, Junio. ♄ (*Presl*).

II. Pentagynia

Styli 2-5.

P A E O N I A.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 920. Juss. 234.

Cal. 5-phyllus. *Pet.* 5. *Styl.* nulli. *Caps.* superae, polyspermae, sutura longitudinali superne dehiscentes.

1. *P. CORALLINA.* *Retz Spr. s. veg. 2. p. 615. Dec. syst. nat. 1. p. 388.*

P. herbacea, capsulis tomentosis a basi recurvatis, foliis biternatis, foliolis ovatis integris glabris.

P. officinalis *b.* mascula. *Lin. sp. pl. 747.*

P. communis, vel foemina. *Cup. H. Cath. p. 169.*

Ic. *Engl. bot. t. 1513*, ex *Dec.*

P. mas. *Lob. ic. 684. f. 2*, et *685 f. 1. Dod. pempt. 194. f. 1.*

b. flavescens; floribus albido-flavescentibus, foliolis plerumque oblongis.

P. flavescens, herbacea, capsulis a basi recurvatis densissime tomentosis, foliolis ovatis planis integris glabris. *Presl del. Prag. p. 5*, et *fl. sic. 1. p. 27.*

P. folio subtus incano, flore albo vel pallido. *Cup. H. Cath. p. 169.*

Ic. *Fl. sic. t. 256.*

In sylvaticis, et in dumetis montosis; *Quisquina* (*Gasparrini*), *Sagana*, *Pizzuta*, *Busambra*, *Madonie*, *Boschi di Caronia*, *di Mandanici*, *di Mistretta*, *di Capizzi.*

Aprili, Majo. ♃

Foliola ovata, plana; *capsulae* ferrugineo-tomentosae; *radices* fasciculatae; *flores* in *a.* kermesini.

2. *P. RUSSI. Biv. man. 4. p. 12. Spr. s. veg. 2. p. 615. Presl fl. sic. 1. p. 26.*

P. herbacea, capsulis recurvatis tomentoso-pilosis, foliis biternatis, foliolis ellipticis integris subtus puberulis.

P. officinalis. *Ucria H. Pan. p. 225*, ex loco.

P. hyemalis pumila, Rosae rubrae monoflorae. *Cup. H. Cath. p. 169!*, et

P. folio nigricante splendido; *supp. alt. p. 69?*

Ic. *Fl. sic. t. 257.*

P. hyemalis pumila, cauliculo atrorubente, Rosae rubrae monoflorae. *Cup. panph. 2. t. 82.*

In sylvaticis dumetis montosis; *presso Prizzi* (*Gasparrini*), *Palermo a S. Martino*, *a Monte Cuccio.*

Aprili, Majo. ♃

Radices fusiformes; *caules* uti *petioli* purpurascentes; *foliola* supra glabra obscure virentia, subtus plus minusque puberula, interdum villosa; *petala* obovata, kermesina; *capsulae* tomentoso-pilosae.

DELPHINIUM.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 924. Juss. 234.

Cal. nullus. *Pet.* 5, supremum calcaratum. *Nect.* postice cornutum. *Caps.* 3-5, superae, erectae, hinc longitudinaliter dehiscentes.

1. *D.* PEREGRINUM. *Lin. sp. pl. 749. Biv. cent. 1. p. 33. Ucria H. Pan. p. 226.*

D. caule erecto ramosissimo, ramis virgatis, foliis (membrabaceis) glabris, inferioribus multipartitis, mediis trifidis, superioribus rameisque integris, racemis laxis, nectarii laminis lateralibus stipitatis limbo emarginato orbiculato basi cordato, pedicellis (6-12 lin.) bracteas demum excedentibus.

D. junceum. *Dec. pr. s. nat. 1. p. 348.*

D. halteratum. *Presl fl. sic. 1. p. 24*, non *Sibth.* ex loco!

D. consolida. *Ucria H. Pan. p. 225*, non *Lin.*

Consolida regalis arvensis. *Cup. H. Cath. p. 56*, et C. regalis laxifolia, parvo flore; *supp. alt. p. 22.*

Ic. *All. pedem. t. 25. f. 3. Sibth. fl. gr. t. 506.*

Consolida regalis montana, flore dilute coeruleo. *Cup. panph. 1. t. 118.*

D. arvense, sive montanum, flore dilute coeruleo. *Bon. t. 25.*

In arvis, campis, et inter segetes ubique.

Aprili, Majo. ⊙

Pedunculi dumtaxat inferiores racemi (1-2) bracteis obtusiusculis aequales in hac specie.

2. *D.* CONFERTUM. *Nob.*

D. caule erecto ramoso, foliis inferioribus multipartitis, superioribus rameisque tripartitis, supremis in-

tegris, racemis confertis, nectarii laminis lateralibus stipitatis limbo subintegro orbiculato basi cordato, pedicellis (3-5 lin.) bracteas non excedentibus.

Ic. *Fl. sic. t. 258.*

In arvis subarenosis; *Messina, Milazzo.*

Majo, Junio. ☉

Habitus omnino praecedentis; sed *caules* breviores; *rami* pauci, non virgati; *folia* omnia conferta; *flores* majores et imbricati; *capsulae* ut in illo pubescentes; *bracteae* acuminatae, pedicellis longiores; *bracteolis* vero linearibus oppositis, ut in praecedente.

3. *D.* EMARGINATUM. *Presl. del. Prag. p. 6*, et *fl. sic. 1. p. 25*, excluso synonymo *Cupani* ad *Ajugam orientalem* spectante.

D. petiolis basi subdilatatis inferne striatis, foliis inferioribus 5-7-palmato-partitis, lobis inciso-dentatis, superioribus multipartitis trifidisque, racemo simplici laxo, bracteis linearibus pedicello longioribus, nectarii laminis lateralibus stipitatis intus barbatis limbo bifido, capsulis tribus.

Aconitum Anemones stellatae folio lucido, Consolidae regalis folio, glabrum. *Cup. H. Cath. p. 3*, et *supp. alt. p. 5.*

Ic. *Fl. sic. t. 259.*

Aconitum coeruleum, leviter pilosum, Anemones, vel Geranii argentei foliis, Delphinii foliis. *Cup. panph. 1. t. 137.*

In collibus lapidosis, et fruticetis asperis submontosis; *Palermo a Boccadifalco, Sferracavallo, Monte Gallo, S. Maria a Gesu, Monte de'Cani, Trabia, Termini, Castellammare, Cofani.*

Majo, Junio. ♃

D. pentagyno proximum; sed *habitus* diversus; *herba.*

superne non velutina; *petioli* inferne striati; *folia* etiam summa partita; *nectarii laminae* laterales emarginato-bifidae, non integrae; *capsulae* 3, non vero 4-6.

4. *D.* STAPHYSAGRIA. *Lin. sp. pl. 750. Ucria H. Pan. p. 226. Presl fl. sic. 1. p. 26.*

D. caule petiolisque molliter pubescenti-pilosis, foliis palmatis lobis acutis subtrifido-dentatis, pedicellis bracteas floresque duplo superantibus, calcare brevissimo.

Staphysagria. *Cup. H. Cath. p. 208.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 508.*

Staphysagria. *Dod. pempt. 366.*

In ruderatis, dumosis, glareosis, et secus vias; *Siracusa e Catania* (*Presl*), *Palermo alla Grazia, a Sferracavallo, al piano de' Porrazzi; Barcellona, Noto, Spaccaforno, Comiso, Terranova.*

Aprili, Majo. ⊙, ♂

Herba odore nauseoso-viroso, plus minus subunctuosa; *flores* in racemo laxo pallide coerulescentes; *capsulae* una cum *seminibus* globoso-triquetris crassae, majusculae.

---

† 5. *D.* HALTERATUM. *Sibth.* ex *Smith pr. fl. gr. 1. p. 371.*

D. nectariis diphyllis emarginatis, corollis enneapetalis, lateralibus suborbiculatis ungue capillari, foliis multipartitis.

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 507.*

In Sicilia. ⊙

Praecedente (*D. peregrinum*) majus, *foliis* magis divisis; *petalis* infimis patentibus nec conniventibus (*Smith l. c.*).

AQUILEGIA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 934. Juss. 234.

Cal. nullus. *Pet.* 5. *Nect.* 5, inter petala deorsum corniculata, superne hiantia, labio exteriore magno plano, interiore minimo. *Caps.* 5, superae, distinctae, hinc longitudinaliter dehiscentes.

1. *A.* VULGARIS. *Lin. sp. pl. 752. Ucria H. Pan. p. 228. Presl fl. sic. 1. p. 24.*

A. calcaribus incurvis, capsulis petiolisque villosis, caule folioso multifloro foliisque ternatis glabriusculis, foliolis 2-3-partito-lobatis, lobis obtusis subcrenatis.

A. sylvestris. *Cup. H. Cath. p. 21.*

A. simplex. *Cast. H. Mess. p. 3.*

Ic. *Fl. dan. 695.*

Isopyrum Dioscoridis. *Columm. phyt. p. 1. t. 1.*

Aquileja. *Matth. comm. 1. p. 577.*

In sylvis montosis : *Madonie all' acqua del canale, Boschi di Caronia, di Mistretta, di Capizzi, di Cannata, di Francavilla;* sed prope Panormum a *S. Martino* (ubi ex *Presl*) certe non provenit.

Majo, Junio. ♃

Caules superne aliquando subviscosi; *folia* glaberrima, vel pubescentia; *flores* coerulei; *styli* staminibus aequales, vel breviores.

NIGELLA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 935. Juss. 233.

Cal. nullus. *Pet.* 5. *Nect.* 5-10 intra corollam. *Caps.* 5-10, distinctae vel coalitae, rostratae, superae.

1. *N.* DAMASCENA. *Lin. sp. pl. 753. Ucria H. Pan. p. 228. Presl fl. sic. 1. p. 23.*

N. antheris muticis, capsulis quinis levibus bilocularibus in unicam ovato-globosam ad apicem usque connexis, floribus involucro folioso capillaceo-multifido cinctis, petalis patentibus.

N. angustifolia, flore majore simplici coeruleo. *Cup. H. Cath. p. 152.*

Melanthium sylvestre. *Cast. H. Mess. p. 41*, et M. flore coeruleo simplici. *Cast. l. c. p. 15.*

Ic. *Lam. ill. gen. t. 488. Sibth. fl. gr. t. 509*, ex prodr. Melanthium damascenum. *Dod. pempt. 304.*

In collibus, campis aridis, et inter segetes ubique. Aprili, Majo. ⊙

Petala in Sicilia fere semper albida, vel pallidissime coerulescentia; *pistilli* in anthesi recurvati, demum erecto-patentes ac apice irregulariter contorti; *laciniae foliorum* caulis, et praesertim involucri, ad margines ac ad rachidem minutissime serrulato-scabrae. Variat *caule* nano, et *floribus* duplo minoribus.

2. *N.* ARVENSIS, *b. glaucescens. Guss. pl. rar. p. 216.*

N. antheris apiculatis, stylis 5-7 externe circinatim revolutis, capsulis levibus in unicam conicam basi angustatam ultra medium connexis, floribus nudis, foliis glaucescentibus rigidis costa petiolisque muricato-ciliatis, caule glabro inferne muricato-scabro, ramis divergentibus.

N. arvensis. *Ucria H. Pan. p. 228. Presl fl. sic. 1. p. 23.*
N. arvensis cornuta. *Cup. H. Cath. p. 152.*

Ic. *Fl. sic. t. 260.*

In argillosis, et aridis campis; raro in herbosis arenosis maritimis; *Mazzara, Marsala, Girgenti ai Macalubbi.*

Majo, Junio. ⊙

---

† 3. *N.* SATIVA. *Lin. sp. pl. 753. Ucria H. Pan. p. 228.*

N. pistillis quinis, capsulis muricatis subrotundis, foliis subpilosis.

Ubique (*Ucria*); sed nullibi illam adhuc observavi.

REAUMURIA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 936. Juss. 316.

Cal. 5-phyllus, aristatus. *Pet.* 5, reflexa, basi squamis crenatis munita. *Caps.* 5-locularis, 5-valvis, supera.

1. *R.* VERMICULATA. *Lin. sp. pl. 754.*

R. caule suffruticoso, foliis glaucescentibus semiteretibus obtusiusculis subfasciculatis.

Sedum maritimum fruticans, vermiculatum. *Cup. H. Cath. p. 200.*

Ic. *Lam. ill. gen. t. 489. f. 1.*

Sedum siculum, maritimum, vermiculatum, flore Saxifragiae albae, semine villoso. *Bocc. sic. t. 4.*

S. maritimum, villoso semine. *Cup. panph. 1. t. 154, et 2. t. 175. Bon. t. 119.*

In argillosis inundatis maritimis; *Girgenti presso il caricatojo lungo la strada di Siculiana sul mare.*

Julio, Augusto. ♄

*

Habitus fere *Salsolae fruticosae* ; *caules* erectiusculi ; *folia* conferta ; *flores* terminales , rosei ; *capsulas* maturas et *semina* non vidi.

III. Polygynia.

ANEMONE.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 948. Juss. 232.

Cal. nullus , sed hujus loco involucrum caulinum a flore distans. *Pet.* 6-15 , infera. *Sem.* plura, caudata vel ecaudata.

1 . *A.* CORONARIA. *Lin. sp. pl. 760. Presl fl. sic. 1. p. 6.*

A. foliis radicalibus ternato-decompositis , laciniis lanceolatis mucronatis , involucri foliolis laciniatis sessilibus , petalis ovalibus obtusiusculis , seminibus lanatis ecaudatis.

A. pratensis. *Ucria H. Pan. p. 229* , non *Lin.*, ex loco.

A. oenanthes. *Ucria pl. ad Lin. opus add. n. 13.*

A. italica , purpurea , foliis floris orbiculatis. *Cup. H. Cath. p. 16* , et

A. oenanthes foliis , flore violaceo hexaphyllo. *supp. alt. p. 7.*

A. sylvestris , simplex , tenuifolia , coerulea. *Cast. H. Mess. p. 3.*

Ic. *Lam. ill. gen. t. 496. f. 1.*

A. hortensis tenuifolia , simplici flore. *Clus. hist. 1. p. 255.*

In arvis ubique communis.

Februario, Martio. ♃

Petala violacea, externe villosa.

2. *A.* HORTENSIS. *Lin. sp. pl. 761. Ucria H. Pan. p. 230.*

A. foliis cordato-orbiculatis tripartitis trilobisve, lobis cuneatis inciso-dentatis, involucri foliis sessilibus oblongis integris incisisque, petalis lineari-oblongis obtusiusculis, seminibus lanatis ecaudatis.

A. stellata. *Dec. s. nat. 1. p. 198. Presl fl. sic. 1. p. 6.*

A. Geranii rotundo folio, purpurascens. *Cup. H. Cath. p. 15.*

Eadem dilute purpurascens. *Cup. l. c.*

Eadem dilute rubens. *Cup. l. c.*

A. hortensis, flore carneo. *Cast. H. Mess. p. 32*, et

A. prima Dodonaei. *Cast. l. c. p. 3.*

Ic. *Sturm fl. germ. p. 1. fasc. 46.*

A. hortensis latifolia, simplici flore III. *Clus. hist. 1. p. 249.*

A. stellata, Geranii aut Aconiti folio, duplicato flore purpureo. *Cup. panph. 2. t. 53. Bon. t. 22.* (a *Dec. l. c.* ad *A. pavoninam* relata).

A. stellata candida. *Cup. l. c. t. 98. Raf. t. 116. f. 2.*

In pascuis apricis maritimis, et in montosis ubique.

Februario, Aprili. ♃

Foliorum lobi, vel laciniae magis minusve incisae et latae, submucronatae; *florum* color plus minusque purpurascens: tamen album nunquam vidi.

3. *A.* APPENNINA. *Lin. sp. pl. 762. Presl fl. sic. 1. p. 7.*

A. foliis 2-3-ternatis, foliolis obovato-cuneiformibus inciso-dentatis trilobisque, involucri foliis ternis ternatis, foliolis lanceolatis 2-3-lobis inciso-dentatis, petalis lineari-oblongis obtusis, seminibus villoso-pubescentibus ecaudatis.

Ranunculus nemorosus, flore majore. *Cup. H. Cath. p. 185.*

A. nemorosa, flore albo et coeruleo. *Cast. H. Mess. p. 3.*

Ic. *Curtis Lond. f. 6. t. 35. Sibth. fl. gr. t. 581*, ex prodr.

A. Ranunculi minimi alpini folio, stellato flore coeruleo. *Cup. panph. 3. t. 49.*

A. hortensis tenuifolia, simplici flore. *Clus. hist. 1. p. 254. f. 2.*

In nemoribus montosis; *Madonie, Boschi di Valdemone.*

Martio, Aprili. ♃

Petala 12-15, quoad colorem summopere variabilia; alba et inde ex omnibus varietatibus ab albo ad coeruleum vergentibus occurrunt; *semina* non lanata, sed villoso-pubescentia; *foliola* supra laxe et adpresse pubescentia; *tubera* cylindracea, oblonga, saepe irregularia, non subrotunda, uti *Marsch.* et *Dec.* illa describunt.

3. *A.* PALMATA. *Lin. sp. pl. 758.*

A. foliis suborbiculatis cordatis (crassiusculis) obtuse 3-5-lobis crenato-dentatis, involucri sessili foliis trifidis, laciniis apice dentatis, petalis oblongis obtusis (flavis), seminibus ecaudatis.

Ic. *Andr. bot. rep. t. 172*, ex *Dec. s. nat. 1. p. 199.*

A. hortensis latifolia, simplici flore flavo. *Clus. hist. 1. p. 248. f. 2.*

In collibus apricis, et pascuis submaritimis argilloso-calcareis; *Mazzara, Marsala, Trapani.*

Januario, Februario. ♃

Flores lutei, *petalis* quinque exterioribus subtus et *pedunculo* pilis rufescentibus dense sublanatis: *folia*

omnia ciliata; *radicalia* glabra, aliquando fere reniformia, subtus saepe rubentia; *involucralia* villosa.

---

† 4. *A. HEPATICA. Lin. sp. pl. 758.*
A. foliis cordatis trilobis, lobis integerrimis.
Hepatica triloba. *Presl fl. sic. 1. p. 7.*
Ic. *Fl. dan. 612.*
Hepatica trifolia. *Clus. hist. 2. p. 247.*
In montosis, et umbrosis regionis collinae superioris, *Madonie nella regione delle Quercie, Palermo a S. Martino.*
Vere et hyeme. ♃ (*Presl*).

CLEMATIS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 960. Juss. 232.

Cal. nullus, vel involucrum calyciforme sub flore. *Pet.* 4, raro 5, infera. *Sem.* compressa, caudata.

1. *C. VITALBA. Lin. sp. pl. 776. Ucria H. Pan. p. 230. Presl fl. sic. 1. p. 4.*
C. scandens, caule sarmentoso, foliis annuis glabris pinnatis, foliolis cordatis ovatis dentato-incisis integerrimisque, paniculis axillaribus trichotomis foliosis, floribus nudis.
C. sylvestris latifolia, et
C. latifolia, dentata. *Cup. H. Cath. p. 52.*
Eadem minor, sive folio multo minori, incisioreve, viridi nitido, trilobato. *Cup. l. c.*
Vitis alba. *Cast. H. Mess. p. 47.*
Ic. *Jacq. austr. t. 308. Lam. ill. gen. t. 497. f. 2.*
Vitalba. *Dod. pempt. 404. f. 1.*
In nemoribus, ad sepes, et in dumetis ubique.

Julio, Augusto. ♄
Flores albi, non flavescentes, uti ex *Preslio l. c.*
2 *C.* POLYMORPHA, *b. Viv. fl. cors. spec. nov. aut minus cognit. diagn. p. 9.*
C. subscandens, foliis sempervirentibus tripartitis ternatisque, foliolo medio pedunculato lateralibus subsessilibus basi obliquis, omnibus inaequaliter serrato-crenatis, pedunculis axillaribus unifloris, floribus intra involucrum urceolatum subsessilibus, petalis (concoloribus) externe sericeo-lanatis.
Ic. *Fl. sic. t. 261.*
Ad macerias in maritimis; *Favignana, Levanzo.*
Octobri, Novembri. ♄
Flores, et *pedunculi* omnino ut in sequente; sed *involucrum* saepius emarginato-bilobum; *folia* nunquam integra; *habitus* gracilior, et *color* foliorum atrovirens. A *C. balearica*, cui magis proxima, certe diversa.
3. *C.* CIRRHOSA. *Lin. sp. pl. 766, b. concolor.*
C. scandens, foliis sempervirentibus, caulinis simplicibus ovato-subcordatis fasciculatis, ramorum juniorum ternatis, foliolis ovatis lateralibus basi obliquis externe dentatis, pedunculis unifloris axillaribus, floribus intra involucrum urceolatum subsessilibus, petalis (concoloribus) externe sericeo-lanatis.
Cheiropsis cirrhosa. *Presl fl. sic. 1. p. 4*, non *Dec.*
Ic. *Fl. sic. t. 262.*
Clematitis, an purpurea, conjugatim trifolia, serrato folio majori, pallida. *Cup. panph. 1. t. 234*, sine flore. *Raf. t. 34*, idem: et
C. campanulata alba, Teucrii folio. *Cup. l.c. 2. t. 141.*
In dumetis, ad sepes, in macerias ubique, praesertim in submontosis.

Septembri, Novembri. ♄

Flores concolores, virescenti-albidi, intra involucrum calyciforme subpedunculati; *pedunculo* tomentoso, involucrum nonnisi in fructu excedente, ut in praecedente; nunquam intus purpurascentes vidi, uti *Preslius* illos describit. Hinc haec nostra ad *C. cirrhosam b. pedicellatam Dec. syst. nat. 1. p. 163.* spectaret, si flores ab involucro distantes, habitus minor, et flores foliaque duplo minores quam in specie, quod minime observatur.

---

† 4. *C. VITICELLA. Lin. sp. pl. 765.*

C. foliis compositis decompositisque, foliolis ovatis integerrimis.

Clematitis sylvestris latifolia. *Cup. H. Cath. p. 52.*

In Sicilia ex *Cupani.*

† 5. *C. FLAMMULA. Presl fl. sic. 1. p. 2.*

C. caule scandente aut procumbente, foliis pinnati-sectis, segmentis glabris integris trilobisve subrotundis ovatis oblongis aut sublinearibus acutiusculis, pedunculis folio brevioribus, floribus paniculatis.

a. odora; foliorum segmentis subrotundis.

Ic. C. fragrans. *Ten. fl. nap. 1. p. 308. t. 48.*

b. vulgaris; foliorum segmentis ovatis, aut ovato-lanceolatis.

C. flammula. *Lin. sp. pl. 766.*

Ic. Flammula. *Dod. pempt. 404. f. 2.*

In sepibus, et dumosis regionis collinae inferioris; (sed nunquam illam vidi).

Floret aestate. ♄ (*Presl*).

THALICTRUM.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 951. Juss. 232.

Cal. nullus. *Pet.* 4-5, infera. *Filam.* longissima. *Sem.* ecaudata, striato-sulcata, vel triquetra.

1. *T. CALABRICUM. Spr. pug. 1. p. 37*, et *s. veg. 2. p. 671. Presl fl. sic. 1. p. 5.*

T. caule teretiusculo polline destituto, foliolis subrotundo-ovatis obtuse trilobo-crenatis subtus glaucescentibus, florum (purpurascentium) panicula subracemosa contracta aphylla, seminibus oblongis utrinque attenuatis profunde sulcatis.

T. aquilegifolium. *Ucria H. Pan. p. 230*, non *Lin.* ex loco.

T. minus. *Cup. H. Cath. p. 210*, et

T. minus, floribus ex violaceo-purpurascentibus. *Cup. l. c. supp. alt. p. 86.*

Ic. *Fl. sic. t. 263.*

In submontosis sylvaticis, et dumetis herbosis montosis ubique.

Aprili, Junio. ♃

Radix nigricans, caespitosa, fibrosa; *foliola* laete virentia, parva, 2-4 lin. longa ac lata, subrotunda basi cordata, vel obovata basi cuneata; *flores* amoene purpurei; *stamina* erecta; *fructus* erecti vel patentes, *stylo* persistente mucronati; *panicula* fere semper ramosa, non simplex uti ex *Preslio l. c.*

Icon, T. majus, florum staminulis purpurascentibus. *Moris. hist. 3. s. 9. t. 20. f. 161*, uti recte notat *Dec.* in *pr. s. nat. 1. p. 13*, hanc speciem non male refert; sed fructuum figura omnino diversa.

---

† 2. *T. FLAVUM. Lin. sp. pl. 770.*

T. caule folioso sulcato, panicula multiplici erecta.

T. majus flavum, staminibus luteis, vel glauco folio. *Cup. H. Cath. p. 210.*

In Sicilia ex *Cupani.*

ADONIS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 952. Juss. 232.

Cal. 5-phyllus. *Pet.* 5-15, infera, absque nectario. *Sem.* ovata, ecaudata, submucronata.

1. *A. AESTIVALIS. Lin. sp. pl. 772. Ucria H. Pan. p. 230. Presl fl. sic. 1. p. 8. Dec. syst. nat. 1. p. 223 ?*

A. caule erecto simplici ramosoque glabro superne sulcato, foliis multifido-linearibus, petalis 5-8 ovali-oblongis obtusis planis, (ungue nitido colorato basi notatis), seminibus glabris reticulatis in spicam cylindraceo-oblongam densam dispositis.

A. sylvestris flore phoeniceo, ejusque foliis longioribus. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 5.*

Ic. A. miniata. *Jacq. austr. 3. p. 28. t. 354.*

Adonis. *Matth. comm. 2. p. 257 ?*

b. floribus citrinis.

A. autumnalis. *Ucria l. c.*, non *Lin.*

A. sylvestris, quatuor foliis luteis, tribus rubicundis minoribus. *Cup. l. c. ?*

Ic. Flos adonis sylvestris, ejusque foliis longioribus, flore luteo. *Cup. panph. 2. t. 2. Raf. t. 95. f. 2.*

In campis herbosis, et inter segetes ubique.

Februario, Martio. ⊙

Differt ab *A. aestivali Presl* et *Dec. l. c.* ob semina inter se approximata, non distantia ac in spicam

laxam disposita, quo charactere potius cum *A. microcarpa Dec. l. c.* conveniret; praeterea descriptio. *A. maculatae Wallr. sch. crit. p. 270* (quae eadem ac *A. aestivalis Lin.*) cum nostra foliis, calycibus glabris, petalorum numero, stylo fructibus concolore, et fructibus subsquarrosis convenit; differt vero pedunculis semper in nostra solitariis, non binis in apice caulis, foliolis calycinis rubro-spadiceis non corollae concoloribus, seminibus reticulatis: sed icon *Jacq. l. c.* optime hanc nostram exprimit:

---

† 2. *A. FLAMMEA. Jacq. Presl fl. sic. 1. p. 8.*

A. calyce basi hispido, petalis lineari-oblongis acutis calyce duplo longioribus, capsellis in spicam cylindraceam dispositis, caule ramoso, flore magno subsessili.

Ic. *Jacq. austr. 4. t. 355.*

Inter segetes regionis collinae et *Quercuum* inferioris. Floret aestate. ⊙ (*Presl*).

RANUNCULUS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 953. Juss. 233.

Cal. 5-phyllus, raro 3-phyllus. *Pet.* 5, raro plura, poro mellifero intra ungues. *Sem.* plura, compressa, ecaudata.

** Petala flava, basi squamula aucta.*

1. Seminibus levibus.

a. radice grumosa.

1. *R.* FICARIA. *Lin. sp. pl. 774. Ucria H. Pan. p. 231.*

R. caule decumbente, foliis petiolatis cordatis subrotundo-ovatis repando-angulatis petiolatis, foliolis calycinis 3-5, petalis 8-12 ellipticis.

Ficaria ranunculoides. *Dec. syst. nat. 1. p. 304. Presl fl. sic. 1: p. 20.*

Chelidonia rotundifolía, major. *Cup. H. Cath. p. 48*, et

Eadem folio grandiori, crassiori, maculis nigris notato. *Cup. l. c.*

Eadem alpina, folio minori, maculis luteis infecto. *Cup. l. c.*

R. praecox, rotundifolius, luteus, granulata radice, foliis maculis albis, et

Idem maculis atropurpureis (male in Horto nigris dixi). *Cup. l. c. supp. alt. p. 77.*

Chelidonium minus Matthioli. *Cast. H. Mess. p. 7.*

Ic. *Fl. dan. t. 499. Bull. herb. t. 43.*

Chelidonium minus. *Dod. pempt. 49.*

In cultis, et in arvis ubique.

Decembri, Martio. ♃

Foliorum maculae a *Cupanio* indicatae ab *Uredine ranunculacearum Dec.* proveniunt.

2. *R.* BULLATUS, *a. Lin. sp. pl. 774. Ucria H. Pan. p. 231. Biv. cent. 1. p. 68. Presl fl. sic. 1. p. 12.*

R. foliis omnibus radicalibus petiolatis ovato-subrotundis ovalibusque dentatis vix bullatis, scapis unifloris patenti-pilosis, seminibus compresso-triquetris subreticulatis breviter rostratis.

R. latifolius, bullatus, autumnalis, Asphodeli radice. *Cup. H. Cath. p. 186*, et

R. autumnalis. *supp. alt. p. 76.*

R. nemorosus, folio rotundo. *Cast. H. Mess. p. 43*, ex *Cupani*.

Ic. *Ten. fl. nap. t. 49.*

R. autumnalis alter, latifolius, minus bullatus. *Cup. panph. 1. t. 196. Raf. t. 19.*

R. lusitanicus. *Dod. pempt. 429.*

In herbosis campis incultis, secus vias, in collibus, et in apricis pascuis montosis ubique.

Septembri, Octobri. ♃

Folia supra terram expansa, glabra vel pilosa, laete virentia, parum bullata, minime illa *Bellidis sylvestris* aemulantia, uti ex *Presl*, sed potius illa *Plantaginis majoris* quoad figuram; *petioli* plus vel minus piloso-hispidi, *pilis* albis patentibus; *scapi* plures, erecti; *semina* in capitula elliptico-subrotunda, sub lente vix exasperata, parva. In fertilibus non infrequenter *flores* semi-pleni conspiciuntur.

3. *R.* FLABELLATUS. *Desf. alt. 1. p. 438. Will. sp. pl. 2. p. 1318. Biv. cent. 1. p. 68.*

R. caule erecto 1-5-floro, foliis subvillosis, radicalibus primordialibus flabelliformibus ovatis dentatis trilobisve, reliquis tripartitis, laciniis incisis, calyce patente, seminibus in spicam ellipticam dispositis rostratis.

R. chaerophyllus, γ flabellatus. *Dec. syst. nat. 1. p. 255. Presl fl. sic. 1. p. 12.*

R. chaerophyllus, Asphodeli radice, Prizensis, latiore folio, ac numerosioribus florum petalis. *Cup. H. Cath. p. 186.*

Ic. *Desf. l. c. t. 114.*

R. radice tuberosa ; reticulata. *Bocc. mus. t. 124*, sed sola folia radicalia.

R. chaerophyllus, Asphodeli radice, alterum, latiori folio. *Cup. panph. 2. t. 218. Raf. t. 84. f. 1.*

b. foliorum laciniis angustioribus.

Ic. R. Thapsiae cretensis folio, Asphodeli radice. *Cup. l. c. t. 224.*

In pascuis montosis, et in collibus ubique.

Aprili, Majo. ♃

Caulis simplex, vel ramosus, 2-6-florus; *semina* compressa, glabra, minute granulato-tuberculata; *stylo* erecto scabro, vix apice subuncinato; *flores* aliquando semipleni.

4. *R. MILLEFOLIATUS. Vahl symb. 2. p. 63. Will. sp. pl. 2. p. 1328. Presl fl. sic. 1. p. 13.*

R. caulibus 1-3-floris erectis adpresse villosis, foliis supradecompositis, laciniis angustis elliptico-linearibus glabris, calycibus adpressis, seminibus in spicam ellipticam dispositis uncinato-rostratis.

R. chaerophyllus, Asphodeli radice. *Cup. H. Cath. p. 186.*

R. chaerophyllus, seu Carotes folio, Asphodeli radice, flore duplici. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 75.*

Ic. *Vahl l. c. t. 37. Desf. alt. 1. t. 116.*

R. montanus leptophyllos, Asphodeli radice. *Columm. ecphr. 1. t. 311.*

R. Consolidae regalis folio, Asphodeli radice. *Cup. panph. 1. t. 128. Raf. t. 44.*

R. Asphodeli radice, Pastinacae folio, flore duplici. *Cup. l. c. t. 122. Bon. t. 10.*

b. foliorum laciniis latioribus (1-lin. latis).

Ic. R. carotes folio, Asphodeli radice. *Cup. panph. 3. t. 130.*

In pratis montosis, et in collibus.

Aprili, Majo. ♃

Icon *Columnae l. c.* ad hanc speciem certe spectat, sub qua a Cl. *Smith* in *fl. gr. pr. 1. p. 384* refertur, et minime ad *R. chaerophyllum* sub quo a *Dec.* in *syst. nat. 1. p. 259* citatur. *Radicis* tubera illarum praecedentis breviora; *foliorum laciniae* tenuiores; *semina* compressa, levia, stylo uncinato rostellata. *Caulis* in icone *Cup. 128* brevis, sed elongatus in icone *130*; et *flores* semipleni in ic. *223*.

5. *R. RUPESTRIS. Guss. ind. sem. H. R. in Bocc. an. 1826.*

R. caule erecto 1-5-floro, foliis radicalibus rotundatis lobatis incisis adpresse hirsutis, caulinis paucis, summis tripartitis laciniis linearibus integris, calyce patente, seminibus compressis pubescentibus stylo elongato uncinatis in spicam cylindricam digestis.

R. spicatus. *Presl fl. sic. 1. p. 14*, excl. syn.

Ic. *Fl. sic. t. 264.*

In rupibus herbosis montosis; *Palermo al monte dell' Occhio, Sagana a Gibilmessa, Pizzuta e monti della Piana, Trapani al monte S. Giuliano ed a Cofani, Busambra.*

Aprili, Majo. ♃

Habitus omnino *R. spicati Desf.*, pro quo olim habui, et sub quo nomine semina botanicis exteris communicavi; sed *calyces* in nostra planta patentes, non reflexi; *semina* pubescenti-pilosa, non tuberculata, *stylo* longe rostellata, in spicam cylindraceam semipollicem non excedentem disposita: tandem semper in montosis herbosis provenit, nunquam in demissis, uti sunt paludes Algeriae, sicuti de sua dicit *Desf.* in *fl. atl. 1. p. 438.*

6. *R.* BULBOSUS. *Lin. sp. pl. 778. Presl fl. sic. 1. p. 17.*

R. pilosus, caule erecto multifloro ad collum bulboso, foliis radicalibus tripartitis, laciniis subtrifidis inciso-dentatis, pedunculis sulcatis, calycibus reflexis.

R. aconitifolius. *Ucria H. Pan. p. 232*, non *Lin.*

Ic. *Sturm fl. germ. p. 1. fasc. 46. Bull. herb. t. 27.*

R. tuberosus. *Dod. pempt. 431.*

In pascuis humidis, et in sylvaticis.

Aprili, Majo. ♃

Folia subrotunda, tripartita vel etiam trifida, nunquam ternata, concoloria vel maculata; superiora subsessilia, laciniis lineari-lanceolatis: *semina* compressa, levia, glabra, *stylo* brevi rectiusculo rostellata. *Radicis* fasciculatae fibrae crassiusculae, valde acres, hinc in nonnullis pecudum morbis loco causticae radicis *Hellebori hyemalis* adhibentur, et *radicchia* vulgo appellantur.

b. radice fibrosa.

7. *R.* SCELERATUS. *Lin. sp. pl. 776. Ucria H. Pan. p. 232. Presl fl. sic. 1. p. 16.*

R. foliis glabris, radicalibus petiolatis tripartito-trilobis, lobis 3-fidis obtuse dentatis, summis tripartitis, laciniis oblongo-linearibus integris, floralibus oblongis, calyce glabro, seminibus muticis (parvis) in spicam oblongam confertis.

R. palustris, Apii folio, levis. *Cup. H. Cath. p. 185.*

R. 1. Matthioli. *Cast. H. Mess. p. 43.*

Ic. *Fl. dan. 571. Bull. herb. t. 47.*

R. sylvestris 1. *Dodon. pempt. 426. f. 2.*

In udis, fossis, et in paludosis; *Gurgo di Ddingoli presso la Piana, Lentini, Catania, Nicosia, Bosco di Capizzi e di Mistretta.*

Aprili, Majo. ⊙

Flores parvi, diametro vix 2-lineari, *petalis* calycem subexcedentibus; *semina* numerosa, caduca, albida, levia, mutica, in medio facierum punctis depressis notata, margine subincrassata; *spicarum* axis pilosus.

8. *R. velutinus. Ten. fl. neap. pr. app. 5. p. 17.*

R. foliis radicalibus tripartitis, lobis latis cuneiformibus inciso-dentatis cauleque erecto multifloro holosericeis, pedunculis teretibus subcorymbosis, seminibus muticis levibus, pubescentia caulis et petiolorum patentissima.

Ic. *Ten. fl. nap. ined.*

Ad valles humentes, et in pascuis: *Caltavuturo, Polizzi, Ficuzza, Castellobuono.*

Majo, Junio. ♃

Seminibus omnino muticis ac levibus, et *pubescentia* a *R. nemoroso, neapolitano*, et a sequente, quibus valde affinis, absque dubio distinctus.

9. *R. lanuginosus. Lin. sp. pl. 779.*

R. caule erecto multifloro petiolisque retrorsum pilosis, foliis holosericeis trilobis, lobis latis trifidis dentatis, pedunculis teretibus, calycibus patulis, seminibus stylo uncinatis punctis depressis notatis.

Ic. *Fl. dan. 397*, mediocris. *Sturm fl. germ. p. 1. fasc. 46.*

R. montanus, hirsutus, latifolius. *Bauh. pr. p. 96.*

In dumetis, et in vallibus submontosis; *Boschi di Valdemone.*

Aprili, Majo. ♃

Pili caulis et petiolorum deorsum flexi, qui in praecedente patentes; praeterea *flores* duplo majores,

caules altiores, et *pedunculi* firmiores nunquam in apice caulis dichotomo-corymbosi.

10. *R.* REPENS. *Lin. sp. pl. 779. Presl fl. sic. 1. p. 17,* excluso syn. *Poir.*

R. caule ramoso multifloro suberecto, flagellis prostrato-repentibus, foliis radicalibus ternatis, foliolis subcuneatis trilobatis, lobis inciso-dentatis, calycibus patulis, pedunculis sulcatis.

R. palustris, sarmentosus, serpens, genuine Apii folio, glabro, ex geniculis radiculas figens. *Cup. H. Cath. p. 185*, et *supp. alt. p. 76.*

Ic. *Fl. dan. 795. Sturm fl. germ. p. 1. fasc. 46.*

R. palustris, sarmentosus, genuine Apii folio glabro. *Cup. panph. 1. t. 56. Raf. t. 56.*

R. hortensis I. *Dod. pempt. 425.*

In humidis, ad fossas, et ad rivulos; *Terranova*, *Siracusa*, *Spaccaforno*, *Agosta*, *Lentini*: sed prope *Palermo* (ubi ex *Presl*) non vidi.

Aprili, Junio. ♃

Semina compressa, glabra, *stylo* persistenti rectiusculo brevi rostellata, in capitulum breve ovatum vel subrotundum coadunata, punctis depressis notata.

R. palustris, Apii folio, serpens. *Cup. panph. 3. t. 45* (icon sine floribus) videtur hujus speciei varietas, et *R. prostrato* affinis.

11 *R.* ANGULATUS. *Presl del. Prag. p. 7*, et *Fl. sic. 1. p. 16*, excl. syn. *Bocc. Spr. s. veg. 4. par. 2. p. 219.*

R. caule adscendente, foliis radicalibus longe petiolatis cordato-subrotundis crenatis lobatisque (lucidis), caulinis trilobis, superioribus tripartitis inciso-dentatis, pedunculis villosis, calyce reflexo, semi-

nibus levibus submarginatis stylo brevi mucronatis in capitulum subrotundum congestis.

R. alpinus Thapsiae nascentis foliis nitidis. *Cup. H. Cath. p. 185.*

Ic. *Fl. sic. t. 265.*

R. alpinus, Thapsiae nascentis foliis nitidis. *Bon. t. 21.*

b. granulatus; fructibus prope marginem tuberculorum exiguorum seriem unicam gerentibus.

Ad rivulos, et ad stagna in montosis; *Gurgo di Caccaci* (*Gasparrini*), *Cotrano al Gurgo lo Drago*, *Madonie al passo del Canale, al piano della Codda di Polizzi, al filo de' Scrivienti:* varietas *b.* una cum specie *al Gurgo di Ddingoli, ed a S. Maria del Bosco.*

Aprili, Junio. ♂, et ♃

Habitus foliorum, ut in *R. philonoti;* sed haec glaberrima, lucida, et firmiora; *caules* fistulosi; *pedunculi* striati, oppositifolii, saepius arcuati.

An ob semina, quae turberculata in *b*, haec species nonnisi *R. philonotis* insignis varietas?

12. *R.* FONTANUS. *Presl del. Prag. p. 6,* et *Fl. sic. 1. p. 15. Spr. s. veg. 4. par. 2. p. 218.*

R. caule adscendente fistuloso nodis infimis radicantibus, foliis obsolete dentato-serratis, radicalibus longius petiolatis subrotundo-ovatis basi subcuneatis, caulinis lineari-oblongis in petiolum attenuatis, pedunculis oppositifoliis, seminibus levibus!

R. alpinus, infirmus, Verbenae nodiflorae foliis. *Cup. H. Cath. p. 185,* et *supp. alt. p. 75.*

Ic. *Fl. sic. t. 266.*

R. alpinus, palustris, Verbenae nodiflorae foliis. *Cup. panph. 1. t. 146.*

In uliginosis montosis; *Madonie ai Pomieri, ed all'acqua del canalicchio.*

Junio, Julio. ⊙

Petala calyci aequalia, vix ½ lin. longa, valde decidua. Affinis sequenti; sed *flores* minores; *caules* adscendentes, ad nodos infimos radicantes; *petioli* basi parum dilatati; *semina* levia, pro quo charactere etiam a *R. uliginoso Will.* diversus videtur.

2. *Semina tuberculis, aculeisve scabra.*

13. *R.* OPHIOGLOSSIFOLIUS. *Vill. Delph. 4. p. 731. Will. sp. pl. 2. p. 1310.*

R. caule erecto vel adscendente fistuloso, foliis subdentatis inferioribus longius petiolatis subcordatis obtusiusculis, superioribus oblongo-linearibus in brevem petiolum attenuatis, pedunculis oppositifoliis, seminibus granulato-tuberculatis.

R. flammula. *Biv. cent. 2. p. 47*, sed non *Lin.* ex loco.

Ic. *Vill. l. c. t. 49.*

In humidis, ad rivulos, et in uliginosis demissis; *Gurgo di Caccaci (Gasparrini), Palermo a Mondello, Monreale, Parco, Piana de' Greci al Gurgo di Ddingoli, Corleone, S. Anna di Caltabellota, Alicata, Terranova, Comiso, Spaccaforno, Noto, Siracusa, Agosta, Lentini, Catania, Nicosia, Randazzo, Caltavuturo, Amorosa al Sud di Busambra.*

Martio, Aprili. ⊙

Caules et *folia* glaberrima, praecedenti similia; *petioli* basi dilatati, margine appendice membranaceo-scariosa; *petala* 1 ½ lin. longa, calyce patente duplo longiora; *pedunculi* superiores subcorymbosi; *semina* semper granulato-tuberculata.

14. *R.* LATERIFLORUS. *Dec. syst. nat. 1. p. 251. Presl fl. sic. 1. p. 19.*

R. caule erectiusculo subdichotomo, foliis integerrimis ovali-oblongis, radicalibus longius petiolatis, floribus sessilibus oppositifoliis axillaribusque, seminibus granulato-tuberculatis stylo elongato rostratis.

R. nodiflorus. *Ucria H. Pan. p. 231*, non *Lin.*

R. alpestris, palustris, lignosus, ocymifolio, echinatus. *Cup. H. Cath. p. 185*, et *supp. alt. p. 76.*

Ic. *Deless. ic. select. 1. t. 30.*

R. alpinus, palustris, lignosus, Ocymifolio, echinatus. *Cup. panph. 1. t. 106*, et *vol. 2. t. 229. Bon. t. 65.*

In uliginosis inundatis montosis; *Motta di Affermo* (*Ucria*), *Piana de' Greci al Gurgo de' Ddingoli*, *Cotrano al Gurgo lo Drago*, *Madonie nel piano della Codda di Polizzi*, *Nicosia*, *Boschi di Caronia e di Mistretta*, *Capizzi.*

Martio, Majo. ⊙

Caules bipollicares, et semipedales, erecti vel divaricati, fistulosi, sed minime lignosi, uti ex *Cupani l. c.*; *flores* lutei, parvi; *stylus* compressus, incurvus; *semina* receptaculo arcte adhaerentia.

15. *R.* PHILONOTIS. *Retz. Will. sp. pl. 2. p. 1324. Presl fl. sic. 1. p. 18.*

R. pilosus, caule multifloro, foliis ternatis trilobatisque, lobis obtusis incisis dentatis, pedunculis sulcatis, calyce reflexo, seminibus submuticis ad marginem tuberculorum seriem unicam gerentibus.

R. hirsutus. *Biv. cent. 2. p. 48. Pers. syn. 2. p. 104.*

R. dulcis. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 75 ?*

R. palustris Apii folio, lanuginosus. *Cup. l. c.*, et *supp. alt. 76.*

Idem rotundiori ac minori folio, longiorique petiolo. *Cup. l. c.*

R. sylvestris, folio hirsuto, maculato, et non maculato. *Cast. H. Mess. p. 43*, ex *Cupani*.

Ic. *Fl. dan. 1459.*

Ranunculus 11. *Matth. comm. 1. p. 559*, mediocris.

b. intermedius; foliis glabriusculis. *Dec. syst. nat. 1. p. 297.*

c. seminibus undique tuberculatis.

R. *pratensis*, foliis glabriusculis petiolatis tripartitis, lobis obtusis incisis dentatis, caule prostrato multifloro patenti-villoso, calyce reflexo, carpellis utrinque verrucoso-tuberculatis. *Presl del. Prag. p. 9?* et *fl. sic. 1. p. 18?*

d. parvulus; caule humili subunifloro. *Dec. l. c.*

R. parvulus. *Will. sp. pl. 2. p. 1328.*

R. arvensis, parvus, folio trifido. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 77.*

Ic. R. minimus, apulus. *Columnn. ecphr. 1. t. 316.*

In pratis humidis, ad vias, et in cultis ubique.

Decembri, Majo. ⊙

Species quam maxime varians, et *R. bulboso* affinis: varietas *c.*, praeter semina undique tuberculata, nullo alio certo charactere a specie differt.

16. *R.* TRILOBUS. *Desf. alt. 1. p. 437. Will. sp. pl. 2. p. 1315. Presl fl. sic. 1. p. 19*, exclus. syn. *R. Rosani Ten.*, et illis *Cupani* ac *Bonannii*, ad *R. angulatum* spectantibus.

R. caule erecto multifloro, foliis subvillosis glabratisve, primordialibus subrotundis crenatis, ceteris tripartitis pinnatifidisque, laciniis inciso-dentatis basi cuneatis, calyce demum reflexo petalis breviore,

seminibus undique granulato-tuberculatis breviter rostratis.

Ic. *Desf. l. c. t. 113.*

In argillosis humidis, et inundatis cultis ubique; *Termini* (*Presl*), *Palermo a Mondello*, *Pianu de' Greci al Gurgo di Ddingoli*, *Cotrano al Gurgo lo drago*, *Amorosa al sud di Busambra*, *Trapani*, *Mazzara*, *Montallegro*, *Alicata*, *Terranova*, *Spaccaforno*, *Siracusa*, *Agosta*, *Catania*, *Mistretta.*

Aprili, Majo. ⊙

Caulis palmaris, vel pedalis et ultra in arvis fertilibus humentibus; *folia* caulina vel ut in icone *Desf.* repraesentantur, vel fere pinnata, laciniis tripartitis divaricatis; *semina* compressa, marginata. Si robustiora individua cum icone citata conferantur, ad diversam speciem pertinere quisque crederet, sed illa quae graciliora sunt contrarium suadent.

17. *R. arvensis. Lin. sp. pl. 780. Presl fl. sic. 1. p. 18.*

R. caule erecto multifloro foliisque glabris, primordialibus apice dentatis, radicalibus tripartitis, caulinis multifidis, laciniis linearibus, seminibus lateraliter utrinque longe aculeatis, stylo subincurvo rostellatis.

R. arvensis, echinatus. *Cup. H. Cath. p. 185. Cast. H. Mess. p. 43.*

Ic. *Fl. dan. 219. Bull. herb. t. 117.*

R. sylvestris III. *Dod. pempt. 427.*

Inter segetes ubique.

Aprili, Majo. ⊙

18. *R. muricatus. Lin. sp. pl. 780. Presl fl. sic. 1. p. 19.*

R. caule erecto vel diffuso, foliis glabriusculis, radicalibus suborbiculatis grosse dentato-crenatis, cau-

linis trilobis basi truncatis, calyce patente, seminibus lateraliter utrinque tuberculato-aculeatis, rostro compresso subincurvo terminatis.

Ic. *Lam. ill. gen. t. 498. f. 2.*

R. palustris, echinatus. *Bauh. hist. 3. p. 858.*

In herbosis humidis, ad vias, et in fossarum lateribus ubique in demissis.

Aprili, Majo. ⊙

Caules inter herbas erecti, in nudis diffusi, hinc inde uti folia ac petioli pilosi; *folia* saepius ad margines ciliata; *petioli* basi dilatati in membranam subscariosam semiamplexicaulem; *flores* parvi, pallide lutescentes; *semina* compressa, marginata.

** *Petala alba ungue flavo, fovea nectarifera exquamulata.*

19. *R.* HEDERACEUS. *Lin. sp. pl. 781.*

R. caule repente, foliis omnibus subreniformibus 3-5-lobis, lobis latis integris obtusissimis, petiolis basi membrana amplexancte auctis, petalis oblongis (vix calyce longioribus), seminibus glabris.

R. aquaticus, hederaceus. *Cup. H. Cath. p. 186.*

Ic. *Fl. sic. t. 267. Fl. dan. 321 ? Engl. bot. t. 2003.*

R. hederaceus, revolutus, sese extendens, atra macula notatus. *Bauh. hist. 3. p. 782. f. 2?*

Ad scaturigines, et in aquosis montosis; *presso Mezzojuso, ed al Gurgo lo Drago presso il Cotrano (Gasparrini), Castrogiovanni, Priolo, S. Michele, Etna al Milo, Selve di Caronia, Mistretta, Nicosia, Bafia, Maniaci.*

Aprili, Majo. ♃

Petala albida, vix lin. longa; *pedunculi* fructiferi

deflexi; *folia* utrinque glaberrima, immaculata, omnia simplicia, uniformia. Icon *Fl. Dan.* hanc nostram non exacte exprimit, uti dixi in *pl. rar. p. 220*, sed illa *Engl. bot.*, uti Cl. *Bertol.* me in literis monuit, optime cum hac convenit.

20. *R.* TRIPARTITUS, *a. micranthus. Dec. syst. nat. 1. p. 234.*

R. caule natante, foliis submersis capillaceo-multifidis, emersis subreniformibus tripartitis, lobis cuneatis apice subdentatis, petalis acutiusculis calyce subaequalibus, seminibus glabris.

Batrachium tripartitum. *Presl fl. sic. 1. p. 10.*

R. palustris, folio rotundo minor, flore albo pentaphyllo, unguibus luteis. *Cup. H. Cath. p. 186.*

Ic. *Dec. pl. gall. rar. t. 49.*

b. obtusiflorus; petalis obovatis obtusis, calyce duplo longioribus. *Dec. l. c.*

Ic. R. aquaticus, flore albo pentaphyllo, unguibus luteis. *Cup. panph. 1. t. 216.*

In stagnis ac inundatis ubique, et precedente communior.

Martio, Aprili. ♃

Species omnino media, uti recte notat *Dec. l. c.*, inter praecedentem et sequentem: varietas *a.* ob *semina*, et *flores R. hederaceo* similis: varietas *b.* sequenti magis affinis, et differt solummodo seminibus glabris.

21. *R.* AQUATILIS, *a. peltatus. Dec. syst. nat. 1. p. 234.*

R. caule natante, foliis submersis capillaceo-multifidis, emersis tripartitis, lobis cuneiformibus subintegris, petalis obovatis calyce duplo longioribus, seminibus setis rigidis hispidis.

Batrachium peltatum. *Presl fl. sic. 1. p. 10.*

R. aquaticus, folio rotundo et capillaceo. *Cup. H. Cath. p. 186.*

Ic. R. aquatilis albus, luteo, et Foeniculi folio italicus *Barr. ic. 565.*

R. aquatilis. *Dod. pempt. 587. f. 2.*

b. heterophyllus. Dec. l. c.

Batrachium heterophyllum. *Presl l. c.*

In stagnis, lacubus, et inundatis montosis; *Piana de' Greci al Gurgo di Ddingoli.*

Martio, Aprili. ⊙, ♃

Folia omnino uti illa praecedentis, tamen subtus adpresse subhispida, supra glaberrima; praeterea in hoc *semina* setis rigidis hispida, non glabra.

22. *R.* FLUVIATILIS. *Will. sp. pl. 2. p. 1333.*

R. caule natante, foliis omnibus capillaceo-multifidis, petalis obovatis calyce longioribus, seminibus glabris.

R. aquaticus, capillaceus. *Cup. H. Cath. p. 186.*

a. capillaceus; foliis circumscriptione orbiculatis, omnibus immersis, in lacinias tenues divergentes dissectis. *Dec. syst. nat. 1. p. 235.*

Batrachium capillaceum. *Presl fl. sic. 1. p. 11.*

Ic. R. aquaticus albus, Foeniculi folio. *Barr. ic. 566.*

b. caespitosus, foliis omnibus emersis, circumscriptione orbiculatis, in lacinias divergentes rigidulas dissectis, petiolis basi late vaginantibus. *Dec. l. c.*

Batrachium capillaceum, *b. rigidulum. Presl l. c.*

Ic. R. aquatilis albus, circinatis tenuissime divisis foliis. *Plukn. alm. t. 55. f. 2.*

c. peucedanifolius, foliis omnibus immersis in lacinias longas parallelas dissectis. *Dec. l. c.*

Ic. *Fl. dan. 376.*

R. sive polyanthemos, aquatili albo affinis, Millefolium marathrophyllum fluitans. *Bauh. hist. 3. p. 782. f. 1.*

In aquosis, in rivulis, et in fluminibus lente fluentibus : varietas *a*. in aquis stagnantibus ubique : varietas *b*. in fossis hyeme solummodo inundatis; *Noto, Spaccaforno*, *Siracusa*, *Agosta*, *Paternò*.

Februario, Majo. ♃

Flores minores quam in precedente; *folia* omnia multifida.

---

† 23. *R.* SICULUS. *Presl del. Prag. p. 8*, et *fl. sic. 1. p. 17.*

R. foliis radicalibus tripartitis, partitionibus multifidis, lobis lanceolato-linearibus inciso-dentatis, summis trifidis, caule erecto multifloro glabriusculo, pedunculis teretibus, calyce adpresso, seminibus levibus.

In pascuis montosis; *Palermo a Monte Cuccio.*

Majo. (*Presl*).

A *R. acri* non diversus ex *Spr. s. veg. 4. par. 2. p. 219.*

† 24. *R.* SCABER. *Presl fl. sic. 1. p. 13. Spr. s. veg. 4. par. 2. p. 218.*

R. foliis decompositis multifidis, laciniis lineari-oblongis obtusis scabris, caule erecto folioso adpresse pubescente multifloro, calyce pubescente reflexo.

In arvis regionis collinae inferioris; *Termini.*

Majo. ♃

Affinis *R. millefoliato*: *caulis* erectus, pedalis, foliosus, pilis adpressis pubescens, superne in ramos multifloros divisus; *folia* radicalia et caulina inferiora illis simillima, sed laciniae latiores et scabrae: tamen trisecta, segmentis linearibus longis; *flores R. acris*; *semina*..... (*Presl*).

† 25. *R.* LEPTALEUS. *Dec. syst. nat. 1. p. 258. Presl l. c. p. 14.*

R. foliis decompositis multifidis glabris, caule patule piloso unifloro unifolio, calyce patente, carpellis longe rostratis uncinatis (levibus).

Ic. *Deless. ic. sel. 1. t. 33.*

In herbidis regionis collinae inferioris; *Palermo.*

Aprili, Majo. ♃

R. millefoliato simillimus ex foliis, *R. orientali* ex carpellis (*Presl*).

An duae praecedentes nonnisi varietates *R. millefoliati?*

† 26. *R.* HEUCHERIFOLIUS. *Presl l. c. p. 15.*

R. foliis cauleque pubescentibus, radicalibus cordato-orbiculatis sublobatis dentatis, caulinis trilobis inciso-dentatis, floralibus 3-5-partitis lobis lanceolatis, caule ramoso corymboso, calyce reflexo, carpellis levibus.

In rupibus humidis regionis collinae inferioris; *monte Cuccio presso Palermo.*

Majo. ♃

An *R. cortusaefolii* var.? (*Presl*): a qua specie non diversus ex *Spr. s. veg. 4. p. 218.*

† 27. *R.* ACRIS. *Lin. sp. pl. 779. Presl l. c. p. 16.*

R. foliis pubescentibus subglabrisve palmatim partitis, lobis inciso-dentatis acutis, supremis linearibus, caule erecto multifloro subpubescente, pedunculis teretibus, calyce subvilloso, carpellis (levibus) acumine rectiusculo rostratis.

Ic. *Curt. Lond. 1. t. 39.*

R. sylvestris. *Tabern. ic. 42.*

In regionis collinae pratis, et pascuis elatioribus; *Madonie*, *Etna*, *Palermo* (quibus in locis non vidi).

Aprili, Majo. ♃ (*Presl*).

HELLEBORUS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 956. Juss. 233.

Cal. nullus. *Pet.* 5, sive plura. *Nect.* 2-labiata, tubulata. *Caps.* 3-6-spermae, erectiusculae, compressae.

1. *H.* BOCCONI. *Ten. fl. nap. app. 4. p. 10.*

H. caule bifido, ramis unifloris, foliis glabris, radicalibus caule brevioribus digitato-pedatis, caulinis superioribus sessilibus palmato-pedatis, foliolis basi cuneiformibus 2-5-partito-incisis, laciniis lineari-lanceolatis argute serratis, floribus pedunculatis (virentibus), petalis ovatis obtusis.

H. viridis. *Ucria H. Pan. p. 233*, et *Presl fl. sic. 1. p. 22*, non *Lin.* ex loco.

H. niger, flore viridi, folio aspero profunde inciso, et Idem asperiori, minorique folio pallente. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 35.*

Helleboraster. *Cast. H. Mess. p. 10.*

Ic. *Ten. fl. nap. ined.*

Ic. H. niger, foliis dissectis. *Bocc. mus. t. 11. f. 2.*

H. niger, flore viridi, folio profundius inciso. *Cup. panph. 2. t. 119*, et

H. niger, flore viridi, minore asperiorique folio. *Cup. l. c. vol. 3. t. 102* (varietas caule breviore et subunifloro).

In sylvis, et dumetis montosis; *Palermo a S. Martino presso la nivera, Sagana a Gibilmessa, Pizzuta, Monte del Borgetto e di Carini, Madonie.* Martio, Aprili. ♃

Folia laete viridia, lucida, utrinque glaberrima, subtus pallidiora rugoso-nervosa; *flores* 1-3, peduncu-

lati; *pedunculo* sesquipollicari, oppositifolio, vel inter duas pseudo-bracteas.

---

† 2. *H. viridis. Lin. sp. pl. 784.*
H. caule multifloro folioso, foliis digitatis.
Ic. H. niger, hortensis, flore viridi. *Cup. panph. 2. t. 112.*
In Sicilia ex *Cupani.*

† CALTHA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 957. Juss. 234.

Cal. nullus. *Pet.* 5. *Nect.* nulla. *Caps.* 5-10, compressae, patentes, 1-loculares, polyspermae, superae.

† 1. *C. palustris. Lin. sp. pl. 784. Presl fl. sic. 1. p. 21.*
C. caule erecto, foliis cordatis rotundatis crenatis, auriculis rotundatis.
Ic. *Fl. dan. 668. Lam. ill. gen. t. 500.*
C. palustris. *Dod. pempt. 598. f. 1, 2.*
In humidis paludosis pratis regionis collinae; *fiume della Giarretta*, et ad terminum inferiorem *Fagi; Madonie.*
Floret vere ♃. (*Presl*); tamen nunquam illam vidi.

DIDYNAMIA.

I. *Gymnospermia.*

LABIATAE.

AJUGA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 959.

BUGULA. Juss. 112.

Cal. 5-fidus. *Cor.* tubo basi interne pilis coronato; labio superiore minimo, 2-dentato; inferiore 3-lobo, lobo medio majore. *Stam.* exserta, adscendentia. *Gland.* globosa, antice ad basim germinis. *Sem.* reticulata.

1. *A. REPTANS. Lin. sp. pl. 785. Ucria H. Pan. p. 234.*

A. foliis radicalibus oblongis obtusis subdentatis petiolatis cauleque glabris, stolonibus reptantibus.

Consolida media pratensis, coerulea. *Cup. H. Cath. p. 54.*

C. media, major. *Cast. H. Mess. p. 7.*

Ic. *Fl. dan. 925. Bull. herb. t. 345. Sabb. h. 3. t. 99.* Bugula. *Dod. pempt. 135*, mala.

Ad sepes, et in sylvis.

Februario, Aprili. ♃

Caules inter flores, et *calyces* valde villosi; *folia* radicalia reliquis majora; *bracteae* ciliatae, superiores atrocoeruleae; *flores* cyaneo-coerulei.

2. *A. ORIENTALIS, b. Lin. sp. pl. 785.*

A. caule villosissimo, foliis radicalibus oblongis subdentatis petiolatis villosis, corollis resupinatis, staminibus inclusis.

Consolida media, coerulea, lanuginosa, crispo folio, majori, dentato. *Cup. H. Cath. p. 54.*

Ic. *Fl. sic. t. 268. Sabb. hort. 3. t. 100.*

Consolida media, lanuginosa, crispa, folio oblongo. *Cup. panph. 1. t. 200.*

Bugula sylvestris, coerulea, villosa, majori folio, crispo, dentato. *Bon. t. 33.*

B. orientalis villosa, flore inverso, coeruleo, alba macula notato. *Dill. elth. t. 53. f. 61.*

Ad sepes umbrosas, et ad sylvarum margines; *Castelbuono, Messina, Fiume di Nisi, Bronte, Milo, Aidone, Piazza, Terranova, Chiaromonte, Biscari, Ragusa, Cassaro, Ferla, S. Michele, Floresta, Capizzi, Mistretta.*

Martio, Majo. ♃

Folia radicalia reliquis majora, ut in praecedente; *calyces* dense villosi; *corollae* subvillosae, coeruleae, macula alba notatae, tubo demum valde elongato; *bracteae* supremae coloratae.

3. *A. IVA. Schreb. Will. sp. pl. 3. p. 11.*

A. foliis linearibus dentatis integerrimisque albido-villosis, floribus axillaribus sessilibus solitariis.

Teucrium iva. *Lin. sp. pl. 787. Ucria H. Pan. p. 235.*

Chamaepitys moschata, foliis serratis. *Cup. H. Cath. p. 48.*

Chamaepitys moschata. *Cast. H. Mess. p. 7.*

Ic. Teucrium iva. *Cav. ic. t. 120.*

Chamaepitys spuria, prior. *Dod. pempt. 47.*

In collibus arenosis, et in campis aridis ubique.

Martio, Junio. ♃

Radix in Sicilia certe perennis, imo aliquando ad collum sublignosa; *caules* dense albido-villosi, procumbentes, apice surrecti; *folia* plus minus conferta,

aetate margine revoluta, in eadem planta integra, tridentata, ac dentata; ideoque *A. moschata Schreb.* a specie non dirimenda; *corolla* magna, rosea (saepe abortiva), non flava, ut ex quibusdam auctoribus; *odor* moschatus, sed aliquando fere nullus.

4. *A.* CHAMAEPITYS. *Schreb. Will. sp. pl. 3. p. 10.*

A. caule ramoso patulo hirto, foliis pilosis trifidis, laciniis linearibus integris, floribus axillaribus solitariis folio brevioribus, calycinis dentibus acutis.

Teucrium chamaepitys. *Lin. sp. pl. 787. Ucria H. Pan. p. 235.*

Chamaepitys lutea, vulgaris, sive folio trifido. *Cup H. Cath. p. 48.*

Chamaepitys. *Cast. H. Mess. p. 7.*

Ic. *Fl. dan. 733? Plenk. offic. t. 473. Blackw. herb. t. 528.*

Chamaepitys prima. *Dod. pempt. 46.*

In collibus, et in campis aridis arenosis; *Bronte, Comiso, Noto, Ragusa, Spaccaforno, Avola, Siracusa, Agosta, Catania, Butera, Riesi, Delia, Summatino, Chiaromonte, Cassaro, Militello, Piazza, Mistretta, Fiume di Nisi, Favignana.*

Aprili, Majo. ⊙

Folia ima radicalia spathulata integerrima, reliqua trifida; *flores* lutei, intus rubro-lineati; *calycis* dentes lanceolati, acuti; *filamenta* cum *stylis* villosa; *odor* aromaticus, resinosus. Icones *Fl. dan.* ac *Dod.* ab hac nostra floribus sat parvis recedunt: illa *Plenkii l. c.* ob flores optima, sed caule erecto et fere simplici nonnihil differt.

---

† 5. *A.* TENORII. *Presl del. Prag. p. 79*, excluso synonymo *Bon. t. 33*, ad *A. orientalem* certe spectante. *Spr. s. veg. 3. p. 705.*

A. humilis villosa, foliis oblongis angulato-dentatis floralibus majoribus, corollae labio superiore trilobo lobis aequilongis, intermedio latiore emarginato.

Ic. *nulla.*

In collinis apricis Nebrodum.

Majo, Junio. ♃ (*Presl*).

† 6. *A.* GLABRA. *Presl fl. sic. 1. p. XXXVI.*

A. glaberrima, foliis trisectis, floribus axillaribus solitariis longitudine folii, labio emarginato orbiculato crenulato.

TEUCRIUM.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 960. Juss. 112.

Cal. 5-fidus, in quibusdam 2-labiatus. *Cor.* tubo brevi; *labio* superiore brevissimo, 2-partito, laciniis ad latera reflexis; inferiore 3-lobo, lobo medio majore. *Stam.* exserta, intra fissuram labii superioris adscendentia.

* *Floribus racemosis.*

1. *T.* SCORODONIA. *Lin. sp. pl. 789. Ucria H. Pan. p. 237.*

T. caule erecto herbaceo, foliis petiolatis cordato-oblongis crenato-dentatis pubescentibus, bracteis cordatis (parvis) petiolatis calyce glabro brevioribus, floribus (ochroleucis) solitariis oppositis in racemis axillaribus terminalibusque secundis.

*

Ic. *Fl. sic. t. 269. Fl. dan. 485? Plenk. offic. t. 475? Bull. herb. t. 301?*

Salvia agrestis, sive sphacelus. *Dod. pempt. 291.*

b. flore albo.

Ic. Horminum Teucrii folio, hirsuto, albo, spicato flore. *Cup. H. Cath. p. 98*, et *panph. 2. t. 252. Raf. t. 76. f. 1.*

In sylvis, et ad sepes umbrosas in montosis solo subarenoso; *Monregale a Sagana, Pizzuta, Ficuzza, Madonie, Capo di Orlando, Monte Scuderi, Boschi di Valdemone.* Varietas *b.* in montibus prope *Mistretta.*

Majo, Junio. ♃

Radix repens; *caules, petioli*, et *pedunculi* pilis patentibus reflexisque villosi; *folia* obtusa, plus minusque pubescentia, crenato-dentata, nunquam in Sicilia serrata; *racemi* simplices, laxiusculi; *bracteae* parvae, vix lin. longae, cordato-ovatae, acutae, calycibus valde breviores, sed petiolo proprio subaequales; *calyx* ramose-nervosus, bilabiatus, dentibus lanceolatis aristatis, superiore latiore ovato breve aristato, non obtuso et mutico uti ex nonnullis auctoribus; *corollae* ac *stamina* rubra, villosa; *stylus* glaber.

Icon *Bull. l. c.* omnium melior, sed et in hac bracteae sessiles oblongae non cordatae, dentes calycini acuti non aristati, ceterum nostrae plantae simillima. Illa *Fl. dan.* mala, et in hac pariter dentes calycis acuti, bracteae sessiles, folia serrata; quod et in icone *Plenkii* etiam observatur, quamvis quoad habitum prae illa *Fl. dan.* melior. Icon *Dod.* bona, sed pariter bracteas lanceolatas habet. Hinc uti novam speciem descripsit *Rafin.* in suo Diario *Specchio delle*

Scienze, ec. *n. XII.*, sed unica tantum vice et nimis festinanter hoc fasciculo viso illius nomen specificum oblitus sum. Ceterum haec nostra cum descriptione Cl. *Desf. alt.* 2. *p.* 5. adamussim quadrat. An species propria ?

2. *T.* FLAVUM. *Lin. sp. pl.* 791. *Ucria H. Pan. p.* 238.

T. pubescens, caule fruticoso, foliis ovatis crenatis petiolatis, racemis axillaribus terminalibusque verticillatis, verticillis 6-floris, bracteis integris sessilibus concavis pedicellos excedentibus calycibusque villosissimis.

Teucrium. *Cup. H. Cath. supp. alt. p.* 85.

T. majus. *Cast. H. Mess. p.* 23.

Ic. *Sibth fl. gr. t.* 533, ex *prodr. Sabb. hort.* 3. *t.* 89. Chamaedrys assurgens. *Dod. pempt.* 44, mediocris.

In collibus saxosis, et in submontosis; *Catania*, *Nicolosi*, *Monte Scuderi*, *Ibiso*, *Messina*, *Madonie*, *Cefalù*, *val di Mazzara*, *val di Noto*, *Favignana*, *Levanzo*.

Majo, Julio. ♄

Folia obscure virentia, superne lucida, subtus pallidiora villosiora; inferiora aliquando superne glabra, basi subcordata; suprema basi cuneata, subsessilia : *bracteae* flavo-virentes, pedicellos et calyces excedentes, sed floribus breviores; *pedicelli* 2-3-lineares; *calycis* dentes aequales, triangulares, acuti : *corollae* luteolae, villosae, lobis lateralibus rubro-maculatis; *stamina* ac *pistilla* glabra.

** *Floribus axillaribus.*

3. *T.* FRUTICANS. *Lin. sp. pl. 787. Ucria H. Pan. p. 235.*
T. caule fruticoso, foliis oblongo-lanceolatis integerrimis subtus calycibusque albo-tomentosis, floribus axillaribus solitariis, calycinis dentibus lanceolatis acutis.
T. peregrinum, folio sinuoso. *Cup. H. Cath. p. 210.*
T. boeticum. *Cast. H. Mess. p. 23.*
Ic. *Sibth. fl. gr. t. 527*, ex *prodr.*
T. fruticans, boeticum. *Dill. elth. t. 284. f. 366.*
b. intermedium; foliis latioribus, brevioribus, calycinis dentibus obtusiusculis.
Ic. T. fruticans boeticum, minore folio. *Dill. l. c. t. 284. f. 367.*
c. latifolium; foliis rhombeo-ovatis, calycinis dentibus obtusis.
T. latifolium. *Lin. sp. pl. 788.*
Ic. T. fruticans boeticum, ampliore folio. *Dill. l. c. t. 284. f. 368.*
In collibus saxosis ubique enumeratae varietates passim simul proveniunt; tamen varietas *a.* in submontosis calcareis, et varietas *c.* in saxosis maritimis.
Aprili, Junio. ♄
Rami tetragoni, juniores albo-tomentosi; *folia* 3-4 lin. lata, 1-1 ½ pollicem longa, et *rami* elongati in *a;* breviora et latiora in *b.;* 5-8 lin. lata, et 6-12 lin. longa in *c.;* in omnibus vero pagina superior lanuginosa, obscure virens: *petioli* breves; *flores* magni, pallide coerulei; *calyces* campanulati, dentibus omnibus aequalibus.

4. *T. CHAMAEDRYS. Lin. sp. pl. 790. Ucria H. Pan. p. 237.*

T. caule decumbente dense piloso, foliis petiolatis pilosis cuneiformi-ovatis oblongisve incisis vel crenato-dentatis basi integris, floribus axillaribus utrinque subternis.

Chamaedrys major, repens. *Cup. H. Cath. p. 46*, et Eadem minor, repens. *p. 47. Cast. H. Mess. p. 6.*

Ic. *Engl. t. 680*, ex *Smith. Plenk off. t. 477.*

Chamaedrys. *Fuchs. 869.*

In aridis apricis montosis.

Majo, Julio. ♃

Caules palmares, teretes, uti *pedunculi* et *petioli* dense pubescentes; *folia* in plantis siculis profundius incisa, et uti calyces hirsutiora, *floresque* confertiores, purpurascentes; *calyces* colorati, atropurpurei, dentibus aequalibus acutis vel breve aristatis, ad margines intus hirsutioribus, ideoque fere albo-marginatis; *corollae* pubescentes; *stamina* ac *pistilla* glabra.

5. *T. SCORDIOIDES. Schreb. Will. sp. pl. 3. p. 27.*

T. lanuginosum, caule herbaceo erectiusculo ramoso, flagellis reptantibus, foliis crenato-dentatis, caulinis cordato-oblongis semiamplexicaulibus, rameis flagellorumque oblongis basi cuneatis, floribus axillaribus pedunculatis utrinque solitariis ternisque, dentibus calycinis brevibus aequalibus.

T. scordium. *Ucria H. Pan. p. 237*, non *Lin.*

Scordium. *Cup. H. Cath. p. 197*, et

Idem perenne, geminibus Pulegii modo repentibus. *l. c.*

Chamaedrys palustris, minor, serpens. *Cast. H. Mess. p. 6.*

Fl. sic. t. 270.

Scordium. *Matth. comm. 2. p. 196*

b. caule graciliore adscendente; flagellis eorumque foliis glabriusculis, pubescentia laxiore.

T. lanuginosum. *Hoff.* et *Link. fl. port.* 1. *p.* 80. *Spr. s. veg.* 2. *p.* 708.

Ic. *Hoff.* et *Link. l. c. t.* 1.

In humidis, et uliginosis in Sicilia ubique frequens.

Majo, Octobri. ♃

Caules adscendenti-erecti, pedales et ultra, tetragoni, in *b.* graciliores et minus villosi; *ramis* decussatis, erectis; *folia* 2-7-lin. lata ½-1 poll. longa, pallide virentia, infima saepe glabra; *pedunculi* 2-3-lineares, graciles, in *a.* breviores; *calyx* basi subgibbosus, brevis; dentibus aequalibus, lanceolatis, acutis vel obtusiusculis; *corollae* roseae, una cum genitalibus glabrae; *semina* glabra, rugosa; *odor* alliaceus.

Varietas *a.* speciminibus creticis sieberianis, et varietas *b.* ita iconi *Fl. port.* similes, uti ovum ovo; sed quibus characteribus hae species invicem dignoscantur, fateor me non invenisse, ideoque simul conjungendas esse putavi. Obstarent dumtaxat calycis dentes qui in nostra aequales, et in icone inaequales, ac folia quae lanceolata dicuntur; sed in descriptione dentes calycis aequales petuntur, in icone folia basi cordata pinguntur, ac etiam in descriptione notatur plantam hanc foliis fere lanatis et amplexicaulibus variare.

T. scordium *Lin.* secus ac opinantur Cl. *Smith* aliique, ab hoc certe distinctum. Confer *pl. rar. p.* 387. Icon *Matth.* superius citata hanc speciem quoad foliorum figuram exacte repraesentat.

6. *T.* SPINOSUM *Lin. sp. pl.* 793. *Ucria H. Pan. p.* 238.

T. spinosum, caule herbaceo erecto, foliis oblongis radicalibus pinnatifidis reliquis serrato-dentatis, floribus axillaribus solitariis geminisque, calycis den-

tibus aristatis superiore ovato, corollis resupinatis.
Chamaedrys spinosa. *Cup. H. Cath. p. 47.*

Ic. *Cav. ic. 1. t. 31.*
Chamaedrys spinosa. *Bauh. prodr. t. 117.*
Scorodonia, pulchello chamaedrys folio crispo, acuti odoris. *Cup. panph. 2. t. 62?*

In arvis humidis argillosis; *Alcamo, Trapani, Nicosia, Gangi, Lentini, Mineo nel piano, Pietrapersia, Cannicatti, Caltanissetta, Delia, Catania, Fondaco nuovo presso Termini, Piazza, Terranova, Alicata, Castrogiovanni nel piano, Alimena, Caltauturo.*

Junio, Augusto. ⊙

Caulis pubescens, non vero lanatus, uti ex *Spr.*; *rami* decussati, inferiores patuli; *folia* villosiuscula, aliquando fere canescentia; *spinae* axillares et terminales saepius basi ramosae; *corollae* parvae, albidae, calyce parum longiores.

7. *T.* CAMPANULATUM, *b. Lin. sp. pl. 786. Ucria H. Pan. p. 235.*

T. caulibus decumbentibus basi radicantibus, foliis multifidis glabris, floribus axillaribus solitariis, calycibus campanulatis, dentibus aequalibus subaristatis.
Chamaedrys supina, foliis pulchre laciniatis, chamaedryos Botryoidis facie, inodora. *Cup. H. Cath. p. 47.*

Ic. *Fl. sic. t. 271. Sabb. hort. 3. p. 95.*
T. procumbens, Botryis chamaedryoidis folio lucido venoso. *Cup. panph. 2. t. 124.*
T. supinum, perenne, palustre, glabrum, foliis laciniatis, flore albo. *Till. pis. t. 49. f. 1.*

In argillosis humentibus inundatis; *Randazzo, Bronte.*

Majo, Julio. ♃

Caules herbacei ; *folia* laete virentia, saepius bis trifida; *flores* albi, ad faucem saepius purpureo-maculati, breve pedunculati ; *corolla* terminalis campanulata, regularis, 5-6-loba, uti recte notat Cl. *Juss. gen. p. 112 ; odor* nullus.

*** *Floribus capitatis.*

8. *T.* SUPINUM. *Lin. sp. pl. 791. Ucria H. Pan. p. 238.*
T. caulibus caespitosis prostratis, foliis angusto-lanceolatis integerrimis margine revolutis supra viridi-sericeis subtus incano-tomentosis, corymbis terminalibus, calycinis dentibus acutis aristatis.
Polium montanum, album, humi projectum, foliis angustis, incanis, nullatenus serratis, odore suavissimo. *Cup. H. Cath. p. 169*, et *supp. alt. p. 71.*
Ic. *Jacq. austr. 5. t. 417.*
Polium montanum, supinum, minimum. *Lob. ic. 368*, mala.
In apricis calcareis montosis : *Palermo a S. Martino, Madonie, Busambra, Cammarata.*
Majo, Julio. ♄
Caules graciles ; *rami* juniores tomentosi ; *folia* $\frac{1}{2}$-1 $\frac{1}{2}$ lin. lata, in locis asperis siccisque etiam superne canescentia ; *calyces* pubescentes, angulati, nervosi, nervis per dentium apices excurrentibus ; *dentes* calycini aliquando rubro-colorati ; *corolla* albida, pubescens.
Inter T. *montanum*, et T. *supinum* videtur media planta haec ; cum illo foliis supra sericeis, cum hoc dentibus calycinis aristatis convenit. Confer *Jacq. l. c.*, et *Baugm. fl. Trans. 2. p. 154.*

8. *T.* POLIUM. *Will. sp. pl. 3. p. 36.*
T. foliis lanceolato-oblongis obtusis antice crenatis margine revolutis cauleque decumbente albido-tomen-

tosis, capitulis subrotundis terminalibus solitariis lateralibusqne (paucis) brevissime pedunculatis, pedunculis folio subbrevioribus, calycibus incano-tomentoso-lanatis, dentibus obtusis.

T. polium, *b. Lin. sp. pl. 792. Ucria H. Pan. p. 238.*

Ic. *Fl. sic. t. 272. f. 1.*

Polium montanum, album, serratifolium, latifolium, majus. *Barr. ic. 1074;* sed in icone folia latiora.

b. foliis angustis dense tomentoso-lanatis incanis, ramis lateralibus numerosis brevibus fere in thyrsum coadunatis.

Ic. *Fl. sic. t. 272. f. 2. Plenk offic. t. 480.*

c. foliis latioribus oblongis, 1 ½-2 lin. latis.

Ic. *Fl. sic. t. 273. f. 1.*

d. virescens; foliis pallide virentibus dentato-crenatis, cauleque villoso lanatis, ramis lateralibus numerosis brevibus, ut in *b.*

Ic. *Fl. sic. t. 273. f. 2.*

In collibus aridis apricis; varietas *a. Spaccaforno;* var. *b. Trapani, Siracusa;* var. *c. Catania, Montallegro, Siculiana* aliisque locis; var. *d. Leonforte, S. Filippo di Argirò.*

Aprili, Junio. ♄

Flores albi, sine macula in fauce; *folia* 1- lin. lat., in *a.*, latiora in *c.*; *pedunculi* folio breviores vel parum excedentes, nunquam corymbosi in apice caulis et ramorum; *pubescentia* et *color* saepius variant: var. *d.* a specie magis recedit.

9. *T.* FLAVESCENS. *Schreb. Will. sp. pl. 3. p. 35.*

T. foliis oblongis obtusis crenatis demum revolutis cauleque adscendente albido-tomentosis, ramorum summitatibus capitulisque subrotundis flavicantibus

dense tomentoso-lanatis, calycinis dentibus obtusissimis, capitulis pedunculatis subcorymbosis.

T. polium, *a. Lin. sp. pl* 792.

Polium montanum, luteum. *Cup. H. Cath. p.* 169.

Ic. *Fl. sic. t.* 274. *f.* 1.

Polium montanum luteum, dasyphyllum, serratum. *Barr. ic.* 1073, pessima.

b. caule decumbente foliisque ex albo-virentibus, summitatibus capitulisque flavis, corollis albidis.

Polium montanum luteum, foliis ex atro-canescentibus, flore albo. *Cup. H. Cath. p.* 169.

Ic. *Fl. sic. t.* 274. *f.* 2.

c. caulibus erectiusculis, foliis angustioribus incano-tomentosis, capitulis brevius pedunculatis, calycibus bracteisque dumtaxat flavescentibus.

Ic. *Fl. sic. t.* 275. *f.* 1.

d. caule erectiusculo, foliis angustis pallide albido-virentibus, capitulis ramorumque summitatibus albido-luteolis, ramis pluribus axillaribus, superioribus corymbosis.

Ic. *Fl. sic. t.* 275. *f.* 2.

e. virgatum: caule adscendente foliisque incano-tomentosis, ramis virgatis, gracilibus elongatis, florum capitulis longe pedunculatis, corymbósis canescentibus.

Ic. T. montanum, serratum, latifolium, erectum, majus. *Barr. ic.* 1079!

f. elongatum; caule erectiusculo foliisque latis crenatis incano-tomentosis, ramis pluribus corymbosis, capitulis terminalibus oblongis (pollicaribús).

In collibus aridis apricis; varietas *a.*, et *b. val di Mazzara*, *Ragusa*, *Chiaromonte*, *Butera*; var. *c.*, *d.* et *f. Siculiana*, *Montallegro*; var. *e. Noto*, *Avola*.

Majo, Junio. ♄

Flores albidi, cum macula in fauce; in *f.* aliquando flavi; praeterea haec varietas quoad capitula oblonga cum icone *Barr. 1082*, sub. T. *flavescente* citata, et a *Lagasca* sub suo *T. subtriphyllo* exacte convenit, sed ramis et habitu discrepat. Varietas *c.* ad *T. polium*, et var. *f.* ad *T. pseudo-hyssopum* magis proximae. *Folia* quoad latitudinem mire in eadem planta variant: in *f.* semper reliquis latiora.

10. *T. PSEUDO-HYSSOPUS. Schreb. Will. sp. pl. 3. p. 37.*

T. tomentoso-lanatum cinereum, caule decumbente, demum adscendente, foliis oblongis dentato-crenatis adultis revolutis, capitulis pedunculatis corymbosis, dentibus calycinis acutis.

Ic. *Fl. sic. t. 276. f. 1.*

Hyssopus apulus Dioscoridis, et Serapionis. *Columm. ecphr. 1. t. 67.*

b. minus; caulibus gracilibus subsimplicibus, dentibus calycinis obtusioribus.

Ic. *Fl. sic. t. 276. f. 2.*

In collibus aridis apricis; *Mistretta*, *Nicosia*: var. *b.* in Sicilia meridionali; *Comiso al Pozzallo*, *Castelvetrano.*

Aprili, Majo. ♄

Folia etiam suprema dentato-crenata; *caules* et *pedunculi* superne saepe sub lana purpurascentes; *dentes calycini* acuti et *caules* fere semipedales in *a.*, isti vero vix palmares in *b.*; *flores* albidi, cum macula lutea in fauce.

11. *T. VALENTINUM. Schreb. Will. sp. pl. 3. p. 37?*

T. foliis lineari-oblongis crenatis demum revolutis calyce cauleque gracili erectiusculo tenue tomentoso-

albicantibus, capitulis florum breve pedunculatis in apice ramorum approximatis vel subcorymbosis.

Ic. *Fl. sic. t. 277.*

Polium valentinum, fruticosum, angustifolium, flore albo. *Barr. ic. 1048 ?*

In collibus aridis maritimis Siciliae meridionalis; *Comiso ai Scoglitti, a Dorillo.*

Aprili, Majo. ♄

Caules erectiusculi; *folia* aliquando pallide virescentia, angusta, crenata vel obsolete crenata, uti ex *Schreb.*; *rami* plerumque folio breviores, et tunc quod habitum varietatem *d. T. flavescentis* refert; *calyces* glandulis conspersi. Cum dubio hanc speciem pro *T. valentino* recipio, nam in icone folia nimis angusta, et fere integra, non crenata ut in nostra.

Species 8, 9, 10, 11 quoad habitum inter se valde similes, nec certis liquidisque characteribus distinctae, dum in loco natali innumera individua observantur. Tomenti color, directio caulis, latitudo et crenatura foliorum, ramorum longitudo, dentes calycini, et florum color sensim ab una in alteram transeunt; hinc non immerito a Cl. *Lin.* in *sp. pl. 2. p. 792*, tamquam ejusdem speciei varietates habitae.

---

† 12. *T.* BOTRYS. *Lin. sp. pl. 786. Ucria II. Pan. p. 235.*

T. foliis multifidis, pedunculis axillaribus ternis.

In civitate Politii; *a lu manicu di la Padedda* (*Ucria*).

† 13. *T.* CRETICUM. *Lin. sp. pl. 788. Ucria l. c.*

T. foliis lanceolato-linearibus integerrimis, floribus racemosis ternis.

In montibus; *Madonie nella chiana sotto la serra di li Cavaddi* (*Ucria*).

† 14. *T. LUCIDUM. Lin. sp. pl. 790. Ucria l. c.*

T. foliis ovatis acute inciso-serratis glabris, floribus axillaribus geminis, caule erecto.

In montibus; *Madonie* (*Ucria*).

† 15. *T. MONTANUM. Lin. sp. pl. 791. Ucria l. c. p. 238.*

T. corymbo terminali, foliis lanceolatis integerrimis subtus tomentosis.

In monte *Pirreddu* (*Ucria*).

† 16. *T. PSEUDO-CHAMAEPITYS. Lin. sp. pl. 787. Spr. s. veg. 2. p. 707.*

T. foliis tripartitis hirsutis rigidiusculis, laciniis linearibus acutis subtus revolutis, laciniis calycis elongatis pungentibus.

In Sicilia ex *Spr.*, et *Jan.*

NEPETA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 964. Juss. 113.

Cal. 5-fidus, striatus. *Cor.* tubo longiusculo, labio inferiore 3-lobo, lobis lateralibus brevissimis reflexis, vel patentibus, medio concavo crenulato. *Stam.* sub labio superiore conniventia.

1. *N. CATARIA. Lin. sp. pl. 796. Ucria H. Pan. p. 240.*

N. cymis pedunculatis spicatis superne congestis; calycibus villosis, dentibus acuminatis, bracteis setaceo-subulatis, foliis cordato-ovatis dentato-serratis subcanescenti-puberulis.

Mentha cattaria, vulgaris et major. *Cup. H. Cath. p. 143.*

M. cattaria major. *Cast. H. Mess. p. 15.*

Ic. *Fl. dan. 580. Bull. herb. t. 287.*

Cataria herba. *Dod. pempt. 99.*

Ad sepes secus vias in apricis; *Via da Cammarata a Sutera, fra Campofranco ed Aragona; S. Steffano* (*Ucria*).

Majo, Junio. ♃

Folia in Sicilia non ita canescentia, ut in plantis Italiae superioris, molliter tamen et adpresse pubescentia ut in illis, superiora apice acuta; *bracteae* calycibus breviores, una cum *corollis* albis, villosae; *odor* gratus. Icon *Fl. dan.* mediocris, illa *Buill.* melior, sed in hac dentes acuti non acuminati.

2. *N. APULEI. Ucria pl. ad. lin. add. n. 14.*

N. spicis terminalibus verticillatis, verticillis superne approximatis, bracteis numerosis oblongo-lanceolatis (apice coloratis) nervosis calycibusque villoso-hirsutis subaequalibus, foliis cordatis ovato-oblongis grosse dentato-crenatis ciliatis, superioribus sessilibus. N. italica. *Ucria H. Pan. p. 241*, non *Lin.*, ex loco et synonymo siculo.

Ic. *Fl. sic. t. 278.*

Horminum spicatum, Lavandulae flore et odore. *Bocc. sic. 48. t. 25. f. 2. Cup. H. Cath. p. 97*, et *panph. 2. t. 90. Raf. t. 103. f. 2.*

In apricis collibus argilloso-calcareis; *Sutera, Regalmuto, Favare, Girgenti, Amorosa al sud di Busambra, S. Catterina, Nicosia, Caltanissetta, Cuozzo di Miceli, Summatino, Castrogiovanni.*

Aprili, Majo. ♃

Caulis tetragonus, simplex vel apice ramosus, villosus ad angulos; *folia* pallide virentia, aliquando glabriuscula; *corollae* pubescentes, lobi laterales patentes non reflexi; *bracteae* in verticillis infimis aliquando latae, cordatae, foliis conformes; reliquae

vero exquisite nervosae, aliquando utrinque unidentatae, margine apicem versus praesertim villoso-ciliatae, et uti dentes calycini lanceolati acuminatae, calycibus aequales vel breviores; hae vero et illi nunquam tomento obvoluti: igitur re melius perpensa a *N. hirsuta Lin.* hanc speciem differre arbitror, ideoque excludatur ab illa icon *Bocconi l. c.*

3. *N.* TUBEROSA. *Lin. sp. pl. 798.*

N. spicis terminalibus verticillatis, verticillis inferioribus distinctis, corollae lobis lateralibus patentibus, bracteolis bracteisque oblongis adpressis nervosis coloratis villoso-ciliatis verticillo subbrevioribus, foliis cordato-oblongis crenatis basi dentatis supra villosis subtus incano-sublanatis, radice tuberosa.

Menthastrum humile, flore dilute coeruleo, radice tuberosa. *Cup. H. Cath. p. 143.*

Ic. *Fl. sic. t. 279. Sabb. hort. 3. t. 81*, bona. *Reich. pl. crit. cent. 5. t. 439. f. 630?*

N. tuberosa, violacea, spicata, minor, hispanica. *Bar. ic. 602.*

In campis aridis arenosis: *Palermo a Mondello alle case di Pallavicino, Priolo all' abbeveratojo di Buongiorno, fra Piazza e Pietrapersia.*

Majo, Junio. ♃

Caules erecti, 1 ½ - 2 ½ ped. alti, villoso-canescentes, simplices vel superne ramosi, ramis approximatis; *folia* 1 ½ - 2 poll. longa, 6 lin. lata, adscendendo sessilia, et quoad figuram exacte ut in latere citatae iconis *Barr.* pinguntur; radicalia saepius utrinque incana; *spicae* in apice caulis et ramorum; *bracteolae* numerosae ac *bracteae* purpurascentes, acuminatae, margine scariosae: *flores* purpurascentes.

Planta haec inter *N. tuberosam* et *lanatam* ambigit.

Differt a *N. tuberosa* corollae lobis lateralibus patentibus, ab icone *Barr.* verticillis fere omnibus approximatis, et ab icone *Reich.* foliorum figura ac habitu; sed iconi *Sabb. l. c.* exacte respondet. A *N. lanata Jacq. observ. 3. p. 21. t. 75.* (cum qua ob corollarum lobos patentes convenit) quantum ex icone et descriptione patet, recedit, habitu; foliis longioribus, angustioribus, minus crenatis; bracteis omnibus verticillos non excedentibus, dum in icone inferiores verticillis longiores, et adscendendo demum aequales.

---

† 4. *N.* GRAVEOLENS. *Vill. Spr. s. veg. 2. p. 728. Bertol. lucubr. p. 320.*

N. cymis pedunculatis secundis sub-6-floris, calycibus subincurvis villosis, foliis cordato-oblongis obtusis basi attenuatis profunde serratis tomentosis (ex *Spr.*). M. cattaria, Melissae turcicae foliis minoribus. *Cup. H. Cath. p. 143.*

Ic. Mentha cattaria, minor, exotica, Melissae moldavicae folio angustiori. *Cup. panph. 2. t. 93.*
Cattaria minima, Melissae turcicae foliis minoribus. *Bon. t. 83.*

In Sicilia ex *Cupani.*

Folia in icone 1 ½ - 2 lin. lata, basi angustata, serrata; *calyces* non incurvi. Fide iconis in *panph.* delineatae inter plantas siculas enumero, sed ex *H. Cath.* uti exotica habenda erit.

LAVANDULA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 769. Juss. 113.

Cal. tubulosus, 5-dentatus. *Cor.* resupinata; labio superiore plano, erecto; inferiore 3-lobo. *Stam.* inclusa.

1. *L. SPICA. Will. en. H. Ber. p. 604. Ucria H. Pan. p. 241.*

L. foliis linearibus cinereo-pubescentibus revolutis, spicis terminalibus verticillatis basi interruptis, bracteis ovato-lanceolatis acuminatis.

L. spica, *a. Lin. sp. pl. 800.*

L. vera. *Dec. fl. fr. supp. p. 398.*

L. latifolia. *Cup. H. Cath. p. 108.*

Ic. L. vera. *Ser. Lav. t. 4. f. 2-3* optimae; *Bull. herb. t. 337.*

Lavandula altera. *Dod. pempt. 273.*

In collibus aridis; *Catania* (*Cosentini*), *colline fra Noto ed Avola.*

Aprili, Majo. ♄

Flores coerulei; *verticilli* superiores magis approximati, unicus inferior a reliquis valde remotus; *calyces* striati, tomentosi, subcolorati; *bracteae* ex ovata basi lanceolatae, carinatae, virentes, nervosae, puberulae, non scariosae uti ex *Spr. s. veg. 3. p. 713*; *bracteolae* fere lineares, duplo bracteis breviores, saepius unica sub quoque flore.

2. *L. STOECHAS. Lin. sp. pl. 800.*

L. foliis linearibus margine revolutis ramisque junioribus tomentosis, spica terminali compacta comosa breviter pedunculata (pedunculis 3-12 lin.), bracteis sub-reniformibus latis subtrilobis coloratis.

Stoechas purpurea. *Cup. H. Cath. p. 208.*

Ic. *Ser. Lav. t. 3. f. 1*, optima. *Sabb. hort. t. 74*, mediocris.
Stoechas arabica. *Barr. ic. 301.*

In campis, et collibus asperis apricis; *Bagheria*, *Abate*, *Castellammare*, *Alcamo*, *Cefalù*, *Finale*, *Partinico*, *Trapani*.

Martio, Majo. ♄

Caules adulti glabrati; *folia* subtus exquisite pinnato-nervosa; *bracteae* nervoso-reticulatae, margine sublanatae calycesque villoso-pubescentes; *foliola* comarum colorata, quae tamen sat raro deficiunt; *spica* ut plurimum quadrangula.

SIDERITIS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 969. Juss. 113.

Cal 5-dentatus; dentibus aequalibus, aut superiore latiore. *Cor.* labium superius rectum, emarginato-bifidum; inferius 3-partitum. *Stam.* inclusa. *Stig.* brevius vaginans alterum.

1. *S.* ROMANA. *Lin. sp. pl. 802.*

S. ebracteata villoso-hirsuta, foliis oblongis crenato-dentatis in petiolum attenuatis, calycinis dentibus spinosis pungentibus, supremo ovato.
Burgsdorfia romana. *Hoff.* et *Link. fl. port. p. 96.*
S. verticillis spinosis. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 83.*

Ic. *Cav. ic. 2. p. 69. t. 187. Sabb. hort. 3. t. 58.*
S. pusilla, Nepetae foliis, verticillis spinosis. *Cup. panph. 1. t. 89.*
Marrubiastrum Sideritis folio, calyculis aculeatis, flore candicante. *Bon. t. 194.*
S. genus, spinosis verticillis. *Bauh. hist. 3. p. 428.*

In collibus siccis, et in campis aridis ubique.

Aprili, Majo. ⊙, non ♂

Caules pro loci natura erecti, basi prostrati aut procumbentes, simplices vel ramosi; *folia* nervosa, versus basim integra; *flores* albi, aliquando ab ipsa basi caulis verticillati, seni in quovis verticillo; *calyx* nervosus, corolla parum brevior.

2. *S. SICULA. Ucria pl. ad. Lin. opus add. n. 16.*

S. suffruticosa tomentoso-lanata, foliis obovato-spathulatis oblongisque subcrenulatis obtusis, floribus verticillato-spicatis, verticillis demum remotis, bracteis cordatis acutis nervoso-reticulatis pubescentibus (virentibus).

S. syriaca. *Ucria H. Pan. p. 242*, non *Lin.*, ex loco et nomine vulgari.

S. brutia. *Ten. fl. nap. 2. p. 16.*

Empedoclia montana. *Raf. caratt. p. 78.*

Stachys minor, italica. *Cup. H. Cath. p. 208.*

Ic. *Ten. l. c. t. 51.*

Stachys lychnoides incana, angustifolia, flore aureo. *Barr. ic. 1187 ?*

In aridis saxosis elatioribus montosis; *Madonie.*

Majo, Junio. ♄

Bracteae ad marginem, et *dentes calycini* ad apicem densius pubescentes quam in plantis calabris; *verticilli* superiores proximiores; *corollae* luteae.

Quamvis bracteae longitudine varient; tamen (verticillis infimis exceptis) semper calycibus duplo fere breviores in *S. syriaca*, et illis aequales vel paullo breviores in *S. brutia.* Igitur cum *S. syriaca* a *S. brutia* liquide differat, speciem *Ucriae* prioritatis jure restitui. Praeterea planta haec a *S. taurica*, *Will. sp. pl. 3. p. 66*, *Reich. cent. 4. p. 61. t. 384.*

f. 563. aliena videtur verticillis remotis non approximatis, tomento denso, et habitu; quod si ut nonnulli opinantur et illa, ac *S. distans Will. l. c.* ab hac non differunt, semper nomen specificum *Ucr.* quia antiquius servandum erit.

---

†. 3. *S. PERFOLIATA. Lin. sp. pl. 801. Ucria H. Pan. p. 242.*

S. herbacea hispido-pilosa, foliis superioribus amplexicaulibus.

In monte Etna (*Ucria*).

† 4. *S. MONTANA. Lin. sp. pl. 802. Ucria l. c.*

S. herbacea decumbens ebracteata, calycibus corolla majoribus spinosis, labio superiore trifido.

In montosis, *Madonie* (*Ucria*).

† 5. *S. SCORDIOIDES. Lin. sp. pl. 803. Ucria l. c. p. 243.*

S. foliis lanceolatis acutis dentatis, bracteis ovatis dentato-spinosis, calycibus aequalibus, spicis ovatis.

Ic. Stachys Thymi folio nigro. *Cup. panph. 2. t. 4.*

In montibus (*Ucria*).

MENTHA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 967. Juss. 113.

Cal. 5-fidus, vel 5-dentatus. *Cor.* tubulosa, subaequalis, 4-fida; lacinia suprema latiore, emarginata. *Stam.* recta, distantia.

1. *M. SYLVESTRIS. Lin. sp. pl. 804. Ucria H. Pan. p. 243.*

M. spicis cylindraceis basi subinterruptis, staminibus corolla longioribus, bracteis subulatis calycibusque

dense villosis, foliis oblongo-lanceolatis subsessilibus argute inaequaliterque serratis supra canescentibus subtus incano-tomentosis, caule pilis brevibus deflexis villoso.

M. sylvestris, longiori folio. *Cup. H. Cath. p. 143. Cast. H. Mess. p. 41.*

Ic. *Blakw. herb. t. 292?*

Menthastrum. *Dod. pempt. 96.*

b. staminibus inclusis, calycibus minus villosis, foliis oblongo-lanceolatis vel ovato-oblongis argute inaequaliterque serratis.

M. sylvestris, longiori folio, alpina, cineraceis foliis, ex herbaceo et Menthae odore sopito-languide Pulegium olens. *Cup. l. c.*

Ic. *Fl. sic. t. 280.*

In montosis ac submontosis ad rivulos, ad fluviorum margines, vel in humentibus; *Palazzo Adriano* (*Gasparrini*), *Itala*, *Fiume di Nisi*, *Messina*, *Mandanici*, *Floresta*, *Francavilla*; varietas *b. Polizzi alle Nocelle*, *Madonie alli favari.*

Junio, Julio. ♃

Spicae 1-2 ½ poll. longae; *bracteae* calycibus longiores, angustissimae; *calyces* in *a.* valde villosi; *corollae* villosae; *folia* 2 poll. longa, in *b.* saepius pollicaria, fere ovata, et supra magis canescentia quam in *a*: *odor* aromaticus, etiam in plantis siccis persistens.

2. *M. MACROSTACHIA. Ten. fl. nap. 2. p. 30.*

M. spicis cylindraceis basi subinterruptis, pedicellis glabris, bracteis lineari-lanceolatis verticillo brevioribus, bracteolis bipartitis, foliis cordato-ovatis crenato-dentatis obtusis rugosis supra pilosis subtus incano-villosis (floribus albis).

M. rotundifolia. *Ucria H. Pan. p. 244*, non *Lin.*
M. sylvestris, rotundiori folio. *Cup. H. Cath. p. 143.*
Ic. *Ten. l. c. t. 56.*
Menthastrum spicatum, folio crispo rotundiore. *Bauh. hist. 3. p. 219.*

b. corollis purpureis, staminibus exsertis, spicis crassiusculis, ut in *a*, vel gracilioribus.

c. corollis albis parvis, staminibus inclusis exsertisque, spicis crassiusculis.

d. corollis albis parvis, staminibus exsertis, spicis gracilibus, verticillis subremotis, pedicellis pilis brevissimis sparsis subhispidis.
M. neglecta. *Ten. app. ad Cat. H. R. Neap. ed. alt. p. 82.*
M. fragrans, spicis cylindricis basi interruptis, foliis cordato-rotundatis rugosis aequaliter obtuseque dentatis supra pubescentibus, subtus incano-tomentosis, pedicellis calycibusque pubescentibus. *Presl del. Prag. p. 78.*

e. staminibus inclusis, reliqua ut in praecedente.

In humidis, secus rivulos, ec., ubique omnes enumeratae varietates passim occurrunt.

Junio, Julio. ♃

Planta mire varians, et uti recte notat Cl. *Ten.* in *app. l. c. M. polymorpha* potius appellanda. Variat siquidem, *caulibus* simplicibus vel ramosis, plus minus elatis; *foliis* cordato-subrotundis, cordato-ovatis, cordato-oblongis, acutis vel obtusissimis, plus minusque pubescentibus, levibus vel rugosis, crenatis vel breve serrato-dentatis, ½ - 1 ½ poll. latis, ½ - 2 poll. longis; *spicis* 1 - 2-pollicaribus et ultra, crassis vel gracilibus; *verticillis* omnibus approximatis, vel inferiore tantum distante, aut omnibus

distinctis; *odore* plus minus grato et acuto. Constantes characteres in specie sunt, *folia* sessilia subtus albo-villosa; *bracteae* verticillis breviores; *bracteolae* bipartitae.

Synonyma plurima *H. Cath.*, quae omisi, ad hujus speciei varietates, ac ad sequentem certe spèctant.

3. *M. AQUATICA. Lin. sp. pl. 805. Ucria H. Pan. p. 244.*

M. verticillis capitatis, calycibus hirsutis, pilis pedunculorum reflexis, foliis ovatis serratis petiolatis utrinque cauleque subvillosis, superioribus basi subcuneatis.

M. rotundifolia, palustris, sive aquatica, major. *Cup. H. Cath. p. 142.*

Sisymbrium sylvestre. *Cast. H. Mess. p. 45*, et Balsamita. *Cast. l. c. p. 5.*

Ic. *Fl. dan. 673*, sed flores rosei.

Sisymbrium sylvestre. *Matth. comm. 1. p. 441 !*

Sisymbrium 1. *Dod. pempt. 97*, ic. ex *Matth.*

b. hirsuta, foliis ovatis serratis scabris, omnibus cordatis.

M. hirsuta. *Lin. mant. 81 ?*

M. rotundifolia palustris, sive aquatica major, floribus conglomeratis, hirsutis. *Cup. H. Cath. p. 142.*

Ic. *Fl. dan. 638. Blakw. herb. t. 32.*

M. aquatica, sive Sisymbrium hirsutius. *Bauh. l. c. p. 224.*

In aquosis, in humentibus, ad rivulos ubique; var. *b. Palermo a Mondello*, *Val di Noto.*

Augusto, Octobri. ♃

Corollae purpurascentes, villosae, aut glabriusculae. *Stamina* exserta, vel inclusa; *verticilli* inferiores saepius pedunculati; *folia* ramorum sterilium in *a.* fere glabra, 1 ½ - 2 poll. longa, 1 -1 ½ poll. lata, laete

virentia, reliquis duplo latiora, subcordata; in *b.* omnia hirsuta, brevius petiolata, basi cordata, et illis iconis *Bauhini* exacte respondentia; tamen *caules* in hac varietate nunquam erecti, et ita alti, *rami* non fere corymbosi ut in icone; *odor* gratus. Iconem *Blackw.* potius ad var. *b.* spectare arbitror.

4. *M.* PYRAMIDALIS. *Ten. fl. nap.* 2. *p.* 32, *b. sicula.*

M. floribus verticillatis capitato-spicatis, bracteis lineari-lanceolatis verticillo subaequalibus, pedunculis calycibusque hirsutis, foliis ovato-ellipticis subsessilibus argute irregulariter serratis supra pilosis subtus dense villoso-canescentibus.

M. palustris, folio oblongo. *Cup. H. Cath. p.* 143?

Ic. Menthastri aquatici genus hirsutum, spica latiore. *Bauh. hist.* 3. *p.* 222?

In humentibus umbrosis; *Polizzi alle nocelle* (*Gasparrini*).

Septembri, Octobri. ♃

Differt a specie *foliis* subtus villoso-canescentibus, obscure virentibus, superioribus fere sessilibus, non omnibus petiolatis.

5. *M.* PULEGIUM. *Lin. sp. pl.* 807. *Ucria H. Pan. p.* 244.

M. floribus verticillatis, staminibus exsertis, calyce hirsuto villis clauso, pedicellis dense villosis, foliis superne parce serratis, radicalibus ovatis glabris, caulinis oblongo-ellipticis in petiolum attenuatis cauleque repente demum erecto sparse villoso-pilosis.

Pulegium latifolium. *Cup. H. Cath. p.* 74.

P. vulgare. *Cast. H. Mess. p.* 43.

Ic. *Sabb. hort.* 3. *t.* 49. *Blackw. herb. t.* 302.

Pulegium. *Matth. comm.* 2. *p.* 65. *Dod. pempt.* 282.

b. hirsuta; caulibus floriferis foliis calycibus corollisque piloso-hirsutis, pedicellis dense villosis.
M. tomentella. *Link. Spr. s. veg. 2. p. 724?*

Ic. Pulegium tomentosum, minimum. *Bocc. pl. rar. t. 20! Moris. hist. 3. s. 11. t. 8. f. 5.*

In campis humentibus apricis ubique: varietas *b.* magis rara, et in submontosis potissimum occurrit; *bosco della Colomba* (*Gasparrini*).

Junio, Julio. ♃

Caules floriferi pro loci natura palmares vel pedales, simplices vel ramosi; *folia* caulina nunquam ovato-subrotunda, sed semper oblongo-elliptica, superne obiter serrata, hinc inde pellucido-punctata; *calyces* inter strias glandulosi; *corollae* purpurascentes, sat raro albae.

M. tomentella, Link. differre videtur a var. *b.*, foliis subrotundis, caule superne villoso-tomentoso, bracteolarum praesentia; et *M. pulegium b. eriantha Dec. fl. fr. supp. p. 400*, foliis glabris. An ejusdem speciei varietates?: siquidem in eadem planta vidi caules superne ac calyces fere villoso-tomentosos, villoso-hirsutos, et hinc inde villosos; praeterea etiam pro locorum natura et ariditate pubescentia valde in hac specie variat.

---

† 6. *M.* GENTILIS. *Lin. sp. pl. 805. Ucria H. Pan. p. 245.*

M. floribus verticillatis, foliis ovatis acutis serratis, staminibus corolla brevioribus.

In locis humidis (*Ucria*).

† 7. *M. GRAVEOLENS. Presl fl. sic. p. xxxvi.*

M. spicis paniculatis cylindricis, floribus sessilibus, calycibus pubescentibus, bracteis lineari-setaceis calyce duplo longioribus, caule erecto ramoso tomentoso, foliis cordato-oblongis mucronatis remote serratis pubescentibus subtus cinereo-tomentosis.

In Sicilia (*Presl*).

Plures certe *Menthae* species adhuc in Sicilia extant, nam earum florescentia serotina illas in locis natalibus inspicere vetat; quod etiam pro nonnullis aliis plantis autumnalibus accidit.

GLECHOMA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 970. Juss. 113.

Cal. cylindricus, striatus, 5-dentatus. *Cor.* labio superiore emarginato; inferiore 3-fido, lacinia intermedia majore emarginata. *Anther.* singulum par in formam crucis connivens.

1. *G. HEDERACEA. Lin. sp. pl. 807 ? Ucria H. Pan. p. 245.*

G. pubescens, stolonibus reptantibus, foliis cordatis dentato-crenatis, stolonum reniformi-orbiculatis, caulium floriferorum ovato-orbiculatis, floribus axillaribus secundis utrinque 1-4, calycinis dentibus subulatis.

Ic. *Sturm fl. germ. p. 1. fasc. 8. Bull. herb. t. 241 ? Lam. ill. gen. t. 505 ?*

Chamaeclema vulgare, medium. *Vaill. bot. par. t. 6. f. 6*, quoad folia.

In nemoribus submontosis; *Boschi di Val demone.*

Martio, Aprili. ♃

Caules pilis patentibus ad angulos pubescentes; *folia*

laete virentia, pilis brevibus sparsis villosa, subtus glabriuscula; *petioli* internodio breviores; *internodia* annulo ciliato distincta (*Scop.*); *pedunculi* simplices vel ramosi, lin. longi, in medio vel ad divisionem *bracteolis* setaceo-subulatis brevibus instructi, infructu demum deflexi: *corollae* coerulescentes, *labio* superiore emarginato, non bifido; inferiore intus barbato, et punctis atropurpureis notato; *antherae* non cruciformes, sed oblongae et per paria approximatae, uti recte notat *Scop.* in *fl. carn. 1. p. 423*, cujus descriptio cum nostra exacte quadrat.

Icones *Bull.* et *Lam.* ob calycis dentes, et inde una cum illa *Sturmii* ob glabritiem a nostra recedunt; haec vero posterior ceterum optima, praesertim si calycis dentes ut in n. *c.* ejusdem tabulae. Icon *Vaill. t. 6. f. 4.* ob calycis dentes, *f. 5.* ob hirsutiem, *f. 6.* ob foliorum figuram, et tandem *f. 6,* et *5.* quoad floris magnitudinem cum nostra conveniunt. Icon et descriptio *G. hirsutae, Wald.*, et *Kit. pl. rar. Hung. 2. t. 119* differunt a nostra, hirsutie canescenti, petiolis internodio valde brevioribus, filamentis corollae labii superioris non striati incisuram non attingentibus, crenis foliorum callo albido destitutis: sed dentes calycini uti in nostra. Denique haec ab omnibus citatis iconibus recedit antheris non cruciformibus. An species propria, vel variabilis, an descriptio mala?

LAMIUM.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 971. Juss. 113.

Cal. 5-dentatus, dentibus aristatis apice patentibus. *Cor.* labio superiore fornicato, integro vel bifido; inferiore breviore, 2-lobo; fauce inflata, utrinque in margine dentata. (*Anth.* extus hirsutae in nonnullis).

1. *L.* RUGOSUM. *Ait. H. Kew. 2. p. 126. Will. sp. pl. 3. p. 87.*

L. adpresse pilosum, foliis cordatis grosse inaequaliterque dentato-crenatis, superioribus cordato-oblongis acuminatis, verticillis 8-12-floris, calycinis dentibus aristatis tubo corollae incurvo longioribus, corollae labio inferiore plicato (nigro punctato), fauce utrinque unidentata, antheris glabris.

L. maculatum. *Ucria H. Pan. p. 246*, non *Lin.* ex loco.

L. maculatum, minori folio, villosius, canescens. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 44.*

Galeopsis. *Cast. H. Mess. p. 38*, et

Urtica mortua, albis maculis conspersa; nec non U. lactea. *Cast. l. c. p. 47.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 555*, ex *prodr. Reich. pl. cr. cent. 3. t. 217. f. 264?*

L. purpureum, foetidum, folio subrotundo duplo majori recto. *Cup. panph. 2. t. 152.*

L. subrotundo rugoso folio, flore rubro. *Bocc. mus. 2. p. 35. t. 23.*

b. caule elatiore, foliis fere omnibus cordato-oblongis, aristis calycinis longioribus (3-4 lin.)

L. maculatum. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 44*, et

L. purpureum, foetidum folio subrotundo. *Cup. l. c. p. 106.*

Ic. *Fl. sic. t. 281.*

In sylvis, vallibus, nemoribus, dumetis, locis humentibus depressis vel submontosis Siciliae; var. *b. Piana de' Greci.*

Aprili, Junio. ♃

Caules decumbentes, demum erecti, basi aliquando radicantes; *folia* omnino fere sequentis, juniora saepius albo-maculata; *bracteae* lineares, acuminatae, tubo calycis longiores, valde ciliatae; *corollae galea* integra, purpurascens vel rosea, externe pilis longis obsita; *tubus* basi incurvus, versus dentes calycinos inferiores etiam incurvos inclinatus; *labium inferius* glabrum, profunde emarginatum, cum appendice lineari recurva interjecta, lobis lateralibus integris vel crenulatis. Variat magnitudine foliorum, calycinis dentibus plus minus longe aristatis.

Iconem *Reich.* cum dubio citavi, nam a nostra planta recedit calycinis dentibus omnibus rectis, corollae tubo longiore, faucis dentibus magis elongatis, labio inferiore plano non plicato, integro non crenulato, et appendicis defectu. Aliunde haec nostra a *L. maculato* campoclarensi certe recedit antheris glabris, quae in illo hirsutae sunt.

2. *L. flexuosum. Ten. fl. nap. 2. p. 19. Spr. s. veg. 4. part. 2. p. 228.*

L. adpresse pubescens, caule sub flexuoso deorsum piloso, foliis cordato-ovatis grosse inaequaliterque dentato-serratis bidentatisque pilosiusculis, superioribus acuminatis, verticillis 6-18 floris, calycinis dentibus aristatis tubum corollae subaequantibus, corollae labio inferiore demum plicato, antheris glabris.

Ic. *Ten. l. c. t. 52.*

In sylvis montosis ; *Etna al Milo, a Bronte , Francavilla , Floresta , Mandanici.*

Majo , Junio. ♃

Caules aliquando non flexuosi : *folia* saepius albo-maculata , superiora non infrequenter cordato-oblonga dentibus acutioribus : *corollae* albae ; *galea* integra , concolore , pubescente ; *labio* inferiore glabro , plano, demum replicato , punctis vel lineolis atropurpureis notato , cuneiformi , apice bilobo , cum interjecto denticulo , lobis apice denticulato-laceris ; *fauce* utrinque 1-dentata ; *stamina* villosa ; *stylus* glaberrimus ; *antherae* glabrae , quo praesertim charactere a *L. albo* distinguitur.

3. *L.* BIFIDUM. *Cyr. pl. rar. fasc. 1. p. 22.*

L. foliis cordatis pilosiusculis , inferioribus dentatis superioribus inciso-serratis , corollarum galea bifida laciniis integris divaricatis , fauce utrinque unidentata.

L. subrotundo majore folio , viride , profundius circumsciso , flore candido. *Cup. H. Cath. p. 106, ac supp. alt. p. 44 ,* et

Idem minus , subrotundo folio. *Cup. l. c. supp. alt. p. 44.*

Ic. *Cyr. l. c. t. 7.*

L. viridi-glabrum , alba linea per medium notatum. *Cup. panph. 2. t. 219 ,* et

L. foetidum , folio majori viridi profundius inciso , flore candido. *Cup. l. c. 1. t. 151 ?*

In herbidis humentibus apricis maritimis , vel submontosis ; *Sagana , Busambra , Madonie , fra S. Gregorio e Capo di Orlando , S. Agata , sotto Naso , Patti , Torrenova , Messina.*

Martio , Aprili. ⊙

Folia plus minus pubescentia, virentia vel albo-maculata; *calyces* saepius fusco-colorati, dentibus lanceolatis, tubo corollae elongato brevioribus; *corollae* albae, pubescentes; *antherae* extra hirsutae.

4. *L. CRYPTANTHUM. Guss. ind. sem. H. Reg. in Bocc. an. 1826.*

L. foliis cordatis glabriusculis, inferioribus dentatis, superioribus inciso-serratis, corollis calyce inclusis.

L. folio subrotundo, profundioribus incisuris, alba linea per medium notato, humillimum. *Cup. H. Cath. p. 106.*

Ic. *Fl. sic. t. 282.*

L. alba linea notatum. *Cup. panph. 3. t. 48.*

In herbidis montosis; *Busambra*, *Madonie* (*Gasparrini*).

Martio, Majo. ⊙

Habitus omnino praecedentis, a quo non nisi *foliis* glabriusculis, et corollis semper calyce inclusis discrepat. Hae semper brevissimae etiam in plantis repetita vice cultis, et tantum lente conspiciendae.

5. *L. AMPLEXICAULE. Lin. sp. pl. 809. Ucria H. Pan. p. 246.*

L. foliis radicalibus petiolatis subrotundis crenatis, caulinis superioribus sessilibus amplexicaulibus crenato-incisis lobatisve, calycibus dense villosis dentibus lanceolatis demum conniventibus, corollae fauce denticulis subdestituta.

L. foliis caulem ambientibus, minus. *Cup. H. Cath. p. 106*, et *Cast. H. Mess. p. 40.*

Ic. *Fl. dan. t. 752. Reich. pl. crit. cent. 3. t. 224. f. 373.*

Morsus gallinae, folio Hederulae, alterum. *Lob. ic. 463. f. 2.*

In cultis ubique.

Februario, Majo. ⊙

Flores rosei, et unica tantum vice albos vidi, (*fondaco di Balici presso Bronte*); *tubus* rectus, elongatus; *galea* hirsuta, integra; lobi labii inferioris integri, concavi, superne uti faux albidi, et maculis purpureis notati; *faucis* margo subrevolutus, edentulus, vel dente minutissimo non reflexo instructus; sub hyeme corollae vix explicatae et calyce subaequales, tamen *semina* perfecta; quae lineolis nitidis, vel punctis flexuosis exasperata sunt; *antherae* villosae.

---

† 6. *L.* LAEVIGATUM. *Lin. sp. pl. 808. Ucria H. Pan. p. 246.*

L. foliis cordatis rugosis, caule laevi, calycibus glabris longitudine corollae.

In oppido Ucriae et alibi (*Ucria*).

† BETONICA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 973. Juss. 114.

Cal. 5-aristatus, fauce nuda. *Cor.* lab. superius adscendens, planiusculum; inferius 3-fidum, lacinia media latiore; *tubus* cylindricus, gracilis.

† 1. *B.* FOLIOSA. *Presl fl. sic. 1. p. XXXVII.*

B. spica interrupta basi foliosa, bracteis calyceque hirsutis, corolla pubescente, galea emarginata.

B. purpurea. *Cup. H. Cath. p. 29.*

In Sicilia. ♃ (*Presl*).

STACHYS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 974. Juss. 114.

Cal. angulatus, 5-dentatus. *Cor.* labium superius fornicatum; inferius lateribus reflexum, lacinia intermedia majore emarginata. *Stam.* deflorata ad latera reflexa.

1. *S.* SYLVATICA. *Lin. sp. pl. 811. Ucria II. Pan. p. 247, b. glabrata.*

S. caule solido erecto petiolisque villoso-hirsutis, foliis petiolatis cordato-ovatis dentato-crenatis villosis, verticillis laxe spicatis sexfloris, calycibus bracteisque glabratis, dentibus calycinis lanceolatis subaristatis.

Ic. *Fl. sic. t. 283.*

In sylvis umbrosis montosis, et in nemoribus Siciliae septentrionalis; *Boschi di Valdemone; Monregale, Sagana, Ficuzza, Polizzi.*

Junio, Julio. ♃

Herba foetida, obscure virens; *radix* subrepens; *caules* simplices; *verticilli* in spicam ½-1- pedalem, interruptam dispositi, inferiores foliosi; *bracteae* adscendendo angustiores, oblongae, demum lineari-lanceolatae, supremae saepe absque floribus; omnes porro adpresse pubescentes, et pilis aliquot longis basi praesertim hinc inde obsitae; *calyx* pilis brevissimis puberulus, dentibus lanceolatis inaequalibus; *corollae* saturate purpureae, pubescentes.

Varietas haec differt a specie villositate minore omnium partium, at praecipue bractearum et calycum; isti non nisi sub lente pilis brevissimis puberuli conspiciuntur, et illius dentes breviores quam in specie.

*

2. *S.* CRETICA. *Lin. sp. pl. 812. Ucria H. Pan. p. 247.*

S. caule erecto inferne adpresse pubescente, foliis crenato-dentatis superne obscure-virentibus pubescentibus, radicalibus oblongis basi oblique cordatis subtus albido-tomentoso-lanatis, verticillis spicatis multifloris villoso-lanatis inferioribus distantibus, dentibus calycinis pungentibus subaequalibus, galea lanata fornicata subintegra demum reflexa.

S. major, germanica. *Cup. H. Cath. p. 208.*

Pseudo-stachys Matthioli. *Cast. H. Mess. p. 19.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 558*, ex *prodr. Walth. hort. t. 19.* ex *Bertol.*

b. caule simplici humiliore, pilis patentibus sublanato-villoso, foliis superne villoso-lanatis obscure virentibus, calycis dente superiore reliquis latiore, galea saepius emarginata.

S. dasyanthes. *Raf. precis des decouv. p. 39.*

Ic. *Fl. sic. t. 284. Sabb. hort. 3. t. 40?*

In nemoribus, sylvis montosis vel submontosis, in collibus sterilibus. Varietas *a. Palermo a S. Martino, alla Pizzuta, ne' monti della Piana de' Greci, S. Michele, Agosta, Siracusa, Lentini, Catania, Ragusa, Cassaro, Militello di Val di Noto:* varietas *b. Altavilla, Madonie, Mistretta, Boschi di Caronia, monte di Cammerata, Busambra.*

Junio, Julio. ♃

Species mire varians. Occurrit siquidem *caule* simplici vel ramoso, patenter lanato-villoso, vel pilis omnibus adpressis: *foliis* vel utrinque virentibus, pubescentibus, vel subtus albido-villoso-lanatis, radicalibus 1-3- poll. longis, $\frac{1}{2}$-1 latis, crenatis, vel crenato-dentatis, longe petiolatis; caulinis adscendendo brevius petiolatis, cordato-oblongis vel ellipticis, acutis

vel obtusiusculis; *petiolis* omnino villoso-lanatis vel a basi ad medium; *calycinis dentibus* plus minusque erecto-patentibus. Constantes in specie sunt, *folia* radicalia basi oblique cordata et omnia manifeste crenato-dentata, crena ultima rotundata cum acumine, superne semper obscure virentia; *verticilli* multiflori; *bracteolae* lineares, angustissimae, villoso-lanatae, calycibus fere duplo breviores; *calyces* in fauce villis instructi; *corollae* pallide purpureae galea villoso-lanata; *stamina* basi villosa.

Descriptio *S. creticae*, *Poir. dict. enc. 7. p. 368*, hirsutie sericea, foliis acuminatis serratis, florum et foliorum magnitudine differt. Quod si haec descriptio optima, tunc nostra planta videtur species distincta et *Raf.* nomen servandum erit.

3. *S.* HERACLEA. *All. Will. sp. pl. 3. p. 100.*

S. caule adscendente simplici villoso, foliis radicalibus oblongo-lanceolatis crenatis subcordatis rugoso-venosis utrinque villoso-sublanatis (obscure virentibus), verticillis spicatis remotis multifloris (6-10) villoso-hirsutis, calycinis dentibus lanceolatis pungentibus, galea fornicata subretusa villosissima.

Ic. *All. ped. t. 84. f. 1.*

Sideritis heraclea. *Columnn. ecphr. 1. p. 128. t. 131?*

In argillosis collibus elatioribus; *Troina, Nicosia al Molino delle Mandre, Cesarò.*

Junio, Julio. ♃

Folia radicalia 1 ½ - 2 ½ poll. longa, 1 poll. lata, juniora saepius albido-villosa; *petioli* villoso-lanati; *verticilli* inferiores remotiores; *bracteae* ovatae, acutae, verticillis subaequales, inferiores crenatae, superiores integerrimae; *bracteolae* lineari-lanceolatae, calycibus breviores; *calyces* nervosi; *corollae* pur-

pureae, ad faucem albidae et purpureo-maculatae; *odor* foetidus.

Descriptio *S. phlomoides*, *Will. en. H. Ber. supp. p. 41*, uti recte observat *Link* in *en. alt. H. Ber. 2. p. 109*, cum hac nostra ex asse quadrat. At *S. obliqua Wald.* et *Kit. pl. rar. Hung. 2. t. 133*, secus ac opinatur Cl. *Spr.* in *s. veg. 2. p. 736*, ab hac videtur differre; *habitu*; *foliis* latioribus, brevioribus, obtusioribus; *corollis* sulphureo-flavis. Similiter iconem *Columnae* etiam a nostra differre video, foliis obtusis caule ramoso, et habitu.

4. *S.* ARENARIA. *Vahl symb. 2. p. 64.*

S. caule adscendente basi pilosissimo, foliis petiolatis pilosis subrugosis a medio ad apicem dentato-serratis obtusis, radicalibus oblongis, caulinis cuneato-oblongis, verticillis spicatis remotis 4-6-floris hirsutis, calycinis dentibus pungentibus, galea villosa emarginato-bifida.

Ic. *Desf. alt. 2. p. 21. t. 126.*

Sideritis Salviae foliis primis, secundis resectis, purpurea. *Cup. panph. 1. t. 74.*

In campis, collibus, et arenosis submontosis Siciliae meridionalis; *Comiso*, *pianure sotto Chiaromonte*, *S. Michele*, *Caltanissetta*, *Pietrapersia*, *Piazza*, *Aidone*.

Aprili, Majo. ♃ et basi fere ♄

Folia in plantis siculis nunquam basi sublanata, uti ex *Spr. s. veg. 2. p. 735*, nec *calyces* villosissimi, sed potius hirsuti. Praeterea ab icone *Desf.* recedit *verticillis* remotioribus, *foliis* a medio ad apicem dentato-serratis, nec usque fere ad basim crenatis, caulinis basi magis angustatis. *Calyces* saepe fusco-

purpurei; *corolla* purpurea; *folia* caulina aliquando apice fere praemorsa; *bracteolae* nullae.

5. *S. hirta. Lin. sp. pl.* 813.

S. hirsuto-villosa, caule erecto ramoso, foliis cordato-ovatis crenatis, verticillis spicatis sexfloris, calycinis dentibus aristatis subpungentibus, galea bifida laciniis divaricatis refl•xis.

Tetrahitum hirtum. *Hoff.* et *Link. fl. port.* 1. *p.* 104.
Marrubium nigrum, rotundifolium. *Cup. H. Cath. p.* 138.

Ic. *All. ped. t.* 2. *f.* 3.

S. inscripta. *Reich. Hort.* 1. *p.* 28, et 68. *t.* 40?
Sideritis hirsuta, Menthaefolio, purpurascens. *Cup. panp.* 2. *t.* 217.
Ocymastrum valentinum. *Clus. hist.* 2. *p.* 42!

In arvis, et inter segetes.

Martio, Majo. ⊙

Caules aliquando basi adscendentes; *rami* semipatentes; *folia* subrugosa, inferiora longius petiolata; *verticilli* aliquando approximati; *flores* absque bracteolis, et ideo forsan a Cl. *Lin. l.c. absque involucro* appellati. Icon *Clusii* optima si galeam excipias, quae fere integra depicta; illa vero *Reich.* differt *habitu*, *caule* robustiore, *foliis* cordato-oblongis, *calycinis dentibus* brevius aristatis, *corollae* labio inferiore duplo majore; *semina* vero verruculosa ut in nostra.

6. *S. arvensis. Lin. sp. pl.* 814. *Ucria H. Pan. p.* 247.

S. caule erecto debili hirsuto, foliis petiolatis cordato-ovatis obtusis crenatis subpilosis, verticillis 4-6-floris superioribus approximatis, calycis hirsuti dentibus lanceolatis submucronatis ciliatis corollam subaequantibus.

Trixago arvensis. *Hoff.* et *Link. fl. port.* 1. *p.* 102.

T. colorata, caule erecto ramoso, verticillis 4-floris, floribus pedicellatis nutantibus, dentibus calycis colorati linearibus corolla brevioribus. *Presl fl. sic. 1. p. xxxvii ?*

Sideritis alpinae Trixaginis folio. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 83.*

Ic. *Fl. dan. 587.*

In campis, et in agris herbidis calcareis vel arenosis; *Palermo, Piana de' Greci, Amorosa al sud di Busambra, Messina, Itala, Milazzo, Patti.*

Februario, Martio. ⊙

Caules purpurascentes, 2-8-pollic. alti, semper erecti, *ramis* brachiatis, inferioribus saepius patulis; *folia* superiora subsessilia; *calyces* breviter pedunculati, ut plurimum purpurascentes, nervosi; dentibus subaequalibus, mucrone brevi terminatis; *corolla* parva, dilute purpurascens; *semina* nigra, sub lente sparse verruculosa.

T. colorata Presl l. c. ab hac mihi non videtur differre, quamvis icon *Fl. dan.* quoad habitum nonnihil a nostra recedat.

MARRUBIUM.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 976. Juss. 114.

Cal. hypocrateriformis, rigidus, 10-striatus. *Cor.* labium superius lineare, rectum.

1. *M. VULGARE. Lin. sp. pl. 816. Ucria H. Pan. p. 249.*

M. caule erecto lanato, foliis subrotundo-ovatis venoso-rugosis irregulariter crenatis undulatis utrinque floccoso-villosis, supra viridi-canescentibus subtus al-

bidis, dentibus calycinis 10 bracteisque setaceo-uncinatis dense villosis.

M. album, vulgare. *Cup. H. Cath. p. 138. Cast. H. Mess. p. 14.*

Ic. *Fl. dan. 1036. Bull. herb. t. 165. Plenk. off. t. 487.*

Marrubium. *Matth. comm. 2. p. 182. Dod. pempt. p. 87.*

b. caule obtuse tetragono dense lanato, foliis subrugosis pubescentibus utrinque fere concoloribus canescentibus.

c. foliis junioribus utrinque cauleque inferne dense tomentoso-lanatis incanis.

M. album, villosum. *Bauh. pin. 230. prodr. 110.*

In ruderatis ubique: varietas *a.* praesertim in locis a mari dissitis, et in pagis submontosis: varietas *b. Palermo* ad vias; varietas *c.* in ruderatis maritimis, *Prizzi* (*Gasparrini*); *Patti, Milazzo, Barcellona.*

Martio, Junio. ♃

Folia saepius undulato-plicata: inferiora petiolata; superiora non cordata basi trinervi-cuneata: *verticilli* multiflori: *calyces* fasciculo pilorum clausi, qui breviores quam in sequente; tamen dentes calycini in utrisque patentes: *corollae* albae, pubescentes: *odor* totius plantae gratus.

M. vulgare, *Hoff.*, et *Link fl. port. 1. p. 116* ad varietatem *c.* vel ad sequentem spectare videtur; quae varietas, quoad folia juniora etiam illam speciem refert.

2. *M. APULUM. Ten. fl. nap. pr. p. 34.*

M. caule erecto densissime lanato, foliis cordato-subrotundis irregulariter crenatis plicato-undulatis utrinque incanis supra floccoso-lanatis subtus dense to-

mentoso-lanatis, dentibus calycinis 10 bracteisque setaceo-uncinatis dense villosis.

M. vulgare *γ*, foliis minoribus suborbiculatis densissime tomentosis candidissimis. *Desr.* in *dict. enc. 3. p. 718 ?*

Ic. *Ten. fl. nap. ined.*

In ruderatis maritimis Siciliae meridionalis; *Girgenti, Siculiana, Montallegro.*

Martio, Majo. ♃

Habitus omnino praecedentis, a quo differt; *foliis* magis tomentoso-lanatis, margine plicato-undulatis, et habitu. An varietas ?

3. *M.* HISPANICUM. *Lin. sp. pl. 816. Ucria H. Pan. p. 349.*

M. foliis cordatis ovato-acuminatis inaequaliter crenatis planis utrinque cauleque erecto molliter denseque villosis, verticillis hirsutis, bracteolis linearibus aristatis, calycum limbo patente 10-dentato, dentibus alterne minoribus aristatis, galea quadrifida.

M. saxatile. *Raf. prec. des. decouv. p. 38.*

M. rupestre. *Biv. man. 2. p. 1. Guss. pl. rar. p. 240.*

M. nigrum, saxatile, albidum, oblongo acuminato folio, non raro maculato, villosum. *Cup. H. Cath. p. 138*, et *supp. alt. p. 63.*

M. candidum, villosum. *Cast. H. Mess. p. 14*, ex *Cup. l. c.*

Ic. *Biv. l. c. t. 1.* optima.

M. saxatile albidum, villosum, foetidum. *Cup. panph. 2. t. 133*, ex *Biv. Bon. t. 13. Raf. t. 111. f. 1.*, et

M. nigrum, alpinum, saxatile, albidum, villosum, maculatum. *Cup. l. c. t. 138.*

Pseudo-dictamnum, seu Marrubium nigrum siculum,

Galeopsidi Anguillarae respondens. *Bocc. mus. p. 151. t. 114 ;* icon mala quoad folia, et quae nonnisi ex loco natali huc referenda.

M. album, rotundifolium, hispanicum. *Herm. par. t. 201.*

b. inodorum ; foliis obscure virentibus, verticillis approximatis.

In saxosis aridis submontosis, vel maritimis ubique in Sicilia; varietas *b. Basia, Noara.*

Aprili, Augusto. ♃

Folia juniora utrinque, adulta vero subtus tantum subcinerea; graveolentia in *a.;* inodora in *b ;* superiora ex cordata basi ovato-lanceolata; *corollae* purpureae.

M. hispanicum, Desf. atl. 2. p. 23, excl. nonnullis synonymis est hujus loci. *M. hispanicum Lin.,* et *Desr.* in *dict. enc. 3. p. 719,* differt quoad descriptionem a nostro, foliis subrotundis rugosis, bracteis oblongis, calycinis dentibus acutis, non vero aristatis. *M. cinereum Desr. l. c.,* et *Hoffm.* et *Link fl. port. 1. p. 117. t. 8.* (quod cum *M. hispanico* associatur a *Cl. Spr.* in *s. veg. 2. p. 740*) foliis subrotundo-cordatis nunquam apice productis, et calyce a nostro recedit, sed habitus in utrisque idem. Denique icon *Cup. panph. 2. t. 133,* quae citatur a *Biv.,* in exemplari quo usus sum desideratur.

---

† 4. *M.* PEREGRINUM. *Lin. sp. pl. 815.*

M. foliis ovato-lanceolatis serratis, calycum denticulis setaceis.

Ic. M. alterum pannonicum. *Clus. hist. 2. p. 34.*

In Sicilia ex *Lin.* ♃

† 5. *M. SUPINUM. Lin. sp. pl. 816. Ucria H. Pan. p. 248.*

M. dentibus calycinis setaceis rectis villosis.

In Sicilia; *Sciacca* loco dicto *la pirrera* (*Ucria*).

BALLOTA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 975. Juss. 114.

Cal. hypocrateriformis, 10-striatus, 5-dentatus. *Cor.* labium superius crenatum, concavum.

1. *B. NIGRA. Lin. sp. pl. ed. 1. p. 582. Ucria H. Pan. p. 248.*

B. foliis ovatis obtusis dentato-serratis basi cauleque hirsuto-pubescentibus, cymis subverticillatis, calycinis dentibus ovatis aristatis patentibus tubum corollae subsuperantibus.

B. foetida. *Hoffm.* et *Link fl. port. 1. p. 114.*

Marrubium nigrum, foetidum. *Cup. H. Cath. p. 138.*

Ic. *Fl. dan. t. 673*, sub errato nomine *Menthae aquaticae*, mala. *Bull. herb. t. 397*, bona.

B. foetida. *Lam. ill. gen. t. 508. f. 1*, bona.

Ballote, sive Marrubium nigrum. *Dod. pempt. 90.*

b. flore albo.

B. alba. *Lin. sp. pl. ed. 2. p. 814.*

Ic. Ballote. *Cam. epit. 572.*

c. canescens, caule foliisque dense villoso-canescentibus, floribus amoene purpureis.

In ruderatis, in sylvaticis, ad sepes ubique: varietas *b. Castellobuono, Caltanissetta, Spaccaforno*; var. *c. Monte Catalfano alla Bagheria.*

Aprili, Octobri. ♃

Folia et *caules* plus minusque hirsuti; illorum dentes

inaequales, et nonnunquam fere dentato-crenata, ac inferne albidiora; inferiora basi cordata, superiora basi subcuneata: *bracteolae* lineares, ciliatae, calycibus subaequales vel duplo breviores.

† LEONURUS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 977. Juss. 114.

Cal. 5-dentatus. *Cor.* labium superius planum, integrum; inferius 3-partitum, lacinia media indivisa.

† 1. *L. CARDIACA. Lin. sp. pl. 817. Ucria H. Pan. p. 249.*
L. foliis caulinis lanceolatis trilobis.
In Sicilia; *Palermo alla scala de li Muli* (*Ucria*).

PHLOMIS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 978. Juss. 114.

Cal. angulatus, 5-dentatus. *Cor.* labium superius fornicatum, compressum, villosum, incumbens.

1. *P. FRUTICOSA. Lin. sp. pl. 818. Ucria H. Pan. p. 250.*
P. incano-tomentosa, foliis oblongis crenulatis, inferioribus subcordatis, bracteolis lanceolatis acuminatis externe ciliato-villosis calycem (luteo-virentem) subaequantibus, dentibus calycinis subulatis patentibus subrecurvis.
Salvia sylvestris, Verbasci foliis latis. *Cup. H. Cath. p. 195.*
Verbascum sylvestre. *Cast. H. Mess. p. 47.*
Ic. *Sibth. fl. gr. t. 563, ex prodr.*
Verbascum sylvestre alterum. *Dod. pempt. 146.*
b. montana; foliis supra virentibus, bracteis linearibus calycibusque incano-villoso-lanatis.

Ic. *Fl. sic. t. 285.*

Varietas *a.* in collibus saxosis sterilibus maritimis; *Sciacca, da Montallegro ad Agosta*, *Giarre*, *S. Alessio*, *capo di Taormina*, *Militello di val di Noto*, *Cassaro*, *Caltagirone*, *Furnari*; var *b.* in apricis aridis montosis, *Mandanici Bafia.*

Aprili, Junio. ♄

Folia etiam in *a.* supra pallidiora, sed non ita virentia ut in *b.* et magis tomentosa; in *b.* subtus fere tomentoso-lanata; *bracteolae* in *a.* lanceolatae et latiores; in *b.* fere lineares, et vix lineam latae, una cum calycibus incanae, dum in *a.* pallide ex luteo-virentes sunt; tamen in utrisque calycibus vel aequales, vel breviores, et *corollae* luteae galea externe lanata, apice 3-loba; labio inferiore lato, emarginato, plano, dente utrinque unico lanceolato.

Varietas *b.* affinis *P. ferrugineae Ten.*, sed ab illa certe distincta. Iconem *P. fruticosae, Duham. arb. ed. nov. v. 6. t. 40*, potius ad *P. ferrugineam* spectare arbitror.

2. *P. HERBA VENTI. Lin. sp. pl. 819. Ucria H. Pan. p. 250.*

P. caule herbaceo brachiato hirsuto, foliis obiter crenato-dentatis serratisque supra glabriusculis nitidis subtus pilis stellatis brevibus subhirsuto-tomentosis, radicalibus caulinisque inferioribus petiolatis ovato-oblongis, supremis (bracteis) oblongo-lanceolatis, calycinis dentibus patentibus bracteolisque lineari-subulatis hirsutis.

Herba venti Monspeliensium. *Bauh. hist. 3. p. 854.*
Marrubium nigrum, longifolium. *Cup. H. Cath. p. 138*

Ic. *Sabb. hort. 3. t. 17*, mediocris.
Herba venti. *Lob. ic. 532.*

In collibus, et in campis argillosis, nec non in submontosis; *Val di Mazzara, e Val di Noto, Bronte. Troina.*

Majo, Junio. ♃

Folia subtus plus minus albida, et superiora fere utrinque concoloria virentia; *bracteolae* calycibus aequales, vel parum breviores; *corollae* purpureae, galea villosa. Haec nostra cum descriptione *Bauh. l. c.* adamussim quadrat, et ab illa plurium auctorum recedit foliis supra fere glabris, subtus minus hirsutis. Confer *Hoff.* et *Link. fl. port. 1. p. 113.*

ORIGANUM.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 981. Juss. 115.

Cal. inaequalis, varius (2-labiatus, 2-partitus, 5-dentatus). *Cor.* labium superius erectum, planum; inferius 3-partitum, laciniis subaequalibus. *Flor.* dense spicati, bracteati.

1. *O. VIRENS. Hoff.*, et *Link fl. port. 1. p. 119. Spr. s. veg. 2. p. 717.*

O. foliis ovatis vel ovato-oblongis obsolete serratis, junioribus cauleque erecto piloso-hirsutis, paniculis arctis confertis, spicis oblongis, bracteis ovalibus acutis glabris (virentibus) subciliatis, calyce glanduloso longioribus.

O. smyrneum. *Guss. cat. H. R. Bocc. p. 45*, non *Lin.*
O. sylvestre, album. *Cup. H. Cath. p. 159.*
O. sylvestre. *Cast. H. Mess. p. 42.*

Ic. *Hoff.* et *Link. l. c. t. 9.*

In collibus aridis, et in submontosis.

Junio, Julio. ♃

Folia radicalia et caulina infima subrotunda, reliqua exacte ovata vel elliptica, obtusa aut acutiuscula; omnia obsolete serrata: *spicae* semipollicares, graciles, in apice ramorum et caulis plus minusque confertae; *bracteae* oblongae, obtusiusculae, glaberrimae, concavae, calycibus duplo fere longiores: *calyces* acute 5-dentati, fauce clausa villis albis dentibus aequilongis: *flores* albi.

Habitus *O. vulgaris;* a quo differt, spicis gracilioribus, longioribus; bracteis virentibus non coloratis, calyce glanduloso duplo fere longioribus, non subaequalibus. Icon *Fl. port.* a plantis siculis recedit, foliis magis dentatis bracteisque acutioribus, spicis longioribus; ceterum omnino similis.

2. *O.* MACROSTACHIUM. *Hoff.* et *Link. l. c. p. 120.*

O. foliis ovato-ellipticis subintegerrimis glabriusculis, spicis tetragonis (longis) pedunculatis oppositis ternisque subaggregatis, bracteis ovalibus glabris, calyce glanduloso longioribus.

O. heracleoticum. *Cast. H. Mess. p. 17.*

Ic. *Hoff.* et *Link. l. c. t. 10.*

In collibus aridis, et in montosis; *Madonie alle falde di Monte Scalone* (*Gasparrini*); *Boccadifalco*, *Pizzuta*, ec. una cum praecedente.

Junio, Julio. ♃

Habitus et *folia* praecedentis; sed spicae pollicares, tetragonae, laxiusculae, pedunculatae; *pedunculis* 1-2 lin. longis. *O. megastachium*, *Link en. alt. H. Ber. 2. p. 114* differt ab hoc, *caule* hirsutiore, *foliis* pubescentibus; et *O. heracleoticum* bracteis brevioribus. An ejusdem speciei varietates?

3. *O.* ONITES. *Lin. sp. pl. 821. Ucria H. Pan. p. 252.*
O. caule ramosissimo corymboso hirto, foliis subserratis subcordatis ovato-oblongis villoso-subtomentosis, spicis densis oblongis aggregatis subsessilibus corymbosis, bracteis late-ovatis hirsuto-ciliatis arcte imbricatis.
O. heracleoticum, Syracusanum, hirsutum, umbella magna stipata. *Cup. H.Cath. p.159,* et *supp. alt. p.68.*
Ic. *Fl. sic. t. 286.*
O. heracleoticum Syracusanum. *Cup. panph. 2. t.36 Bon. t. 33.*
O. lignosum, Syracusanum, perenne, umbella amplissima, brevi lato et nervoso folio. *Bocc. mus. 2. p. 45. t. 38.*
In rupibus, et aridis collibus calcareis; *Siracusa.*
Majo, Julio. ♄
Caules pilis patentibus hirsuti : *folia* villis densis subtomentosa, pallide virentia, subtus exquisite nervosa; inferiora et caulina cordato-ovata; suprema et ramea oblongo-elliptica : *bracteae* exteriores latiores; omnes porro nervosae, ellipticae, concavae : *flores* albi : *odor* gratissimus.

---

† 4. *O.* VULGARE. *Lin. sp. pl. 824. Ucria H. Pan. p. 251.*
O. spicis subrotundis paniculatis conglomeratis, bracteis calyce longioribus ovatis.
In montibus (*Ucria*).

SATUREJA.

Cal. tubulosus, striatus, basi aequalis, subbilabiatus, 5-dentatus; dentibus omnibus setaceis, duobus inferioribus sublongioribus; fauce nuda, vel villis clausa. *Cor.* labium superius erectum, emarginatum. *Stam.* approximata, vel distantia, sub labio superiore.

1. *S.* JULIANA. *Lin. sp. pl. 793. Ucria H. Pan. p. 239.*
S. caule suffruticoso erecto, foliis hirsutiusculis (virentibus) inferioribus ovatis, superioribus elliptico-lanceolatis, corymbis multifloris densis verticillato-spicatis breviter pedunculatis bracteas subaequantibus, bracteolis setaceis calyce hispido subbrevioribus, dentibus calycinis conniventibus.

S. parviflora, florum fasciculis sessilibus trifloris in spicam foliosam dispositis, bracteis numerosis setaceis, tubo corollae longitudine calycis, foliis ovato-lanceolatis internodio duplo longioribus caulibusque basi suffruticosis villosis. *Presl fl. sic. 1. p. xxxvi ?*

S. spicata. *Cup. H. Cath. p. 196.*

Saxifragia *Cast. H. Mess. p. 44.*

Ic. *Lam. ill. gen. t. 504. f. 2*, mala.

S. spicata, verticillis majoribus, Mari Cortusi foliis. *Cup. panph. 3. t. 43.*

S. perennis, verticillis spicatis, et densius dispositis. *Moris. hist. 3. s. 11. t. 17. f. 4.*

b. canescens; dense villoso-canescens, foliis ovato-oblongis.

Thymbra verticillata. *Ucria H. Pan. p. 239*, non *Lin.* ex loco.

Ic. *Fl. sic. t. 287.*

In saxosis calcareis montosis : varietas *a. Prizzi e Monte delle Rose* (*Gasparrini*), *monte di Cammarata :* var. *b. Palermo al Caputo , alle falde di Monte Cuccio, S. Maria a Gesù , Parco , Pizzuta , S. Giuseppe , Cofani , Monte di Trapani , Monti da Noto a Mililli , Messina , S. Fratello , Madonie ,* ec.

Aprili , Majo. ♄

Caules plures , caespitosi : *folia* subtus nervosa , et ut in sequentibus radicalia petiolata , caulina sessilia ; omnia subtus et *calyces* plus minusque glandulis aureis conspersa , vel eglandulosa : *corymbi* in fertilibus pedunculati ; *pedunculis* 1-2 lin. longis , villosis , et tunc illi bracteas superant : *bracteolae* numerosae , nervosae , lineari-lanceolatae , calycibus fere aequales : *calycis faux* demum villis clausa : *flores* parvi , pallide coerulei , vix $\frac{1}{2}$ lin. calycem excedentes. Ab affinibus facile distinguitur floribus in verticillis confertis , bracteis calyci aequilongis , calycinis dentibus conniventibus , qui in reliquis erectiusculis.

S. hirsuta , pedunculis axillaribus brevissimis 1-3-floris, bracteis calyci aequilongis , foliis ovato-lanceolatis hispidis , caulibus simplicibus hirsutis , pilis erecto-patentibus , *Presl del. Prag. p. 79* , ad varietatem *b.* hujus speciei forsan potius spectat , quam ad *S. filiformem* , ad quam refertur ab ipso auctore in *Fl. sic. 1. p. xxxvi.* Equidem flores ebracteati in *S. filiformi* , dum *bracteae* calycibus aequales in sua *S. hirsuta.*

2. *S.* TENUIFOLIA. *Ten. fl. nap. pr. p. 33. Spr. s. veg. 2. p. 720.*

S. caule suffruticoso erecto vel adscendente , foliis hirsutiusculis , radicalibus ovato-ellipticis , caulinis

lineari-lanceolatis (angustis) margine revolutis, corymbis multifloris densis verticillato-spicatis breviter pedunculatis bracteas subaequantibus, bracteolis numerosis calyce hirsuto duplo brevioribus, dentibus calycinis erectiusculis.

S. sessiliflora, florum fasciculis sessilibus in spicam oblongam foliosam dispositis, calycis ore ciliati dentibus ovatis erecto-patentibus, tubo corollae calycem duplo superante, foliis lineari-lanceolatis acutis ciliatis punctatis subtus scabris, caule basi suffruticoso, ramis diffusis velutino-pubescentibus. *Presl fl. sic. 1. p. xxxvi ?*

Hyssopus angustifolia, spicata. *Bauh. pin. 218.*

Saxifragia 1. Matthioli, foliis angustissimis. *Cast. H. Mess. p. 44.*

Ic. *Ten. fl. nap. ined.*

Hyssopus angustifolia, spicato flore. *Clus. hist. 1. p. 356*, optima.

In rupibus calcareis maritimis; *Termini, Cefalù, Finale, Mistretta, S. Fratello, Bronte.*

Junio, Julio. ♄

Caules basi tortuosi, ramosissimi: *corymbi* bracteis non semper breviores, sed aliquando aequales: *flores* sequentis, sed *habitus* praecedentis; a qua dentibus calycinis erectiusculis, sed non conniventibus, corollis majoribus, et bracteolis calyce duplo brevioribus potissimum distincta.

3. *S. GRAECA. Lin. sp. pl. 794.*

S. caule suffruticoso erecto vel adscendente, foliis radicalibus caulinisque inferioribus hirsutiusculis ovatis, reliquis oblongis linearibusque, pedunculis axillaribus solitariis binisque 3-6-floris subdivaricatis bracteolis calyce hispido duplo brevioribus, corollae

(parvae) tubo dentibus calycinis erectiusculis aequali.

Hyssopus officinalis. *Ucria H. Pan. p. 239*, non *Lin.*, ex loco et nomine vulgari.

S. Mari Cortusi foliis majoribus. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 79.*

Clinopodium orientale, Origani folio, flore minimo. *Tourn. cor. p. 12.*

Ic. *Sab. H. Rom. 3. t. 64?*

S. annua orientalis tenuior, ad singulos nodos florifera. *Moris. hist. 3. s. 11. t. 17. f. 2!*

b. longiflora; habitu et foliis ut in praecedente, sed istis et caule superne hirsutioribus, corollarum tubo elongato calycem excedente, calycinis dentibus erectis, pilis patentibus ciliatis.

S. longiflora, florum fasciculis folio aequilongis, dentibus calycis patentibus, tubo corollae calycem duplo excedente, foliis ovato-lanceolatis subtus canescentibus, caule suffruticoso diffuso. *Presl fl. sic. 1. p. xxxvi?*

Ic. *Fl. sic. t. 288. f. 1.*

Hyssopus Mari Cortusi foliis oblongioribus, spicato flore coeruleo. *Cup. panph. 2. t. 236?*

Thymbra Mari Cortusi foliis oblongioribus. *Bon. t. 124.*

c. rupestris; corollis ut in praecedente, foliis caulinis superioribus hirsutioribus, calycinis dentibus divergentibus pilis patulis ciliatis.

Ic. *Fl. sic. t. 288. f. 2.*

d. angustifolia glabrata, caulibus erectis pedalibus, vel gracilibus ramosissimis subcaespitosis adscendentibus erectisque; foliis caulinis lineari-oblongis lin. latis, vel lineari-angustis vix ½ lin. latis, rectis vel

subrecurvis, glabriusculis; pilis in calycinis dentibus adpressis, corollis ut in *b.*

S. angustifolia, florum fasciculis folio brevioribus, dentibus calycis erecto-patentibus, tubo corollae calycem paullo excedente, foliis oblongo-lanceolatis cauleque suffruticoso patule pubescenti-scabris. *Presl fl. sic. 1. p. xxxvi ?*

Hyssopus montana, tenuifolia, flore carneo. *Cast. H. Mess. p. 11.*

Ic. *Fl. sis. t. 289. f. 1.*

e. angustifolia canescens, undique hirsuto-canescens, bracteolis numerosis, pedunculis brevibus vix lin. longis.

Ic. *Fl. sic. t. 289. f. 2.*

In muris, in collibus aridis saxosis apricis, in rupestribus maritimis, in glareosis submontosis: varietates *a.* et *b.* magis communes, et passim simul proveniunt praesertim in Sicilia meridionali: var. *c. Monte Gebbia, e Monte delle rose* (*Gasparrini*): var. *d. Catania, Aci, Giarre, Nicolosi, Scaletta, Capo S. Alessio, Taormina, Messina, Capo di Calavà, Capo Tindaro*; var. *e. Monti di Palermo a S. Anna; Palazzo Adriano* (*Gasparrini*).

Majo, Septembri. ♄

Species quam maxime varians, uti aliae nonnullae ejusdem generis. Enumeratae varietates facillime in alias disjungendae, et seorsum spectatae fere species distinctae videntur. *Folia*, ut in aliis, subtus nervosa, marginibus demum revolutis; *radicalia* ovata aut subrotunda, inferne saepius rubentia, petiolata, reliquis latiora sed breviora: *bracteolae* breves, saepius pedicellis aequilongae, plus minus numerosae: *calyces* 10-striati; fauce in fructu villis clausa; den-

tibus lineari-setaceis, duobus inferioribus sublongioribus: *verticilli* bracteas excedentes vel breviores: *corollae* purpurascentes, externe pubescentes; fauce inferne albida, punctis 2-3-purpureis notata; lobis labii inferioris aequilatis, integris, planis; in *a.* parvae, vix 1 lin. calycem excedentes; in *b. c.* et *d.* 1 ½-2 ½ calyce longiores, et in fauce magis ampliatae: *pubescentia* tam in caule, quam in calycibus eorumque dentibus patens aut adpressa, imo in caule aliquando deflexa. Var. *b.* et *c.* nonnisi corollis majoribus, et nonnihil hirsutie ab *a.* recedunt: at var. *d.* foliis, et habitu ab illis magis diversa. Descriptiones *Preslii l. c.* cum nulla varietate, quam coram habeo ex asse quadrant, proinde cum dubio illius synonyma citavi.

4. *S.* NERVOSA. *Desf. atl. 2. p. 9. Will. sp. pl. 3. p. 42.*

S. foliis ovatis glabriusculis, florum corymbis verticillatis densis, pedunculis solitariis binisque 3-20-floris, bracteolis pedicello aequilongis, calycibus pilis patulis villosissimis.

Ic. *Desf. l. c. t. 121.*

In aridissimis collibus Siciliae meridionalis; *Castelvetrano*, *Sciacca*, *Montallegro*, *Girgenti*, *Alicata*, *Palmi*, *Terranova*, *Spaccaforno*, *da Noto a Siracusa*, *Cannicattì presso Caltanissetta.*

Aprili, Majo. ♄

Caules basi suffruticosi, erecti vel adscendentes, brevissime villosi, vel pilis patentibus subhirsuti; *folia radicalia* et *caulina* infima glabra, reliqua hirsutiuscula et ciliata; *pedunculi* 1-2 lin. longi; *pedicelli* semilineares, pilis deflexis villosi; *calyces* nervosi, aliquando purpureo-colorati, pedicello longiores, *fauce* pervia; *corollae* purpureae, pubescentes;

verticilli superiores approximati; *flores* quamvis re vera corymbosi, tamen corymbi verticillum mentiuntur.

5. *S.* CANESCENS. *Guss. pl. rar. p. 228, b. gracilis.*

S. villoso-canescens, caule gracili, foliis inferioribus ovatis superioribus lanceolato-linearibus acutis, pedunculis axillaribus 2-7-floris solitariis binisque subsecundis, bracteolis brevibus pedicello aequilongis, calycibus pilis patulis villosissimis.

Ic. *Fl. sic. t. 290.*

In aridis collibus calcareis; *Ragusa, Scicli, Modica.* Majo, Junio. ♄

Haec cum descriptione *S. micranthae Hoff.*, et *Link fl. port. 1. p. 142*, fere in omnibus convenit; dumtaxat *caules* superne non pilis brevibus adpressis, sed patentibus villosi; *faux* calycis pervia, non villis clausa; *corollae* quamvis graciles, tamen calyce fere duplo longiores. Praeterea etiam iconi *S. filiformis Desf. atl. 2. t. 121* affinis; a qua foliis acutioribus, floribus in nonnullis corymbis numerosioribus, corollis gracilioribus, et bracteolarum praesentia praecipue diversa.

6. *S.* MICROPHYLLA.

S. glabriuscula, ramis gracilibus decumbentibus, foliis (parvis) ovatis oblongisque (laete virentibus), pedunculis axillaribus solitariis binisque folio subbrevioribus 3-6-floris, bracteis pedicello aequilongis calyce brevioribus, calycibus adpresse villosis, dentibus ciliatis.

Ic. *Fl. sic. t. 291. f. 1.*

b. caule saepius purpurascente palmari superne pubescente, foliis virentibus vel demum purpurascentibus, calycibus pilis patulis villosis, dentibus ciliatis.

Thymus microphyllus. *Spr. s. veg. 2. p. 698.*

Ic. *Fl. sic. t. 291. f. 2.*

c. caulibus adscendentibus semipedalibus calycibusque pilis patulis villosis, calycinis dentibus ciliatis, foliis glabriusculis laete virentibus.

Ic. *Fl. sic. t. 292. f. 1.*

d. pilis patulis albis undique villoso-canescens, caulibus ut plurimum erectis palmaribus vel sesquipedalibus purpurascentibus.

T. micranthus. *Guss. pl. rar. p. 243.*, an et *Brot?*

Ic. *Fl. sic. t. 292. f. 2.*

In collibus aridis, et submontosis calcareis: varietas *a. Sciacca a S. Calogero;* var. *b. Castelvetrano, Sciacca, Vittoria, Comiso, Modica;* var. *c. Avola, Noto;* var. *d. Noto.*

Aprili, Majo. ♄

Stirps, uti *S. graeca*, quoad pubescentiam, et caulis altitudinem variabilis, nec ullum firmum characterem invenio, uti de illa dixi, cujus ope in species plures enumeratae varietates dirimantur. Siquidem vel omnibus partibus glabra et laete virens, vel calyce tantum pubescens, vel undique villoso-canescens. *Caules* filiformes, graciles, fere decumbentes, 2-4-pollicares in *a.;* adscendentes vel erecti, firmiores, et ½ -1- pedales in aliis varietatibus: *folia* semper parva, 1-2 lin. longa, ½ - 1 lin. lata, et ideo in omnibus varietatibus uniformia, subtus nervosa, marginibus revoluta; laete virentia et glabra in *a.*, pallidiora in *b.*, canescentia in *d.*, et excepta var. *a.* inferiora saepius purpurascentia: *pedunculi* bracteae subjectae subaequales, vel parum excedentes, 1-6-flori, 1 - 2 ½ lin. longi; *pedicelli* vix semilineares; *bracteolae* lineares, setaceae, calycis

basim subattingentes; *corollae* purpurascentes, pubescentes, parvae, calycis dentes subexcedentes vel linea longiores.

Pro *Thymo teneriffae* varietatem *a.* habui, quae alioquin cum descriptione *Poir.* in *dict. enc. 7. p. 651* (dentibus calycinis exceptis, qui in nostra inaequales, in illa aequales dicuntur) convenit, ideoque sub hoc nomine semina et exemplaria exteris botanicis communicavi; sed *folia* in nostra nunquam 5-lin. longa, uti ex *Link. en. alt. H. Ber. 2. p. 101*, nec oblongo-lanceolata uti ex *Spr. s. veg. 2. p. 698.* Varietas *d.* cum exemplaribus *S. micranthae* a Gallia acceptis adamussim convenit, sed quoad descriptionem, *Hoff.* et *Link. fl. port. 1. p. 142* adhuc recedit, foliis obtusis, pilis caulinis (dum adsunt) patentibus et habitu; qui in illa ut ex citatis auctoribus *S. nervosae* omnino similis, in nostra ab illa prorsus alienus. Specimina *Thymi microphylli* a me in Melita insula collecta cum varietate *b.* ex asse quadrant. An *Thymus teneriffae*, et *Thymus microphyllus* ejusdem speciei varietates? A *Thymo filiformi* floribus in illo solitariis aliisque notis diversa.

7. *S. FASCICULATA. Raf. prec. des. decouv. somiol. p. 39.*

S. caulibus fruticulosis ramosissimis caespitosis, foliis lineari-lanceolatis hirsutiusculis margine revolutis approximatis (quae ramulorum juniorum rudimenta in axillis fasciculata), pedunculis axillaribus solitariis binisque 1-2-floris 2-bracteatis.

S. approximata. *Biv. man. 5. p. 13. Spr. s. veg. 2. p. 719.*

Ic. *Fl. sic. t. 293. f. 1.*

S. seu Thymbra frutex, Passerinae Tragi foliis an-

gustioribus crassiusculis. *Cup. H. Cath. p. 196*, et *panph. 2. t. 77.*

S. saxatilis, tenuifolia, compactis foliis. *Bocc. mus. p. 168. t. 119.*

b. hirsuta; pilis patulis albidis undique, sed caulibus praecipue, hirsuto-canescens, foliis ut in praecedente.

c. gracilis; ramis gracilibus elongatis, foliis angustissimis (quae ramulorum juniorum rudimenta in axillis non fasciculata).

Ic. *Fl. s c. t. 293. f. 2.*

In collibus saxosis, et submontosis rupibus; *Palermo alla rocca, a Monte gallo, a S. Maria a Gesù;* var. *b. Portella di Palmi, Alicata, Siculiana, Trapani*: var. *c. Monte Cuccio presso Palermo.*

Majo, Novembri. ♄

Suffrutex ramosissimus, caespitosus; *ramis* gracilibus, elongatis in *c.*: *folia* brevissime petiolata, vel sessilia, omnia lineari-lanceolata ¼ - ½ lin. lata, erecto-patentia; quae ex axillis majorum (et quae rudimenta ramulorum sunt) fasciculata promuntur ac breviora sunt, ideoque non immerito sic appellata a Cl. *Raf. l. c.*; *bracteolae* pedunculis subaequales, qui sat raro biflori; *flores* purpurascentes vel nonnunquam albi; *calycis faux* villis clausa; dentes calycini aequilongi.

Icon *Thymi inodori Desf. atl. 2. t. 129*, varietatem *a.* bene refert, et nonnisi floribus ex eadem axilla pluribus (si icon exacta) differt; interim planta neapolitana, quae a Cl. *Spr.* in *s. veg. 2. p. 698*, non diversa existimatur a *Thymo inodoro* est eadem procul dubio ac nostra.

CLINOPODIUM.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 980. Juss. 115.

Cal. 2-labiatus, dentibus aristatis. *Cor.* labium superius planum, erectum, emarginatum. *Bract.* numerosae, lineari-setaceae, calyces involucrantes.

1. *C. VULGARE. Lin. sp. pl. 821. Ucria H. Pan. p. 251.*

C. villosum, foliis ovatis lanceolatisque obsolete serratis, verticillis axillaribus terminalibusque, pedicellis ramosis, bracteis lineari-setaceis calycibusque hispidis.

C. Origano simile. *Cup. H. Cath. p. 53.*

Ic. *Fl. dan. 930. Lam. ill. gen. t. 511. f. 1. Sabb. H Rom. 3. t. 65.*

C. Matthioli. *Clus. hist. 1. p. 354.*

In dumetis, sylvis, et ad sepes ubique.

Majo, Augusto. ♃

Caules in plantis siculis adpresse pilosi; *folia* superne virentia, subtus pilis albidis pallidiora; *verticilli* multiflori, quorum inferior saepius pedunculatus; *bracteae* calycibus incurvis nervosis breviores; *corollae* purpureae, externe villoso-hirsutae. *Stigma* non simplex, uti ex *Lin.*, sed bifidum. Confer *Cyr. de ess. nonnul. plant. charact. p. 42.*

T H Y M U S.

Cal. tubulosus, striatus, basi aequalis vel gibbus, 2-labiatus; labio superiore planiusculo, 3-dentato, dentibus lanceolatis; inferiore 2-partito, dentibus setaceis, sublongioribus; fauce villis clausa. *Cor.* labium superius erectum, emarginatum. *Stam.* sub labio superiore approximata, vel distantia.

* *Flores capitati, aut verticillato-spicati; pedunculi 1-flori.*

1. *T.* CAPITATUS. *Hoff.* et *Link. fl. port. 1. p. 123.*

T. caule fruticoso erecto, foliis sessilibus linearibus carinatis basi ciliatis, florum capitulis ovalibus, bracteis ovali-lanceolatis villoso-hispidis ciliatis foliisque glanduloso-punctatis, staminibus exsertis distantibus.

T. creticus. *Brot.*, ex *Spr. s. veg. 2. p. 695.*

Satureja capitata. *Lin. sp. pl. 793. Ucria H. Pan. p. 239.*

T. capitatus. *Cup. H. Cath. p. 212*, et

Idem procumbens, folio minus duro, longiusculo laxoque capitulo. *Cup. l. c.*

Ic. *Fl. sic. t. 294.*

T. creticum, incanum, capitatum. *Barr. ic. 897.*

b. floribus albis.

T. capitatus, qui Dioscoridis, flore albo. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 87.*

In collibus, et in campis aridis maritimis ubique.

Junio, Augusto. ♄

Frutex ramosissimus, caespitosus; *ramis* junioribus hispido-canescentibus: *folia* inferiora internodiis sub-

longiora; axillaria fasciculata, duplo reliquis breviora; *bracteae* virentes, non coloratae, carinatae: *calyces* compressi, bracteis valde breviores, dentibus duobus inferioribus setaceo-aristatis, superioribus brevissimis: *corollae* purpureae, villosae, glandulis conspersae, sat raro albae: *odor* gratissimus. Hujus plantae flores mel optimum apibus praebent.

2. *T.* SERPYLLUM. *Lin. sp. pl.* 825. *Ucria H. Pan. p.* 252.

T. caule decumbente radicante, ramis adscendentibus glabris, foliis planis obtusis basi ciliatis, floribus verticillato-capitatis, calycis limbo discolore, staminibus corollam subaequantibus.

Ic. *Sturm fl. germ. p. 1. f. 5. Lam. ill. gen. t.* 512, mala, quia caules erecti, et habitus alienus.

Serpyllum vulgare. *Vaill. bot. par. t. 32. f.* 7, et 9.

b. ramis junioribus villosis, calycibus concoloribus.

Ic. *Fl. sic. t. 295. f.* 1.

c. floribus albis.

In apricis montosis; varietas *a. S. Steffano* (*Ucria*), *Prizzi, Palazzo Adriano, Monte delle rose, Caccaci* (*Gasparrini*), *Monte Scuderi, Madonie, Monti di Cammerata*: var. *b. Monti della Noara.* var. c. *Floresta.*

Majo, Junio. ♄

Folia glaberrima, caulina saepius subrotundo-elliptica, ramea elliptico-oblonga; *calyces* in *b.* virides, concolores, longius pedunculati, et *rami* floriferi superne villosi, quibus characteribus *T. collino Marsch. fl. taur. cauc. 3. p.* 401 haec varietas magis proxima sed nullo alio certo charactere ab *a.* distincta: *dentes* calycis ciliati.

3. *T.* ACICULARIS. *Wald.* et *Kit. pl. rar. hung.* 2. *p.* 157. *Pers. syn. pl.* 2. *p.* 130.

T. caulibus repentibus radicantibus, ramis floriferis erectis pubescentibus, foliis oblongo-linearibus obtusis ciliatis punctatis subtus nervosis sulcatisque, floribus laxiuscule capitato-verticillatis, bracteis ovatis calycibusque pallide coloratis (floribus purpureis).

T. Zygis. *Ucria H. Pan. p.* 253, ex loco et nomine vulgari, non *Lin.*

Ic. *Wald.* et *Kit. l. c. t.* 147.

b. virescens; calycibus bracteisque virentibus, floribus albis.

Thymbra ciliata. *Guss. Cat. H. R. Bocc. p.* 64, et *Presl fl. sic.* 1. *p.* XXXVII., non *Desf.*

T. minor, serpens, Serpylli angustifolii foliis, verticillatus, hirsutus. *Cup. H. Cath. p.* 213.

T. hirtus, caule fruticoso procumbente, foliis subfasciculatis, cuneato-linearibus obtusis utrinque punctatis, supra hirtis subtus et margine glabris, floribus spicatis bracteatis. *Raf. carat. p.* 80.

Ic. *Fl. sic. t.* 295. *f.* 2.

T. minor serpens, Serpylli angustifolii foliis semiverticillatis, capitatus, hirsutus. *Cup. panph.* 2. *t.* 137. *Raf. t.* 110. *f.* 2.

In collibus aridis calcareis elatioribus, et in aridis montosis fere ubique provenit; var. *a. Amorosa al Sud di Busambra, Castrogiovanni*; var. *b. Monti e colline di Trapani, Scopello, Madonie, Villarosa, Caltanissetta, Pietrapersia, Piazza, Aidone, Nicosia, Sperlinga, Bronte, Butera, ec.*

Aprili, Junio. ♄

Folia ut plurimum linearia, sed saepius lineari-oblonga

1-1 ½ lata, juniora praesertim supra setis sparsis obsita, ad margines aliquando non ciliata, quae ramulorum rudimenta in axillis fasciculata et breviora; *calycis* labium superius paullo longius, 3-dentatum, dentibus brevibus subnudis; inferius bipartitum, dentibus subulato-aristatis ciliatis; *flores* verticillato-capitati, capitulis brevibus subrotundis, aut oblongis: nonnunquam in locis fertilibus caulis elongatur, et tunc flores re vera verticillato-spicati sunt (verticillis 6-7), non vero capitati; in nostris plantis semper quam in icone *Fl. hung.* copiosiores, quae alioquin una cum descriptione in omnibus convenit; *stamina* exserta. Varietas *a.* in Sicilia satis rara.

Thymus hirtus, *Raf. l. c.* differre videtur ab hoc, caulibus non repentibus, foliis non ciliatis; tamen in loco notato nonnisi haec species provenit. Ad hanc quoque eadem ratione spectare arbitror:

T. longicaulis, caulibus longissimis repentibus puberulis, foliis cuneiformi-oblongis obtusis glaberrimis integris, capitulis globosis, bracteis oblongis obtusis longitudine calycis pubescentis, dentibus calycinis subulatis ciliatis, antheris exsertis. *Presl fl. sic. 1. p. xxxvii.*

4. *T. ACYNOS. Lin. sp. pl. 826. Ucria H. Pan. p. 253. Biv. cent. 2. p. 64.*

T. caule subcaespitoso adscendente ramoso, foliis ovato-ellipticis cauleque glabriusculis apice subserratis acutis, verticillis sexfloris, corollis (non inflatis) calyce duplo longioribus.

Clinopodium montanum. *Cup. H. Cath. p. 53*, ex *supp. alt.*, ubi.

Acynos multis *p. 5.*

b. foliis ciliatis, junioribus caulibusque pilis deflexis villosis.

Ic. *Bull. herb. t. 318 !*

Ocymastrum. *Fuchs. hist. 896*, optima.

In pascuis apricis montosis, et in sylvis; *Marineo* (*Ucria*); *selve dell' Etna* (*Biv.*) *e di Caronia, Pizzuta; Prizzi al Monte delle Rose, Palazzo Adriano* (*Gasparrini*); var. *b. Monte Scuderi, Rocca di Salvatesta alla Noara, Floresta.*

Majo, Junio. ♂, et ♃

Caules semper adscendentes, nunquam erecti; *folia* juniora aliquando villosa; *corollae* purpureae faux non inflata; *odor* debilis, et vix aromaticus.

5. *T. alpinus. Lin. sp. pl. 826.*

T. caulibus caespitosis adscendentibus diffusisque patenter pubescentibus, foliis subrotundo-ovatis subserratis hirsutiusculis, verticillis 4-10-floris, calycibus hirsutis basi gibbis, corolla fauce inflata 2-4-duplo brevioribus.

Ic. *Jacq. austr. t. 97.*

Clinopodium austriacum. *Clus. hist. 1. p. 353*, et C. montanum. *Bocc. mus. t. 45*, malae.

In pascuis apricis elatioribus montosis; *Madonie, Monte di Cammarata, Busambra.*

Majo, Junio. ♂ et ♃

Caules pilis mollibus patentibus, praesertim apicem versus, villosi, et aliquando subincani: *folia* inferiora subrotunda, obtusa et integra; dum jam adulta cum calycibus et ramorum summitatibus purpurascentia; juniora hirsutiuscula et nonnunquam canescentia, demum glabrata; superiora subrotundo-elliptica, acutiuscula, et apicem versus subserrata; omnia petiolata, remota vel approximata. Quoad caulis

foliorumque villositatem valde variat, pilis nempe densioribus vel sparsis, tamen semper patulis, et hoc charactere a *T. alpino* Europae borealis diversus. *Acynos purpurascens Pers. syn. pl. 2. p. 131.* huic etiam proximus videtur; sed in nostro corollae magnae, caules villosi non tomentosi, verticilli saepius 10-flori, habitus alienus.

** *Pedunculis axillaribus 3-multifloris, subcymosis, verticillatis.*

6. *T.* NEPETA. *Smith brit. 2. p. 642. Spr. s. veg. 2. p. 699.*

T. foliis ovatis obtusis integris crenatisve petiolatis, pedunculis dichotomis subcorymbosis, dentibus calycinis inferioribus superiores sub excedentibus, omnibus bracteisque puberulo-scabris, villis calycinis subexsertis, staminibus corolla (in labio inferiore maculata) aequalibus.

Melissa nepeta. *Lin. sp. pl. 828. Ucria H. Pan. p. 254.*

Calamintha Pulegii odore, sive Nepeta. *Cup. H. Cath. p. 35.*

Calamintha 11. Dioscoridis. *Cast. H. Mess. p. 35.*

Ic. *Blakw. t. 167.*

Pulegium sylvestre. *Dod. pempt. 98*, mediocris.

b. micrantha; corollis minoribus, calycinis dentibus inferioribus longioribus, staminibus corollae tubum non excedentibus.

An *T. Barrelieri*, *Spr. s. veg. 2. p. 698?*

c. canescens, caulibus foliisque etiam caulinis villoso-canescentibus.

Calamintha canescens, caule ramoso adscendente villoso, foliis subsessilibus ovatis canescenti-pubescentibus punctatis, calycis tomentoso-incani den-

tibus inferioribus rectis superiores patentes duplo superantibus. *Presl fl. sic. 1. p. xxxvii ?* ; sed calyces in nostra non incani , nec dentes recti.

In collibus aridis , ruderatis , ad sepes , in dumosis. Majo , Octobri. ♃

Caules ut plurimum puberulo-scabriusculi , inferne et rami juniores hirsuti; *folia* obscure virentia , adpresse puberula ; juniora saepius villis copiosis canescentia; *villi* calycini exserti, vel subinclusi ; *bracteae* subtus plus minus punctatae , angustae , parvae , ad pedicellorum basim.

Nostra differt a descriptione Linnaeana et plurium auctorum , pedunculis primariis folia non excedentibus , foliis crenatis non serratis. Affinis sequenti , a qua tamen certe distincta : odore acri *Pulegii* , qui in illa gratus ; foliis crenatis , non vero serratis ; corollarum labio inferiore maculis albis notato ; calycinis dentibus glabriusculis concoloribus , non patenti et pulchre ciliatis , ac demum coloratis ut in illa.

Icon , Calamintha Pulegii odore , minor. *Barr. ic. 1166*, a *Will.* sub *Melissa cretica* relata , potius ad hanc speciem spectat.

7. *T.* CALAMINTHA. *Smith Brit. 2. p. 641. Spr. l. c.*

T. foliis ovatis obtusis petiolatis acute sparse serratis ciliatis utrinque adpresse hirsutis , pedunculis dichotomis irregularibus , dentibus calycinis inferioribus superiores excedentibus , omnibus bracteisque patenter ciliatis, villis calycinis (paucis) inclusis (corollis concoloribus).

Melissa calamintha. *Lin. sp. pl. 827. Ucria H. Pan. p. 254.*

Calamenthum montanum , siculum', hirsutum', Menthae odore , subrotundo folio. *Cup. H. Cath. p. 35.*

Ic. Melissa calamintha. *Lam. ill. gen. t. 512. f. 1. Bull. herb. t. 251.*

Calamenthum montanum, hirsutum, Calaminthae vulgaris foliis, Menthae odore. *Cup. panph. 2. t. 21*, et Calamintha montana, hirsuta, suavi odore Menthae. *Cup. l. c. vol. 1. t. 199.*

C. montana. *Dod. pempt. 98*, mediocris.

In sylvis; *Piazza, Mineo;* et in nemoribus; *Madonie, boschi di Valdemone.*

Junio, Augusto. ♃

Caules semper villis patentibus mollibus obsiti; *folia* laete virentia, sparse et adpresse villosa; *dentes calycini* pilis patentibus evidentius ciliati, quam in plantis neapolitanis et Italiae superioris.

---

† 8. *T.* CEPHALOTOS. *Lin. sp. pl. 826. Ucria H. Pan. p. 253.*

T. capitulis imbricatis magnis, bracteis ovatis, foliis lanceolatis.

Prope Panormum; *alle sponde del fiume Oreto* (*Ucria*).

MELISSA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 983. Juss. 115.

Cal. tubulosus, 2-labiatus; labio superiore plano, 3-dentato; inferiore 2-partito; fauce non clausa villis. *Cor.* labium superius subfornicatum, semibifidum; inferius 3-lobum, lobo medio obcordato.

1. *M.* OFFICINALIS. *Lin. sp. pl. 827. Ucria H. Pan. p. 254.*

M. foliis ovatis acutiusculis dentato-serratis cauleque subvillosis, verticillis dimidiatis, pedunculis multifloris subcorymbosis, bracteis oblongo-ellipticis acutiusculis subsessilibus.

M. hortensis. *Cup. H. Cath. p. 140. Cast. H. Mess. p. 15.*

Ic. *Plenk off. t. 500. Lam. ill. gen. t. 812. f. 1.*

Melissa. *Dod. pempt. 91.*

Ad sepes, et in sylvis vel nemoribus elatioribus; *Palermo a S. Martino, Monregale, selve e boschi di Valdemone, Collesano, Polizzi, Castellobuono, Ficuzza, Piana de' Greci.*

Junio, Julio. ♃

Caules subvillosi, numerosi, vix 1 ½ -2- pedales; *folia* laete virentia; radicalia juniora glaberrima; omnia grate citrum olentia; *flores* albi.

2. *M.* ALTISSIMA. *Sibth. Smith fl. gr. pr. 1. p. 423. Spr. s. veg. 2. p. 692?*

M. villoso-canescens, foliis cordatis ovatis dentato-crenatis, ramulis floriferis ex axillis elongatis, verticillis dimidiatis, pedunculis multifloris subcymosis, bracteis oblongo-ellipticis acuminatis subsessilibus.

M. cordifolia. *Pers. syn. pl. 2. p. 132. Horn. H. Hafn. 2. supp. 1. p. 66.*

M. corsica. *Viviani.*

M. arvensis, hirsuta, procerior, haud ingrate olens, albido folio. *Cup. H. Cath. p. 140*, et *supp. alt. p. 62.*

M. sylvestris, foliis albidioribus, et lanuginosioribus. *Cast. H. Mess. p. 15.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 579*, ex *prodr.*

M. arvensis, hirsuta, lignosa, procerior, nonnihil ingrate olens. *Cup. panph.* 2. *t.* 92.

M. sylvestris, hirsuta, major, italica. *Bocc. mus.* *p.* 166. *t.* 117, imperfecta; sed descriptio optima. *Barr. obs.* 264. *ic.* 1222, melior.

In sylvis, vallibus, locis umbrosis, in dumetis, ad sepes ubique; at praecipue in Sicilia meridionali, et in maritimis.

Junio, Julio. ♃

Habitus omnino praecedenti similis, sed *herba* semper villosa; *caules* fere solitarii, erecti, altiores, 2-6-pedales; *folia* obscure virentia, dentato-crenata, non serrata, latiora; *bracteae* acutiores; *flores* albi, qui non solum in ramis lateralibus elongatis, sed etiam in centrali, qui reliquis altior; *odor* demum nonnihil ingratus, nec cultura mutatur.

Specimina cretica Sieberiana cum nostra adamussim conveniunt; in quibus ramos axillares elongatos, et folia villoso-canescentia, subtus praecipue, video; non vero istos abbreviatos, et illa subtus lanata, uti ex *Spr. l. c.* Idcirco a sua *M. officinali* excludantur synonyma *M. hirsutae Balb.*, et *M. cordifoliae Pers.*, et ad *M. altissimam* adducantur.

SCUTELLARIA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 989. *Juss.* 117.

Cal. brevissimus, 2-labiatus, post florescentiam clausus; labio utroque integro, superiore squamula concava incumbente appendiculato. *Cor.* tubus elongatus.

1. *PEREGRINA.* *Lin. sp. pl. 836. Ucria H. Pan. p. 257.*
S. caule erecto, foliis ovatis, inferioribus cordatis crenatis cauleque inferne villosis, superioribus glaberrimis inaequaliter dentato-serratis basi subcuneatis, racemis spicatis elongatis secundis, bracteis ellipticis subpetiolatis calyce villoso longioribus, (corollis purpurascentibus), seminibus villoso-canescentibus.
S. Teucrii folio nitido, spicato flore, annuente, purpureo. *Cup. H. Cath. p. 198*, et *supp. alt. p. 81?*
Cassida caule quadrangulo, rubente, Teucrii serrato folio, flore coeruleo, labio albo. *Till. H. pis. p. 35 !* ex *All.*

Ic. *Fl. sic. t. 296. Sabb. hort. 3. t. 28.*
S. Teucrii folio glabro, spicato flore nutante. *Cup. panph. 1. t. 62*, et *2. t. 246.*

b. floribus albidis.

In calcareis vel vulcanicis glareosis, et in dumetis montosis; *Caccaci* (*Gasparrini*): *Palermo a Monte Cuccio, a Sagana, alla Pizzuta; Busambra, Monte de' Cani e di Cammarata, Madonie, Randazzo, Linguagrossa, Nicolosi, Spaccaforno, Modica, Siracusa, Palazzuolo;* varietas *b. Pizzuta.*
Junio, Julio. ♃

Caules 1-2 pedales, superne semper puberuli: *rami* juniores villosi: *folia* 1-1 ½ poll. longa, ½-1-poll. lata; caulina suprema reliquis glabriora: *racemorum axis* pubescens, et praeterea pilis glandulosis longioribus patentibus conspersus: *corollae* villosae, villis tamen copiosioribus albidioribus, et longioribus quam in calyce: *bracteae* integerrimae, glabriusculae, ciliatae, nunquam ovatae, semper vero ellipticae aut oblongae, obtusae: *semina* fusca,

fasciculis villorum stellatorum brevium canescentia, non punctis scabra.

Haec nostra est vera *S. peregrina Lin.* et *All.* (quem confer sub *S. Columnae* in *Fl. ped. 1. p. 41*), uti specimina plantarum olim in *H. Taur.* culta et a Cl. *Balbis* communicata, nec non illa herbarii *Molinerii* penes Cl. *Bertoloni* asservata me certum fecerunt. Tamen icon et descriptio *S. peregrinae Wald.* et *Kit. pl. rar. hung. 2. p. 132. t. 125*, quae cum speciminibus a me in Aprutio collectis ac ab Hungaria acceptis conveniunt, ab hac nostra recedunt : habitu ; radice caulibusque firmioribus, undique villosis; foliis latioribus, omnibus grosse crenatis et basi cordatis, petiolis pubescentibus ; bracteis acutis ; florum colore ; seminibus scabris. Idcirco tam planta hungarica, quam illa quae in Aprutii et Samnii montibus occurrit novo specifico nomine designandae, et sic describendae :

S. COMMUTATA.

S. caule erecto ad angulos villoso, foliis omnibus grosse crenatis basi cordatis ciliatis ad nervos et venas una cum petiolis pubescentibus, bracteis ovato-ellipticis acutis subpetiolatis calyce villoso demum subbrevioribus, racemis spicatis elongatis secundis, seminibus scabris.

2. *S.* COLUMNAE. *All. ped. n. 145. Will. sp. pl. 3. p. 175. Biv. cent. 2. p. 51.*

S. caule erecto petiolisque adpresse villosis, foliis cordatis ovatis serrato-dentatis pubescentibus, racemis spicatis elongatis secundis piloso-hispidis, bracteis petiolatis ovato-ellipticis acutis calyce brevioribus.

S. peregrina, folio Lamii. *Cup. H. Cath. p. 198.*

Ic. *All. l. c. t. 84. f. 2.*

Cassida. *Column. ecphr. 1. p. 187. t. 189.*

In nemoribus Siciliae septentrionalis; *Bosco di Caronia di Floresta, Castellobuono; Etna al Milo* (*Bivona*) *Bronte, Buccheri, Militello di Val di Noto.*

Junio, Julio. ♃

Folia pallide virentia : *flores* purpurascentes.

2. *S.* PALLIDA. *Marsch. fl. taur. cauc. 2. p. 65. Spr. s. veg. 2. p. 702.*

S. caule erecto petiolisque patenter villosis, foliis cordatis ovato-oblongis villosis crenato-dentatis, racemis spicatis elongatis secundis piloso-hispidis, bracteis petiolatis ovato-oblongis acutis calycem superantibus.

Ic. *Fl. sic. t. 297. Gmel. sib. 3. t. 58.*

In nemoribus; *Ficuzza, S. Maria del Bosco.*

Junio, Julio. ♃

Haec et praecedens habitu conveniunt inter se; sed in *S. pallida* folia duplo latiora ac longiora, et bractearum cum calycibus proportio diversa; *flores* pallide purpurascentes, non albidi uti ex *Marsch.* Confer quae dixi in *pl. rar. p. 389.*

---

† 4. *S.* ALPINA. *Lin. sp. pl. 834. Ucria H. Pan. p. 257.*

S. foliis cordatis inciso-serratis crenatis, spicis imbricatis rotundato-tetragonis.

In montibus; *Madonie* (*Ucria*).

An *S. Columnae ?*

† 5. *S.* GALERICULATA. *Lin. sp. pl. 835. Ucria l. c.*

S. foliis cordato-lanceolatis crenatis, floribus axillaribus.

In submontosis; *Palermo nella valle di S. Martino* (*Ucria*), sed ibi sola *S. peregrina* occurrit.

PRUNELLA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 990. Juss. 116.

Cal. 2-labiatus; labio superiore latiore, plano, truncato, 3-dentato; inferiore angustiore, 2-partito. *Filam.* apice 2-dentata, altero dente antherifero. *Stigm.* 2-fidum.

1. *P. VULGARIS. Lin. sp. pl. 837. Ucria H. Pan. p. 259.*
P. caule adscendente, foliis oblongo-ovatis glabris ciliatis basi subdentatis, spica ovato-oblonga, calycis labio superiore dentibus brevissimis mucronulatis inferiori aequilongo, corollis calyce duplo longioribus.
Brunella major, folio non dissecto, et
Eadem latiori folio crispo, Prizensis. *Cup. H. Cath. p. 32.*
Consolida minor. *Cast. H. Mess. p. 7.*
Ic. *Sturm fl. germ. p. 1. fasc. 5. Plenk off. t. 492. Fl. dan. 910*, sed flores pallidi.
Brunella. *Dod. pempt. 136.*
Ad sepes, in vallibus, in sylvis ubique.
Aprili, Majo. ♃
Caules glabri; *folia* glabra non hirsuta, saepius integerrima et oblonga, radicalia ovata; *spica* brevis, vel pollicaris et ultra, basi aliquando foliosa; *bracteae* integrae, scariosae, nervosae, ciliatae, et saepe hirsutae; *calycis* dentes demum rubro colorati, inferiores superiores aequantes; *flores* violacei.

2. *P. LACINIATA. Linn. sp. pl. 837. Ucria H. Pan. p. 258.*
P. foliis inferioribus ovato-oblongis petiolatis, supremis profunde pinnatifidis, omnibus cauleque adscendente

hirsutis, spica basi foliosa ovata, calycis labio superiore subtrilobo lobis mucronatis, inferiore bifido sub longiore.

P. alba. *Pall. Spr. s. veg. 2. p. 691.*

Brunella folio laciniato. *Cup. H. Cath. p. 32*, et Eadem humilior, hirsutior, angustioribusque petalis, niveo flore parvo. *l. c.*

Ic. *Jacq. austr. t. 378. Lam. ill. gen. t. 516. f. 2. Reich. pl. crit. cent. 3. t. 238. f. 393.*

Brunella folio laciniato, hirsuta, purpurea. *Cup. panph. 1. t. 205. Bon. t. 155.*

B. 11. non vulgaris. *Clus. hist. 2. p. 43.*

b. coerulescens; foliis superioribus sinuato-dentatis, floribus coerulescentibus.

P. hyssopifolia. *Ucria H. Pan. p. 258 ?*

Brunella coeruleo magno flore. *Cup. H. Cath. p. 32?*

Ic. B. hirsutior, dentato folio, humilis, alba. *Cup. panph. 2. t. 1. Raf. t. 31 ?*, sed flores albi, et folia vix dentata.

In collibus apricis herbosis calcareis vel argillosis, campis siccis vel humentibus ubique.

Aprili, Majo. ♃

Caules glabriusculi vel dense villoso-canescentes, semper adscendentes, 2-6-pollicares; *folia* angusta, 4-5-lin. lata, 1-2-poll. longa; *petioli* valde villosi; *calyces* superne, uti in antecedente colorati; *corollae* in *a.* luteolae vel purpurascentes. Characteres liquidi inter hanc et praecedentem desiderantur; sed habitu, caule humiliore, foliis ut plurimum pinnatifidis et hirsutis ab illa dignoscitur. Dentes calycini in utrisque pariter breviter aristati, et inferiores superioribus aequales, vel paullo longiores. Confer *Marsch. fl. taur. cauc. 2. p. 67*, et *Fl. port. 1. p. 154.*

P. laciniata b. purpurascens, *Hoff.* et *Link. fl. port. l. c.*, si eadem ac *P. intermedia Brot.* et *Reich. pl. crit. cent. 3. t. 205. f. 348*, a var. *b.* hujus nostrae certe diversa ob bracteas basi dentatas, uti in icone citata pinguntur.

MELITTIS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 985. Juss. 116.

Cal. corolla amplior, campanulatus, inaequaliter 2-labiatus, ore obliquo. *Cor.* calyce duplo longior; labio superiore plano; inferiore 3-lobo, crenato. *Sem.* villosa.

1. *M. ALBIDA. Nob.*

M. caule erecto simplici vel ramoso, foliis subvillosis cordatis oblongo-ellipticis aequaliter dentato-serratis, floribus (albidis concoloribus) axillaribus solitariis ternisque secundis, calycibus glabriusculis 3-dentatis, dente supremo majore integro vel 2-3-dentato. M. melissophyllum. *Ucria H. Pan. p. 256*, ex loco et *Guss. Cat. H. R. in Bocc. p. 41*, non *Lin.* Melissa adulterina quorundam, amplis foliis et floribus, non ingrati odoris. *Cup. H. Cath. p. 141.*

Ic. *Fl. sic. t. 298. f. 1.*

Lamium melissophyllum dictum, Urticae folio tenui. *Cup. panph. 2. t. 198.*

b. caule, petiolis, calycibusque dense villosis, foliis latioribus.

Ic. *Fl. sic. t. 298. f. 2.*

Lamium melissophyllum dictum, folio subrotundo cordiformi. *Cup. panph. 2. t. 205.*

In sylvis montosis ubique; var. *b. Monregale a Sagana.*

Majo, Junio. ♃

Differt a *M. melissophyllo*, habitu et floribus minoribus; a *M. grandiflora*, foliis cordatis (ex icone *Reich.*) acutis, dentatis, et calyce; ab utrisque hirsutie majori, foliis oblongo-ellipticis, florum colore. Interim fatendum est icones *M. melissophylli* et *M. grandiflorae* confusione quadam laborare. Siquidem icon *M. melissophylli Jacq. austr. t. 26*, ob folia non cordata cum icone *M. grandiflorae Reich. cent. 3. t. 242. f. 397*, et ob calyces cum icone *M. melissophylli Reich. l. c.* convenit. In icone Clusii *hist. 2. p. 300. f. 2*, sub *M. grandiflora* relata, folia cordata sunt. Icon *Sabb. hort. 3. t. 62*, quoad folia cum nostra convenit, sed flores rubri: illas vero *Smith. engl. bot. t. 636*, et *Curt. Lond. fasc. 4. t. 39*, ad *M. grandifloram* spectantes, non vidi.

Variat *caule petiolisque* glabriusculis vel villosissimis; *foliis* latioribus, 2-poll. lat., 2 ½ longis, vel angustioribus poll. latis, 1 ½ longis; *flores* tamen semper concolores albidi, exsiccatione vero ochroleuci; *odor* potius ingratus.

MOLUCCELLA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 979. Juss. 114.

Cal. ampliatus, corolla latior, campanulatus, dentato-spinosus.

1. *M. SPINOSA. Lin. sp. pl. 821. Ucria H. Pan. p. 250.*
M. caule herbaceo glabro, foliis petiolatis subcordatis subrotundis lobato-dentatis, calycibus bilabiatis, labio superiore lanceolato mucronato longiore, inferiore rotundato 7-dentato, dentibus bracteolisque spinosis.

Chasmonia incisa. *Presl fl. sic. 1. p. xxxvii.*
Molucca asperior, foetida. *Cup. H. Cath. p. 146.*
Melissa Moluccana foetida. *Cast. H. Mess. p. 15.*
Ic. *Sibth. fl. gr. t. 567*, ex *prodr. Lam. ill. gen. t. 510. Sabb. hort. 3. t. 46.*
Molucca spinosa. *Dod. pempt. 92.*
In rupestribus, et saxosis calcareis incultis, in ruderatis sylvaticis; *Palermo alle falde del Monte Castellana, ai Petrazzi, S. Maria a Gesù; Buonfornello presso Termini, Scillato sotto Polizzi* (*Ucria, Gasparrini*) ; *Scopello presso Castellammare, Carini, Avola Capo di S. Alessio, Agosta, Sommatino, Spaccaforno, Militello di Val di Noto, Siracusa presso S. Cosimano.*
Majo, Junio. ⊙ et ♂
Caules 1-3-pedales, erecti, et una cum *foliis* laete virentibus glaberrimi; *verticilli* 10-12-flori; *bracteolae* (involucrum *Lin.*) calyce breviores, et ad hujus basim affixae, hinc inde villosae; *calyces* glaberrimi, basi striati, in limbo reticulato-nervosi; *corollae* albae; *galea* integra, externe villosa, dente calycino supremo brevior.

---

† 2. *M. laevis. Lin. sp. pl. 821. Ucria H. Pan. p. 250.*
M. calycibus campaniformibus sub 5-7-dentatis, denticulis aequalibus.
In Sicilia; *a Castellammare* (ex *Ucria*, non ex *Cup.*)

PRASIUM.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 992. Juss. 117.

Cal. campanulatus, corolla latior, profunde 5-dentatus. *Cor.* labium superius concavum, inferius 3-lobum; lobo medio latiore. *Sem.* quatuor, baccata!

1. *P.* MAJUS. *Lin. sp. pl. 838. Ucria H. Pan. p. 258.*

P. foliis cordato-ovatis, et subcordato-oblongis dentato-serratis glabriusculis, dentibus calycinis ovato-lanceolatis acutis aristatis.

Lamium fruticans, Teucrii folio lucido, calyce et flore magno candido, tantilla purpura varie notato. *Cup. H. Cath. p. 106*, et *supp. alt. p. 44.*

Ic. *Lam. ill. gen. t. 516. Sabb. hort. 3. t. 37*, mediocris.

Lamium fruticans, calyce et flore magno candido, purpura notato. *Cup. panph. 1. t. 213.*

Teucrium fruticans, amplo et albo flore, italicum. *Barr. ic. 895.*

Ad sepes in calcareis, et in lapidosis submontosis ubique; *Val di Mazzara*, *Val di Noto; Finale*, *Milazzo*, sed in *Val Demone* rarius.

Februario, Majo. ♄

Folia quoad figuram, pubescentiam et magnitudinem variant; occurrunt siquidem glaberrima (uti fere semper quae sunt adulta), et pubescentia; cordata, oblique cordata, et non cordata; ovata et poll. et ultra lata, fere ut in *Melissa officinali*, uti ait *Desf.* in *fl. atl. 2. p. 33*, ac ovato-oblonga, angustiora (2. pol. longa, 6 lin. lata), semper tamen dentato-serrata; floralia, sive bracteae, apice aristata: *flores* albi

axillares, solitarii, oppositi, in extremitate ramorum racemosi: *pedunculi* lin. longi, angulati, glabri; *bracteolae* angustissimae, lineares, glabrae aut ciliatae, pedunculis aequilongae: *calyces* nervosi, glabri, vel pubescentes, dentibus aliquando lanceolatis, semper tamen acutis aristatisque: *corollae* glabrae, concolores, vel maculis pallide purpureis sparsis notatae: *folia* floralia, sive bracteae inferiores, subdentata, calycibus longiora; superiora integerrima, calycibus breviora, glabra, vel, dum calyces pubescentes, ciliata. Haec adnotanda censui, ut omnis suspicio absit, an haec nostra planta (quae eadem ac illa *Flor. neap.* et *Fl. rom.*) a *P. majore Lin.* differat. Confer *Viv. fl. lyb. sp. pl. 31*, et quae dixi in *pl. rar. p. 244*.

---

† 2. *P.* MINUS. *Lin. sp. pl. 838. Ucria H. Pan. p. 258*, excluso synonymo *Cupani.*

P. foliis ovatis crena utrinque duplici.

In Sicilia, et ♄ ex *Lin.* et *Ucria;* sed nec a me nec ab aliis huc usque visum; et synonymon *Cupani* ex icone *panph.* certe ad praecedentem spectat.

II. Angiospermia.

VERBENA.

Pers. syn. pl. 2. p. 138. n. 1424. Spr. s. veg. 2. p. 678. n. 2109.

Cal. 5-fidus, dente unico subbreviori. *Cor.* infundibuliformis, tubo incurvo; limbo inaequali, 5-lobo. *Stam.* inclusa. *Utric.* 4-spermus, cito rumpens, ut maturi fructus caryopses sistant. (*Flor.* spicati).

1. *V.* OFFICINALIS. *Lin. sp. pl. 29. Ucria H. Pan. p. 40.*
V. caule erecto subsolitario, foliis lyrato-pinnatifidis laciniatisque margine ciliato-scabris, spicis filiformibus subpaniculatis, floribus remotis sparsis tetrandris.
V. communis, flore coeruleo. *Cup. H. Cath. p. 227.*
V. vulgaris, flore coeruleo. *Cast. H. Mess. p. 47.*
Ic. *Bull. herb. t. 215. Lam. ill. gen. t. 17. f. 1. Sabb. hort. 3. t. 56.*
Verbenaca. *Matth. comm. 2. p. 399.*
V. recta. *Dod. pempt. 150.*
In ruderatis, juxta vias, in plateis, in hortis ubique communis.
Floret fere per totum annum. ♃
Floribus albis variat, quae rarior; sed magis obvia cum floribus coeruleis. In icone *Sabb.* flores duplo majores.

2. *V.* SUPINA. *Lin. sp. pl. 29.*
V. caulibus adscendentibus prostratisque villosis, foliis bipinnatifidis hirsutiusculis, spicis filiformibus solitariis, floribus remotiusculis tetrandris.
Ic. *Sibth. fl. gr. t. 534*, ex *prodr.*

Verbenaca supina. *Dod. pempt. 150.*

b. caule erecto, foliisque glabriusculis. *Desf. atl. 1. p. 17.*

In humentibus arvis arenosis; *Lentini, Catania, Spaccaforno*; var. *b. Dorillo presso Terranova.*

Majo, Septembri. ⊙ et ♂

Flores duplo minores, sed *semina* duplo majora quam in praecedente; *folia* demum glabrata. Varietas *b.* inter hanc et praecedentem media; cum illa caule erecto, cum hac foliis, floribus, fructibusque convenit. An *hybrida?*

ZAPANIA.

Pers. syn. pl. 2. p. 140. n. 1429.

Cal. 5-dentatus. *Cor.* 5-fida. *Stam.* 4, fertilia, inclusa. *Stig.* peltato-capitatum, obliquum. *Utric.* 2-spermus, cito rumpens, ut maturi fructus caryopses sistant (*Fl.* capitati).

1. *Z.* REPENS. *Bertol. am. it. p. 73.*

Z. glaberrima, caule radicante, foliis cuneiformibus superne dentatis, spicis capitato-conicis, bracteis obtusis.

Lippia repens. *Spr. s. veg. 2. p. 752.*

Verbena nodiflora. *Ucria H. Pan. p. 40*, non *Lin.*

Cup. H. Cath. p. 228.

Ic. *Fl. sic. t. 299.*

Verbenaca nodiflora. *Imp. hist. nat. ed. ven. p. 673.*

Verbena nodiflora. *Bauh. prodr. 125.*

In inundatis pascuis maritimis; *Palermo a Mondello, e presso al fiume Oreto, Catania, Lentini, Marina di Noto, di Spaccaforno, di Scicli.*

Junio, Augusto. ♃

Variat pro locorum natura, *caulibus* palmaribus vel sesquipedalibus; *internodiis* brevibus vel distantibus; *foliis* glaberrimis, vel pilis brevissimis sparsis scabriusculis: *flores* ex albido-coerulescentes.

VITEX.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1060. Juss. 107.

Cal. brevis, 5- dentatus. *Cor.* limbus 5-6- lobus, inaequalis. *Stam.* adscendentia, exserta. *Drupa* 1-sperma, nuce 4-loculari.

1. *V. AGNUSCASTUS. Lin. sp. pl. 890. Ucria H. Pan. p. 266.*

V. foliis digitatis quinatis septenatisque, foliolis lanceolatis subintegerrimis subtus incanis, racemulis verticillato-spicatis (floribus coeruleis).

Agnus castus. *Cup. H. Cath. p. 4*, et *supp. alt. p. 5.*
Vitex flore purpureo. *Cast. H. Mess. p. 24.*

Ic. *Duham. arb. ed. nov. v. 6. t. 35. Lam. ill. gen. t. 341.*
Vitex. *Matth. comm. 1. p. 177.*

b. flore albo.

Agnus castus, flore albo. *Cup. l. c. supp. alt. p. 6.*
Vitex flore albo. *Cast. H. Mess. p. 24.*

In paludosis maritimis, ad fluviorum ripas in torrentium alveis, ubique in Sicilia: var. *b. fiume della Noara presso Milazzo, Siracusa, Fiume Caltabiano*, e *Giarretta.*

Junio, Julio. ♄

Frutex 4-8-pedalis, et in fertilibus trunci diameter saepe pedalis: *folia* ut plurimum quinata, raro ternata vel septenata; *foliolis* superne obscure virentibus; *racemuli* multiflori, *bractea* brevi lineari suf-

fulti, breviter pedunculati, verticillato-spicati, *spicis* paniculatis; *calyces* canescentes; *corollae* pubescentes, laete coeruleae, aut albae; quae varietas satis rara.

EUPHRASIA.

Juss. 100. Smith. brit. 2. p. 650. n. 280.
Gaert. de fruct. 1. t. 54.

Cal. 4-fidus, cylindricus. *Cor.* 2-labiata, labio superiore emarginato, inferiore 3-lobo. *Caps.* 2-locularis, oblonga, superne compressa. *Anth.* glabrae, vel subhirsutae, basi 2-lobae, lobis acuminatis. *Sem.* striata.

1. *E.* BOCCONI. *Guss. cat. H. R. in Bocc. p. 25, et 76. Spr. s. veg. 2. p. 776.*

E. suffruticosa glaberrima, foliis lanceolato-linearibus integerrimis, inferioribus margine scabris, floribus racemosis confertis secundis bracteatis, staminibus exsertis, corollae lobis labii inferioris subrotundis, intermedio emarginato, antheris glabris.

Lasiopera Bocconi. *Presl fl. sic. 1. p. xxxiv.*

E. montana, flava, Antirrhini latifolii foliis. *Cup. H. Cath. p. 70.*

Ic. *Fl. sic. t. 300.*

E. montana, flava, Antirrhini foliis. *Cup. panph. 2. t. 166. Raf. t. 77. f. 3.*

E. lignosa, praealta, amplo Linariae aut Dracunculi hortensis folio. *Bocc. mus. p. 161. t. 108.*

In rupibus calcareis montosis; *Palermo a Monte Peregrino nelle rupi al Nord* (*Tineo*); *Monte Gebbia* (*Gasparrini*); *Pizzuta, Busambra, Madonie, Monte Scuderi, Monte de' Cani.*

Augusto, Octobri. ♄

Frutex sempervirens ; *flores* lutei : *bracteae* saepius ciliatae : *antherae* glabrae ; ideoque ad *Lasioperus* minime spectat.

2. *E. serotina. Lam. fl. fr. ed. 2. v. 2. p. 350.*

E. foliis oppositis lanceolatis serratis cauleque herbaceo erecto ramoso pubescentibus , floribus spicato-racemosis densis secundis bracteatis , bracteis flore (purpurascente) brevioribus calycibusque ciliato-hirsutis , staminibus exsertis.

E. odontites *b. Lin. sp. pl. 841. Ucria H. Pan. p. 259.*

Bartsia serotina. *Bert. am. it. p. 33.*

E. italica , latifolia , altera. *Cup. H. Cath. p. 70.*

Ic. *fl. sic. t. 301. f. 1.*

E. sylvestris , major , purpurea. *Columm. ecphr. 1. p. 201. t. 202. Barr. ic. 276. f. 2.*

b. sicula ; foliis angustioribus cauleque glabrioribus , bracteis calycibusque subvillosis , floribus luteo-carneis , capsulis apice villosis.

Ic. *Fl. sic. t. 301. f. 2.*

E. luteo-albida , serrulato folio deciduo. *Cup. panph. 2. t. 233.*

In sepibus , sylvestribus collibus umbrosis , atque humentibus : var. *a. S. Maria del Bosco , Ficuzza :* var. *b. Polizzi , Collesano , Aidone , Selve dell'Etna verso Nicolosi e Bronte , selve di Valdemone , S. Michele.*

Augusto , Septembri. ⊙

Antherae glabrae , basi lobis utrisque aristatis ; *capsulae* apice compressae ; *semina* striato-cancellata ; pro quibus characteribus potius ad hoc genus , quam ad *Bartsiam* spectare speciem hanc mihi visum est.

3. *E* LUTEA. *Lin. sp. sp. pl. 842. Ucria H. Pan. p. 260.*
E. caule herbaceo stricto ramoso, foliis angusto-linearibus, radicalibus caulinisque imis serratis, superioribus integris, floribus spicato-racemosis bracteatis secundis, staminibus longe exsertis.
E. autumnalis, luteo ex albido flore, brevi angustoque folio serrato deciduo. *Cup. H. Cath. p. 70.*
Ic. *Jacq. austr. t. 398.*
Eufragia lutea, montana, angustifolia, major, altera. *Columm. ecphr 1. p. 204 t. 203.*
In aridissimis submontosis; *al Caputo* (*Ucria*), *Nicolosi*, *Adernò.*
Augusto, Septembri. ⊙
Folia laete virentia, glabriuscula, uti caules et rami; *flores* lutei, oppositi alternique, breviter pedunculati; *antherae* glabrae, lobis utrisque acuminatis.

4. *E.* RIGIDIFOLIA. *Biv. cent. 1. p. 36. Spr. s. veg. 2. p. 775.*
E. caule herbaceo stricto ramoso, foliis angusto-linearibus integerrimis obtusiusculis calycibusque strigillosis, floribus bracteatis spicato-racemosis oppositis sub anthesi secundis, staminibus corolla calycem excedente brevioribus, antheris hirsutis.
Lasiopera rigidifolia. *Presl fl. sic. 1. p. xxxiv.*
E. linifolia. *Ucria H. Pan. p. 260*, ex loco, non *Lin.*
E. autumnalis, purpurea, vermiculato acuto sulcato folio deciduo. *Cup. H. Cath. p. 70.*
Ic. *Fl. sic. t. 302.*
E. vermiculato folio deciduo. *Cup. panph. 2. t. 15.*
In campis, collibus aridis, et in submontosis; *Val di Mazzara*, *val di Noto*, *Nicosia*, *Troina*, *Caltanissetta*, *Riesi*, *Summatino.*

Septembri, Octobri. ⊙

Caules palmares vel sesquipedales, basi trifidi, vel ramis oppositis decussatis: *folia* crassiuscula, glauca, integerrima; *radicalia* patentia, saepius lin. lata, pollicem vel sesquipollicem longa, plana; *caulina* vix ½ lin. lata, 5-6 lin. longa, cauli adpressa, supra canaliculata: *flores* breviter pedicellati, bracteati: *corollae* clausae, ex luteo purpurascentes, vel luteolae, calyce purpurascente longiores; *antherae* hirsutae, lobis utrisque mucronulatis: *stylus* exsertus: *habitus* praecedentis.

E. linifolia Brot., et *E. corsica Loisl.* a Cl. *Biv.* in *man. 4. p. 37* sub hac specie dubitanter adductae, quoad descriptionem *Spr. l. c.* ab hac certe diversae.

---

† 5. *E. officinalis. Lin. sp. pl. 841. Ucria H. Pan. p. 259.*

E. foliis ovatis lineatis argute dentatis.

In submontosis umbrosis; *Polizzi allo Nuciddittu sotto la Pietà* (*Ucria*).

BARTSIA.

Smith. brit. 2. p. 647. n. 278.

Cal. 4-dentatus, aut 4-lobus, subcoloratus, cylindricus. *Cor.* labiata, fauce clausa; labium superius concavum, integrum; inferius 3-lobum. *Anth.* hirsutae, vel glabriusculae, lobis basi acuminatis. *Caps.* subturgida (non compressa), ovata, 2-locularis. *Sem.* multa, angulata, vel subangulata (non striata).

1. *B.* TRIXAGO. *Lin. sp. pl. ed. 1. p. 602. Spr. s. veg. 2. p. 773.*

B. caule simplici vel superne ramoso, foliis scabris oppositis lineari-oblongis obtuse profundeque serratis, floribus (luteis) spicatis sub-4-fariam dense imbricatis, calycibus villosis, labio inferiore corollae dilatato superius abbreviatum excedente, antheris hirsutis.

Rhinanthus Trixago. *Lin. sp. pl. ed. 2. p. 840.*

Euphrasia lutea, viscosa, latiusculo folio serrato, flore magno, Leonis rictu. *Cup. H. Cath. p. 70*, et *supp. alt. p. 28.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 585*, ex *prodr.*

b. versicolor ; corollarum labio superiore purpureo, inferiore albido.

Rhinanthus versicolor. *Desf. atl. 2. p. 33. Will. sp. pl. 3. p. 190.*

B. versicolor. *Pers. syn. pl. 2. p. 151.*

B. bicolor. *Dec. fl. fr. supp. p. 391*, et *ic. pl. gall. rar. p. 4 ?*

Antirrhinum folio dissecto. *Cup. H. Cath. p. 20*, et

Euphrasia dissecto folio, spica tetragona, magno flore candido, galea extus purpurea. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 29*, et

Eadem duplo latiori folio, robustiorique spica. *Cup. l. c.*

Ic. *Dec. l. c. t. 10 ?*

Antirrhinum album, serrato folio. *Cup. panph. 2. t. 149.*

Trixago apula, unicaulis. *Column. ecphr. 1. p. 199, t. 197*, optima.

Alectorolophos italica, versicolor, spicata. *Barr. ic. 666.*

In collibus aridis apricis, et submontosis, in campis

herbosis ubique ; sed varietas *a.* in submontosis praecipue occurrit.

Aprili , Majo. ⊙

Calyces una cum *bracteis* apice patentibus pilis glandulosis tecti : *flores* omnino lutei in *b.;* sed in *a.* corollae labium superius purpurascens, compressum; labium inferius albidum; in utrisque 3-lobum, lobo medio duplo minore : *semina* ex albido-carnea, apice truncata, striato-angulata : *antherae* hirsutae, lobis basi acuminatis.

Quamplurimis inspectis speciminibus vivis, praeter florum colorem, nullam aliam certam differentiam inter *a.* et *b.* inveni. Hinc cum multis Cl. auctoribus potius uti ejusdem speciei varietates habendas esse arbitratus sum, quam in plures fallaces species distrahendas. Confer *Hoff.* et *Link. fl. port. 1. p. 300. Ten. fl. med. 1. p. 499. Spr. s. veg. 2. p. 773.*

2. *B. VISCOSA. Lin. sp. pl. 839.*

B. caule simplici villoso superne glanduloso-viscoso, foliis oblongo-lanceolatis serratis supremis alternis, floribus axillaribus laxe spicatis, labio inferiore corollae dilatato labium superius adscendens subaequante, antheris hirsutis.

Euphrasia pratensis. *Sebast.* et *Maur. fl. rom. pr. p. 199.*

Rhinanthus palustris. *Cyr.*

R. maxima. *Lam. dict. enc. 2. p. 61. Desf. atl. 2. p. 34.*

Ic. *Engl. bot. t. 1045*, ex *Smith.* in *fl. gr. prodr.*

Alectorolophos italica, luteo-pallida. *Barr. ic. 665.*

In palustribus, ac pascuis humentibus maritimis vel submontosis.

Aprili , Majo. ⊙

Caules erecti, aliquando ramosi, palmares vel sesquipedales: *folia* ut in praecedente sessilia, villosa, scabra, in plantis humilibus saepe omnia opposita; superiora, uti floralia, serraturis acutioribus profundioribusque: *flores* lutei, subsessiles, inferiores nonnunquam oppositi: *calyx* tubulosus, villoso-scaber, basi albidus: *antherarum* lobi basi submucronati: *stylus* pubescens; *stigmate* subclavato, villoso-albido: *capsula* teretiuscula, apice hirsuta: *semina* parva, nigra, oblonga, subangulata, non marginata.

3. *B.* LATIFOLIA. *Smith fl. gr. pr. 1. p. 428. Spr. s. veg. 2. p. 773.*

B. caule erecto simplici vel basi ramoso, foliis omnibus oppositis ovatis ellipticisque inciso-serratis, floribus quadrifariam spicatis, corollae labio superiore abbreviato, antheris glabris.

Euphrasia latifolia. *Lin. sp. pl. 841.*

E. tricuspidata. *Ucria H. Pan. p. 259*, non *Lin.* ex loco.

E. purpurea, vernalis, angusto folio incano, coerulescente flore parvo rubro. *Cup. H. Cath. p. 70?*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 586*, ex *prodr. Sabb. hort. 3. t. 7.*

Euphrasia tertia, latifolia, pratensis. *Columm. ecphr. 1. p. 200. t. 202. f. 2.*

In campis, et collibus aridis apricis maritimis vel submontosis.

Martio, Aprili. ⊙

Caules bipollicares, vel palmares, simplices aut basi ramosi, una cum foliis villosi sub-viscosique: *folia* margine demum revoluta, suprema inciso-palmata: *flores* vel in spicam densam brevem congesti, vel spica bipollicaris et ultra, vel denique inferiores

axillares, et reliqui laxe spicati: *calyces* sessiles, subscariosi, saepius colorati, angulati, tubulosi, demum ventricosi: *corollae* calycem parum excedentes, sat raro omnino albae; *tubo* basi albido-scarioso, subinflato, superne una cum *labio superiore* purpureo ac villoso; *labio inferiore* albido, supra prope faucem glandulis duabus flavescentibus globosis instructo, trilobo; laciniis integris, planis, intermedia minore; *antherae* hinc pilorum fasce inter se connexae, hinc bilobae, lobis basi acuminatis: *stigma* globosum, ex flavo-virescens, in aperturam labii superioris inclusum: *capsulae* glabrae, subcurvae: *semina* oblonga, rufescentia, hinc sulcata, nec angulata, nec striata, nec compressa; quo praesertim charactere ab *Euphrasiis* distincta.

ELEPHAS.

Tourn. inst. 482.

Rhinanthus, Marsch. Bieberst. fl. taur. cauc. 2. p. 68. n. 318, et *Spr. s. veg. 2. p. 680. n. 2150,* non *Lin.*
Rhinanthi species *Lin.,* et *Will.*

Cal. compressus, 2-labiatus. *Cor.* labium superius compressum, et inde in appendicem tubulosam pistillum vaginantem productum; inferius planum, ampliatum, 3-lobum. *Caps.* 2-locularis, subrotunda, subcompressa. *Sem.* globosa, corrugato-sulcata.

1. *E. COLUMNAE.*

E. foliis subcordatis oblongis dentato-crenatis, calycis labio superiore plicato integro emarginato obtusiusculo, appendice labii superioris corollae recta.

Rhinanthus elephas. *Lin. sp. pl. 840. Spr. s. veg. 2. p. 771.*

Euphrasia Scordii obscure virenti folio, aureo luteo flore, Elephantis caput cum proboscide referente. *Cup. II. Cath. p. 70.*

Ic. *Fl. sic. t. 303.*

Elephas campoclarensium. *Columm. ecphr. 1. p. 186. t. 188*, optima.

Ad rivulos aquarum frigidarum in nemoribus montosis Siciliae septentrionalis copiose vegetat; *Boschi di Mandanici*, ubi primus invenit *Arrosto; Boschi di Roccella, di Francavilla, di Floresta, di Caronia, di Capizzi e di Mistretta*, tamen semper in pendicibus borealibus.

Junio, Julio. ♃

Radices juniores albae, dentato-squamatae: *caules* simplices, vel superne ramosi, uti tota planta pubescentes: *flores* flavi, racemosi, oppositi, pedunculati, secundi, bracteati: *calycis* labium superius concavum, acutum aut obtusum, vel subemarginatum: *corollae* labium superius surrectum; inferius aliquando lobo medio emarginato, et tunc 4-lobum videtur.

Rhinanthus orientalis etiam sub hoc genere adscribendus est; quae duae species ob calycis, corollarum ac seminum notas genus certe a *Rhinantho* distinctum constituunt. Mihi non latet Cl. *Spr.* et *Marsch.* duas hasce species sub *Rhinantho* reliquisse, aliis sub *Alectorolophon* amandatis; sed genus *Elephas* jam a *Tournefortio* statutum in pristinum revocare anterioritatis jure mihi visum est.

Siciliae septentrionalis et Calabriae meridionalis montes praecipua patria hujus pulcherrimae stirpis esse videntur; nam nonnisi sat raro in *Samnii* montibus, ubi jam observata a *Columna*, occurrit.

† RHINANTHUS.

Gaert. de fruct. 1. p. 255. t. 54. f. 5.

Cal. 4-fidus, ventricosus. *Cor.* labium superius compressum, emarginatum, breve; inferius 3-lobum, lobo medio latiore. *Caps.* 2-locularis, compressa. *Sem.* compresso-plana, marginata, subreniformia.

1. *R.* CRISTAGALLI. *Lin. sp. pl. 840. Ucria H. Pan. p. 259.*

Prope Sanctuarium Quisquinae (*Ucria*).

† PEDICULARIS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1003. Juss. 101.

Cal. ventricosus, 5-fidus. *Cor.* labium superius galeatum, compressum; inferius 3-lobum. *Caps.* 2-locularis, subrotunda, obliqua, mucronata.

† 1. *P.* SYLVATICA. *Lin. sp. pl. 845. Ucria H. Pan. p. 260.*

P. caule ramoso, calycibus oblongis angulatis levibus, corollarum labio cordato.

In oppido Ucriae, *allu pizzu di Cucudda* (*Ucria*).

LINARIA.

Tourn. inst. 76. Juss. 120. Desf. alt. 2. p. 37.

Cal. 5-partitus. *Cor.* personata, calcarata. *Caps.* polysperma, globoso-ovata, 2-locularis, 2-valvis; valvis integris, vel apice 2-3-laciniatis (*Sem.* varia).

* *Foliis alternis dilatatis angulato-lobatis, capsul. valvulis integris.*

1. *L.* CYMBALARIA. *Pers. syn. pl. 2. p. 155.*

L. glaberrima, caule procumbente vel dependente subradicante, foliis cordatis 5-lobis, floribus axillaribus pedunculatis solitariis, laciniis calycinis obtusiusculis.

Antirrhinum cymbalaria. *Lin. sp. pl. 851. Ucria H. Pan. p. 260*, excluso loco natali.

L. folio glabro, subrotundo Hederae folio, Clematitis. *Cup. H. Cath. p. 113.*

Cymbalaria. *Cast. H. Mess. p. 36.*

Ic. *Bull. herb. t. 305. Fl. dan. 1220.*

Cymbalaria. *Matth. comm. 2. p. 468*, sed foliorum lobi acuti.

In muris, et tectis; *Girgenti*, *Messina*, *Val Demone*, *Cassaro*, *Ferla*.

Martio, Majo. ♃

Folia inferiora saepe subtus violacea; superiorum lobi acutiusculi; *calcar* corollae aequale vel brevius, rectum; *labium superius* bifidum, laciniis obtusis; *inferius* trilobum, lacinia intermedia angustiore; *semina* nigra, ovoidea, corrugato-rugosa.

2. *L.* PUBESCENS. *Presl del. Prag. p. 74. Spr. s. veg. 2. p. 790*, excluso synonymo *A. pallidi Ten.*

L. molliter pubescens, caule filiformi debili dependente subradicante, foliis cordato-reniformibus quinquelobis, floribus axillaribus pedunculatis solitariis, laciniis calycinis acutis.

L. pilosa. *Biv. cent. 1. p. 50*, exclus. syn. praeter *Cup.* et *Bonan.*

L. saxatilis, hirsuta, Hederulae foliis, Clematites sive

Cymbalaria hirsuta saxatilis. *Cup. H. Cath. p. 114*, et *supp. alt. p. 55*.

Ic. *Fl. sic. t. 304*.

Cymbalaria, vel Linaria Clematites, saxatilis, rotundo Hederae folio, hirsuta, purpurea. *Cup. panph. 1. t. 214*.

L. Clematites, saxatilis, rotundo Hederae folio, hirsuta, purpurea, Cymbalaria dicta. *Bon. t. 24*.

In rupibus calcareis humentibus umbrosis; *Caccaci (Gasparrini); Palermo a S. Martino, al Caputo, a Monte Cuccio, a Baida, a Monte Peregrino, a S. Maria a Gesù; Pizzuta, Sagana, Monti di S. Giuseppe, Monte Catalfano, Monte de' Cani, Busambra, Polizzi, Castellobuono, Monte di Trapani e di Castellammare.*

Aprili, Julio. ♃

Caules graciles, ramosissimi: *folia* longe petiolata, aliquando cordato-subrotunda, et 5-7-loba, lobis obtusis vel mucronulatis: *pedunculi* axillares folio aequilongi sub anthesi, sed demum elongati et varie flexi: *calycis* laciniae lineari-lanceolatae, acutae, capsula fructifera breviores: *calcar* incurvum, obtusiusculum, corolla coerulescente dimidio brevius; *labium superius* bipartitum, laciniis erectis planis rotundatis; *palatum* gibbum, cum lineis duabus pilorum lateritii coloris in fauce; *semina* ovoidea, corrugato-plicata. Plerumque folia subtus, et caules ad basim, purpurascentia.

3. *L.* ELATINE. *Desf. atl. 2. p. 37. Pers. syn. pl. 2. p. 155.*

L. caulibus gracilibus villoso-pilosis procumbentibus, foliis molliter villosis, imis ovatis oppositis reliquis alternis hastatis, floribus axillaribus longe pedunculatis, pedunculis capillaribus glabris patentibus.

Antirrhinum elatine. *Lin. sp. pl. 851. Ucria II. p. 260.*

L. hirsuto folio acuminato, in basi auriculato. *Cup. H. Cath. p. 113.*

Elatine folio acuminato. *Cast. H. Mess. p. 37.*

Elatine. *Matth. comm. 2. pag. 360.*

Ic. *Fl. dan. 426! Bull. herb. t. 245?* nam in hac icone folia omnia subrotunda non hastata.

Elatine folio acuminato, flore coeruleo. *Cup. panph. 1. t. 145.*

In agris et arvis ubique, nec non inter segetes.

Junio, Septembri. ⊙.

Caules valde ramosi, una cum ramis apice filiformes: *folia* breviter petiolata; *radicalia* integerrima vel inferne dentata; *superiora* brevissime mucronata: *calyx* villosus; laciniis lineari-lanceolatis, acutis, *capsulas* globosas glabras aequantibus; non ovatis vel ovalibus uti ex *Desf. l. c.*, et ex *Hoff.* et *Link. fl. por. 1. p. 230*: *corolla* vel prorsus flava, vel galea violacea; *calcar* subulatum, recurvum: *semina* ovoidea, tuberculata, demum fusca.

4. *L. spuria. Pers. syn. pl. 2. p. 155.*

L. foliis imis oppositis petiolatis superioribus alternis subsessilibus, omnibus subrotundo-ovatis cauleque procumbente villosissimis, floribus axillaribus longe pedunculatis, pedunculis capillaribus calycibusque villosis demum patentibus.

Antirrhinum spurium. *Lin. sp. pl. 851. Ucria H. Pan. p. 260.*

L. hirsuto subrotundo folio, flore ex herbido flavescente, et

Eadem folio valde minori. *Cup. H. Cath. p. 113*, et *supp. alt. p. 55.*

Elatine folio rotundo. *Cast. H. Mess. p. 37.*

Ic. *Fl. dan. 913*, mediocris.

Veronica foemina. *Fuchs. hist. 167.*

Inter segetes, et in arvis arenosis ubique.

Junio, Septembri. ⊙

Habitus omnino praecedentis; sed in hac *folia* omnia ovata; *pedunculi* etiam villosi, non glabri; *calycis laciniae* latiores, ovato-lanceolatae; *corollae* luteae, labio superiore violaceo vel atropurpureo; *calcar* incurvum, corolla brevius; *semina* fusca, ovoidea, corrugato-rugosa. Passim in Sicilia obvia varietas glabriuscula, quae praecedentem magis refert, et altera villosissima (non vero lanata), quae ad *L. lanigeram* accedit: a qua tamen satis superque distincta, villositate, corollis duplo majoribus et vix villosis, pedunculis longioribus.

** *Foliis inferioribus verticillatis.*

a. latioribus ovato-oblongis.

4. *L.* NEGLECTA. *Clarke Guss. pl. rar. p. 248.*

L. glaberrima, caule adscendente, foliis obovatis ellipticisque glaucis integris, inferioribus ternis superioribus alternis, floribus subracemoso-spicatis, calcaribus subulatis corolla brevioribus, seminibus subtriquetro-angulatis reticulato-excavatis.

Antirrhinum triphyllum. *Ucria H. Pan. p. 261*, non *Lin.*

Ic. *Fl. sic. t. 305. f. 1.* *Sabb. hort. 3. t. 4.*

L. sicula, latifolia, triphylla. *Bocc. sic. t. 22. Cup. H. Cath. p. 114*, et *panph. 2. t. 57. Bon. t. 70.*

b. concolor; corollis omnino coeruleis.

Ic. *Fl. sic. t. 305. f. 2.*

L. latifolia, triphyllos, Sicula. *Moris. hist. 2. s. 5. t. 12. f. 2.*

Inter segetes; *Mazzara*, *Girgenti*, *Alicata*, *Terranova*, *Modica*, *Scicli*, *Ragusa*, *Spaccaforno*, *Noto*, *Siracusa*, *Mililli*, *Lentini*, *Catania*.

Aprili, Majo. ⊙

Folia 3-5-nervia, margine levissima, non scabra, 3-10. lin. lata, 3-14 lin. longa: *flores* brevissime pedunculati: *calycis foliola* ovata aut oblonga, obtusissima: *corollae* luteae, calcari coeruleo in *a.*; omnino coeruleae in *b.*: *calcar* subincurvum: *bracteae* demum reflexae; *semina* nigra. Confer quae dixi in *pl. rar. l. c.*

5. *L.* REFLEXA. *Desf. alt. 2. p. 42. Pers. syn. pl. 2. p. 158.*

L. glaberrima, caule procumbente demum adscendente, foliis integris, inferioribus obovato-subrotundis, superioribus alternis ellipticis, pedunculis axillaribus elongatis subcorymbosis, fructiferis arcuato-reflexis, galea bifida erecta, calcari recto corollam superante.

Antirrhinum reflexum. *Lin. sp. pl. 857. Ucria H. Pan. p. 261.*

L. myrsinites, triphylla, flore candido-sulphureo, rictu croceo, brachiata, et

Eadem latiori folio, binis ternis quaternis foliis, diversis caulibus lasciviens. *Cup. H. Cath. p. 114.*

L. rotundofolio Messanensis. *Cast. H. Mess. p. 40.*

Ic. *Fl. sic. t. 306. All. miscell. taur. 2. t. 1*, ex *Will.*

L. myrsinites, flore candido sulphureo, rictucroceo. *Cup. panph. 2. t. 15.*

In arvis cultis, in ruderatis herbosis, muris et tectis.

Januario, Aprili. ⊙

Habitus herbae fere praecedentis; sed *folia* laete virentia; *caules* plures ex eadem radice; *folia* nunquam ovata, sed inferiora potius obovata, et supe-

riora elliptica, $\frac{1}{2}$ -1-pollicaria et ultra; *calycis* laciniae lanceolatae, et saepe acuminatae; *corollae* in Sicilia semper albidae, palato flavescente; *calcar* rectum, corolla duplo vel triplo longius; *semina* nigra, subreniformia, excavato-rugosa.

L. Rhegina, Spr. s. veg. 3. p. 792, ex plantis a me prope Rhegium collectis, et ex synonymo *Antirrhini prostrati Cyr.*, ad hanc speciem spectat.

6. *L.* RUPESTRIS. *Nob.*

L. caule (humili) erecto ramoso puberulo superne flexuoso, foliis glabris oblongis obtusiusculis subsessilibus integris, imis oppositis superioribus alternis, floribus axillaribus longe-pedunculatis, corollis calyci subaequalibus, galea bifida, calcari recto corollis breviore.

Ic. *Fl. sic. t. 307.*

In rupestribus aridis; *Montallegro*, *Siculiana*, *Mineo*. Martio, Majo. ⊙

Caules puberuli, 2-4-pollicares, ab ipsa basi ramosi; *ramis* gracilibus erectis: *folia* 2-4- lin. lata, 5-7-lin. longa: *racemi* terminales; *pedunculis* rectis 4-6-lin. longis: *calycis laciniae* lineares, obtusae, ut plurimum ciliatae, duabus superioribus majoribus: *corollae* ut in *L. minori*, calycem non excedentes; *calcari* vix lin. longo: *capsula* globosa, calyci aequalis: *semina* nigra, subtetragona, scabriuscula.

b. foliis lineari-lanceolatis.

7. *L.* CHALEPENSIS. *Mill. dict. n. 12. Will. en. H. Ber. 2. p. 642.*

L. glaberrima, caule erecto, foliis inferioribus et surculorum sterilium lanceolato-oblongis verticillatis subquaternis, caulinis sparsis lineari-lanceolatis, flo-

ribus laxe racemosis, calycibus corolla longioribus, calcari incurvo elongato.

Antirrhinum chalepense. *Lin. sp. pl. 859.*

L. notha, Antirrhini folio, flore candido decussato, quinque foliis fastigiatis cincto. *Cup. H. Cath. p. 113.*

Ic. Antirrhinum Osyris. *Cyr. pl. rar. neap. fasc. 2. p. 21. t. 9.*

L. chalepensis, minor, erecta, flore albo, lineis violaceis. *Moris. hist. 3. s. 5. t. 35. f. 9.*

Inter segetes Siciliae meridionalis et orientalis; *da Trapani a Noto, e da Noto a Catania, Petralia, Ganci, Madonie ne' luoghi coltivati, Delia.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules ut plurimum simplices, palmares vel pedales et ultra: *folia* ima et surculorum sterilium saepe simpliciter opposita, non verticillata: *bracteae* lineari-lanceolatae, reflexae, pedunculis longiores: *calycis* sub-5-phylli foliola patentia, unico minimo: *corolla* alba, labio superiore bipartito, laciniis erectis; inferiore 3-partito, laciniis aequalibus; duabus lateralibus planis, intermedia constricta et in medio replicata: *palatum* bigibbosum, intus pilis albis obsitum: *semina* cinerea, angulata, corrugato-excavata.

8. *L. PELISSERIANA. Dec. fl. fr. 3. p. 589. Spr. s. veg. 2. p. 795*, an cum synonymis? *Biv. cent. 2. p. 34.*

L. glaberrima, caule erecto, foliis surculorum sterilium ellipticis ternis, caulinis linearibus sparsis, racemo sub anthesi corymboso demum elongato, calcari recto corollam excedente, seminibus ciliatis.

Antirrhinum pelisserianum. *Lin. sp. pl. 855.*

L. gracillima, spanophylla, minoribus paucisve floribus. *Cup. H. Cath. p. 113.*

L. flore carneo. *Cast. H. Mess. p. 13.*

Ic. L. tenuis, spanophylla, Tithymali cyparissii folio, flore purpureo. *Cup. panph. 1. t. 229. Raf. t. 101. f. 1.* Chamaelinaria violacea, italica. *Barr. ic. 1162.*

b. micrantha; corollis, parvis calyci aequalibus.

In arvis arenosis maritimis; *campi dell' Etna* (*Biv.*), *Terranova*,! *Vittoria*, *Noto*, *Comiso*, *Biscari*, *Cassaro*, *Siracusa*, *Messina*, *Milazzo*, *Ficuzza*; varietas *b. Mistretta*.

Aprili, Majo. ⊙

Caules palmares et fere sesquipedales, simplices vel raro ramosi: *folia* surculorum sterilium saepe opposita: *bracteae* erectae, pedicellis breviores: *flores* violacei, corymbosi; sed peracta florescentia racemus elongatur: *corollae* calyce majores in *a.*, in *b.* calyci aequales, et similes *L. arvensis*: *semina* nigra, compressa, margine pulchre ciliata, hinc gibba leviter tuberculato-scabra, hinc plana.

9. *L.* PURPUREA. *Desf. atl. 2. p. 47. Pers. syn. pl. 2. p. 156.*

L. glaberrima, caule erecto ramoso, foliis lineari-lanceolatis levibus, infimis verticillatis (5-8) superioribus sparsis, racemis terminalibus confertis demum elongatis, calcari incurvo corollam subexcedente.

Antirrhinum purpureum. *Lin. sp. pl. 853.*

L. alpina, flore parvo, purpureo, spicato, Tithymali cyparissii densifolia. *Cup. H. Cath. p. 113.*

L. purpurea. *Cast. H. Mess. p. 13.*

Ic. *Sabb. hort. 3. t. 5.*

L. alpina, flore parvo purpureo, Tithymali cyparissii foliis. *Cup. panph. 2. t. 79.*

L. altera, purpurea. *Dod. pempt. 183*, mediocris.

In dumetis, et in sylvaticis montosis.

Majo, Junio. ♃

Folia lacte virentia, subglaucescentia, patentia vel adpressa, 1-2-lin. lata: *racemi* sub anthesi breves, demum elongati, pedales et ultra: *bracteae* angusto-lineares, acutae, erectae, pedunculis longiores: *calycis laciniae* lineares, angustae, acutae: *corollae* violaceae, palato pubescente: *calcar* corollis aequale, aut illas subexcedens: *capsulae* obovatae, glabrae, calyce longiores: *semina* fusca, parva, angulata., rugosa.

10. *L.* STRICTA. *Sibth. Smith fl. gr. pr. 1. p. 433. Guss. pl. rar. p. 250*, excluso synonymo *Sprengelii.*

L. foliis linearibus cauleque erecto virgato glaberrimis, inferioribus ac surculorum sterilium subquinis verticillatis, caulinis sparsis, racemis terminalibus elongatis, floribus imbricatis, bracteis calycibusque obtusis pubescentibus, calcari corollam aequante.

L. reticulata. *Biv. cent. 2. p. 34*, exclusis synonymis *Desf., Will., Vent.*, et *Poir.*

Antirrhinum linifolium, et A. linaria. *Ucria H. Pan. p. 261*, non *Lin.*, ex loco.

L. sicula, multicaulis, Molluginis folio. *Cup. H. Cath. p. 113*, et

L. angustifolia, vulgari similis. *Ray supp. alt. p. 55.*

L. lutea vulgaris. *Cast. H. Mess. p. 13.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 594*, ex *prodr.*

L. lutea, folio capillo paullo crassiori. *Cup. panph. 2. t. 65.*

L. sicula, folio Galii. *Robert. ic.* optima.

L. sicula, multicaulis, Molluginis folio. *Bocc. sic. t. 19. f. 1.*

b. humilis; caule gracili, palmari vel subpedali adscendente, surculis sterilibus villosis.

Ic. *Fl. sic. t. 308.*

In campis arenosis, et in collibus aridis ubique; var. *b. Comiso, Dorillo, Vittoria.*

Februario, Julio. ⊙, et ♃

Caules simplices, vel superne ramosi: *folia* laete virentia, non glaucescentia; surculorum sterilium latiora, et breviora: *flores* lutei, vel laete sulphurei: *semina* nigra, corrugato-excavata, angulosa; in *b.* obscure cinerea.

L. stricta Horn. H. Hafn. 2. p. 575, et *Reich. pl. crit. cent. 5. t. 423. f. 610* ab hac toto caelo diversa; habitu, foliis, labii inferioris corollae lobis acutis, calcari brevissimo. *Antirrhinum macrourum, Marsch. fl. taur. cauc. 2. p. 75*, et *Reich. l. c. t. 432. f. 621, et 622*, a nostra et a *L. stricta Horn.* etiam distincta. Hinc a *L. stricta Guss. pl. rar.* excludatur synonymon *Sprengelii*; et ab hoc excludantur synonyma *Smithii*, et *Marschallii.* A *L. reticulata* pro qua habuerat Cl. *Biv. l. c.*, et cum qua convenit bracteis calycibusque pubescentibus, etiam recedit corollarum colore, calcari breviore, et seminibus; uti ex iconibus *Smithii ic. pict. t. 2*, et *Reich. l. c. 431. f. 620* clare patet: pro reliquis synonymis confer quae dixi in *pl. rar. l. c.*

Varietas *b.* quoad habitum *L. supinam* exacte refert, sed ab illa certe diversa, calcari semper recto, et seminum characteribus. Confer *Desf. atl. 2. p. 44.*

11. *L.* SIMPLEX. *Dec. fl. fr. 3. p. 588. Spr. s. veg. 2. p. 795.*

L. foliis sublinearibus glaucis cauleque erecto glabris, inferioribus quaternis superioribus sparsis, calycibus piloso-viscosis, floribus racemosis, racemo demum elongato, corollae (exiguae) calcari recto.

Antirrhinum simplex. *Will. sp. pl. 3. p. 243.*

L. quadrifolia, lutea. *Cup. H. Cath p. 114.*
Ic. L. parviflora. *Jacq. ic. rar. 3. t. 499* (non *Desf.*).
L. oreades, lutea, parva, brevi calcari, linifolio glauco. *Cup. panph. 2. t. 159*, et *Raf. t. 92. f. 2*, optimae.
L. lutea, parva, annua. *Bauh. hist. 3. p. 457*, mala.
In collibus elatioribus, et in apricis montosis; *Pizzuta Busambra, Cammarata, Madonie, Monte Scuderi.*
Aprili, Majo. ⊙.
Flores lutei, parvi, calyce breviores; *semina* tuberculato-scabra, compressa, margine integerrima ac membranaceo-alata, centro nigricantia.

ANTIRRHINUM.

Desf. atl. 2. p. 49. Juss. 120.

Cal. 5-partitus. *Cor.* personata, basi gibba, ecalcarata. *Caps.* 2-locularis, polysperma, apice oblique foraminibus tribus dehiscens.

1. *A.* MAJUS. *Lin. sp. pl. 859. Ucria H. Pan. p. 262.*
A. foliis lanceolatis oppositis alternisve cauleque erecto glaberrimis, floribus confertis spicatis, calycinis laciniis glanduloso-pilosis ovatis obtusis, stylo pubescente.
A. vulgare. *Cup. H. Cath. p. 19.*
Ic. *Lam. ill. t. 531. f. 1. Bull. herb. t. 277.*
Antirrhinum. *Dod. pempt. 182*, et
Antirrhinum 1. *Matth. comm. 2. p. 537*, bonae.
In muris, in tectis, et in rupibus Siciliae septentrionalis.
Januario, Majo. ♄

2. *A.* TORTUOSUM. *Pers. syn. pl.* 2. *p.* 158 (sub *Orontio*).

A. foliis lineari-lanceolatis oppositis alternisve cauleque erecto subflexuoso glaberrimis, floribus laxe racemoso-spicatis per intervalla approximatis, calycinis laciniis rotundatis styloque glabris.

A. capitatum. *Presl del. Pr. p.* 74.

A. meonanthum. *Hoff.* et *Link. fl. port.* 1. *p.* 261.

A. majus, alterum, folio longiori. *Cup. H. Cath. p.* 9?

A. majus, flore rubro. *Cast. H. Mess. p.* 3.

Ic. *Sabb. hort.* 3. *t.* 2. *Hoff.* et *Link. l. c. t.* 56.

A. majus, angustifolium, amplo flore purpureo, Romanum. *Barr. ic.* 638.

Antirrhinum II. *Matth. comm.* 2. *p.* 538.

b. flore luteolo.

In ruderatis, rupibusque maritimis.

Martio, Majo. ♄

Folia saepius terna, ut in sequente : *flores* praecedente majores, spicato-racemosi ut in illo, at non undique in rachide racemorum conferti, sed per intervalla 3-4 approximati, unde *Presl* nomen specificum desumpsit : *capsulae* vix apice pubescentes. Potius varietas *A. siculi* quam *A. majoris* uti *Spr.* in *s. veg.* 2. *p.* 798, et *Sebast. et Maur.* in *fl. rom. pr. p.* 204. opinantur.

3. *A.* SICULUM. *Ucria pl. ad Lin. opus add. n.* 17. *Will. sp. pl.* 3. *p.* 257.

A. foliis lineari-lanceolatis, superioribus sparsis inferioribus oppositis ternisve cauleque gracili ramosissimo divaricato glaberrimis, racemis spicatis floribus sparsis, calycinis laciniis acutiusculis ovato-lanceolatis capsulisque glanduloso-pilosis.

A. flore candido pallente, rictu luteo, vexillo seu

auriculis purpureo-striatis. *Cup. H. Cath. p. 20*, ac *supp. alt. p. 9*, et

Idem flore toto candido. *Cup. l. c.*

A. majus, flore albo, messanense. *Cast. H. Mess. p. 3.*

Ic. *Fl. sic. t. 309. f. 1.*

A. Lilii candore. *Cup. panph. 2. t. 76.*

b. glaberrimum, foliis latioribus (2-3-lin. latis), racemis florum confertis, corollis luteis.

c. caule superne villoso-pubescente.

Ic. *Fl. sic. t. 309. f. 2.*

A. trifolium, Linariae flore candido-pallente, rictu luteo, vexillo et dorso purpureo-striatis. *Cup. panph. 1. t. 73*, et

A. Linariae folio, candido flore majori, simultanee florens. *Cup. l. c. 2. t. 4.*

In muris, et in ruderatis : *Palermo*, *Carini*, *Trapani*, *Ragusa* : var. *b. Girgenti*, *Sciacca al Caricatojo*; *c. Sciacca a S. Calogero.*

Floret fere per totum annum. ♄

Folia in *a.* angustissima, vix 1-1 ½ lin. lata, et flores sparsi : in *c.* latiora, *rami* superne glanduloso-villosi, et flores conferti ut in *A. majore*; tamen non sessiles ut in illo, sed pedunculati, pedunculis 3-6-lin. longis : *stylus* glabriusculus, vel pubescens : *semina* atra, tetragona, corrugato-excavata.

Iconem, A. majus saxatile, angustissimis foliis, flore purpurascente; *Barr. ic. 637*, hujus speciei varietatem floribus purpurascentibus mihi referre videtur.

4. *A. Orontium. Lin. sp. pl. 860. Ucria H. Pan. p. 262.*

A. foliis imis oppositis oblongo-lanceolatis, summis sparsis linearibus cauleque erecto glabris, floribus laxissime racemosis, calycinis laciniis linearibus inaequalibus corolla longioribus.

A. arvense majus. *Cup. H. Cath. p. 19.*

A. minus, flore carneo. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 8.*

A. minus, flore albo. *Cast. H. Mess. p. 3.*

A. minus, flore rubro. *Cast. H. Mess. p. 3*, ex *Cup. H. Cath. l. c.*, et

A. arvense, flore carneo. *Cast. l. c. p. 32.*

Ic. *Lam. ill. gen. t. 531. f. 2. Sabb. hort. 4. t. 1*, sed folia nimis lata.

A. minus, flore dilute purpureo, vexillo et rictu intensiori, purpureo-striatis. *Cup. panph. 2. t. 40.*

A sylvestre, sive Phyteuma. *Dod. pempt. 182.*

In agris sterilibus, inter segetes, in vineis ubique. Aprili, Junio. ⊙

Caules solitarii, vel plures ex eadem radice, inferne patenter villosi, in medio glabri, inter flores pilis densis brevibus velutino-pubescentes: *capsulae* pilis sparsis subhispidae.

SCROPHULARIA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1014. Juss. 119.

Cal. 5-fidus. *Cor.* subglobosa, resupinata, inaequaliter 5-loba. *Caps.* acuminata, valvis introflexis, dissepimentum formantibus.

* *Foliis indivisis.*

1. *S.* PEREGRINA. *Lin. sp. pl. 866.*

S. glabra, caule erecto tetragono, foliis cordato-ovatis lucidis inaequaliter dentatis, superioribus alternis acutis, panicula foliosa, pedunculis axillaribus 1-5-floris, calycinis laciniis acutis (non marginatis).

S. vernalis. *Ucria H. Pan. p. 263*, non *Lin.*, ex loco.

S. annua, folio Urticae. *Cup. H. Cath. p. 198*, et S. annua, folio Urticae altera, subrotundo ampliori folio. *Cup. l. c. supp. alt. p. 81.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 597*, ex *prodr.*

S. peregrina. *Cam. hort. p. 157. t. 43.*

In cultis ubique.

Februario, Majo. ⊙

Caules basi, et aliquando etiam superne 5-6-agoni, saepius purpurascentes, ac inferne puberuli: *folia* petiolata, petiolorum basi fere per caulem decurrente: *pedunculi* ramosi, puberuli, bracteis anguste linearibus hinc inde vel ad divisionem instructi: *calycis* dentes concolores, virentes: *corollae* atropurpureae, appendice subrotundo-cuneiformi, vix ½ lin. lata, et brevissime pedicellata in fauce; quae aliquando in nonnullis floribus obliterata.

2. *S.* BALBISII. *Horn. Hort. Hafn. 2. p. 577. Spr. s. veg. 2. p. 785.*

S. glaberrima, caule tetragono-alato, foliis cordato-oblongis subduplicato-crenatis, inferioribus appendiculatis, petiolis canaliculatis dilatatis, panicula terminali aphylla.

S. auriculata. *All. ped. n. 250*, non *Lin.*

S. aquatica. *Ucria H. Pan. p. 263*, non *Lin.*

S. palustris, non foetida. *Cast. H. Mess. p. 44.*

Ic. *Fl. sic. t. 310.*

In herbidis umbrosis aquosis, et ad rivulos in depressis submaritimis, vel montosis; *Palermo*, *Ficarazzi*, *Trabia*, *Misilmeri*, *Terranova*, *Spaccaforno*, *Noto*, *Siracusa*, *Fiume di Nisi*, *Buccheri*, *Piazza*, *Madonie ai favari.*

Majo, Junio. ♂ et ♃

Caules bipedales vel orgyales, erecti, brachiato-ramosi: *folia* obscure virentia, opaca, utrinque glaberrima, basi oblique cordata, sinu clauso, 2-8 poll. longa, 1-3 ½ lata, crenata vel 2-crenata, crenis callo terminatis; superiora acutiuscula, fere serrata et appendice destituta: *lobuli*, sive appendices, pariter oblique cordati, et uti folia crenati, 4 lin. ad poll. longi: *petioli* canaliculato-alati, ala per caulis angulos decurrente: *panicula* elongata, pedunculis inferioribus oppositis, superioribus sparsis, ternis; quorum intermedius simplex, laterales ramosi: *bracteae* lineares, obtusae, concavae, margine subscariosae uti calycis foliola: *corollae* atropurpureae, intus vero basi rubentes; labio inferiore revoluto: *appendix* transverse ovalis vel orbicularis, subpedicellata: *semina* rufa, subtetragona, angulis crenatis.

Differt a *S. auriculata Lin.* foliis utrinque glabris, sed icon *Lobel. 533* hanc nostram refert. Cum *S. aquatica* associatur haec species a Cl. *Wydler ess. monograf. sur les Scrophul. p. 37*, sed indicatis characteribus ab illa certe diversa.

3. *S.* GRANDIDENTATA. *Ten. fl. nap. pr. supp. 2. p. 69. Guss. pl. rar. p. 255.*

S. caule erecto petiolisque villosis, foliis subtus pubescentibus cordato-oblongis levibus profunde irregulariterque bidentatis, dentibus divergentibus, panicula racemosa terminali, pedunculis trichotomis.

S. nemorensis, Urticaefolio rugoso, flore atropunicante, et

Eadem Nebrodensis, foliis profundius dentatis, levibus nitidisque. *Cup. H. Cath. p. 198*, et

S. nebrodensis, Urticae crispato rugoso folio, minori, altius dentato. *Cup. l. c. supp. alt. p. 81.*

Ic. S. glandulosa. *Wald.* et *Kit. pl. rar. hung. 3. t. 214.*
S. nemorensis, Urticaefolio rugoso dentato, flore pallido. *Cup. panph. 1. t. 183*, et
S. Urticaefolio crispo, ramis carens. *Cup. l. c. 2. t. 133*, ac *Raf. t. 83. f. 2*, optimae.

In humentibus, et in nemoribus umbrosis; *Pizzuta, Ficuzza, Madonie, Boschi di Caronia, e di Valdemone.*

Majo, Junio. ♂ et ♃

Folia subtus pubescentia, saepius in plantis siculis dentato-serrata, dentibus acuminatis, basim versus profundioribus, et superioribus saepe ex ovata basi lanceolatis: *caules* aliquando glabriusculi: *panicula* sub-aphylla; *calycis* laciniae margine membranaceo sordide-albido cinctae: *corollae appendix* subcordata, virescens: *semina* ut in praecedente.

S. scorodoniam, Desf. atl. 2. p. 55, non *Lin.*, quantum ex descriptione patet ad hanc speciem spectare arbitror. *S. Scopolii, Hopp.* ab *Wydler l. c. p. 31* cum *S. glandulosa. Wald.* et *Kit.* conjuncta, ab hac etiam distincta videtur ex icone et descriptione. S. aquatica, montana, mollior, *Barr. ic. 274*, a *Will.* sub *S. betonicifolia*, et ab *Wydler* sub *S. Scopolii* citata, forsan potius ad hanc nostram pertinet. Pro ceteris synonymis confer quae dixi in *pl. rar. l. c.*

** *Foliis pinnatifidis, bipinnatifidisque.*

4. *S. canina. Lin. sp. pl. 865. Ucria H. Pan. p. 263.*
S. glaberrima, foliis radicalibus caulinisque imis oblongo-obovatis lanceolatisve dentato-incisis, caulinis superioribus pinnatifidis, laciniis divaricatis argute

serratis incisisque, racemi paniculati ramis dichotomis multifloris, lobis labii inferioris integerrimis, appendice corollina obliterata.

S. major, recta, canina vulgo dicta. *Cup. H. Cath. p. 198.*

Ruta canina. *Cast. H. Mess. p. 20*, an ad sequentem spectat ex loco?

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 598*, ex *prodr. Sabb. hort. 2. t. 90.*

Ruta canina. *Clus. hist. 2. p. 209*, optima.

In ruderatis, et arenosis submontosis; *Palermo a S. Anna, Monti di Carini, Madonie, Cammerata.*

Aprili, Augusto. ♄

Habitus et flores sequentis: *folia* superiora aliquando terna; laciniis integris vel serrulatis; saepe etiam ob ramulorum rudimenta fasciculata videntur.

5. *S.* BICOLOR. *Sibth.* ex *Smith. fl. gr. pr. 1. p. 487.*

S. glaberrima, foliis radicalibus imis pinnatifidis, caulinis 2-3-pinnatifidis, laciniis angustatis argute incisis, racemi paniculati ramis bifidis multifloris bractea lineari suffultis, corollae appendice (alba) lineari in medio labii superioris fauce imminente inserta, staminibus exsertis.

S. lucida. *Biv. cent. 2. p. 50*, ex loco, sed exclusis synonymis.

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 602*, ex *prodr. Guss. pl. rar. t. 45.*

In collibus arenosis, et in ruderatis maritimis ubique.

Aprili, Augusto. ♄

Caules erecti vel adscendentes ut in praecedente, saepe virgati, plures ex eodem caespite: *foliorum* laciniae vel lineari-oblongae, et latiusculae, ut in nostra icone; vel lineares, angustiores, longiores, et argutius serrato-incisae.

---

† 6. *S. MERIDIONALIS. Presl fl. sic. 1. p. xxxv*, non *Lin.* et *Will.*

S. pedunculis multifloris, bracteolis setaceis, capsulis pyriformibus acutis, sepalis lineari-lanceolatis, caule erecto ramoso, foliis cordatis grosse dentatis, superioribus alternis.

An *S. peregrinae* varietas?

† 7. *S. LANCIFOLIA. Presl l. c.*

S. pedunculis multifloris, bracteolis lineari-lanceolatis, capsulis globosis mucronatis, sepalis ovato-subrotundis margine scarioris, caule adscendente, foliis ex ovata basi lanceolatis obtuse dentatis, petiolis alatis.

CELSIA.

Gen. pl ed. Schreb. n. 1015. Juss. 124.

Cal. 5-partitus. *Cor.* rotata, patens, 5-loba, inaequalis. *Filam.* barbata. *Caps.* 2-locularis.

1. *C. CRETICA. Lin. supp. 281.*

C. caule erecto stricto, foliis radicalibus caulinisque imis pinnato-lyratis, superioribus oblongis, floribus racemoso-spicatis subsessilibus bracteae subaequalibus, calycinis segmentis elliptico-lanceolatis acutis serratis. Ditoxia lyrata. *Raf. prec. p. 40.*

Ic. *Jacq. H. Schoen. 4. t. 474.*

Blattaria altissima, Verbasci maris foliis. *Cup. panph. 2. t. 257. Raf. t. 75. f. 2.*

In herbosis rupestribus montosis; *Palermo a Monte Peregrino, alla Grazia; Misilmeri, Monregale a Renna, ed a Sagana, Pizzuta, Cefalù, Montallegro, Sciacca, Girgenti, Cofani, Ficuzza, Amorosa, al Sud di Busambra, Corleone, Caltanissetta, Riesi.*

Aprili, Majo. ♂

Undique pubescens, et superne subviscosa: *caules* 2-3-pedales, simplices: *folia* alterna; caulina amplexicaulia, irregulariter dentata; radicalia crenata, lobo terminali sinuato-lobato, acuto; nonnunquam folia omnia caulina integra, cordata, adscendendo brevius petiolata, demum sessilia: *racemi* terminales, pedales vel sesquipedales: *bracteae* acuminatae, basi serratae, deflexae, corollis breviores, sed pedunculos duplo excedentes: *corollae* aurantiacae, diametro pollicari: *capsulae* glabrae, ovatae, *stylo* acuminatae, nervis levissime reticulatae: *semina* fusca, subtetragona, angulis crenatis. Variat floribus albis, et foliis glabriusculis vel villoso-pubescentibus.

ACANTHUS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1065. Juss. 103.

Cal. 4-partitus, laciniis duabus intimis oppositis minoribus. *Cor.* labiata, labio unico inferiore maximo, 3-lobo. *Anth.* 1-loculares, pilosae. *Caps.* 2-locularis; loculis 1-2-spermis.

1. *A.* MOLLIS. *Lin. sp. pl. 891. Ucria H. Pan. p. 267.*

A. caule herbaceo basi foliato, foliis inermibus oblongis sinuato-pinnatifidis supra nitidis glabris, spica elata, bracteis latis foliaceis spinoso-dentatis.

A. sativus, vel mollis Virgilii. *Cup. H. Cath. p. 2.*
Acanthus. *Cast. H. Mess. p. 1.*

Ic. *Lam. ill. gen. t. 550. f. 2. Plenk off. t. 503.*
A. sativus. *Dod. pempt. 719.*

Ad sepes, ad dumetorum humentium margines, vel in umbrosis saxosis inter vepres.

Aprili, Julio. ♃

Haec nostra ad varietatem *b. Willd.* spectat, quae *A. nigra Mill. dict. n. 2. Calycis* foliolum superius concavum, apice tridentatum, subcoloratum, genitalia tegens, ideoque corollae labium superius mentitur: *corollae tubus* brevissimus, villis clausus: *filamenta* crassissima, flexuosa, glaberrima, eburnea: *stylus* gracilis, glaber.

---

† 2. *A.* SPINOSUS. *Lin. sp. pl. 891. Ucria H. Pan. p. 267.*

A. foliis pinnatifidis spinosis.

In montibus (*Ucria*).

LATHRAEA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1000. Juss. 102.

Cal. 4-fidus, coloratus. *Cor.* 2-labiata. *Anth.* sagittatae, pilosae. *Gland.* depressa ad basim suturae germinis. *Caps.* 1-locularis, 2-valvis; valvis receptacula fungosa ad margines gerentibus. *Sem.* globosa (crassiuscula).

1. *L.* SQUAMARIA. *Lin. sp. pl. 844.*

L. scapo simplicissimo squamoso, floribus in racemo spicato pendulis secundis bracteatis, corollae labio inferiore 3-dentato.

Ic. *Fl. dan. 136.*

Dentaria. *Matth. comm. 2. p. 313.*

In nemoribus umbrosis, et in sylvis; *Boschi di Valdemone.*

Majo, Junio. ♃

Scapi 2-4-pollicares, albidi: *flores* pedunculati, plus minus conferti, et saepe imbricati: *bracteae* ovato-subrotundae, glabrae: *corolla* carnea, labio superiore emarginato, inferiore tridentato (non illud bifidum et inferius trifidum, uti ex *Smith fl. brit. 2. p. 655*): *capsula* ovato-elliptica, mucronata: *semina* globosa, corrugato-rugosa, glabra, nigrescentia.

Plantae siculae, aeque ac neapolitanae, differunt a speciminibus germanicis; scapo superne calycibusque hirsutioribus; antheris magis villosis; pistillo graciliore et sub anthesi incluso, non crasso capitato et etiam ante perfectam florum evolutionem exserto ut in illis, quo postremo charactere cum citata icone *Fl. dan.* optime convenit. An species diversae ulterius inquirendae?

OROBANCHE.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1045. Juss. 101.

Cal. constans foliolis duobus lateralibus aliquando coalitis, integris, 2-fidis, vel 2-partitis. *Cor.* persistens, tubulosa, subringens. *Gland.* sub basi germinis. *Caps.* 1-locularis, 2-valvis; valvis medio 2-placentaribus. *Sem.* numerosa (minutissima).

* *Scapo simplici, calycibus ebracteatis.*

1. *O. canescens. Presl del. Prag. p. 72.*

O. pubescens, squamis ovato-lanceolatis, foliolis calycinis integris semibifidisque, laciniis inaequalibus setaceo-acuminatis, bracteis ovato-lanceolatis corolla subaequalibus, corollis (carneo-rubentibus) tubu-

losis incurvis denticulatis, labio superiore emarginato, inferiore trilobo, lobo medio latiore ac longiore, staminibus basi interne villosis, stylo glabro.

Ic. *Fl. sic. t. 311. f. 1.*

b. corollis flavidis, floribus inferioribus longe pedunculatis.

Ic. *Fl. sic. t. 311. f. 2.*

Ad radices *Chrysanthemi coronarii*, aliarumque *Syngenesicarum.*

Aprili, Majo. ⊙

Scapi pedales et bipedales, rubescentes: *spica* plus minus conferta: *bracteae* corollae aequales, vel parum breviores: *corollae* venis rubentibus saturatioribus notatae, fere tubulosae, sub limbo incurvae; lacinia labii inferioris reliquis longior; quibus characteribus facillime ab affinibus dignoscitur: *stigma* flavescens, dilatatum, bilobum: in *b.* flores inferiores pedunculo 3-4-lineari instructi.

Spicae nunquam apice nutantes, uti ex *Presl l. c.* Affinis quidem *O. foetidae*, sub qua cum dubitationis signo refertur a Cl. *Spr.* in *s. veg. 2. p. 817*, sed diversa.

2. *O.* MINOR. *Sutt. Smith. brit. 2. p. 670. Will. sp. pl. 3. p. 350.*

O. pubescens, squamis ovato-lanceolatis acuminatis remotis, calycinis foliolis subbipartitis, laciniis setaceo-acuminatis subaequalibus, bracteis ovato-lanceolatis acuminatis corollam excedentibus, corollis tubulosis subincurvis denticulatis, labio superiore emarginato-bilobo, inferiore trilobo, lobis subaequalibus, staminibus basi villosis, stylo glabro.

Ic. *Engl. bot. t. 422*, ex *Smith.*

Ad *Leguminosarum* radices, nec non *Tolpidis 4-ari-*

statae ; Palazzo Adriano (*Gasparrini*); *Palermo a S. Martino.*

Majo , Junio. ⊙

Flores vix olentes , juniores pallide flavi , vel ex flavo rubentes , demum sordide flavescentes vel rubentes, venis saturatioribus notati : *stamina* basi compressiuscula , apicem versus fere glabra : *stigma* emarginato-bilobum , lobis albis.

3. *O.* PRUINOSA. *La Peyr. supp.* 87. *Spr. s. veg.* 2. *p.* 815 ?

O. glanduloso-villosa , squamis ovato-lanceolatis , floribus confertis , foliolis calycinis ovato-lanceolatis semibifidis bipartitisque , laciniis inaequalibus acuminatis, bracteis ovato-lanceolatis acuminatis corolla subbrevioribus , corollae lobis denticulato-crispis , staminibus basi interne villosis, stylo glaberrimo.

O. Viciae fabae. *Vauch. monogr. p.* 51.

O. major , caryophyllum olens. *Cup. H. Cath. p.* 160.

Orobanche. *Cast. H. Mess. p.* 43.

Ic. *Fl. sic. t.* 312. *f.* 1. *Vauch. l. c. t.* 5.

O. major, thyrso florum specioso. *Buxb. cent.* 3. *p.* 2. *t.* 2. ?

b. spica laxa elongata, calycinis foliolis saepe integris.

Ic. *Fl. sic. t.* 312. *f.* 2.

Ad radices *Viciae fabae* , *Viciae sativae*, *Hyperici ciliati* , ubique in Sicilia.

Aprili , Majo. ⊙

Scapi saepe rubentes , 1-2-pedales , superne fere nudi: *flores* confertissimi vel remoti , albidi vel pallide rosei , venis saturatioribus : *bracteae* villosissimae , corollis longiores vel breviores : *calycis* foliola bifida vel bipartita ; laciniis acuminato-setaceis , bra-

ctea brevioribus, omnibus inaequalibus, vel in uno latere aequalibus in altero inaequalibus: *corollae* ventricosae, angulatae, fere pollicares, non incurvae, caryophyllum olentes; labio superiore emarginato, latiore, subfornicato; inferiore trilobo, lobis lateralibus minoribus, intermedio concavo longiore basi bigibboso: *stylus* sparse pubescens: *stigma* inflexum, bilobum, lobis divaricatis, flavis vel purpurascentibus: tota planta pilis glandulosis tecta.

A descriptione *Spr. l. c.* haec nostra recedit bracteis minime setaceis, nec tubo corollae brevioribus, staminibus basi villosis. Icon *Buxb.* nunc sub *O. caryophyllacea*, nunc sub *O. alba* citata hanc nostram bene refert; quae aliunde si foliola calycina excipias, et aliquando florum colorem, nonnisi *O. albae* varietas videtur.

4. *O.* SPARTII. *Vauh. monogr. p. 42.*

O. pubescens, squamis ovato-lanceolatis, infimis glabriusculis, floribus subconfertis, foliolis calycinis integris unidentatis semibifidisve una cum bracteis ovato-lanceolatis dense villoso-canescentibus, corollis ventricosis, labio superiore emarginato-bilobo, inferiore denticulato trilobo, lobo medio majore, staminibus styloque subvillosis.

O. purpurea. *Raf. carat. p. 80*, non *Thunb.*

O. foetida. *Biv. manip. 1*, exclusis synonymis.

O. majore flore. *Cup. H. Cath. p. 160.*

Ic. *Fl. sic. t. 313.*

b. rubra; bracteis brevibus calycinisque foliolis glabriusculis.

c. lutea. Biv. l. c.

Ad radices *Spartii infesti*, et *S. juncei*, nec non *Cytisi*

triflori ; sat raro in illis *Thymi capitati ;* var. *b. Nicosia , Terranova ;* varietatem *c.* non vidi.

Aprili , Majo. ⊙

Scapi pedales , et bipedales : *bracteae* floribus longiores vel aequales , apice acuminatae ac subreflexae : *calycis foliola* valde variabilia ; nam semiovata vel semiovato - lanceolata et acuminata ; integra unidentata vel bifida ; dente vel lacinia altera breviore : *corollae* odorem nauseosum spirantes , in medio ampliatae , non incurvae , sordide purpureae in *a. ;* lobi laterales labii inferioris plicati , intermedius reliquis longior : *stamina* inclusa , aliquando glabriuscula : *stigma* emarginato-bilobum , dilatatum , inflexum , flavescens , demum fuscescens : *flores* inferiores aliquando pedunculati.

Affinis *O. foetidae Poir.* ac *Desf.* , sed ab hac diversa, calycinis foliolis, corollae lobis inaequalibus , squamarum figura , ec.

5. O. MAJOR. *Lin. sp. pl. 882. Reich. pl. crit. cent. 5. p. 42.*

O. subpubescens , floribus laxe spicatis, bracteis corollam subaequantibus squamisque ovato-lanceolatis exquisite nervosis , calycinis foliolis lato ovatis acutis integris unidentatis bifidisque , corollis ventricosis , labio superiore subemarginato , inferiore trilobo, lobis crenulato-denticulatis , staminibus basi intus pubescentibus , stylo glabriusculo.

Ic. *Reich. l. c. t. 470. f. 662.*

Orobanche I. *Clus. hist. 1. p. 270.*

b. pilis crebrioribus rufescentibus undique pubescens.

Ad radices *Leguminosarum* in submontosis ; *Palermo all' Occhio , a S. Martino , Monti della Piana , Madonie ; Palazzo Adriano ,* (*Gasparrini*).

Majo, Junio. ⊙

Scapi palmares, vel pedales: *flores* laxiusculi vel sub conferti, rosei aut demum purpurascentes, suaveolentes: *bracteae* ovato-lanceolatae, exquisite nervosae: *calycis foliola* aliquando superne coalita, 3-4 lin. lata, bracteis duplo breviora; laciniis vel dentibus nunquam in acumen longum productis: *corollae* labium superius expansum, undulatum, sub integerrimum; labio inferiore lobis rotundato-cuneatis subaequalibus; intermedio saepe rotundato cum acumine: *stamina* subexserta; *filamentis* glabris villosisque: *stigma* emarginato-bilobum, lobis purpurascentibus.

Ab icone Cl. *Rheic.* nonnisi lobo medio labii inferioris aliquando in medio acuminato aliquantulum diversa.

6. *O.* LITOREA. *Nob.*

O. pubescens, squamis oblongo-linearibus nervosis, floribus dense spicatis, bracteis obsolete nervosis corolla brevioribus, calycinis foliolis integris vel basi unidentatis longe acuminatis bractea longioribus, corollis tubulosis crenulatis, labio superiore emarginato-bilobo, inferiore subaequaliter trilobo, staminibus basi villosis, stylo glaberrimo.

Ic. *Fl. sic. t. 314.*

Ad radices *Syngenesicarum*, uti *Chrysanthemi coronarii*, *Anthemidis secundirameae*, et *A. maritimae*, in sabulosis maritimis.

Aprili, Majo. ⊙

Scapus 2-6-pollicaris, angulatus: *bracteae* ovato-lanceolatae, acutae, corollas non excedentes, valde pubescentes, apice subreflexo: *calycis foliola* ex ovata basi in acumen longum producta: *corolla* ru-

bescens, subinodora, glabriuscula, nec inflata nec curvata: *stamina* inclusa, basi villosa: *stylus* glaberrimus, apice incurvus: *stigma* emarginato-bilobum, purpurascens.

7. O. CRINITA. *Viv. fl. corsic. spec. novar. diagn. p. 11! Spr. s. veg. 2. p. 816.*

O. pubescens, squamis linearibus obtusiusculis adpressis, spica elongato-cylindracea compacta apice bracteis flores inapertos excedentibus comosa, calycinis foliolis bifidis, laciniis triangularibus acutis, corollis tubulosis incurvis crenulatis, labio superiore emarginato-bilobo, inferiore subaequaliter trilobo, staminibus glabris, stylo obsolete villoso.

O. Loticytisoidis. Vauch. monogr. p. 50.

O. sanguinea, corollis 5-lobis, lobis obtusis denticulatis glabris, laciniis calycinis semibifidis, staminibus styloque glaberrimis, caule simplicissimo. *Presl del. Prag. p. 71?*

Ic. *Fl. sic. t. 315.*

Ad radices *Loti cytisoidis* in maritimis vel submontosis. Aprili, Majo. ⊙

Scapi palmares vel pedales, striati, basi squamis semper linearibus dense imbricatis vestiti: *flores* inodori, intense sanguinei, vel ex sanguineo-purpurei: *bracteae* lineari-lanceolatae, acuminatae, corollis jam explicatis subaequales: *calycis foliola* bracteis dimidio breviora, ex ovata basi longe acuminata, integerrima, unidentata vel bifida: *germen* glabrum: *stigma* emarginato-bilobum, lobis purpureis.

** *Scapo simplici vel ramoso, calycibus appendiculatis.*

8. *O RAMOSA. Lin. sp. pl. 882.*

O. pubescens, squamis sparsis (paucis) ovato-lanceolatis acutis, floribus remote spicatis, bracteis calyces campanulatos subaequaliter quadrifidos aequantibus, corollis incurvis, tubo constricto, labio superiore emarginato, inferiore aequaliter trilobo.

O. ramosa. *Cup. H. Cath. p. 160*, et

Eadem spicato flore, lacte coeruleo. *l. c.*

Ic. *Bull. herb. t. 399.*

Orobanche III. *Clus. hist. 1. p. 271.*

Ad radices *Leguminosarum*, nec non *Cannabis sativae*, *Picridii vulgaris*, *Buphthalmi spinosi*, etc.

Aprili, Majo. ⊙

Scapi palmares vel 2-pedales, simplices aut valde ramosi; *ramis* alternis, erectiusculis: *squamae* sparsae: *calyx* basi bracteola una aut altera appendiculatus, foliolis simul coalitis, unde campanulatus 4-fidus evadit, laciniis plus minus setaceo-acuminatis: *corollae* coeruleae, cyaneae vel albae, pubescentes; lobis integris, ciliatis, planis: *stamina* et *pistillum* inclusa: *stigma* 2-lobum.

TETRADYNAMIA.

Cruciferae.

I. Synclistae (*Spr.*)

(Nauciferae *Vallr.*)

(*Fructibus aut non, aut vix dehiscentibus.*)

RAPHANUS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1098. Juss. 238.

Cal. erectus, basi subsaccatus. *Fruct.* siliquaeformis, teres, rostratus, transverse multilocularis, articulis 1-spermis. *Sem.* 1-serialia, globosa, pendula. (*Cotyl.* conduplicatae, crassiusculae).

1. *R.* FUGAX. *Presl fl. sic. 1. p. 109.*

R. fructibus longitudinaliter 1-locularibus subarticulatis obsolete striatis 2-6-spermis, articulis non secedentibus, stylo articulo ultimo longiore, calycibus glabriusculis, foliis simpliciter lyratis hispidis, caulinis supremis lanceolatis.

Ic. *Fl. sic. t. 316.*

Raphanistrum Brassicae sylvestris foliis minoribus, flore candido. *Cup. H. Cath. p. 188, panph. 2. t. 32. Bon. t. 42?*

In arvis, et inter segetes; *Val di Mazzara.*

Aprili, Majo. ♂

Habitus et *folia* sequentis, sed *fructus* vix strangulati ac obsolete striati, cylindracei, semipollicares vel sesquipollicares: *rostro* crasso, articulo ultimo longiore, sed fructuum breviore: *petala* alba, purpureo-venosa.

Cum sequente associatur species haec a Cl. *Spr.* in *s. veg. 4. par. 2. p. 239*, sed fructuum characteribus distincta.

2. *R.* RAPHANISTRUM. *Lin. sp. pl. 953. Ucria H. Pan. p. 283.*

R. fructibus longitudinaliter 1-locularibus articulato-moniliformibus striatis 1-8-spermis, articulis demum secedentibus, stylo articulo ultimo longiore, calycibus hispidis, foliis simpliciter lyratis subhispidis, caulinis oblongis.

Ic. *Fl. dan. 678.*

Raphanistrum Lapsana. *Gaert. de frut. 2. t. 143. f. 6!*

R. Raphani sativi vulgaris foliis multo majoribus, floribus candido et purpureo mixtis, elatius. *Cup. H. Cath. p. 188*, et *panph. 1. t. 224? Bon. t. 43?*

Lapsana apula Plinii et Dioscoridis. *Columnn. ecphr. 1. t. 263?*

In arvis et inter segetes ubique.

Martio, Aprili. ⊙

Petala pallide purpurascentia vel albida, venosa: *fructus* rostro longiores dum multiarticulati, vel illo breviores dum pauci-articulati; juniores saepe non striati.

Iconem *Columnae* cum dubio citavi, quia folia in ista interrupte lyrata; in illis vero *Cupani* ac *Bonanni* fructus desiderantur.

3. *R.* LANDRA. *Moret*: in *Dec. s. nat. 2. p. 668.*

R. fructibus longitudinaliter 1-locularibus 1-6-spermis striatis articulatis, articulis crassiusculis subglobosis demum secedentibus, calycibus glabriusculis, foliis hispidis interrupte lyratis (floribus albidis).

Ic. *Deless. ic. select. 2. t. 94.*

b. foliis radicalibus simpliciter lyratis (floribus flavis).
Ic. *Poll. fl. Ver. 3. t. 4. f. 9.*

Inter segetes var. *b.*: et var. *a.* in lapidosis maritimis Siciliae meridionalis, *Sciacca*, *Montallegro*, *Cattolica*, *Rivera*, *Palmi*, *Alicata*, *Menfrici*.

Aprili, Majo ⊙ et ♂

Flores albidi, vel pallide flavi, venosi: *fructus* duplo crassior, quam in praecedentibus, diametro nempe 4-lineari, qui in illis 2-lineari, ut plurimum 1-3-spermus; juniores non striati: *stylus* crassus, conicus, fructui vel aequalis vel duplo longior.

Iconem *Deless.* l. c. cum hac nostra in omnibus convenire video; illa vero *Poll.* siliquis nimis graciliorbus recedit.

R. albiflorum, siliquis 1-locularibus articulatis striatis 1-3-spermis, stylo conico siliqua longiore, foliis simpliciter lyratis. *Presl fl. sic. 1. p. 109*, et *Spr. s. veg. 4-par. 2. p. 239*, ad hanc speciem spectare arbitror.

RAPISTRUM.

Crantz. cruc. 105. Dec. s. nat. 2. p. 430.

Cal. laxus. *Stam.* edentula. *Fruct.* 2-articulatus, articulis 1-spermis, vix secedentibus; inferiore saepe sterili oblongo; superiore globoso, rugoso, *stylo* longo filiformi terminato. *Sem.* loculi inferioris pendulum, superioris erectum. (*Cotyl.* accumbentes, planae).

1. *R.* RUGOSUM. *Dec. s. nat. 2. p. 432.*

R. fructibus pubescentibus, articulo inferiore subclavato, superiore globoso striato rugoso stylo breviore, foliis oblongis obtusis dentatis, radicalibus sublyratis. Myagrum rugosum. *Lin. sp. pl. 893. Ucria H. Pan. p. 268*, et

M. hispanicum. *Ucria H. Pan. p. 268*, non *Lin.* ex nomine vernaculo.

Cakile rugosa. *Spr. s. veg. 2. p. 852.*

Raphanistrum luteum, monospermum, silicula rotunda fungosa, cauliculis arctissime ac contumaciter adhaerente. *Cup. H. Cath. p. 188*, et *supp. alt. p. 77.*

Ic. *All. ped. t. 78. Mapp. als. p. 266.*

Raphanistrum luteum, monospermum, alternatim silicula rotunda striata. *Cup. panph. 1. t. 75.*

Rapistrum monospermum. *Bauh prodr. 37.*

b. lejocarpum; fructibus glabris.

M. rugosum *b. striatum. Poll. fl. ver. 2. p. 354.*

R. orientale. *Presl fl. sic. 1. p. 107*, exclusis synonymis.

Ad vias, in campis aridis argillosis, et in cultis ubique: varietas passim cum specie.

Martio, Majo. ⊙, vel ♂

Fructus ramis adpressi, pedicellati; *pedicellis* articulum inferiorem, vix sulcatum ac saepe fertilem, aequantibus: *stylus* filiformis, 2-lin. longus, articulo superiore (aliquando fere cristato-sulcato) duplo longior: *flores* pallide flavi.

Quamplurimis speciminibus vivis inspectis nullum mihi superest dubium *a.*, et *b.* ad eamdem speciem spectare; equidem folia radicalia similia, et in utrisque totius plantae habitus idem; pedicelli, flores, et fructuum forma non dissimiles; articulus superior nunc striatus nunc striato-rugosus: idcirco *R. orientale Presl* sub hac specie retuli.

BUNIAS.

R. Brow. in *H. Kew. ed.* 2. *v.* 4. *p.* 75.
Dec. s. nat. 2. *p.* 670.

Cal. erectus, basi aequalis. *Fruct.* subtetragonus, junior 2-locularis; loculis adultis demum transverse saepe divisis, 1-spermis. *Sem.* subglobosa, cochleata. (*Cotyl.* incumbentes, spirales).

1. *B.* ERUCAGO. *Lin. sp. pl.* 935. *Ucria H. Pan. p.* 283.

B. fructibus tetragonis 4-locularibus, angulis cristatis dentatisque, foliis inferioribus runcinatis, superioribus oblongis subdentatis, caule erecto paniculato-ramoso.

Ic. *Jacq. austr. t.* 340. *Gaert. de fruct.* 2. *t.* 142. *Sabb. hort.* 4. *t.* 48.

Eruca monspeliaca, siliqua quadrangula echinata. *Bauh. prodr. p.* 41.

In collibus apricis, et in arvis arenosis; *Val di Mazzara*, *Itala*, *Fiume di Nisi*, *Catania*, *Linguagrossa*, *Modica*, *Spaccaforno*, *Milazzo*, *Spadafora*. Februario, Aprili. ⊙

Pili furcati: *caules* et *pedunculi* verrucis apice nigris ac obtusis scabri: *folia* radicalia saepius runcinata, sed aliquando etiam sinuato-dentata: *flores* lutei: *fructus* in medio angustatus, sulcato-rugosus, ad angulos cristatus; cristis interruptis, striatis, dentatis, usque ad styli subulati subpyramidati medium productis. An *B. aspera Retz.* ob variabilem foliorum figuram ab hac non diversa? Fructuum cristae in nostra planta magis dilatata, quam in icone *Jacquini*.

CAKILE.

Scop. carn. ed. 2. v. 2. p. 35. Dec. s. nat. 2. p. 427.

Cal. suberectus, basi bigibbosus. *Stam.* edentula. *Fruct.* 2-articulatus; articulis 1-spermis, secedentibus; inferiore suberoso, subturbinato; superiore ensiformi-tetragono vel ovato. *Stig.* sessile. *Sem.* loculi inferioris pendulum, superioris erectum. (*Cotyl.* accumbentes, planae).

1. *C.* MARITIMA. *Scop. carn. l. c. Will. sp. pl. 3. p. 416. Presl fl. sic. 1. p. 69.*

C. fructu articulo superiore ensiformi, foliis carnosis glaucescentibus glaberrimis, pinnatifidis, laciniis subdentatis, caule ramoso.

Bunias Cakile. *Lin. sp. pl. 936. Ucria H. Pan. p. 283.*

Eruca maritima, italica, siliqua hastae cuspidi simili. *Cup. H. Cath. p. 69.*

E. maritima, latifolia, et eadem angustifolia. *Cast. H. Mess. p. 37.*

Ic. *Lam. ill. gen. t. 554,* folia bona, sed flores mali. *Gaert. de fruct. 2. t. 142. Fl. dan. 1168 !* bona.

Cakile quibusdam. *Bauh. hist. 2. p. 867,* quoad folia bona.

Eruca maritima italica, siliqua hastae cuspidi simili. *Moris. hist. 2. s. 3. t. 7. f. 21*, praecedentis melior quoad fructus.

b. sinuatifolia ; foliis oblongis dentato-sinuatis non pinnatifidis. *Dec. s. nat. 2. p. 429.*

C. aegyptiaca. *Will. sp. pl. 3. p. 417.*

Eruca marina, latifolia. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 28.*

Ic. C. aegyptiaca. *Fl. dan. 1583.*

Cakile, sive eruca marina. *Bauh. hist. 2. p. 868.*

In arenosis maritimis ubique; var. *b. Palermo a Mondello, Castellammare, Sciacca, Marsala, Marina di Caronia, Torrenova, S. Steffano.*

Martio, Septembri. ⊙

Caules erecti, vel *ramis* aliquando diffusis: *foliorum* laciniae obtusae, integrae, dentatae, et sat raro dentato-pinnatifidae: at in *b. folia* fere ovata, integra aut sinuato-dentata, 5-6 lin. lata, 6-8 lin. longa: *fructus* in *b.* nervis magis prominulis notatus; articulus inferior vel sterilis, vel 1-2-spermus, uti recte notat Cl. *Dec. l. c.*: *flores* dilute violacei.

CRAMBE.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1071. Juss. 242. Dec. s. nat. 2. p. 650.

Cal. patens, basi subaequalis. *Pet.* aequalia. *Stam.* longiora saepius furcata. *Styl.* subnullus, *stigmate* capitato. *Fruct.* coriaceus, 2-articulatus, articulis 1-locularibus; inferiore abortivo, pedicelliformi; superiore subgloboso, 1-spermo. *Sem.* pendulum, globosum. (*Cotyl.* conduplicatae, crassae).

1. *C.* HISPANICA. *Lin. sp. pl. 937. Ucria H. Pan. p. 283.*

C. fructuum articulo superiore globoso mutico, inferiore cylindrico, foliis hispido-scabris lyratis, lobo terminali (maximo) cordato-ovato denticulato, caule erecto retrorsum hispido.

Ic. *Lam. ill. gen. t. 553. Gaert. de fruct. 2. t. 142.*

Myagrum sphaerocarpum. *Jacq. obs. 2. t. 41.*

Rapistrum maximum, monospermum, gemma lutea, flore niveo. *Barr. ic. 387.*

In apricis collibus herbosis maritimis; *Catania* (*Cosentini*).

Martio, Aprili. ⊙

Caules simplices, vel ramosi : *foliorum* lobi laterales parvi, aut obsoleti : *flores* albi : *racemi* longi : *stamina* longiora furcata : *fructus* levis, glaberrimus.

---

† 2. C. MARITIMA. *Lin. sp. pl. 937. Ucria H. Pan. p. 283.*

C. foliis cauleque glabris.

In fluminum alveis, et alibi; *fiume di Castellobuono.* (*Ucria*).

CALEPINA.

Adans. fam. 2. p. 423. Dec. s. nat. 2. p. 648.

Cal. basi aequalis, subpatens. *Pet.* exteriora paulo majora. *Stam.* edentula. *Fruct.* coriaceus, subglobosus, 1-locularis, 1-spermus, *stylo* brevissimo conico terminatus. *Sem.* ex apice pendulum, globosum, truncatum. (*Cotyl.* incumbentes subconduplicatae).

1. C. CORVINI. *Dec. s. nat. 2. p. 648.*

Bunias cochlearioides. *Will. sp. pl. 3. p. 413.*

Laelia cochlearioides. *Pers. syn. pl. 2. p. 185.*

Ic. Bunias cochlearioides. *Wald.* et *Kit. pl. rar. Hung. 2. t. 107.*

Myagrum supinum, album, Erucae foliis. *Barr. ic. 1252.*

In cultis herbosis, et in fertilibus pratis submontosis; *Palermo, Carini, Piana, Amorosa al sud di Busambra, Messina, Ragusa, Buccheri, Chiaromonte, Modica, Scicli, Ferla, Palazzolo,* ec.

Martio, Majo. ⊙

Caules erectiusculi vel diffusi, palmares vel sesquipedales: *folia* glaberrima; radicalia runcinato-lyrata; caulina sessilia, sagittata, irregulariter sinuato-dentata: *flores* albi, fauce lutescente: *fructus* glaber, demum reticulato-rugosus, pedicellatus; *pedicellis* 5-6-lin. longis, erecto-patulis: *racemi* sub anthesi corymbosi, in fructu valde elongati: *fructus* revera unilocularis, dum in genere sequente nonnisi septo evanido 1-locularis. Confer *Dec. l. c.*, et *Pers. syn. pl. 2. p. 185* sub *Rapistro.*

NESLIA.

Desv. journ. 3. p. 162, et *163. Dec. s. nat. 2. p. 519.*

Cal. basi aequalis, patens. *Fruct.* coriaceus, subgloboso-compressus, 2-locularis; sed ob septum saepius evanidum 1-locularis; *stylo* brevi filiformi coronatus. *Sem.* subglobosa, pendula, lateraliter inserta. (*Cotyl.* incumbentes, crassae).

1. *N.* PANICULATA. *Desv. l. c. Dec. s. nat. 2. p. 520. Presl fl. sic. 1. p. 81.*

Myagrum paniculatum. *Lin. sp. pl. 894. Ucria H. Pan. p. 268.*

Rapistrum paniculatum. *Gaert. de fruct. 2. p. 285. Pers. syn. pl. 2. p. 185.*

Raphanistrum silicula minori rotunda, rugosa, aspera. *Cup. H. Cath. p. 188.*

Ic. *Fl. dan. 204. Gaert. l. c. t. 141.*

Myagro similis, siliqua rotunda. *Bauh. prodr. p. 51.*

Inter segetes ubique.

*

Martio, Aprili. ⊙

Caules erecti, paniculati, piloso-hispidi: *folia* hispido-scabra; pilis fasciculatis, ramosis, tuberculo insidentibus; radicalia ovata; inferiora oblonga, subdentata, petiolata; superiora sessilia, basi sagittata: *flores* parvi, flavi: *fructus* glaber, reticulato-rugosus, subcompressus, pedicellatus; *pedicellis* demum elongatis, patentibus: *racemi* floriferi corymbosi, fructiferi valde elongati.

SENEBIERA.

Pers. syn. pl. 2. p. 185. Dec. s. nat. 2. p. 521.

Cal. basi aequalis, patens. *Fruct. stylo* brevi coronatus, subcompresso-didymus, 2-locularis, loculis 1-spermis, externe rugosis aut subcristatis. *Sem.* subgloboso-triquetra, pendula (*Cotyl.* incumbentes, lineares.)

1. *S.* CORONOPUS. *Dec. s. nat. 2. p. 525. Presl fl. sic. 1. p. 81.*

S. fructibus compressis cristato-rugosis, racemis axillaribus oppositifoliisque subsessilibus, foliis pinnatifidis, laciniis integris dentatis incisisve cauleque depresso ramoso glabris.

Cochlearia Coronopus. *Lin. sp. pl. 904. Ucria H. Pan. p. 272.*

Coronopus Ruellii. *All. ped. n. 934. Spr. s. veg. 2. p. 853.*

Nasturtium verrucosum, capsula bivalvi, aspera seu hirsuta. *Cup. H. Cath. p. 151.*

Ambrosia 1. Matth. *Cast. H. Mess. p. 3*, et

Cornu cervi repens. *Cast. l. c. p. 36.*

Ic. Cochlearia coronopus. *Fl. dan. 202.*
Coronopus Ruellii. *Lam. ill. gen. t. 558. Gaert. de fruct. 2. t. 142.*
Cornu cervinum alterum, repens. *Dod. pempt. 110.*
In ruderatis, secus vias, in maritimis arenosis herbosis subinundatis ubique.
Martio, Aprili. ⊙
Folia glaberrima : *racemi* 1-2-pollicares, ramosi : *flores*, albi, parvi : *fructus* glabri, *stylo* conico brevi, vix lin. longo terminati, basi subcordati.

CLYPEOLA.

Juss. 240. Gaert. de fruct. 2. p. 283.
Dec. s. nat. 2. p. 326.

Cal. basi aequalis. *Filam.* dentata. *Fruct.* orbicularis, planus (foliaceo-compressus), 1-locularis, 1-spermus ; *stigmate* sessili. *Sem.* compressum. (*Cotyl.* accumbentes, planae).

1. *C.* JONTHLASPI. *Lin. sp. pl. 910. Ucria H. Pan. p. 274. Presl fl. sic. 1. p. 59.*
C. fructibus marginatis disco subpubescentibus ciliatis pendulis integris apice emarginatis, foliis spathulato-linearibus, caulibus adscendentibus.
Thlaspi clypeatum, serpyllifolio. *Cup. H. Cath. p. 212.*
Ic. *Cav. ic. 1. t. 32. f. 2. Lam. ill. gen. t. 560. f. 1. Gaert. l. c. t. 141.*
Jonthlaspi minimum, spicatum, lunatum. *Columm. ecphr. 1. t. 284.*
b. lasiocarpa ; fructibus in disco, et in margine integro, pilis rigidis hirsuto-canescentibus.

In ruderatis, et in apricis aridis montosis; var. *b. Polizzi, Nicosia; Madonie al Cuozzo de suvareddi* (*Presl*): var. *a. Polizzi*, sed satis rara.

Martio, Aprili. ⊙

Caules sat raro diffusi, graciles, una cum foliis pedunculis calycibusque pilis confertis stellatis brevibus subcanescentes: *flores* minimi, flavescentes, racemosi, conferti: *fructus* apice vix emarginatus; in var. *b.* in disco nunquam glaber, sed semper pilis brevibus subclavatis, non stellatis, undique pubescens: *pedunculi* graciles, in fructu arcuati. In icone *Columnae* folia angustiora, racemi magis elongati. Varietas *b.* nonnisi fructuum pubescentia a specie recedit, et a *C. eriophora*, ac *C. echinata* certe distincta; quod si characterem certum pubescentia in hoc et in sequente genere suppeditaret, tunc quidem uti species distincta varietas *b.* habenda erit.

BISCUTELLA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1084. Juss. 239.

Cal. basi subaequalis, erectiusculus. *Fruct.* compressus, planus, biscutatus, *stylo* longo persistenti filiformi superatus; locula 1-sperma, orbiculata, lateraliter axi adnata, et ab illo a basi ad apicem separabilia. *Sem.* compressa. (*Cotyl.* accumbentes, planae).

1. *B. RAPHANIFOLIA. Poir. Will. sp. pl. 3. p. 474. Biv. cent. 1. p. 20*, et *manip. 4. p. 37. Presl fl. sic. 1. p. 68.*

B. annua, fructibus utrinque emarginatis levibus glabris, foliis radicalibus lyratis, caule erecto ramoso.

B. laxiflora. *Presl l. c. p. 68*, et *del. Prag. p. 11.*
B. didyma. *Ucria H. Pan. p. 274*, ex loco.
Thlaspi biscutatum, sylvarum Primulae exeuntis auriculato folio. *Cup. H. Cath. p. 211.*
T. vulgare. *Cast. H. Mess. p. 46?*
Ic. Thlaspi biscutatum, Raphani aut Irionis folio. *Bocc. sic. 45. t. 23.*
T. biscutatum, Irionis folio. *Cup. panph. 1. t. 194.*
Thlaspidium Raphanifolio. *Bon. t. 59.*
b. fructibus margine ciliatis, disco glabris.
B. maritima. *Ten. fl. nap. 2. p. 78.*
c. fructibus undique piloso-hispidis, concoloribus.
B. lyrata. *Lin. mant. 254. Biv. cent. 1. p. 21. Presl fl. sic. 1. p. 68.*
In campis aridis herbosis, et in collibus apricis ubique enumeratae varietates passim simul proveniunt.
Januario, Aprili. ⊙
Pro speciebus istis confer Cl. *Biv. manip. 4. p. 37*, et quae dixi in *pl. rar. p. 273.*

---

† 2. *B. APULA. Lin. mant. 254. Presl fl. sic. 1. p. 69.*
B. annua, siliculis utrinque scabris, foliis lanceolatis dentatis, caule folioso ramoso erecto hirto, racemis strictis.
Ic. *Lam. ill. gen. t. 560. f. 1.*
In arvis arenosis incultis regionis collinae: *Palermo.*
Floret aestate. ⊙ (*Presl*)
Usque adhuc non vidi, nec aestivis mensibus hujus generis species in Sicilia florent.

† 3. *B. AURICULATA. Lin. sp. pl. 911. Ucria H. Pan. p. 274. Presl fl. sic. 1. p. 67.*

B. calycibus obtuse bicalcaratis, siliquis glabris in disco punctis elevatis scabris, lobis antice in stylum coëuntibus, caule basi hispido.

Ic. *Lam. ill. gen. t. 560. f. 2.*

In agris, et arvis cultis inter segetes (*Presl*); *Madonie* (*Ucria*).

Majo. ⊙ (*Presl* ex *Ucria*).

ISATIS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1072. Juss. 242.

Cal. basi aequalis, patens. *Fruct.* oblongus, rarius orbiculatus, depresso-planus, 1-locularis, 1-spermus, 2-valvis, subdehiscens; valvis carinatis, dorso plus minus alatis. *Sem.* 1, pendulum, oblongum. (*Cotyl.* incumbentes, plano-convexae).

1. *I. TINCTORIA. Lin. sp. pl. 936. Ucria H. Pan. p. 783. Presl fl. sic. 1. p. 87.*

I. fructibus elliptico-cuneatis retusis levibus glabris margine suberosis, calycibus corollam subaequantibus, foliis radicalibus oblongis glabriusculis in petiolum attenuatis, caulinis sagittatis sessilibus cauleque superne paniculato glabris.

Ic. *Lam. ill. gen. t. 554. f. 1. Sabb. hort. 4. t. 5.* I. sylvestris. *Fuchs. hist. 332.*

In apricis pascuis montosis; *Busambra*, *Caltanissetta*: *Ciminna* (*Ucria*).

Majo, Junio. ♃

2. *I. CANESCENS. Dec. s. nat. 2. p. 572. Spr. s. veg. 2. p. 856.*

I. fructibus elongato-cuneatis superne subspathulatis obtusissimis, basi margineque suberoso villoso-canescentibus, calycibus corolla dimidio brevioribus, foliis radicalibus oblongo-lanceolatis integris in petiolum attenuatis villoso-hirsutis, caulinis sessilibus sagittatis ciliatis subvillosis, caule superne paniculato. Glastum sylvestre. *Cast. H. Mess. p. 10.*

Ic. *Fl. sic. t. 317.*

I. orientalis, maritima, canescens. *Buxb. cent. 1. p. 4. t. 5?*

In collibus apricis subargillosis: *Palermo a Monreale, Cammarata, Summatino, Palazzo Adriano, Ficuzza, Sciacca: val di Noto, val Demone.*

Majo, Junio. ♃

Caulis erectus, glaber, vel etiam ramulis inter racemos villosis: *folia radicalia* aliquando glabriuscula; in aridis sterilibus villoso-hirsuta, ac canescentia; integerrima vel obsolete repando-dentata; *caulina* sagittata, acuta: *flores* flavi, ut in praecedente paniculati: *fructus* pilis retrorsis pubescentes, 9-12 lin. longi, 2 ½ 3 ½ lin. lati, apice fere truncati, non emarginati, ut in icone *Buxb.*, basi parum angustati: *pedicelli* obconici, demum deflexi, 5-lin. longi, glaberrimi. An praecedentis varietas? sed fructuum figura, corollis calycem duplo excedentibus, et pubescentia diversa videtur.

II. *Siliculosae.*

a. angustiseptae.

(*Septis in minore fructus diametro.*)

IBERIS.

Gaert. de fruct. 2. p. 279. Dec. s. nat. 2. p. 393.

Cal. basi aequalis. *Pet.* duo exteriora majora. *Stam.* libera, edentula. *Silic.* depressa, basi ovata, apice emarginata; valvis navicularibus, apteris, vel dorso apice subalatis; loculis 1-spermis. *Stylus* persistens, filiformis. *Septus* linearis. *Sem.* compressa, pendula. (*Cotyl.* accumbentes).

1. *I. SEMPERFLORENS. Lin. sp. pl. 904. Ucria H. Pan. p. 273. Presl fl. sic. 1. p. 66.*

I. siliculis apice truncato-emarginatis racemosis, foliis carnosis integerrimis glabris oblongo-spathulatis cuneatisve, caule frutescente.

Thlaspi fruticosum, umbellatum, Persicum, foliis Leucoi instar sempervirentibus. *Cup. H. Cath. p. 211.*

Ic. *Fl. sic. t. 318.*

Thlaspi fruticosum, Leucoifolio, latifolium, platycarpon. *Cup. panph. 2. t. 201. Bocc. sic. t. 29.*

Thlaspidium fruticosum, Leucoifolio, semperflorens. *Bon. t. 60.*

b. siliculis apice obtusis subemarginatis, subtruncatis. *I. humilis*, frutescens, caule stricto erecto, foliis obovatis carnosis integerrimis glabris, siliculis racemosis apice truncatis integerrimis. *Presl del. Prag. p. 12*, et *fl. sic. 1. p. 67.*

In fissuris rupium ubique : var. *b.* in elatioribus montosis; *Madonie a Monte Scalone, a Rocca di Mele.* Decembri, Martio. ♄

Caulis ramosus, ramis erecto-patulis : *flores* albi, aut ex albo-purpurascentes : *siliculae* in *a.* transverse oblongae, apice plus minus truncatae, et emarginatae; valvis aliquando apice subalatis ; in *b.* fere semper ovatae : *stylus* in utrisque brevis, non *stigma* subsessile in *a.* uti ex *Presl.* : *semina* marginata, fusca.

Varietas *b.* a specie certe non distincta, nam caulis non strictus, sed saepius ramis divaricatis, et siliculae quoad formam et emarginaturam ab una in alteram transeunt.

2. *I.* PRUITI. *Tin. pug. pl. sic. p. 11. Presl fl. sic. 1. p. 63. Dec. s. nat. 2. p. 404.*

I. siliculis ellipticis acute emarginatis brevissime racemoso-corymbosis, stylo exserto, foliis carnosis cauleque glaberrimis, inferioribus obovato-spathulatis integris, superioribus oblongo-linearibus subdentato-crenatis, caule basi suffrutescente, ramis adscendentibus.

I. bellidifolia. *Presl del. Prag. p. 13.*

I. cepeaefolia. *Guss. cat. H. R. in Bocc. an. 1821. p. 32*, et inde

I. Tenoreana. *Presl fl. sic. 1. p. 64*, etiam ad hanc spectat.

Thlaspi alpinum, foliis Leucoi marini majoris, minoribus, rotundis, crenatis, floribus albis, purpurascentibus. *Cup. H. Cath. p. 212.*

Ic. *Fl. sic. t. 319.*

Thlaspi alpinum, foliis Leucoi marini majoris, minoribus rotundis crenatis. *Bon. t. 244*, ex *Tin.* (nam

exemplar, quod coram habeo, nonnisi *tab. 196* continet).

In aridis calcareis glareosis, et subrupestribus montosis; *Madonie.*

Majo, Junio. ♃

Folia caulina, et rami aliquando parce ciliati: *siliculae* jam perfectae non subrotundae (*Presl, Spr.*), sed exacte ellipticae, 2-3 lin. latae, 3 ½ - 4 ½ lin. longe, confertissimae, fere corymbosae vel brevissime racemosae: *semina* compressa, marginata: *stylus* emarginaturae lobos 1-lin. excedens, non vix longior (*Dec.*): *planta* undique glabra.

I. *Tenoreana Dec.* post accuratam speciminum inspectionem nonnisi pubescentia, foliis magis dentato-crenatis, floribus magis purpurascentibus ab hac distinguitur; nam *habitus*, *flores*, et *siliculae* in utrisque plane similes sunt. Confer quoque *Ten. fl. med. p. 518.*

---

† 3. *I.* TENUIFOLIA. *Presl fl. sic. 1. p. 64*, et *del. Prag. p. 15.*

I. herbacea glabra, caule simplicissimo, foliis linearibus integerrimis, corymbo subumbellato.

In regione collina, in arvis asperis apricis arenosis ad Tauromenium.

Floret aestate. ⊙

Caulis 8-10-pollicaris; *folia* ultra pollicaria, semilineam lata, glabra; *petala* purpurea; *siliculae* ignotae (*Presl*).

Ex *Spr. s. veg. 4. par. 2. p. 240*, ab *I. linifolia* non differt.

† 4. *I. UMBELLATA. Lin. sp. pl. 906. Presl fl. sic. 1. p. 65*, exclusis synonymis *Bonanni.*

I. herbacea glabra, foliis acuminatis,. inferioribus lanceolatis serratis, superioribus linearibus integerrimis, siliculis umbellatis acutissime bilobis.

Ic. *Curtis bot. Mag. t. 106*, ex *Dec.*

Thlaspidium creticum quibusdam, flore rubente et albo. *Bauh. hist. 2. p. 924.*

In collinis asperis, et arvis sterilibus Siciliae meridionalis et occidentalis.

Majo, Junio. ⊙ (*Presl*)

Icones *Bonanni* a *Preslio* citatae ad duas diversas *Erysimi* species potius spectant: praeterea species haec nec a *Cupani* nec ab *Ucria* ut Siciliae indigena habetur.

† 5. *I. PINNATA. Lin. sp. pl. 907. Presl fl. sic. 1. p. 65.*

I. herbacea glabra, caule erecto ramosissimo, foliis lineari-oblongis pinnatifidis, racemis corymbosis post anthesim parum elongatis, siliculis emarginatis, lobis obtusiusculis stylo aequilongis.

Ic. Nasturtium sylvestre. *Dalech. hist. 652. f. 2.*

In arvis inter segetes; *Trapani, Segesta.*

Floret aestate. ⊙

† 6. *I. SAXATILIS. Lin. sp. pl. 905. Ucria H. Pan. p. 273. Presl fl. sic. 1. p. 66*, excluso synonymo *Cupani* ad *Alyssum maritimum* spectante.

I. frutescens, foliis linearibus integerrimis subcarnosis subacutis glabris ciliatisve, floribus corymbosis, siliculis apice emarginatis.

Ic. *Gou. monsp. t. 1.*

LitonThlaspi 3 fruticosius, vermiculato acuto folio. *Col. ecphr. 1. t. 277. f. 1.*

In collinis saxosis Siciliae meridionalis : *Caltabellota* (*Ucria*).

Floret aestate. ♄

Varietas *a. thymbraefolia* in Sicilia tantum occurrit : *flores* albi (*Presl*).

† 7. *I. SEMPERVIRENS. Lin. sp. pl. 904. Ucria H. Pan. p. 273.*

I. frutescens , foliis linearibus acutis integerrimis.

In montosis ; *Monte Peregrino presso Palermo* (*Ucr.*)

HUTCHINSIA.

R. Brown. in *H. Kew. ed. 2. v. 4. p. 82. Dec. s. nat. 2. p. 384.*

Cal. erectus , basi aequalis. *Stam.* edentula , libera. *Silic.* oblonga , aut elliptica , depressa , utrinque integra ; valvis navicularibus , apteris ; loculis 2-4-spermis , rarius polyspermis ; *septo* oblongo , utrinque acuminato *Sem.* oblonga , alterna , pendula. (*Cotyl.* accumbentes).

1. *H. PETRAEA. Dec. s. nat. 2. p. 389. Spr. s. veg. 2. p. 863.*

H. siliculis ellipticis utrinque obtusis 4-spermis , stigmate sessili , petalis calyce vix longioribus , foliis decursive pinnatis glabris , caule erecto puberulo.

Lepidium petraeum. *Lin. sp. pl. 899.*

Nasturtium alpinum , tenuissime divisum. *Cup. H. Cath. p. 151.*

Ic. *Jacq. austr. t. 131.*

Cardamine pusilla , saxatilis , montana , discoides. *Columm. ecphr. 1. t. 273.*

In saxosis, et glareosis montosis; *salita del Parco, Monti della Piana, Madonie, Busambra, Monte di Cammarata.*

Martio, Aprili. ⊙

Caules erecti, simplices vel ramosi, pollicares aut palmares: *racemi* saepe pollicares, et aliquando caule longiores in plantis pollicaribus: *foliola* integerrima; in foliis radicalibus subrotundo-elliptica, in caulinis lineari-lanceolata: *flores* parvi, albi: *silicula* vix ¼ lin. lata, lin. longa: *semina* fere elliptica, pallide rufescentia.

2. *H.* PROCUMBENS. *Dec. s. nat. 2. p. 390. Spr. s. veg. 2. p. 864. Presl fl. sic. 1. p. 63.*

H. siliculis ellipticis utrinque obtusis 10-12-spermis, stigmate sessili, petalis calycem aequantibus, foliis cauleque procumbente glabris, inferioribus sublyratis, caulinis pinnatifidis laciniis obtusis integerrimis, superioribus linearibus indivisis.

Lepidium procumbens. *Lin. sp. pl. 898.*

Ic. Thlaspi procumbens. *Wallr. Sched. crit. p. 349. t. 3*, bona.

Lepidium procumbens. *Lam. ill. t. 556. f. 2*, imperfecta quoad folia.

Nasturtium pumilum, supinum, vernum. *Magn. bot. monsp. t. 184. p. 185.*

b. integrifolia, foliis integris; aut parce incisis. *Presl l. c.*

In muris, et in ruderatis subumbrosis; *Palermo, Trapani*: varietatem *b.* non vidi.

Februario, Martio. ⊙

Caules graciles, ramosissimi, procumbentes vel adscendentes, imo in herbosis erectiusculi, 3-poll. ad pedem longi: *folia* in Sicilia nequidem subcarnosa, uti ex *Wall. l. c.*: *racemi* terminales, fructiferi

elongati : *flores* albi , parvi , petalis cuneiformibus : *septus* ellipticus ; tamen valvae carinatae , apterae : *semina* pallide rufescentia , oblonga , sed vix compressa , saepe bisulcata.

LEPIDIUM.

R. Brown. in *H. Kew. ed. 2. v. 4. p. 85.*
Dec. s. nat. 2. p. 527.

Cal. aequalis. *Stam.* libera , edentula. *Silic.* ovalis aut ovata , depressa ; valvis carinatis aut ventricosis , apteris aut ad apicem subalatis ; *septo* membranaceo , angusto. *Styl.* subnullus , vel filiformis. *Sem.* in quoque loculo solitaria. (*Cotyl.* incumbentes , planae).

1. *L.* DRABA. *Lin. sp. ed. 1. p. 645. Dec. s. nat. 2. p. 529. b. integrifolium.*

L. siliculis ovato-cordatis subdepressis subturgidis apteris apice integris stylo superatis , racemis corymbosis , foliis oblongis subdentatis, caulinis amplexicaulibus subsagittatis , caule erecto.

Cochlearia Draba. *Lin. sp. pl. ed. 2. p. 904.*

Ic. C. Draba. *Jacq. austr. t. 315*, in qua folia subdentata.

Draba I. vulgaris. *Clus. hist. 2. p. 124.*

Arabis, sive Draba. *Matth. comm. 1. p. 522.*

In arvis , et cultis argillosis ; *Terranova* , *Piazza* , *Castrogiovanni* , *Palagonia* , *Ponte di Troina.*

Aprili , Majo. ♃

Radix longe lateque reptans , certe in Sicilia perennis : *caules* erecti , uti folia pubescentes , subcanescentes , apice corymbosi , basi simplices : *folia* in

Sicilia obsolete denticulata, et inde iconibus *Clusii* et *Matth.*, non vero *Barr. ic. 213*, exacte congruentia, auriculae obtusae aut acutiusculae : *corymborum* ramuli, *pedicelli* graciles patentes, et *siliculae* glaberrimae : *stigma* capitatum, pubescens : *flores* albi.

2. *L.* LATIFOLIUM. *Lin. sp. pl. 899. Ucria H. Pan. p. 270. Dec. s. nat. 2. p. 548.*

L. siliculis ovato-ellipticis stigmate obtuso superatis villosis apice integris apteris, racemis paniculatis, (foliolis calycinis carina virentibus), foliis imis radicalibus lyratis indivisisve ciliatis, reliquis caulinisque ovato-lanceolatis indivisis subserratis cauleque erecto glabris.

L. latifolium. *Cup. H. Cath. p. 109. Cast. H. Mess. p. 13.*

Ic. *Fl. dan. 557. Sabb. hort. 4. t. 15. Blackw. herb. t. 448;* sed in hac folia caulina inferiora cordata, et nimis lata.

L. piperitis. *Matth. comm. 1. p. 557.*

L. Plinii. *Dod. pempt. 716.*

b. foliolis calycinis carina sordide purpurascentibus.

In pinguibus argillosis, vel subarenosis secus oppida; *Petralia, Nicosia, Polizzi, Castellobuono, S. Filippo, Caltanissetta all' abbeveratojo di Buongiorno nel vallone, Messina :* var. *b. Troina.*

Junio, Julio. ♃

Radix ut in praecedente : *caules* 1-3 ½ ped. alti : *folia ima radicalia* una cum *petiolis* villosa, et aliquando subcanescentia, indivisa vel lyrata; lobis lateralibus ellipticis oblongisque, integris vel denticulatis; terminali ovato-oblongo, crenato-dentato; reliqua et caulina glaberrima, semper indivisa; *radicalia* ac *caulina* inferiora longe petiolata, undique subserra-

ta; *superiora* subsessilia, undique vel medio tantum serrata; *suprema* linearia, integra: *flores* parvi, albi, confertissimi: *calycis foliola* albo-marginata, dorso virescentia, vel sordide purpurascentia, subvillosa: *siliculae* certe villosae.

Quamvis apud auctores, quos mihi consulere licuit, folia dicantur et pingantur omnia indivisa; tamen haec nostra a specie certe non diversa; nam folia ima radicalia lyrata non vidi nisi in spontaneis plantis, dum in cultis semper indivisa conspexi.

3. *L. GRAMINIFOLIUM. Lin. sp. pl. 900.*

L. siliculis ovatis stigmate obtuso apiculatis apice integris apteris glabris, racemis lateralibus terminalibusque demum elongatis, foliis imis lyrato-pinnatis, lobo terminali dentato-crenato, caulinis inferioribus oblongo-cuneatis dentato serratis, superioribus linearibus integris, caulibus basi suffruticosis.

L. lanceolatum, siliculis ovatis integris, stigmate sessili truncato, petalis calyce longioribus, foliis lanceolatis acutis subdentatis, caule ramosissimo basi suffrutescente. *Presl fl. sic. 1. p. 82!*

L. iberis. *Ucria H. Pan. p. 270*, non *Lin.* ex loco

Iberis latiore folio. *Cup. H. Cath. p. 102.*

L. Nasturtii folio. *Cast. H. Mess. p. 40.*

Ic. *Lam. ill. gen. t. 556. f. 1?* nam imperfecta. *Sabb. hort. 4. t. 14.*

Iberis. *Bauh. hist. 2. p. 918.*

L. iberis, foliis dissectis, Scabiosae aemulis. *Cup. panph. 1. t. 139. Bon. t. 95*, optimae.

In ruderatis, secus vias, ubique.

Augusto, Octobri. ♄

Caules glabri, erecti, plures ex eadem radice, 1-3-pedes alti, ramosissimi; *ramis* patentibus, iterum

ramosis : *folia* radicalia rosulata, uti reliqua glaberrima, longe petiolata; *petiolis* canaliculatis, saepe villosis; *ima* lyrato-pinnata, lobis lateralibus parvis integris crenatisve, terminali ovato, obovato vel rare oblongo; reliqua radicalia lanceolata, basi pinnatifido-incisa, caeterum dentato-serrata; *caulina inferiora* lanceolata, apice dentato-serrata, in brevem petiolum ciliatum attenuata; *suprema* sessilia, patentia : *flores* albi, hexandri; *petalis* aequalibus, calyce longioribus : *pedicelli* graciles, erecti : *siliculae* in racemos elongatos caules et ramos terminantes dispositae.

Ex descriptione *Lin. l. c.* hanc plantam potius ad *L. graminifolium*, quam ad *L. iberis* spectare mihi visum est. Utrasque in unicam conjungit Cl. *Dec.* in *s. nat. 2. p. 551*, an recte? *L. lanceolatum Presl* ex loco ad hanc speciem certe spectat, et male folia omnia radicalia acuta describit; nam ima radicalia, (sub anthesi vix conspicienda) lyrato-pinnata procul dubio sunt.

4. *L. BONANNIANUM.*

L. glabratum, virescens, siliculis ellipticis profunde emarginatis apice alatis, stylo exserto libero, pedicellis fructiferis patentibus deflexisque, foliis radicalibus lyratis obovatisque, caulinis semiamplexicaulibus indivisis, caulibus diffusis demum adscendentibus.

Lepia Bonanniana, *a. major. Presl fl. sic. 1. p. 84.*
Thlaspi pubescens. *Guss. ind. sem. H. reg. in Bocc. an. 1825.*

T. villosum, capsulis hirsutis. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 85.*

Ic. *Fl. sic. t. 320. f. 1.*

*

Thlaspi montanum, hirsutum, incanum, Barbareae infernis foliis, Passerinae supernis. *Cup. panph. 2. t. 201. Bon. t. 60*, optimae.

b. canescens; caulibus foliisque villoso-canescentibus. Lepia Bonanniana, *b. minor. Presl l.c.*, an exclusis synonymis *Bon.* et *Cup. ?*

Ic. *Fl. sic. t. 320. f. 2.*

Thlaspi supinum, album, Globulariae foliis denso villo canescentibus. *Cup. panph. 2. t. 115. Bon. t. 58 ?* et

T. supinum, album; Globulariae foliis aliquot isthmatis, superioribus vix dentatis hirsutis. *Cup.* et *Bon. l. c.?*

In pascuis apricis montosis; *Madonie, Monte di Cammarata, boschi di Caronia e di Capizzi, Monte Scuderi, Etna, Boschi di Floresta.*

Majo, Julio. ⊙ et ♃

Folia radicalia aliquando oblonga et integerrima; *caulina* nonnunquam subserrata, tamen acute sagittata usque adhuc non vidi; sed vel sessilia, vel semiamplexicaulia, auriculis vix manifestis, rotundatis: *flores* albi; *petalis* calyce duplo longioribus: *siliquae* non obovatae (*Presl*), sed ellipticae et sat raro oblongae; valvis apice alatis, obtusis, sinu angusto; in *a.* uti folia glabratae, in *b.* uti folia hirta canescentia: *stylus* exsertus, nunquam inclusus: *pedicelli* semper in fructu deflexi, et una aut altera vice patentes vidi: *semina* nigricantia, obovata, non angulata, uti ex *Presl.*

Icones *Cup. 115*, et *Bon. 58.* cum dubio sub var. *a.* adduxi, nam plantae habitus omnino ab illis iconibus alienus. Immerito cum *L. hirto* associato a Cl. *Spr.* in *s. veg. 4. par. 2. p. 240.* Nomen speci-

ficum *Lepidii pubescentis*, quod huic speciei tribuit Cl. *Tin.* in *cat. H. R. Pan. p. 150.* mutandum, cum jam altera species hoc nomine insignita in *Dec.* enumerata inveniatur.

---

† 5. *L. campestre. Dec. s. nat. 2. p. 535.*

L. siculis obovatis emarginatis lepidoto-punctatis, foliis pubescentibus cinereis, radicalibus sinuato-lyratis, caulinis confertis acute sagittatis amplexicaulibus dentatis.

Lepia campestris. *Presl fl. sic. 1. p. 83.*

Thlaspi campestre. *Lin. sp. pl. 902. Ucria H. Pan. p. 271.*

T. arvense, majus, Vaccariae folio incano. *Cup. H. Cath. p. 212.*

Ic. *Fl. dan. t. 1221. Curt. Lond. t. 45.*

Thlaspi II. *Tabern. 458.*

In apricis, ad vias, in agris sterilioribus rarior; *Castellobuono alle croci* (*Ucria*).

Aprili, Majo ⊙ (*Presl*).

THLASPI.

Cal. basi aequalis. *Stam.* libera, edentula. *Silic.* ovalis, vel triangularis, depressa, apice emarginata; *septo* sublineari, oblongo aut ovali; *stylo* filiformi, aut brevissimo; valvis navicularibus, dorso alatis vel subapteris; loculis 2- vel polyspermis. *Sem.* ovata, immarginata. (*Cotyl.* accumbentes; in *T. luteo* incumbentes).

1. *T.* BURSAPASTORIS. *Lin. sp. pl. 903. Ucria H. Pan. p. 271.*

T. siliculis triangularibus truncatis apteris, seminibus oblongis levibus, stigmate subsessili, foliis radicalibus subruncinato-pinnatifidis, caulinis oblongo-lanceolatis sagittatis dentatis, caule erecto ramoso.

Capsella Bursapastoris. *Dec. s. nat. 2. p. 383. Presl fl. sic. 1. p. 86.*

Bursa pastoris major, folio sinuato. *Cup. H. Cath. p. 33. Cast. H. Mess. p. 34.*

Ic. *Lam. ill. gen. t. 557. f. 2. Fl. dan. 729.*

Bursa pastoris. *Matth. comm. 1. p. 521.*

b. integrifolia. Dec. l. c.

Bursa pastoris major, folio non sinuato. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 13. Cast. H. Mess. p. 34.*

In ruderatis, arvis cultis incultisque, ad vias ubique. Novembri ad Majum. ⊙

Flores albi, et aliquando virentes, petalis integris calycem parum excedentibus: *racemi* terminales valde elongati: *siliculae* glaberrimae: *folia* radicalia polymorpha: *semina* glabra, lutescentia, hinc gibba illinc bisulcata.

2. *T.* ALLIACEUM. *Lin. sp. pl. 901. Dec. s. nat. 2. p. 377.*

T. siliculis ventricosis ellipticis emarginatis subapteris 4-8-spermis, seminibus ovoideis tuberculatis, stigmate subsessili, foliis glabris radicalibus petiolatis oblongis repandis sublyratis, caulinis integris sagittatis obtusis, caule subsimplici, radice annua.

Ic. *Jacq. ic. rar. t. 121.*

T. Allium redolens. *Moris. hist. 2. p. 297. s. 3. t. 18. f. 23.*

Scorodo-Thlaspi Ulissis Aldrovandi. *Bauh. hist. 2. p. 932.*

In nemoribus apricis, et in herbosis montosis; *Ficuzza, boschi di Floresta, di Cesarò, di Capizzi, di Caronia, Madonie nelle colline de' Favari.*

Martio, Aprili. ⊙

Caules erecti, basi aliquando villosi, pedales et sesquipedales: *racemi* terminales; *pedunculis* demum patulis, silicula duplo longioribus: *flores* albi; *petalis* calyce longioribus, tamen parvis: *semina* glabra ex fusco-cinerea, non striata, sed regulariter tuberculis exasperata.

3. *T.* PERFOLIATUM. *Lin. sp. pl. 902. Dec. s. nat. 2 p. 378.*

T. siliculis obcordatis 8-spermis, seminibus levibus, stigmate subsessili, foliis glabris integris, radicalibus petiolatis ovato-oblongis vel ovato-subrotundis, caulinis amplexicaulibus cordato-sagittatis, caule ramoso

T. arvense, perfoliatum, majus. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 86.*

Ic. *Jacq. iustr. t. 337.*

T. alterum minus, Bursae pastoris fructu. *Columm. ecphr. 1. t. 276.*

In herbosis arenosis montosis; *Madonie alla Colma grande:* in agris aridis, et in pascuis apricis, *Palermo* (*Presl*); sed ibi non vidi.

Majo, Junio. ⊙

Caules simplices vel ramosi, erecti, sesquipollicares vel palmares, una cum foliis glaberrimi: *folia* caulina radicalibus latiora, cordato-subrotunda vel cordato-ovata: *siliculae* apice ala brevi terminatae: *racemi* terminales; *pedicellis* patentibus, silicula subaequalibus: *flores* albi, petalis vix calyce longioribus: *semina* glabra, levia, pallide lutescentia, parum compressa, ovata.

4. *T.* RIVALE. *Presl del. Prag. p. 12*, et *Fl. sic. 1. p. 62.*

T. siliculis cuneato-ellipticis acute emarginatis 4-8-spermis, seminibus levibus, stigmate subsessili, foliis glabris carnosulis integris, radicalibus petiolatis subrotundis obovatis oblongisque, caulinis sessilibus amplexicaulibus subsagittatis cordato-lanceolatis, caule erecto basi subramoso.

T. alpinum, Bellidis coeruleae folio. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 86.*

Ic. *Fl. sic. t. 321. f. 1.*

T. montanum, Bursae pastoris fructu, alterum, grandiori folio acuto. *Cup. panph. 2. t. 142.*

In arenosis et glareosis montosis elatioribus, vel in herbosis; *Madonie alle fosse di S. Gandolfo, al Cuozzo della Mufera, Piano della Battaglia di Polizzi, Colma grande.*

Majo, Junio. ⊙

Undique glabrum; *caules* 2-4-pollicares, simplices vel basi tantum ramosi; *ramis* adscendentibus, centrali elatioribus; *folia* fere ut in *T. alpestri*, tamen crenata uti *Preslius* petit nunquam vidi, sed integerrima, vel obsolete basi crenata: *flores* albi; *petalis* parvis, vix calyce longioribus: *stamina* et *antherae* albida, petalis aequalia: *racemi* terminales, conferti; *pedunculis* demum patulis, silicula saepe brevioribus: *silicula* acute emarginata; *stigmate* subsessili ut in praecedente; valvis apice alatis: *semina* ovoidea, vix compressa, glabra, nec striata nec punctata, rufescentia.

A *T. alpestri* cum quo associatur a Cl. *Spr.* in *s. veg. par. 2. v. 4. p. 240*, indicatis characteribus certe distinctum.

5. *T.* LUTEUM. *Biv. cent.* 1. *p.* 78.

T. siliculis ovalibus emarginatis alatis 2-6-spermis, seminibus levibus, stigmate subsessili, foliis glaucescentibus glaberrimis dentatis, inferioribus petiolatis, superioribus cordato-ovatis amplexicaulibus, caule basi ramoso.

Bivonea lutea. *Dec. s. nat.* 2. *p.* 554. *Presl fl. sic.* 1. *p.* 85.

T. perfoliatum minus, et

Idem folio minori, toto margine profundius inciso *Cup. H. Cath. supp. alt. p.* 86.

Ic. *Fl. sic. t.* 321. *f.* 2.

T. montanum, luteum, Glastifolio, parvum, perfoliatum, nonnihil serratum, silicula cordiformi. *Cup. H. Cath. p.* 212, *Panph.* 2. *t.* 256. *Raf. t.* 117. *f.* 2.

In cultis montosis inter *Rhus coriaria*, et in aridis; *falde de' monti di Palermo, Madonie, monte di Cammarata, Ficuzza, Amorosa al Sud di Busambra, ed al cuozzo di Morabito, Ferla, Cassaro.*

Februario, Martio. ⊙

Caules 2-pollicares vel palmares, simplices aut ramosi, ramis adscendentibus: *racemi* terminales; *pedunculis* demum patulis, silicula brevioribus: *flores* lutei; *petalis* emarginatis, calyce longioribus: *silicula* certe ovalis, non orbiculata ut ex *Preslio;* loculis saepius 4-spermis: *stigma* capitatum, siliculae lobis rotundatis aequale aut brevius: *semina* glabra, nec striata nec punctata, oblonga, pallide lutescentia.

---

† 6. *T. ARVENSE. Lin. sp. pl. 901. Ucria H. Pan. p. 270. Presl fl. sic. 1. p. 61.*

T. foliis oblongis dentatis, caulibus erectis, siliculis obovato-orbiculatis pedicello brevioribus.

T. arvense, siliquis latis. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 86.*

Ic. *Fl. dan. 793. Lam. ill. gen. t. 557. f. 2.*

T. secundum, Matthioli. *Dalech. hist. 662. f. 2.*

In arvis, et in agris cultis ac incultis regionis collinae, et inferioris *Quercus.*

Aprili, Majo. ⊙ (*Ucria, Presl*).

† 7. *T. MONTANUM. Lin. sp. pl. 902. Ucria l. c. 271.*

T. siliculis obcordatis, foliis glabris, radicalibus carnosis obovatis integerrimis, caulinis amplexicaulibus, corollis calyce majoribus.

In oppido Petraliae (*Ucria*).

AETHIONEMA.

Brown. in h. Kew. ed. 2. v. 4. p. 80.
Dec. s. nat. 2. p. 557.

Cal. insertione inaequalis. *Stam.* majora inter se connata, aut intus dente notata. *Silic.* depresso-complanata, emarginata; *septo* semiovali; *stylo* brevi; valvis naviculariibus dorso alatis; loculis 2- aut polyspermis. *Sem.* ovato-oblonga, immarginata (*Cotyl.* incumbentes).

1. *A. SAXATILE. Dec. l. c. p. 558. Presl fl. sic. 1. p. 85.*

A. siliculis obcordatis 2-6-spermis alatis, ala subintegra, seminibus tuberculatis, stigmate subsessili, staminibus longioribus dentatis, foliis subcarnosis glaucescentibus glabris sessilibus oblongis obovatis subrotundisque, caule ramoso basi suffrutescente.

Thlaspi saxatile. *Lin. sp. pl. 901. Ucria H. Pan. p. 271.*

T. parvum, flore rubente. *Cup. H. Cath. p. 211.*

Ic. T. saxatile. *Jacq. austr. t. 236.*

T. myrtifolio, purpureum, et Thlaspidium linifolium purpureum. *Cup. panph. 1. t. 119. Bon. t. 63.* Lithonthlaspi IV, parvum, carnoso rotundo folio. *Columm. ecphr. 1. t. 277. f. 2,* inferior.

In aridis, et asperis montosis calcareis ubique.

Februario, Aprili. ⊙

Folia inferiora saepius opposita; superiora plus minus angusta in eadem planta, ideoque icones *Cup.* ac *Bon.* ad eamdem speciem spectant: *racemi* terminales fructiferi laxi; *pedunculis* incurvis: *flores* plus minus ex albo-purpurascentes: *semina* pallide rufescentia: *siliculae* et *folia* aliquando rubescunt.

b. latiseptae.

(*Septis in majore fructus diametro.*)

VELLA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1075. Juss. 241.

Cal. erectus, basi aequalis. *Silic.* ovalis; *stylo* lato, plano, foliaceo terminata, (dissepimentum valvis duplo majore, extus ovato *Lin.*); valvis concavis; loculis 1-4-spermis. *Sem.* globosa, pendula (*Cotyl.* incumbentes, conduplicatae).

1. *V. annua. Lin. sp. pl. 895. Ucria H. Pan. p. 268.*
V. siliculis setosis deflexis, floribus racemosis, filamentis omnibus liberis, foliis bipinnatifidis, caule ramoso herbaceo.

Carrichtera Vellae. *Dec. s. nat. 2. p. 642. Presl fl. sic. 1. p. 105.*

Nasturtium sylvestre valentinum. *Cup. H. Cath. p. 152.*

Ic. *Lam. ill. gen. t. 555. f. 1. Gaert. de fruct. 2. t. 141. Sabb. hort. 4. t. 8.*

Nasturtium sylvestre, Erucae affine. *Cup. panph. 1. t. 101.*

N. sylvestre valentinum. *Clus. hist. 2. p. 130.*

In collibus aridissimis calcareis; *Palermo all'Abate*, (*Tin.*) *Cefalù*, *Catania*, *Siracusa* (*Presl*); *Alicata*, *colline di Noto*, *Montallegro*, *Siculiana.*

Martio, Aprili. ⊙

Caules, et *folia* ad rachides setis subhispidi; *foliorum laciniae* pinnatifidae, sed aliquando tantum dentato-incisae: *calyces* pilosi: *petala* pallide coerulescentia, venis saturatioribus picta, calyce duplo longiora, integra, unguibus tenuissimis: *siliculae* valvis trinerviis; *nervis* setis longis conico-subulatis hispidis: *semina* ex rubro-rufescentia, levia.

† SUCCOWIA.

R. Brown. in *H. Kew. ed. 2. v. 4. p. 79.*
Dec. s. nat. 2. p. 642.

Cal. basi subaequalis. *Stam.* omnia libera. *Styl.* tenuis, conicus. *Silic.* ovato-globosa, valvis echinatis. *Sem.* solitaria pendula. (*Cotyl.* conduplicatae).

1. *S.* BALEARICA. *Dec. l. c. p. 643. Presl fl. sic. 1. p. 106*, excluso synonymo *Bonanni* ad *Sinapim dissectam* spectante.

Bunias balearica. *Lin. mant. 429.*

Ic. B. balearica. *Jacq. H. vind. t. 144. Gou. ill. t. 20.*
In arvis maritimis; *Palermo* (*Tineo* , *Presl*).
Majo. ⊙

D R A B A.

Spr. s. veg. 2. p. 847. n. 2298.

Cal. basi aequalis, suberectus. *Stam.* libera, edentula. *Silic.* ovalis aut oblonga, integra; valvis plano-convexis. *Styl.* nullus, vel filiformis. *Sem.* plurima, 2-serialia, immarginata. (*Cotyl.* accumbentes).

1. *D. AIZOIDES. Lin. mant. 91. Presl fl. sic. 1. p. 60.*

D. stylo latitudinem siliculae excedente, staminibus petala subemarginata (lutea) subaequantibus, scapis glabris, foliis rigidis lanceolato-linearibus carinatis ciliatis.

Sedum alpinum, hirsutum, luteum. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 82.*

Ic. *Jacq. austr. 2. t. 192. Sturm fl. germ. p. 1. f. 20.* Sedum alpinum VI. *Clus. hist. 2. p. 62*, mediocris. Bursa pastoris alpina, rosea, lutea. *Moris hist. 2. s. 3. t. 20. f. 9.*

In saxosis elatioribus montosis; *Monte de' Cani*, *Busambra*, *Madonie.*

Martio, Aprili. ♃

Folia omnia radicalia, caespitosa, rosulata, ad margines ciliata, et subtus pilis rigidis sparsis obsita: *flores* flavi: *stylus* filiformis, 2 ½ - 3 - lin. longus: *siliculae* glaberrimae vel pubescentes, ut in icone *Sturmii* et in nonnullis *Jacq.*, ovali-lanceolatae, vix lineas duas latae, 3-3 ½ lin. longae: *semina* oblonga, compressiuscula, rufescentia. In *b. scapi* et *pedicelli* glaberrimi.

2. *D. VERNA. Lin. sp. pl. 896. Ucria H. Pan. p. 269.*

D. siliculis oblongis glabris, stigmate sessili, petalis bifidis (albis), scapo erecto vel adscendente, foliis oblongo-lanceolatis subserratis acutiusculis subhirtis, pilis integris furcatisque.

Erophila vulgaris. *Dec. s. nat. 2. p. 356. Presl fl. sic. 1. p. 60.*

Bursa pastoris minor, loculo oblongo. *Cup. H. Cath. p. 33. Cast. H. Mess. p. 34.* et

Eadem foliis rotundis. *Cup. l. c.*

Ic. *Lam. ill. gen. t. 556. f. 1. Sturm fl. germ. p. 1. f. 4.*

Bursa pastoris minor, loculo oblongo. *Cup. panph. 2. t. 94.*

Paronychia vulgaris. *Dod. pempt. 112.*

In pratis humidis, in collibus herbosis, vel cultis muscosis demissis aut submontosis.

Januario, Martio. ⊙

3. *D. PRAECOX.*

D. siliculis suborbiculatis glabris, stigmate sessili, petalis bifidis (albis), scapo erecto vel adscendente, foliis lanceolato-oblongis acutiusculis subserratis subhirtis, pilis omnibus simplicibus.

Erophila praecox. *Dec. s. nat. 2. p. 357. Presl sic. 1. p. 61.*

D. arvensis minima, ovato inciso foliolo. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 26?*

Passim cum praecedente provenit, et eodem tempore floret. ⊙

Statura et *pedicellorum* cum *silicula* proportio pro hisce duabus speciebus discriminandis characteres nimis variabiles suppeditant. Equidem variant utraeque *scapis* pollicaribus vel tripollicaribus, solitariis vel pluribus, erectis vel adscendentibus; *foliis* in-

tegris vel tridentatis, plus minusque subhispidis; *pedicellis* silicula aequalibus vel duplo triploque longioribus. An ejusdem speciei lusus? Sed interim in *D. praecoce siliculae* suborbiculatae, et *pili* in foliis semper simplices; in *D. verna siliculae* oblongae, et *pili* in foliis fere omnes ramosi, nonnullis dumtaxat simplicibus intermixtis.

4\. *D. MURALIS. Lin. sp. pl. 897. Ucria H. Pan. p. 269.*

D. siliculis elliptico-oblongis glabris 12-16- spermis, foliis subhirsutis dentato-serratis, radicalibus oblongis, caulinis amplexicaulibus ovatis, caule ramoso folioso pubescente.

D. muralis, minima. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 26.*

Ic. *Lam. ill. gen. t. 556. f. 2. Scop. insubr. fasc. 2. t. 15.*

D. minima, muralis, discoidea. *Columm. ecphr. 1. t. 272.*

Bursa pastoris minor, loculo oblongo. *Bauh. pr. p. 50.*

In nemorosis subarenosis herbosis; *Ficuzza, Busambra Pizzuta.*

Martio, Aprili. ⊙

Caules palmares vel sesquipedales in fertilibus: *flores* albi: *siliculae* demum patentes; *pedicellis* subaequales.

† FARSETIA.

Dec. syst. nat. 2. p. 286.

Cal. clausus, basi 2-saccatus. *Stam.* edentula, aut minora intus dentata. *Silic.* elliptica, sessilis, compresso-plana, *stylo* brevi apiculata. *Sem.* horizontalia, compressa, ala membranacea cincta. (*Cotyl.* accumbentes).

† 1. *F.* CLYPEATA. *Dec. syst. nat. 2. p. 289. Presl fl. sic. 1. p. 54. Ucria H. Pan. p. 273.*

F. caulibus herbaceis erectis, foliis oblongis repandis, petalis oblongis obtusis, staminibus minoribus subdentatis, siliculis ellipticis pube brevi velutinis, stigmate capitato.

Alyssum clypeatum. *Lin. sp. pl. 909. Ucria H. pan. p. 273.*

Ic. Alysson Dioscoridis. *Dod. pempt. 79.*

In montosis; *Madonie* (*Ucria*, sed nec *Presl* vidit).

AUBRIETIA.

Adans. fam. 2. p. 420. Dec. syst. nat. 2. p. 293.

Cal. clausus, basi 2-saccatus. *Stam.* minora dentata. *Sil.* oblonga, *stylo* persistente superata; valvis convexis; *septo* elliptico; loculis polyspermis. *Sem.* plurima, immarginata. (*Cotyl.* planae, accumbentes).

1. *A.* DELTOIDEA. *Dec. s. nat. 2. p. 294. Presl fl. sic. 1. p. 56.* excluso ab utrisque synonymo *Columnae.*

A siliculis oblongis pubescentibus, dissepimento apice obliquo, stylo hinc inserto, seminibus subrotundis,

foliis cauleque caespitoso pube ramosa stellata dense obtectis canescentibus, radicalibus spathulato-obovatis integris vel hinc inde angulato-dentatis.

Alyssum deltoideum. *Lin. sp. pl. 908*, excluso synonymo *Columnae.*

Ic. *Reich. pl. crit. cent. 3. t. 235. f. 389. Guss. pl. rar. t. 46. f. 2.*

In rupibus calcareis elatioribus montosis; *Madonie a Pietrafucile, a monte Scalone, al Cuozzo della Mufera, a Marrapulegio.*

Majo, Junio. ♃

Petala purpurea, calyce duplo vel triplo longiora, rotundata.

Quibus characteribus differat ab *A. columnae* confer quae dixi in *pl. rar. p. 266.*

ALYSSUM.

Dec. syst. nat. 2. p. 301.

Cal. basi aequalis. *Stam.* filamenta edentula, vel dentata. *Silic.* orbicularis, ovalis, aut obovata, *stylo* tenui coronata; valvis planiusculis, vel centro subconvexis; loculis 1-2-spermis. *Sem.* ovalia, compressa, interdum ala membranacea cincta. (*Cotyl.* accumbentes).

1. *A.* NEBRODENSE. *Tin. pug. 1. p. 12. Presl fl. sic. 1. p. 57. Dec. s. nat. 2. p. 307.*

A. pilis densis stellatis incanum, siliculis ellipticis obovatisque, valvis planis stylo tenui longioribus, staminibus dentatis, petalis integris, racemis corymbosis, foliis radicalibus rosulatis inferioribusque sub-

rotundo-cuneatis, superioribus obovato-spathulatis, caulibus suffruticulosis diffusis adscendentibusque.

A. montanum. *Ucria H. Pan. p. 273*, non *Lin.* ex loco.

Ic. *Fl. sic. t. 322.*

Thlaspi montanum, incanum, luteum, Serpyllifolio, majus. *Cup. H. Cath. p. 211, panph. 1. t. 172*, et *vol. 2. t. 171.*

In sterilibus apricis saxosis montosis elatioribus; *Madonie.*

Majo, Junio. ♄

Caules graciles, ramosissimi, caespitosi : *folia* radicalia, et in ramulorum apice rosulata : *flores* lutei; *petalis* calyce paullo longioribus : *racemi* simplices, et ramosi : *siliculae* ellipticae ac basi rotundatae, aut subcuneatae, vel obovato-cuneatae, et tunc latiores ac breviores; loculo altero saepius (non semper) abortivo, uti recte notat *Presl l. c.*, et tunc valvula altera plana, altera convexiuscula : *semina* marginata.

Affine *A. serpyllifolio, alpestri*, et *cuneifolio.* A primo caulibus diffusis, et foliis omnibus spathulatis recedit : a secundo foliis utrinque incanis, racemis compositis, et silicularum figura; sed habitus similis in utrisque, praesertim si icon *Ger. prov. p. 351. t. 13* cum hoc conferatur, dum satis alienus ex speciminibus siccis : tandem a postremo pubescentia candidiore, foliis obtusissimis rotundatis, corymbis compositis, et silicularum figura satis differt; hae in illo orbiculatae, utrinque convexae, stylo crassiore terminatae omnino ut in sequente, quod nunquam in *A. nebrodensi* observatur.

2. *A. campestre. Lin. sp. pl. 909. Presl fl. sic. 1. p. 58.*

A. virescens, pilis stellatis undique hirsutum, siliculis orbiculatis longe racemosis, stylo brevi, petalis integris, staminibus subedentulis appendiculatis, calyce demum deciduo, foliis elliptico-lanceolatis, caulibus herbaceis diffusis adscendentibusque.

Thlaspi, Alyssum dictum, campestre, majus. *Cup. H. Cath. p. 211.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 626*, ex prodr.

Thlaspi Alysson incanum, luteum, lanato capitulo. *Barr. ic. 912. f. 2.*

T. Alysson dictum, campestre, minus. *Moris. hist. 2. s. 3. t. 16. f. 3.*

In cultis montosis, aridisque: *Madonie, Monte di Cammarata, Busambra, Ficuzza, Pizzuta, Cuozzo di Miceli, Etna; Monte delle Rose* (*Gasparrini*).

Martio, Aprili. ⊙

Caules saepius adscendentes: *folia* inferiora re vera elliptica, et etiam superiora nunquam lineari-lanceolata vidi: *calyces* decidui in fructu: *flores* lutescentes, parvi; *stamina* minora pari setarum stipata: *semina* compressiuscula, rufescentia, ala albida brevissima circumdata: *siliculae* non tuberculatae, sed pilis stellatis (uti in sequente) hirsutae, in disco convexae: *racemos* una tantum vice ramosos observavi.

3. *A. calycinum. Lin. sp. pl. 908. Biv. cent. 2. p. 4.* excl. synonymo *Cupani. Presl fl. sic. 1. p. 58.*

A. viridi-canescens, pilis stellatis brevissimis adpressis undique scabrum, siliculis orbiculatis longe racemosis, stylo brevi: petalis integris, staminibus omnibus dentatis appendiculatis, calyce persistente, foliis lineari-lanceolatis, caulibus herbaceis diffusis adscendentibusque.

*

A. minus. *Cast. H. Mess. p.* 2.

Ic. *Jacq. austr. t.* 338. *Gaert. de fruct.* 2. *t.* 141.

A. minimum. *Clus. hist.* 2. *p.* 133, optima.

In arenosis, et aridis montosis : *Madonie*, *Monte di Cammarata.*

Martio, Majo. ⊙

Habitus, et *siliculae* omnino praecedentis; sed *pubes* adpressa, et in foliis caulibusque junioribus canescens: *folia* angustiora, et re vera lineari-lanceolata : *pedicelli* angulo recto patentes, in illo minus divaricati : *calyces* persistentes : *petala* minora, demum albida, in illo semper lutescentia: *siliculae* in utrisque plus minus emarginatae, in disco convexiusculae; tamen in *A. campestri* semper apice magis rotundatae, et sat raro subemarginatae : *semina* rufescentia, ala latiore, sed concolore circumdata.

4. *A.* MARITIMUM. *Lam. dict. enc.* 1. *p.* 98. *Will. sp. pl.* 3. *p.* 459.

A. siliculis ovalibus orbicularibusque utrinque convexiusculis demum glabris, stylo brevi, staminibus edentulis, foliis lineari-lanceolatis pilis adpressis canescentibus, caulibus basi suffruticosis erectiusculis diffusisque.

Clypeola maritima. *Lin. mant.* 426. *Ucria H. Pan. p.* 274.

A. halimifolium. *Lin. sp. pl.* 907, et

A. minimum. *Lin. l. c. p.* 908, ex *Dec. s. n.* 2. *p.* 319, sed species distincta ex *Sadl. fl. nast.* 2. *p.* 126.

A. arenarium, caulibus basi suffruticosis procumbentibus, foliis lineari-lanceolatis acutis subincanis, siliculis ellipticis subinflatis villosulis stylo brevi mucronatis monospermis. *Presl fl. sic.* 1. *p.* 59.

Thlaspi fruticosum, Leucoi folio, augustifolium, flore odore mellis acuto. *Cup. H. Cath. p.* 211.

Ic *Sibth. fl. gr. t. 621*, ex *prodr. Sabb. hort. 4. t. 19.*
A. halimifolium. *Curt. bot. mag. t. 101*; ex *Dec.*
Nasturtium marinum. *Gesn. op. ed. Schmied. t. 14. f. 120.*
Thlaspi Lavandulae folio, flore odore favi mellis acuto. *Cup. panph. 2. t. 63. Bon. t. 61*, optimae.
T. Leucoi folio acuminato. *Bocc. mus. t. 130.*

In ruderatis, muris, saxosis, sterilibus maritimis vel submontosis ubique.

Floret per totum annum. ♄

Species pro locorum natura quoad caulis crassitiem, ac longitudinem, et foliorum latitudinem pubescentiamque valde varians. *Caules* in herbosis erecti, in nudis diffusi, graciles et filiformes, vel diametro 2-lineari, plus minus striati, bipollicares et bipedales : *folia*, uti caules, pilis adpressis non stellatis semper obsita, virentia vel canescentia (sed radicalia nonnunquam glabra); inferiora obtusa et fere spathulata; superiora acuta, lineari-lanceolata, $\frac{1}{2}$ - 3 $\frac{1}{2}$ lin. lata : *racemi* corymbosi, et in fructu valde elongati, pedicellis erectis : *flores* albi, odori; *petalis* cordato-ovatis, unguiculatis, integris, calyce duplo longioribus, demum basi una cum staminibus defloratis purpurascentes: *calycis* foliola concava, pilis adpressis obsita, apice ante anthesim colorata : *stamina* crassa, fere pyramidalia, basi angulata, exappendiculata : *siliculae* orbiculares vel ovales, pilis longis sparsis pubescentes, demum glabrae; *loculis* monospermis, et nonnisi aliquando loculo altero abortivo: *semina* rufescentia, compressiuscula, margine brevissimo albido circumdata.

---

† COCHLEARIA.

Dec. syst. nat. 2. p. 358.

Cal. patens, basi aequalis. *Stam.* edentula. *Silic.* globosa, ovata aut oblonga; valvulis ventricosis; loculis 2-saepius-polyspermis. *Styl.* brevissimus. *Sem.* immarginata. (*Cotyl.* accumbentes).

† 1. *C. LYRATA. Sibth.* ex *Smith fl. gr. pr. 2. p. 8. Dec. l. c. p. 372.*

C. foliis dentatis glabris, radicalibus lyratis, caulinis oblongis sagittatis amplexicaulibus.

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 619,* ex *prodr.*

In Sicilia (*Sibth.*). ⊙

CAMELINA.

Dec. syst. nat. 2. p. 514.

Cal. basi aequalis. *Filam.* edentula. *Silic.* obovata aut globosa, obtusa, *stylo* persistente superata; valvis ventricosis, membranaceis; loculis 2-aut-polyspermis. *Sem.* oblonga, immarginata. (*Cotyl.* incumbentes).

1. *C. FLUVIATILIS. Nob.*

C. glaberrima, siliculis globosis longe racemosis, foliis radicalibus caulinisque inferioribus lyratis, mediis oblongis, summis oblongo-linearibus subsessilibus irregulariter dentato-crenatis, caule herbaceo erecto ramoso fistuloso basi ad nodos radicante.

Ic. *Fl. sic. t. 323.*

In fluminibus lente fluentibus; *Siracusa sulle acque del fiume Ciane.*

Octobri, Martio. ♃

Caules 2-3- pedales, inferne radicantes et natantes: *folia* radicalia longe petiolata; lobo terminali amplo, 4-5-poll. longo, 2 ½ 3-poll. lato, uti folia caulina irregulariter et obsolete dentato-crenato: *racemi* ex axillis foliorum ac terminales, valde elongati, pedales et sesquipedales: *pedicelli* demum patentes vel deflexi, graciles, 4-5-lin. longi: *calycis* foliola colorata, patentia: *petala* obovata, alba, patentia, integra: *glandulae* sex, cum staminibus omnibus edentulis alternae: *stylus* silicula brevior, stigmate capitato: *siliculae* saepe ex abortu altero latere subcompressae, 1 ½- lin. longae et latae.

---

† 2. C. SATIVA. *Pers. syn. pl.* 2. *p.* 191. *Presl fl. sic.* 1. *p.* 80.

C. siliculis cuneato-pyriformibus 4-costatis stylo longiusculo terminatis, foliis lanceolatis acuminatis integris.

Ic. Myagrum sativum. *Cav. ic.* 1. *p.* 47. *t.* 66.
Camelina, sive Myagrum. *Dod. pempt.* 532.

In arvis arenosis, inter segetes, passim; e regione collina usque in regionem *Quercus* adscendit.

Aprili, Junio. ⊙ (*Presl*).

III. Siliquosae.

NASTURTIUM.

R. Brown. in *H. Kew. ed. 2. v. 4. p. 109.*
Dec. syst. nat. 2. p. 187.

Cal. patens, basi aequalis. *Siliq.* teretiuscula, saepius abbreviata et declinata; valvis concavis, enerviis, non carinatis. *Sem.* irregulariter 2-serialia, parva, immarginata. (*Cotyl.* accumbentes).

1. *N.* OFFICINALE. *Dec. l. c. p. 188.*

N. siliquis teretiusculis subdeclinatis, petalis (albis) calyce duplo longioribus, foliis pinnatis glabris, foliolis repandis lateralibus oblongis ovatisque, terminali majore cordato-subrotundo, caule basi radicante demum adscendente.

Sisymbrium Nasturtium. *Lin. sp. pl. 916. Ucria H. Pan. p. 275.*

Nasturtium aquaticum, supinum, flore albo. *Cup. H. Cath. p. 151.*

Sisymbrium aquaticum. *Cast. H. Mess. p. 44.*

Ic. *Bull. herb. t. 302. Sturm fl. germ. p. 1. fasc. 43.*

N. aquaticum. *Dod. pempt. 592.*

N. aquaticum, majus et amarum. *Bauh. pr. p. 45.*

Ad fontes, ad scaturigines, in rivulis, stagnis, et aquosis ubique.

Decembri, Majo. ♃

† 2. *N.* NEBRODENSE. *Raf. prec. p. 38. Dec. syst. nat. 2. p. 201.*

N. glabrum, siliculis ovali-oblongis, petalis calyci aequalibus, foliis radicalibus petiolatis oblongo-cuneiformibus subintegris, caulinis sessilibus ovali-oblongis, caulibus procumbentibus.

In Nebrodibus (*Raf.*).

† 3. *N.* SYLVESTRE. *Dec. s. nat. 2. p. 190.*

N. siliquis declinatis, foliis pinnatis, foliolis lanceolatis serratis.

Sisymbrium sylvestre. *Lin. sp. pl. 916. Ucria H. Pan. p. 276.*

In ruderatis (*Ucria*).

CARDAMINE.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1088.

Cal. subhians, basi aequalis. *Siliq.* sessilis, linearis, compressa; valvis planis, enerviis, elastice dissilientibus et demum revolutis. *Styl.* brevis, aut nullus. *Sem.* 1-serialia, immarginata. (*Cotyl.* accumbentes.)

1. *C.* HIRSUTA. *Lin. sp. pl. 915. Biv. cent. 1. p. 22. Presl fl. sic. 1. p. 52.*

C. siliquis erectis glabris, stylo brevissimo obtuso, petalis spathulato-linearibus (parvis) calyce longioribus, foliis pinnatis cauleque erecto solido hirsutiusculis glabratisve, foliolis subdentatis, radicalibus subrotundis superioribus oblongis.

C. pratensis. *Ucria H. Pan. p. 275*, non *Lin.* ex loco?

Nasturtium pratense, folio rotundiore, flore majori. *Cup. H. Cath. p. 151*, ex loco et nomine vernaculo.

Ic. *Sturm fl. germ. p. 1. fasc. 45*, optima. *Scop. carn. ed. 2. vol. 2. t. 38*, mediocris.

C. sylvestris, minor, italica *Barr. ic. 455.*

In umbrosis humidis, cultis vel herbosis, in sylvaticis, ad muros, et ad sepes ubique.

Januario, Aprili. ⊙

Folia, uti *caules*, nonnisi pilis paucissimis hinc inde vestita; *petioli* vero manifeste ciliati: *caules* palmares vel pedales, simplices aut ramosi: *flores* albi, in icone *Sturmii* tetrandri, sed saepius hexandri, tetradynamici: *siliquae* semper glabrae: *semina* compressa, utrinque fere truncata.

2. *C.* DENTATA. *Schult.* ex *Dec. s. nat. 2. p. 258.*

C. glaberrima, siliquis oblique erectis, stylo brevissimo, stigmate capitato obsolete 2-lobo, petalis oblongis (albis) calyce duplo longioribus (antheris albido-luteis), foliis pinnatis, foliolis subpetiolatis, radicalibus subrotundis integris, superioribus oblongis subdentatis extimo cuneato, caule basi passim stolonifero.

C. amara. *Presl fl. sic. 1. p. 52*, et *Ucria H. Pan. p. 275*, non *Lin.* ex loco.

Ic. C. pratensis, *c. dentata. Sturm fl. germ. p. 1. fasc. 45?*

Draba, Marrubii aquatici foliis, floribus albis. *Cup. panph. 2. t. 47.*

Hesperis alba, Marrubii aquatici foliis. *Bon. t. 54*, male a *Presl* sub sua *Barbarea sicula* relata.

In uliginosis montosis apricis vel umbrosis (in quibus vero gracilior); *Polizzi nel bosco delle Nocelle* (*Presl*); *Boschi di Caronia, di Capizzi, di Militello, di Francavilla, Monte Scuderi; Messina alla Casazza del Re* (*Arrosto*).

Aprili, Julio. ♃

Caules non semper basi stoloniferi, 1-1 ½ ped. alti,

solidi aut vix fistulosi, simplices vel corymboso-ramosi : *petala* alba, integra, 2-3-lin. longa : *pedicelli* apice subincrassati, semipollicares et ultra : *calycis* foliola albida.

Habitus *C. amarae*, sed robustior et antherae non purpureae ut in illa : etiam *C. uliginosae* quoad descriptionem affinis, cum qua associatur a Cl. *Spr.* in *s. veg. 2. p. 886*, sed foliolis integris ab illa diversa videtur. Iconem *Sturmii* cum dubio citavi, quia foliola radicalia in nostra integra, et flores albi non rosei. A *C. pratensi* certo distincta, pro qua confer iconem *Sturmii l. c. fasc. 8.*

3. *C.* GLAUCA. *Spr. s. veg. 2. p. 888. Dec. s. nat. 2. p. 266. Presl fl. sic. 1. p. 53.*

C. glaucescens glaberrima, siliquis erectis glabris, stylo tenui teretiusculo, petalis calyce majoribus (albis), foliis petiolatis pinnatis, foliolis oblongis obovatisque terminali trilobo, caule erecto vel patulo ramoso.

C. thalictroides. *Biv. cent. 2. p. 16*, et *Presl fl. sic. 1. p. 52*, non *All.* ex loco!

Ic. *Fl. sic. t. 324. Deless. ic. select. 2. t. 31.*

In arenosis elatioribus montosis; *Etna*; sed prope *Messina*, ubi ex *Presl*, non vidi.

Junio, Julio. ♃

Caules in fertilibus locis diffusi, et pedales; in sterilibus erecti, parce ramosi, pollicares : *foliola* subtus saepe rubentia : *antherae* albidae : *flores* fere magnitudine sequentis : *funiculi* umbilicales compressi, sed vix alati; et inde pro hoc charactere inter *Cardaminem* et *Pteroneurum* recentiorum media.

Icon *Deless.* non optima, quia siliquae nimis distantes, habitus plantae robustior, et a forma magis obvia nonnihil alienus. *C. carnosa Waldst* et *Kit.*

pl. rar. Hung. 2. t. 129, nunc *Pteroneurum carnosum*, *Dec. syst. nat. 2. p. 270*, habitu, foliis, floribus, siliquis et stylo convenit, sed foliolis omnibus integris, et siliquis pubescentibus aliena, secus ac opinatur Cl. *Trevir.* in *act. nat. cur. 18. p. 191*, ex *Spr. s. veg. 4. par. 2. p. 241*. Denique *C. maritima Portens. pl. dalm. t. 11*, ab hac nostra absque ullo dubio distincta, habitu, foliis, et quod potissimum loco natali; siquidem haec nostra nec in Calabria nec in Sicilia in demissis maritimis occurrit.

4. *C. GRAECA. Lin. sp. pl. 915*, excluso synonymo *Bocc. mus. t. 116.*

C. siliquis lanceolatis (latis) erectis glabris, stylo ancipiti obtusiusculo, foliis pinnatis glabris, foliolis obovato-cuneiformibus dentato-lobatis incisisque subpetiolatis subaequalibus, caule ramoso glabriusculo.
Pteroneurum graecum. *Dec. syst. nat. 2. p. 270. Reich. pl. crit. cent. 4. p. 69. Presl fl. sic. 1. p. 53.* excluso synonymo *Bocc. mus. l. c.*

Ic. *Lam. ill. t. 562. f. 2. Reich. l. c. t. 397. f. 581*, et *582* (sed, in hac siliquae pubescentes).
Nasturtium sylvestre, siliquosum, pinnato folio, Fumariae divisura, Sio minimo Alpini affinis. *Cup. panph. 1. t. 209.*
C. sicula, foliis Fumariae. *Bon. t. 57.*
Sio minimo Prosperi Alpini affinis, siliquis latis. *Bocc. sic. t. 44*, et *45.*

In umbrosis sylvaticis montosis; *Sagana, Busambra, Madonie, Etna, Mandanici, Boschi di Valdemone; Monte Gebbia presso Palazzo Adriano* (*Gasparrini*).

Martio, Aprili. ☉

Caules erecti, palmares, vel pedales; *ramis* erectis

vel patentibus, glabriusculis : *siliquae* patentes, 2-3-lin. latae, 1-1 ½ poll. longae, semper in Sicilia glabrae : *funiculi* umbilicales compressi, alati : *flores* albi ; *petalis* calyce duplo longioribus.

ARABIS.

Dec. syst. nat. 2. p. 213.

Cal. erectus, basi aequalis aut gibbus. *Stam.* libera, edentula. *Siliq.* linearis, stigmate subsessili coronata ; valvis planis, nervosis aut venosis. *Sem.* 1-seriata, ovalia aut orbicularia, compressa. (*Cotyl.* planae, accumbentes).

* *Seminibus haud marginatis.*

1. *A.* VERNA. *Dec. l. c. p. 215. Presl fl. sic. 1. p. 47.*
A. siliquis stigmate brevi subemarginato terminatis, pedicellis calyce hirsuto brevioribus, foliis pube ramosa hirsutis dentato-serratis, radicalibus oblongis vel oblongo-spathulatis in petiolum attenuatis, caulinis cordatis amplexicaulibus, caule erecto.
Hesperis verna. *Lin. sp. pl. 928. Ucria H. Pan. p. 279. Biv. cent. 1. p. 42.*
Ic. *Sibth. fl. gr. t. 641*, ex *prodr.*
Draba alpina, siliquosa, minor, purpurea, folio subrotundo, aspere serrato. *Cup. H. Cath. p. 66*, *panph. 2. t. 243. Bon. t. 64.*
Leucojum purpureum, Bellidis folio. *Barr. ic. 875*, et
L. minus rotundifolium, flore purpureo. *Barr. ic. 876.*
In herbidis apricis montosis ; *Palermo al Caputo*, *a Monte Cuccio*, *Sagana*, *Busambra*, *Pizzuta*,

Madonie, *Monte di Cammarata*, *di Trapani*, *Nicosia*, *Mistretta*, *Chiaromonte*, *Itala*, *Fiume di Nisi*: nec non in demissioribus; *Scicli*, *Modica*, *Spaccaforno*, *Ragusa*, *Cassaro*.

Martio, Aprili. ⊙

Caules simplices, vel ramosi, hispido-villosi: *racemi* corymbosi, demum elongati: *petala* purpurea, ungue albido: *siliquae* glabrae, erectae, cum *pedicello* continuae: *semina* oblonga, rufescentia: *pili* calycis et foliorum non semper tripartiti, sed ut plurimum furcati, nonnullis etiam simplicibus intermixtis in eadem planta, caulini vero fere omnes simplices.

2. *A.* ALBIDA. *Stev. Dec. s. nat. 2. p. 217. Spr. s. veg. 2. p. 899*, an cum synonymis? *Presl fl. sic. 1. p. 47.*

A. siliquis erecto-patulis glabris, petalis calyce duplo triploque longioribus patentibus, foliis dentatis cauleque adscendente pube molli ramosa cano-villosis subtomentosis, radicalibus oblongo-spathulatis, caulinis amplexicaulibus obtuse cordato-auriculatis.

A. alpina. *Biv. cent. 1. p. 19*, exclusis synonymis, praeter *Cup.* et *Bon.*

Draba alba, siliquosa. *Cup. H. Cath. p. 66*, et *supp. alt. p. 26.*

Ic. *Jacq. fil. ecl. 1. t. 71!*

A. caucasica. *Schrank H. Mon. t. 24.*

Drabae secundae Clusii icon. *Cup. panph. 1. t. 106*, et D. secundae Clusii exactior icon. *Cup. l. c. 2. t. 229.*

Leucojum vernum, perenne, album, majus. *Bon. t. 65.*

In herbidis, et saxosis umbrosis montosis.

Martio, Majo. ♃

Caules adscendentes, palmares, vel pedales, basi densius villosi: *folia* omnino albida, vel ex albi-

do-virentia; caulina superiora basi integra, dentibus acutis vel obtusiusculis: *petala* alba, illis *A. alpinae* majora, limbo obovato: *pedicelli* pilis patentibus pubescentes, demum glabriusculi, calycibus longiores: *semina* subrotunda, margine angustissimo concolore cincta, et inde inter hanc et sequentem sectionem species media.

3. *A. AURICULATA. Lam. dict. enc. 1. p. 219. Dec. s. nat. 2. p. 220. Spr. s. veg. 2. p. 889.*

A. siliquis erecto-patulis, petalis calyce subduplo longioribus cuneato-linearibus, foliis subdentatis ovalibus cauleque subramoso erecto subflexuoso pube ramosa hirsutis, inferioribus in petiolum attenuatis, caulinis obtuse cordato-auriculatis amplexicaulibus.

Ic. *Sturm fl. germ. p. 1. fasc. 43.*

A. recta. *Vill. delph. 3. t. 37.*

In herbosis, et muscosis rupibus montosis; *Busambra, Madonie.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules graciles, ut plurimum simplices, una cum racemo bipollicares, aut semipedales, subflexuosi: *folia* parva, 3-4- lin. lata, 4-6-lin. longa, saepius integra; caulina aliquando acutiuscula: *pedicelli* vix calyce longiores: *petala* alba, cuneato-linearia, non obovato-cuneata, ut in icone *Sturmii*: *siliquae* stigmate integro apiculatae, quae glabrae ut ex *Dec.*, aut pubescentes ut ex *Baugm. fl. trans. 2. p. 267*: *semina* oblonga, absque margine.

4. *A. HIRSUTA. Scop. carn. ed. 2. vol. 2. p. 30.*

A. siliquis strictis glabris, stigmate obtuso sessili, petalis spathulatis erecto-patulis, foliis integris dentatisve cauleque simplici pube ramosa vel simplice hirsutis, radicalibus obovato-oblongis in petiolum

attenuatis obtusis, caulinis amplexicaulibus sessilibus oblongo-linearibus acutiusculis.

Turritis hirsuta. *Ucria H. Pan. p. 279*, non *Lin.* ex loco.

Turrita Clusii. *Cast. H. Mess. p. 23.*

Ic. *Sturm fl. germ. p. 1. fasc. 45. Fl. dan. 1040. Jacq. ic. rar. 1. t. 126.*

b. auriculata; foliis cordato-sagittatis, auriculis rotundatis.

A. auriculata. *Bertol. amoen. it. p. 165. Presl fl. sic. 1. p. 48.*

Ic. *Sturm l. c.*

In umbrosis, ad muros vel in collibus ac rupibus calcareis demissis ac montosis; var. *b. Ferla, Cassaro.* Aprili, Majo. ♃

Folia radicalia integra vel dentata, 1-2-poll. longa, 3-10 lin. lata, punctis prominulis scabra: *caules* erecti, vel basi adscendentes: *racemi* simplices, et in fertilibus aliquando ramosi: *pedunculi* calycibus aequales: *semina* elliptico-oblonga, rufescentia, margine integra, non crenulata, uti ex *Scop. l. c.* Varietas *b.* a specie non dirimenda; equidem in iisdem plantis folia sagittata, et basi tantum rotundata vidi.

5. *A. THALIANA. Lin. sp. pl. 929. Biv. cent. 1. p. 20. Presl fl. sic. 1. p. 48.*

A. siliquis adscendentibus, stigmate obtuso sessili, petalis oblongis obtusis erectis (parvis), foliis pilosis subdentatis, radicalibus petiolatis, primordialibus ovato-oblongis, reliquis oblongo-lanceolatis, caulinis sessilibus lanceolatis (paucis), caule erecto gracili simplici ramosoque.

Drabula minima, alba, foliolis oblongulis, juxta terram in orbiculum compactis. *Cup. H. Cath. p. 67.*

Ic. *Sturm fl. germ. p. 1. f. 11. Fl. dan. 1106. Poll. palat. 2. p. 243. t. 4.*

Turritis vulgaris, ramosa. *Cup. panph. 2. t. 141. Raf. t. 43.*

Draba angustifolia, minima et media. *Barr. t. 269*, an et major *t. 270 ?*

In pascuis et collibus arenosis, in aggeribus, muris, ad vias in demissis vel montosis.

Martio, Junio. ⊙

Caulis inferne pilis simplicibus hirtus, superne glaber, solitarius, vel plures ex eadem radice, simplex vel ramosus: *folia* radicalia rosulata; ima ovata aut ovato-oblonga, reliqua oblongo-lanceolata; caulina pauca, sessilia, lanceolata, ovata: *flores* laxe racemosi, parvi, albi; *pedunculis* gracilibus, calyce longioribus: *siliquae* tenues, glabrae: *semina* flavicantia, fere orbicularia.

** *Semina ala membranacea cincta.*

6. *A. LONGISILIQUA. Presl del. Pr. p. 16*, et *Fl. sic. 1. p. 50. Spr. s. veg. 4. par. 2. p. 242.*

A. siliquis erectis subsecundis, stigmate obtuso sessili, petalis oblongo-cuneatis erecto-patentibus, foliis subdentatis cauleque adscendente simplici pube ramosa hirsutis, radicalibus oblongo-spathulatis in petiolum attenuatis, caulinis amplexicaulibus sessilibus oblongo-linearibus obtusis.

A. foliis obtusis pube furcata canescentibus, radicalibus oblongo-lanceolatis dentatis, caulinis ovato-lanceolatis sessilibus integris, pedicellis adpressis siliqua multoties brevioribus. *Presl l. c.*, et

A. purpurascens, foliis obtusis pilis furcatis scabris, radicalibus petiolatis lanceolato-oblongis sinuato-

dentatis, caulinis sessilibus lanceolatis dentatis, pedicellis calyce longioribus, siliquis erectis secundis. *Presl l. c?*

Draba siliquosa, hispida, foliis crassis, circa radicem Bellidis, flore ex purpureo-albo. *Cup. H. Cath. p. 67*, et

D. umbellata, foliosa, floribus rubentibus. *Cup. l. c. supp. alt. p. 26?*

Draba siliquosa, hispida, foliis crassis, circa radicem Bellidis, flore ex purpureo-albo. *Cup. H. Cath. p. 67.*

Ic. *Fl. sic. t. 325.*

Draba siliquosa, purpurea, hispida, foliis circa radicem Bellidis. *Cup. panph. 1. t. 125.*

Hesperis siliquosa, hirsuta, foliis Bellidis, floribus purpureo-albis. *Bon. t. 67.*

In herbidis subumbrosis montosis; *Monte Cuccio, Pizzuta, Busambra, Madonie.*

Aprili, Majo. ♃

Caules pedales, et ultra: *folia* sat raro sinuato-dentata, plus minus canescentia vel omnino virentia, rotundata vel obtusiuscula: *pedicelli* vix calyce longiores: *flores* purpurei, racemosi; *petalis* integris, vix lin. 1 ½ latis: *siliquae* glabrae, compressae, 2 poll. longae: *habitus* fere sequentis, a qua stigmate sessili obtuso potissimun distincta.

A. longisiliquam et *A. purpurascentem Presl l. c.*, a Cl. *Spr. l. c.* jam in unam speciem conjunctas, ejusdem plantae varietates esse mihi quoque visum est.

7. *A. COLLINA. Ten. fl. nap. prodr. p. 39. Spr. s. veg. 2. p. 893. Presl fl. sic. 1. p. 51. Dec. s. nat. 2. p. 241.*

A. siliquis erectis subsecundis, stylo brevi stigmate acutiusculo, petalorum limbo obovato patente, foliis pube stellata canescentibus, radicalibus oblongo-

spathulatis in petiolum attenuatis integris vel sinuato-dentatis, caulinis sessilibus lineari-oblongis subintegris caule adscendente.

Ic. *Ten. fl. neap. ined.*

Draba siliquosa, hispida, Bellidis folio inciso, flore albo. *Cup. panph. 2. t. 25 ?*

b. purpurascens ; caule magis folioso, foliis omnibus profundius dentatis, floribus ex albo-purpurascentibus.

Ic. Draba siliquosa hispida, foliis Bellidis, flore ex purpureo-albo. *Cup. panph. 3. t. 48 ?*

In calcareis vel arenosis umbrosis montosis, vel submontosis; *Palermo a S. Martino, Carini, Piana de' Greci, S. Giuseppe, Corleone, Busambra, Madonie, Monte di Cammarata, Monte Scuderi, Castrogiovanni, Etna al Milo, Nicosia, Troina, Mandanici, Contado di Modica; etc.* Varietas *b.* passim cum specie.

Februario, Aprili. ♃

Caules non bipollicares, uti ex *Presl l. c.*, sed saepius pedales : *folia* canescentia, vel demum virentia : *pedicelli* calyce sublongiores : *flores* albi in *a.*; *petalis* calyce duplo majoribus : *siliquae* compressae, glabrae, longitudine praecedentis, sed stylo terminatae; qui lin. longus, at omnino obliteratus in illa.

Varietas *b.* caule robustiore, foliis caulinis confertioribus et magis dentatis, floribusque purpureis differt ab *a.* Icones *Cup.* et *Bon.* cum dubio citavi, quia in illis caulis nimis erectus, et habitus parum alienus.

8. *A. TURRITA. Lin. sp. pl. 930. Ucria H. Pan. p. 279. Presl fl. sic. 1. p. 49.*

A. siliquis secundis decurvis margine incrassatis, stylo

*

brevi, petalis (ochroleucis) erecto-patentibus oblongo-linearibus, foliis cauleque simplici pubescentibus, radicalibus obovato-oblongis in petiolum attenuatis sinuato-dentatis, caulinis cordato-amplexicaulibus denticulatis ovato-lanceolatis acutis.

Ic. *Jacq. austr. t. 11. Sturm fl. germ. p. 1. fasc. 45.* Turritis major Plateau. *Clus. hist. 2. p. 126.*

In sylvaticis, et ad sepes umbrosas in montosis; *Boschi di Valdemone, Etna al Milo, a Bronte ec., Boschi del Cassaro e della Ferla: monte delle Rose* (*Gasparrini*).

Majo, Junio. ♃

Folia radicalia juniora pube ramosa molli subcanescentia; caulina fere glabrata: *pedicelli* calycibus aequales: *flores* parvi: *siliquae* enerviae, compressae, pubescentes, 4-5-poll. longae.

---

† 9. *A.* MADONIA. *Presl del. Prag. p. 15*, et *Fl. sic. 1. p. 49.*

A. foliis amplexicaulibus oblongo-lanceolatis dentatis ciliatis acutis, pedicellis calyce brevioribus, siliquis erectis (seminibus marginatis).

Ic. Eruca sylvestris minima, Bellidis folio. *Cup. panph. 2. t. 254. Bon. t. 89.*

In saxosis apricis cacuminis montis *Scalamadaggio*, Nebrodum.

Julio. ♃

Herba glabra... *folia* radicalia... oblongo-lanceolata, in petiolum latiusculum attenuata, acutiuscula, dentata; caulina remota, oblongo-lanceolata, acuminata: *racemus* pauciflorus..... : *siliquae* pol. 2 ½

longae, erectae, sublaterales, planae; valvis nervosis (ex *Presl*).

Icones *Cup.* et *Bon.* superius citatas potius ad *Sisymbrii* speciem pertinere puto.

† TURRITIS.

Gaert. de fruct. 2. p. 297. Dec. s. nat. 2. p. 211.

Cal. laxus. *Pet.* limbo oblongo. *Siliq.* linearis, stricta; valvis planis, nervosis. *Sem.* in quoque loculo 2-serialia. (*Cotyl.* planae, accumbentes).

† 1. *T.* GLABRA. *Lin. sp. pl. 930. Ucria H. Pan. p. 279. Presl fl. sic. 1. p. 46.*

T. foliis radicalibus dentatis pilosis, caulinis amplexicaulibus integerrimis glabris, siliquis strictissimis pedicello sextuplo longioribus.

Ic. *Lam. ill. gen. t. 563. f. 4. Fl. dan. 809.*

Turrita vulgatior. *Clus. hist. 2. p. 126.*

In pascuis apricis dumosis regionis collinae; *Palermo al Caputo* (*Presl*); *Cimina* (*Ucria*).

Aprili, Majo. ⊙ (*Presl*).

MATTHIOLA.

R. Brown. in *H. Kew. ed. 2. v. 4. p. 119. Dec. syst. nat. 2. p. 162.*

Cal. erectus, foliolis duobus basi saccatis. *Siliq.* teres, vel compressa, linearis. *Stig.* sessile, 2-lobum; lobis conniventibus, dorso incrassatis vel cornigeris. *Sem.* 1-serialia, subrotunda aut elliptica, compressa, (*Cotyl.* accumbentes).

1. *M.* RUPESTRIS. *Dec. l. c. p. 714.*

M. siliquis subcylindricis tomentosis eglandulosis, stigmatibus obtusis (saepe dorso breviter cornigeris), foliis lanceolatis utrinque acutis integerrimis incano-virentibus cauleque erecto ramoso basi suffruticoso subtomentosis.

Hesperis rupestris. *Raf. spec. delle scien. n. 2. p. 46.*

Ic. *Fl. sic. t. 326.*

Leucojum sylvestre, incanum, flore in purpura coeruleo. *Cup. panph. 2. t. 6.*

In rupibus calcareis submaritimis; *Palermo al Caputo, a Gallo, a Monte Peregrino, Bagheria, Termini, Carini, Castellammare, Sicilia meridionale, Catania.*

Februario, Aprili. ♄

Habitus omnino sequentis; sed *folia* utrinque acuta: *tomentum* incano-virescens: *siliquae* longiores (4-5-pollicares), aliquando subarcuatae: *stigmata* dorso saepius cornigera: *semina* in utrisque conformia: *flores* purpurascentes, aliquando albo-variegati.

M. incana, Presl fl. sic. 1. p. 39, ex loco et ex descriptione siliquarum (non vero foliorum) ad hanc speciem potius spectat.

2. *M.* INCANA. *Dec. s. nat. 2. p. 163.*

M. siliquis cylindricis demum compressis tomentosis eglandulosis, stigmatibus obtusis (non cornigeris), foliis lanceolatis obtusis integris tomentoso-incanis, caule basi suffruticoso erecto ramoso.

Cheiranthus incanus. *Lin. sp. pl. 924. Ucria H. Pan. p. 278.*

Leucojum incanum, majus. *Cup. H. Cath. p. 109.*

L. purpureum. *Cast. H. Mess. p. 13.*

Ic. *Sabb. hort. 4. t. 26.*

Leucojum album, et purpureum. *Matth. comm.* 2. *p.* 228.

In rupibus Siciliae septentrionalis; *da Tusa a Milazzo;* sed prope Panormum, ubi ex *Presl*, non vidi.

Februario, Aprili. ♄

Folia plus minus margine undulata, sat raro hinc inde obsolete dentata: *pedicelli* ut in praecedente erecto-patentes, 6-12-lin. longi: *siliquae* immaturae cylindricae, sed jam perfectae compressae, 2-3-pollicares.

3. *M.* UNDULATA. *Tin. cat. Hort. Reg. Pan. an.* 1827. *p.* 279.

M. glaberrima, siliquis eglandulosis compressis, foliis lineari-lanceolatis undulatis recurvis integris vel inaequaliter dentato-sinuatis, caule suffruticoso erecto ramoso.

Leucojum saxatile, foliis viridibus, multum longis, purpureo flore, molleculo, odorulo. *Cup. H. Cath. p.* 210.

Ic. *Fl. sic. t.* 327.

Leucojum saxatile, foliis viridibus multum longis, purpureo flore. *Cup. panph.* 2. *t.* 204.

In rupibus calcareis submontosis maritimis; *Monte Peregrino, Bagheria a Catalfano*, ec., *Sferracavallo, Carini, Cinisi.*

Martio, Aprili. ♄

Caules praecedentis graciliores: *folia* saepius angustiora, fere canaliculata: *flores* purpureo-violacei. Affinis *M. glabrae;* a qua differt, habitu, foliis angustioribus, ac undulatis.

4. *M.* SINUATA. *Dec. s. nat.* 2. *p.* 167. *Presl fl. sic.* 1. *p.* 40.

M. siliquis subcompressis glanduloso - muricatis to-

mentosis, foliis oblongo-linearibus obtusis canescentibus, inferioribus sinuatis cauleque erectiusculo herbaceo ramoso tomentosis.

Cheiranthus sinuatus. *Lin. sp. pl. 926.*

Leucojum maritimum purpureum, sinuato folio. *Cast. H. Mess. p. 13.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 640*, ex *prodr.*

Leucojum marinum. *Gesn. op. ed. Schmied. p. 122. t. 13. f. 111. A. D.*

L. maritimum, magnum, latifolium. *Bauh. hist. 2. p. 876*, quoad folia radicalia bona.

b. glabrata; siliquis, caule, pedunculisque glabris, tamen glanduloso-muricatis.

Ic. *Fl. sic. t. 328.*

In arenosis maritimis; var. *a. Trapani, Catania, Agosta* (*Presl*): var. *b. nella marina da Tusa a Vittoria per la parte di Capopassaro.*

Martio, Junio. ♃

Varietatem *a.* adhuc in Sicilia non vidi. In varietate *b. folia* magis albicantia, *tomentum* densius et *petala* latiora, quam in speciminibus neapolitanis varietatis *a. Pedicelli* non incrassati, 2-3-lin. nunquam excedentes: *flores* pallide purpurei, vespere odori: *siliquae* 1-pollicares, saepe apice attenuatae ac steriles: *glandulae* sessiles vel breviter pedicellatae, globosae, sparsae.

5. *M.* TRISTIS. *Dec. s. nat. 2. p. 172. Presl fl. sic. 1. p. 41.*

M. siliquis teretiusculis glandulosis tomentosis, stigmatibus dorso gibbis, petalis lineari-oblongis obtusis undulatis, foliis linearibus subintegris cauleque basi suffruticoso ramoso erecto tomentoso-canis.

Cheiranthus tristis. *Lin. sp. pl. 925.*

Ic. *Sturm fl. germ. p. 1. fasc. 22.*

Leucojum incanum, rupale, purpureum, angusto folio dentato, florum petalis crispis. *Cup. H. Cath. p. 110*, et *panph. 3. t. 62.*

L. minus, Lavandulae folio, obsoleto flore, angustifolium. *Bocc. mus t. 111. Barr. ic. 803.*

b. foliis dentato-pinnatifidis.

Cheiranthus tristis. *Jan. cat.* ex specim.

c. virescens; foliis cauleque virentibus glabratis, foliis dentatis.

Ic. *Fl. sic. t. 329.*

Leucojum purpureum, candidissimum, folio Lavandulae dentato. *Cup. panph. 1. t. 35 ?*

In rupibus calcareis, vel collibus apricis marnaceis; *Priolo, S. Catterina, Villarosa;* var. *b. Sagana, S. Martino, S. Anna, Monregale, Carini, Parco:* var. *c. lungo la strada da Carini a Sagana.*

Martio, Junio. ♄

6. *M.* CORONOPIFOLIA. *Dec. s. nat. 2. p. 173. Presl fl. sic. 1. p. 41.*

M. siliquis teretiusculis eglandulosis tomentosis breviter tricuspidatis, petalis lineari-oblongis obtusis subundulatis, foliis linearibus dentato-pinnatifidis cauleque basi suffruticoso ramoso erecto tomentoso-canis.

Cheiranthus coronopifolius. *Smith fl. graec. pr. 2. p. 25.*

Leucojum cruciferum, coronopifolio. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 54.*

Ic. *Fl. sic. t. 330. Sibth. fl. gr. t. 637*, ex *prodr.*

Leucojum montanum, crucigerum, Coronopifolio. *Bocc. mus. t. 111. f. 1-4.*

L. minus, purpureum, angustifolium, longiori et breviori folio, obsoleto flore. *Barr. ic. 999.*

b. integrifolia; siliquarum cuspidibus longioribus (lin. longis) incurvis stigmate sublongioribus , foliis integris vel subdentatis.

Cheiranthus affinis. *Jan. Cath.* ex specim.

C. tristis. *Ucria H. Cath. p. 278* , ex loco.

M. crucigera. *Dec. s. nat. 2. p. 177 !*

Ic. *Fl. sic. t. 331. f. 1.*

Leucojum minus , fruticans , purpureum , montanum, crucigerum. *Bocc. muss. t. 111.*

c. bicornis; siliquarum cuspidibus elongatis incurvis incrassatis stigmate longioribus , foliis sinuato-dentatis.

Cheiranthus bicornis. *Smith fl. gr. pr. 2. p. 26 ?*

Ic. *Fl. sic. t. 331. f. 2.*

In rupibus calcareis submaritimis vel montosis : var. *a. Bagheria , Parco , Cattolica* : var. *b.* copiose *a Caltanisetta , Giuliana , Castrogiovanni , Priolo , Madonie* : var. *c. Madonie.*

Majo , Junio. ♄

Tam huic quam praecedenti speciei characteres sequentes communes sunt : *tomentum* plus minus incanum , densum et longum : *caules* basi suffruticosi, ramosi , caespitosi ; *cauliculi* vero floriferi annotini, simplices vel ramosi , florum racemis terminati , palmares vel pedales , erecti aut adscendentes : *folia* linearia , 1-3-lin. lata , 1-3-poll. longa , in petiolum canaliculatum attenuata ; integerrima , hinc inde obtuse dentata , vel dentato-pinnatifida , plana aut canaliculata ; ramulorum juniorum in axillis fasciculata : *calycis foliola* 4 lin. longa , obtusa , tomentosa , aliquando apicem versus purpureo-colorata , margine plus minus scariosa , lineari-canaliculata , obtusa vel acumine brevi patente terminata : *flores*

semper vinoso-purpurei, uti ex *Bocc.*, nunquam in Sicilia sordide flavos vel viridi-rufescentes vidi; erecti, distantes; *petalorum laminis* 1 - 3 lin. latis, obtusis aut emarginatis, margine undulatis vel planiusculis, 5-8 lin. longis, basi subcoalitis: *pedicelli* crassi, brevissimi, vix ½ lin. longi: *siliquae* tomentosae, eglandulosae, 1-3 poll. longae, erecto-patentes, teretes, rectae vel incurvae: *semina* oblonga, subemarginata. Ideoque species inter se valde affines, et forsan nonnisi varietates; nam quoad siliquarum cuspides a stigmatibus dorso incrassatis in illa dorso cornigera itur; ita ut in iisdem locis nonnullae enumeratae varietates simul permixtae saepius occurrant. *M. tristis a.* cum *M. coronopifolia b.*, et *M. tristis b.* cum *M. coronopifolia a.*, quoad folia et habitum congruunt. *M. coronopifolia c.* quoad siliquarum descriptionem *Cheirantho bicorni* affinis, sed foliis differre videtur.

M. coronopifolia b. hispanica, *Dec. l. c.* a specie certe non differt, nam statura, et siliquarum longitudo variabiles sunt, ac praeterea siliquae nimis breves in icone Bocconiana depictae sunt. Quoad *Vaillantii* in *Bocconi* accusationem (confer *Dec. l. c.*), haud negandum illius iconem ab illa *Barr.* mutuatam et inde vitiatam adjectis siliquis alienae plantae; sed aliunde verum est in Nebrodibus occurrere varietatem *M. coronopifoliae* foliis integris et siliquis tricuspidatis instructam, ut in icone *Bocc. muss. t. 111* repraesentantur.

7. *M.* TRICUSPIDATA. *Dec. s. nat. 2. p. 175. Presl fl. sic. 1. p. 42.*

M. siliquis tomentosis eglandulosis tricuspidatis, cuspidibus acutis subaequalibus (floribus pallide pur-

pureis), foliis sinuato-pinnatifidis subintegrisve cauleque erectiusculo ramoso villoso-tomentosis incanis.

Cheiranthus tricuspidatus. *Lin. sp. pl. 926. Ucria H. Pan. p. 278.*

Leucojum maritimum, foliis et siliqua hirsutis, eaque in summo apicibus donata. *Cup. H. Cath. p. 110.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 639, ex prodr.*

Leucojum crucigerum, foliis pluribus ad nodos cinereis, seu incanis. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 54*, et *panph. 1. t. 144. Raf. t. 14. f. 2.*

L. crucigerum. *Camer. hort. t. 24.*

b. arcuatum ; siliquis recurvis, floribus ut in *a.* vel albis; tomento densiore albidiore.

L. maritimum, foliis et siliqua hirsutis, eaque in summo apicibus donata, flore candido. *Cup. H. Cath. p. 110.*

Ic. *Fl. sic. t. 332.*

In arenosis maritimis ubique; varietas *b. Palermo a Sferracavallo, Trapani, Sicilia meridionale :* varietas floribus albis, *Girgenti, e Trapani all' Isola del Ronciglio.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules 3-pollicares vel pedales, simplices aut ramosi; *ramis* erecto-patentibus vel patulis: *folia* obtusa, oblongo-spathulata aut oblonga, integra vel obiter obtuse dentata, vel sinuato-pinnatifida, lobulis patentibus obtusis; illa ramulorum juniorum saepe in axillis superiorum fasciculata videntur : *flores* pallide purpurascentes, sat raro albi : *siliquae* rectae vel recurvae, teretes, subsessiles; cuspidibus lateralibus horizontalibus, saepe longioribus, plus minus crassis ½ - 2- lin. longis, at retrorsis uti ex *Dec.*

l. c. p. 176 nimis raro occurrunt : *pubescentia* vel incana , vel incano-virescens et villoso-tomentosa.

Hesperis fasciculata , caule ramoso flexuoso , foliis fasciculatis sessilibus linearibus integris acutis incanis , siliquis subancipitibus apice 4-cuspidatis ; *Raf. Specch. delle Scienz. n. 11. p. 46* , ad quam auctor iconem *Cupani* adduxit , videtur hujus speciei varietas ; nam in loco a *Raf.* indicato nec amicissimus *Arrosto* nec ego aliam speciem praeter *M. tricuspidatam* invenimus ; in qua cum aliquando stigmata dehiscunt , dum siliquae jam perfectae evadunt , sic 4-cuspidatae fere in icone exhibentur , et ita illas descripsit Cl. *Raf. l. c.*

---

† 8. *M.* PATENS. *Presl fl. sic. 1. p. 40* , et *del. Prag. p. 17.*

M. caule diffuso ramoso herbaceo , foliis lanceolatis integerrimis tomentoso-incanis , siliquis patentibus teretibus tomentosis muricato-glandulosis.

Cheiranthus siculus. *Hort.*

In arenosis maritimis ; *Patti* , *Milazzo.*

Junio , Julio. ⊙

Praecedenti affinis. *Herba* pilis stellatis incano-tomentosa..... : *rami* patentissimi : *folia* 2-poll. longa , 3-4-lin. lata , petiolata , lanceolata , obtusa , plana, integerrima : *pedicelli* 1-2-lin. longi , patentes : *petala* vinoso-purpurea : *siliquae* 3-poll. longae , 1 ½ lin. , rectae , versus apicem glandulis sparsis pedicellatis minutis scabrae ; *stigmatibus* crassis acutiusculis erectis terminatae (*Presl*).

CHEIRANTHUS.

R. Brown. in *H. Kew. ed. 2. v. 4. p. 118.*
Dec. s. nat. 2. p. 178.

Cal. clausus, foliolis duobus oppositis basi saccatis. *Siliq.* linearis, teres vel anceps. *Styl.* brevissimus, aut subelongatus; *stigmate* capitato vel 2-fido, laciniis patentibus. *Sem.* 1-serialia, ovata, compressa. (*Cotyl.* accumbentes).

1. *C.* CHEIRI, *b. fruticulosus. Dec. s. nat. 2. p. 180.*

C. siliquis ancipitibus erectis, stigmatis laciniis recurvis, seminibus marginatis, foliis laccolatis acutis integris subtus pube simplici canescentibus, caule fruticuloso ramosissimo.

C. fruticulosus. *Lin. mant. 94.*

C. cheiri. *Ucria H. Pan. p. 278. Presl fl. sic. 1. p. 43.*

Leucojum luteum, vulgare. *Cup. H. Cath. p. 109. Cast. H. Mess. p. 13.*

Ic. *Engl. bot. t. 1934,* ex *Dec.*

Leucojum luteum, minus, fruticans. *Barr. ic. 1228,* mediocris.

Viola petraea, lutea. *Tab. ic. 688.*

In muris vetustis in elatioribus; *Castrogiovanni.*

Februario, Aprili. ♄

Caules palmares vel pedales; *rami* adscendentes, adulti foliorum cicatricibus tuberculati, juniores vero angulati : *folia* 6-lin ad 3 poll. longa, 2-4 lin. lata : *flores* lutei, odori : *siliquae* compresso-ancipites, pube simplici canescentes : *stylus* compressus, 1-2 - lin. longus : *semina* rufescentia, compressa, margine inferiore alata.

BARBAREA.

R. Brown. in *H. Kew. ed. 2. v. 4. p. 109.*
Dec. s. nat. 2. p. 205.

Cal. erectus, basi subaequalis. *Gland.* inter filamenta breviora et pistillum. *Siliq.* tetragono-anceps, valvis concavo-carinatis. *Sem.* 1-serialia. (*Cotyl.* accumbentes).

1. *B.* TAURICA. *Dec. s. nat. 2. p. 207.*

B. siliquis adscendentibus, racemis aphyllis, foliis radicalibus caulinisque inferioribus pinnato-lyratis, lobo terminali subrotundo (vel ovali), superioribus lyrato-pinnatifidis basi auriculatis lobo terminali irregulariter angulato-dentato, caule erecto.

B: arcuata. *Reich.* in *Spr. s. veg. 2. p. 894*, et in *Sturm fl. germ. p. 1. fasc. 43.*

B. vulgaris. *Presl fl. sic. 1. p. 44*, excl. synonymis.

Erysimum Barbarea. *Ucria H. Pan. p. 277*, non *Lin.*

Eruca latifolia lutea, seu Barbarea major. *Cup. H. cath. p. 69 !*

Barbarea. *Cast. H. Mess. p. 33.*

Eruca palustris, major, flore albo. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 28 ?*

Ic. *Sturm fl. germ. l. c.*

In uliginosis, et in aquosis submontosis vel demissis; *Noto Cassaro*, *Ferla*, *S. Michele.*

Aprili, Majo. ♂

Caules superne ramosi, aliquando bipedales; *folia* radicalia petiolata, caulina superiora amplexicaulia, ½ - 1 ½ poll. lata, 1 - 3 poll. longa; lobo terminali maximo, oblongo-elliptico, cuneato, obtuse angu-

lato-dentato, lateralibus linearibus : *pedicelli* erecto-patentes, graciles, 3-5 lin. longi : *flores* lutei; petalis rotundatis, stamina duplo superantibus : *siliquae* pollicem et ultra longae, una cum reliquis partibus undique glaberrimae, et laete virentes.

2. *B. SICULA. Presl del. Prag. 17*, et *Fl. sic. 1. p. 45*, excluso syn. *Bonanni.*

B. siliquis erecto-patentibus, racemis aphyllis, foliis pinnato-lyratis inferiorum lobo terminali cordato-ovato integro obtuso, superiorum oblongo-cuneato dentato, caule erecto.

Ic. *Fl. sic. t. 333.*

Eruca Barbarea dicta, Nasturtii folio, minor. *Cup. panph. 1. t. 182. Raf. t. 82. f. 2.*

Sisymbrium palustre, Barbarea dictum, minus, Nasturtii folio. *Bon. t. 166.*

In montosis ad rivulos, vel in humentibus uliginosis; *Madonie.*

Majo, Junio. ♂ et ♃

Herba glaberrima : *caules* palmares vel pedales, superne in ramos aliquot divisi : *folia* illis *B. praecocis* similia; inferiora longe petiolata, et aliquando ob lobos laterales obliteratos simplicia, vel interrupte pinnato-lyrata; superiora amplexicaulia, basi auriculata, lobis lateralibus linearibus patentibus : *pedicelli* erecto-patentes, incrassati, 1-2-lin. longi : *flores* pallide lutei : *stamina* petalis obtusis aequalia; *siliquae* 6-12- lin. longae, turgidae, *stylo* brevi subcapitato terminatae.

An *Nasturtium nebrodense Raf.* (vide sub *Nasturtio p. 232.*) hujus loci?, at descriptio laudati auctoris prorsus a *B. sicula* aliena.

3. *B.* BRACTEOSA. *Nob.*

B. siliquis erectis arcte adpressis, racemis bracteatis, foliis pinnato-lyratis, lobo terminali radicalium cordato-ovato integro, superiorum oblongo-cuneato, caule erecto.

Sisymbrium decipiens. *Guss.* in *act. soc. Borb.*

Ic. *Fl. sic. t. 334.*

Eruca, Barbarea dicta, minor, humilis, perennis, semine cinereo. *Cup. panph. 3. t. 141.*

In humentibus montosis; *Monregale a Sagana, Madonie, Capizzi, Bafia, Floresta, Monte di Mistretta, Boschi di Caronia.*

Aprili, Majo. ♃, et ♂

Caules palmares vel pedales, angulati, simplices vel prope basim ramosi: *folia* et *flores* omnino praecedentis: *bracteae* pedicello longiores, inferiores lyrato-pinnatifidae, foliis conformes; superiores integrae, oblongae: *pedicelli* sub anthesi vix lin. longi, calyce breviores, graciles; in fructu parum longiores, et incrassati: *calycis* foliola linearia, virentia, petalis duplo breviora: *racemi* terminales: *flores flavi*, supremi aliquando ebracteati: *siliquae* 6-12 lin. longae, stylo brevi acuto terminatae, racemorum axi arctae adpressae, ut plurimum confertae, crassiusculae ut in praecedente, et uti reliquae partes glaberrimae.

---

† 4. *B.* HUMILIS. *Presl fl. sic. 1. p. 45.*

B. foliis radicalibus et inferioribus pinnati-partito-lyratis, lobo terminali cordato, superioribus obovatis incisis (racemis ebracteatis), pedicellis siliquisque patentibus.

In humidiusculis regionis collinae, *Cefalù.*
Majo. ♃ (*Presl*).
Affinis *B. tauricae*, sed foliis et directione siliquarum diversa (*Presl*).

E R Y S I M U M.

Spr. s. veg. 2. p. 849. n. 2322.

Cal. clausus vel laxiusculus, basi subaequalis. *Siliq.* tetragona. *Styl.* elongatus, aut brevis; *stigmatibus* duobus parvulis. *Sem.* ovata aut oblonga, immarginata, 1-serialia. (*Cotyl.* incumbentes).

1. *E.* LONGIFOLIUM. *Dec. s. nat. 2. p. 504.*

E. siliquis semipatentibus crassis, stylo-brevi, stigmate obtuso crassiusculo, petalorum laminis obovato-oblongis, unguibus calyce canescente flavescente longioribus, foliis lanceolato-linearibus subrepando-obsolete dentatis, caule erecto firmo subterete, pube simplici adpressa.

E. grandiflorum. *Desf. atl. 2. p. 85.*

E. virgatum. *Jan. cat. p. 10*, ex specim. exsic.

Sinapi umbellatum, luteum, catholicense, Keiri lutei folio modice dentato. *Cup. H. Cath. p. 201*

Ic. *F. sic. t. 335.*

Hesperis umbellata, Keiri lutei folio modice dentato. *Bon. t. 53.*

b. stylo graciliore, siliquis erectioribus glabrioribus.

In aridis calcareis demissis ac in muris, non vero in montosis: var. *a Cattolica, Cammarata, Aragona:* var. *b. Palermo alla Grazia, ed a Chiarandà.*

Aprili, Majo. ♂

Caule basis simplices, apice aliquando ramosi, diame-

tro 2-3- lineari : *folia* 1-4 lin. lata, laete virentia : *petala* pallide lutescentia, vix 2 lin. lata, sed calycibus duplo longiora : *pedicelli* crassi, semipatentes, 1-2 lin. longi : *siliquae* 2-3-pollicares; *stylo* vix 2 lin. longo ; *stigmate* subbilobo, demum evanido.

Differt a descriptione *Desf.* caulibus non striatis et siliquarum pubescentia, quae semper adpressa, non villis erectis immixtis : a sequente loco natali, petalis et siliquarum characteribus. Var : *b* ulterius examinanda.

Iconem *Bon.* potius ad hanc speciem quam ad *Iberidem umbellatam* spectare mihi visum est, sub qua citatur a *Preslio* in *fl. sic. 1. p. 65.*

2. *E.* LANCEOLATUM, *a. majus. Dec. s. nat. 2. p. 502. Presl fl. sic. 1. p. 77.*

E. siliquis erectis canescentibus, stylo brevi (1. lin. longo), stigmate obtuse bilobo, petalorum laminis orbiculato-obovatis, unguibus calyce canescente (virescente) longioribus, foliis lineari-lanceolatis inferioribus dentatis, caule erecto gracili angulato ramoso, pube simplicissima adpressa canescente.

E. cheiranthoides. *Lin. sp. pl. 923.*

E. squarrosum. *Jan. cat. p. 10,* ex specim. exsic :

Ic. Cheiranthus erysimoides. *Jacq. austr. t. 74.*

E. cheiranthus, *b. Clusianum. Reich. pl. crit. cent. 2. t. 147. f. 275?*

Leucojum sylvestre. *Clus. hist. 1. p. 299?*

b. minus. Dec. l. c.; caule gracili humile adscendente, foliis linearibus integris.

Ic. E. cheiranthus *pumilum. Reich. l. c. f. 274,* optima quoad habitum, sed folia nimis lata.

Sinapi pumilum, Lavandulaefolio, aliquo dentato, pallido flore. *Cup. panph. 1. t. 16.*

S. luteum, Lavandulae folio canescente. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 83*, et *panph. 1. t. 11.*
Hesperis lutea, Lavandulae folio canescente integro. *Bon. t. 78.*
Sinapi alpinum, luteum, dentato Lavandulae folio incano. *Cup. H. Cath. p. 201*, et *panph. 2. t. 64.*
Hesperis lutea, Lavandulae folio canescente. *Bon. t. 56.*

In aridis calcareis demissis, vel montosis: var. a. *Monte de' Cani*, *Madonie*, *Busambra*, *Floresta*, *Etna*, *Monte Scuderi*, *Cesarò*, ec. *Quisquina* (*Gasparrini*): var. *b.* in iisdem locis, sed in elatioribus.

Aprili, Junio. ♂ vel ♃

In *a. caules* erecti, sesquipedales, angulati: *folia* latiora, longiora, nam aliquando 2-pollicaria: in *b. caules* fere semper adscendentes, graciles, diametro lineari: *folia* vix 1 lin. lata: *siliquae* et *pedicelli* graciliores: in utrisque caules, calyces, et folia pilis simplicibus adpressis tecta.

Icon *Jacq.* speciem praecedentem quoad habitum exacte refert. Illae *Reich.*, et *Clusii* foliis nimis latis recedunt, sed siliquis et stigmate exacte conveniunt. Utraeque varietates a descriptione *Lin.* in *fl. svec. 2. n. 603*, ob calycem nec glabrum nec omnino virentem et stigma non ad basim usque bilobum discrepant; illa vero Cl. *Bertol.* in *am. it. p. 386*, fere in omnibus cum nostris plantis convenit.

3. *E. ALLIARIA. Lin. sp. pl. 922. Ucria H. Pan. p. 277.*

E. siliquis erectis subtetraedris pedicello incrassato multo longioribus, stylo brevissimo, calycibus patulis, foliis glabris petiolatis cordatis, radicalibus reniformibus crenatis, caulinis ovatis sinuato-dentatis, caule erecto puberulo.

Alliaria officinalis. *Dec. s. veg. 2. p. 489. Presl fl. sic. 1. p. 75.*

Hesperis Allium redolens. *Cup. H. Cath. p. 24.*

Alliaria. *Cast. H. Mess. p. 2.*

Ic. *Bull. herb. t. 338. Fl. dan. t. 935.*

Alliaria. *Dod. pemp. 686,* mala. *Fuchs. hist. p. 104.*

b. foliis altius incisis, superioribus acuminatis, caule glabro. *Dec. l. c.*

In sylvis et nemoribus; *Madonie, Boschi di Caronia, e di Valdemone, vallate della Ferla, del Cassaro, di Biscari;* var. *b. Ficuzza.*

Majo, Junio. ♃

Varietas a. in Sicilia magis obvia: *folia* radicalia in *b.* aliquando diametro 5-pollicari: *flores* albi: *siliquae* 2-pollicares; *stigmate* depresso: *racemi* terminales, elongati.

Herba et semina trita *Allium* redolent. Icones *Bull* et *Fl. dan.* potius ad var. *b.* referendae sunt.

---

† 4. *E.* SICULUM. *Spr. Ent. 3. p. 51,* et *s. veg. 2. p. 908. Dec. prodr. 1. p. 196. Presl fl. sic. 1. p. 76.*

E. siliquis tetragono-ancipitibus incanis stylo brevioribus calyce tectis, foliis lineari-lanceolatis glabris integerrimis.

In Sicilia. ♂ (*Spr.*)

Medium inter E. *siliculosum* et *E. sessiliflorum Brown;* ab hoc abunde differt foliis angustissimis glabriusculis, licet sub lente pubes adpressa conspiciatur, floribus aureis breviter pedicellatis, nec sulphureis sessilibus: ab *E. siliculoso* calyce usque ad matu-

ritatem siliquarum persistente, siliquis prismaticis incano-sericeis (*Spr. l. c.*).

† 5. *E.* CHEIRANTHOIDES. *Lin. sp. pl. 923. Presl fl. sic. 1. p. 77.*

E. foliis lanceolatis integris scabriusculis, siliquis erecto-patulis pedicello duplo triplove longioribus, stigmate parvo sessili.

E. parviflorum. *Pers. syn. 2. p. 199.*

Ic. *Jacq. austr. t. 23. Fl. dan. 731, et 923.*

Thlaspi umbellatum luteum, Keiri lutei folio parum dentato. *Cup. panph. 2. t. 127. Bon. t. 62* (ex *Bertol.* in *lucubr. p. 18.*).

Myagro similis planta, siliquis longis. *Bauh. hist. 3. p. 894.*

In ruderatis, et in marginibus viarum; *Palermo, Messina*, ec.

Floret aestate. ⊙ (*Presl*).

Folia rarissime dentibus minutis distantibus instructa: *flores* parvi, lutei: *siliquae* 6-12 lin. longae: *pedicelli* 3-4 lin. longi (*Presl*).

† 6. *E.* GLABRUM. *Presl fl. sic. 1. p. 76.*

E. siliquis ancipitibus erectis, styli longitudine latitudinem siliquae excedente, pedicellis calycis longitudine, foliis lanceolatis basi sinuato-dentatis.

Sinapis tetraedra. *Presl del. Prag. p. 19.*

In regione collina in arvis maritimis; *Messina.*

Julio. ⊙ (*Presl*).

Pedicelli erecti, fere lin. longi: *calix* patens: *petala* pallide lutea, unguibus calyce brevioribus, *siliquae* 8-10 lin. longae, erectae, ancipiti-compressae, subtorulosae, 1-lin. latae; *stylus* 2 lin. longus, *stigmate* bilobo (*Presl*).

Ab *E. cuspidato* hanc speciem non differre putat Cl. *Spr.* in *s. veg. 4. par. 2. p. 243.*

† 7. *E.* CRASSISTYLUM. *Presl fl. sic. 1. p. 77.*

E. foliis linearibus integris canaliculatis pube bipartita adpressa canescentibus, unguibus calyce longioribus, laminis obovato-oblongis, pedicellis patentibus calyce brevioribus, siliquis rectis stylo brevi angustioribus.

In apricis siccis collibus regionis collinae; *fra Messina e Taormina.*

Julio. ♂ (*Presl*).

Pedicelli 3 lin. longi, apice incrassati, patentes: *siliquae* erectae, canescentes, sesquipollicares; *stylus* lin. longus, siliqua crassior; *stigma* subbilobum: *caule* et *foliis* accedit ad *E. angustifolium*, *floribus* ad *E. canescens*, ab utraque specie tamen diversum (*Presl*).

Cum *E. canescente* associatur a Cl. *Spr. l. c.*; tamen an diversum ab *E. longifolio*?

† 8. *E.* BONANNIANUM. *Presl fl. sic. 1. p. 78.*

E. foliis lineari-oblongis integris, caulibus adscendentibus, unguibus calyce multo longioribus, laminis obovatis, siliquis erectis, stylo longiusculo.

In apricis saxosis regionis *Fagi*; *Madonie.*

Junio. ♃ (*Presl*).

Racemi breves, post anthesim parum elongati: *pedicelli* 2-lin. longi, patentes: *flores* flavi *E. lanceolato* majores: *calyx* 4-lin. longus: *petalorum* ungues calyce dimidio longiores, limbi obovati: *siliquae* erectae, canescentes, rectae, strictae, tetragonae, 18 lin. longae: *stylus* siliqua tenuior, teres, glaber, rubescens, 1 ½ lin. longus; *stigmate* emarginato. Habitus *Cheiranthi ochroleuci*, sed genere differt. Affine

E. rhaetico, sed duratione, petalorum unguibus, stylis siliquarum diversum; cum *E. canescente* vel *E. lanceolato* non confundendum (*Presl*).

Ad *E. helveticum Dec.* hanc speciem refert Cl. *Spr. l.c.*

† 9. *E. PERFOLIATUM. Crantz. Dec. s. nat. 2. p. 508.*

E. foliis obtusis, radicalibus obovatis, siliquae (tetragonae) faciebus enerviis.

Coringia orientalis. *Presl fl. sic. 1. p. 79.*

Brassica orientalis. *Lin. sp. pl. 931.*

Ic. B. orientalis. *Jacq. austr. t. 282.*

B. campestris 1. *Clus. hist. 2. p. 127.*

In arvis, et inter segetes regionis collinae.

Floret aestate. ⊙ (*Presl*).

Flores albi, exsiccati pallide ochroleuci: *siliquarum* valvae enerviae (*Presl*).

† 10. *E. AUSTRIACUM. Dec. l. c. p. 509.*

E. foliis obtusis, radicalibus obovatis, siliquae faciebus nervis elevatis striatis.

Coringia austriaca. *Presl fl. sic. 1. p. 79.*

Ic. Brassica austriaca. *Jacq. austr. t. 283.*

In arvis asperis, et inter segetes.

Floret aestate. ⊙ (*Presl*).

Differt a priore *floribus* paullo minoribus flavis; *siliquis* erectis; valvis praeter angulum carinalem lateribus utrinque stria elevata distinctis (*Presl*).

MALCOMIA.

Brown. in *H. Kew. ed. 2. v. 4. p. 121.*
Dec. s. nat. 2. p. 438.

Cal. clausus, basi 2-gibbus vel subaequalis. *Siliq.* teres; *stigmatibus* duobus, arctissime in unicum acutum aut

obtusum coadunatis terminatae. *Sem.* ovata, 2-serialia, immarginata. (*Cotyl.* planae, incumbentes).

1. *M.* PARVIFLORA. *Dec. s. nat. 2. p. 442. Presl fl. sic. 1. p. 71.*

M. siliquis gracilibus erecto-patulis, stigmate obtuso, pedicellis demum calycem subexcedentibus, foliis lineari-oblongis obtusis subintegris siliquis cauleque ramoso pube tomentoso-stellata cinerea obductis.

Hesperis parviflora. *Dec. fl. fr. ed. 3. v. 4. p. 654. Lois. fl. gall. p. 414.*

H. ramosissima. *Biv. cent. 2. p. 29!* excl. synonymis. *Guss. cat. H. Reg.* in *Bocc. p. 31! Presl fl. sic. 1. p. 72* ex loco, sed exclusis syn. praeter *Biv.*

Ic. *Dec. ic. pl. Gall. rar. t. 35. Loisl. l. c. t. 11.*

In arenosis maritimis; *Milazzo*, et praeterea ubique in litoribus Siciliae orientalis ac meridionalis.

Martio, Majo. ⊙

Caules erecti vel adscendentes, 3-pollicares vel semipedales, graciles, saepius paniculati: *folia* 1-2 lin. lata, 6-10 lin. longa, integerrima vel aliquando radicalia repando-sinuata: *racemi* terminales: *pedunculi* 1 ½ - 2 lin. longi, erecto-patentes: *flores* parvi, violacei, petalis 2 lin. longis, vix lin. latis: *siliquae* pollicem longae, teretes, subtorulosae: *stigma* 1 lin. longum, obtusum, at certe duo in unicum arctissime coadunata.

Quamvis tam in icone *Dec.* quam in illa *Lois.* siliquae stigmatibus acutis terminatae repraesentantur, et pari modo a nonnullis auctoribus describantur; tamen certe obtusae sunt, ut ex descriptione *Dec.* in *fl. fr. l. c.*, ac uti in speciminibus corsicis quoque video. Praeterea saepe *stigma* etiam in siliquis jam perfectis,

ex duobus simul arcte adpressis constans observatur. Denique icon *Hesperis ramosissimae Desf. atl.* 2. *t.* 161, et specimina ipsius herbarii nonnullis plantis siculis simillima, sed stylis in siliqua jam perfecta apice semper divaricatis diversa sunt.

---

† 2. *M.* AFRICANA. *Dec. s. nat.* 2. *p.* 439. *Presl fl. sic.* 1. *p.* 70.

M. caule ramoso diffuso, foliis lanceolatis subdentatis, pube 2-4- partita, pedicellis calyce persistente brevioribus, siliquis scabris.

Hesperis africana. *Lin. sp. pl.* 928.

Ic. Leucojum gallicum, folio Halimi. *Bocc. sic. p.* 77. *t.* 42. *f.* 1.

In agris arenosis regionis collinae; *presso Trapani*, sed rara.

Majo, Junio. ⊙ (*Presl, Bocc.*).

† 3. *M.* LITOREA. *Dec. l. c. p.* 443. *Presl l. c. p.* 71.

M. caule multiplici erecto, foliis lanceolato-linearibus obtusis integris tomento brevissimo stellato canis, pedicellis calyce brevioribus, siliquis canis stylo subulato terminatis.

Cheiranthus litoreus. *Lin. sp. pl.* 925.

Ic. Leucojum maritimum, minus. *Clus. hist.* 1. *p.* 298. *f.* 2.

In arenosis maritimis; *Augusta*, etc.

Junio, Augusto. ⊙ (*Presl*).

HESPERIS.

Brown. in *H. Kew. ed. 2. v. 4. p. 122.*
Dec. s. nat. 2. p. 446.

Cal. clausus, 2-saccatus. *Gland.* virides, subannulatae, ad basim staminum lateralium. *Siliq.* stricta, subtetragona, aut compressa. *Stigm.* duo, erecta, sessilia, conniventia. *Sem.* oblonga, pendula, 1-serialia. (*Cotyl.* planae, incumbentes).

1. *H.* LACINIATA. *All. ped. 1. p. 271. n. 985. Will. sp. pl. 3. p. 530. Dec. s. nat. 2. p. 448.*

H. pedicellis calyce brevioribus, petalis obovato-oblongis, foliis villosis ciliatis, radicalibus caulinisque infimis petiolatis oblongis inciso-lyratis, supremis sessilibus ovato-oblongis integris dentatisque, caule erecto hispido-villoso apice ramoso.

Leucojum Madoniense, villoso caule, diluto purpureo flore, Blattariae folio. *Cup. H. Cath. p. 110.*

H. tristis. *Presl fl. sic. 1. p. 72,* exclusis. synon.

Ic. *All. ped. t. 82. f. 1,* mediocris.

Leucojum purpureum, villosum, Blattariae folio. *Cup. panph. 2. t. 207.*

In glareosis apricis elatioribus montosis; *Madonie a Pizzo della colma grande verso il S. O., ed a Talavedda.*

Majo, Junio. ♃

Caules 1-2-pedales, plures saepe ex eadem radice, setulis copiosis albidis simplicibus vel furcatis, reflexis vel raro patentibus plus minus hispido-villosi: *folia* laete virentia, adscendendo sessilia, obtusa, acuta vel acuminata, plus minus villosa, superiora basi profun-

dius acute dentata, et sat raro una cum radicalibus obovato-oblonga: *racemi* terminales, ebracteati: *pedicelli* 2-4-lin. longi, crassiusculi, erecto-patentes: *flores* purpurascentes: *calyces* purpureo-colorati: *siliquae* 2-3- pollicares, erecto-patentes, rectae aut recurvae, subtorulosae, villosae, *stigmatibus* duobus demum subdivergentibus terminatae: *semina* matura non vidi. Passim inter pubescentiam glandulae glutinosae undique intermixtae sunt.

Specimina a Cl. *Balbis* communicata, nec non illa herb. Cl. *Dec.* differunt a nostra, glabritie majore, foliis caulinis supremis basi magis attenuatis, dentibus acutioribus ac profundioribus.

SISYMBRIUM.

Dec. s. nat. 2. p. 458.

Cal. basi aequalis, clausus vel patens. *Siliq.* sessilis, teretiuscula vel subangulata, valvis concavis. *Styl.* vix ullus. *Sem.* ovata aut oblonga, 1-serialia. (*Cotyl.* planae, incumbentes, interdum obliquae).

1. *S.* POLYCERATION. *Lin. sp. pl. 918. Ucria H. Pan. p. 276. Presl fl. sic. 1. p. 74.*

S. siliquis axillaribus confertim racemosis erectis glabris brevissime pedicellatis subternis, foliis radicalibus sinuato-runcinatis, lobis acutis dentatis, superioribus repando-dentatis cauleque erecto basi multiplici glabris.

Erysimum polyceration, vel corniculatum. *Cup. H. Cath. p. 71.*

E. corniculatum. *Cast. H. Mess. p. 37.*

Ic. *Jacq. H. Vind. 1. t. 79.*

Irio alter. *Matth. comm. 1. p. 524.*

Saxifraga aurea Lobelii. *Dalech. hist. p. 1114. f. 3;* non vero Saxifraga romanorum. *Dalech. l. c. f. 2* , uti ex *Dec. s. veg. 2. p. 479 ;* nam haec icon ad *Chrysosplenium oppositifolium* spectat.

In ruderatis , secus vias ubique.

Aprili , Majo. ⊙

Flores parvi, flavi: *pedunculi* brevissimi, semilineares, incrassati: *siliquae* teretiusculae, rectae vel incurvae, *stylo* brevi , crassiusculo terminatae ; *stigmate* subbilobo : *semina* apud nos non fusca , sed pallide-rufescentia ac ovata.

2. *S.* OFFICINALE. *Dec. s. nat. 2. p. 459. Presl fl. sic. 1. p. 73.*

S. siliquis sessilibus rachi adpressis subulatis villosis , foliis runcinatis cauleque erecto ramoso sparse pilosis.

Erysimum officinale. *Lin. sp pl. 922. Ucria H. Pan. p. 277.*

E. vulgare. *Cup. H. Cath. p. 71.*

Erysimum. *Cast. H. Mess. p. 37.*

Ic. E. officinale. *Bull. herb. t. 259. Sturm fl. germ. p. 1. f. 5.*

E. irio, primum. *Tabern. ic. 448.*

b. lejocarpum ; siliquis glabris. *Dec. l. c.*

In ruderatis, ad vias ubique.

Aprili, Majo. ♃ vel ♂

Caules stricti ; *ramis* patentibus , arcuatis : *folia* radicalia et caulina inferiora potius runcinato-lyrata , lobis lateralibus rectangulis, irregulariter dentatis ; terminali subrotundo, irregulariter dentato-crenato ; caulina superiora exacte runcinata , lobo terminali oblongo: *racemi* spiciformes, demum elongati: *flores* lutei, minimi; *petalis* linearibus, integris, obtusis, calyce clauso longioribus : *siliquae* 4-7 lin. longae ;

stylo brevissimo. Varietas *b.* nonnisi siliquarum pubescentia a specie differt, tamen cultura constans.

3. *S.* IRIO. *Lin. sp. pl. 921. Ucria H. Pan. p. 277. Presl fl. sic. 1. p. 73.*

S. glaberrimum, siliquis gracilibus calyceque erecto-patentibus, foliis runcinatis, lobis oblongis dentatis terminali in superioribus elongato, caule erecto ramoso.

Erysimum latifolium, majus, glabrum. *Cup. H. Cath. p. 71.*

Ic. *Jacq. austr. t. 322.*

Irio laevis, apulus, Erucae folio. *Columm. ecphr. 1. t. 265.*

In ruderatis, ad muros.

Februario, Aprili. ⊙

Caules erecti, stricti: *folia* runcinato-partita, lobis profunde dentatis: *pedicelli* graciles, aliquando pubescentes: *racemi* erecti, demum elongati: *flores* lutei, parvi: *stigma* subsessile, globosum.

4. *S.* BURSIFOLIUM. *Lin. sp. pl. 918. Presl fl. sic. 1. p. 74,* excluso syn. *Bonanni.*

S. glaberrimum siliquis compressis semi-patentibus, stylo brevi obtusiusculo (floribus albis), foliis pinnatifido-lyratis, caule erecto folioso.

Hesperis dentata. *Lin. sp. pl. 928. Ucria H. Pan. p. 279.*

Draba palustris, siliquosa, major, alpina, Bursae pastoris foliis. *Cup. H. Cath. p. 67,* et

D. Bursae pastoris folio laciniato, nitide virente. *Cup. l. c.* ex *Dec.*, qui ex autopsia herbarii *Vaill.* cum! sub hac specie synonymon hoc trahit.

Ic. *Dill. elth. 179. t. 148. f. 177;* at siliquae nimis latae.

Draba siliquosa, major, alba, Bursae pastoris folio. *Cup. panph.* 2. *t.* 243.

Hesperis palustris, alba, Bursae pastoris folio profunde inciso. *Bon. t.* 64.

In humidis, et inundatis montosis vel submontosis (non in agris arenosis apricis vineisque uti ex *Presl*); *Amorosa al sud di Busambra, Randazzo, Bronte, Maniaci, presso il fiume Giarretta fra Catania ed Agosta; Madonie* (*Ucria*, et *Presl*).

Aprili, Majo. ⊙

Caules 3-pollicares vel pedales, simplices aut ramosi *folia* pinnato-lyrata, sat raro pectinato-dentata; lobis lineari-oblongis, obtusis, subintegris; terminali majore, integro vel irregulariter dentato-sinuato: *pedunculi* breves, crassi, siliquae latitudinem fere aequantes, 1-1 $\frac{1}{2}$ lin. longi: *racemi* demum elongati, subflexuosi: *flores* albi, parvi; *petalis* vix calycem excedentibus: *siliquae* 1 $\frac{1}{2}$ -3 poll. longae, rectae; *stylo* vix lin. longo.

---

† 5. *S.* SOPHIA. *Lin. sp. pl.* 920. *Ucria H. Pan. p.* 276. *Presl fl. sic.* 1. *p.* 74.

S. foliis decomposito-pinnati-sectis, lobulis linearibus acutis pubescentibus, pedicellis calyce quadruplo longioribus, petalis calyce minoribus, siliquis teretibus, stigmate truncato sessili.

Nasturtium sylvestre, tenuissime divisum. *Cup. H. Cath. p.* 151; sed minime uti species Siciliae indigena refertur a *Cup.*

Ic. *Fl. dan.* 528.

Sophia chirurgorum. *Lob. ic.* 738. *f.* 1.

In ruderatis, muris, secus vias.
Floret aestate. ⊙ (*Presl* et *Ucria*).

DIPLOTAXIS.

Dec. s. nat. 2. p. 628.

Cal. laxus, basi aequalis. *Siliq.* lineares, compressae, valvis planiusculis, nervo medio instructis. *Styl.* conicus, brevissimus vel nullus, rarissime 1-2-spermus. *Sem.* ovata, parva, 2-serialia. (*Cotyl.* conduplicatae).

1. *D.* CRASSIFOLIA. *Dec. s. nat. 2. p. 629. Presl fl. sic. 1. p. 101.*

D. siliquis pedunculatis stipitatisque pendulis obtusis, foliis cuneiformi-oblongis irregulariter inciso-dentatis fere omnibus glabris, caulibus basi suffruticosis erectis adscendentibusque.

Sisymbrium pendulum. *Guss. cat. H. R. in Bocc. p. 59*, non *Desf.*, et inde

Diplotaxis pendula. *Presl fl. sic. 1. p. 102.*

Sinapis crassifolia. *Raf. carat. p. 78.*

Brassica petraea, Erucae sylvestris folio, lutea. *Cup. H. Cath. p 32.*

Ic. *Fl. sic. t. 336.*

Brassica petraea, Erucae facie, Daturae incisura. *Cup. panph. 2. t. 111. Bon. t. 73.*

Eruca hirsuta, Bellidis sinuato folio. *Bocc. mus. p. 138. t. 90 !*

In rupibus gypsaceis Siciliae meridionalis, non in arenosis (*Presl*); *Cammarata*, *Sutera*, *Girgenti*, *Sciacca*, *Cattolica*, *Montallegro*, *Regalmuto*, *Alicata*, *Delia*, *Summatino*, *S. Cataldo*, *Castrogio-*

vanni, *Vallelonga al Cuozzo di Miceli*, *Leonforte*, *Mineo*, *Priolo*; *Aci* (*Bocc.*).

Aprili, Majo. ♄, non ⊙ (*Presl*).

Caules pedales vel 3-pedales, simplices aut ramosi, superne glaberrimi, sed basim versus setulis albidis rigidis et fere pungentibus obsiti: *folia* crassiuscula, intense vel pallide virentia, glaberrima aut hinc inde setulis sparsa ac subciliata, subtus ad rachidem et petiolos praesertim hirsuta, adscendendo glabriora ac angustiora, inciso-dentata vel sinuato-dentata, $\frac{1}{2}$-1 poll. lata: *racemi* paniculati, elongati, aliquando apice nutantes: *pedunculi* glaberrimi, 4-7 lin. longi, graciles, demum saepe violacei: *flores* lutei; *petalis* calyce pallide flavescente ac villoso duplo longioribus: *siliquae* stipite 1-1-$\frac{1}{2}$lin. longo pedicellatae, lin. 1-2 latae, 10-14 lin. longae, glaberrimae, ob *stigma* sessile et obtuse emarginatum fere apice truncatae, saepe secundae.

Folia aliquando ita setulis hispida ad margines sunt, ut illas *D. pendulae* aemulantur; hinc maxima inter has species affinitas, tamen habitus earum alienus, ut videtur in icone *Desf. atl. 2. t. 156*, et uti ex speciminibus ejus herbarii cognovi. Synonymon *Cup. H. cath. l. c.* ad *D. tenuifoliam* citatur a *Dec.* fide herbarii *Tourn.*, sed potius ad hanc speciem spectare arbitror. Vide *D. tenuifolia.*

2. *D.* ERUCOIDES. *Dec. s. nat. 2. p. 631. Presl fl. sic. 1. p. 102.*

D. siliquis semipatentibus pedunculatis non stipitatis, stylo ensiformi obtuso, foliis oblongis glabriusculis, radicalibus caulinisque inferioribus petiolatis integris vel lyrato-pinnatifidis, superioribus sessilibus basi sinuato-dentatis lyratisque, caule erecto aut adscendente ramoso scabro.

Sinapis erucoides. *Lin. sp. pl.* 934. *Biv. cent.* 1. *p.* 77.
S. alba. *Ucria H. Pan. p.* 281, ex synonymo siculo, non *Lin.*
Sinapi arvense, album, hyemale, Rapifolio, semine luteo. *Cup. H. Cath. p.* 201, et *panph.* 2. *t.* 10.
Ic. Sinapis erucoides. *Jacq. H. Vind.* 2. *t.* 170. *Sabb. H. Rom.* 4. *t.* 35.
Sinapi hyemale, arvorum, flore albo, Erucae vel Rapifolio. *Cup. panph.* 2. *t.* 116. *Bon. t.* 52.
Sinapistrum album, hyemale, Erucae folio. *Bon. t.* 9
Eruca sylvestris, flore albo, italica. *Barr. ic. t.* 132.
In arvis apricis, inter segetes, in vineis ubique.
Floret fere per totum annum. ⊙
Caules pedales et sesquipedales, setis paucis retroflexis hirsutiusculi: *racemi* demum elongati: *calyces* setulis scabri, semipatentes, aliquando purpurascentes: *flores* odori; *petala* alba, ad unguem purpurascentia: *siliquae* vix lin. latae, pollicem et ultra longae, glabrae: *pedunculi* 3-4 lin. longi, setulis sursum versis scabri.

3. *D.* TENUIFOLIA. *Dec. s. nat.* 2. *p.* 632, excluso synonymo *Cup.* ad *D. crassifolium* spectante. *Presl fl. sic.* 1. *p.* 103.
D. glabra, siliquis erectis pedunculatis substipitatis, stylo brevi lineari obtuso, pedunculis semipatentibus foliis radicalibus caulinisque inferioribus subbipinnatifidis pinnatifidisque, laciniis lanceolato-linearibus, supremis integris, caule erecto ramoso.
Sisymbrium tenuifolium. *Lin. sp. pl.* 917.
Eruca salemitana, saxatilis, laciniato lanceolato folio. *Cup. H. Cath. p.* 69, ex loco et nomine vernaculo!
Ic. Sisymbrium tenuifolium. *Bull. herb. t.* 335.

Eruca salemitana, laciniato lanceolato folio. *Cup. panph. 1. t. 85. Bon. t. 47.*

Eruca sativa. *Fuchs. hist. 262*, bona.

In collibus, et campis aridis argilloso-calcareis, vel lapidosis; nec non in ruderatis: *Alcamo, Salemi, Partanna, da Selinunte a Mazzara, colline fra Lentini e Catania.*

Martio, Septembri. ♃

Folia crassiuscula, saepe glaucescentia; radicalia aliquando integra, et caulina summa saepe pinnatifida: *racemi* elongati, nudi: *pedunculi* demum elongati, 8-14 lin. longi: *flores* lutei, odori; *petalis* calyce patente apice barbato duplo longioribus: *siliquae* lin. latae: *stylus* vix lin. longus, obtusus: *semina* elliptica, pallide rufescentia.

4. *D.* VIMINEA. *Dec. s. nat. 2. p. 635. Presl fl. sic. 1. p. 103.*

D. subacaulis glabra, siliquis erectiusculis pedunculatis non stipitatis, stylo brevi lineari obtuso, petalis calycem subaequantibus, foliis fere omnibus radicalibus levibus lyrato-pinnatifidis, lobis obtusissimis, scapis adscendentibus.

Sisymbrium vimineum. *Lin. sp. pl. 919. Ucria H. Pan. p. 277. Biv. cent. 2. p. 61.*

Eruca sylvestris, minor, lutea, Bursae pastoris folio. *Cup. H. Cath. p. 69.*

Ic. E. sicula (mihi minima), Bursae pastoris folio. *Cup. panph. 1. t. 34. Bon. t. 45. Raf. t. 11. f. 2.*

E. sicula, Bursae pastoris folio. *Boc. sic. p. 19. t. 10.*

b. integrifolia; foliis oblongo-spatulatis obtusis indivisis.

Eruca salemitana, Iberidis folio. *Cup. H. Cath. p. 70.*

E. sylvestris, minima, autumnalis, san-nymphensis,

Bellidis minoris folio. *Cup. l. c.?*
Ic. E. minor, Iberidis folio. *Cup. panph. 1. t. 112.*
E. Iberidis folio, salemitana. *Bon. t. 46.*
E. sylvestris, minima, Bellidis folio. *Cup. panph. 2. t. 254. Bon. t. 89,* male a *Preslio* ad *Arab. madoniam* citatae.
E. parva, Iberidis folio, sicula. *Cup. panph. 1. t. 59.*
In cultis, ac campis aridis argillosis, et in vineis ubique; *val di Mazzara, e val di Noto.*
Martio, Novembri. ⊙
Folia rosulata, integra vel pinnato-lyrata: *scapi* simplices, in racemum elongatum desinentes, 2-6 poll. longi: *pedicelli* erectiusculi, 2-4 lin. longi: *flores* parvi, lutei: *siliquae* ½ lin. latae, 7-12 lin. longae, compressae.

MORICANDIA.

Dec. s. nat. 2. p. 626.

Cal. clausus, basi 2-saccatus. *Glandul.* inter stamina lateralia et pistillum. *Siliq.* compresso-tetragona, linearis. *Styl.* compressus, conicus, 1-aut aspermus. *Sem.* ovalia, parva, 2-serialia. (*Cotyl.* conduplicatae).
M. ARVENSIS. Dec. s. nat. 2. p. 626.
M. glaberrima, siliquis compresso-tetragonis (floribus violaceis), foliis amplexicaulibus glaucescentibus subintegris crassiusculis, inferioribus spathulatis superioribus cordato-oblongis ovatisque, caule suffruticoso.
M. arvensis *b. suffruticosa. Presl fl. sic. 1. p. 100.*
Brassica arvensis. *Lin. mant. 95. Biv. cent. 2. p. 13.*
B. sylvestris, Fabariae foliis, floribus purpureo-coeruleis Bocconi. *Cup. H. Cath. p. 32,* et *supp. alt. p. 13.*

Ic. *Reich. pl. crit. cent. 5. p. 2. t. 403. f. 589.*
Brassica sylvestris, Fabariae foliis non serratis. *Cup. panph. 2. t. 202.*
B. sylvestris, Fabariae foliis. *Bocc. sic. t. 25.*

b. floribus albis.
M. arvensis, *c. Fabariae folia. Presl l. c,* excluso synonymo *Bocconi* ad praecedentem spectante.
Ic. Brassica sylvestris, Fabariae folio acuminato, albo flore minori. *Cup. H. Cath. p. 32,* et *supp. alt. p. 13; panph. 2. t. 78. Bon. t. 72.*
B. campestris I. *Clus. hist. 2. p. 127.*

In collibus argillosis, et gypsosis ubique in Sicilia : var. *b.* magis rara.

Martio, Junio. ♄

Caules semper in Sicilia basi suffruticosos vidi : *folia* suprema non semper acuminata, sed etiam obtusa; *caulina* media ut plurimum integerrima, sat raro dentato-crenata: *racemi* elongati, laxi: *pedicelli* 3-6 lin. longi : *petala* calyce duplo longiora : *siliquae* erecto-patentes, 2-pollicares et ultra; *valvis* in medio nervigeris; apice *stylo* conico, acuto, crasso terminatae : *semina* ovalia, altero latere sulcata, apice oblique emarginata, minime subalata (*Spr.* et *Reich.*), rufescentia, levia.

Cl. *Presl l. c.* tres enumerat varietates: *a. communis,* caule basi herbaceo, floribus violaceis - *b. suffruticosa,* caule suffruticoso, floribus violaceis - *c. fabariaefolia,* caule basi suffruticoso, floribus albis. Varietatem *a.* in Sicilia nunquam vidi, et ab hac excludendum est synonymon *Cupani* quod ad nostram varietatem *b.* spectat.

BRASSICA.

Spr. s. veg. 2. p. 849. n. 2324.

Cal. basi aequalis, erectus vel semipatens. *Siliq.* teretiuscula; valvis concavis, vel nervo medio subcarinatis. *Styl.* teretiusculus vel conicus, persistens, 1-spermus vel aspermus. *Sem.* 1-serialia, subglobosa. (*Cotyl.* conduplicatae).

1. *B. campestris. Lin. sp. pl. 931. Ucria H. Pan. p. 280. Presl fl. sic. 1. p. 90.*

B. glabra, siliquis teretiusculis non stipitatis semipatentibus, stylo conico aspermo, foliis polline glaucis, radicalibus caulinisque inferioribus lyratis ciliatis subtus hispidulis, caeteris cordato-amplexicaulibus oblongis, caule erecto herbaceo ramoso.

B. campestris, perfoliata, Lampsanae Plinii foliis infimis, purpurante caule, luteo flore. *Cap. H. Cath. p. 32.*

Ic. *Fl. dan. t. 550*, mediocris.

Lampsanae Plinii foliis. *Cup. panph. 1. t. 143*, et B. campestris, perfoliata imis Lampsanae Plinii foliis imis, purpurante caule, luteo flore. *Bon. t. 69*, bonae.

B. sylvestris. *Dalech. hist. 523. f. 1*, mediocris.

In cultis ubique.

Decembri, Majo. ⊙

Radix gracilis: *caules* 1-3-pedales in fertilibus: *folia* levia; radicalia et caulina infima hirsutiuscula, lyrata, lobis irregulariter dentato-crenatis; reliqua glaberrima: *calyx* erectiusculus, viridi-lutescens: *petala* lutea, calyce duplo longiora: *pedicelli* ½-1 poll. longi: *siliquae* obsolete reticulato-venosae,

1-1 ½ poll. longae: *semina* globosa, fusca, sub lente minutissime tuberculata.

2. *B. INCANA. Ten. fl. nap. pr. p. 39. Dec. s. nat. 2. p. 596*, exclusis synonymis.

B. siliquis semipatentibus teretibus elongatis (2 ½ - 3 poll.) glabris , stylo crassiusculo conico obtuso aspermo, foliis tomentoso - incanis, radicalibus lyratis lobo terminali sinuato - dentato , caulinis sinuato-erosis auriculatis supra glabriusculis , caule basi suffruticoso.

Ic. *Ten. fl. nap. ined.*

In rupibus maritimis Siciliae septentrionalis et orientalis satis rara ; *al Capo del fondaco dell' Agnone fra Catania ed Agosta , Briolo a pietra perciata , Capo Tindaro.*

Martio , Aprili. ♄

Caules , *folia* et *habitus* omnino *B. rupestris* et *B. villosae.* Differt a sequente foliorum villositate , et ab utrisque siliquis teretibus. *Rostrum* 3-4 lin. longum , tenue, teres, apice subcapitatum, 1-raro 2-spermum, et nonnisi abortu aspermum : *siliquae* substipitatae.

Species haec siliquarum characteribus a *B. villosa* certe distincta , cum qua immerito associatur a Cl. *Dec.* in *s. veg. 2. p. 596.*

3. *B. RUPESTRIS. Raf. carat. p. 77.*

B. glaberrima , siliquis crassiusculis subtetragonis vix torosis semipatentibus , rostro crasso conico acuto aspermo brevi (1-2 lin.), foliis radicalibus lyratis , lobis irregulariter grosseque dentatis integrisve acutis obtusisque terminali maximo , caulinis oblongo-linearibus subintegris, caule basi fruticoso.

B. cretica. *Guss. cat. H. R. in Bocc. p. 11* , non *Lam.*

B. balearica. *Presl fl. sic. 1. p. 91* , ex loco !

B. sylvestris Dioscoridis. *Cup. H. Cath. p. 31.*

Ic. *Fl. sic. t. 337.*

b. longirostris ; siliquis dependentibus patulis erectisque, rostro elongato 3-6-lineari, foliorum lobis ut plurimum acutis.

B. montana, fruticosa, foliis petiolatis (petiolis compressis) lyrato-pinnatifidis oblongis inaequaliter dentatis carnosis glabris acutis, superioribus linearibus integris, racemis ramosis. *Raf. specch. delle scien. n. 2. p. 60. Dec. s. nat. 2. p. 714.*

Ic. *Fl. sic. t. 338.*

In rupibus calcareis montosis demissioribus, vel elatis. Februario, Martio. ♄

Caules teretes, leves, superne paniculato-ramosi, 2-5-pedales, sed 8-pedales uti ex *Raf. l. c.* nunquam vidi : *folia primordialia* indivisa, cordato-ovata, serrato-dentata, passim ciliata; *radicalia*, et *caulina* infima 3 poll. ad ped. longa, 2-7 poll. lata, glaberrima vel subtus setis sparsis obsita, semper lyrata, tamen quoad loborum characteres polymorpha; equidem lobi apice rotundati vel acuti, integri vel irregulariter dentati, breves vel sesquipollicares, confluentes vel distincti, oblongi vel oblongo-lanceolati et aliquando subrotundi; terminali cum aliis confluente, subrotundo, oblongo-lanceolato, sinuato-dentato ; *caulina* oblongo-lanceolata, sinuato-dentata, adscendendo angustiora et brevius petiolata : *racemi* elongati paniculam pyramidalem constituunt: *petala* pallide vel intense lutea, *calycibus* subcoloratis duplo vel triplo longiora : *siliquae* substipitatae, saepius curvae, 1 ½ - 2 ½ poll. longae, diametro 1 - 1 ½ lin. non excedente in *a.*, 1 ½ - 3 in *b.*

Icon *B. balearicae Deless. ic. sel. 2. t. 86* evidenter

a nostra differt; habitu, foliorum figura, siliquis fere semper curvis. Illa *B. sempervirentis Schrank H. mon. 1. t. 10,* quoad habitum et foliorum figuram magis nostrae affinis, quam iconi *B. balearicae,* sub qua refertur a *Deles. l. c.;* ita ut, siliquis exceptis, potius varietas *B. rupestris,* quam illius videatur. Confer quoque *Reich. pl. crit. cent. 4. p. 72.*

An *B. Robertiana, Gay* in *Reich. l. c.;* et in *Duby bot. gall. 2. p. 1024,* hujus nostrae varietas est?

4. *B. VILLOSA. Biv. man. 4. p. 20. Spr. s. veg. 4. par. 2. p. 243.*

B. siliquis semipatentibus subtetragonis brevibus (poll. longis) torulosis glabris, rostro brevi cylindraceo obtuso, foliis dense villoso-canescentibus, radicalibus caulinisque inferioribus lyratis, lobo terminali sinuatodentato, caule fruticoso erecto.

B. incana. *Presl fl. sic. 1. p. 91,* non *Ten.;* sed siliquarum descriptio mala.

Ic. *Fl. sic. t. 339.*

B. sylvestris, Hyosciami modo hirsuta. *Cup. panph. 1. t. 132. Bon. t. 68. Raf. t. 32.*

In rupibus elatioribus montosis; *Palermo al monte dell'occhio, a S. Anna, Pizzuta, Sagana, Cinisi, Monte di Trapani e di Castellammare, Vallelonga al Cuozzo di Miceli: S. Filadelfo e Calatafimi (Biv.).*

Februario, Aprili. ♄

Caules 1-3-pedales, glabri, simplices vel ramosi; *ramis* superne villosis: *folia* magnitudine praecedentis; radicalia et caulina inferiora crenato-denticulata; denticulis callo terminatis: *flores* dilute flavi, magnitudine praecedentium, et *panicula* similis: *pedunculi* 5-6 lin. longi: *siliquae* non stipitatae, pollicem

nunquam excedentes, diametro 2-3-lineari: *rostrum* 1 lin. longum.

Differt a *B. rupestri*, praeter villositatem et siliquas, pedunculis brevioribus, foliis summis basi cordatis vel dilatatis, non vero basi angustatis.

5. *B. MACROCARPA. Guss. ind. sem. H. R. in Bocc. an. 1824. Presl fl. sic. 1. p. 92.*

B. glaberrima, siliquis semipatentibus cylindraceis teretibus crassissimis, rostro conico crasso acuto 1-2-spermo, foliis radicalibus caulinisque inferioribus sublyratis, lobis integris vel irregulariter dentatis acutis obtusisque, caule fruticoso erecto.

B. sylvestris, siliqua crassissima. *Tourn. herb.*

Ic. *Fl. sic. t. 340.*

In rupibus calcareis maritimis; *Levanzo, Favignana nelle rupi sotto il Castello di S. Catterina all' Est, Maretimo.*

Februario, Martio. ♄

Flores pallide flavi; *petalis* calycem duplo excedentibus: *pedicelli* 6-12 lin. longi: *siliquae* enerviae, una cum rostro pollicem vel ad summum sesquipollicem longae; diametro 3-4-lineari; valvulis crassis, enerviis: *rostrum* intus cavum, 1-2- spermum, 4-6 lin. longum, cum siliqua continuum, sed demum ab illa pendens: *semina* ex fusco-rufescentia, sub lente punctis minutis excavata.

Species 2, 3, 4, 5, habitu, caule, foliorum forma ac incisione, et inflorescentia post quamplurima viva individua illarum inspecta, ita inter se similes sunt, ut (dempta villositate specierum 2-4) aegre ex foliis liquidi distinctionis characteres erui possint; at illi a siliquarum forma, proportione, etc., desumpti certiores sunt.

6. *B. FRUTICULOSA. Cyr. pl. rar. fasc. 2. p. 7. Dec. s. nat. 2. p. 604*, excluso synonymo *Rafinesquii*.

B. siliquis semipatentibus torosis, rostro tenui conico-obtusiusculo subaspermo, calycibus erecto-patulis, foliis inferioribus subpiloso-scabris lyratis, lobis omnibus obtusis lateralibus subdentatis, terminali maximo sinuato-dentato, caule basi suffruticuloso hispido.

Erucastrum fruticulosum. *Presl fl. sic. 1. p. 92*, excluso synonymo *Raf.*

Sinapis radicata. *Desf. atl. 2. p. 98. Willd. sp. pl. 3. p. 559.*

S. erucoides. *Ucria H. Pan. p. 282*, non *Lin.*, ex nomine vernaculo.

Rapistrum exalbidis foliis, flore luteo. *Cast. H. Mes. p. 43.*

Ic. *Cyr. l. c. t. 1. Desf. l. c. t. 167.*

B. sylvestris, Messanensis, Raphani minoris folio glauco, Sinapis sativae circumrosionibus. *Cup. H. Cath. p. 32*, et *panph. 1. t. 191. Bon. t. 71.*

In cultis ubique frequens.

Floret per totum annum. ♃, et saepe basi ♄.

Caules superne glabri, ramosi; *ramis* gracilibus, virgatis: *folia* glaucescentia, glabriora quam in plantis africanis: *racemi* laxiusculi, demum elongati: *flores* lutei, odori: *calycis* foliola saepe colorata: *siliquae* pedunculis subaequales, substipitatae; *rostro* tenui, 2-3 lin. longo, sat raro monospermo. Uti recte notat *Dec. l. c.* inter *Brassicas* et *Sinapios* species haec ambigit, hinc nihil mirum quod sub utrisque a diversis auctoribus relata.

7. *B. VALENTINA. Dec. s. nat. 2. p. 603.*

B. siliquis subteretibus glabris semipatentibus rostro conico 1-2-spermo longioribus (*Dec.*), foliis gla-

briusculis, radicalibus lyratis vel pinnatifido-lyratis, lobis obtusis irregulariter dentato-repandis, caulinis (paucis) sessilibus, summis linearibus subintegris, caule herbaceo erecto ramoso.

Sisymbrium valentinum. *Lin. sp. pl. 920.*

Ic. Eruca hispida. *Cav. hort. matr. ined. t. 22.*

Erucula hirsuta, floribus albis. *Barr. ic. 195. f. 1;* et *Bocc. mus. 2. p. 84. t. 80,* malae.

In alveis arenosis torrentium; *fiumara di Palmi* (*Gasparrini*).

Martio, Aprili. ⊙

Caules pilis rigidiusculis retrorsum adpressis basi praecipue scabri, vix pedales: *folia* glabriuscula; radicalia petiolata, saepius fere interrupto-pinnato-lyrata et demum rubentia, lobis subrotundis, ovatis aut oblongis; caulina inferiora radicalibus similia, sessilia, lobis angustioribus vix lin. latis: *racemi* terminales: *calyces* clausi, virentes aut violacei, hirsutiusculi: *petala* obsolete venosa, alba vel basi coerulescentia: *pedicelli* 4-5 lin. longi, semipatentes: *siliquas* maturas non vidi.

Planta hispanica non differt a nostra nisi caule elatiore, et basi una cum foliorum radicalium petiolis saepius hirsutioribus; foliorum lobis aliquando acutioribus, petalis evidentius venosis.

8. *B.* TOURNEFORTII. *Gou. ill. p. 44. Dec. s. nat. 2. p. 602. Spr. s. veg. 2. p. 911. Presl fl. sic. 1. p. 92.*

B. siliquis torosis glabris demum patulis, rostro conico elongato 1-spermo, foliis radicalibus hirtis ciliatisque lyrato-pinnato-partitis, lobis serrato-dentatis lateralibus oblongo-linearibus, caulinis linearibus angustis, caule ramoso stricto.

Ic. *Gou. l. c. t. 20. f.* A.

In collibus, et campis arenosis aridissimis Siciliae meridionalis; *Alicata*, *Butera*, *Terranova*, *Comiso*, *Vittoria*, *Scoglitti*, *Spaccaforno*.

Martio, Aprili. ♂

Caules inferne hispidi, superne glabriusculi, pedales et bipedales, sat raro simplices, sed ut plurimum ramosi; *ramis* erecto-patulis: *folia radicalia* rosulata; lobis lateralibus aliquando extrorsum sinuato-pinnatifidis; terminali subrotundo, subtrilobo, majore; *caulina* (1-2) linearia, dentata, vix 4-5 lin. longa, et quae ad ramorum basi subjecta subulato-linearia, integerrima: *flores* pallidissime flavi, racemosi; *racemis* demum elongatis: *calyces* semipatentes, purpureo-colorati: *siliquae* 1-1 ¼ poll. longae, sessiles (non stipitatae); *pedicellis* 6-12 longis; *rostro* 6-7-lineari.

In nostris plantis folia sunt omnia radicalia; caules fere semper ramosi; rostrum non ita subulatum nec elongatum, ut in icone citata; sed potius obtusiusculum, et siliqua duplo brevius. Caeterum plantae siculae omnino cum illis Lucaniae ac Calabriae orientalis conveniunt. Confer *pl. rar. p. 279.*

9. *B.* ERUCA. *Lin. sp. pl. 932. Ucria H. Pan. p. 281.*

B. siliquis erectis glabris, rostro aspermo lato ancipiti acuto, pedicellis calyce deciduo brevioribus cauleque erecto ramoso hirsutis, petalis venosis, foliis lyrato-pinnatifidis hirsutiusculis.

Eruca sativa. *Dec. s. nat. 2. p. 637. Presl fl. sic. 1. p. 104,* exclusis synonymis *Cupani*, et *Bonanni.*

E. latifolia, alba, sativa. *Cup. H. Cat. p. 69.*

E. latifolia, alba. *Cast. H. Mess. p. 27.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 646,* et *647*, ex *prodromo. Blackw. herb. t. 242.*

Sinapis alterum genus. *Fuchs. hist. 539.*

In agris, et arvis apricis: *Piano di Catania ai Monumenti*, *sotto Castrogiovanni*; *presso Palermo* (*Presl*) Februario, Aprili. ⊙

Folia subciliata: *pedicelli* 1-2 lin. longi: *petala* albido-violacea, venosa: *siliquae* non stipitatae, crassiusculae, diametro 1 ½ lineari, 6-8 lin. longae (absque rostro), obsolete tetragonae: *rostrum* 3-5 lin. longum.

---

† 10. *B. ERUCASTRUM*. *Lin. sp. pl. 932. Ucria H. Pan. p. 281.*

B. foliis dentato-pinnatifidis, caule hispido, siliquis levibus.

In oppido Ucriae (*Ucria*).

† 10. *B. HISPIDA*. *Ten. fl. nap. pr. p. 39.*

B. foliis lyrato-pinnato-partitis, lobis dentatis acutis terminali obtuso, caule hispido, pedicellis calyce deciduo longioribus.

Eruca hispida. *Dec. s. nat. 2. p. 638. Presl fl. sic. 1. p. 105*, exclusis synonymis *Cupani*, et *Bonanni* ad *Raphanum albiflorum?* spectantibus.

In arvis; *Agosta*.

Floret aestate. ⊙ (*Presl*).

SINAPIS.

Dec. s. nat. 2. p. 607.

Cal. basi aequalis, patentissimus : reliqua ut in *Brassica.*

1. *S.* AMPLEXICAULIS. *Dec. s. nat. 2. p. 610. Presl fl. sic. 1. p. 95.*

S. glabra, siliquis teretiusculis semipatentibus pedicello brevioribus, stylo lineari gracili, foliis radicalibus oblongo-spathulatis in petiolum attenuatis sinuato-dentatis vel lyrato-pinnatifidis, caulinis amplexicaulibus, mediis oblongis dentatis, supremis cordato-ovatis subintegris, caule gracili ramoso.

Sisymbrium amplexicaule. *Desf. alt. 2. p. 81.*

Ic. *Desf. l. c. t. 153.*

In cultis argillosis; *Alimena, Palagonia al leone, Pianure di Aidone, Burgio*: *Palermo alla portella di S. Anna* (*Presl*), ubi non vidi.

Martio, Majo, Septembri et Octobri. ⊙ et ♂

Caules erecti vel adscendentes: *folia* laete virentia; radicalia integerrima, sinuato-dentata, et sublyrata: *calyces* uti corollae patentes, foliolis concavis, viridibus, glabriusculis : *flores* lutei, parvi, laxe racemosi in extremitate ramorum: *pedicelli* 6-10-lineares, graciles: *siliquae* 3-4 lin. longae, semina 4-6 in quolibet loculo gerentes, utrinquae attenuatae: *stylus* obtusus, vix lin. longus.

2. *S.* NIGRA. *Lin. sp. 933. Ucria H. Pan. p. 281. Presl fl. sic. 1. p. 95.*

S. siliquis glabris levibus subtetragonis pedunculo adpressis, rostro brevi gracili conico aspermo, foliis

radicalibus scabriusculis caulinisque infimis lyratis, superioribus glabris lanceolatis integerrimis sessilibus, caule erecto glabriusculo ramosissimo.

Sinapi agrarium, luteum, altissimum, Brassicae sylvestris foliis minoribus atroviridibus, caule purpurante. *Cup. H. Cath. p. 201.*

Ic. *Fl. dan. 1582. Blackw. herb. t. 446.*

Sinapi luteum, siliquis Erucae modo concinnatis. *Cup. panph. 2. t. 47? Bon. t. 54?* et

S. agrarium, luteum, altissimum, Brassicae sylvestris foliis. *Cup. panph. 2. t. 168. Bon. t. 48.*

S. siliqua latiuscula glabra, semine rufo, sive vulgari. *Bauh. hist. 2. p. 855*, mediocris, sed inter veteres omnium melior.

In arvis et agris apricis, siccis vel humentibus.

Aprili, Majo. ⊙

Flores lutei, odori: *folia* acuta denticulata: *caules* 2-4- pedales, paniculato-ramosi: *siliquae* confertae, 6-9 lin. longae, rostro vix 2-lineari.

Synonymon, Sinapi siliqua tetragona. *Cup. H. Cath.* quod fide herbarii *Vaillantii* sub hac specie a *Dec.* refertur, in *H. Cath.* desideratur.

3. *S. VIRGATA. Presl del. Prag. p. 19*, excluso synonymo *Bonanni.*

S. glabra, siliquis levibus semipatentibus teretibus, rostro subcompresso gracili aspermo, foliis crassiusculis glaucescentibus, inferioribus lyratis, lobis integris vel sinuato-dentato-crenatis lateralibus oblongis, superioribus (paucis) oblongo-linearibus subintegris, caule ramoso virgato basi fruticuloso.

Erucastrum virgatum. *Presl fl. sic. 1. p. 94.*

Sinapi sylvestre, luteum. *Cast. H. Mess. p. 44?*

Ic. *Fl. sic. t. 341.*

In arenosis, et saxosis collibus maritimis; *Tusa*, *Messina*, (ubi primus invenit *Arrosto*), *Scaletta*, *Fiume di Nisi*, *Itala*, *Taormina*, *Mola*.

Majo, Junio. ♃, et ♄

Caules certe non annui (*Presl*), sed basi suffruticulosi, 2-3-pedales, saepe inferne rubentes: *folia* radicalia aliquando scabriuscula, ac subciliata; *caulina* remota, et adscendendo integerrima; lobo terminali radicalium obovato vel elliptico, 1-2 pol. lato ac longo; lateralibus rectangulo-patentibus; in caulinis vero lobo terminali lanceolato, lateralibus deflexis: *racemi* elongati: *calyces* sub anthesi horizontaliter patentes: *petala* parva, pallide flavescentia: *siliquae* erectiusculae, non vero axi approximatae (*Presl*), 6-12 lin. longae (absque rostro): *pedicelli* 1 ½-3-lineares: *rostrum* conicum, 2-5 lin. longum: *semina* rufescentia.

S. virgata, *Cav. praelec.* (nunc *Diplotaxis*) ex comparatis speciminibus herbarii *Cav.* ac *Dec.*, et *S. laevigata Lin.* (secus ac putat Cl. *Spr.* in *s. veg. 4. par. 2. p. 244*) ex illis herbarii *Banks.* ac *Dec.* sunt duae species omnino a nostra distinctae. Haec adest in herbario *Lin.* sub nomine *S. sicula Ard. spec. 2. t. 11.* (quae *tab.* nunc *Cerastium illyricum*) ab ipso *Arduino* missa, tamen cum sequente confusa.

4. *S.* PUBESCENS. *Lin. mant. 95. Biv. cent. 1. p. 77. Presl fl. sic. 1. p. 96.*

S. molliter villoso-pubescens, siliquis teretibus villoso-hirsutis axi adpressis, rostro lato conico subincurvo saepius asperino, pedicellis gracilibus, foliis inferioribus lyrato-pinnatis, lobo terminali ovato, supremis elliptico-oblongis crenato-dentatis, caule adscendente erectoque ramoso basi suffruticuloso.

Raphanistrum luteum, hirsutum, Raphani vulgaris foliis, siliquis Irionis more concinnatis. *Cup. H. Cath. p. 187*, et *supp. alt. p. 77.*

Ic. *Arduin. specim. 1. p. 21. t. 9. Schrank H. Mon. t. 74.* Raphanus arvensis, Raphani vulgaris foliis, Irionis siliquis. *Cup. panph. 2. t. 238.*
Sinapi montanum, luteum, Raphani vulgaris folio, Irionis siliquis. *Bon. t. 51.*

b. tenuirostris; caule foliisque virentibus hirsutiusculis vel glabratis, pedicellis brevioribus demum incrassatis, rostro recto siliqua angustiore ac subaequali.
S. circinnata. *Spr. s. veg. 2. p. 913.*

Ic. *fl. sic. t. 342.*

Varietas *a* in apricis fertilibus montosis; var. *b.* in demissis ad rudera, ad macerias, ad fossarum ripas.

Floret fere per totum annum. ♃

Varietas *a.* dum junior canescens, adulta pallide virescens, tamen semper molliter pubescens; varietas *b.* undique virescens, sed caules et folia pilis rigidis albidis adpressis subhirsuta. *Caules* pedales vel 2-pedales, et ultra: *foliorum* inferiorum lobi irregulariter crenato-dentati: *racemi* sub anthesi corymbosi, demum elongati; *pedicelli* graciles, siliqua angustiores, 3-4-lineares in *a.*; vix 2-lineares et eadem siliquae crassitie in *b.*: *siliquae* 8-10 lin. longae, aliquando subtorosae, juniores villoso-pubescentes, adultae magis glabratae vel hirtae: *rostrum* 4-8 lin. longum, apice subcapitatum, 1-spermum, rectum aut apice incurvum, saepe incrassatum, et eadem siliquae latitudine in *a*; vix 2 lin. longum, exacte conicum, et apice magis attenuatum in *b.*; quae varietas forsan species peculiaris est.

Icon *Schrank* l. c. quoad foliorum formam et habitum

totius plantae potius var. *b.* refert, sed siliquarum rostro recedit. *S. circinnata Desf.* ex ejus herbario etiam var. *b.* magis proxima, et uti recte notat *Dec.* in *s. veg. 2. p. 613,* nonnisi hujus speciei varietas est.

5. *S.* ARVENSIS. *Lin. sp. pl. 935. Ucria H. Pan. p. 281. Presl fl. sic. 1. p. 96.*

S. siliquis glabris multangulis torulosis erectiusculis, rostro crassiusculo subancipiti 1-spermo, pedicellis incrassatis, foliis ovali-oblongis sublyratis dentatisve cauleque erecto ramoso sparse pilosis.

Raphanistrum flore luteo. *Cup. H. Cath. p. 188.* Rapistrum flore luteo. *Cast. H. Mess. p. 30*, et Lampsana. *Cast. l. c. p. 40.*

Ic. *Fl. dan. 753.*

Irion. *Fuchs. hist. p. 257.*

b. siliquis patenter pilosis.

Ic. Sinapi altissimum, Brassicae folio pallido, asperum. *Cup. Panph. 2. t. 106. Bon. t. 49. Raf. t. 8.*

In cultis, et agris vel arvis argillosis, in torrentium alveis arenosis.

Martio, Aprili. ⊙

Caules pedales, vel 2-pedales: *folia* ovata non vidi, sed fere semper oblonga, lyrata vel sublyrata, ad basim sinuato-dentata, vel tantum irregulariter dentata; dentibus basim versus profundioribus: *racemi* elongati: *flores* lutei: *pedicelli* vix lin. longi, incrassati, latitudinem nempe siliquae subaequantes: *siliquae* 8-13 lin. longae, obsolete angulatae, erectiusculae, ut in icone *Fl. dan.*, vel axi adpressae: *rostrum* compresso-anceps, subcapitatum, 3-5 lin. longum, abortu aspermum.

Pro varietate *b.* confer quae dixi in *pl. rar. p. 281.*

Synonymon *Bonanni* sub *Hirschfeldia inflexa* a *Preslio* relatum, ad hanc speciem certe spectat. Confer sequentem.

6. *S.* INCANA. *Lin. sp. pl. 934. Dec. s. nat. 2. p. 619.*

S. siliquis glabris subtorosis adpressis, rostro obtuso 1-2-spermo recto, pedicellis brevibus incrassatis, foliis inferioribus lyratis lobo terminali rotundato cauleque ramoso erecto inferne et petiolis piloso-scabris.

Myagrum hispanicum. *Lin. sp. pl. 893.*

Cordylocarpos pubescens. *Smith fl. gr. pr. 2. p. 33.*

Hirschfeldia adpressa. *Presl fl. sic. 1. p. 97.*

Ic. *Jacq. H. Vind. 2. t. 169*, sed siliquarum rostrum deest.

b. siliquarum rostro inflexo.

S. geniculata. *Defl. atl. 2. p. 98!* ex ipsius herbario. Hirschfeldia inflexa, siliquis retrorsum pubescentibus rachi adpressis snbtorosis, rostro ovato geniculato inflexo longitudine siliquae, caule subramoso basi hispido, foliis lyrato-pinnatifidis hispidis. *Presl fl. sic. 1. p. 97* (excl. synon. *Bon.* t. 49!) ob foliorum descriptionem potius ad hanc, quam ad sequentem spectat sub qua refertur a Cl. *Spr.* in *s. veg. 4. par. 2. p. 244.*

Ic. Sinapi agrarium, luteum. *Cup. panph. 1. t. 236. Bon. t. 50. Raf. t. 2.*

In campis, collibus aridis, pascuis apricis ubique.

Aprili, Majo. ♂

Caules superne glabri, aliquando basi rubentes, ramosi; *ramis* patulis vel semipatentibus: *folia* caulina superiora oblonga, serrato-dentata; suprema integerrima, distantia; inferiora aliquando lobo extimo oblongo-lanceolato, non ut in radicalibus obovato

et rotundato: *racemi* terminales, fructiferi elongati: *flores* flavi: *pedicelli* incrassati, vix 1 - ½ lin. longi: *siliquae* 3-5 lin. longae, glabrae vel pubescentes: *rostrum* subclavatum, inferne constrictum, immaturum acutum et varie flexum, jam perfectum obtusum, 1- sed in fertilibus 2-spermum, 1-2 lin. longum.

Varietas *b.* vix a specie distincta, nam siliquarum rostrum in eadem planta saepe rectum et inflexum observatur; ideoque *S. geniculata Desf. alt. 2. p. 98,* tam ex descriptione quam ex speciminibus ejusdem herbarii (in quibus siliquae immaturae) a *S. incana* nam differt, et inde non inter *Melanosinapias* (*Dec. s. nat. 2. p. 608*), sed inter *Hirschfeldias* est enumeranda.

7. *S.* HETEROPHYLLA. *Lag. b. glabrata.*

S. siliquis glabris subtorosis adpressis, rostro obtuso 1-spermo recto brevissimo subclavato, pedicellis incrassatis, foliis inferioribus lyratis lobo terminali oblongo-lanceolato cauleque erecto ramoso inferne et petiolis hispido-scabris.

Ic. *Fl. sic. t. 343.*

In arvis aridis siccis; *Randazzo, Bronte, Messina, Taormina, Catania.*

Majo, Julio. ♂

Habitus omnino praecedentis, a qua non differt nisi siliquis longioribus, 5-8 lin. longis; rostro perfecto fere semper recto; foliorum radicalium lobo terminali non obovato et rotundato, sed oblongo-lanceolato; hirsutie rigidiore. Plantae a me in Hispania collectae, et illae quae in herbario *H. R. Matr.* asservantur siliquis glabris hispidisque ludunt; ideoque pubescentia siliquarum nota haud firma suppeditat.

8. *S. ALBA. Lin. sp. pl.* 933.

S. siliquis hispidis torosis oligospermis pedicello patenti rostroque ensiformi brevioribus, junioribus surrectis adultis patulis, foliis scabriusculis pinnatifido-sublyratis, lobis sinuato-dentatis, lateralibus oblongo-linearibus, terminali elliptico-lanceolato vel ovato, caule hispidiusculo erecto ramoso.

Bonannia officinalis. *Presl fl. sic.* 1. *p.* 99.

Raphanistrum Oppido (sic) ramosum, glabrum, siliquis Irionis ritu congestis. *Cup. H. Cath. p.* 188?

Sinapi album, sativum. *Cast. H. Mess. p.* 31.

Ic. *Sturm fl. germ. p.* 1. *fasc.* 8. *Lam. ill. t.* 566. *Gaert. de fruct.* 2. *p.* 299. *t.* 143. *f.* 4.

Brassica sylvestris, Erysimi folio viridi, flore luteo. *Cup. panph.* 2. *t.* 57. *Bon. t.* 70.

In ruderatis, tectis, muris et aggeribus sylvaticis; *val di Noto, val di Mazzara, Trapani al Monte e Bonagia, Giuliana, Cattolica, Girgenti, Terranova, Alicata, Butera, Caltanissetta, Ferla, Spaccaforno, Noto, Avola, Siracusa, Mililli, Catania, Cammarata*, ec.

Martio, Aprili. ⊙

Caules 1 ½-3-pedales, patenter vel retrorsum subhispidi, paniculato-ramosi: *foliorum* lobi in radicalibus obtusi, in caulinis acuti: *racemi* demum elongati; *pedicelli* dum siliquae immaturae sursum arcuati, deinde una cum illis horizontaliter patentes, 6-10 lin. longi: *flores* flavi: *siliquae* 3-4 lin. longae, sat raro glabrae: *rostrum* compressum, 3-striatum, ad strias et marginem scaberrimum, apice fere truncatum, 7-11 lin. longum, 2 ½-3 lin. basi latum, monospermum vel abortu aspermum: *semina* 4-6 in quavis siliqua; nigra, uti in plantis neapolitanis et

ex descriptione *Gaert. l. c.*, non pallida ut ex *Dec. syst. nat. 2. p. 621*, et *Sturm. l. c.*

9. *S. DISSECTA. Lag. cat. H. R. Matr. 1816. p. 20. Dec. s. nat. 2. p. 621. Spr. s. veg. 2. p. 913.*

S. siliquis hispidis torosis oligospermis pedicello semipatenti rostroque ensiformi brevioribus surrectis, foliis scabriusculis pinnato-partitis, lobis distantibus pinnatifidis, laciniis lineari-oblongis sinuato-dentatis incisisque, caule hispidiusculo erecto ramoso.

Bonannia dissecta. *Presl fl. sic. 1. p. 100.*

Ic. *Fl. sic. t. 344.*

Raphanistrum luteum, Chelidonii quaterno folio, articulata siliqua. *Cup. panph. 2. t. 240. Bon. t. 44*, optimae.

In cultis inter *Linum usitatissimum.*

Martio, Aprili. ⊙

Caules, *racemi*, *flores*, *pedicelli*, et *siliquae* omnino praecedentis; sed istae surrectae, non demum horizontaliter patentes: *rostrum* saepius aspermum: *folia* pinnato-partita: istorum vero laciniae et lobi quoad latitudinem variant; occurrunt siquidem 6-8 lin. latae, et angustissimae vix 1-2 lin. latae. Nonnulla specimina ad praecedentem ob folia minus profunde partita transeunt; sed habitus, et directio siliquarum alieni. Confer quae dixi in *pl. rar. p. 280.* Siliquis hispidis vel glabratis variat.

---

† 10. *S. PANORMITANA. Spr. s. veg. 4. par. 2. p. 244.*

S. siliquis glabris rachi adpressis torosis, rostro siliqua breviore, caule subramoso basi hispido, foliis petiolatis lanceolatis denticulatis scabris.

Hirschfeldia integrifolia. *Presl l. c. p. 98.*

In arvis sterilibus Panormi; *falde di Monte Peregrino.* Majo. ♂ (*Presl*).

Racemus demum elongatus : *flores* non vidi : *pedicelli* fructiferi lin. longi, erecti : *siliquae* erectae, rachi adpressae, glaberrimae, torulosae, teretiusculae, 5 lin. longae, loculis 4-6-spermis; *rostro* ovato, 3 lin. longo, monospermo terminatae : *semina* globosa, rostri oblonga. Foliis integris scabris, et pilis caulis patentibus a reliquis speciebus differt. (*Presl*).

An *S. incanae* varietas?

MONADELPHIA.

I. Pentandria.

ERODIUM.

Ait. H. Kew. ed. 1. v. 2. p. 414. Will. sp. pl. 3. p. 626. n. 1263.

Cal. 5-phyllus. *Cor.* 5-petala. *Stam.* 10, alterne sterilia. *Nect.* glandulae melliferae, basi staminum insidentes. *Utricul.* 5, oblongi, deorsum acuminati, ad basim receptaculi rostrati, 1-spermi, apice aristati; aristis intus barbatis, demum spiraliter tortis.

* *Foliis pinnatis.*

1. *E. ROMANUM. Will. sp. pl. 3. p. 630. Presl fl. sic. 1 p. 210.*

E. glabriusculum, acaule, foliorum pinnis sessilibus oblongis pinnatifidis, laciniis angusto-lanceolatis acute inciso-serratis, pedunculis radicalibus multifloris, petalis aequalibus integris (violaceis immaculatis) calyce duplo longioribus.

Geranium romanum. *Lin. sp. pl. 951. Cav. diss. 4. p. 225. Biv. cent. 1. p. 42.*

G. Cicutae folio, minus et supinum, flore coeruleo. *Cup. H. Cath. p. 84.*

Ic. *Cav. l. c. t. 94. f. 2.*

Geranium myrrhinum, tenuifolium, amplo flore purpureo. *Barr. ic. 1245.*

b. canescens; foliis junioribus inferne dense villoso-canescentibus, petiolis pedunculisque patenter villosis.

In collibus apricis, in campis, secus vias solo argilloso-calcareo; *Val di Mazzara, val di Noto* ubique; in *Valdemone* minus obvium: var. *b.* in montosis, *Palazzo Adriano* (*Gasparrini*).

Octobri ad Junium. ♃

Affine sequenti quoad folia, sed *caules* nulli: *pedunculi* (potius scapi) omnes radicales, erecti; et quod magis, petala calycibus duplo triploque longiora (4-5 lin. longa), ac violacea, quod nunquam in illo: *radix* certe perennis et crassiuscula, non annua: *aristae* $1\frac{1}{2}$-2- pollicares: *odor* nullus.

2. *E. CICUTARIUM. Will. sp. pl. 3. p. 629. Presl fl. sic. 1. p. 209.*

E. caule hirto diffuso, foliis glabriusculis pinnis ovatis oblongisque sessilibus pinnatifidis, laciniis inciso-dentatis integrisve acutis, pedunculis multifloris, petalis subaequalibus calyce sublongioribus.

E. cicutarium *b.* chaerophyllum. *Presl l. c.*

Geranium cicutarium. *Lin. sp. pl. 951.*

G. chaerophyllum. *Cav. diss. 4. p. 226.*

G. Cicutae folio minus, repens, flosculis parvis candidis. *Cup. H. Cath. p. 84.*

Ic. *Cav. l. c. t. 95. f. 1.*

Geranium supinum. *Dod. pempt. 63.*

b. pimpinellifolium; caule subpiloso, foliis glabriusculis, pinnis ovato-oblongis inciso-pinnatifidis dentatisque, petalis calyce aequalibus.

E. pimpinellifolium. *Will. sp. pl. 3. p. 630.*

Ic. G. cicutarium. *Cav. diss. 4. p. 226. t. 93.*

G. VII, sive gruinum. *Dod. pempt. 64,* potius ad hanc varietatem quam ad praecedentem spectat (confer. *Presl l. c.*).

c. *praecox;* subacaule, foliis patulis, segmentis inciso-pinnatifidis, petalis calyce minoribus. *Presl l. c.*

Ic. Geranium praecox. *Cav. diss. 5. p. 272. t. 126. f. 2.*
G. cicutarium. *Fl. dan. t. 986.*
G. minus, arvense. *Tabern. ic. 57.*

d. canescens; caule glabriusculo, foliis hirsuto-canescentibus, pinnis acute inciso-pinnatifidis elliptico-oblongis, petalis calycem subexcedentibus.
Geranium Cicutae folio, minus et supinum, argenteum, seu foliis candicantibus. *Cup. H. cath. p. 84.*

Ad vias, in plateis, in ruderatis, in arvis siccis apricis: var. *a.* in herbidis fertilibus; var. *b.* in collibus aridis, et campis siccis: var. *c.* non vidi: var. *d. Palermo a Mondello, alla Bagheria;* et in Sicilia meridionali, *Trapani, Marsala, Montallegro, Favignana.*

Februario, Majo. ⊙

Flores in Sicilia fere semper albi; *petalis* basi striis tribus notatis, calyce vel aequalibus vel sublongioribus: *caules* in *a.* 1-2 pedales; in *b.* vix palmares, et aliquando brevissimi: *foliola* quoad latitudinem varia; in *a.* latiora, et profundius incisa; in *d.* ut plurimum setula elongata terminata, dum in *b.* fere mutica: *calycis* foliola, pilis adpressis hirsutiuscula, apice aristata; *arista* setulis 1-3 instructa, quod non in sequente: *odor* nullus.

3. *E. MOSCHATUM. Will. sp. pl. 3. p. 631.*

E. caulibus diffusis procumbentibusve, foliisque hirsutiusculis, pinnis subsessilibus ovato-oblongis subinciso-serratis, pedunculis multifloris, petalis aequalibus calycem non excedentibus.
Geranium moschatum. *Lin. sp. pl. 951. Cav. diss. 4. p. 227. Ucria H. Pan. p. 286. Cast. H. Mess. p. 38.*
G. Cicutae folio, moschatum. *Cup. H. Cath. p. 84.*
Idem inodorum? *l. c.*

Id. moschatum, montanum, folio ad Myrrhidem tendente, angustiori, profundius inciso, sanguinee guttato. *Cup. l. c.*

Idem inodorum? *l. c.*

Idem (quod frequentius hic Siciliae) folio maculato, seu sanguinea macula intincto, odorum. *l. c.*

Ic. *Cav. l. c. t. 94. f. 1. Sturm fl. germ. p. 1. fasc. 5. Jacq. H. Vind. 1. t. 55.*

Myrrhina Plinii, rostrum Ciconiae, seu acus moschata officinarum et pastoris. *Lob. ic. 658.*

Geranium tertium Plinii, acus moschata. *Dalech. hist. 2. p. 1277.*

In pascuis, ad vias ubique.

Januario, Majo. ⊙

Caules aliquando surrecti: *foliorum* pinnae quam in duobus praecedentibus latiores: *calyces* ac *petioli* pilis patulis, saepius glandulosis subhispidi: *petala* pallide rosea, aequalia: *aristae* in hoc et praecedente vix pollicem excedentes *odor* moschatus. Variat foliis sanguineo-maculatis, glabris vel hirsutiusculis.

* * *Foliis 1-2-pinnatifidis.*

4. *E.* CICONIUM. *Will. sp. pl. 3. p. 629. Presl fl. sic. 1. p. 209.*

E. subvillosum, caule adscendente diffusoque superne glanduloso-villoso, foliis decursive bipinnatifidis, laciniis inciso-dentatis (brevibus) obtusiusculis, petalis duobus superioribus emarginatis latioribus, pedunculis multifloris folio aequilongis, stipulis aristatis.

Geranium ciconium. *Lin. sp. pl. 952. Cav. dis. 4. p. 228. Biv. cent. 2. p. 28.*

G. speciosum, Matricariae crescentis quodamtenus foliis, acu longissima ac robustissima, odorum. *Cup. H. Cath. p. 85*, et *supp. alt. p. 32.*

Ic. *Cav. l. c. t. 95. f. 2. Jacq. H. Vind. 1. t. 18.*
Geranium apulum, Coriandri-folio, alterum, odorum. *Columm. ecphr. 1. t. 135*, optima.
G. Chrysanthemi segeti folio, Neapolitanum. *Bocc. mus. p. 93. t. 83.*
In herbidis arenosis, in pinguibus ad hortorum margines, in arvis apricis; *Catania a villa rascosa* (*Biv.*), *Riesi*, *Leonforte*, *S. Filippo.*
Aprili, Majo. ⊙
Planta in herbidis villoso-pubescens, superne in caule glanduloso-villosa; in aridis arenosis undique fere pubescenti-viscosa, et foliorum laciniae angustiores: *flores* dilute coerulei, *petalis* calycem subaequantibus: *calycis foliola* 5-nervosa, aristata; *aristis* 2 lin. longis: *semina* pilis densis albis patulis, non ut in sequente adpressis, instructa; *aristis* 2 ½ - 3 - pollicaribus.

5. *E.* GASPARRINI *Nob.*
E. undique setis sparsis hispidum, caule adscendente diffusoque, foliis decursive bipinnatifidis, laciniis lanceolato-linearibus (elongatis) acutis integris trifidisque, pedunculis 2-4-floris folio longioribus, petalis......, stipulis acutis.
Ic. *Fl. sic. t. 345.*
In pascuis herbosis apricis: *Mazzara*, *Marsala* (*Gasparrini*).
Martio, Aprili. ⊙
Habitus fere praecedentis, sed hirsuties insignior in foliis ac petiolis, et *folia* omnino dissimilia; nam laciniae in nostro vix lin. latae, acutae, in foliis superioribus angustiores ac longiores fere ut in *E. botry*: *petioli* in foliis radicalibus et inferioribus 6-8 poll. longi, in superioribus breviores quam in

praecedente: *stipulae* fere glabrae, scariosae, acutae quidem, sed non aristatae: *bracteae* scariosae, acutae, sat raro acuminatae, uti semper sunt in *E. ciconio: calycis* foliola trinervia, lanceolata, acuta, aristata, margine membranaceo-scariosa; in praecedente obtusiora, et latiora: *petala* non vidi: *semina* pilis adpressis albidis canescentia; *aristis* 3-4- pollicaribus, pilis longis rufescentibus hispidis, ut in *E. ciconio.*

6. *E.* LACINIATUM. *Will. sp. pl. 3. p. 633.*

E. glabriusculum, caule prostrato, foliis radicalibus cordatis sublobatis, lobis argute dentatis, caulinis laciniato-bipinnatifidis, laciniis linearibus acutis, pedunculis multifloris, petalis (parvis) calycem subaequantibus.

Geranium laciniatum. *Cav. diss. 4. p. 228. Biv. cent. 2. p. 27*, exclusa tantum icone *Cup. panph. 2. t. 257*, ad *E. chium* spectante.

G. maritimum. *Ucria H. Pan. p. 287*, non *Lin.* ex loco.

G. marinum, Altheae foliis pulchre laciniatis, petiolis cruentis, flore rubello vel purpureo-rubro. *Cup. H. Cath. p. 85, supp. alt. p. 32*; et

G. marinum, Argemones foliis. *Cup. l. c.*

Ic. *Cav. l. c. t. 113. f. 3.*

Geranium Altheaefolio tenuiter dissecto. *Cup. panh. 2. t. 11*, et

G. marinum, humicaule, Altheaefolio, Argemones caesura. *Cup. l. c. t. 150.*

b. hispidum, petiolis cauleque inferne retrorsum hispidis.

E. hispidum, caule prostrato petiolisque retrorsum hispido, foliis bipinnati-sectis utrinque pubescenti-

canescentibus, laciniis linearibus acutis, stipulis bracteisque ovatis scariosis, pedunculis multifloris, aristis barbatis. *Presl fl. sic. 1. p. 208.*

In arenosis maritimis var. *b.* ubique; at var. *a* minus obvia, et haec in litore prope *Carini*, ac *Capacci* provenit.

Aprili, Majo. ☉

Caules in *a.* puberuli : *folia* glabriuscula subciliata; *petioli* patenter villosi: *stipulae* ac *bracteae* in utrisque scariosae, ovatae: *calycis foliola* aristata, setula lin. longa: *petala* coerulescentia, calyci subaequalia: *seminum aristae* 2-pollicares.

Specimina quae coram habeo, dempta pubescentia petiolorum et foliorum, cum icone *Cav. l. c.* ita conveniunt, ut illa ex ipsis deprompta videatur; praeterea exemplaribus herbarii *Desf.* et *Dec.* exactae respondent. Varietas *b.* nonnisi pubescentia a specie differt, et in illam transit; sed folia in hac nunquam canescentia vidi, uti *Presl* illa describit, nec caulina ita bipinnatifida ut in *a.*

7. *E.* BOTRYS. *Bertol. am. it. p. 35. Spr. s. veg. 3. p. 34.*

E. caule diffuso basi retrorsum petiolisque hirsuto, foliis hirsutiusculis; radicalibus cordato-oblongis sinuato-pinnatifidis, lobis (latis) dentato-serratis, caulinis pinnatifidis laciniis oblongis inciso-serratis, pedunculis bifloris, calycinis foliolis breviter aristatis pubescentibus.

E. gruinum. *b. Will. sp. pl. 3. p. 634.*

Geranium botrys. *Cav. diss. 4. p. 218.*

Ic. *Cav. l. c. t. 90.*

Geranium supinum, Botrys folio, acu sursum spectante. *Bocc. mus. p. 145,* et Geranium Botrys folio. *t. 109.*

In arenosis submontosis; *Ficuzza al Cotrano*, *S. Michele sul monte*, *Piàzza*, *Aidone*, *Pietrapersia*.

Martio, Aprili. ⊙

Folia caulina adscendendo breviora, altius incisa; laciniis angustioribus, acutioribusque: *stipulae* scariosae, acutae; sed non acuminatae, ut in sequente: *setulae calycinae* vix ½ lin. longae: *petala* integra, subaequalia, violacea, calyce longiora: *seminum aristae* 2-3-pollicares: *pedunculos* in Siculis et neapolitanis plantis semper bifloros vidi; tamen in plantis siculis, caules erectiores, humiliores, superne glabriores; hirsuties in foliis superioribus et in pedunculis mollior ac brevior, sed densior; demum in foliis superioribus laciniae non ita acutae et angustae, ut in plantis neapolitanis. In icone vero *Cav.* pubescentia petiolorum et pedunculorum patentissima, in nostris plantis adpressa; aristae breviores.

Immerito cum *Geranio ciconio* species haec associatur à Cl. *Desf.* in *fl. atl.* 2. *p.* 112, a qua idcirco excludendum est synonymon *Bocconi*.

*** *Folii ternatis*, *tripartitisve*.

8. *E.* GRUINUM. *Will. sp. pl.* 3. *p.* 633, exclusa var. *b. Spr. s. veg.* 2. *p.* 83.

E. caule erectiusculo una cum pedunculis petiolisque sparse piloso, foliis radicalibus indivisis cordatis ovatis, caulinis oppositis acuminatis ternatis, foliolis inciso-dentatis, medio elongato, pedunculis 2-multifloris, calycinis foliolis trinerviis longe aristatis glabriusculis.

Geranium gruinum. *Lin. sp. pl.* 952. *Cav. diss.* 4. *p.* 217.

Ic. *Cav. l. c. t.* 88. *f.* 2.

Geranium speciosum, annuum, longissimis rostris, creticum. *Bauh. hist.* 3. *p.* 479.

G. creticum, annuum, haematodes. *Lob. ic. 662.*

In apricis pascuis herbosis; *Alcamo presso Segeste, fra Calatafimi Trapani e Mazzara.*

Aprili, Majo. ⊙

Folia obscure virentia, pilis adpressis brevissimis pubescentia, vel glaberrima: *stipulae* scariosae, aliquando longe caudatae: *pedunculi* foliis longiores, 2-5-flori: *calycis foliola* fere scariosa, ad nervos virentes sparse pilosa, aristata; arista 2-3 lin. longa: *petala* calyce sublongiora, violacea, integerrima, aequalia: fructuum *aristae* 2-3-pollicares.

**** *Foliis lobatis, indivisisque.*

9. *E. CHIUM. Will. sp. pl. 3. p. 634.*

E. caule erecto vel subdiffuso petiolisque pubescentibus, foliis glabriusculis subcordatis, inferioribus lobatis, superioribus 3-partito-lobatis, lobis lateralibus inciso-dentatis, medio sub 3-fido inciso-dentato, pedunculis multifloris, corollis calycem excedentibus.

Geranium chium. *Lin. sp. pl. 951. Cav. diss. 4. p. 221.*

G. folio Altheae, minus, sive minori folio, pulchello. *Cup. H. Cath. p. 84.*

Ic. *Cav. l. c. t. 92. f. 1.*

Geranium marinum, Malvae folio oblongo asperiusculo, quinis petalis distincto. *Cup. panph. 2. t. 257*, et

G. repens, Convolvuli altheaefolio argentei foliis parvis. *Cup. l. c. 1. t. 59 ?*

In herbosis arenosis, vel ruderatis maritimis apricis; *Terranova, Girgenti, Sciacca, Mazzara, Marsala, Trapani e nelle isolette vicine, Favignana.*

Martio, Aprili. ⊙

Folia ciliolata, 1-1 ½ pol. lata ac longa, obtusa: *stipulae* ac *bracteae* scariosae, glabrae: *calycis* foliola

oblonga, concava, apicem versus membranacea, 5-nervia, adpresse pubescentia, aristata; arista pubescente, lin. longa: *corolla* rosea, calyce longior, tamen parva; *petalis* obovato-oblongis, subaequalibus, basi ciliatis: *aristae* fructuum pollicem et ultra longae.

Sequenti affine; sed habitus alienus, folia glabriora, pallide virentia, et superiora tripartita; pili in calyce eglandulosi; in plantis siculis *folia* subpubescentia, non glaberrima, ut in plantis Calabris ac in icone *Cavanillesii;* tamen cum exemplaribus herbariorum *Lin.*, et *Dec.* in reliquis convenit.

10. *E.* MALACHOIDES. *Will. sp. pl. 3. p. 639. Presl fl. sic. 1. p. 210.*

E. foliis cordato-ovatis oblongisve indivisis vel trilobis dentato-crenatis (obscure virentibus) cauleque sub-diffuso pubescentibus?, pedunculis multifloris, petalis calycem subaequantibus, aristis calycinis brevissimis pilosis.

Geranium malachoides. *Lin. sp. pl. 952. Cav. dis. 4. p. 220. Ucria H. Pan. p. 287.*

G. folio Altheae. *Cup. H. Cath. p. 84.*

Ic. *Cav. l. c. t. 91. f. 1?*

Geranium malachoides. *Lob. ic. 662.*

G. folio Altheae. *Moris. hist. 2. s. 5. t. 15. f. 7.*

Geranium VI. *Matth. comm. 2. p. 212*, optima.

In pascuis apricis, in ruderatis herbosis, ad vias. Februario, Majo. ⊙

Folia superiora nunquam tripartita; radicalia duplo latiora quam in praecedente: *pedicelli* et *calyces* pilis glandulosis (saepe glutinosis) aliis simplicibus intermixtis tecti: *calycis* foliola breviter aristata; arista vix $\frac{1}{2}$ lin.: *corollae* calyce aequa-

les aut vix longiores, coeruleae: *aristae* fructuum pollicares.

Iconem *Cav.* cum dubio citavi, nam in hac aristae calycinae longiores quam in nostris plantis.

11. *E. ALNIFOLIUM. Nob.*

E. caulibus diffusis petiolisque patenter pilosis, foliis (laete virentibus) cordatis subrotundo-ovatis indivisis vel obsolete trilobis utrinque glabriusculis dentato-crenatis, supremis oblongis argute serratis, pedunculis multifloris, calycinis aristis (lin. longis) hirsuto-barbatis.

Geranium crassifoliam. *Cav. diss. 4. p. 219!*

E. malopoides. *Presl fl. sic. 1. p. 211*, exclusis synonymis praeter *Bocc.* et *Cav.*

Ic. *Fl. sic. t. 346. Cav. l. c. t. 90*, icon ex *Boccone.*

Geranium Althaefolio inciso rigidulo, minus, sive Alnifolio, Bocconi. *Cup. panph. 1. t. 79. Bon. t. 164*, plantam jam adultam sistentes!

G. malachoides, crasso, rugoso, integro folio. *Boc. mus. p. 109 t. 89!* plantam non adhuc explicatam exhibens, sed quoad habitum optima.

In herbidis montosis; vel submaritimis; *Boccadifalco, Carini, Sagana, Busambra, Scopello, Alcamo, Calatafimi, Alia, Ogliastro.*

Aprili, Majo. ⊙ !

Caules fere nulli dum planta adhuc junior (et tunc pedunculi radicales), humi adpressi, nunquam erecti vel tantum apice surrecti, palmares vel pedales: *folia* longitudinaliter plicato-subrugosa, rigidiuscula, et aliquando in sterilibus subarenosis crassiuscula, glaberrima vel pilis aliquot brevibus rigidulis conspersa, nunquam molliter velutino-canescentia; radicalia cordato-subrotunda, indivisa, crenata, 1-2 poll. lata et longa, una cum caulinis inferioribus longe petiolata; su-

prema sessilia, ut in affinibus: *stipulae* latae, scariosae, acutae: *pedunculi* radicales ac inferiores 2-pollicares petiolo breviores; superiores pollicares, folio ac petiolo longiores, una cum pedicellis (4-5 lin.) et calycibus pilis simplicibus sat raro glandulosis tecti; *calycis foliola* 3-nervia, subhispida, virentia, aristata; arista lineam et ultra longa: *petala* pallide rosea, sat raro alba, aequalia, calyce longiora: fructuum *aristae* pollicares, basi barbatae.

Summa cum praecedente affinitas, et nonnisi collatis speciminibus dignoscendum; sed habitus ac color alienus, nec cultura mutantur. *Geranium crassifolium Cav.* certe ad nostram plantam spectat, nam icon mutuata a *Boccone*, et praeterea in herbario *Cavanillesii* exemplar huius speciei desideratur, cuius loco icon adest; sed *Geranium malopoides Desf.* longe alia species, uti ex descriptione ac exemplaribus herbarii eiusdem luce clarius emergit; ideoque a planta *Desf.* excludendum est synonymon *Bocconi:* siquidem folia in nostro nunquam crassa, contrita prorsus inodora non suaveolentia, semper pallide virentia ut in *E. chio*, non cinereo-canescentia; proinde descriptio *Presl l. c.* mala, et forsan ab illa *Desf.* exscripta.

---

† 12 *E.* NERVULOSUM. *Presl fl. sic. 1. p. 211*, excluso synonymo *Bonanni* ad praecedentem spectante!, et illud *Bocc. mus. 2. p. 160. t. 128.* ad *E. Gussoni* amandandum!

E. caule diffuso brevi subramoso retrorsum hispido, foliis cordatis obtusis incisis dentatis pubescenti subincanis, stipulis bracteisque ovatis scariosis, pedunculis multifloris, petalis calycis longitudine.

In collibus apricis, *Taormina.*
Aprili. ⊙ (*Presl*).
Speciem hanc ab *E. Gussoni Ten.* non differre putavi in *pl. rar. p. 282*, sed inspecto unico specimine *E. nervulosi* herb. l'*Herit.* (nunc apud cl. *Dec.*) inter se certe differre cognovi; nam in *E. nervuloso* folia radicalia et habitus *E. laciniato b.* similia, pubescentia caulis et petiolorum adpressa, pedunculi et pedicelli fere glabri, *aristae* immaturae vix pollicares, *flores* desiderantur. Tamen icon *Bocconi* ad *E. Gussoni* procul dubio spectat.

II. Decandria.

GERANIUM.

Will. sp. pl. 3. p. 696. n. 1271.

Cal. 5-phyllus. *Cor.* 5-petala, regularis. *Nect.* glandulae 5, nectariferae, basi filamentorum longiorum adnatae. *Caps.* 5, ad basim receptaculi rostrati, subglobosae, facie interiore longitudinaliter dehiscentes, 1-spermae, apice aristatae; aristis intus glabris, demum a basi ad receptaculi apicem revolutis.

* *Pedunculis unifloris.*

1. *G.* SANGUINEUM. *Lin. sp. pl. 958. Biv. cent. 1. p. 41. Ucria H. Pan. p. 288. Presl fl. sic. 1. p. 205.*
G. caule erecto divaricatim ramoso petiolis pedunculis calycibusque patenter villosis, foliis suborbiculatis adpresse hirsutis 5-7-partitis, lobis trifidis, laciniis linearibus integris incisisque, pedunculis ultra medium 2-bracteolatis petiolo multo longioribus.
Ic. *Cav. diss. 4. p. 195. t. 76. f. 1. Bull. herb. t. 12.*

G. foliis ex viridi fusco rotundo (sic) Delphinii prodeuntis incisuris, G. bulbosi flore. *Cup. H. Cath. p. 83, panph. 2. t. 167.*

Geranium VII, haematodes. *Clus. hist. 2. p. 102,* mala.

In montosis petrosis ad sepes, in dumetis aut in sylvaticis; *Aidone, Mineo, Caltanissetta, Castrogiovanni, Alimena, Caltavuturo, Nicosia, Polizzi, Etna al Milo, Floresta, Mandanici.*

Majo, Junio. ♃

Caules ad genicula tumidiusculi: *folia* ciliata, atroviridia: *stipulae* breves, acutae, demum reflexae: *pedunculi* 2-3-pollicares, articulati, ibique bracteati; floriferi recti, fructiferi supra genu refracti: *foliola calycina* aristata; *arista* purpurascente, lin. longa: *petala* ampla, calyce triplo longiora, violaceo-sanguinea, emarginata.

** *Pedunculis bifloris.*

a. perennia.

2. G. TUBEROSUM. *Lin. sp. pl. 953. Ucria H. Pan. p. 287. Presl fl. sic. 1. p. 206.*

G. radice tuberosa, caule a basi ad bifurcationem nudo; foliis digitato-multipartitis obtusis, radicalibus longe petiolatis, laciniis obovato-cuneiformibus pinnatifido-incisis, caulinis breviter petiolatis, laciniis cuneiformi-linearibus dentato-incisis, pedunculis binis vel bifloris. G. tuberosum. *Cup. H. Cath. p. 84.*

Ic. *Cav. diss. 4. p. 199. t. 78. f. 1,* mediocris. *Sibth. fl. gr. t. 639. Reich. pl. crit. cent. 4. t. 392. f. 576.* G. tuberosum. *Dod. pempt. 61,* bona.

In cultis argilloso-calcareis; *Palermo a Boccadifalco, alla Grazia, ai Colli; Siculiana, Palmi, Alicata, Terranova.*

Februario, Martio. ♃

Radicis tubera extus nigra, et quoad formam varia, siquidem subrotunda, oblonga, ovato-conica occurrunt: *caules* palmares vel sesquipedales, superne bifidi aut dichotomi, una cum foliis petiolis pedunculisque pube brevissima velutino-cinerea tecti: *folia* radicalia longius petiolata; *petiolis* palmaribus et ultra; caulina ad bifurcationes opposita, breviter petiolata (petiolo 1-2-pollicari), adscendendo sessilia; sat raro folium unicum breve petiolatum in medio caulis occurrit: *pedunculi* in caulis bifurcationibus biflori, aliquando fere bipollicares; qui vero ex axillis foliorum prodeunt sunt gemini, uniflori, pollicem longi; in extremitate ramorum terni: *calycis foliola* patenter pilosa, aristata: *petala* dilute coerulea, emarginata, calyce duplo longiora: capsularum *aristae* pubescentes, vix pollicares.

3. *G. STRIATUM. Lin. sp. pl. 953. Presl fl. sic. 1. p. 206.*

G. villosum, caule terete erectiusculo, foliis radicalibus 5-superioribus 3-lobis, lobis ovalibus acutis dentato-serratis, pedunculis elongatis, stipulis liberis, petalis emarginato-bilobis reticulato-venosis.

G. sylvaticum. *Ucria H. Pan. p. 287*, non *Lin.* ex loco.

G. hirsutum, maculatum, magno flore campanulato candido, undulate purpureo. *Cup. H. Cath. p. 84.*

G. batrachioides, montanum, folio maculato, flore albo lineis rubicundis reticulato. *Cast. H. Mess. p. 9.*

Ic. *Cav. diss. 4. p. 207. t. 79. f. 1.*

G. hirsutum, maculatum, purpureo flore campanulato undulato bifido. *Cup. panph. 2. t. 165? Bon. t. 35?*

G. romanum, versicolor, sive striatum. *Moris. hist. 2. s. 5. t. 16. f. 24*, mala.
In nemoribus montosis; *Busambra al cuozzo di Morabito, Madonie, monte di Mistretta, Boschi di Valdemone.*
Majo, Junio. ♃
Pili in caule pedunculis et petiolis patentes, in foliis adpressi: *caules* non decumbentes, sed erecti: *foliorum* radicalium lobi latiores, breviores; superiores acutiores, et aliquando fere oblongo-ovati: *bracteae* lineari-setaceae ad pedicellorum basim: *calycis foliola* virentia, ad margines scariosa, setula saepius fusca, lin. longa terminata: *flores* piperis odorem spirant: *petala* calyce duplo longiora, albida non pallide violacea (*Presl*), venis purpurascentibus reticulata: capsularum *aristae* pollicares.
Folia immaculata, et calyces villosiores in plantis Nebrodensibus vidi, uti *Presl l. c.* observat; sed maculata in plantis nemorum Siciliae septentrionalis occurrunt. Ob floris colorem cum dubio icones *Cup.* et *Bon.* citavi.
4. G. PYRENAICUM. *Lin. mant. 97? Dec. s. nat. pr. 2. p. 643? Presl fl. sic. 1. p. 207!*
G. caule ramoso villoso erectiusculo vel declinato, foliis adpresse villosis, radicalibus caulinisque inferioribus orbiculatis 7-lobatis, lobis cuneiformi-oblongis obtusis trifidis, supremis 5-3-partitis, lobis acutis 3-dentatis, petalis emarginato-bilobis calyce (non aristato) majoribus, capsulis cristatis glabris.
Ic. *Sturm fl. germ. p. 1. fasc. 5. Cav. diss. 4. t. 79? f. 2? Ger. gall. 434. t. 16. f. 2?*
b. umbrosum; glabriusculum, floribus pallidioribus.
G. umbrosum. *Wald. et Kit. pl. rar. Hung. 2. p. 131?*

Ic. *Fl. sic. t. 347. Wald.*, et *Kit. l. c. t. 124?*

In umbrosis nemorum, et in sylvis montosis; *Busambra, Madonie, Cammarata, Boschi di Valdemone.*

Aprili, Junio. ♃

Radix crassa: *caules* palmares vel sesquipedales, et una cum foliis in *a.* molliter villoso-canescentes, erecti, declinati vel decumbentes: *folia* obscure virentia; radicalia longe petiolata, caulina adscendendo demum sessilia; superiora basi truncata, lobis lateralibus rectangule patentibus: *calycis foliola* acuta vel obtusiuscula, sat raro obsolete aristata: *petala* plus minus intense vel dilute coerulea pro locorum natura, calyce duplo longiora; unguibus barbatis: *stamina* undique glabra: *capsulae* glabrae, leves; *aristis* adpresse hirsutis, pilis brevissimis: *pedicelli* vix pollicares: *pubescentia* in caule, petiolis, et pedunculis patens, in foliis adpressa; in *b.* brevissima: herba inodora.

Dubitanter hanc speciem pro *G. pyrenaico* recipio; nam a speciminibus, iconibus, et descriptionibus *G. pyrenaici*, et *G. umbrosi Fl. Hung. l. c.*, nec non *Baugm. fl. trans. 2. p. 290,* in multis recedit; uti ex superioribus enumeratis characteribus patet. An species propria?

5. *G. Asphodeloides. Burm. Ger. p. 28. Will. sp. pl. 3. p. 704.*

G. caule erectiusculo pedunculis petiolis aristisque villosis, foliis orbiculatis, radicalibus et caulinis inferioribus 7-lobatis, superioribus 3-5-partitis, lobis omnium cuneiformibus trifidis, laciniis integris tridentatisque, petalis subemarginatis calycem aristatum duplo superantibus, capsulis subrugosis.

G. nemorosum. *Ten. fl. nap. pr. p. 70.*
Ic. *Wild.* in *Schrad. Journ. 2. p. 23. t. 1.*
G. columbinum dictum, perenne, folio et flore majori violaceo. *Cup. panph. 2. t. 102.*
G. orientale, columbinum, flore maximo, Asphodeli radice. *Tourn. it. 1. p. 245.*
In herbosis apricis nemorum; *Bosco di Capizzi, di Caronia, di Mistretta, e di Floresta.*
Majo, Junio. ♃
Radix transversa, fibras fusiformes, crassiusculas (diam. 2-3-lin.) emittens: *caules* pedales vel sesquipedales, ramosi: *folia* pallide virentia; pilis brevibus, adpressis, rigidiusculis, flavescentibus conspersa; lobi superiorum acuti, inferiorum obtusi et latiores: *pedicelli* pollicares, pedunculis villosiores, demum ut in aliis in fructu deflexi: *calycis foliola* 3-nervia, hirsutiuscula, virentia: *flores* pallide violacei; *petalis* integerrimis, vel vix emarginatis, 4-5 lin. longis, striatis, basi barbatis: *stamina* subciliata: *capsulae* pubescentes; aristis pollicem longis: *stipulae* ac *bracteae* praecedentis: *pubescentia* in caule petiolis ac pedunculis simplex, patens vel retrorsum adpressa; at in pedicellis calycibus aristisque pili pellucidi patentes glandulas parvas fuscas apice gerunt.
Species praecedenti proxima, sed certis characteribus distincta: hinc quoad synonymon *Tenorii* male associata cum illa (*Dec. Spr.*). Icon *Tourn.* ac exemplaria ipsius herbarii nonnisi pubescentia majore nonnihil a nostra recedunt. Denique pili adpressi ex descriptione *Will.*, tamen patuli in icone citata, aeque ac in illa *Tournefortii.*

b. annua.

6. *G.* LUCIDUM. *Lin. sp. pl. 955. Biv. cent. 1. p. 41. Presl fl. sic. 1. p. 207.*

G. caule ramoso glaberrimo (purpurascente), foliis lucidis sparse breviterque pilosis orbiculatis 5- (raro 7-) lobatis, lobis tricrenatis, calycibus pyramidato-angulatis transverse corrugatis, capsulis dorso sulcato-muricatis.

G. annuum, rotundifolium, montanum, saxatile, lucidum. *Cup. H. Cath. p. 83.*

Ic. *Cav. diss. 4. p. 214. t. 80. f. 2. Fl. dan. t. 218.*

G. pes columbinus dictum, saxatile, crassiusculo folio glabro lucido, flosculis rubris. *Cup. panph. 2. t. 39.*

G. rotundifolium, saxatile, montanum. *Columm. ecpr. 1. p. 138. t. 137.*

In ruderatis herbidis umbrosis, ad sepes, ad rupes muscosas ubique.

Aprili, Majo. ☉

Caules erecti, superne ramosi, sat raro divaricato-decumbentes ac ab ipsa basi ramosi: *folia* laete virentia, demum purpurascentia, pilis brevibus sparsis conspersa, aliquando glaberrima: *petala* rosea, integra, calycinis foliolis aristatis duplo longiora: *capsulae* dorso glabrae, apice pubescentes: *semina* levia: *pedicelli* in fructu non deflexi.

7. *G.* ROTUNDIFOLIUM. *Lin. sp. pl. 957*, exclusis syn. *Fuchsii* et *Vaill. Ucria H. Pan. p. 288.*

G. undique pubescens, caule patulo ramosissimo, foliis orbiculatis, radicalibus caulinisque inferioribus 5-7-superioribus 5-lobis basi truncatis, lobis trifidis, petalis integris foliola calycina breviter aristata excedentibus, capsulis hirsutis levibus, seminibus reticulatis.

G. Malvae folio rotundo. *Cup. H. Cath. p. 83. Cast. H. Mess. p. 38.*

Ic. *Cav. diss. 4. p. 214. t. 93. f. 2.*

Geranium II. *Matth. comm. 2. p. 208.*

In ruderatis, aggeribus, pascuis sterilibus, ad sepes in herbosis ubique.

Martio, Aprili. ⊙

Caules divaricatim ramosi, ad nodos subincrassati et rubentes: *folia* aliquando ad sinus glandulis rubris destituta; juniora canescentia: *petala* integra aut vix emarginata, pallide rosea: *aristae* fere pollicares: *pubescentia* in foliis et in aristis adpressa, in reliquis partibus patentissima.

8. *G. molle. Lin. sp. pl. 955.*

G. molliter pubescens, caule ramoso basi decumbente, foliis orbiculatis, radicalibus 7-9 caulinis superioribus alternis 5-7-lobis, lobis trifidis, petalis bifidis calycina foliola subaristata excedentibus, capsulis glabris rugosis, seminibus levibus.

Ic. *Cav. diss. 4. p. 203. t. 83. f. 2.*

G. columbinum, villosum, petalis bifidis purpureis. *Vaill. paris. p. 79. t. 15. f. 3.*

Pes columbinus. *Dod. pempt. 61*, pubescentia deest, sed quoad habitum bona.

In herbidis ruderatis, ad viarum margines ubique.

Martio, Aprili. ⊙

Caules palmares vel pedales, aliquando diffusi: *folia* eglandulosa: *calycis foliola* mutica, vel brevissime aristata: *petala* non calyci aequalia, sed illum parum excedentia, coerulescentia, ad ungues pilosa: *aristae* semipollicares: *pubescentia* ut in praecedente.

9. *G. dissectum. Lin. sp. pl. 956.*

G. caule divaricatim ramoso petiolis pedunculisque

villosis, foliis glabriusculis orbiculatis 7-lobato-partitis, lobis trifidis, caulinis superioribus 5-partitis, lobis inaequaliter lineari-laciniatis, petalis emarginatis calycem aristatum aequantibus, capsulis levibus aristisque glanduloso-pilosis, seminibus reticulatis.

G. columbinum, tenuius laciniatum. *Cup. H. Cath. p. 83.*

G. batrachioides, minus. *Cast. H. Mess. p. 38.*

Ic. *Cav. diss. 4. p. 199. t. 78. f. 2. Fl. dan. 936.*

G. columbinum, annuum, majus, tenuius laciniatum, et pene ad pediculum usque. *Cup. panph. 2. t. 65.*

G. columbinum majus, foliis imis longis, ad usque pediculum divisis. *Vaill. par. p. 79. t. 15. f. 2.*

Ad sepes umbrosas, in ruderatis herbosis, in cultis, campis saxosis apricis ubique.

Martio, Aprili. ⊙

Caules erecti, sed rami patuli: *folia* radicalia longissime petiolata, lobis cuneiformibus, laciniis obtusis dentato-incisis: *pedunculi* 5-6-lineares, foliis breviores; at in extremitate ramorum, ubi folia sessilia sunt, ista una cum pedicellis fere excedunt: *aristae* calycis lin. longae: *petala* purpurea, parva.

10. *G. COLUMBINUM. Lin. sp. pl. 956.*

G. caule erecto ramoso, petiolis pedunculis calycibusque adpresse villosis, foliis sparse pilosis orbiculatis 5-partitis, lobis multifidis laciniis linearibus, pedunculis folio longioribus, petalis emarginatis calyce aristato sublongioribus, capsulis glabris levibus, seminibus reticulatis.

G. batrachioides, flore coeruleo magno. *Cast. H. Mess. p. 38.*

Ic. *Cav. diss. 4. p. 200. t. 82. f. 1. Fl. dan. 1222.*

G. gracile, G. haemorroidalis foliis et siliqua. *Cup. panph. 1. t. 122.*

G. columbinum, foliis dissectis, pedicellis florum longissimis. *Vaill. paris. t. 15. f. 4.*

In dumetis, ad sepes umbrosas, ad sylvarum margines in herbosis, sat raro in agris.

Martio, Aprili. ⊙

Folia radicalia brevius petiolata, et *rami* non divaricati, ut in praecedente: *stipulae* ovato-lanceolatae, acuminato-aristatae: *pedunculi* sesquipollicares: *pedicelli* inaequales, altero longiore pedunculo aequilongo: *calyx* pyramidatus, foliolis exquisite 3-nerviis, arista 1-lin. longa terminatis: *petala* dilute coerulea, emarginata, 4-5 lin. longa, ideoque omnibus huius sectionis majora, quamvis calycem parum excedant. Igitur icon *Cav. l. c.* ob florum tenuitatem ab hoc nostro differt, sed illae *Vaill.* et *Cup.* omnino similes sunt. An *G. orientale, columbinum magnis floribus, pedicellis longis insidentibus. Tourn. cor.*, ex *Cav. l. c.* ad hanc nostram plantam spectat?

11. *G.* ROBERTIANUM. *Lin. sp. pl. 955. Ucria H. Pan. p. 288.*

G. caule ramoso una cum pedunculis petiolisque glabrato aut villoso, foliis 3-5-natis, foliolis 3-fido-incisis, laciniis mucronulatis, pedunculis axillaribus folio longioribus, petalis integris calycem villosum 10-angulatum aristatum subduplo superantibus, capsulis glabris reticulato-rugosis, seminibus levibus.

G. robertianum. *Cup. H. Cath. p. 84.*

G. robertianum, rubens. *Cast. H. Mess. p. 38.*

Ic. *Cav. diss. 4. p. 215. t. 86. f. 1. Bull. herb. t. 201.* G. robertianum. *Dod. pempt. 62.*

b. eriocarpum; villosum, caule gracili subdiffuso, capsulis pubescentibus.

In umbrosis ad sepes, in dumetis sylvaticis, in valli-

bus ubique: var. *b.* in montosis; ***Monte Scuderi***, ***Mandanici***, ***Basia.***

Martio, Aprili. ☉

Species haec quoad caulis altitudinem et directionem, ac quoad pubescentiam valde variat: occurrit nempe *caule* erecto 1-2-pedali, una cum *petiolis*, *foliis* et *pedunculis* fere glabris: vel *caule* divaricate-ramoso, *ramis* diffusis, una cum *petiolis*, *foliis pedunculisque* villosissimis: *calyces* semper villosi, aristati: *petala* integra, rosea: *capsulae* in *b.* pubescentes; et in utrisque varietatibus, dum jam maturae sunt, setis duabus (loco aristarum) ex receptaculi rostro suspensa pendent, uti recte notat *Desf. atl.* 2 *p.* 102, et *Cav. l. c.;* qui character hujus speciei peculiaris est: *semina* in *b.* non fusca, sed pallide rufescentia: *stipulae* breves, acutae: *odor* hircosus: *caules* ac *folia* saepe aetate purpurascentia.

---

† 12. *G.* PRATENSE. *Lin. sp. pl.* 954. *Ucria H. Pan. p.* 287.

G. pedunculis bifloris, foliis subpeltatis multipartitis pinnato-laciniatis rugosis acutis, petalis integris.

Ubique (*Ucria*).

† 13. PUSILLUM. *Lin. sp. pl.* 957. *Ucria l. c. p.* 288.

G. pedunculis bifloris, petalis bifidis, caule diffuso, foliis reniformibus palmatis, laciniis linearibus acutis.

Ubique (*Ucria*).

An *G. molle?*

III. Polyandria.

† ABUTYLON.

Tourn. inst. t. 25. Gaert. de fruct. 2. p. 251. Presl fl. sic. 1. p. 182.

Cal. 5-partitus. *Styl.* apice multifidus. *Carp.* capsularia, 3-10, orbiculatim circa axim disposita, saepissime vesicaria, 1-locularia, polysperma, apice mutica vel aristata.

† 1. *A. Avicennae. Presl l. c. p. 182.*

A. caule herbaceo erecto, foliis subrotundo-cordatis acuminatis dentatis tomentosis, pedicellis solitariis 5-floris petiolo brevioribus, carpellis 15 truncatis birostratis villosis.

Sida Abutylon. *Lin. sp. pl. 963.*

Ic. *Gaert. l. c. t. 135.*

Althaea Theophrasti, flore luteo. *Moris. hist. 2. s. 5. t. 29. f. 3*

In ruderatis regionis collinae inferioris; *Messina*, sed rarissima.

Floret aestate. ⊙ (*Presl*).

ALTHAEA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1132. Juss. 272.

Cal. duplex; exterior 6-9-fidus. *Caps.* plurimae, 1-spermae, in orbem dispositae.

1. *A.* OFFICINALIS. *Lin. sp. pl. 966. Ucria H. Pan. p. 290.*

A. caule erecto, foliis utrinque molliter tomentosis cordatis ovato-oblongis crenato-dentatis integris vel obsolete trilobis, pedunculis axillaribus brevibus, superioribus sub 3-floris.

A. vulgaris. *Cast. H. Mess. p. 2.*

Ic. *Cav. diss. 2. p. 93. t. 30. f. 2. Fl. dan. 530. Plenk off. t. 538*, mediocris.

Althaea. *Matth. comm. 2. p. 276.*

In pratis humentibus, in palustribus, ad fossas et ad stagna in maritimis; *Palermo all' Abate, Lentini, Catania, Siracusa, Agosta, Spaccaforno, Noto, Terranova, Alicata, Cattolica*, ec.

Majo, Junio. ♃

Caules fere simplices, ramis erectis: *stipulae* lineari-lanceolatae, acuminatae: *pedunculi* petiolo breviores: *corollae* albidae aut carneae, calyces duplo fere superantes.

2. *A.* CANNABINA. *Lin. sp. pl. 966. Ucria H. Pan. p. 291. Presl fl. sic. 1. p. 178.*

A. pubescenti-scabra, caule elato, foliis inferioribus palmato-partitis, superioribus 3-5-natis, foliolis grosse dentatis intermedio longissimo, pedunculi axillaribus terminalibusque multifloris laxis longioribus.

Alcea cannabina. *Cup. H. Cath. p. 4.*

A. fruticosa. *Cast. H. Mess. p. 2.*

Ic. *Cav. diss. 2. p. 94. t. 30. f. 1. Jacq. austr. t. 101.* Alcea fruticosa, cannabino folio. *Clus. hist. 2. p. 25,* optima.

Ad sepes, in agrorum marginibus, et in sylvaticis; *Regalmuto, le Grotte, Aragona, Favare, Brolo, da Militello in Valdemone a Torrenova.*

Junio, Julio. ♃

Caules ramosissimi, 2-pedales vel orgyales: *folia* subtus canescentia, superne virentia: *calyces* hirsuti: *corollae* pallide roseae, calycibus duplo longiores.

3. *A.* HIRSUTA. *Lin. sp. pl. 965. Ucria H. Pan. p. 291.*

A. hirsuto-scabra, caule erecto ramoso, foliis glabriusculis, inferioribus cordatis indivisis vel 5-7-lobatis crenato-dentatis, superioribus palmatis, laciniis oblongis, pedunculis solitariis unifloris folio longioribus, calycinis laciniis acuminatis.

Alcea hirsuta. *Cup. H. Cath. p. 4.*

Ic. *Cav. diss. 2. p. 95. t. 29. f. 1. Jacq. austr. t. 170.* Alcea villosa. *Dalech. hist. p. 594.*

In campis et collibus aridis, in arvis argillosis post messem ubique.

Aprili, Majo. ⊙

Caules palmares vel sesquipedales, aliquando purpurascentes; *ramis* inferioribus patulis vel adscendentibus, superioribus erectis: *folia* obscure virentia, suprema tripartita; segmentis lineari-oblongis: *stipulae* ovato-lanceolatae, acutae: *calycis* utriusque laciniae externe tuberculatae; interiores duplo exterioribus longiores, at corollis violaceis subbreviores: *pedunculi* fructiferi non deflexi: *capsulae* glabrae, fuscae, dorso corrugato-rugosae, ut in praecedentibus immarginatae.

---

† 4. *A. Ludwigii. Lin. mant. 98. Presl fl. sic. 1. p. 178.*

A pilis stellatis villosa, caule patulo, foliis cordato-subrotundis 5-lobis apice dilatatis dentatis supra glabris, floribus axillaribus subsessilibus glomeratis, calyce exteriore 8-fido, corolla calycem paulo superante, carpellis immarginatis.

Alcea vulgaris. *Cup. H. Cath. p. 4*, ex *supp. alt. p. 6.*

Ic. *Cav. diss. 2. p. 96. t. 30. f. 3*, et *ic. 5. p. 14. t. 423.*

In arvis incultis arenosis Syracusae.

Floret aestate. ⊙ (*Presl*).

Caules digitales, usque pedales petiolisque stellata pube villosis: *folia* quoad formam illis *Geranii pusilli* similia, supra glabra aut pilis rarissimis adspersa, subtus pube stellata minute scabra; lobis basi cuneatis, apice latioribus, plerumque tridentatis, dentibus obtusis, lateralibus denticulatis: *involucri foliola* linearia, calycesque villosi: *corolla* coerulea: *carpella* glabra, margine rugulosa (*Presl*).

MALVA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1134. Juss. 272.

Cal. duplex; exterior 3-phyllus. *Caps.* plurimae, 1-spermae, in orbem dispositae.

* *Calycis exterioris foliolis lineari-setaceis.*

a. foliis superioribus lobatis, partitisque.

1. *M. moschata. b. tenuifolia.*

M. caule erecto laevi pedunculis petiolisque sparse pilosis, foliis glaberrimis orbiculatis, radicalibus crenatis indivisis 5-lobisve, caulinis 5-7-partitis, laci-

niis segmentisque inciso-pinnatis obtusis angustis, pedunculis axillaribus solitariis, terminalibus fasciculatis, calycibus levibus tuberculatisque pilis sub solitariis hirsutiusculis, petalis (roseis) bilobis.

M. Alcea. *Ucria H. Pan. p. 293,* non *Lin.* ex loco.

Alcea folio rotundo, laciniato. *Cup. H. Cath. p. 4.*

Ic. M. montana, sive Alcea rotundifolia, laciniata. *Columm. ecphr. 1. p. 148. t. 147,* optima, et nonnisi segmentis foliorum acutis a nostra diversa.

In sylvis montosis; *Madonie, Boschi di Caronia e di Valdemone.*

Junio, Julio. ♃

Caules simplices vel ramosi, 1-2-pedales: *folia* laete virentia; caulina adscendendo profundius ac tenuius laciniata; laciniis obtusis vel rotundatis; in superioribus laciniae angustae, vix lin. latae: *stipulae* oblongo-lineares, foliaceae, virentes, obtusae, ciliatae, integrae aut apice denticulatae $\frac{1}{2}$-1 lin. latae: *calyces* interiores vel glabriusculi vel pilis brevibus, raro stellatis, externe hirsuti (interne pili breviores densiores), corrugato-rugosi, fructiferi subinflati; aliquando nigro-marginati, tuberculisque nigris conspersi; exterioris foliola lineari-lanceolata, laciniis interioribus acutis duplo breviora: *petala* plus minus profunde irregulariter 2-loba, denticulata vel integra: *capsulae* superne pilosae.

In hac nostra varietate, aeque ac in plantis Calabriae meridionalis, folia sunt glaberrima, caules leves non rubro-tuberculati, capsulae minus hirsutae quam in plantis collectis in Samnii ac Aprutii locis a *Columna* indicatis: utraeque vero foliorum laciniis angustioribus, floribus inodoris, calycibus interne villosis, et habitu a *M. moschata* Europae septentrionalis recedunt, nec

non ab icone et descriptione *M. Moschatae Cav. diss. 2. p. 76. t. 18. f. 1;* ita ut recte notet *Desr.* in *dic. enc. 3. p. 749, M. moschatam Lin.* esse potius varietatem *M. alceae.* Forsan meliori jure *M. laciniata Desr.* (quae eadem ac nostra) excl. syn. *Halleri*, novam sistit speciem; quae alioquin immerito cum *M. trifida Cav.*, et *M. tenuifolia Desr.* associatur a Cl. *Spr.* in *s. veg. 3. p. 92*, a quibus omnino distincta est.

2. *M.* CRETICA. *Cav. diss. 2. p. 67. Will. sp. pl. 3. p. 785.*

M. caule erecto petiolis pedunculis calycibusque patenter hirsutis, foliis hirsutiusculis, infimis crenatis, mediis obtuse 5-7-lobatis, supremis 3-5-partitis digitatisque, laciniis lanceolatis serratis, pedunculis solitariis elongatis, calycis interioris 5-partiti laciniis acuminatis petala coerulea subaequantibus.

M. hirsuta, cretica. *Tourn.* ex ejus herbario, et Alcea cretica, hirsuta. *Tourn. inst. cor. p. 2*, ex herbario *Tourn.* apud *Juss.*, non ex illo ipsius *Tourn.*

Ic. *Cav. diss. 5. t. 138. f. 2.*

b. albiflora, corollis albis. *Presl fl. sic. 1. p. 174*, sub *M. altheoide.*

c. ramis decumbentibus, elongatis.

M. altheoides. *Cav. l. c. diss. 2. p. 30. Willd. l. c. p. 784. Presl l. c.*

Ic. *Cav. l. c. t. 135. Sibth. fl. gr. t. 664!* ined.

In arvis aridis sterilibus, in collibus apricis, et in campis post messem ubique frequens: *b.* magis rara.

Aprili, Majo. ⊙

Caules ramosi, aliquando tuberculati ac rubentes, erecti, pro locorum natura palmares vel 2-pedales; *ramis* diffusis aut decumbentibus, 3-pollicaribus

vel 2-pedalibus: *stipulae* foliaceae, ovato-lanceolatae, acutae, ciliatae: *folia* caulina revera polymorpha; occurrunt siquidem vix lobata, et digitata; ita ut qui plantas juniores cum adultis comparaverit, difficillime ad eamdem stirpem pertinere putaverit. Interim characteres constantes sunt: *pedunculi* solitarii, 1-3-pollicares, folio longiores: *calycis* exterioris foliola lineari-lanceolata, laciniis calycinis interioribus angustis ovato-lanceolatis 4-5-lin. longis tuberculatis demum stellato-patentibus duplo breviora: *petala* integra, apice denticulata, calyci subaequalia, 6-7 lin. longa, alba vel coerulescentia: *capsulae* glaberrimae, leviter corrugato-rugosae, virentes, aetate rubentes vel atropurpureae.

M. altheoides Cav. l. c. vix varietatem ramis decumbentibus *M. creticae* sistere potest. Hoc olim suspicatus sum in *pl. rar. p. 284;* at post comparationem exemplarium herbariorum *Tournefortii*, *Sibthorpii*, et *Cavanillesii* de hac re ambiguum non habeo.

b. foliis superioribus integris, lobatisque.

3. *M. PARVIFLORA. Lin. sp. pl. 969,* excluso syn. *Pluknetii. Ucria H. Pan. p. 292. Presl fl. sic. 1. p. 177. Desr. dict. enc. 3. p. 745.*

M. caule ramoso petiolisque glabriusculis, foliis subtus pilis simplicibus obsitis cordato-orbiculatis dentato-crenatis inferioribus obtuse superioribus acute lobatis, pedunculis 2-6 axillaribus brevibus fructiferis irregulariter elongatis, corollis calycem subexcedentibus, capsulis rugosis margine dentatis glabris.

Ic. *Cav. diss. 2. p. 68. t. 26. f. 1,* ex eius herbario! at in icone male capsulae longitudinaliter striatae repraesentantur. *Jacq. H. Vind. 1. t. 39,* mediocris;

nam habitus caulis ac foliorum malus, et potius sequentis.

b. capsulis plus minusque pubescentibus.

M. parviflora. *Smith fl. gr. pr. 2. p. 44*, ex speciminibus herbarii *Sibth.*, et *Spr. s. veg. 3. p. 91*, ac *Dec. fl. fr. 4. p. 828*, ex descriptione.

In herbidis ruderatis ubique; at var. *a.* magis rara.

Martio, Aprili. ⊙

Caules solidi vel fistulosi, pro locorum natura erecti aut diffusi; ramis patulis, apice adscendentibus, palmaribus vel 2-pedalibus, glabris aut pilis stellatis simplicibusque hirsutiusculis; *petioli* superne magis pubescentes: *folia* supra glabra, laete virentia; subtus pilis simplicibus plus minusque copiosis adpressis obsita: *stipulae* ovatae, vix scariosae, acutae, ciliatae: *pedunculi* sparse villosi, in anthesi vix 1-2 lin. longi; in fructu elongati; unico reliquis longiore, fere pollicari, erecto vel patente: *calyx* interior ciliatus, in fructu ampliatus et patens; lobis obtusis submucronatis, raro glabris, sed ut plurimum ciliatis: *petala* alba, saepius pallide coerulescentia, vix calycem excedentia, bifida.

4. *M. FLEXUOSA. Horn. H. Hafn. 2. p. 655. Dec. pr. s. nat. 1. p. 433*, ex specim. eius herbarii*!*

M. caule patulo subflexuoso glabriusculo, foliis orbiculatis dentato-crenatis superne glabratis, subtus stellato-pubescentibus, inferioribus cordatis obtuse 5-7-lobatis, superioribus basi truncatis profunde 5-lobatis, pedunculis 1-3 axillaribus brevibus, fructiferis unico elongato, corollis calycem subexcedentibus, capsulis rugosis margine dentatis pubescentibus.

Ic. *Fl. sic. t. 348. f. 1.*

M. tingitana, flore coeruleo parvo. *Plukn. phyt. t. 44. f. 2?*

b. intermedia; caulibus glabriusculis, foliis utrinque calycibusque adpresse hirsutis.

c. canescens, dense hirsuto-lanato-canescens, caulibus patulis demum glabratis.

Ic. *Fl. sic. t. 348. f. 2.*

In herbidis ruderatis, *Milazzo:* var. *b. Favignana;* var. *c. Milazzo.*

Aprili, Majo. ♂, vel ♃

Summa cum praecedente affinitas, quoad calyces capsulasque, sed *radix* perennis vel biennis: *folia* duplo minora, diametro nempe vix semipollicari, subtus fere canescentia; *flores* pauciores, 1-3. Var. *c.* primo intuitu ita ab *a.* recedit, ut species peculiaris videatur, sed nullo certo charactere ab illa distincta.

M. tomentella Presl varietati *b.* affinis ex descriptione, sed calycis exterioris foliolis oblongis et obtusis a nostra recedit. Varietas *a. M. microcarpae* magis proxima, tamen capsulis duplo majoribus differt. Synonymon *Pluknetii* a *Lin.* ad *M. parvifloram* adductum, et ab illa a *Cav.* exclusum, ad hanc forsan spectat.

* * *Calycis exterioris foliolis lanceolatis, ovatisque.*

5. *M.* NICAENSIS. *Will. sp. pl. 3. p. 785.*

M. caule erecto, ramis decumbentibus, foliis cordato-orbiculatis, inferioribus obsolete obtuseque 5-7-lobatis dentato-crenatis, superioribus acute 5-lobatis dentatis, pedunculis axillaribus 2-6, fructiferis elongatis patentibus, corollis calycem semel excedentibus, capsulis rugosis glabris villosisque.

M. rotundifolia. *Ucria H. Pan. p. 292*, non *Lin.* ex loco.

M. sylvestris, procumbens, flore minore albo, folio rotundo. *Cup. H. Cath. p. 111 ?*, et

M. flore carneo, minori. *suppl. alt. p. 59.*

M. vulgaris. *Cast. H. Mess. p. 41.*

M. arvensis, caule prostrato hispidulo, foliis cordato-orbiculatis angulato-lobatis dentatis glabris, petiolis ad latus superius villosis, pedicellis 3-6 erectis petiolo triplo brevioribus, involucro calyce longiore, corollis calyce duplo longioribus, carpellis rugosis villosis. *Presl del. Prag. p. 28*, et *fl. sic. 1. p. 176? Spr. s. veg. 3. p. 90?*

Ic. *Cav. diss. 2. p. 79. t. 25. f. 1*, ex ejus herbario, et descriptione!

M. sylvestris, folio sinuato, flore dilute purpureo duplo minori. *Cup. panph. 2. t. 22.*

b. capsulis dense hirsuto-lanatis.

M. nicaensis. *All. ped. n. 1416*, ex speciminibus herbarii *Bellardi* a Cl. *Balbis* acceptis!

c. tuberculata; caule erectiore, una cum petiolis calycibusque tuberculis sparsis (ex quibus pili simplices prodeunt) scabris, ramis vix patulis, foliis hirsutiusculis, calycis exterioris foliolis interiorem (quam in *b.* latiorem) subaequantibus, capsulis ut in *b.*

M. nicaensis. *Dec. fl. fr. 4. p. 828*, ex speciminibus eius herbarii, nec non ex illis a Cl. *Balbis* missis prope *Monpelier* collectis.

Ic. *Flor. sic. t. 349.*

In ruderatis, ad vias, inter segetes, in agris ubique et nihil communius. Var. *a.* magis rara.

Aprili, Junio. ⊙

Caulis ramosissimus, superne subflexuosus, aliquando rubescens vel rubro-maculatus; semipedalis, vel 2-pedalis ac erectus in *c.*: *folia* utrinque glabriuscula, diametro 1-2-pollicari; non omnia acuta, sed tantum superiora, aut suprema: *petioli* 1-3 poll. longi,

ad latus superius villosi, apice vero undique: *pedunculi* uti calyces pilosi, pilis subadpressis; in *c.* patulis; floriferi erecti, fructiferi pollicem longi patentes: *calycis exterioris* foliola lanceolata, 1-2 lin. lata, acuta, nervosa; *interioris* lobi ovati, in fructu semipatentes, acutiusculi; in *c.* latiores et obtusiores: *petala* coerulescentia, calyce semel vel sub duplo longiora, emarginato-bifida.

Differre videtur a descriptione *M. arvensis Presl l. c.* pedicellis petiolo 4-plo vel 5-plo brevioribus, calyce exteriore interiorem subaequante, non longiore; et a *M. Bivoniana* ejusdem, caule ramoso, pedicellis pluribus ex eadem axilla, calycis exterioris foliolis oblongo-lanceolatis.

6. *M.* ERECTA. *Presl del. Pr. p. 30,* et *fl. sic. 1. p. 175.*

M. villosa, caule erecto subramoso, foliis velutinis cordato-orbiculatis crenato-dentatis, inferioribus obsolete lobatis, superioribus 5-lobatis, lobis obtusis acutisque, pedunculis axillaribus erectis 1-2 folio aequalibus, stipulis scariosis ciliatis, petalis bilobis calyce triplo longioribus, capsulis rugulosis tomentosis.

Ic. *Fl. sic. t. 350.*

b. palmata; caule ramisque pilosis, pilis superne stellatis, foliis superioribus basi truncatis vel subcuneatis 3-5-partito-palmatis, laciniis serratis, capsulis hirsutis.

Ic. *Fl. sic. t. 351.*

In arvis siccis ad vias; *Palermo, Milazzo.* var. *b.* iisdem locis, et praeterea, *Tindaro, Scopello, Marsala.*

Aprili, Majo. ⊙, et ♂

In *a. pubescentia* simplex non stellata, in caule et ramis patens, in petiolis ac pedunculis plerumque adpressa; in calycibus quoque patula, sed pilis stellatis intermixtis: *calycis* exterioris foliola lanceolata, in-

terioris lobos acutos subaequantia: *pedunculi* inferiores solitarii, folio aequales; superiores saepius bini, folio longiores: *stipulae* ovatae, acutae, superne dentatae: *flores* omnino ut in *M. sylvestri*.

In *b*. *caules* aetate glabrati, 1-2- pedales, inferne saepe rubentes, leves, raro tuberculati, aliquando erecti; ramis tamen diffusis, apice adscendentibus: *folia* pilis stellatis brevissimis utrinque subvelutina, subtus cinerea, superiora adscendendo profundius partita; laciniae omnes fere aequales, lanceolato-lineares, acutae, ut plurimum 5, et nonnisi in foliis supremis tres, 1-2 lin. latae: *petioli* adpresse pubescentes, vel sat raro patenter pilosi: *stipulae* inferiores breves, obtusae; superiores elongatae, lineari-lanceolatae, acutae, ciliatae, approximatae: *pedunculi* axillares, $\frac{1}{2}$-1-pollicares, petiolo saepius breviores: *calycis exterioris* foliola lanceolato-linearia, acutiuscula vel obtusa, basi sub sejuncta, interioris laciniis acutis breviora.

7. *M.* AMBIGUA. *Nob.*

M. glaberrima, caule adscendente, foliis crenatis, inferioribus cordato-orbiculatis obsolete 5-7- lobatis, superioribus ovato-subrotundis acute 5-7-palmato-lobatis, stipulis membranaceis, pedunculis 1-3 axillaribus erectis, calycis externi foliolis oblongis obtusis, petalis bilobis calyce 3-plo longioribus, capsulis hirsutis.

Ic. *Fl. sic. t. 352. f. 1.*

b. caule glaberrimo vel pilis fasciculatis inferne hispidiusculo, foliis inferioribus glaberrimis, superioribus pilis stellatis sparsis subvelutinis, petiolis inferioribus superne villosis, supremis calycibusque undique stellato-hirsutis, foliolis calycis exterioris late ovato-ellipticis.

M. sylvestris, atrovirenti folio rotundiori minus sinuato, majorique flore. *Cup. H. Cath. p. 122?*

M. racemosa, caule prostrato pilis fasciculatis hispido, foliis cordato-orbiculatis 5-lobis crenatis obtusis, supremis 3-5-fidis laciniis acutis, pedicellis subsolitariis pubescentibus petiolo ad latus superius villoso brevioribus, carpellis tomentosis. *Presl del. Prag. p. 29?*, et *fl. sic. 1. p. 174?*

Ic. *Fl. sic. t. 352. f. 2.*

c. cuneata; caulibus virgatis subdiffusis, foliis superioribus ovatis subcuneatis velutinis 3-5- palmato-partitis, laciniis subintegris, intermedia saepius elongata.

Ic. *Fl. sic. t. 353.*

d. caule petiolis pedunculisque tuberculis sparsis obsitis, ex quibus pilorum fasciculus enascitur, foliis superne glabriusculis, calycinis foliolis exterioribus anguste lanceolatis, corollis dilutioribus.

In Siciliae meridionalis ruderatis, ac in campis apricis herbosis; var. *b.* et *d. marina di Carini:* varietas *c. Palermo a Sferracavallo.*

Aprili, Majo. ⊙ vel ♂.

Caules purpurascentes, ramosi, sat raro erecti; ramis adscendentibus; in *a.* et *c.* undique, in *b.* superne tantum glaberrimi: *folia* laete virentia, inferiora diametro 5-6-lineari: *stipulae* integrae vel subdentatae, breves, ovatae, 1-2 lin. latae ac longae, obtusae aut acutiusculae, aliquando violaceae, superiores angustiores, ciliatae: *pedunculi* glaberrimi, vel in *d.* superiores adpresse pubescentes, semipollicares, pollicares et ultra: *calycis* interioris laciniae ovatae, acutae, calycem externum duplo fere superantes: *petala* pallide violacea venosa: *capsulae* pilis stellatis hirsutae.

In *c. caules* graciles, plures ex eadem radice, diametro

vix lineari, diffusi vel adscendentes, 1-2- pedales, virides vel rubentes: *folia* radicalia laete virentia, diametro 4-10-lineari, glaberrima, subtus uti petioli pilis sparsis obsita, superiora brevius petiolata et profundius lobata, pilis brevissimis stellatis conspersa, basi cordata vel truncata, sed adscendendo cuneata, 3-raro-5-palmato-lobata; lobis oblongis, acutiusculis, dentato-crenatis; *suprema* tripartita, laciniis acutis, lanceolatis, apicem versus serratis, media elongata, lateralibus saepe patentibus; ita ut fere folio hastato assimilentur; *summa* aliquando irregulariter 2-partita, vel lineari-lanceolata ac subindivisa, serrulata: *calycis* exterioris foliola oblongo-lanceolata, acutiuscula vel rotundata, interioris laciniis acutis ciliatis ac utrinque hirsutis duplo fere breviora; margine glabra, vel utrinque vel uno latere tantum ciliata.

Differt a *M. racemosa Presl l. c.*, caulibus nunquam hispidis, nec tuberculatis, nisi in var. *d.*, foliis pilis stellatis non simplicibus subvelutinis, pedicellis petiolo vel aequalibus vel duplo longioribus.

8. *M.* SYLVESTRIS. *Lin. sp. pl. 969. Ucria H. Pan. p. 292.*

M. caule erecto petiolis pedunculis calycibusque pilosis, foliis inferne pubescentibus, inferioribus orbiculato-cordatis 5-7-lobatis crenatis, superioribus basi subtruncatis semiorbiculatis acute 5-7- palmato-lobatis dentato-serratis, pedunculis axillaribus 2-6 gracilibus petalis bilobis calyce 4-plo longioribus, capsulis glabriusculis subrugosis.

M. sylvestris, folio sinuato. *Cup. H. Cath. p. 122. Cast. H. Mess. p. 41.*

Ic. *Fl. dan. 1223*, optima. *Bull. herb. t. 223*, ac *Plenk offic. t. 22*, mediocres. *Cav. diss. 2. p. 78. t. 26. f. 2?* M. sylvestris, elatior. *Fuchs. hist. 509*, bona.

b. pedunculis petiolisque glabriusculis.

In arvis, ad vias, in ruderatis ubique.

Martio, Majo. ⊙, et ♂

Caules 2-3-pedales, leves vel una cum petiolis tuberculati, ramosi; ramis erectis, adscendentibusque: *folia* radicalia vix lobata, adscendendo lobi profundiores et acuti evadunt; in centro saepe macula rubente parva notata, diametro 1-2-pollicari, superne glabriora, inferne pallidiora ac aliquando fere pilis stellatis sub velutina; nonnunquam in foliis superioribus lobi duo laterales obsoleti, et tunc folia sunt triloba, lobo intermedio productiore: *stipulae* latae, scariosae, venosae, acutiusculae, ciliatae, integrae vel dentatae, 2-3 lin. latae, 3-4 lin. longae: *pedunculi* adpresse vel patenter pilosi, raro glabri, 1-2-pollicares, non firmi ac stricti ut in sequente et in praecedentibus; sed graciles, fere effusi, et saepe fructiferi arcuati: *calycis* exterioris foliola lanceolata, raro fere spathulata, acuta vel obtusa, basi subcoalita, interioris laciniis acutis breviora: *petala* violacea: *pubescentia* in petiolis et in parte inferiore caulis stellata, tamen ut plurimum simplex ac patula.

Cum dubio iconem *Cav.* citavi, nam in speciminibus ipsius herbarii capsulas levissimas ac glaberrimas vidi, non vero subrugosas ut in nostra. Icon *Bull.* florum ac foliorum colore, pedunculis et habitu parum a nostra recedit. Praeterea ob calycis externi foliola subcoalita, (confer *Brot. phyt. lusit. 2. p. 222*, sub *M. Mauritiana*, *Lin.* ac alios auctores) potius cum

M. sylvestri, quam cum affini *M. Mauritiana* varietas *b.* convenit.

9. *M.* POLYMORPHA. *Nob.*

M. glaberrima, erecta, foliis inferioribus orbiculato-cordatis obsolete obtuseque lobatis crenatis, superioribus basi truncatis acute 3-5- lobatis dentato-serratis, pedunculis axillaribus 2-7 strictis subcorymbosis, supremis folio longioribus, stipulis membranaceis, petalis bilobis calyce adpresse hirsuto 4-plo brevioribus, capsulis dense hirsutis.

M. arvensis, recta, rotundo-acuminato angulato folio pallide lucido, carneo flore multo majore. *Cup. H. Cath. p. 122?*

Ic. *Fl. sic. t. 354. f. 1.*

b. hirsuta, ramis patentioribus, caule petiolisque pilis horizontalibus hirsutis, foliis utrinque hirsutiusculis, superioribus acutius dentatis lobatisque, stipulis ciliatis nervosis latioribus, superioribus scariosis apice saepe lacero-dentatis, pedunculis calycibusque adpresse pilosis, petalis pallidioribus.

Ic. *Fl. sic. t. 354. f. 2.*

In arvis, inter segetes, ad vias, in ruderatis; var. *a. Trapani, Marsala;* var. *b. S. Filippo, Palermo.*

Aprili, Majo. ⊙, et ♂

Caules erecti, inferne glaberrimi, fistulosi, leves, 2-3-pedales, superne una cum ramorum apicibus pilis brevibus adpressis raris simplicibus vel stellatis tecti in *a.;* in *b.* leves vel tuberculati; tuberculis inferne pilos simplices, superne stellatos sustinentibus: *folia* inferne pilosiuscula ac pallidiora, eorumque habitus fere *Lavaterae arboreae* in *a.;* in *b.* magis virentia, et habitus fere speciei praecedentis: *petioli* in *a.* superne tantum villosi, caeterum glabriusculi; in

b. undique hirsuti: *stipulae* in *a.* integrae, aliquando rubentes; in *b.* integrae, margine dentatae, aut apice lacerae; *pedunculi* floriferi erecti, subcorymbosi, 6-12 lin. longi, inferiores petiolo, at supremi folio ipso longiores; in *a.* fere glaberrimi; in *b.* adpresse pubescentes, fructiferi aliquando patentes: *calycis exterioris foliola* lanceolata, ovato-lanceolata et oblonga, obtusa aut acutiuscula; interioris laciniae acutae duplo fere longiores: *petala* ut in praecedente, sed in *a.* violacea: *capsulae* pilis stellatis densioribus vel rarioribus tectae.

Affinis praecedenti pluribus characteribus, sed habitus panicula fere racemosa in extremitate ramorum ac caulis, et pedunculis toto coelo diversa. An varietas *b.* species peculiaris?

10. *M. HIRSUTA. Presl fl. sic. 1. p. 175. Spr. s. veg. 4. par. 2. p. 257.*

M. caule erecto petiolis pedunculis calycibusque patenter hirsutis, foliis cordato-orbiculatis adpresse hirsutis, inferioribus obsolete obtuseque 5-7-lobis dentato-crenatis, supremis 3-5-acuminato-lobatis serratis, pedunculis 2-6 strictis, fructiferis patulis, stipulis scariosis ciliatis, petalis bilobis calyce 4-plo longioribus, capsulis hirsutiusculis.

M. alpina, fruticans, purpureo flore, folio crispo, fuluo-candicante. *Cup. H. Cath. p. 122.*

Ic. *Fl. sic. t. 355.*

M. alpina, erecta, hirsuta, lignosa, folio crispo minutim dentato, floribus racemosis. *Cup. panph. sic. 2. t. 50. Raf. t. 120. f. 2.*

In sylvaticis montosis; *Busambra, Madonie, Cuozzo di Morabito presso Amorosa al S. di Busambra; Gibilmessa, Cometa (Gasp.).*

Majo, Junio. ♃

Habitus praecedentis: *caules* erecti, superne ramosi, 2-3-pedales, pilis albis copiosis patentibus uti reliquae partes, exceptis foliis, tecti: *folia* laete virentia, inferne pallidiora et pilis simplicibus copiosioribus hirsuta, omnia cordata; aliquando in superioribus foliis hirsuties densior est, et tunc fere canescenti-lanata evadunt: *stipulae* 3-4 lin. latae, 5-6 lin. longae, nervosae, ciliato-hirsutae, denticulatae vel integrae, obtusae aut acutiusculae: *pedunculi* axillares, pollicares et ultra; inferiores folio breviores; superiores subaequales, sub anthesi fere corymbosi, sed fructiferi patentes; aliquando pedunculus axillaris solitarius apice ramosus pedicellos 3-4 sustinet: *calycis* interioris laciniae acutae, foliola calycina exteriora lanceolato-linearia acuta duplo superantes.

Icon *M. sylvestris Lam. ill. t. 582. f.* 2 ob folia, non quoad pedunculos, potius hanc refert. Differt a descriptione *Preslii*, foliis non tomentosis, superiorum lobis acutis, petalis calyce 4-plo majoribus, et capsulis subhirsutis, sed non tomentosis.

---

† 11. *M. HISPANICA. Lin. sp. pl. 970. Ucria H. Pan. p. 293.*

M. caule erecto, foliis semi-orbiculatis crenatis, calyce exteriore diphyllo.

In montosis (*Ucria*).

† 12. *M. TOMENTELLA. Presl fl. sic. 1. p. 174. Spr. s. veg. 4. par. 2. p. 257.*

M. pube stellata minima tomentoso-canescens, caule prostrato, foliis cordato-orbiculatis obtusis 5-angulaeribus dentatis, superioribus 5-lobis, pedicellis petiolo brevioribus.

In regione collina infima: in arvis, *Trapani.*

Majo. ☉ (*Presl*).

...... *Pedicelli* 6 lin. longi (solitarii), erecto-patentes: *foliola* involucri oblonga, obtusa, calyce paullo breviora: *corolla* violacea, *M. sylvestris* minor: *fructum* non vidi (*Presl l. c.*).

† 13. *M.* BIVONIANA. *Presl fl. sic. 1. p. 176. Spr. l. c.*

M. pube stellata pubescens, caule erecto simplici, foliis cordato-orbiculatis obtuse angulatis dentatis, petiolis subtus glabris, pedicellis ternis sub anthesi erectis brevissimis, fructiferis deflexis longioribus, involucri foliolis linearibus calyce multo brevioribus, corolla calycem paullo superante, carpellis tomentosis.

In arvis regionis collinae: *Palermo, Catania.*

Majo, Julio. ☉ (*Presl*).

An *M. nicaensis* varietas?

† 14. *M.* EXCELSA. *Presl del. Pr. p. 27,* et *fl. sic. 1. p. 177.*

M. pube stellata pubescens, caule erecto ramosissimo, foliis semiorbiculatis crenato-dentatis 5-angulatis, rameis subquinquelobis obtusis, pedicellis 3-6 erectis petiolo triplo brevioribus, involucri foliolis ovatis, carpellis rugulosis glabris.

In ruderatis, et arvis incultis; *Palermo presso S. Maria a Gesù.*

Majo, Junio. ☉ (*Presl*).

Cum *M. mauritanica* associatur a *Cl. Spr.* in *s. veg. 3. p. 90.*

Plures *Malvae*, quae in Europa meridionali proveniunt non rite cognitae sunt, et forsan certiores characteres ad istas discriminandas adhuc desiderantur, (ideoque descriptiones prolixiores quarumdam hic

tradere putavi) nisi potius aliquis uti varietates ejusdem speciei habere maluerit, praesertim nonnullas *sect.* 2. Etenim incisio ac numerus loborum in foliis, stipularum figura, pedunculorum proportio aut saepe numerus, capsularum glabrities ac rugositas, et denique in *sect.* citata forma foliorum calycis exterioris variabiles sunt. Idcirco nihil mirum, si omnia individua, quae cum descriptionibus novarum specierum *Preslii* comparavi cum nulla exacte conveniunt, et si aliunde exemplarium authenticorum defectu nullum certum judicium de illis proferri potui.

LAVATERA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1133. Juss. 272.

Cal. duplex; exterior 3-lobus. *Casp.* plurimae, 1-spermae, in orbem dispositae.

* *Fruticosae.*

1. *L.* ARBOREA. *Lin. sp. pl. 972. Ucria H. Pan. p. 293.*

L. caule arborescente, foliis molliter pubescentibus crenatis, inferioribus cordatis orbiculatis plicatis obtuse 5-7- lobatis, superioribus acute angulatis, pedunculis 2-4 unifloris petiolo brevioribus, calyce exteriore latissimo interiorem duplo superante.

Anthema arborea. *Presl fl. sic. 1. p. 180.*

Malva arborea, maritima, veneta dicta, parvo flore. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 59.*

M. arborea, parvo flore coeruleo. *Cast. H. Mess. p. 14.*

Ic. *Cav. diss. 2. p. 86*, et *diss. 5. p. 282. t. 139 f. 2. Sibth. fl. gr. t. 665 ined.*

Malva arborea. *Dill. syst. aest. 6. p. 6*, ex *Presl.*

M. arborea, veneta dicta. *Moris. hist. 2. s. 5. t. 17. f. 15*, mala.

In rupibus saxosis mari proximis, et ad pedes montium: *Palermo*, *Bagheria*, *Termini*, *Trapani*, *Capo di S. Vito*, *Sciacca a S. Calogero*, ec.

Februario, Martio. ♄

Caules orgyales et ultra, non biennes uti ex *Lam. dict. enc. 3. p. 431* aliisque, sed re vera perennes ac inferne in Sicilia lignosi; ramis erectis superne una cum petiolis, pedunculis pollicaribus ac calycibus undique pilis stellatis hirsutiusculis: *folia* virentia; superiora ovata: *stipulae* scariosae, ciliatae, ovato lanceolatae, acuminatae: *petala* violacea, emarginata, calyce duplo longiora: *capsulae* leves, pilis stellatis hirsuto-lanatae: *receptaculum* foveolatum, conicum, nec exsertum, nec in cristas expansum.

2. *L. HISPIDA. Desf. atl. 2. p. 118. Willd. sp. pl. 3. p. 793*, excluso syn. *Cav.*

L. caule fruticoso superne una cum petiolis pedunculis calycibusque pilis longis patentibus hirsutissimo, foliis molliter tomentosis, inferioribus suborbiculatis obtuse 5-lobatis, supremis oblongis trilobis, lobo medio elongato, pedunculis solitariis (2-3 lin.) calyce exteriore lato interiorem subaequante, petalis emarginatis calyce 6-plo longioribus.

Olbia hispida. *Presl fl. sic. 1. p. 179.*

Ic *Desf. l. c. t. 171.*

In sylvaticis, dumetis montosis, ad sepes ubique in Sicilia meridionali, ac prope *Palermo*, *Termini.*

Aprili, Junio. ♄

Caules 4-10-pedales, inferne glaberrimi, rubentes, ramosi, erecti: *folia* juniora et suprema subtus albida; radicalia, et caulina inferiora cordata, crenata, lobis duobus lateralibus saepe obsoletis; adscendendo cordato-oblonga, profundius lobata, lobis acutioribus; suprema basi subcuneata; summa indivisa: *stipulae* foliaceae, exquisite 3-nerviae, inferiores breves ovatae, superiores lineari-lanceolatae, 3-4-lin. longae: *calycis* utriusque laciniae acutae, vel acuminatae: *capsulae* stellato-hirsutae: *receptaculum* conicum, depressum, expansum, sulcatum, capsulas semitegens: *pubescentia* in apice caulis ac ramorum, in petiolis, pedunculis, calycibusque duplex, nam pilis brevibus stellatis intermixti sunt alii longi solitarii vel stellati, patentes; quo praesertim charactere a sequente discriminatur.

Specimina herbarii *Desf.* cum hac nostra exacte conveniunt, quae ab icone ejusdem recedit petalis emarginatis, ac receptaculo expanso; quo unico charactere cum *L. pseudo-olbia* conveniret, nisi aliis notis satis distincta.

3. *L. Olbia. Lin. sp. pl. 972.*

L. caule fruticoso superne una cum pedunculis petiolis calycibusque pilis brevibus stellatis adpressis subtomentoso-scabro, foliis molliter tomentosis, inferioribus cordatis 5-lobis, superioribus obsolete acuteque trilobis, lobis lateralibus obliteratis, intermedio elongato, pedunculis axillaribus solitariis brevissimis (1-lin.), petalis calyce 4-plo longioribus.

Althaea frutescens, folio acuminato, parvo flore. *Cup. H. Cath. p. 7.*

A. arborea, flore magno carneo. *Cast. H. Mess. p. 2.*

Ic. *Jacq. hort. Vind. 1. p. 30. t. 73. Cav. diss. 2. t. 32. Lam. ill. gen. t. 582,* ic. ex *Cav.*

Althaea arborea, Olbia in Galloprovincia. *Lob. ic. 653.* A. frutescens, folio acuto virente molli, flore specioso. *Plukn. alm. p. 24. t. 8. f. 1.*

In sylvaticis, dumetis, ac sepibus Siciliae septentrionalis; *Tusa*, *Roccella*, *Ciojosa*, *Fiume di Nisi*, *S. Alessio.*

Majo, Junio. ♄

Habitus omnino praecedentis, ita ut non immerito Cl. *Poir.* in *dict. enc. supp. 3. p. 309* illius varietatem credat; tamen sequentibus characteribus videtur distincta: *caules* nunquam elati, ut in illa: *folia* utrinque albidiora; suprema lobis lateralibus acutis, brevissimis, et fere obliteratis: *corollae* duplo minores, purpureo-violaceae: tandem *pubescentia* caulis, petiolorum, pedunculorum et calycis, quae in hac ex pilis stellatis brevissimis conformibus constat: *calyces* et *capsulae* in utrisque similes; at *receptaculum* non ampliatum, et ideo capsulae non obtectae.

Specimina herbarii *Dec.* prope Olbiam lecta, ab hac nostra non differunt. In iconibus *Cav.* et *Jacq.* pubescentia male repraesentatur, nam pili sunt stellati non solitarii. Habitus plantae, et capsularum in icone *Jacq.* naturae magis conformes, quam in illa *Cav.*, in qua receptaculum delineatur conicum, non vero depressum, ac capsulas parum tegens, et in descriptione notatur, *capsulae......20, 1-spermae, nigrae, glabrae, in orbem cono striato affixae.*

4. *L. UNGUICULATA. Desf. arb. 1. p. 471. Spr. s. veg. 3. p. 93.*

L. pube stellata densissima brevissima tomentoso-canescens, caule fruticoso, foliis inferioribus obtuse-mediis acute 5-lobis, superioribus trilobo-hastatis, lobo medio majore elongato, pedunculis solitariis

(1-2 lin.), calycis exterioris lobis rotundatis cum acumine, petalis emarginato-bilobis calyce 3-plo longioribus.

Ic. *Fl. sic. t. 356.*

Althaea frutescens, Bryoniae folio incano, flore minore. *Plukn. alm. t. 8. f. 2?*

In rupestribus maritimis; *Palermo a Sferracavallo*, ubi satis rara.

Aprili, Majo. ♄

Habitus praecedentis, sed certis characteribus diversa; nam *caules* graciliores, ramis virgatis: *folia* utrinque dense tomentosa; caulina media acute 5-lobata; lobis extimis in utrisque petiolo approximatis, quod minime in praecedente; superiora exacte hastato-triloba, lobis lateralibus, minoribus rectangule patentibus; summa aliquando integra: *calyx* exterior lobis latis, integris vel irregulariter crenatis; interior semel longior, laciniis acutis: *capsulae* ut in praecedente, sed *petala* dilutiora.

Ob petala distantia ac eorum colorem, habitum graciliorem, et tomenti characteres cum descriptione *L. unguiculatae Poir. dict. enc. supp. 3. p. 309*, et *L. tomentosae Dum. Cour. bot. cult. ed. 2. v. 5. p. 74.* (quae eadem species) convenit, sed foliorum descriptione recedit; siquidem lobus intermedius foliorum in hac magis elongatus quam in praecedente, secus ac a laudatis auctoribus describitur. Icon *Plukn. l. c.* a *Lam.* in *Dict. enc. 3. p. 430*, ad praecedentem relata, potius ad hanc spectat.

5. *L. agrigentina. Tin. pug. p. 13.*

L. tomentoso-viscosa et viridi-flavescens, caule suffruticoso, foliis undulato-plicatis crenatis, inferioribus orbiculato-cordatis, superioribus semiorbiculatis,

pedunculis axillaribus 2-4 petiolo subaequalibus, calycis interioris laciniis acutis triangularibus exterioris lobos obtusos duplo superantibus, petalis (citrinis) emarginato-bilobis calyce duplo longioribus.

L. flava. *Guss. cat. H. R. in Bocc. p. 36*, et

Olbia flava. *Presl fl. sic. 1. p. 180*, exclusis syn. praeter *Tin.*

Malva flore luteo, sicula, foliis moschatis, crispis. *Cup. H. Cath. p. 122.*

Ic. *Fl. sic. t. 357.*

M. flore luteo, sicula, foliis moschatis, adde unctuosis. *Cup. panph. sic. 1. t. 134. Raf. t. 115. f. 2!*

M. sicula, foliis moschatis crispis. *Bocc. sic. t. 68.*

In arvis argillosis Siciliae meridionalis; *Sciacca*, *Girgenti*, *Regalmuto*, *Mussomeli*, *Sutera*, *Aragona*, *Castrogiovanni*, *Caltanissetta*, *Summatino*, *Villarosa*, *Delia*, *Pietrapersia.*

Aprili, Majo. ♄

Caules 2-3-pedales, basi caespitosi, erecti vel adscendentes, ramosi: *folia* crassiuscula, nunquam lobata; inferiora diametro 2-3-pollicari; superiora duplo minora: *stipulae* acutae; inferiores ovatae, 3-4 lin. latae; superiores ovato-oblongae, angustiores: *pedunculi* saepius gemini, 1-1½ pol. longi, erecti, petiolis subaequales: *calyx* exterior 3-lobus, lobis latis obtusis: *petala* pollicem longa, unguibus basi dense villosis: *capsulae* pubescentes: *receptaculum* non exsertum, at in cristas exspansum, ideoque ad *Olbias* non spectat, sed ad *Axolopha, Dec.*: *odor* fortis, nauseosus acidum moschumque spirans: *pili* longi sparsi, aliis brevibus densis intermixti.

L. flavae Desf. atl. 2. p. 119. t. 172, pro qua habui, valde proxima; tamen comparatis speciminibus re-

cedit, habitu foliorum, stipulis latioribus, calycinis laciniis interioribus minus acuminatis, odore nauseoso ac viscositate totius plantae.

** *Herbaceae.*

6. *L.* SYLVESTRIS. *Brot. fl. Lusit. 1. p. 277. Spr. s. veg. 3. p. 94*, excl. syn. *Tin.* ad sequentem spectante.

L. obscure virescens, foliis cordato-orbiculatis pubescenti-velutinis crenatis, mediis obtuse 7-lobatis, superioribus sub aequaliter acuteque 5-lobis, pedunculis axillaribus glomeratis petiolo brevioribus, calycis interioris laciniis obtusiusculis acutisque, in fructu obsolete nervosis, petalis emarginato-bilobis.

L. neapolitana. *Ten. fl. nap. 2. p. 113.*

Anthema Tenoreana. *Presl fl. sic. 1. p. 181.*

Ic. *Ten. l. c. t. 65. Brot. phyt. Lus. 2. p. 225. t. 179.*

In herbosis et arenosis maritimis, ad vias: *Palermo, Bagheria, Trapani:* ec.

Martio, Majo. ♂

Caules erecti, 2-3-pedales, una cum petiolis pedunculisque pilis stellatis et aliquando tuberculis scabri; ramis saepe decumbentibus vel adscendentibus: *folia* omnia pube stellata brevissima adpressa subpubescenti-velutina, nunquam hirsuta, nec glauco-virentia; radicalia indivisa, vel obiter lobata, superiora acute lobata, lobis vel aequalibus vel intermedio parum majore: *pedunculi* 1-4; dum plures uno reliquis longiore, 8-10 lin. longo; in fructu erecti vel patentes: *calyçis exterioris* lobi late elliptici aut ovati, obtusi, raro acutiusculi, in anthesi lacinias calycinas interiores obtusiusculas cum acumine vel acutas aequantes, ṣed in fructu duplo fere brevio-

res: *corollae* pallide violaceae, calyce 3-plo longiores: *capsulae* leves, glabrae: *receptaculum* conicum, non exsertum in hac et in sequente.

Cum *L. neapolitana Ten.* rite associatur species haec a Cl. *Spr. l. c.*, nam inter iconem *Brot.*, ejusdem descriptionem, ac nonnulla ipsius specimina in herbario *Dec.* et hanc nostram nullum discrimen inveni. Cl. *Spr.* in *s. veg. 3. p. 94*, et *Dec.* in *pr. s. nat. 1. p. 439*, calyces acuminatos huic speciei tribuunt, quod minime in plantis neapolitanis ac in icone Cl. *Ten.* video.

7. *L. CRETICA. Lin. sp. pl. 973.*

L. glauco-virescens, foliis molliter hirsutis, inferioribus cordato-orbiculatis crenatis integris vel obtuse 5-lobatis, superioribus basi truncatis acute 5-angulato-lobatis, lobo medio majore, pedunculis axillaribus glomeratis (1-6) petiolo brevioribus, calycis interioris laciniis in fructu exquisite nervos-rugosis acuminatis, petalis emarginato-bilobis.

L. Sicula, caule hirsuto pilis fasciculato-stellatis sparsis, foliis inferioribus subrotundo-cordatis, supremis 5-angulato-lobatis crenato-dentatis scabris, lobo medio elongato, pedunculis geminis petiolo brevioribus, petalis oblongis apice bifidis. *Tin. pug. p. 14.*

L. Empedoclis, herbacea, erecta, foliis subrotundo-angulatis, floribus pedunculatis, pedunculis 1-floris. *Ucria pl. ad Lin. opus add. n. 18.*

Anthema scabra. *Presl fl. sic. 1. p. 181.*

Ic. *Fl. sic. t. 358. Jacq. hort. Vind. 1. p. 15. t. 41? Cav. diss. 2. p. 89. t. 32. f. 1?*

Malva annua, hirsuta, foliis Hederae instar angulosis. *Moris. hist. 2. p. 521. s. 5. t. 17. f. 5.*

In ruderatis, arenosis, herbosis maritimis, ad vias.

Martio, Majo. ⊙

Habitus omnino praecedentis: a qua praecipue differt *colore* ex glauco-virenti: *caule* saepe in fertilibus orgyali; *hirsutie* majore ac longiore, et non adpressa foliorum et calycum; *foliis* superioribus truncatis, acute angulato-lobatis, lobo medio longiore ac latiore; *corollis* calyce duplo longioribus, pallidioribus: *calycis* interioris laciniis acuminatis, exquisite nervosis, quae in fructu in hac specie longiores quam in praecedente; ideoque characteres distinctionis a proportione calycis exterioris ac interioris desumpti parvi momenti sunt.

Plantae siculae a speciminibus herbarii *Tourn.* non differunt. Icon *Moris.* bona: at in illa *Jacq.* habitus, foliorum forma, pubescentia et calyces omnino diversi: equidem *Jacq. l. c.* notat » *tota planta tomento imprimis in foliis, sed tam brevi obducitur, ut in figura omitti potuerit aptius, quam exprimi.* Iconem *Cav.* cum dubio quoque adduxi, nam ob folia superiora basi non truncata, sed fere cordata, una cum illa *Jacq.* magis ad praecedentem quam ad hanc spectant. Denique *L. Empedoclis Ucria* ob caulem herbaceum et folia angulata, potius ad hanc speciem, quam ad *L. Agrigentinam* ac *flavam* referre putavi, cum quibus in *Cat. H. R. Bocc. l. c.* male conjunxi.

8. *L.* BIENNIS. *Marsch. fl. taur. cauc. 2. p. 183. Spr. s. veg. 3. p. 93.*

L. caule erecto herbaceo foliisque tomentosis, inferioribus orbiculato-cordatis obtuse lobatis, floralibus serratis 3-lobis, lobo medio majore lanceolato acuto, pedunculis axillaribus solitariis 1-floris petiolo longioribus folio aequalibus, petalis truncatis emarginatis.

Ic. *Fl. sic. t. 359.*

In cultis, ac inter segetes Siciliae septentrionalis; *Caronia presso il mare; Messina* (*Arrosto*).

Majo, Junio. ♂

Caules ramosi, inferne glabriusculi, superne una cum petiolis, pedunculis calycibusque pilis stellatis tecti, ½-1-pedales: *folia* ut in *L. thuringiaca*, sed superiora lobo medio elongato acuto non obtuso; omnia viridi-tomentosa: *pedunculi* 1-1½ pollicares: *calyces* tomentosi; exterioris lobi obtusi cum acumine, aliquando irregulariter crenati; interioris vero laciniae ovato-lanceolatae, acuminatae, calycem exteriorem excedentes: *petala* liliacina, 2-3 lin. lata, calyce duplo longiora: *capsulae* transversim subtilissime rugosae: *receptaculum* conicum, tenue, exsertum: *habitus* sequentis.

9. *L. PUNCTATA. All. auct. p. 26. Willd. sp. pl. 3. p. 797.*

L. caule erecto herbaceo pube brevissima stellata sparsa subscabro, foliis subtomentosis, inferioribus cordato-orbiculatis acute angulato-lobatis, floralibus serratis hastatis integrisve demum deflexis, lobis acutis, pedunculis solitariis axillaribus 1-floris folia duplo superantibus, petalis emarginatis.

Ic. *Fl. sic. t. 360.*

In cultis post messem in Sicilia septentrionali; *S. Fratello, Caronia, S. Steffano, Acque dolci, Ibiso, Messina.*

Majo, Julio. ☉

Caules valde ramosi, fere virgati, aliquando 2-3-pedales, rubentes: *folia* obscure virentia, subtus pallidiora; superiora brevissime petiolata: *petioli* et *pe-*

dunculi pilis stellatis densis subtomentosi; isti 2-3-pollicares, folium subjectum duplo triplo et ultra superantes: *petala* violacea, magna, calyce triplo longiora: *capsulae, receptaculum* ac *calyces* ut in praecedente.

10. *L.* TRIMESTRIS. *Lin. sp. pl. 974.*

L. caule erecto superne una cum ramis petiolis pedunculisque hirsutiusculo, foliis cordatis inferioribus orbiculatis crenatis, superioribus cordato-ovatis angulatis, summis trilobis lobo medio elongato, pedunculis axillaribus solitariis, petalis (amplis) emarginatis, receptaculo capsulas omnino tegente.

L. grandiflora. *Moench. meth. p. 614. Presl fl. sic. 1. p. 179.*

Stegia Lavatera. *Dec. fl. fr. 4. p. 835.*

Ic. *Jacq. H. Vind. 1. p. 29. t. 72,* optim. *Cav. diss. 2. p. 90. t. 31. f. 1*, et *Lam. ill. gen. t. 582 f. 2.* Malva erecta, Bryoniae foliis subrotundis, foliis imis nitide virentibus, flore magno incarnato. *Cup. panph. sic. 2. t. 67. Raf. t. 119. f. 2.*

M. trimestris. *Clus. hist. 2. p. 23.*

In cultis, et arvis ubique.

Majo, Augusto. ⊙

Folia laete virentia, glabrata, vel brevissime villosa: *pedunculi* petiolo longiores, 2-3-pollicares: *calycis* exterioris lobi integri vel crenato-denticulati, interioris laciniis acutis breviores: *petala* speciosa, magna, 1-1 ½ poll. longa, integra vel denticulata, obsolete emarginata, rosea venis saturatioribus, aut sat raro alba: *receptaculum* excavatum.

L. ambigua Dec. (quae *L. sylvestris Cyr.* et *Ten.*) est species omnino aliena, et inde ad hanc male relata a Cl. *Spr.* in *s. veg. 3. p. 94.*

MALOPE.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1136. Juss. 272.

Cal. duplex; exterior 3-phyllus, foliolis cordatis. *Caps.* 1-spermae, absque ordine glomeratae.

1. *M. Malachoides. Lin. sp. pl. 974. Presl fl. sic. 1. p. 173.*

M. foliis ovatis oblongisque obtusis inaequaliter crenatis, stipulis lineari-lanceolatis, pedunculis axillaribus 1-floris.

Malva acuminato, lacerato folio Betonicae, hirsuta, repens. *Cup. H. Cath. p. 122.*

Ic. *Lam. ill. gen. t. 583. f. 1. Cav. diss. 2. p. 84. t. 27. f. 1. Raf. t. 55. f. 1*, optima.

Malva Betonicae folio. *Bocc. sic. p. 15. t. 8. f. 21.*

b. sinuata; foliis caulinis mediis sublobatis trilobisve, superioribus 3-partito-digitatis, lacinia media saepius trilobo-incisa.

Malva pedunculata. *Raf. carat. p. 76.*

Ic. *Cav. l. c. t. 27. lit. x. Raf. l. c. t. 19.*

In arvis argilloso-calcareis; *Petralia, Villarosa, Alimena, Riesi, Castrogiovanni:* varietas *b. Alcamo, Mazzara, Marsala, Cammarata*,

Majo, Junio. ♃

Caules simplices, erecti, vel juniores decumbentes, in *b.* firmiores: *folia* fere semper oblonga, basi subcordata; in *b.* suprema aliquando fere 6-partita, laciniis duabus extimis minimis: *calycis* interioris laciniae lanceolatae, acutae, et uti exteriores (quarum duplo longiores) nervosae: *petala* rosea, in *b.* saepe violacea; aliquando apice irregulariter erosa, obtusissima

cum acumine, sed non truncata (*Desf.*), calyce quadruplo longiora: *capsulae* in capitulum fere glomeratae, transverse rugosae, glabrae, *Rubi fruticosi* acinos aemulantia, ut recte notat cl. *Desf.* in *fl. atl.* 2. *p.* 121; hirsuties in caulibus, petiolis, pedunculis calycibusque insignior, in foliis aliquando obsoleta.

M. pedunculatam Raf. ex loco et characteribus ad hanc speciem spectare mihi visum est. Icon *Cupani* a *Raf.* citata in exemplari, quo usus sum desideratur.

HIBISCHUS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1139. *Juss.* 273.

Cal. duplex, exterior polyphyllus. *Stigm.* 5. *Caps.* 5-locularis, polysperma.

1. *H. Trionum. Lin. sp. pl.* 981. *Ucria H. Pan. p.* 295.

H. caule herbaceo hirsutiusculo, foliis glabris dentatis inferioribus subindivisis, superioribus tripartitis, lobis lanceolatis, intermedio longissimo, calycibus inflatis membranaceis nervosis, capsulis hirsutis, seminibus glabris.

Hypecoum Matthioli. *Cast. H. Mess. p.* 11.

Ic. *Cav. diss.* 3. *t.* 64. *f.* 1. *Sabb. hort. I. t.* 55.

Alcea peregrina, solisequa. *Lob. ic.* 656.

In cultis inter *Gossypium; Catania, Lentini* (*Portal*), *Palagonia;* et in Sicilia meridionali, *Terranova.*

Augusto, Septembri. ⊙

Folia aliquando 5-partita: *stipulae* lineares, ciliatae: *calycis* exterioris foliola lineari-setacea, calyce interiore duplo breviora, demum reflexa: *corolla* lutea, macula atropurpurea ad basim: *glandulae* oblongo-cylindraceae, pellucidae staminibus interspersae (*Cyr. de ess. pl. cha. t.* 4. *f.* 4.): *capsula* ovata, nigra, rugosa.

DIADELPHIA.

I. Hexandria.

CORYDALIS.

Dec. fl. fr. 4. p. 636. n. 732. Pers. syn. pl. 2. p. 268. n.° 1658.

Cal. 2-phyllus. *Pet.* 4., unicum basi calcaratum. *Siliq.* 2-valvis, compressa, polysperma.

1. *C.* DENSIFLORA. *Presl del. Pr. p. 10,* et *fl. sic. 1. p. 36.*

C. caule simplici erecto infimo folio squamigero, foliis petiolatis biternatis, foliolis obovatis lateralibus 3-lobis terminalibus 5-lobis, lobis oblongis subintegris, racemo terminali subconferto, bracteis multifidis dentatis semiorbiculatis obovatisque basi cuneatis.

Fumaria bulbosa. *Ucria H. Pan. p. 296,* non *Lin.*

F. bulbosa radice plena, major. *Cup. H. Cath. p. 81.*

Ic. *Fl. sic. t. 361.*

Fumaria bulbosa radice cava, minor. *Cup. H. Cath. p. 80, panph. sic. 1. t. 179,* et *2. t. 182.*

In umbrosis, vel apricis elatioribus montosis; *Cammarata, Madonie.*

Aprili, Majo. ♃

Radix tuberosa, solida: *caules* simplices, 2-5-pollicares: *folia* 2-3, longe petiolata, fere glaucescentia, lobis apice integris vel dentatis, 2-4 lin. latis: *bracteae* saepius obovato-cuneatae, glaberrimae, pedunculis breviores, inciso-multifidae, laciniis acutis aut obtusiusculis, anguste-linearibus: *pedunculi* fructiferi

elongati, curvati: *flores* plus minus conferti, non majores quam in *C. digitata* (*Presl*), sed potius minores, albidi, odori; *calcare* adscendente obtuso: *siliquae* lanceolatae, pendulae, acuminatae; *stigmate* capitato, sub lente tuberculato.

C. bulbosae Dec., cum qua conjuncta a Cl. *Spr.* in *s. veg. 4. p. 2. p. 264* valde proxima, sed foliorum habitu, bracteis, et florum colore distincta.

† SARCOCAPNOS.

Dec. s. nat. 2. p. 129. Spr. s. veg. 3. p. 150.

Pet. 4, libera; superiore basi calcarato. *Stam.* diadelpha. *Caps.* indehiscens, 2-sperma, ovata, compressa; valvis 3-nerviis, planiusculis; suturis nerviformibus.

† 1. *S.* ENNEAPHYLLA. *Dec. l. c. Presl fl. sic. 1. p. 36.*

S. foliis triternatis, foliolis ovato-orbiculatis subcordatisve acutis.

Fumaria enneaphylla. *Lin. sp. pl. 984. Ucria H. Pan. p. 297.*

Ic. F. enneaphyllos, hispanica, saxatilis. *Bocc. mus. 2. p. 83. t. 73.*

In saxosis umbrosis; *Madonie* (*Bocc.*, nam nec *Preslius* illam vidit).

F U M A R I A.

Dec. s. nat. 2. p. 130. Spr. s. veg. 3. p. 150.

Cal. 2-phyllus. *Pet.* 4, subcoalita, unico basi calcarato. *Stam.* diadelpha. *Silic.* (*cariopsis*) globosa, indehiscens, 1-sperma, stylo post anthesin deciduo mutica.

1. *F. Capreolata. Lin. sp. pl. 985. Presl fl. sic. 1. p. 37.*

F. caule ramoso petiolis cirrhescentibus scandente, foliis 2-3-pinnatis, foliolis cuneiformibus inciso-lobatis, racemis demum elongatis, pedicellis fructiferis recurvatis bractea longioribus, siliculis globosis.

F. alba, latifolia, repens. *Cast. H. Mess. p. 37.*

Ic. *Dec. ic. pl. Gall. rar. t. 34. Gaert. de fruct. 2. p. 162. t. 115.*

F. phragmites. *Dalech. hist. p. 1292*, mala.

b. minor; caule vix pedali gracili, foliolis abbreviatis racemis paucifloris, pedicellis saepe patulis.

In muris, in aggeribus, ad sepes in cultis ubique: *var. b.* in lapidosis maritimis; *Messina alla Lanterna, ed al Salvatore, Milazzo sul lido.*

Decembri, Martio. ⊙

Pedicelli sub anthesi bracteis lineari-spathulatis acutis aequales: *calycis* foliola ovata, acuta, carina virescentia, altero latere serrata, corollis dimidio breviora: *flores* albidi, apice atro-sanguinei; petalo inferiori albo, apice virenti: *glandula* nectarifera in calcare porrecta in hac et in sequentibus (*Cyr. de ess. pl. char. p. 46.*): *siliculae* glaberrimae, subrugosae. Varietas *b.* statura minore, habitu graciliore, foliolis magis virentibus ab *a.* recedit; an species distincta?

2. *F. Media. Lois. not. p. 10*, et *fl. gall. ed. 2. v. 2. p. 100. Dec. s. nat. 2. p. 134. Presl fl. sic. 1. p. 37.*

F. caule ramoso, petiolis subcirrhescentibus, foliis 2-3-pinnatis, foliolis cuneiformibus oblongis inciso-lobatis, racemis demum elongatis, pedicellis fructiferis erectis bractea sublongioribus, calycibus serrato-dentatis, siliculis depressiusculis rugulosis glabris.

F. officinarum, major. *Cast. H. mess. p. 38.*

Ic. F. capreolata. *Curt. Lond. 6. t. 47*, ex *Dec.*
F. major, floribus dilute purpureis. *Vaill. bot. paris. t. 10. f. 4.*

In cultis humentibus ubique frequens.

Januario, Aprili. ⊙

Caules saepe erecti: *folia* minus glaucescentia, lobis angustioribus, petiolis parum contortis, at *corollae* purpurascentes, magnitudine praecedentis; *petalo inferiori* concolore, lineari, basi non coarctato, ut in sequente: *bracteae* in plantis siculis acutae, lineares vel lineari-spathulatae, pedicellis aequales vel paullo breviores, non duplo breviores (*Dec. Presl*): *siliculae* apice subretusae. Folia et habitus *F. capreolatae*, pedicelli vero erecti, et florum color fere sequentis.

3. *F.* Officinalis. *Lin. sp. pl. 984. Ucria H. Pan. p. 296. Presl fl. sic. 1. p. 38.*

F. caule erecto diffusoque ramoso, foliis supradecompositis laciniis anguste linearibus brevibus subcanaliculatis, racemis demum elongatis, pedicellis fructiferis erectis bractea duplo longioribus, calycibus subserratis, siliculis subglobosis retusis leviusculis.
F. vulgaris. *Cup. H. Cath. p. 80.*

Ic. *Sturm fl. germ. 1. fasc. 2. Bull. herb. t. 189.*
Fumaria. *Matth. comm. 2. p. 501.*

In cultis ubique.

Decembri, Aprili. ⊙

Caules pro locorum natura erecti vel diffusi: *foliorum* laciniae angustae, vix lin. latae, 4-5 lin. longae, approximatae, fere planae: *racemi* minus elongati, et *flores* minores quam in praecedente: *bracteae* vix ½ lin. latae, acutae: *foliola*, calycina acuta, vel acuminata: *corollae* roseae, apice saturate sanguineae; *carina*

lineari-spathulata, basi constricta: *siliculae* vix rugulosae, glaberrimae, jam perfectae evidenter emarginatae.

4. *F. Densiflora. Dec. s. nat. 2. p. 137. Lois. fl. gall. ed. 2. v. 2. p. 101.*

F. caule erectiusculo, foliis supradecompositis glaucescentibus, laciniis filiformibus densis crassiusculis subcanaliculatis, racemis densis demum subelongatis, pedicellis fructiferis erectis bractea sublongioribus, calycibus subserratis (coloratis), siliculis globosis (non emarginatis) leviusculis.

F. minor, tenuifolia, rubra. *Cast. H. Mess. p. 38.*

Ic. *Fl. sic. t. 362.*

F. vulgaris, tenuiori folio, seu Delphinii. *Cup. panph. 1. t. 13.*

b. albida corollis albis apice atrosanguineis. *Dec. l. c.* ex ejus herbario!

In arvis apricis cultis, et in hortis.

Martio, Aprili. ⊙

Inter praecedentem et sequentem media: cum hac convenit foliis, et florum colore in varietate *b*: cum illa florum magnitudine, et racemis subelongatis.

5. *F. Vaillanti. Lois. not. p. 102. Dec. s. nat. 2. p. 137. Spr. s. veg. 3. p. 159.*

F. caule erectiusculo, foliis supradecompositis subglaucescentibus, laciniis linearibus planis divaricatis, racemis brevibus paucifloris, pedicellis fructiferis erectis bractea longioribus, siliculis levibus globosis subretusis.

Ic. F. lobis longioribus, et angustioribus sparsis. *Vaill. bot. par. p. 56. t. 10. f. 6.*

In herbosis, et cultis; *Catania* (*Cosentini*).

Januario, Martio. ⊙

Flores intense purpurascentes, sequentis floribus majores. Ab affinibus *F. officinali*, *densiflora*, et *micrantha* facillime distinguitur foliorum laciniis planis, lineam latis, divaricatis ac distantibus.

6. *F. Leucantha. Viv. fl. cors. sp. nov. diagn. p. 12.*

F. glauca, caulibus erectis diffusisque, foliis supradecompositis, foliolis tenuissimis linearibus sulcatis, racemis brevibus, pedicellis erectis bractea longioribus, (floribus parvis albis apice atrosanguineis) siliculis globosis obtusis rugulosis.

F. parviflora. *Presl fl. sic. 1. p. 38,* ac forsan omnium auctorum Galliae, et Europae septentrionalis.

F. flore albo, quae mas, foliis tenuissimis, floribus albis. *Cup. H. Cath. p. 80.*

Ic. F. tenuifolia, flore albo, et flore rubro. *Cup. panph. 1. t. 111.*

F. minor, Foeniculi tortuosi foliis, flore albo, macula rubente. *Bocc. mus. p. 144. t. 102.*

In cultis vineisque ubique.

Martio, Aprili. ⊙

Caules graciles, erecti vel diffusi : *foliorum* laciniae subtus convexae : *racemi* breves, vix pollicares : *bracteae* angustae, acutae, pedicellis subaequales : *corollae* semper albae, apice tantum macula atrosanguinea notatae, praecedentis corollis minores: *calycis* foliola brevissima, integra: *siliculae* nec emarginatae, neque acumine auctae, glaberrimae.

An a *F. parviflora* satis distincta ?

7. *F. Spicata. Lin. sp. pl. 985. Ucria H. Pan. p. 297.*

F. caulibus erectis, foliis glaucescentibus multifidis, laciniis filiformibus, racemis spicatis densis, siliculis ovalibus compressis pendulis levibus.

Ic. Capnos tenuifolia. *Clus. hist. 2. p. 208. f. 2.*

F. minor, tenuifolia, praecox, semine Lini. *Moris. hist.* 2. 262. *s.* 3. *t.* 12. *f.* 13.

In campis, et hortis arenosis Siciliae meridionalis; *Alicata*, *Terranova*, *Vittoria*.

Martio, Aprili. ⊙

Ab omnibus praecedentibus diversissima, *racemis* densis spicatis, *capsularum* figura. *Corollae* albae, apice purpureae; calcare brevissimo.

II. Octandria.

POLYGALA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1154. *Juss.* 99.

Cal. 5-phyllus, foliolis duobus majoribus alaeformibus (coloratis). *Pet.* 3-5, tubo stamineo connexa, inferiori carinaeformi. *Caps.* compressa, obcordata seu obovata, 2-locularis. *Sem.* pubescentia, strophiolata, coma destituta.

1. *P. Preslii. Spr. s. veg.* 5. *p.* 551.

P. glaberrima, perennis, caulibus adscendentibus herbaceis, foliis subserrulatis infimis obovatis, caulinis ellipticis basi attenuatis, racemis terminalibus, floribus cristatis, alis ellipticis utrinque acutis corolla brevioribus capsula obcordata subsessili longioribus.

P. elongata. *Presl fl. sic.* 1. *p.* 136. *Spr. s. veg.* 4. *par.* 2. *p.* 265, non *Willd.*

P. amara. *Ucria H. Pan. p.* 297, non *Lin.* ex loco.

P. major. *Cap. H. Cath. p.* 168.

Ic. *Fl. sic. t.* 363.

P. purpurea, Genistae tinctoriae foliis, procumbens. *Cup. panph. 3. t. 17, et 146. Raf. t. 50. f. 3.*

In apricis pratis demissis, vel montosis ubique in Sicilia. Aprili, Junio. ♃

Caules simplices aut ramosi, adscendentes vel decumbentes: *folia* superiora lanceolata, omnia glaberrima: *bracteae* 3, vix lin. longae, acutae, ciliatae, caducae: *foliola* calycina minora lineari-setacea, saepe una cum bracteis rosea: *alae* vero aliquando obtusae, 3-nerviae, venosae, virentes vel albidae, sat raro roseae: *corolla* cristata, rosea: *capsula* alis aequilata, glaberrima.

2. *P. MONSPELIACA. Lin. sp. pl. 987. Ucria H. Pan. p. 298.*

P. glaberrima, annua, caule erecto subsimplici, foliis lineari-lanceolatis acutissimis, alis oblongis trinerviis utrinque obtusiusculis capsula aequilatis ea ac corolla cristata longioribus.

P. straminea, caule erecto subramoso, foliis linearibus acutissimis inferioribus lanceolatis, floribus cristatis, alis ovato-ellipticis trinerviis acutiusculis corolla capsulaque duplo longioribus, ovario sessili. *Presl fl. sic. 1. p. 537! Spr. s. veg. 4. par 2. p. 265!*

Ic. *Reich. pl. crit. cent. 1. p. 27. t. 26. f. 57. 58! Dec. ic. pl. gall. rar. t. 9. Hoff*, et *Link. fl. port. 1. p. 278. t. 55. Brot. phyt. Lusit. 2. t. 176.*

P. purpureo-rubra, lanceolato folio. *Cup. panph. 1. t. 185. Raf. t. 85. f. 3.*

P. vulgaris, coloris obsoleti, foliis angustissimis. *Bauh. hist. 3. p. 388!*

P. brevi, lanceolato folio. *Bocc. mus. p. 141. t. 99.*

In campis et collibus aridis ubique.

Aprili, Majo. ⊙

Caules graciles, simplicissimi, basi vel apicem versus parum ramosi: *folia* radicalia minus acuta ac latiora; adscendendo acutiora ac angustiora, 1-2 lin. lata, poll. longa: *racemi* longi, terminales, laxiusculi: *alae* virescentes, utrinque obtusiusculae: *capsulae* sessiles, obcordato-oblongae, glabrae.

Icon *Reich.* optima; sed alae nimis obtusae in *D.* et *E:* quae aliunde acutae in icone *Fl. Port.*, non vero ex descriptione; a qua nostra praeterea differt duratione annua non perenni. Illa Cl. *Dec.* bona quoad alas, sed habitu et foliis non ita acuminatis recedit; tamen exemplaria gallica ac africana a nostra specie nullomodo diversa sunt. Descriptiones *Preslii* et *Desf. fl. atl. 2. p. 129* optimae.

---

† 3. *P. rosea. Desf. atl. 2. p. 128. Presl fl. sic. 1. p. 137.*

P. caule erecto basi suffruticoso, foliis inferioribus obovatis obtusis superioribus lanceolatis, racemis terminalibus, floribus cristatis, alis ovali-subrotundis multinerviis corolla paullo brevioribus, ovario brevissime stipitato.

Ic. *Desf. l. c. t. 176.*

In apricis regionis collinae: *Capo peloro;* sed nec ab amico *Arrosto*, nec a me observata.

Majo, Julio. ♄ (*Presl*).

† 4. *P.* FLAVESCENS. *Dec. cat. H. Monsp. p. 134. Presl fl. sic. 1. p. 138.*

P. caulibus adscendentibus erectisque, foliis lineari-lanceolatis acutis, infimis obovatis, floribus cristatis, alis ellipticis trinerviis utrinque acutis corolla capsulaque longioribus, ovario subsessili.

Ic. *Sebast. pl. rom. fasc. 1. p. 6. t. 1.*

P. tertia, sive lutea. *Bauh. hist. 3. p. 388.*
In apricis regionis collinae inferioris: *Palermo*, ubi nunquam vidi.
Majo. ♃ (*Presl*).

† 5. *P.* VULGARIS. *Lin. sp. pl. 986. Ucria H. Pan. p. 297. Presl fl. sic. 1. p. 138.*
P. caulibus adscendentibus erectisve, foliis lineari-lanceolatis obtusiusculis infimis obovatis, floribus cristatis, alis ovatis obtusiusculis trinerviis capsula parum longioribus corolla subbrevioribus, ovario subsessili.
Ic. *Fl. dan. 516. Reich. pl. crit. cent. 1. t. 25.*
b. angustifolia; caulibus erectis longis, foliis linearibus, floribus mediocribus roseis rubrisve.
c. grandiflora; caulibus erectis longioribus, foliis linearibus, floribus majoribus roseis.
Ic. P. vulgaris, major II. *Clus. hist. 1. p. 325. Vaill. bot. paris. t. 32. f. 1.*
In pratis, et pascuis regionis collinae.
Majo. ♃ (*Presl*).

III. Decandria.

SPARTIUM.

Dec. pr. s. nat. 2. p. 145.

Cal. membranaceus, spathaceus, superne fissus, apice 5-dentatus. *Cor.* vexillum subrotundum, complicatum: *carina* acuminata, petalis parum adglutinatis 2-partibilis. *Stam.* 1-delpha. (*antheris* basi barbatis *Cyr.*) *Legum.* plano-compressum, polyspermum. (*Folia* simplicia).

1. *S.* JUNCEUM. *Lin. sp. pl.* 995. *Ucria H. Pan. p.* 298.
S. ramis teretibus virgatis apice floriferis, foliis simplicibus lanceolatis glabris, leguminibus sericeis.
Genista Matthioli. *Cup. H. Cath. supp. alt. p.* 31.
Ic. *Duham. arb. ed. nov.* 2. *t.* 22. *Cyr. de ess. pl. char. p.* 36. *t.* 3. *f.* 1.
Genista. *Tourn. inst. t.* 411.
S. macrolobium. *Reneal. spec. t.* 33, optima.
In collibus aridis, in sylvaticis, et in dumetis ubique. Aprili, Majo. ♄
Caules ramosissimi, 3-15-pedales, diametro aliquando $\frac{1}{2}$ pedali: *folia* pauca, et nonnisi in ramis junioribus: *pedunculi* glabri, breves, conici: *calyx* glaberrimus, margine superiore scarioso demum fusco, apice 5-dentato; dentibus duobus lateralibus brevibus, tribus intermediis simul coalitis parum longioribus, ita ut laterales assimilentur dentibus calycis superioribus, et intermedii inferioribus: *flores* lutei, odori, magni; *vexillum* glaberrimum, obtusum cum acumine basi interiore lineolis interruptis rufescentibus pictum: *carina* a genitalibus deflexa: *legumina* 1 $\frac{1}{2}$-poll. longa.

GENISTA.

Dec. pr. s. nat. 2. *p.* 145.

Cal. 2-labiatus; labio superiore 2-partito, inferiore 3-dentato. *Cor.* vexillum oblongo-ovale: *carina* oblonga, recta, genitalia non omnino includens. *Stam.* 1-delpha. *Legum*, eglandulosum, compressum aut subturgidum, oligo-vel polyspermum (*Fol.* simplicia, ac ternata).

* *Inermes.*

1. *G. MONOSPERMA. Lam. dict. enc. 2. p. 616. Dec. l. c. p. 150.*

G. ramis virgatis teretibus striatis floriferis nudis, junioribus foliisque anguste linearibus simplicibus sericeis, racemis lateralibus (floribus albis), leguminibus ovalibus 1-spermis glaberrimis subinflatis.

Spartium monospermum. *Lin. sp. pl. 995.*

Ic. *Curt. bot. mag. t. 683.*

Spartium III. hispanicum. *Clus. hist. 103.*

In arenosis maritimis; *da Alicata a Spaccaforno, Mazzara.*

Aprili, Majo. ♄

Frutex 2-5-pedalis, erectus, ramosissimus, floribus albis copiosis odoris pulcherrimus, et ad hortos solo arenoso ornandos aptissimus: *folia* nonnisi in ramis junioribus, vix lin. lata, poll. longa, obtusiuscula: *racemi* 2-12-flori; pedunculo communi 1-3-pollicari; at nonnumquam flores per latera ramorum solitarii: *calyces* glabri, urceolati; labio inferiore obsolete 3-dentato: *corolla* pubescens; *vexillo* oblongo, erecto, emarginato, in medio striis purpureis picto: *alis* linearibus, vexillo longioribus: *carina* alis dimidio circiter breviore: *legumen* leve, fuscum, intus adhuc juvenius pulsosum, apice stylo uncinatum.

2. *G. AETNENSIS. Dec. pr. s. nat. 2. p. 150. Spr. s. veg. 3. p. 219.*

G. ramis virgatis teretibus striatis glabris floriferis nudis, junioribus foliisque (paucis brevissimis) anguste linearibus simplicibus sericeis, racemis terminalibus (floribus luteis), leguminibus oblongis compressis subfalcatis 2-6- spermis pubescentibus.

Spartium aetnense. *Biv. man.* 2. *Raf. spech. n.* 1. *p.* 17, et *prec. des decov. p.* 37, et 47.

S. trispermum. *Smith* in *Rees cycl. v.* 32. *n.*5, ex *Dec.*

Ic. *Fl. sic. t.* 364.

In aridis apricis, et ad sepes in regione orientali ac septentrionali pedemontana aetnensi; *Nicolosi*, *Milo*, *Linguagrossa*, *Aci*, *Giarre.*

Junio, Julio. ♄

Frutex 3-4-pedalis, vel arbuscula 12-pedalis, trunco erecto, diametro 3-5-pollicari, ramosissimo; *ramis* propendentibus, apice floriferis: *folia* mox decidua, vix ½ lin. lata, obtusiuscula, aliquando glabrata: *pedicelli* vix ½ lin. longi, *bracteola* subulata brevissima decidua suffulti: *calyces* pubescentes, campanulati; labio inferiore obsolete 3-dentato: *flores* approximati vel distantes, magnitudine sequentis, odori: *vexillum* deorsum flexum, pubescens, emarginatum, *carina* apice sericea brevius; *alae* glabrae, carinae subaequales: *legumina* nigricantia, 3-5-lin. longa, 2-lin. lata, apice uncinata.

Spartium nudum, Spr. s. veg. 3. *p.* 176, et 4. *par.* 2. *p.* 266, ex Sardinia, comparatis speciminibus ab amicissimo *Moris* communicatis, ad hanc speciem certe spectat; at planta mauritanica diversa videtur ex descriptione.

3. *G.* EPHEDRIOIDES. *Dec. pr. s. nat.* 2. *p.* 147.

G. ramis virgatis teretibus striatis (non spinescentibus), junioribus foliisque anguste-linearibus simplicibus ternatisve sericeis, racemis terminalibus, vexillo alis aequali carina subduplo breviore, leguminibus rhombeis 1-spermis sericeis.

Spartium Gymnopterum. *Viv. fl. cors. app.* 1. *p.*

S. Gasparrini. *Guss. ind. sem. H. R. in Bocc. an. 1825.*

S. triphyllon. *Cup. H. Cath. p. 208.*

Ic. *Fl. sic. t. 365. Dec. mem. leg. t. 36.*

In asperis calcareis maritimis; *Palermo a Sferracavallo.*

Aprili, Majo. ♄

Frutex erectus, 2-4-pedalis, ramosissimus; ramis pluribus ab eodem exortu, adultis glabratis: *folia* ramulorum simplicia, reliqua ternata; *foliolis* apice acutis aut obtusiusculis, supra canaliculatis, vix $\frac{1}{2}$ lin. latis, 4-10 lin. longis: *petioli* brevissimi, vix $\frac{1}{2}$ lineares, gibbosi, ramis adpressi: *flores*, lutei, odori, in racemo nunc laxo, nunc conferto, 2-3-pollicari; inferiores foliolo lineari 5-6 lin. longo; superiores bracteola lineari-setacea vix lin. longa suffulti: *pedicelli* 1-1 $\frac{1}{2}$ lin. longi, una cum calycibus sericei: *calyces* campanulati, basi utrinque bracteola lineari-setacea appendiculati; labio inferiore longiore, acute 3-denticulato, denticulo intermedio longiore: *corollae* vexillum ovatum, obtusum aut emarginatum, erectum, superne una cum carina sericeum; *alae* glabrae; *carina* non deflexa, 2-petala, petalis apice connexis: *legumen* rostratum.

G. Cupani, et G. *Salzamanni* toto coelo diversae sunt (*Spr.* in *s. veg. 4. par. 2. p. 266*). Affinis *Spartio radiato*, a quo floribus racemosis ac foliis sparsis recedit. Specimina corsica, et ex *Sardinia* nec non icon *Dec. l. c.* differunt habitu rigidiore, ramis apice subspinescentibus.

4 G. CANDICANS. *Lin. amoen. 4. p. 284*, et *sp. pl. 2. p. 997. Dec. pr. s. nat. 2. p. 145.*

G. caule fruticoso erecto, ramis angulatis, foliis pe-

tiolatis ternatis, foliolis oblongo-cuneatis subtus pube adpressa canescentibus supra glabratis, racemis lateralibus paucifloris basi foliatis, floriferis subumbellatis, leguminibus hirsuto-villosis 5-7-spermis.

Cytisus candicans. *Lin. sp. pl. ed. 1. p. 740.*

Ic. *Fl. sic. t. 366.*

In sepibus et collibus aridis, in dumetis; *Fumari, Olivieri, Ibiso, Messina.*

Martio, Aprili. ♄

Caules 3-4-pedales, juniores uti ramuli pilis patentibus villosi: *folia* breviter petiolata; *foliolis* obtusis cum acumine: *ramuli* laterales breves, racemulis 2-9-floris terminantur; qui in fructu elongantur: *bracteolae* setaceae, acutae: *calyx* pubescens, urceolatus; labio inferiore sublongiore, 2-3-denticulato: *corollae* luteae, glaberrimae, petalis omnibus aequilongis: *legumina* ¾-1 poll. longa, 2 lin. lata, compressa, acuta, recta vel parum curva.

** *Spinosae.*

5. G. ASPALATHOIDES. *Lam. dict. enc. 2. p. 620. Dec. pr. s. nat. 2. p. 147.*

G. ramis teretibus striatis rigidis confertis, foliis subsessilibus sericeis (paucis) imis ternatis, reliquis simplicibus sparsis lineari-oblongis, floribus axillaribus 2-4 pedicellatis adpresse sericeo-pubescentibus, calyce 3-fido, lacinia inferiore 3-dentata, petalis subaequalibus, leguminibus 2-5-spermis sericeis.

Spartium Aspalathoides. *Desf. atl. 2. p. 136.*

Ic. *Fl. sic. t. 367.*

In aridissimis collibus, et campis calcareis; *Marsala, Mazzara, Trapani.*

Januario, Martio. ♄

Frutex 1-2-pedalis; in siccis sterilibus ramis confertis, brevibus, erectis, tuberculatis dense caespitosus; in fertilibus ramulis longioribus, minus confertis, at magis foliosis: *folia* fere omnia simplicia, ½ - lin. lata, 2-3 lin. longa, acuta, canaliculata, brevissime petiolata; petiolo ad tuberculum insidente: *bracteolae* 2-3, ovato-lanceolatae, ½ lin. longae; unica ad basim, duabus oppositis in medio pedicellorum insertis: *flores* lutei, fere inodori; *vexillum* carina aequilongum, profunde emarginatum; *alae* vexillo breviores; *carina* deflexa, 2-petala: *legumina* linearia, 1-1 ½ lin. lata, 4-7 lin. longa, recta, apice mucronata.

6. G. Cupani. *Guss. cat. H. Reg.* in *Bocc. an. 1821, in adn. p. 77. Dec. pr. s. nat. 2. p. 147.*

G. caespitosa, ramulis striatis spinosis foliisque omnibus ternatis hirsutis, foliolis lineari-lanceolatis, spinis axillaribus subsimplicibus striatis pungentibus, racemis terminalibus, corollis glabris, carina vexillo duplo longiore, leguminibus rhombeis pilosis 1-spermis.

G. rigens. *Presl del. Prag. p. 34. an. 1822.*

Spartium Cupani. *Spr. s. veg. 3. p. 177., 4. par. 2. p. 266*, sed exclusis synonymis.

S. spinosum. *Ucria H. Pan. p. 298,* non *Lin.*, ex nomine vernaculo.

Cytisus spinosus, triphyllus, pumilus, angustifolius, monospermus. *Cup. H. Cath. p. 65*, et *supp. alt. p. 25.*

Ic. *Fl. sic. t. 368.*

Acacia triphylla, pumila, tenuissimo folio, monosperma. *Cup. panph. 2. t. 233.*

In aridis declivitatibus calcareis meridionalibus, et orientalibus montosis; *Madonie al Cuozzo del Predicatore*, *Rocca di mele*.

Junio, Julio. ♄

Frutex dense caespitosus, 1-2-½ pedalis, triste virens, ramosissimus: *folia* suprema quandoque simplicia, breviter petiolata; *foliolis* vix ½ lin. latis, 3-lin. longis, acutis: *spinae* glabrae, saepe, 4-angulatae, foliis sublongiores: *racemi* 3-20 flori: *calyx* pubescens; labio superiore 2-partito; inferiore sublongiore 3-denticulato, intermedio longiore: *bracteolae* lineari-setaceae, lin. longae, unica ad basim pedicellorum, duae vero oppositae sub calyce insertae, una cum pedicellis (quibus aequilongae) hirsutae: *flores* lutei, vix odori; *vexillum* erectum, intensius coloratum; *carina* alis et vexillo duplo longior, demum deflexa, 2-petala, angulo carinali villis connexo: *legumen* subcompressum, apice rostratum.

Differt a *G. triacantos*, *Brot. phyt. lusit. 1. p. 130 t. 54*, cui proxima ex speciminibus *Broteri* in herbario *Dec.*, spinis subsimplicibus gracilioribus; foliis ternatis; laciniis calycinis inferioribus linearibus, angustis; hirsutie ramorum et foliorum; et ab ejus icone praeter indicatos characteres etiam habitu. *G. triacanta b. interrupta Dec. l. c*, quoad exemplaria ejus herbarii circa *Tanger* lecta magis nostrae affinis est.

7. *G. ARISTATA*, *Presl del. Prag. p. 34*.

G. ramis gracilibus diffusis (non striatis) foliisque simplicibus lineari-lanceolatis villosis, spinis axillaribus digitatis inermibus, racemis terminalibus, corollis glabriusculis, carina vexillo duplo longiore, leguminibus rhombeis pilosis 1-spermis.

Genistella villosa, aculeata. *Bocc. herb. p. 3,* in Museo *H. R. Paris.*

Genista aetnea, lepticaulis. *Cast. H. Mess. p. 9.*

Ic. *Fl. sic. t. 369.*

Genistella minor, villosa, Genistellae Montis ventosi foliis, spinis innocuis. *Cup. H. Cath. p. 83, supp. alt. p. 32,* et *panph. 2. t. 60. Raf. t. 79. f. 3.*

In apricis nemorum; *Collesano, Castellobuono, Boschi di Mistretta, di Capizzi, di Caronia, Etna a Bronte.*

Majo, Julio. ♄

Caules caespitosi; ramis 1-2-pedalibus, junioribus striatis: *folia* lin. lata, 3-5 lin. longa, subsessilia, acuta: *spinae* foliis subaequales, spinulis 3-5, intermedia saepe elongata: *racemi* non subcapitati (*Presl*), sed elongati, 3-20-flori: *bracteae* 3, quarum duae ad latera calycis, unica longiore sub ipso calyce non ad pedicellorum basim inserta, ut in praecedentibus: *pedicelli* vix lin. longi: *calycis* labium superius acute 2-partitum; inferius longius, trifidum, laciniis linearibus (non subaristatis), intermedia reliquis longiore: *corollae* et *legumina* omnino ut in praecedente: *pubescentia* in caule, foliis, bracteis calycibusque patula.

G. sylvestris Scop. huic proxima, sed caule glabro vel adpresse pubescente, foliis obtusis glabratis vix aliquando ciliatis, spinis irregulariter ramosis, laciniis labii calycini inferioris rigidioribus interque se aequalibus satis distincta. Etiam *G. aegyptiacae Spr.* in *herb. Dec.* valde affinis, sed exemplar imperfectum, vix 2-pollicare ac sine floribus; praeterea descriptio *Spr.* in *nov. prov. 2. p. 20* nimis brevis, et in ejus *s. veg.* inter species non recensitur.

CYTISUS.

Dec. pr. s. nat. 2. p. 153.

Cal. 2-labiatus; labio superiore saepius integro; inferiore sub-3- dentato. *Vexill.* ovatum, amplum. *Carin.* obtusissima, genitalia includens. *Stam.* 1-delpha; *antheris* glabris *Leg.* elongatum, plano-compressum, polyspermum, eglandulosum. (*Fol.* ternata ac simplicia).

* *Inermes.*

1. *C.* SCOPARIUS. *Link en. H. Ber. 2. p. 241. Dec. pr. s. nat. 2. p. 154.*

C. ramis angulatis virgatis glabris, foliis petiolatis, summis simplicibus inferioribus ternatis, foliolis oblongis, floribus axillaribus solitariis pedunculatis, leguminibus ad margines pilosis.

Spartium scoparium. *Lin. sp. pl. 996. Ucria H. Pan. p. 298.*

Ic. *Fl. dan. t. 313. Duham. arb. t. 84. Cyr. de ess. pl. char. p. 47. t. 3. f. 1. c, d.*

Genista. *Dod. pempt. 761.*

In sylvis sterilibus arenosis; *Messina, Ibiso, Itala.*

Martio, Aprili. ♄

Rami juniores pubescentes: *folia* floralia sessilia; foliolis omnibus aequalibus, subtus villosiusculis: *pedunculi* glaberrimi, saepius arcuati: *calyx* campanulatus, glaberrimus, 2-labiatus; basi membranacea, lutescente; labiis scariosis, demum fuscescentibus: *flores* lutei; vexillo emarginato, basi lineolis rufescen-

tibus picto: *legumina* plana, obtusa, mucronata, 3-4 lin. lata, pol. 1 ½ longa, saepe subfalcata, ad facies glaberrima, adulta-nigricantia.

2. *C. TRIFLORUS. Lam. dict. enc. 2. p. 250! Savi bot. etr. 2. p. 245! Ten. fl. nap. 2. p. 149!*, an excluso ab utrisque synonymo *Willd?*

C. caule ramisque teretibus erectis, foliis petiolatis ternatis, foliolis oblongo-ellipticis obovatisve obtusis, junioribus ramulisque villosis, adultis superne glabris, floribus axillaribus 2-3 pedunculatis, calyce tubuloso brevi bilabiato (labiis nigro-maculatis), leguminibus hirsutissimis.

C. hirsutus. *Ucria H. Pan. p. 310*, non *Lin.*

C. foliis subrufa lanugine hirsutis. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 25.*

Ic. C. minoribus foliis, ramulis tenellis villosis. *Cup. panph. 2. t. 25. Bon. t. 66*, bonae.

Cytisus 111. *Clus. hist. 1. p. 94.*

In sylvaticis, in dumetis, ad sepes.

Februario, Aprili. ♄

Caules 5-6- pedales, erecti: *foliola* brevissime mucronata, lateralia minora: *pedunculi* 4-8 lin. longi, una cum petiolis calycibusque villosi: *flores* lutei, vix odori, numerosi, penduli: *calyces* 1 ½ lin. longi, tubulosi, in plantis exsiccatis campanulati, labio superiore 2-dentato; inferiore integro aut obsolete 3-denticulato: *petala* glabra; *vexillo* retroflexo, obovato, obtuso, non acuto (*Savi*), basi lineolis punctisque rufescentibus maculato: *legumen* subfalcatum, compressum, nigrescens.

Planta *Lamarkii* eadem ac nostra ex loco, et male caules diffusi in descriptione dicuntur (confer *Ten.*

l. c.); at *C. triflorus L'Herit.* ex calycis descriptione alia videtur species (*Willd. sp. pl. 3. p. 1126*, et *Dec. pr. s. nat. 2. p. 154*), nisi error in hanc irrepserit; siquidem calyces, qui late campanulati in planta exsiccat. videntur, tubulosi in plantis vivis certe sunt; ac praeterea inter exemplaria herbarii *Dec.* ac mea vix ullum inveni discrimen. Ideoque a *C. hirsuto Dec. pr. 2. p. 156*, excludatur synonymon *Lamarkii*, quod vel speciem distinctam sistit, vel a *C. trifloro L'Herit.* non differt; sed planta *Lamarkii* cum *C. hirsuto* nullo modo confundenda est.

* * *Spinosi.*

3. *C. INFESTUS.*

C. foliis petiolatis ternatis, foliolis obovatis subtus sericeis, floribus axillaribus confertis, bracteis calycibusque truncatis sericeis, leguminibus compressis dorso incrassatis pilis argenteis adpressis sericeis.

Spartium spinosum. *Ucria H. Pan. p. 298*, non *Lin.*, ex nomine vernaculo.

C. spinosus. *Cup. H. Cath. p. 64.*

Acacia II. Matthioli. *Cast. H. Mess. p. 1.*

Ic. *Fl. sic. t. 370.*

In collibus aridis calcareis sterilibus, et ad sepes ubique in Sicilia.

Aprili, Majo. ♄

Rami ac *spinae* striato-angulati: *foliola* saepe apice emarginata: *flores* lutei, odori, aliquando solitarii: *pedicelli* 1-2 lin. longi: *bracteolae* parvae, amplexicaules, ovatae, calyci aequales, sub ipso insertae ac adpressae, integrae aut subtrilobae: *calyx* ante

anthesim tubulosus, apice constrictus, bilabiatus; labio superiore 2-inferiore 3-dentato; inde circumscissus, truncatus, campanulatus, lin. longus: *legumina* plana, 8- 14 lin. longa, 2- lin. lata, 4- 6- sperma, basi angustata, apice latiora, mucronata, non subtriquetra (*Presl*), sed dorso latiora ac bicarinata: *habitus* omnino *C. spinosi*, a quo nonnisi leguminibus sericeo-argenteis, jam perfectis virentibus non nigris, ac foliis subtus sericeis exsiccatione non nigrescentibus, (quod etiam in sequente) recedit.

4. *C. LANIGERUS. Dec. pr. s. nat. 2. p. 154.*

C. foliis ternatis, foliolis obovato-ellipticis inferne subsericeis, floribus axillaribus confertis, bracteis calycibusque truncatis dense villosis, leguminibus tumidiusculis dorso incrassatis lanato-hirsutissimis.

Spartium lanigerum. *Desf. atl. 2. p. 135.*

S. villosum. *Poir. voy. en Barb. 2. p. 207.*

Ic. *Fl. sic. t. 371.*

In collibus aridissimis Siciliae meridionalis: *Alicata*, *Siculiana.*

Martio, Majo. ♄

Differt a praecedente, cum quo fere in omnibus convenit, non tantum *foliolis*, sed praeter indicatos characteres, *pedicellis* longioribus; *leguminibus* sutura quoque inferiori parum incrassatis, ideoque tumidiusculis, utrinque canaliculato-concavis (dorso bicarinato quidem, sed elevato non vero plano ut in illo), basi ac apice fere aequilatis. Hic et antecedens forsan meliori jure novum genus constituunt. Confer *Link* in *Schrad. Journ. 2. p. 2. p. 50.*

---

† 5. *C. AFFINIS. Presl fl. sic. 1. p. XIX.*

C. pubescens, ramis angulatis, foliis subsessilibus, foliolis obovatis, floribus axillaribus pedicellatis ternis, calyce campanulato.

† 6. *C. spinescens. Presl l. c.*, non *Sieb.*

C. caulibus erectis, ramis incanis apice spinescentibus, foliolis ellipticis utrinque acutis adpresse pubescentibus, floribus breviter pedunculatis solitariis axillaribus, calycis tubulosi pubescentis lobis obtusissimis.

† 7. *C. candidus. Presl l. c.*

C. caulibus suberectis, ramis incanis apice spinescentibus, foliolis obovato-ellipticis utrinque sericeis, floribus breviter pedunculatis solitariis axillaribus, calyce tubuloso sericeo-pubescente, lobi superioris dentibus divaricatis recurvatis obtusis.

† 8. *C. argenteus. Lin. sp. pl. 1043. Ucria H. Pan. p. 310.*

C. floribus subsessilibus, foliis tomentosis, caulibus herbaceis, stipulis minutis.

In montosis; *Madonie* (*Ucria*).

† 9. *C. supinus. Lin. sp. pl. 1042. Ucria l. c.*

C. floribus umbellatis terminalibus, ramis decumbentibus, foliolis ovatis.

In locis asperis (*Ucria*).

ADENOCARPUS.

Dec. pr. s. nat. 2. p. 158.

Cal. obconicus, saepe glandulosus, 2-labiatus; labio superiore 2-partito, inferiore productiore 3-fido. *Carin.* obtusa, genitalia includens. *Stam.* 1-delpha. *Legum.* elongatum, plano-compressum, glandulas pedicellatas undique gerens. (*Fol.* ternata).

1. *A. COMMUTATUS. Nob.*

A. ramulis patenter villosis, foliolis planis ciliatis, calyce pubescente eglanduloso, labii inferioris lacinia media lateralibus longiore labium superius longe superante, florum racemo elongato, vexillis pubescentibus.

Ic. *Fl. sic. t. 372.*

In arenosis montosis : *Messina alla portella*, *Ibiso*, *Monte Scuderi.*

Majo, Julio. ♄

Rami erecti, vel adscendentes, dense caespitosi; juniores subangulati, molliter pilosi : *folia* laete virentia; *foliolis* obtusis aut acutiusculis, 1-2 lin. latis, 4-5 lin. longis : *petioli* canaliculati 4-5-lineares · *bracteae* deciduae, lineari-lanceolatae, acutae; quarum una ad basim pedunculorum, duabus alteris minoribus ad eorum medietatem insertis : *calycis* labium superius 2-partitum, laciniis acutis; inferius 3-laciniatum, laciniis lineari-setaceis : *flores* lutei, in racemo terminali 1-6-pollicari dispositi : *legumen* rectum vel subarcuatum, basi attenuatum, apice stylo incurvo mucronatum, 1-2 lin. latum, 4-12 lin. longum.

Calyce eglanduloso ab *A. intermedio*, quem refert; et habitu, foliolis subtus pilosis, racemis elongatis, pedunculis longioribus, ac dentibus calycinis bracteisque ab *A. telonensi*, cum quo calyce eglanduloso convenit, certe recedit; hinc sub *A. intermedio* in *Dec. pr. 2. p. 158* inter loca natalia excludantur Siciliae montes.

---

† *A. BIVONII. Presl fl. sic. l. p. XIX.*

A. calyce glanduloso-tuberculato glabro, labii infe-

rioris laciniis subaequalibus labium superius superantibus, floribus confertis, ramis vexillisque hirsutis. Genista Bivonae. *Presl del. Prag. 1. pag. 33.*

In siccis sylvaticis Aetnae.

Julio, Augusto. ♄ (*Presl*).

Caulis basi suffruticosus, ramosus; ramis procumbentibus, subramosis, patenter pubescentibus: *folia* breviter petiolata, ternata; *foliolis* obovatis, mucronulatis, supra glabris, subtus pubescentibus pilis adpressis: *flores* terminales, racemosi vel subspicati: *bracteae* lineares, villosae, pedicello longiores: *calyx* glabriusculus; laciniis acuminatis: *corolla* rosea: *legumina* non visa (*Presl*).

O N O N I S.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1173. Juss. 354.

Cal. campanulatus, 5-fidus; laciniis ovato-lanceolatis, linearibusque. *Cor.* vexillum magnum, striatum. *Stam.* 1-delpha. *Legum.* sessile, saepius turgidum. *Sem.* pauca. (*Fol.* simplicia, ac ternata).

* *Floribus axillaribus subsessilibus.*
a. flavis.

1. *O.* VARIEGATA. *Lin. sp. pl. 1008*, excl. syn. *Tourn. Ucria H. Pan. p. 301. Biv. cent. 2. p. 38.*

O. caule ramisque adscendentibus diffusisve villosis, foliis simplicibus obovato-cuneatis nervosis striatis glabris lucidis stipulisque latis subvaginantibus argute serratis, corollis leguminibusque calyce pubescente longioribus

Anonis maritima, lenis, rigidiusculo folio integro, alte crenato. *Cup. H. Cath. p. 18*, et *supp. alt. p. 8.*

Ic. *Desf. atl. 2. t. 185*, sed in icone (non vero in descriptione) folia nimis acuta ac lanceolata.

Anonis mitis, maritima, folio lucido serrato. *Cup. panph. 2. t. 255*, et *Bocc. sic. t. 38. f. 3.*

A. lutea, Trixaginis folio, maritima. *Barr. ic. 776.*

In arenosis maritimis ubique.

Aprili, Majo. ⊙

Nec erecta (*Spr.*), nec glabra (*Dec.*), sed caules centrales aliquando erecti, et una cum ramis pubescenti-villosi : *folia* plicata ; radicalia fere orbiculato-elliptica, et sat raro ternata, uti notat Cl. *Desf. l. c. pedunculi* 1-2 lin. longi : laciniae *calycis* acutae, nervosae : *legumen* turgidum, glabrum, 5-7-spermum : *semina* lutescentia, levia : *pubescentia* plus minus glanduloso-viscosa.

An *O. variegata b. erioclada. Dec. pr. s. nat. 2. p. 165*, ad hanc nostram spectat?

2. *O. Columnae. All. pedem 1. n. 1116!* ex specim. pedemontanis. *Willd sp. pl. 3. p. 993*, excluso syn. *Cav.*, an et *Lam?*

O. pubescens, caulibus caespitosis, foliis longe petiolatis, summis simplicibus reliquis ternatis, foliolis oblongo-obovatis striatis argute serratis, stipulis acutis vel acuminatis integris serratisque, calycinis laciniis lanceolato-acuminatis corollas (aestivas) paullo superantibus, floribus in spicam foliosam digestis.

O. apula. *Ten. ind. sem. H. R. Neap. an. 1827.*

Ic. *All. l. c. t. 20. f. 3! Brot. phyt. lusit. 1. p. 135. t. 56!* sed excluso a descriptione syn. *Cav.*, an et *Lam?*

O. minutissima. *Jacq. austr. t. 240!* non *Lin.*

O. lutea, sylvestris, minima. *Columm. ecphr. 1. p. 304. t. 301.*

In collibus, et submontosis calcareis; *Palermo a S. Martino, a S. Anna, a Gibilmessa, a Sagana, Pizzuta, Monte de' Cani, S. Michele, S. Cataldo, Serra di Falco, Noto, Avola*, etc.

Majo, Septembri. ♃, et basi ♄

Caules plures ex eadem radice, stipularum rudimentis vestiti, palmares, vel $\frac{1}{2}$ pedales, adscendentes; inferne fruticulosi: *foliola* vix 1-2 lin. lata, 2-4 lin. longa, superiora angustiora, summa simplicia, fere lineari-cuneata: *petioli* 4-5 lin. longi: *calyces* tubo scarioso albido, laciniis virentibus: *spica* 2-3-pollicaris: *corollae* pallide lutescentes, vernali tempore obliteratae, a Julio ad Septembrem explicatae, una cum leguminibus nigricantibus glabriusculis calyce breviores: *semina* rufescentia, levia.

O. parviflora Cav. ic. 2. p. 42 t. 154. f. 1 differt a nostra; stipulis semiamplexicaulibus, petiolo adnatis, ovatis bifidis, apice non attenuatis nec acutis, glabritie omnium partium. An species propria?

3. *O.* MINUTISSIMA. *Lin. sp. pl. 1007*, excluso syn. *Columnae*, an et *Barr. Ucria H. Pan. p. 302.*

O. glabra, caulibus subcaespitosis, foliis ternatis breviter petiolatis, foliolis oblongo-obovatis striatis argute serrulatis, stipulis integris calycinisque laciniis lanceolatis apice longe attenuatis, floribus capitato-spicatis, corollis calyce brevioribus.

Ic. O. barbata. *Cav. ic. 2. p. 42. t. 153.*

Anonis pusilla, glabra, fruticans, Cherleri. *Bauh. hist. 2. p. 394. f. 1*; olim a *Lin.* sub *O. Cherleri* relata.

A. non spinosa, trifolia, glabra, luteo-purpurascens, saxatilis. *Barr. ic. 762, ex Lam.;* potius quam A. lutea, montana, non spinosa, minima. *Barr. ic. 1107*, ex *Lin.* et *Willd.*

In montosis aridis calcareis Siciliae; *Monte di Trapani, e di S. Vito; S. Steffano* (*Ucria.*)

Aprili, Majo. ♃ et basi ♄

Habitus omnino praecedentis, a qua potissimum differt; *glabritie* omnium partium; *caulibus* brevioribus; *foliis* magis virentibus, brevius petiolatis, fere omnibus ternatis; *stipulis* una cum calycinis dentibus (qui saepe fusci) magis attenuatis productisque, floribus subcapitatis.

Icon *Barr. 762* ob florum capitula per caulem sparsa, et specimina hispanica ob flores longius pedunculatos nec spicato-capitatos a nostra parum recedunt.

b. floribus roseis, rubrisque.

4. *O. MITISSIMA. Lin. sp. pl. 1007. Biv. cent. 2. p. 39.*

O. caulibus erectis pilosis, foliis summis simplicibus integris, reliquis ternatis, foliolis ellipticis obovatisque argute serratis, floribus spicatis, bracteis stipularibus superioribus ovatis ventricosis scarioso-albidis ad flores spicatos imbricatis calyces obtegentibus.

Ic. Anonis alopecuroides, mitis, annua, purpurascens. *Dill. elth. t. 24. f. 27.*

A. purpurea, trifolia, serrata, hirsuta, floribus in Thymi capitula nutantia arrectis *Cup. H. Cath. p. 18; panph. 1. t. 169*, et *2. t. 181.*

In arvis, et secus vias in argillosis.

Aprili, Majo. ⊙

Caules 1-2-pedales, ab ipsa basi ramosi: *stipulae* integrae, inferiores nec ventricosae, nec scariosae: *fo-*

lia summa parva, lanceolata, ad bracteas sessilia: *spica* florum densa, 1-2-pollicaris, ob bracteas albidas et folia virentia fere variegata: *calyces* interne pilis glandulosis una cum leguminibus (quibus aequilongi) adspersi; externe glabri, striati: *corollae* calyce longiores: *semina* fusca.

5. O. ALOPECUROIDES. *Lin. sp. pl. 1008. Ucria H. Pan. p. 301.*

O. caule erecto, foliis simplicibus oblongo-ellipticis ovatisque denticulato-serratis obtusis, stipulis dilatatis subintegris (magnis non scariosis), floribus longe denseque spicatis, calycinis laciniis lanceolato-acuminatis hispidis corollas ac legumina superantibus.

Anonis purpurea, oblongo rotundo praegrandi integro serrato folio lucido, spica alopecuroide. *Cup. H. Cath. p. 18.*

Ic. *Schkuhr handb. t. 194*, ex *Dec.*

Anonis alopecuros, purpurea. *Cup. panph. 3. t. 137.*

In arvis, et ad vias in argillosis; *Piana*, *Altavilla*, *Termini*, *Misilmeri*, *Ogliastro*, *Vallelonga*, *Alcamo*, *Calatafimi*, *Castelvetrano*, *Caltabellota*, *Girgenti*, *Terranova*, *Catania.*

Aprili, Junio. ⊙

Caules 1-3-pedales: *folia* omnia simplicia: $\frac{1}{2}$-2 poll. longa, 4 lin. ad 2 poll. lata, glabriuscula, aliquando ovata; floralia vix 2 lin. lata, lineari-cuneata, apice tantum dentato-serrata: *stipulae* saepe pollicem longae, et 1-2 poll. latae, subdenticulatae, amplexicaules ac subvaginantes, foliaceae, truncatae: *legumina* subrhombea, obsolete pubescentia, ad suturas apicem versus longe pilosa: *semina* rufescentia: *spica* 2-3-pollicaris, saepe sub anthesi conica.

6. *O.* DIFFUSA. *Ten. pr. fl. nap. p. 41. Dec. pr. s. nat. 2. p. 163. Spr. s. veg. 3. p. 178.*

O. subpubescens, caule adscendente, foliis ternatis, foliolis argute serratis substriatis, inferioribus obovato-superioribus lineari-cuneatis, stipulis subdenticulatis acutis; floribus laxe spicato-racemosis, calycis subscariosi laciniis nervosis acuminatis legumini pubescenti aequalibus corolla brevioribus.

Ic. *Ten. fl. nap. ined.*

Anonis minor, purpurea, hirsuta, triphylla, serrata, spinis carens. *Cup. panph. 2. t. 261?*

b. pubescenti-viscosa, caulibus erectiusculis, foliolis subrotundis striatis argutius serratis, floribus confertioribus.

O. Dehnhardii. *Ten. fl. nap. prod. app. 4. p. 22.*

O. serrata. *Dec. pr. s. nat 2. p. 163*, et *Urvil. en. pl. Arch. p. 85*, ex eorum herbario, an et *Forsck?*

Ic. *Ten. fl. nap. ined.*

O. non spinosa, rotundifolia, spicata, purpurea, hispanica. *Barr. ic. 258*, et *Bocc. mus. p. 60 t. 48!* ex loco; tamen icon rudis et propter flores fere labiatos pessima.

In arenosis maritimis Siciliae meridionalis, nec non *Termini, Catania, Secciara, Cinisi, Castellammare.*

Majo, Junio. ⊙

Folia laete virentia, praesertim in *b*; *foliolis* 2-3 lin. latis, 3-5 lin. longis; floralia simplicia, parva: *stipulae* nervosae, petiolo duplo triploque breviores: *calyces* in *a.* glabriores, tubo albido, laciniis sub anthesi fere linearibus angustis, in fructu latioribus: *corollae* vexillum roseum, *alis* et *carina* albis: *legumina* 2-3-sperma.

7. *O. spinosa. Wallr. sch. crit. p. 379. Dec. pr. s. nat. 2. p. 163. Ucria H. Pan. p. 300.*

O. caulibus erectis ramulisque spinosis undique pubescentibus, foliis inferioribus ternatis, foliolis oblongis obtusis serratis basi cuneata integerrimis, floribus axillaribus solitariis, laciniis calycinis ovato-lanceolatis acutis legumine subbrevioribus.

Anonis purpurea, vulgaris, spinosa, siliquis erectis lentiformibus. *Cup. H. Cath. p. 17.*

Ic. *Engl. bot. t. 682*, ex *Wallr.*

Ononis I. *Tabern. hist. 913, icon 528*, optima.

In arvis argillosis Siciliae septentrionalis rara; *Montalbano* (*Arrosto*); *Etna* (*Ucria*).

Aprili, Junio. ♃

Caules ac *rami* non bifariam, sed frequentius undique pubescentes: *foliola* glabra, vel dum juniora pubescentia: *spinae* inferiores ut plurimum geminae: *flores* aliquando in extremitate ramorum fere spicato-racemosi: *pedunculi* subjecto folio breviores: *calycis* laciniae nervosae, acutae, plus minus glanduloso-villosae, *legumina* rhomboidea lentiformia 2-3-sperma pubescentia subaequantes.

** *Floribus axillaribus pedunculatis.*

a. roseis rubrisque.

8. *O. oligophylla. Ten. fl. nap. 2. p. 136. Spr. s. veg. 3. pag. 180.*

O. caulibus adscendentibus diffusisque villosis, foliis simplicibus orbiculatis vel obovato-cuneatis stipulisque ovatis serrulatis glabriusculis, floribus axillaribus solitariis, terminalibus subracemosis, pedunculis muticis folio longioribus, calycibus villosis corôlla brevioribus legumini aequalibus.

O. repens. *Ucria H. Pan. p. 300*, non *Lin.* ex loco.
Ic. *Ten. l. c. t. 67.*

Anonis purpurea, procumbens, folio integro cordato serrato. *Cup. panph. 2. t. 193.*

b. pubescens; foliis pubescentibus, calycibus villosioribus, floribus confertioribus, pedunculis folio aequalibus.

A. purpurea, procumbens, hirsuta, folio oblongulo rotundo integro serrato, foliis natu minoribus nonnihil cordatis. *Cup. H. Cath. p. 18*, et *supp. alt. p. 8.*
Ic. *Fl. sic. t. 373.*

In arvis, in pratis, ac ad vias in argillosis ubique. Majo, Julio. ♃ et ⊙

Caules palmares vel 1 $\frac{1}{2}$ pedales, ramosi: *folia* 2-3 lin. lata, nervosa, apice aliquando emarginata, ad stipulas subsessilia: *stipulae* fere orbiculatae, apice obtusae aut truncatae, amplexicaules, 2. lin. longae: *pedunculi* graciles, pubescentes, inferiores fere pollicares, superiores 3-4-lineares: *calycis* laciniae 3-nerviae, lanceolatae, acutiusculae; in fructu magis latae: *corollae* carneae, glabrae: *legumen* subrhombeum, pubescens: *semina* badia: in *b.* pubescentia ut plurimum glandulosa, et planta subviscosa.

9. *O. Schouwii. Dec. pr. s. nat. 2. p. 162.*

O. caule erecto ramisque adscendentibus villosis, foliis glabris ternatis, foliolis obovato vel elliptico-cuneatis stipulisque ovatis obtusis apice serratis, pedunculis unifloris muticis calyce subbrevioribus, racemo florifero ovato, fructifero elongato, calycinis dentibus acutis corolla ac legumine brevioribus.
Ic. *Fl. sic. t. 374.*

In collibus apricis Siciliae meridionalis, et prope *Palermo.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules herbacei, fere semper ab ipsa basi ramosi, palmares vel semipedales: *folia* una *stipulis* glabra, aut pilis brevibus hirsutiuscula, petiolata; foliolis 1-3 lin. latis, 2-4 lin. longis, nervosis; inferioribus aliquando orbiculatis: *stipulae* lin. longae, $\frac{1}{2}$ lin latae, subamplexicaules: *pedunculi* 2-4 lin. longi: *calyces* exquisite nervosi, 5-partiti, laciniis angustis lineari-lanceolatis: *flores* horizontales, demum penduli; *vexillo* roseo, *alis* et carina albidis: *legumen* teres, 4-6 lin. longum, lineare, villosum, fuscum: *semina* plurima, rufescentia.

Exemplaria *O. pendulae* apud *Delessert* ab ipso Cl. *Desf.* communicata cum nostra fere conveniunt: in illa quae vidi in herbario Cl. *Desf.* calyces corollae aequales, et habitus foliorum parum alienus: ea quae observavi apud Cl. *Dec.* (ex planta culta) magis quam nostra ab illis *Desf.* recedunt, foliolis fere truncatis apice latioribus, corollis duplo majoribus, leguminibus brevioribus. An species distinctae, an ejusdem plantae lusus?

10. *O.* RECLINATA. *Lin. sp. pl 1011*, an excluso syn. *Barr. t. 354 ? Ucria H. Pan. p. 301.*

O. villis patentibus pubescens, foliis glabriusculis ternatis, foliolis apice argute serratis inferioribus obovatis, superioribus obovato-cuneatis, stipulis ovatis acutis serratis, pedunculis muticis folio longioribus, calycinis laciniis lanceolatis acutis corollae aequalibus legumine brevioribus, floribus laxe racemosis.

Anonis Panormitana, minor, purpureo flore, hirsuta, triphylla, spinis carens. *Cup. H. Cath. p. 18.*

Ic. *Fl. sic. t. 375. f. 1.*

Anonis trifolia, pallidis nutantibus flosculis, maritima. *Barr. ic. 761.*

In pascuis apricis, et in herbosis; *Palermo al Caputo, ed a Baida, Carini, Sagana, Gibilmessa.*

Aprili, Majo. ⊙

Habitus et *flores* fere praecedentis; sed *corollae* minores, vix calyci aequales, tamen sequentis majores; *caules* graciliores, et breviores.

11. *O Mollis. Savi mem. della Soc. ital. v. 9. p 351,* et *Bot. etrusc. 4. p. 9. Lag. nov. sp. p. 22*, ex specim. *Lag.* in herbario *Dec!*

O. subviscosa herbacea villis patentibus pubescens, foliis glabriusculis ternatis, foliolis oblongo-cuneatis apice argute serratis, stipulis ovatis integriusculis acutis, pedunculis muticis folio brevioribus, laciniis calycinis linearibus corolla (parva) longioribus legumini subaequalibus, floribus dense racemosis.

O. Cherleri. *Desf. atl. 2. p. 148*, et *Sibth. fl. gr. pr. 2. p. 57*, ex descriptione et herbario!, nec non plurium auctorum.

Anonis Trifoliis affinis, minima, hirsuta, Cherleri. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 8?*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 677*, ex icon. pictis! *Savi l. c. t. 8.* Anonis arvensis, hirsuta, pusilla, viscosa, multis siliquis cernuis. *Cup. H. Cath. p. 19*, et *panph. 2. t. 260. Bon. t. 17*, optimae.

In collibus aridis marei finitimis, et in herbidis subarenosis maritimis.

Aprili, Majo. ⊙

Habitus omnino praecedentis, a qua praecipue differt; *villositate* majore ac *viscositate*; *foliolis* angustioribus; *calycinis* laciniis linearibus; *corollis* ejusdem coloris ut in illa, non pallide lutescentibus, et eadem fere

cum calyce proportione, tamen duplo minoribus, vix 1-1½ lin. longis; *floribus* in racemum densum aggregatis; *pedunculis* brevioribus.

Quid de *O. Cherleri Lin.* sit sentiendum in ambiguo est. In herbario *Lin.* vidi sub hoc nomine plantam, floribus luteis et habitu omnino ab hac nostra alienam. Descriptio *O. Cherleri Lin. sp. pl. 1007*, (quae inde in *Reichard.* et *Willd.* operibus ad unguem transcripta) ad aliam plantam, quam ad illam *Bauh.* et *Ger.* pertinere videtur. Nec plantam istorum a neotericis adhuc rite cognitam puto; nam *O. Cherleri* a Gallia meridionali accepta, cum hac nostra in omnibus convenit, et utraeque a descriptione *Bauhini* et *Gerardi* discrepant; loco natali, radice herbacea, annua; pedunculis semper muticis; vexillo parvo, non magno; legumine tereti lineari, non plano ac ovato.

b. floribus luteis.

12. *O.* ORNITHOPODIOIDES. *Lin. sp. pl. 1009. Ucria H. Pan. p. 301.*

O. herbacea viscoso-pubescens, caule erecto, foliis ternatis, foliolis obovatis vel oblongo-cuneatis superne serratis, pedunculis 1-2-floris aristatis petiolo brevioribus, laciniis calycinis lineari-cuspidatis corollas aequantibus, leguminibus cernuis compressis torulosis.

Ic. *Cav. ic. 2. t. 192*, sed foliola inferiora nimis lata. Anonis lutea, pusilla, viscosa, Ornithopodii siliquis singularibus. *Cup. panph. 1. t. 201. Bon. t. 20. Raf. t. 94. f. 1*, optimae.

In collibus aridis Siciliae meridionalis; *Capopassaro*, *Terranova*, *Noto*, *Girgenti*, *Caltanissetta*, *Sute-*

ra, *Delia*; et prope *Palermo* a *S. Martino*, *Sagana*, *Monregale*, *Carini*, *Cinisi*, *Bagheria*.

Majo, Junio. ⊙

Caules ab ipsa basi ramosi, 2-7-pollicares: *foliola* nervosa, basi integra, 3-5 lin. longa, 1-3 lin. lata, intermedio longe petiolato ac majore: *pedunculi* 3-6 lin. longi, petiolis saepe breviores: *stipulae* lanceolatae, acutae, subintegrae: *corollae* parvae: *legumina* 5-9-sperma, subfalcata, ad semina contracta.

13. *O. Sicula. Guss. cat. H. Reg. in Bocc. in adn. p. 78. Dec. pr. s. nat. 2. p. 160.*

O. herbacea viscoso-pubescens, caule erecto, ramis patulis, foliis superioribus simplicibus reliquis ternatis, foliolis lineari-oblongis apice argute serratis, stipulis subintegris, pedunculis 1-floris longe aristatis folio subaequalibus, laciniis calycinis acutis corolla longioribus legumine duplo brevioribus.

Ic. *Fl. sic. t. 375.*

In aridissimis collibus calcareis; *Palagonia*, *Militello*, *Mineo*, *Vizzini*.

Aprili, Majo. ⊙

Caules palmares, vel ½ pedales: *foliola* 1-2 lin. lata, 6-7 lin. longa, basi integerrima, apice obtusiuscula: *petioli* stipulis nervosis longe caudatis subaequales: *pedunculi* 5-8 lin. longi, filiformes; *arista* 3-lineari: *calycis* laciniae lineari-lanceolatae, *corolla* lutea horizontali magnitudine praecedentis longiores: *legumina* pendula, linearia, turgidiuscula, pubescentia, non nigricantia: *semina* 7-8, subrotundo-reniformia, minute tuberculata.

Nescio quo jure ad *O. Cherleri Lin.* hanc speciem referat Cl. *Spr.* in *s. veg. 3. p. 183*, a qua quoad descriptiones ac specimina herbarii *Linn.* certe distincta.

14. *O. BREVIFLORA. Dec. pr. s. nat. 2. p. 160.*

O. herbacea piloso - subviscosa, foliis inferioribus ternatis foliolo intermedio majore, superioribus simplicibus, foliolis oblongo-ellipticis obtusis serrulatis, stipulis inferioribus serratis, pedunculis 1-floris longe aristatis folium aequantibus, laciniis calycinis linearibus corolla sublongioribus legumine brevioribus.

O. viscosa *b. Lin. sp. pl. 1009.*

Ic. *Fl. sic. t. 376. f. 1.*

b. intermedia; foliis foliolisque obovato-vel oblongo-cuneatis, pedunculis aristatis folio duplo longioribus, calycinis laciniis corollae aequalibus legumine duplo brevioribus.

Ic. *Fl. sic. t. 376. f. 2.*

In arvis, et in collibus aridis, interque segetes: varietas *b. Palermo alla Grazia, e lungo la via della Ficuzza.*

Majo, Junio. ⊙

Caules erecti, 1-2-pedales, ramosi, una cum pedunculis calycibusque pilis longis patulis sparsis obsiti: *foliola* basi subcuneata, infra medium integra; lateralibus aliquando alterne insertis: *stipulae* superiores integrae: *pedunculi* 1-1 ½ poll. longi; *pedicello* 2- lineari, calyce subbreviore; *arista* 5-7-lineari: *corollae* pallide lutescentes, 3-4 lin. longae, ideoque duplo majores praecedentis et sequentis, sed calyci aequales aut breviores; *vexillo* substriato: *legumen* 5-6 lin. longum, glanduloso-pilosum, teres, mucronatum: *semina* 9-15, subglobosa, pallide rufescentia: *odor* nauseosus *Theriacae: pili* ad calyces, et ad aristas saepe glandulosi: *folia* pauca intermedia aliquando ternata.

In *b. caules* altiores; *foliola* minora; *aristae* 2-4-lin-

lineares; *corollae* vix lin. longae, tamen calyci aequales. An species ?

15. *O. longearistata. Presl fl. sic. 1. p. XIX.*

O. herbacea piloso-subviscosa, foliis superioribus ternatis, foliolis obovato-ellipticis serrulatis obtusis medio majore, stipulis integris, pedunculis 1-floris longe aristatis folio brevioribus, laciniis calycinis linearibus corolla longioribus legumine brevioribus.

O. pinguis. *Ucria H. Pan. p. 301*, ex loco.

O. non spinosa, flore luteo variegato, Theriacam evaporans. *Cup. H. Cath. p. 18,* et *supp. alt. p. 8.*

Ic. *Fl. sic. t. 377.*

Anonis lutea, triphylla, serrata, hirsuta, glutinosa, acuto odore Theriacae. *Cup. panph. 1. t. 157,* et 2. *t. 178.*

In collibus apricis herbosis; *Palermo a S. Martino;* in Sicilia meridionali; prope *Catania* (*Cosentini*). Majo, Junio. ⊙

Habitus et *odor* omnino praecedentis, a qua potissimum differt; *stipulis* fere semper integris; *foliis* inferioribus simplicibus, superioribus vero ternatis; *pedunculis* ratione plantae brevioribus; *floribus* duplo minoribus; *corollis* vix lin. longis. Nomen specificum incongruens, nam in hac aristae sunt breviores vel longiores quam in *O. breviflora.*

An *O. breviflora, brachycarpa,* et *longearistata* sunt varietates *O. viscosae*, ut *O. polymorpha* ac *Sieberi*, *O. pubescentis?*

16. *Sieberi. Dec. pr. s. nat. 2. p. 162.*

O. herbacea subviscoso-pilosa, foliis glabriusculis superioribus ternatis, foliolis elliptico-oblongis inferioribus obtuse-supremis acutissime a medio ad apicem serratis, stipulis integris, pedunculis 1-raro 2-floris

muticis aristatisque folia demum excedentibus, calycinis laciniis lanceolatis corolla leguminequc 4-6-spermo subbrevioribus.

Ic. *Fl. sic. t. 378.*

In collibus aridis; *Terranova, Cattolica, Sciacca, Palmi, Mazzara, Militello in Valdemone, Villarosa, Priolo, Butera, Maucini a Capopassaro, Mussomeli, Caltanissetta, Cassaro, S. Michele*, ec.

Aprili, Majo. ⊙

Rami pro locorum natura adscendentes aut diffusi, palmares vel pedales: *foliola* plus minus obtusa et emarginata, 6-12 lin. longa, 2-5 lin. lata; inferiora latiora; lateralia paullo minora: *flores* in extremitate ramorum conferti, aut parum distantes: *corollae* luteae, 4 lin. longae; *vexillo* venis rubentibus notato: *pedunculi* plus minus elongati: *arista* nulla, brevissima, aut 4- lineari: *legumen* quam in praecedentibus brevius, sed 2 lin. latum.

Foliola lateralia non acuta et minima uti ex *Dec.*, et pedunculi mutici vel aristati tam in nostris, quam in specimine Sieberiano.

17. *O.* RAMOSISSIMA. *Desf. atl. 2. p. 142. Willd. sp. pl. 3. p. 1006. Biv. cent. 2. p. 38.*

O. suffruticosa viscosa subpubescens, foliis ternatis, foliolis obovatis oblongo-linearibusve subcuneatis apice dentato-serratis, stipulis acuminatis, pedunculis 1-floris folio longioribus, aristis calycis tubum vix attingentibus, calycinis laciniis sublinearibus corolla duplo legumine pendulo triplo brevioribus.

O. Natrix. *Ucria H. Pan. p. 301*, non *Lin.*, ex loco.

Ic. *Desf. l. c. t. 186.*

Anonis viscosa, spinis carens, lutea, major. *Cup. H. cath. p. 17, supp. alt. p. 39*, et *panph. 1. t. 141.*

b. foliolis ellipticis latis (3-4 lin.); aristis calycinas lacinias attingentibus, corollis duplo majoribus.

Ic. *Fl. sic. t. 379.*

In arenosis maritimis, ad torrentium alveos arenosos mari proximis, vel in collibus marnaceis: *Fiume grande, Secciara, da Girgenti a Noto, e da Noto a Catania; Chiaromonte, Ragusa, Cassaro, Vizzini, Militello, Mineo, Caltagirone, Piazza, Palagonia, Aidone:* varietas *b. Girgenti, Noto.*

Aprili, Julio. ♄

Caules 2-3-pedales, caespitosi, ramosissimi: *folia* in *a.* glutine ex quo adspersa sunt fere nitentia, in *b.* pallidiora; omnia petiolata (petiolo 2-3-lin.); *foliolis* variabilibus; nempe obovato-cuneatis, oblongo-ellipticis, lineari-cuneatis; a medio ad apicem dentato-serratis vel argute serratis, lineato-venosis; inferioribus planis, latioribus; superioribus angustioribus, saepe canaliculato-conduplicatis, recurvis, obtusis: in *b.* aliquando vidi foliolum unicum basi folioli intermedii insertum: *stipulae* nervosae, integrae, petiolo breviores: *pedunculi* 6-16 lin. longi, persistentes: *flores* horizontales, demum nutantes; *vexillo* striato, vel concolore in utrisque varietatibus: *legumen* lineare, pleiospermum: *semina* subcordata, pallide carnea, punctis minutis sub lente visa conspersa: *pubescentia* simplex et glandulosa: *odor* gratus, balsamicus; vel ingratus *Rutae.*

Varietas *b.* differt; caule elatiore; foliis remotioribus; foliolis latioribus, glabrioribus; corollis duplo majoribus (6-8 lin. longis); aristis longioribus: utraeque vero differunt a speciminibus herbarii *Desf.* glabritie majore omnium partium.

---

† 18. *O. Bonaniana. Presl fl. sic. 1. p. XIX.*

O. caule diffuso ramoso villosulo, foliis glabris unifoliatis suborbiculatis obcordatisve serrulatis, stipulis serratis petiolo longioribus, pedunculis solitariis axillaribus folio longioribus, calycibus corollae longitudine.

An *O. oligophyllae* varietas?

† 19. *O. rostrata. Ucria pl. ad Lin. add. n. 19.*

O. hirsuta, leguminibus planiusculis sessilibus apice rostratis.

Ic. O. lutea, nanula, siliquis planis mucronatis, nervis insignibus notatis, hirsuta. *Cup. panph. t. 242*, ex Ucria; sed *vol. 1. t. 120*, in exemplari ex quo usus sum.

Habitus omnino *Trigonellae prostratae* ex icone.

† 20. *O. Antiquorum. Lin. sp. pl. 1006. Ucria H. Pan. p. 300.*

O. floribus solitariis foliolo majoribus, foliis inferioribus ternatis, ramis laeviusculis spinosis.

In montosis; *Madonie* (*Ucria*).

† 21. *O. rotundifolia. Lin. sp. pl. 1011. Ucria l. c. p. 301.*

O. fruticosa, pedunculis 3-floris, calycibus 3-phyllobracteatis, foliis ternatis subrotundis.

In nemoribus; *Caronia* (*Ucria*).

ANTHYLLIS.

Cal. 5-dentatus, tubuloso-campanulatus, non inflatus. *Stam.* 1-delpha. *Legum.* elliptico-oblongum, 1-spermum, sessile, calyci aequale. (*Folia* simplicia, ac pinnata.)

1. *A. Barbajovis. Lin. sp. pl. 1013. Ucria H. Pan. p. 302.*

A. fruticosa, caule erecto ramoso, foliis impari-pinnatis ramulis calycibusque sericeo-tomentosis (argenteis), foliolis 9-13 oblongo-linearibus aequalibus, bracteis capitula multiflora aequantibus.

Barbae Jovis prima species. *Cup. H. Cath. p. 28.*

Ic. *Duham. arb. ed nov. 2. t. 67.*

Barba jovis, lentifolia, incana, flore luteo. *Barr. ic. 378.*

In rupibus maritimis Siciliae septentrionalis; *da S. Steffano a Tusa, Capo di Calavà.*

Majo, Junio. ♄

Caules 1-4-pedales: *foliola* obtusa cum acumine, 1-2 lin. lata, 4-7 lin. longa: *petioli* basi dilatata subvaginantes: *capitula* multiflora, axillaria et terminalia, longe pedunculata: *calyces* breves: *corollae* albo-citrinae: *legumen* oblongum, acutum, glabrum: *semen* oblongum, viridi-lutescens.

2. *A. Hermanniae. Lin. sp. pl. 1014.*

A. fruticosa ramosissima, ramis subspinescentibus glabriusculis, foliis subsessilibus simplicibus ternatisque, foliolis oblongo-cuneatis adpresse pubescentibus, capitulis paucifloris ad axillas superiores sessilibus.

Aspalathus cretica. *Lin. sp. pl. 1002.*

Cytisus graecus. *Lin. sp. pl. 1043*, ex *Smith pr. fl. gr. 2. p. 60.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 683*, ex icon. pictis.

Genista arborea, cretica, foliis sempervirentibus. *Zan. hist. p. 99. t. 39.*

In collibus aridissimis calcareis Siciliae meridionalis; *fra Terranova ed Alicata sotto Torre falconara, e sotto Palmi.*

Aprili, Majo. ♄

Frutex 2-3-pedalis; *ramis* distortis, irregularibus, brevibus: *foliola* angusta, vix lin. lata, subcanescentia: *capitula* 3-7-flora: *calyces* breves: *flores* lutei, parvi.

Ad hoc genus quoque referendae sunt, *A. montana*, *cytisoides*, *cornicina*, ec.

VULNERARIA.

Tourn. inst. p. 391. t. 211, non *Scop.*
Moench. meth. 146.

Cal. tubulosus, demum ventricosus, inflatus, irregulariter 5-dentatus. *Stam.* 1-2-delpha. *Legum.* 1-2-spermum, pedicellatum, calyce tectum. (*Fol.* simplicia ac pinnata).

1. *V.* HETEROPHYLLA. *Moench. l. c. a. rubriflora.*

V. caule procumbente adscendenteque, foliis radicalibus longe petiolatis oblongo-ovalibus ovatisque subsimplicibus, caulinis sessilibus impari-pinnatis, foliolo extremo majore, capitulis geminatis involucro digitato suffultis, calycibus apice corollisque purpurascentibus, leguminibus semiellipticis 1-spermis.

Anthyllis vulneraria. *Lin. sp. pl. 1012. Ucria H. Pan. p. 302.*

A. leguminosa, flore rubro. *Cast. H. Mess. p. 3.*

Ic. *Dill. hort. elth. t. 320. f. 413.*

Anthyllis leguminosa, montana, coeruleo flore. *Barr. ic. 553.*

b. hirsutissima: floribus ut in praecedente, sed undique villis albis tecta.

c. *flaviflora*; calycibus apice saepe purpurascentibus, floribus flavis, caule foliisque ut in *a*.

Anthyllis leguminosa, Loto affinis. *Cup. H. Cath. p. 19.*

A. leguminosa, flore luteo. *Cast. H. Mess. p. 3.*

Ic. *Lam. ill. gen. t. 615. f. 1.*

Lagopodium flore luteo. *Tabern. ic. 525.*

A. leguminosa, lutea, italica. *Barr. ic. 575.*

d. *albiflora:* caule foliisque ut in *a.*, vel ut in *b.*, calycibus albido-virentibus, corollis albis.

Anthyllis leguminosa, flore albo. *Cup. H. Cath. p. 19.*

In apricis montosis ubique.

Aprili, Julio. ♃

Caules herbacei: *calyces* in hac specie revera bilabiati; labio superiore latiore, longiore, 2-dentato; inferiore 3-dentato, dentibus linearibus: *stamina* 1-delpha: *legumen* glabrum, reticulatum, lin. latum, 2. lin. longum, altera sutura convexa, altera recta, ibique superne mucronatum et inferne pedicellatum; *pedicello* 2-3 lin. longo, gracili, glabro: *semen* compressum, fuscum.

2. *V.* TETRAPHYLLA.

V. caule procumbente, foliis omnibus impari-pinnatis, foliolo extremo maximo, capitulis axillaribus sessilibus paucifloris, leguminibus oblongo-linearibus 2-spermis 2-locularibus.

Anthyllis tetraphylla. *Lin. sp. pl. 1011. Ucria H. Pan. p. 302.*

A. leguminosa, Loto affinis, vesicaria, hispanica. *Cup. H. Cath. p. 19.*

Ic. *Curtis Bot. magaz. t. 1084*, ex *Bertol.*

Anthyllis leguminosa, vesicaria, lutea. *Barr. ic. 554.*

Trifolium halicacabum. *Camer. hort. t. 47*, optima.
In collibus, et campis aridis ubique.
Martio, Aprili. ⊙
Planta plus minus villosa: *caules* herbacei, digitales vel pedales: *foliola* lateralia parva, alterna, 1-3: *calyces* etiam sub anthesi parum inflati, at in fructu valde vesiculosi, et saepe rubentes, 5-dentati; dentibus linearibus, aristatis, demum conniventibus, subaequalibus: *stamina* 2-delpha: *flores* albi, parvi: *legumen* intra calycem pedicellatum, in medio constrictum, utrinque acutum, hirsutum.
In icone *Gaert. de fruct. 2. p. 307. t. 145*, (et inde in illa *Lam. illustr t. 615. f. 3*) male calycis dentes exprimuntur, sunt nempe 5, non quatuor, et lineari-acuminati 1-2 lin. longi, non triangulares brevissimi; praeterea legumen non sessile sed pedicellatum, uti in optima icone *Camerarii* delineatur.

LUPINUS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1176. Juss. 354.

Cal. 2-labiatus. *Cor.* vexillum lateribus reflexum; carina acuminata. *Stam.* 1-delpha; antheris 5 subrotundis parvis praecocioribus, 5 oblongis serioribus. *Legum.* coriaceum, lineari-oblongum, compressum, oblique torulosum, polyspermum. (*Fol.* digitata).

1. *L. ALBUS. Lin. sp. pl. 1015. Ucria H. Pan. p. 302.*
L. foliolis obovato-oblongis obtusis subtus villosis mar-

gine sublanatis, floribus alternis racemosis, calycibus ebracteolatis, labio superiore subintegro, inferiore 3-dentato.

L. sativus, flore albo. *Cup. H. Cath. p. 117.*

Ic. *Blackv. herb. t. 282.*

L. sativus, flore albo. *Clus. hist. 2. p. 228.*

In collibus aridis subarenosis, et in herbosis.

Martio, Aprili. ⊙

Caules minus quam in sequente villosi, et graciliores: *stipulae* setaceae, 2-3 lin longae: *calycis* labium inferius 3-dentatum, denticulis fere lin. longis subaequalibus: *bracteae* deciduae, oblongae aut obovatae, pedicellis aequales, virentes.

2. *L. THERMIS. Forsk. descr. 131. Willd. sp. pl. 3. p. 1023.*

L. foliolis obovato-oblongis obtusis subtus villosis margine lanatis, floribus racemosis alternis, calycibus bracteolatis, labio superiore subintegro inferiore tridentato.

L. prolifer. *Desr. Dict. 3. p. 622. Biv. cent. 1. p. 55.*

L. Bivonii, floribus alternis pedicellatis bracteatis, bracteis ovato-oblongis, calycis labio superiore bidentato, inferiore tridentato, foliolis obovato-oblongis subtus villosis. *Presl fl. sic. 1. p. XXIV.*

L. sativus, albus. *Cast. H. Mess. p. 14.*

L. perennis. *Ucria H. Pan. p. 302?* non *Lin.*

L. sylvestris, latifolius, flore albo, sativum in omnibus aemulans, edulis. *Cup. H. Cath. p. 117.*

Ic. *Fl. sic. 380.*

In apricis herbosis collium, vel in submontosis passim sponte provenit aut colitur.

Martio, Aprili. ⊙

Caules 1-4-pedales, una cum *stipulis* lanceolato-subulatis

saepe violaceis, 6-7. lin. longis pilis albis adpressis tecti: *bracteae* coerulescentes, concavae, obtusiusculae, deciduae; *pedicellos* 1-2-lin: longos excedentes: *bracteolae* setaceae, adpressae, tubum calycis paullo superantes, lin. longae: *calycis* labium superius integrum, vel obsolete 2-dentatum; inferius laeviter 3-dentatum: *alae* albidae, et *vexillum* apice coerulescentes; *carina* alis brevior, inferne non coalita, apice macula lucida atrocoerulea notata: *legumen* 2-3-pollicare, 5-7 lin. latum, hirsutum, mucronatum: *semina* lutescentia, concoloria.

Differt a praecedente, cui simillimus; florum colore; stipulis latioribus, longioribus; calycis labio inferiore profundius ac evidentius 3-dentato; leguminibus longioribus. Ob calycis labium superius integrum aut obsolete bidentatum ab hoc non differre credidi *L. Bivonii Presl.*

3. *L. Cosentini. Nob.*

L., undique molliter denseque pubescens, caule erecto, foliis 9-11-natis, foliolis oblongo-cuneatis, florum racemo verticillato, bracteis ovato-lanceolatis acuminatis calycibus bracteolatis, labio superiore 2-partito inferiore obsolete-3-dentato, leguminibus albo-lanato-sericeis.

Ic. *Fl. sic. t. 381.*

In herbosis inter vulcanicos lapides: *Catania* (*Cosentini*).

Martio, Aprili. ⊙

Caules apice parum ramosi, 1-2-pedales: *foliola* 4-6 lin. lata, 1-2 poll. longa, obtusa cum acumine: *stipulae* lanceolatae, longe caudatae, acuminatae,

6-10 lin. longae, petiolo per 3-4 lin. adhaerentes: *racemi* ½ pedales et ultra, ante anthesim albo-sericei, conici; *bracteis* tunc calyces excedentibus, inde aequalibus: *pedicelli* 1-2 lin. longi, uti bracteae deciduae ac calyces villoso-sericei: *bracteolae* dentibus calycinis duplo breviores: *flores* intense coerulei, magnitudine praecedentis; *alis* ac *vexillo* concoloribus; *carina* apice fusca: *legumen* 4-5 lin. latum, ½-1 ½ poll. longum: *semina* lurida, compressa, tuberculato-scabrida, fascia fusca utrinque prope hilum, et punctis vel lineolis fuscis marmorata: *pili* albi, densi, breves, mollissimi.

Habitus *L. argyraei Dec.*, et quoad characteres affinis quoque *L. piloso*, sed indicatis notis alienus. Specimina *L. hirsuti* a *Siebero* accepta, ac ad *Etſu* collecta, ad hanc nostram speciem spectant, et a sequente certe differunt.

4. *L.* HIRSUTUS. *Lin. sp. pl. 1015?*

L. pilis rigidiusculis tectus, caule superne ramoso, foliis 5-7-natis, foliolis obovato-spathulatis cuneatis, bracteis filiformibus, floribus longe racemosis, superioribus (saepe) verticillatis, calycibus bracteolatis corolla duplo brevioribus, labio superiore 2-partito, inferiore 3-fido, leguminibus dense hirsutis.

Ic. *Fl. sic. t. 382.*

L. exoticus, hirsutissimus. *Bauh. hist. 2. p. 289.*

In herbosis arvis apricis; *Palermo nelle pianure di Baida, Caputo, Alcamo, Castelvetrano.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules erecti, ½-½ pedales, basi simplices, superne parum ramosi: *folia* infima ternata, *foliolis* 6-12 lin. longis, 4-8 lin. latis; superiora foliolis 7 longioribus,

tamen paullo angustioribus: *stipulae* 6-8 lin longae, petiolo 1-3- pollicari per lin. 3-4 adhaerentes: *racemus* semper terminalis, 3-6-pollicaris; *floribus* inferioribus alternis, superioribus verticillatis: *bracteae* persistentes, tubum calycis attingentes, una cum *bracteolis* calycibusque fusco-coeruleae: *calyces* corolla 2-3-ploque breviores: *flores* intense coerulei, duplo fere praecedentis minores, 5-6 lin. longi; *vexillo* alis fere breviore, subtus maculato; *carina* virescente; apice fusca: *legumina* subcompressa, dense piloso-hirsuta: *semina* matura non vidi.

5. L. *MICRANTHUS*. *Nob.*

L. pilis rigidiusculis tectus, caule (humili) basi patule ramoso, foliis 5-7-natis, foliolis obovato-spathulatis cuneatis, racemis brevibus terminalibus axillaribusque, floribus alternis, calycibus bracteolatis corollam (parvam) subaequantibus, labio superiore 2-partito, inferiore 3-fido, leguminibus hirsutis.

L. lanuginosus, latifolius, humilis, flore coeruleo purpurascente, stoloniferus. *Cup. H. Cath. p. 117.*

Ic. *Fl. sic. t. 383.*

L. hirsutissimus, coeruleo-purpureus, humilis, stoloniferus. *Cup. panph. 1. t. 128. Raf. t. 44.*

In collibus, et planis aridis subarenosis Siciliae meridionalis; *Castelvetrano*, *Marsala*, *Mazzara*, *Selinunte*, *da Vittoria a Siracusa*.

Aprili, Majo. ⊙

Habitus omnino praecedentis, a quo differt; *foliolis* superioribus angustioribus, apice saepe magis angustatis; *racemis* lateralibus ac terminalibus, brevibus, nempe ½-2-pollicaribus; *floribus* duplo fere minoribus; *leguminum* hirsutie rariore. *Bracteae* filifor-

mes, ut in praecedente: *legumina* epunctata: *semina* compressa, levia, lurida, rufo-maculata: *pili* in plantis diu exsiccatis rufescentes.

L. hirsutus plurium auctorum ad hunc forsan spectat.

6. *L.* LUTEUS. *Lin. sp. pl. 1015. Ucria H. Pan. p. 303.*

L. caule petiolisque pilosis, foliis 7-11-natis, foliolis villosis oblongo-obovatis lanceolatisque, florum racemo verticillato, bracteis ovato-lanceolatis, calycis bracteolati labio superiore 2-partito, inferiore 3-dentato, leguminibus hirsutis.

L. flavo flore. *Cup. H. Cath. p. 117.*

L. sylvestris, messanensis, flore luteo. *Cast. H. Mess. p. 14.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 686*, ex icon. pictis.

L. flavo flore, nodulosa radice. *Cup. panph. 3. t. 46.*

L. flavo flore. *Clus. hist. 2. p. 228*, mediocris, nam pubescentia deest; at multo melior

L. luteo flore, semine compresso vario. *Bauh. hist. 2. p. 290*, et

L. luteus. *Tabern. ic. 495.*

In campis, et collibus arenosis: *Messina, Ibiso, Pollara; Ficuzza nel bosco del Cappideri, Aidone.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules ½ - 1 ½ pedales, erecti, ramosi: *foliola* rotundata cum acumine, 1-1 ½ poll. longa, 3-5 lin. lata: *stipulae* lanceolatae, longe caudatae: *racemi* 2-6-pollicares: *flores* laete lutei, odori, 4-6 in quovis verticillo: *bracteae* calyce duplo breviores, deciduae: *bracteolae* angustae, breves: *calycis* labium inferius brevissime 3-dentatum: *carina* apice subulata et nigro-purpurascens, basi albida: *legumina* 3-4 lin. lata, pollicaria, 2-4-sperma: *semina* subrotunda, subcompressa, fusca, maculis albidis variegata.

7. L. *angustifolius*. *Lin. sp. pl. 1016. Ucria H. Pan. p. 303. Willd. sp. pl. 3. p. 1025.*

L. foliis 7-9-natis, foliolis anguste linearibus canaliculatis petiolisque adpresse villosis, floribus racemosis alternis, bracteis ovatis acutis, calycis bracteolati labio superiore 2-dentato, inferiore subintegro (raro 2-3-denticulato), seminibus ovalibus (griseis nigro-maculatis).

L. sylvestris, angustifolius. *Cup. H. Cath. p. 117.*

Ic. *Fl. sic. t. 384. Sibth. fl. gr. t. 685*, ex icon. pictis.

In collibus aridis arenosis apricis: *Palermo alla Piana*, *Terranova*, *Comiso*, *Noto*, *Messina.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules erecti, 1-2 ½ pedales: *foliola* subcanescentia, ½-1 lin. lata, 6-10 lin. longa: *stipulae* angustae, sublineares: *racemi* 3-9 poll. longi: *bracteae* scariosae, dorso et margine hirsutae, 3-4 lin. longae, lineolis violaceis coloratae, cito deciduae: *pedunculi* lin. longi: *bracteolae* lineares, lin. longae, uti dentes calycis coloratae: *calycis* labium superius non bifidum sed bipartitum; inferius duplo longius saepius integrum, sed aliquando 2-3-denticulatum in eadem planta: *corollae* coeruleae; *carina* albida, apice atropurpureo-maculata.

8. *L. linifolius*. *Roth. abh. p. 14. Willd. sp. pl. 3. p. 1025.*

L. foliis 9-natis, foliolis linearibus obtusis planis canaliculatisque glabriusculis, floribus racemosis alternis, bracteis ovatis acuminatis, calycis bracteolati labio superiore 2-dentato, inferiore trifido, seminibus globosis (badiis vix nigro-maculatis).

Ic. *Fl. sic. t. 385. Roth. l. c. t. 5*, ex *Willd.*

In collibus apricis arenosis; *Milazzo*, *Ibiso*, *Fondachelli*, *Bafia*, *Floresta*, *Catania*, *Ficuzza*, *Monte de' Cani*, *Madonie*.

Aprili, Majo. ⊙

Habitus omnino praecedentis; a quo praecipue differt *foliolis* latioribus, glabrioribus: *floribus* paullo majoribus; *bracteis* magis acuminatis; *calycis* labio inferiore semper 3-fido; sed potissimum *seminibus* globosis: quo charactere magis quam pro reliquis cum descriptione *Willd.* convenit.

OROBUS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1185. Juss. 360.

Cal. campanulatus; 5-fidus, dentibus duobus superioribus brevioribus. *Stam.* 2-delpha. *Styl.* gracilis, linearis; *stigmate* superne villoso. (*Fol.* in nostris abrupte pinnata).

1. *O. VARIEGATUS. Ten. fl. nap. 2. p. 144. Dec. pr. s. nat. 2. p. 377.*

O. caule simplici foliisque 2-3-jugis glabris, foliolis late ovatis lanceolatisque acuminatis, stipulis ovato-semisagittatis integris, pedunculis multifloris folio longioribus, calycis dentibus inferioribus acutis longitudine tubi, lateralibus semiovatis intermedio setaceo, vexillo reticulato, leguminibus compressis enerviis.

O. serotinus, foliis pinnatis 2-3-jugis, foliolis ovatis acuminatis, stipulis cordato-ovatis inaequalibus, pedunculis multifloris petiolo longioribus, caule simplici superne angulato.

Presl del. Prag. p. 41.

O. venetus. *Mill. dict. n. 8. t. 193. f. 2.* in *Dec. pr. s. nat. 2. p. 380*, ex icone *Clusii.*

Ic. *Ten. l. c. t. 68.*

Astragalus Dioscoridis. *Columnn. phyt. p. 59. t. 14.*

O. venetus. *Clus. hist. 2. p. 232. f. 1.*

In sylvis demissis, vel montosis, ac in nemoribus; *Palermo a S. Martino, a Sagana, alla Pizzuta; Carini, Madonie, Boschi di Valdemone, dell' Etna, etc.*

Majo, Junio. ♃

Radix tuberoso-nodosa: *caules* aliquando subflexuosi, subalati: *foliola* 4-14 lin. lata, 9 lin. ad 2 poll. longa, margine saepe tenuissime ciliata: *stipulae* inaequales altera minore, polymorphae; non infrequenter in eadem planta vidi inferiores lineares, angustas; superiore latae, ovatáe, integrae, vel ovato-semisagittatae: *pedunculi* foliis aequales vel longiores: *pedicelli* 1-2 lin. longi: *calycis* dentes junioris aliquando una cum pedunculis villosi; *inferiores* laterales saepe ovati, breviores: *styli* ad legumina recti, non geniculati ut in *O. verno*: *vexillum* roseum, venis purpureis reticulatum; *alae* coeruleae, *carina* virescens: *legumina* glabra, acuminata, polysperma: *semina* elliptica, badia.

Nec planta pilosa (*Dec.*), nec calycis dentes setacei (*Ten*); isti vero in icone citata optime exhibentur. Si planta *Milleri* eadem ac nostra, uti videtur ex icone *Clusii*, tum nomen specificum a *Millero* impositum quia antiquius servandum.

2. *O. ATROPURPUREUS. Desf. atl. 2. p. 157. Willd. sp. pl. 3. p. 1075.*

O. caule erecto angulato simplici ramosoque, foliis 1-2 jugis (raro 3-jugis), foliolis anguste linearibus acu-

tis, stipulis semisagittatis angustis basi subdentatis, pedunculis multifloris folio longioribus, calycinis dentibus obtusis brevissimis subaequalibus, leguminibus linearibus compressis reticulato-nervosis.

O. siculus, caule gracili angulato-striato parum ramoso, foliis 1-2-jugis, stipulis linearibus semisagittatis muticis, foliolis linearibus angustis acutis, floribus racemosis secundis cernuis. *Raf. caratt. p. 22.*

O. Rafinesquii, caule angulato simplici, foliis bijugis linearibus semisagittatis subdentatis acuminatis, floribus racemosis secundis nutantibus. *Presl del. Prag. p. 41.*

O. angustifolius. *Ucria H. Pan. p. 305*, non *Lin.*, ex loco et nomine vernaculo.

Cracca purpurea, Cataneces foliis et facie. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 23.*

Ic. *Desf. l. c. t. 196.*

Vicia angustifolia, frutescens, erecta, purpurea, tetra-tri, et distophyllos. *Cup. H. Cath. p. 229*, et *panph. 1. t. 136.*

In pratis humentibus, et inter segetes in argilloso-calcareis; *Palermo, da Misilmeri a Vallelonga, Val di Mazzara.*

Martio, Aprili. ⊙

Caules 1-2 ½ pedales, diametro vix 1 ½ lineari: *folia* infima saepe simplicia, adscendendo 1-2-juga (3-4-juga uti ex *Cup.* et *Desf.* non vidi); *foliolis* 1-2 lin. latis, acutis, subtus adpresse pubescentibus, 1-2 ½ poll. longis: *cirrhi* simplices, brevissimi: *Stipulae* acuminatae, basi integrae vel dentatae: *pedunculi* foliis longiores vel aequales: *calyces* pubescentes, dentibus saepe apice coloratis, acutiusculis vel rotundatis: *flores* conferti, secundi, atrorubentes,

basi pallidiores: *legumina* glabra, 4-5 lin. lata, 1-½ poll. et ultra longa, non subelliptica (*Dec.*), polysperma: *semina* globosa, nigro-velutina.

Specimina herbarii *Desf.* ab hac nostra nullo modo diversa, et in istis folia fere semper 1-2-juga vidi.

---

† 3. O. NIGER. *Lin. sp. pl. 1028. Ucria H. Pan. p. 305.*

O. caule ramoso, foliis 6-jugis ovato-oblongis.

Inter segetes (*Ucria*).

LATHYRUS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1186. Juss. 359.

Cal. campanulatus, 5-fidus: laciniis duabus superioribus brevioribus. *Stam.* 2-delpha. *Styl.* apice complanatus et latior, antice pubescens. *Legum.* ovale, oblongum vel lineare, oligo-vel polyspermum. (*Fol.* nulla, simplicia, vel pinnata).

* *Vexillo basi interna edentato.*

a. annui.

1. *L.* APHACA. *Lin. sp. pl. 1029. Ucria H. Pan. p. 306.*

L. aphyllus glaber, cirrhis simplicibus filiformibus, stipulis magnis, imis ovatis, reliquis sagittato-cordatis, pedunculis 1-floris elongatis, leguminibus linearibus (2-lin. latis) compressis glabris.

L. folio integro, producente bina-folia, capreolos emittentia. *Cup. H. Cath. p. 107.*

Ic. *Smith engl. bot. t. 1167*, ex *Dec.*

Aphaca. *Dod. pempt. 545.*

Inter segetes, et in arvis ubique.

Aprili, Majo. ⊙

Caules tetragoni, ramosi, cirrhis scandentes: *stipulae* superiores latiores, saepe dentatae: *pedunculi* uti in reliquis articulati: *corolla* lutea, parva, calyce longior: *legumina* pollicaria, ad suturam superiorem recta: *semina* rufescentia, compressa.

2. *L.* NISSOLIA. *Lin. sp. pl. 1029. Ucria II. Pan. p. 306.*

L. glaber, caule erecto, foliis simplicibus anguste lineari-lanceolatis (gramineis), stipulis subulatis minimis, cirrhis nullis, pedunculis 1-raro-2-floris elongatis, leguminibus linearibus angustis subcompressis pendulis.

L. rectus, gracilis, Gladioli folio tenui, monanthos, rubicundus. *Cup. H. Cath. p. 107.*

Ic. *Smith engl. bot. t. 122*, ex *Dec.*

L. exilis, angustifolius, erectus, foliis et floribus singulatim. *Cup. panph. 2. t. 50. Raf. t. 120. f. 1.*

Ervum sylvestre. *Dod. pempt. 529.*

In apricis herbosis sylvarum, et nemorum; *Boschi della Ficuzza, di S. Maria, di Mistretta, di Caronia, dell' Etna verso Bronte, Maletto, ed Adernò.*

Majo, Junio. ⊙

Caules graciles, angulati, ½-2-pedales; *folia* 1-2 lin. lata, 2-4 poll. longa, sessilia: *pedunculi* aliquando puberuli, 1-2-pollicares, sat raro 2-flori: *stipulae* saepe obliteratae: *flores* rubelli, parvi: *legumina* nervosa, lin. lata, 1-2 poll. longa: *semina* atra, compressiuscula, sub lente tenue tuberculata.

3. *L.* SPHAERICUS. *Retz obs. 3. p. 39. Willd. sp. pl. 3. p. 1081.*

L. glaber, caulibus erectis tetragonis, foliis 1-jugis, fo-

liolis anguste lineari-ensiformibus nervosis mucronatis, stipulis semisagittato - linearibus, pedunculis 1 - floris muticis aristatisve petiolo aequalibus longioribusque, leguminibus nervosis subteretibus anguste linearibus, seminibus globosis.

L. nervatus, pedunculis 1-floris bracteatis, stipulis longioribus, cirrhis diphyllis brevissimis, foliolis linearibus, stipulis semisagittatis, leguminibus linearibus nervosis nutantibus, seminibus sphaericis. *Presl del. Prag. 1. p. 39?*

Ic. *Dec. pl. gall. rar. p. 10. t. 32.*

L. leptocaulos, angustissimo folio, diphyllos, monoflore ruberrimo. *Cup. H. cath. p. 107*, et *panph. 2. t. 204.*

In apricis herbosis ubique in Sicilia.

Aprili, Majo. ⊙

Caules 3-pollicares vel 1-½ pedales, glaberrimi aut sparse villosi: *foliola* glabra, lineari-ensiformia, 1-2 lin. lata, ½-2 poll. longa: *stipulae* petiolis parum breviores, aut aequales: *petioli* superiores dumtaxat simpliciter cirrhosi: *pedunculi* in eadem planta stipulis aequales vel duplo fere longiores, 2-12 lin longi, mutici vel aristati, sub apice articulati; *arista* 1-12-lineari: *corollae* coccineae, parvae; *legumina* vix 2 lin. lata, 1-1½ poll. longa: *semina* fusca, levia.

4. *L.* SETIFOLIUS. *Lin. sp. pl. 1031.*

L. glaber, caulibus gracilibus tetragonis, foliis 1-jugis, foliolis linearibus angustissimis acuminatis, cirrhis superioribus 3-fidis, stipulis semisagittatis angustis, pedunculis 1-floris capillaribus petiolo longioribus, leguminibus ellipticis obsolete reticulatis, seminibus globosis tuberculatis.

L. sylvestris, major, angustissimo folio. *Cup. H. Cath. p. 108.*

Ic. L. tenuiore folio, floribus rubris. *Bauh. hist. 2. p. 308.*

In collibus sterilibus; *Palermo alle falde di M. Peregrino, a S. Martino, Mondello, Sagana; Amorosa al S. di Busambra, Piana, Ficuzza, Giuliana, Polizzi, Cammarata, Sciacca, Sutera, Delia, Summatino, ec.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules graciles, decumbentes vel surrecti, palmares aut pedales: *foliola* vix ½ lin. lata, 1-2 poll. longa; superiora angustiora, longiora: *stipulae* 1-2-lineares, petiolos subaequantes: *pedunculi* omnium graciliores, 1-1 ½ poll. longi: *calycis* dentes fere lineares, *corolla* rubella paullo breviores: *legumen* vix pollicare, 4-5 lin. latum, 2-raro-3-spermum, glabrum; sutura seminifera non incrassata nec alata: *semina* rufescentia, lineolis nigris maculata.

Legumina infima aliquando hypocarpogea sunt, quod jam monuerant Cl. *Dec.* et *Bertol.*

5. *L.* ERYTHRYNUS. *Presl fl. sic. 1. p.* XXIII.

L. caulibus diffusis tetragonis, foliis 1-jugis, foliolis inferioribus lanceolatis, superioribus linearibus elongatis, cirrhis 2-3-fidis, infimis obliteratis, stipulis semisagittato-lanceolatis, pedunculis 1-floris petiolo longioribus, leguminibus oblongo-lanceolatis compressis nervosis, seminibus angulosis.

L. purpureus. *Presl delic. Prag. p. 39.*

L. dubius. *Ten. cat. sem. H. R. Neap. an. 1825,* sed male semina globosa dicuntur.

L. minimus, reptilis, fusco incarnato flore. *Cup. H.*

Cath. supp. alt. p. 54.

Ic. *Fl. sic. t. 386.*

L. minimus, reptilis, fusco-incarnato melancholico flore. *Cup. panph. 2. t. 212.*

L. minimus, reptilis, flore puniceo. *Bon. t. 123.*

In apricis herbosis collibus passim in Sicilia.

Martio, Majo. ⊙

Caules non erecti (*Presl*), palmares vel 2-pedales, glabri vel sparse villosi, et tunc foliola subciliata: *petioli* dilatati; infimi saepe aphylli vel 1-foliati: *foliola* adscendendo longiora ac angustiora, 6-lin. ad 2 ½ poll. longa, 1-5 lin. lata, apice aristata: *stipulae* superiores latiores, basi aliquando unidentatae: *pedunculi* ultra medium articulati, ibique brevissime aristati, 8 lin. ad 2 poll. longi: *calycis* dentes lanceolati, acuti, nervosi, tubo duplo longiores: *flores* nutantes rosei, vel purpurascentes, magnitudine *L. sativi: legumina* 3-4 lin. lata, 12-15 lin. longa, in sutura seminifera vix incrassata et canaliculata, sed minime alata: *semina* glabra, cinerea, ad hilum virescentem lineolis duabus hinc liberis, hinc ad maculam nigram circularem simul conjunctis notata.

6. *L. ANNUUS. Lin. sp. pl. 1032.*

L. glaber, caule superne alato, cirrhis trifidis compositisque, foliis 1-jugis, foliolis lineari-lanceolatis elongatis, stipulis angustissimis semisagittatis pedunculisque 1-2-floris petiolo longioribus, leguminibus (latis) lineari-lanceolatis compressiusculis nervosis, seminibus globosis corrugato-rugosis.

Ic. L. luteus, latifolius. *Buxb. cent. 3. p. 33. t. 42. f. 1.*

Inter segetes, et in collibus apricis herbosis.

Aprili, Majo. ⊙

Foliola nervosa, 1-4 lin. lata, 1-4 poll. longa, superiora angustiora: *petioli* superiores alati: *stipulae* vix $\frac{1}{2}$ lin. latae, setaceo-attenuatae, basi subdentatae: *pedunculi* 1-3-pollicares, saepius uniflori et tunc aristati; *arista* 2-10-lineari; vel biflori, et tunc mutici: *calycis* dentes acuminati, tubo aequales, corolla lutea parva duplo breviores: *legumen* 4 lin. latum, 2-pollicare, utrinque attenuatum: *semina* fusca.

7. *L.* HIRSUTUS. *Lin. sp. pl. 1032. Ucria H. Pan. p. 306.*

L. caulibus erectis alatis foliisque 1-jugis glabris, foliolis lineari-lanceolatis superioribus elongatis, cirrhis trifidis, stipulis lineari-sagittatis petiolo brevioribus, pedunculis 1-3-floris folio longioribus, leguminibus lineari-oblongis compressiusculis enerviis punctato-hirsutis, seminibus globosis verruculosis.

L. medius, flore coeruleo, siliqua hirsuta. *Cup. H. Cath. p. 54?*

Ic. *Smith engl. bot. t. 1055.*

L. coeruleus, hirsuta siliqua, parvo flore. *Cup. panph. 1. t. 141.*

L. siliqua hirsuta. *Bauh. hist. 2. p. 305.*

In pratis, et arvis humentibus depressis vel submontosis; *Palermo a Mondello, Ogliastro, Vicari, Alia, Lercara, Ficuzza, Guddemi al S. di Busambra.* Aprili, Majo. ⊙

Caules 1-2-pedales: *foliola* 1-3 lin. lata, 1-3 poll. longa, apice obtusiuscula, sed aristata; superiora angustiora ac longiora: *stipulae* acuminatae, basi saepe dentatae, $\frac{1}{2}$ lin. latae, petiolo alato duplo breviores, non illum subaequantes (*Dec.*): *pedunculi* 2-5-pollicares, dum uniflori aristati; dum 2-3 flori mutici: *calycis* dentes lanceolati, tubo aequales, *corolla* parva, pallide purpurascente duplo breviores:

legumina pendula, pollicem longa, sutura superiore recta: *semina* nigra. Aliquando pars superior caulis, et reliquae partes sparse piloso-villosae.

8. *L.* ODORATUS. *a. siculus. Lin. sp. pl. 1032. Ucria H. Pan. p. 306.*

L. villosus, caule alato, foliis 1-jugis, foliolis late-ovalibus vel oblongo-ovalibus, stipulis semisagittato-lanceolatis, cirrhis compositis, pedunculis 1-3-floris folio longioribus, leguminibus oblongo-linearibus enerviis tuberculato-hirsutis, seminibus globosis. L. odoratus *b. purpureus. Dec. pr. s. nat. 2. p. 374.*

Ic. *Sims. bot. mag. t. 60*, ex *Dec.*

L. disticho-platiphyllos, hirsutus, mollis, magno eleganti flore odoro. *Cup. H. Cath. p. 107*, et *panph. 2. t. 183. Cam. hort. 2. p. 219. t. 80.*

Ad sepes, et ad dumeta in humentibus.

Aprili, Majo. ⊙

Caules 4-pedales: *foliola* 4-10 lin. lata; 1-2 poll. longa, obtusa, sed mucronulata: *petioli* alati, stipulis acutis basi integris duplo longiores: *pedunculi* 2-6-pollicares: *calycis* laciniae ovato-lanceolatae, corolla 4-duplo breviores: *flores* odori, ut plurimum duo; *vexillum* amplum, purpureum; *alis* coerulescentibus; *carina* albida; *legumen* 1½-2-pollicare, 4-5 lin. latum, enerve: *semina* fusca, levia, glabra, hilo albo lineari.

b. perennes.

9. *L.* GRANDIFLORUS. *Smith fl. gr. pr. 2. p. 67. Brig. pempt. p. 27? Spr. s. veg. 3. p. 263* ac *Dec. pr. s. nat. 2. p. 374*, excl. syn. *Rafinesquii!*

L. glabriusculus, caulibus angulatis, foliolis latis subrotundis-ovatis ovalibusque, stipulis lanceolato-linearibus semisagittatis, cirrhis ramosis, pedun-

culis 1-3-floris folio longioribus, vexillo amplo transverse elliptico, leguminibus lato-linearibus glabris reticulatis, seminibus.....

Pisum biflorum. *Spr. s. veg. 3. p. 258*, ex loco et descriptione, non *Rafin.*

L. brutius. *Ten. ind. sem. H. R. Neap. an. 1825.*

L. major, folio oblongo, rotundo, aculeis aliquot, flore purpureo maximo. *Cup. H.Cath. supp. alt. p. 54.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 698*, ex icon. pictis. *Sims. bot. mag. t. 1938*, ex *Dec.*

In sylvaticis montosis, ad sepes; *Polizzi, Castellobuono, Partanna, Capizzi, Mistretta, Floresta, Francavilla*; *Etna al Milo, e nella valle del bove* (*Cosentini*); *Cassaro, Buccheri.*

Aprili, Junio. ♃

Planta ob flores speciosos, uti praecedens, ad hortos ornandos aptissima: *caules* 2-5-pedales: *petioli* non alati: *stipulae* infimae saepe lineares, non sagittatae, 2-3 lin. longae, *petiolo* quadruplo breviores: *foliola* 6-14 lin. lata, 8 lin. ad 2 poll. longa, obtusa, margine undulata, supra glaberrima, subtus puberula: *pedunculi* 1 ½-6 pollicares: *calycis* dentes valde inaequales, tubo amplo breviores: *flores* fere inodori; *vexillum* emarginatum, 1 ½ poll. latum, 1-poll. longum, carneum; *alae* 9-11 lin. longae, sanguineae, aut violaceae, basi albidae; *carina* pallide coerulescens, apice intensius colorata: *legumen* rectum, 3-lin. latum, 2-2 ½ poll. longum: *semina* matura non vidi.

L. grandiflorus *Lang.* in *Sadl. fl. pest. 2. p. 186*, longe alia species est.

10. *L. LATIFOLIUS. Lin. sp. pl. 1033. Ucria H. Pan. p. 307.*

L. glaber, caulibus alatis, foliis 1-jugis, foliolis late ellipticis subtus glaucescentibus, stipulis semisagittatis, pedunculis 3-8-floris folio longioribus, leguminibus linearibus compressis longitudinaliter reticulatis, seminibus. . . . .

L. latifolius. *Cup. H. Cath. p. 107.*

Ic. *Smith engl. bot. t. 1108*, ex *Dec.*

L. major, latifolius, flore purpureo, speciosior. *Bauh. hist. 2. p. 301.*

In dumetis, et ad sepes in humentibus; *siepi della Tarderia all' Etna.*

Aprili, Majo. ♃

Habitus et florum color omnino sequentis: *foliola* ½-1 ½ poll. lata, 1 ½-2 poll. longa, obtusissima cum acumine: *petioli* alati: *flores* paullo majores.

11. *L. SYLVESTRIS. Lin. sp. pl. 1033. Ucria H. Pan. p. 306.*

L. glaber, caulibus alatis, foliis 1-jugis, foliolis lineari-lanceolatis coriaceis nervosis, inferioribus obtusis cum acumine, superioribus apice attenuato-acuminatis, stipulis semisagittatis, pedunculis 5-12-floris folio longioribus, leguminibus linearibus compressis nervosis, seminibus subglobosis verrucoso-punctatis.

L. membranaceus, pedunculis multifloris folio longioribus, cirrhis diphyllis, foliolis linearibus 3-nervibus, stipulis semisagittatis, petiolis internodiisque membranaceis. *Presl del. Prag. 1. p. 40.*

L. sylvestris, major. *Cup. H. Cath. p. 107.*

Ic. *Fl. dan. 325. Garid. Aix. t. 108. Cup. panph. 1. t. 144* (absque nomine). *Raf. t. 14. f. 1.*

L. sylvestris. *Clus. hist. 2. p. 129.*

In sylvaticis, et ad sepes ubique.

Majo, Junio. ♃

Caules 2-8-pedales; ala tam in caule quam in petiolis minute serrulata: *stipulae* 1-2 lin. latae, acuminatae, petiolo 2-3-plo breviores: *petioli* alati (confer *Pollich.*) cirrhis ramosis: *foliola* recta vel ensiformia, 2-4 lin. lata, 2-5 poll. longa, margine scabriuscula: *pedunculi* 3-7-pollicares: *calycis* dentes lati, tubo subaequales: *flores* magni, rosei: *legumen* 2-3 ½ poll. longum, 3 lin. latum, rectum, non arcuatum (*Presl*), utrinque acutum.

Species *Preslii* a *L. sylvestri* quibus characteribus differat non video: nam petioli inferiores aliquando late alati, aut vix alati, et stipulae basi integrae vel dentatae, 3-12 lin. longae in eadem planta observantur.

12. *L. PRATENSIS. Lin. sp. pl. 1033. Ucria II. Pan. p. 306.*

L. glabriusculus, caule erectiusculo subangulato, cirrhis simplicibus trifidisque, foliis 1-jugis, foliolis oblongis lanceolatisque, stipulis ovato-lanceolatis sagittatis auricula altera breviore, pedunculis 3-9-floris elongatis, calycis nervosi dentibus acuminatis, leguminibus compressis pubescentibus oblique venosis.

L. palustris, alpinus, flavus, rectus, scapo tereti nudo, L. lutei dumetorum facie. *Cup. H. Cath. p. 107?*

Ic. *Fl. dan. 527.*

L. palustris, luteus, medius, caule non folioso, erectus. *Cup. panph. 2. t. 61.*

L. luteus, sylvestris, dumetorum. *Bauh. hist. 2. p. 304.*

In submontosis pratis ac pascuis humentibus, in umbrosis herbosis, in dumetis; *Palermo al Parco, boschi e selve di Valdemone e di Val di Noto.*

Majo, Junio. ♃

Caules debiles, vix alati, cirrhis scandentes: *stipulae*

petiolis non alatis subaequales: *foliola* 1-4 lin. lata, 6-20 lin. longa, acuta, superne laete virentia: *pedunculi* 3-9-pollic. in fertilibus humentibus: *calyces* glaberrimi vel pubescentes; dentibus tubo aequalibus: *flores* aurei: *legumen* pollicare, 2-3 lin. latum; in plantis siculis virescens, nec glabrum nec maturum nigricans: *pubescentia* vel glabritie fere omnium partium pro locorum natura variat.

L. *Hallersteinii Baumg. fl. trans. 2. p. 333*, ob legumina virentia videtur proximum, sed pedunculis elongatis non vero pollicaribus aliisque notis diversum.

** *Vexillo basi interna utrinque gibba conica notato.*

13. *L. TENUIFOLIUS. Desf. atl. 2. p. 160. Willd. sp. 3. p. 1085.*

L. caule alato, petiolis infimis aphyllis foliaceis lineari-acuminatis, superioribus nudis alatisque 3-6-phyllis, foliolis lineari-lanceolatis, stipulis infimis subnullis superioribus latis semisagittatis, pedunculis 1-4-floris folio longioribus, leguminibus late linearibus, seminibus ovalibus compressis truncatis.

L. Clymenum. *Ucria H. Pan. p. 306*, forsan et *Lin.*

Ic. *Fl sic. t. 387.*

L. vicioides, purpureus. *Cup. panph. 1. t. 38.*

Inter segetes, in sylvaticis, in dumetis, in cultis herbosis ubique.

Martio, Aprili. ⊙

Stirps quoad plurimos characteres polymorpha. Occurrit; *caule* 1-5-pedali, simplici vel ramoso: *foliolis* 1-3-lin. latis, 6-20 lin. longis, obtusis cum acumine vel acuminatis; *pedunculis* folio aequalibus vel longioribus: *floribus* majoribus vel minoribus; *vexillo* roseo, *alis* coerulescentibus: *leguminibus* plus minus

compressiusculis, et saepe subnodosis: *semina* cinerea, levia, varie nigro-maculata.

Planta sicula cum speciminibus *L. tenuifolii* herb. *Desf.* adamussim convenit!. At quibus certis characteribus differant inter se *L. auriculatus Bertol.* (*L. alatus Ten.* non *Sibth.*), *L. purpureus Desf.* et *L. Clymenum Lin.* inspectis herbariis *Lin.* et *Dec.* ex plantis siccis affirmare non audeo; et forsan ejusdem speciei proteiformis lusus, nisi seminum characteribus differant, uti *L. articulatus* ob semina atropurpurea et velutina ab hoc nostro distinguitur.

14. *L.* OCHRUS. *Dec. fl. fr. 4. p. 578*, et *pr. s. nat. 2. p. 375. Spr. s. veg. 3. p. 262.*

L. caule alato, petiolis foliaceis latissimis, inferioribus aphyllis, superioribus 2-5-phyllis, foliolis ovatis ovalibusque mucronatis, cirrhis ramosis, pedunculis 1-floris brevibus, leguminibus lineari-oblongis polyspermis sutura seminifera membranaceo-alata, seminibus globosis levibus.

Pisum ochrus. *Lin. sp. pl. 1027. Ucria H. Pan. p. 305.*

Ochrus pallida. *Pers. syn. 2. p. 305.*

Cicer ervinum. *Cast. H. Mess. p. 35.*

Ic. *Sabb. hort. 7. t. 19.*

Pisum ochrus. *Sibth. fl. gr. t. 688*, ex icon. pictis.

Ervilia sylvestris. *Dod. pempt. 522.*

In cultis, et inter segetes ubique in Sicilia.

Martio, Aprili. ⊙

Planta glabra, et pallide virens: *stipulae* in parte inferiore caulis nullae, sed ad petiolos superiores appendix stipuliformis ovata vel semiovata: *pedunculi* 1-1-½ longi: *calycis* dentes lati, acuminati,

inaequales, tubo longiores: *flores* pallide flavi, vexillo rubro-striato: *legumen* glabrum, sesquipollicare: *semina* cinerea.

PISUM.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1184. Juss. 360.

Cal. campanulatus, 5-partitus; laciniis duabus superioribus brevioribus *Stam.* 2-delpha. *Vexill.* amplum, reflexum. *Styl.* compressus, carinatus, supra villosus. *Legum.* oblongum, compressum, non alatum. (*Fol.* cirrhoso-pinnata).

1. *P. biflorum. Raf. carat. p. 71.*

P. caule subangulato erectiusculo, petiolis teretibus, stipulis semicordatis basi serrato-dentatis, foliis 1-3-jugis, foliolis ellipticis oblongisve obtusis retusisque subintegris vel serratis, pedunculis 1-2-floris folia subaequantibus.

P. variegatum, caule angulato erecto, petiolis teretibus 1-2-jugis, foliolis obovato-rotundatis dentatis apice retusis, stipulis semicordatis dentatis, pedunculis 1-floris folii longitudine. *Presl fl. sic. 1. p. XIII.*

P. sylvestre, minus, bifolium, serratum. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 71.*

Ic. *Fl. sic. t. 388.*

P. sylvestre, hexaphyllum, foliolo oblongo serrato. *Cap. panph. 2. t. 153*, et forsan

P. sylvestre, folio subrotundo serrato. *Cup. l. c.* in eadem tabula, non nisi hujus varietas.

In sylvaticis, et dumetis apricis herbosis demissis vel montosis ubique.

Aprili, Majo. ⊙

Caules pro locorum natura 1-4-pedales, nervis prominulis subangulati, uti reliquae partes glaberrimi: *stipulae* apice obtusae cum acumine, vel acutae, fere a medio ad apicem integrae, saepe foliolis latiores: *petioli* certe teretes, vel raro subtus obsolete angulati: *foliola* integra, vel basi tantum, vel undique dentata; adscendendo angustiora, et nonnihil latiora; infima saepe subrotunda: *pedunculi* 1 ½-3-pollicares, minime brevissimi, ut in *P. arvensi*: *calycis* dentes acuminati, tubo longiores: *corollae* magnitudine *P. sativi*; *vexillo* lato, emarginato, coerulescente; *alis* atropurpureis; *carina* pallide coerulescente: *legumen* glaberrimum, reticulato-nervosum, 4 lin. latum, 2-3-pollicare: *semina* ex fusco rufescentia, lineolis nigris notata, levia, glabra.

P. sativo et magis *P. arvensi* proximum; sed indicatis characteribus videtur diversum. Floribus albis variat.

VICIA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1187. Juss. 360.

Cal. tubulosus, aequaliter semi-5-fidus, vel laciniis 2 superioribus brevioribus. *Stam.* 2-delpha. *Styl.* filiformis, superne villosus, et subtus apicem transverse hirsutum. *Legum.* elliptico-oblongum, vel lineare, 1-loculare, oligo-vel polyspermum. (*Fol.* pinnata).

* *Floribus axillaribus subsessilibus.*

1. *V.* SERRATIFOLIA. *Jacq. austr. app. Willd. sp. pl. 3. p. 1111.*

V. glabra, foliolis (latis) serratis obovatis ellipticisque 4-6, stipulis maculatis semiovatis serratis, racemis 3-6-floris subsessilibus, leguminibus subcompressis (latis) patentibus margine setoso-denticulatis, seminibus globosis nigris.

V. narbonensis, maxima, fructu rotundo atro, foliis serratis. *Cup. H. Cath. p. 229.*

Ic. *Jacq. l. c. t. 8. Sturm fl. germ. p. 1. f. 32*, optima.

In glareosis apricis maritimis vel submontosis; *Palermo a Mondello, Pizzuta, Amorosa al S. di Busambra, Alcamo, Polizzi, Messina, Catania, Spaccaforno, Cassaro, Buccheri, S. Michele, Piazza, Mistretta.*

Aprili, Majo. ⊙

Foliola ½-1 poll. lata, 1-1½ poll. longa, apice saepe retusa, basi integra, et obliqua: *cirrhi* superiores ramosi: *racemi* pedunculo 2-6-lin. instructi; *pedicellis* lin. longis: *flores* atropurpurei: *legumina* 2-pollicaria, 6 lin. lata, reticulato-nervosa, solitaria vel bina, non erecta (*Spr.*), sed horizontalia vel pendula, 6-10-sperma: *semina* levia.

2. *V. NARBONENSIS. Lin. sp. pl. 1038. Ucria H. Pan. p. 307. Biv. cent. 2. p. 72*, exclus. syn. praeter *Dodon.*

V. caule ad angulos petiolisque villosis, foliolis (latis) obovatis ellipticisque integerrimis vel apice subdentatis, stipulis concoloribus semisagittato-ovatis basi subintegris, floribus 3-4 subsessilibus, leguminibus compressis (latis) pendulis margine villosis denticulatis, seminibus globosis nigro-velutinis.

V. maxima, purpurea, annua. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 93.*

Ic. *Roth. Abh. 10. t. 2*, ex *Willd.*

V. purpurea, maxima, annualis, foliis et siliquis margine pilosis. *Cup. panph.* 2. *t.* 95.

Faba sylvestris. *Dod. pempt.* 516.

Cum praecedente eodemque tempore floret.

Villositate caulis et petiolorum, *stipulis* parce dentatis, *foliolisque* integris a *V. serratifolia* distinguitur, at in reliquis conveniunt: utraeque vero ob foliola lata, flores magnos, et habitum ad *V. Fabam*, magis quam reliquae, proximae sunt.

3. *V.* STRIATA. *Marsch. fl. taur. cauc.* 2. *p.* 162.

V. annua, pilosa, foliolis mucronatis, superioribus oblongis acutis, inferioribus obovato-oblongis retusis, stipulis ovato-lanceolatis maculatis, floribus 2-4 pendulis, calycinis dentibus aristatis tubo longioribus, leguminibus reflexis vexilloque subsericeis.

V. pannonica. *Biv. cent.* 2. *p.* 73, exclusis synonymis praeter *Cupani.*

V. sylvestris, hirsuta, incana. *Cup. H. Cath. p.* 229, et V. sylvestris, hirsuta, incana, flore purpureo; *supp. alt. p.* 93.

Ic. *nulla.*

In collibus herbosis Siciliae (*Jan.*); in Aetnae pascuis (*Biv.*).

Aprili, Majo. ⊙

Foliola 10-18 lin. lata, 3-6 lin. longa: *calycis* villosi dentes subaequales: *flores* purpurascentes: *legumina* ac *semina* matura non vidi.

4. *V.* TRICOLOR. *Sebast.*, et *Maur. fl. rom. prodr. p.* 245. *Spr. s. veg.* 3. *p.* 266.

V. foliolis 10-18 supra glabriusculis subtus villosis emarginatis retusisve mucronatis, superioribus oblongo-ellipticis, inferioribus obovato-cuneatis, stipulis notatis semisagittatis, supremis ovato-lanceo-

latis, floribus 1-3 pendulis breve pedicellatis, leguminibus late-lanceolatis glabris ciliatis.

Ic. *Sebast.*, et *Maur. l. c. t. 4.*

In herbosis maritimis; *Catania* (*Cosentini*); *Licodia, Misterbianco, Belpasso* (*Gasparrini*), *Messina.*

Martio, Aprili. ☉

Habitus sequentis: *caules* ramosi, non simplices (*Dec.*); nec *foliola* sericeo-villosa (*Sebast.*), nisi non adhuc explicata: *stipulae* minutae, vix lin. longae: *calycis* villosi et nervosi dentes setacei, inferiores parum longiores: *pedunculi* 2-3-lineares, saepe apice breve aristati, 1-saepius 2-3-flori: *vexillum* erectum, obtusum, subbilobum, luteo-virens, venulis fuscis notatum; *alae* ad apicem fusco-velutinae, qua nota ab affinibus facile dignoscitur: *legumina* pollicaria, 4 lin. lata, ad suturas ciliata, non denticulata, 6-10-sperma: *semina* subrotunda.

V. *melanops* Sibth. *fl. gr. t. 701*, et *Smith. pr. fl. graec. 2. p. 72* ab hac vix differt, et quoad iconem ineditam eadem mihi videtur planta.

5. *V.* GRANDIFLORA. *Scop. fl. carn. 2. p. 65. Dec. pr. s. nat. 2. p. 363.*

V. glabra, foliolis inferioribus 2-4 subrotundo-ovatis obcordatisve, superioribus oblongo-ellipticis obtusis retusisque mucronatis, stipulis inferioribus semicordatis dentatis, superioribus notatis ovato-lanceolatis integerrimis, leguminibus 1-2 subsessilibus oblongo-linearibus (demum fuscis) glabris.

V. sylvestris, flore luteo. *Cup. H. Cath. p. 228.*

Ic. *Sturm fl. germ. 1. f. 32. Scop. l. c. t. 42.*

Ad sylvarum margines, et in nemoribus Siciliae septentrionalis.

Aprili, Majo. ☉ et ♂

Caules debiles: *foliola* inferiora latiora, breviora, 3-5 lin. lata, 3-6 lin. longa, raro obcordata, adscendendo angustiora sed longiora; suprema angusta, lanceolato-linearia: *flores* ut plurimum bini, altero pedunculato (ped. 1-1 ½ lin.): *calycis* villosi dentes lanceolato-aristati, inter se fere aequales, tubo breviores: *vexillum* pallide lutescens; *carina* albida, lineis coerulescentibus notata: *legumen* compresso-teres, obsolete reticulatum, 2 lin. latum, 10-15 lin. longum, 2-10-spermum: *semina* oblonga, nigro-rufoque varia.

Icon *Sturmii* seminum colore, et illa *Scop.*, nec non specimina prope Tergestum lecta a nostra foliolis fere omnibus obcordatis recedunt. Icon *V. sordidae Sturm l. c. f. 31* hanc nostram non male refert. An ad *V. Bieberstenii Bess.* et *Marsch. fl. taur. cauc. 3. p. 472* haec magis proxima?

6. *V. SPURIA. Raf. carat. p. 72. Dec. pr. s. nat. 2. p. 363.*

V. foliolis 6-12 villosis, inferioribus obcordatis, supremis oblongis obtusis, stipulis semisagittatis integris, supremis ovatis, vexillo erecto replicato dilatato externe ad margines glabrato alas apice dilatatas superante, leguminibus solitariis breve pedunculatis pilosis elliptico-oblongis 2-5-spermis.

V. insigniter cordato-folio, siliquis Pisi, rotundo semine atro. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 93.*

Ic. *Fl. sic. t. 389.*

V. insigniter cordata, siliquis Pisi. *Cup. panph. 1. t. 170. Raf. t. 70. f. 2.*

b. floribus geminis.

In apricis herbosis demissis vel submontosis; *Palermo al Caputo, alla Bagheria, a Sagana, Cefalù,*

Caronia, *Riesi*, *Chiaromonte*; ec. var. *b. fra S. Agata e Milazzo.*

Martio, Aprili. ⊙

Caules debiles, glabri, 1-2 ½-pedales: *foliola* inferiora 3-5 lin. lata, 3-6 lin. longa; superiora elliptica, non emarginata: *stipulae* acuminatae, integrae, macula albo-villosa saepe notatae: *pedunculi* 1-2 lin. longi: *calyces* villosi, basi sub-saccati; dentibus lineari-setaceis, tubo subbrevioribus: *flores* sulphurei, 9-12 lin. longi, vexillo 5-6 lin. lato, semper erecto ac marginibus replicatis: *legumen* pollicare, 3-4-lin. latum, pendulum, subcompressum.

Vexillum minime rubens, nec legumina 2- sperma (*Raf.*), nisi abortu cum jam matura sunt.

7. *V.* HYBRIDA. *Lin. sp. pl. 1037.*

V. foliolis 6-12 emarginatis villosis, inferioribus obcordatis, superioribus oblongis, stipulis semisagittatis integris, supremis ovatis, vexillo villoso (saepius) alas lineares (vix dilatatas) aequante, leguminibus solitariis breve pedunculatis pilosis elliptico-oblongis 2-5-spermis.

Ic. *Jacq. H. Vind. 2. p. 68. Sturm fl. germ. 1. f. 32?* ob stipulas dentatas.

In apricis herbosis; *Terranova*, *Siracusa*; *Catania*, (*Cosentini*).

Martio, Aprili. ⊙

Habitus et characteres praecedentis, a qua tamen satis superque distincta: *foliolis* ut plurimum omnibus emarginatis; *caulibus* gracilioribus; *floribus* pallide ex viridi-lutescentibus, 7-8 lin. longis, calycinis dentibus tubo aequalibus; *vexillo* saepius recto, conduplicato, alis incumbente nec apice dilatato;

alis 1-½-2 lin. latis sed linearibus, vix apice latioribus.

8. *V.* HIRTA. *Balb. miscell. alt.*, ex *Pers. syn.* 2. *p. 308.*

V. caulibus foliisque hirsutis, foliolis inferioribus oblongis obovatisve obtusis, superioribus lineari-lanceolatis acutis mucronatisve, stipulis infimis bipartitis intactis, supremis ovatis maculatis, floribus solitariis sessilibus glabris (carneis), leguminibus oblongo-lanceolatis compressis tuberculato-hirsutissimis.

Ic. V. multifolia, cum siliquis latis. *Bauh. hist. 2. p. 314?*

b. floribus coerulescentibus.

In collibus apricis, in submontosis, in cultis, et inter segetes.

Martio, Majo. ⊙

Caules 1-3-pedales: *foliola* inferiora 2-3 lin. longa, ½-1 lin. lata, et cirrhi nulli vel simplices; superiora lin. lata, 8-12 lin. longa, cirrhis ramosis: *stipulae* vix lin. longae; inferiores bipartitae ac dentatae, laciniis acuminatis; superiores non raro semisagittatae, acutae: *calycis* glabri dentes ciliati, setacei; tres inferiores longiores, tubo ac inter se aequales: *flores* nunquam albidos in Sicilia vidi: praeterea solitarii non gemini sunt (*Spr.*): *legumen* omnino ut in *V. hybrida*: *semina* atrorufescentia.

9. *V.* SATIVA. *Lin. sp. pl. 1037? Ucria H. Pan. p. 307?*

V. foliolis (11-14) pubescentibus mucronatis, inferioribus obcordatis, superioribus obovato-oblongis cuneatis, apice emarginato-truncatis, stipulis profunde dentatis, supremis semisagittatis notatis, leguminibus linearibus teretibus subsessilibus 1-2 patulis, seminibus (majusculis) globosis.

V. sativa *macrocarpa. Moris el. 1. p. 17!*

V. major, vulgaris, sativa. *Cup. H. Cath. p. 228.*
Vicia. *Cast. H. Mess. p. 47.*

Ic. *Sturm fl. germ. 1. f. 31?*, nam legumina non reticulata. *Fl. dan. 522?* ob legumina breviora ac angustiora.

V. nodosa. *Gaert. de fruct. 2. t. 151?* absque descriptione.

Vicia. *Clus. hist. 1. p. 235?*, quae eadem ac illa *Dod.* et *Lob.* ob habitum. *Fuchs. hist. 172?*, nam foliola ac legumina omnino aliena.

V. vulgaris, sativa. *Bauh. hist. 2. p. 310!* ex descriptione, si semina excipias, quae apud nos globosa, non vero compressa.

Inter segetes ubique.

Martio, Aprili. ⊙

Caules robusti, glabriusculi: *foliola* 2-5-lin. lata, 5-10 lin. longa: *calycis* pilosi dentes aequales, paralleli, recti, attenuato-acuminati: *flores* 9-10 lin. longi; *vexillo* violaceo; *alis* purpurascentibus: *legumen* crassum, bipollicare, 4-5 lin. latum, glabrum, lineare, nervoso-reticulatum: *semina* rufescentia, levia, *Pisi* fere magnitudine.

10. *V. Cosentini. Nob.*

V. foliolis pubescentibus oblongo vel lineari-cuneatis mucronatis obtusis truncatis emarginatisve, stipulis infimis latioribus laciniatis immaculatis, superioribus notatis semisagittatis integris dentatisque, leguminibus anguste linearibus 1-2 subsessilibus erectis glabris, seminibus compresso-ellipticis.

Ic. *Fl. sic. t. 390. f. 1.*

Inter segetes, et in herbosis; *Catania* (*Cosentini*).

Aprili, Majo. ⊙

Caules glabri, breviores, et foliola praecedentis an-

gustiora; sed *legumina* minora, magis compressa, et torulosa, vix 2. lin. lata, 1 ½ pollicaria; *calyces* ut in illa: *flores* minores, fere concolores: *semina* rufescentia, levia, nigro-maculata, diametro majori vix lineari; hilo albo.

Icon *V. intermediae*, *Viv. fl. lyb. sp. t. XIX* hanc exacte refert, si excipias stipulas, cirrhos simplices, et foliola magis emarginata.

11. *V. MACULATA. Presl fl. sic. 1. p. XXIII.*

V. caule glabriusculo, foliolis pubescentibus obcordatis obtusis emarginatisque mucronatis, stipulis semisagittatis dentatis nigro-maculatis, inferioribus angustioribus integris, leguminibus 1-2 subsessilibus anguste linearibus erectis glabris, seminibus . . . . .

Ic. *Fl. sic. t. 390 f. 2.*

Ad sepes, in herbosis submontosis, et in dumetis.

Martio, Majo. ⊙

Praecedenti simillima quoad *legumina* et *flores*; sed *stipulis* diversa: praeterea *foliola* inferiora latiora, breviora, *caules* vix pedales, et *calycini* dentes tubo aequales sinu maculato, qui in illa longiores: *semina* matura non vidi.

An a V. *sativa nemorali Pers.* satis distincta?

12. *V. HETEROPHYLLA. Presl del. Pr. p. 37.*

V. caule glabriusculo, foliolis pubescentibus mucronatis, inferioribus obovatis, superioribus oblongis obtusis, stipulis semisagittatis dentatis, supremis notatis, leguminibus anguste-linearibus solitariis subsessilibus erectis glabris, seminibus (parvis) globosis.

Ic. *Fl. sic. t. 391 f. 1.*

In arenosis alveis torrentium; *Caltanissetta nel vallone della palombara, Termini a fiume grande: nel fiume sotto la Cometa* (*Gasparrini*).

Aprili, Majo. ⊙

Caules vix pedales: *cirrhi* superiores etiam ramosi, non omnes simplices (*Presl*): *foliola* superiora 8-10; inferiora 2-5: *stipulae* breviter dentatae, et *flores* parvi ut in pracedente, cujus forsan varietas: *legumina* demum nigra, enervia, pollicaria, vix 1 ½ lin. lata: *semina* cinerea vel badia, levia, diametro vix ½ lineari, hilo concolore.

13. *V. CUNEATA. Nob.*

V. humilis, pubescens, foliolis obcordato-vel lineari-cuneatis emarginato-bilobis mucronatis, stipulis semisagittatis dentatis notatis, leguminibus lineari-lanceolatis compressis subsessilibus solitariis patulis glabris virentibus, seminibus globosis subcompressis nigro-velutinis.

Ic. *Fl. sic. t. 391. f. 2.*

Inter segetes Siciliae meridionalis; *Girgenti, Siculiana, Montallegro, Palmi.*

Martio, Aprili. ⊙

Caules debiles, vix semipedales; *folia* inferiora ecirrhosa: *foliola* apice late emarginato-biloba, mucrone emarginaturae lobos obtusos non excedente, 2-3-lin. longa, ½-2 lin. lata, adscendendo angustiora et longiora: *stipulae* parvae, auricula latiore: *calycis* laciniae, lanceolato-acuminatae, tubo aequales: *flores* violacei, parvi: *legumina* pollicaria, 2-lin. lata: *semina* levia, praecedentis paullo majora, concoloria, hilo albo: *facies V. lathyroidis.*

14. *V. ANGUSTIFOLIA. Roth. germ. 1. p. 310. Willd. sp. pl. 3. p. 1105.*

V. caule gracili, foliolis glabriusculis, inferioribus obovatis retusis, superioribus anguste linearibus elongatis apice integerrimis mucronatis, stipulis semisagit-

tatis dentatis, leguminibus subsessilibus solitariis erectiusculis glabris, seminibus subglobosis (parvis) atris levibus.

V. sylvestris, semine nigro et variegato, folio acutiore. *Cup. H. Cath. p. 228 ?*

Ic. *Sturm fl. germ. 1. fasc. 31. Fl. dan. 522* (quae ad *V. sativam* ex *Marsch.*). *All. ped. t. 59. f. 2,* mala quoad habitum, sed quoad legumina bona.

Inter segetes, et in herbosis apricis: *Delia*, *Caltanissetta*, ec.

Aprili, Majo. ⊙

Caules praecedentis longiores, sed graciliores et erectiores: *foliola* inferiora aliquando elliptica vel oblonga, superiora acuta vel obtusa, integra aut emarginata: *stipulae* superiores latiores, dentatae, intactae vel notatae: *flores* parvi, sed coerulei, non vero rosei, ut in icone citata: *legumina* parum praecedentis angustiora.

Icon, V. vulgaris sylvestris, semine parvo et nigro frugum, *Bauh. hist. 2. pag. 312,* sub hac specie a Cl. *Marsch.* adducta ad aliam forsan spectat ob pedunculos multifloros. In icone *Fl. dan.* stipulae non dentatae.

15. *V.* LATHYROIDES. *Lin. sp. pl. 1037. Ucria H. Pan. p. 307.*

V. humilis, pubescens, foliis subcirrhosis, foliolis inferioribus obovatis, superioribus oblongo-linearibus mucronatis, stipulis semisagittatis integris, leguminibus solitariis sessilibus anguste linearibus patentibus glabris, seminibus cubicis tuberculato-scabris.

V. minima, angusto folio albicante, mono-flore, (sic) pallescens. *Cup. H. Cath. p. 229.*

Ic. *Sturm fl. germ. 1. fasc. 31*, optima; sed semina

apud nos cinerea, et cubica. *Fl. dan. 58*, bona. *Jacq. miscell. austr. 2. p. 299. t. 18*, icon et descriptio optimae.

In collibus aridis, et submontosis; *Palermo*, *Messina*, *Milazzo*, *Bronte*, *Maletto*, *Caltanissetta*, *Delia*, *Chiaromonte*, *Summatino*, *Cammarata*, ec.

Martio, Aprili. ⊙

Caules graciles, subflexuosi, vix semipedales: *flores* laete coerulei, parvi, vix lin. longi; *stylo* subtus tantum barbato: *legumen* obsolete nervosum, vix 1 ½ lin. latum, 6-8 lin. longum: *semina* parva, cinerea, glabra.

Cl. *Jacq. l. c.* dubitat an *V. lathyroides Herm. par. p. 242. t. 242* ad hanc spectet.

16. *V. PEREGRINA. Lin. sp. pl. 1038.*

V. foliolis glabris anguste linearibus truncatis emarginatis mucronatis, stipulis lineari-semisagittatis, calycinis dentibus subaequalibus, leguminibus oblongolanceolatis compressis solitariis pendulis puberulis breve pedunculatis, seminibus subglobosis.

V. monanthos, foliolis linearibus subsenis, cirrhis diphyllis, pedunculis 1-floris. *Ucria pl. ad Lin. op. add. n. 20.*

V. leptophylla, caule erecto ramoso anguloso, foliis 6-10-jugis, foliolis lineari-cuneatis emarginatis mucronatis, stipulis semisagittatis coloratis, floribus axillaribus solitariis pedunculatis cernuis, leguminibus compressissimis villosulis. *Raf. carat. p. 71. Dec. pr. s. nat. 2. p. 365.*

Ic. *Sturm fl. germ. 1. fasc. 32.*

V. peregrina, angustissimis foliis, siliqua lata glabra. *Plukn. Alm. p. 386. t 233. f. 6*, optima.

In collibus aridis calcareis, et inter segetes: *Palermo*

alla portella di S. Anna, a S. Martino ec., *Catania, Caltanissetta*, et in Sicilia meridionali.

Aprili, Majo. ⊙

Caules graciles, 1-3-pedales: *foliola* 6-12, vix lin. lata, 6-14 lin. longa, apice parum latiora, acute emarginata, ita ut aliquando inferiora ob mucronem interjectum fere apice tridentata videntur: *pedunculi* 1-2 lin. longi: *calycis* puberuli dentes inferiores longiores, tubo aequales: *flores* purpurei, magnitudine fere *V. sativae: legumen* 4 lin. latum, 10-14 lin. longum, 2-5-spermum: *semina* rufescentia, nigro-maculata.

** *Floribus longe pedunculatis.*

a. annuae.

17. BYTHYNICA. *Lin. sp. pl. 1038.*

V. foliolis inferioribus 2-4 ellipticis obovatisque, superioribus 4-6 oblongo-ellipticis vel lineari-lanceolatis mucronatis, stipulis semisagittato-lunatis, irregulariter dentatis, pedunculis brevibus elongatisve 1-2-floris, leguminibus oblongis compressis ad suturas villosissimis, seminibus globosis.

Lathyrus bythynicus. *Lam. dict. enc. 2. p. 706. Dec. pr. s. nat. 2. p. 307.*

V. maxima, Galegae foliis majoribus, tetraphylla, vel pentaphylla, binatim floribus e viridi purpurantibus. *Cup. H. Cath. p. 229*, et

Cracca purpurea, Galegae foliis, *supp. alt. p. 23.*

Ic. *Jacq. H. Vind. 2. p. 69. t. 147. Sturm fl. germ. 1. fasc. 32*, sed in utrisque flores breve pedunculati. *All. pedem. t. 26. f. 2.*

Lathyrus Galegae foliis, tetraphyllus, vel pentaphyl-

lus, binatim floribus e viridi purpurascentibus. *Cup. panph. 1. t. 4. Raf. t. 4. f. 2*, optimae.

In pratis apricis humentibus, in sylvaticis et inter segetes.

Aprili, Majo. ⊙

Foliolorum latitudo, et *pedunculorum* longitudo mire variant; siquidem *foliola* inferiora ovalia, subrotunda et obovata, 3-4 lin. lata, 3-7 lin. longa; superiora emarginata vel acuta, 1-10 lin. lata, 8 lin. 2-poll. longa; *pedunculi* 3-lineares vel 2½ pollicares: *stipulae* apice ciliatae: *calycis* dentes ciliati, aequales: *vexillum* violaceum, *alis* et *carina* albis: *legumen* 4-5 lin. latum, 1-1½ poll. longum, 5-6-spermum, faciebus glabris: *semina* rufescentia, nigro-maculata.

Uti recte notat Cl. *Willd.* est certe *Viciae* non *Lathyri* species.

18. *V.* TRIFLORA. *Ten. fl. nap. pr. p. 42.*

V. glabra, caule angulato, foliolis 6-14 lineari-oblongis obtusis emarginatisque muticis, stipulis bipartitis, laciniis subulatis subintegris, pedunculis 2-5-floris folio brevioribus, leguminibus late lineari-oblongis compressis nervoso-reticulatis, seminibus........

Ic. *Fl. sic. t. 392.*

Inter segetes, et in cultis: *Terranova, Castrogiovanni allo Sfierro, Piano di Catania.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules 1-3-pedales, ramosi: *folia* infima ecirrhosa, foliolis 1-3 lin. longis, vix ½ lin. latis; media et superiora cirrho simplici vel ramoso terminata; foliolis 1-2½ lin. latis, 6-9 lin. longis, adscendendo angustioribus; junioribus pubescentibus, adultis fere glabris: *stipulae* superiores aliquando dente notatae,

inferiores fere semisagittatae, omnes angustissimae: *pedunculi* 1-2-pollicares, saepius calcarati: *flores* coerulescentes, 6-7 lineas longi, formae *V. calcaratae*: *calycis* pubescentis dentes inferiores laterales lanceolato-lineares; intermedio longiore, angustiore, fere lineari: *legumen* 1-1½ pollicare, 4 lineas latum, glabrum, 5-7-spermum: *semina* matura non vidi.

Habitus ac summa affinitas cum *V. calcarata Desf.*: differt vero foliolis nunquam mucronatis, floribus plerumque tribus, leguminibus longioribus, calycibus pubescentibus: tamen *Orobus viciaeformis b. Lagasca nov. gen. p. 22* ad hanc nostram pertinet.

19. *V. ATROPURPUREA. Desf. atl. 2. p. 164. Willd. sp. pl. 3. p. 1097.*

V. undique molliter villosa, foliolis 8-14 oblongo-linearibus obtusis mucronatis, stipulis semisagittato-lanceolatis basi dentatis, pedunculis 4-12-floris folio aequalibus sublongioribusve, floribus secundis approximatis, leguminibus oblongis compressis hirsutissimis, seminibus globosis nigro-velutinis.

Ic. *Vent. H. Cels. t. 84.*

In cultis, inter segetes, et in pascuis Siciliae meridionalis ac orientalis.

Aprili, Majo. ⊙

Foliola 8-9 lin. longa, 2 lin. lata, in foliis inferioribus duplo breviora ac angustiora: *pedunculi* aequaliter floriferi, 2-3-pollicares; *pedicellis* lin. longis: *calycis* dentes omnes setacei; inferiores tubo sublongiores: *corollae* apice intense purpureae, (quo charactere ab omnibus hic enumeratis facile dignoscitur), basi pallidiores, glabrae, exsiccatione obscure violaceae: *legumen* pendulum, 12-14 lin. longum, 4-5 lin. latum, ut in sequente.

20. *V. DASYCARPA*. *Ten. viag. in Abr. p. 81.*

V. glabriuscula, foliolis 12-20 oblongo-linearibus vel oblongo-lanceolatis mucronatis acutiusculis obtusisve, stipulis lanceolato-semisagittatis, supremis altera lanceolata, pedunculis multifloris folio sublongioribus, floribus approximatis secundis, leguminibus compressis late ovalibus, seminibus globosis.

Cracca coerulea dilute, vel alba. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 23.*

Ic. *Ten. fl. nap. ined.*

b. elongata; caule elato, pedunculis duplo folia superantibus, floribus laxis paucis.

Ic *Fl. sic. t. 392.*

c. gracilis; caule gracili palmari vel 2-pedali, foliolis angustioribus, stipulis lineari-semisagittatis, pedunculis 3-10-floris folia parum excedentibus.

V. multiflora, spicata, coerulea, annua, minor, procumbens. *Cup. H. Cath. p. 229.*

Ic. *Fl. sic. t. 393.*

In collibus herbosis, ad sepes, in pratis, et in dumetis: varietas *a.* magis obvia: var: *b.* in submontosis inter *Alia e Caltauturo*; var. *c.* in aridis et subarenosis maritimis; *Finale*, *Carini.*

Martio, Majo. ⊙

Caules glabri, 1-5-pedales: *foliola* apice aliquando venosa, 4-10 lin. longa, ½-1½ lin. lata; infima saepe angustiora, breviora ac villosiora: *pedunculi* 2-4-pollicares in *a.* et in *c.*, 5-6-pollicares in *b.*: *stipulae* integrae aut dentatae; supremae vel una vel utraeque lanceolatae, aut non raro hastatae: *pedunculi* aequaliter floriferi: *calycis* glabri, basi subsaccati dentes acuti vel acuminati, duo superiores brevissimi, inferiores tubo aequales vel breviores: *flores* 5-6 lin.

longi, horizontales, demum deflexi, coerulei, et ob vexillum vix dilatatum ferę lineares; *alis* et *carina* basi albis, apice pallide coerulescentibus: *legumina* pendula, 5-sperma, abortu 2-sperma, glabriuscula, obsolete nervosa, 12-14 lin. longa, 4-4½ lin. lata: *semina* levia, nigra.

Varietates omnes enumeratae floribus omnino albis passim occurrunt. Saepe pedunculi et caulis pars superior magis pubescunt, et tunc calycis dentes dense ciliati. V. *polyphylla Jan. Cat. p. 12* ex ejus speciminibus ad hanc spectat; sed *V. polyphylla Desf. atl. 2. p. 162*, ob foliola latiora villosiora, et habitum ab hac satis diversa.

21. *V. AMBIGUA. Nob.*

V. glabriuscula, foliolis 8-16 ellipticis oblongisque obtusis mucronatis, stipulis lanceolato-semisagittatis basi saepe dentatis, supremis altera lanceolata, pedunculis 6-16-floris folio longioribus, floribus secundis laxiusculis (majusculis), leguminibus compressis ovalibus, seminibus.....

Ic. *Fl. sic. t. 394.*

In herbosis submontosis; *Palermo a S. Martino*, *Castrogiovanni*, *Polizzi*, *Alimena*, *Buccheri*, ec.

Martio, Majo. ⊙

Habitus praecedentis; differt vero *facie* robustiore; *stipulis* inferioribus frequentius dentatis, ac latioribus; *foliolis* duplo triploque latioribus, nunquam linearibus vel oblongo-lanceolatis, et semper obtusis; *calycibus* villosioribus, *floribus* majoribus, 7-8 lin. longis, 1½-2 lin. latis, apice non maculatis; *vexillo* profundius emarginato, et apice valde dilatato. Floribus albis raro variat.

*

22. *V. PSEUDOCRACCA. Bertol. amoen. ital. p. 90. Dec. pr. s. nat. 2. p. 357.*

V. gracilis, pubescens, foliolis 8-14 oblongo vel anguste linearibus obtusis submuticis, stipulis lanceolato-vel lineari-sagittatis integris dentatisve, pedunculis 3-7-floris folio longioribus, floribus secundis laxis, leguminibus oblongo-linearibus turgidiusculis glabriusculis, seminibus globosis.

V. litoralis. *Salzam*, ex specim. herb. *Dec!*, et V. Bivonae. *Dec. pr. s. nat. 2. p. 357!* an et *Raf?* *V. pauciflora*, hirsuta, caule ramoso diffuso, foliolis 8-14 linearibus lanceolatis mucronatis, stipulis semisagittato-linearibus, pedunculis 3-4-floris folio longioribus, floribus secundis laxis deflexis, dentibus calycinis inferioribus lanceolatis acutis, superioribus multo brevioribus ovatis, leguminibus oblongo-lanceolatis glabris, seminibus globosis nigris. *Presl fl. sic. 1. p. XXII?*

Ic. *Fl. sic. t. 395.*

In collibus herbosis mari proximis, et in arenosis maritimis.

Martio, Majo. ⊙

Undique molliter pubescens: *caules* graciles, 1-2-pedales: *foliola* lin. lata, 6 lin. longa; tamen infima et in sterilibus arenosis, vix ½ lin. lata, et 1-2 lin. longa: *stipulae* lineares, supremae saepe altera lanceolata non sagittata: *pedunculi* 1-2½ lin. longi, aequaliter floriferi: *calycis* dentes subulati, inferiores longiores: *flores* horizontales, plus minus distantes, magnitudine et forma *V. dasycarpae*, pallide coerulescentes vel albi; *vexillo* emarginato; *carina* apice utrinque atroviolaceo-maculata: *legumen* 7 lin. longum, 2 lin. latum, 4-6-spermum, obsolete nervosum,

semina levia, nigra, aliquando depressiuscula.
Species haec et duae praecedentes prope Panormum promiscue proveniunt, sed quae sit *V. leucantha Biv.* vel *V. Bivonae Raf.* (non *Dec.*) speciminis authentici defectu affirmare non audeo: quoad legumina lata et pedunculos (qui in nonnullis varietatibus foliis breviores) ad *V. dasycarpam* spectare videtur; sed quoad reliquos characteres ad *V. pseudocraccam* magis proxima.

b. perennes.

23. *V.* ALTISSIMA. *Desf. atl. 2. p. 163. Willd. sp. pl. 3. p. 1100.*

V. glaberrima, foliolis 8-16 aristatis, inferioribus ellipticis superioribus oblongis subcuneatis obtusis truncatis emarginatisque, stipulis semiovatis setaceo-dentatis, pedunculis folio sublongioribus, floribus subsecundis pendulis laxiusculis, leguminibus linearibus subteretibus polyspermis.

V. polysperma. *Ten. fl. neap. pr. app. 5. p. 22!*

V. pulchrae genus, sive Galegae species quibusdam. *Tourn. herb.* in *Mus. Paris.*

Ic. *Ten. fl. nap. ined.*

Ad sepes, et in dumetis montosis; *Etna alla Tarderia, al Milo, Randazzo.*

Majo, Junio. ♃

Caules 3-7-pedales, per dumeta et sepes scandentes: *foliola* inferiora 2 lin. lata, 4-5 lin. longa, non truncata; media sensim majora; superiora denuo minora; utraque 3-4 lin. lata, 6 12 lin. longa: *stipulae* superiores saepe ciliatae, ac pedicellatae: *cirrhi* superiores ramosi: *pedunculi* aequaliter floriferi, pol. longi, folio

aequales vel parum longiores: *calycis* dentes superiores brevissimi; inferiorum intermedio longiore et fere lineari, tubo subaequali: *flores* ut plurimum secundi, 6-7 lin. longi, pallide coerulei, *alis* pallidioribus; *carina* albida, apice coerulescente: *stigma* undique villosum: *legumina* horizontalia, glabriuscula, immatura 14-16, matura 6-10-sperma, 1½ poll. longa: *semina* globosa, levia, nigro-velutina.

Specimina *V. altissimae* ex Corsica, et illa herbarii Cl. *Desf.* cum hac nostra in omnibus conveniunt; haec posteriora vero leguminibus carent.

24. *V.* ELEGANS. *Nob.*

V. foliolis 16-24 anguste-linearibus aristatis adpresse villosis, stipulis integris inferioribus semisagittatis superioribus linearibus, pedunculis 10-30-floris folio longioribus, floribus secundis subapproximatis, leguminibus oblongo-lanceolatis obsolete nervosis, seminibus compresso-globosis.

Ic. *Fl. sic. t. 396.*

V. lignosa, humilis, recta, magnis spicatis floribus coeruleis, longisve petiolis. *Cup. panph. 1. t. 210.*

b. tenuifolia, foliolis angustissimis, vix ½ lin. latis.

In collibus apricis, ad sepes, et in dumetis; *Capizzi, Mistretta, Nicosia, Troina, Cesarò, Cerami, Sperlinga, Gangi: var. b. Madonie.*

Majo, Junio. ♃

Caules 2-5-pedales, glaberrimi, vel adpresse pubescentes, ramosi: *foliola* inferiora 5-10 lin. longa, 1½ lin. lata, obtusa; superiora duplo angustiora et acutiora: *petioli* inferiores lati, fere marginati, canaliculati; *cirrhis* ramosis: *pedunculi* 8-30-flori, 2-9-pollicares, recti vel recurvi, aequaliter floriferi: *flores* laete coerulei, horizontales vel penduli, plus

minus approximati, magnitudine *V. onobrychioidis*: *calyx* coloratus, basi superne gibbus; dentes ciliati, triangulares; superiores breviores; inferiorum intermedio angustiore et longiore, tubo aequali: *vexillum* erectum, apice emarginatum; *alae* pallidiores, vexillo subaequales; *carina* ad apicem utrinque macula sanguinea notata: *legumina* pendula, glabra, pedicellata, pollicem longa, 3-lin. lata, basi attenuata, compressiuscula, 2-6-sperma: *semina* nigra, laevia, subvelutina.

V. onobrychioides b. angustissima, Dec. pr. s. nat. 2. *p. 368* ex herbario, ad hanc spectare videtur.

25. *V.* OCHROLEUCA. *Ten. fl. nap. pr. p. 42. Spr. s. veg. 3. p. 269.*

V. glabra, foliolis 8–30 oblongo-linearibus mucronatis, stipulis integerrimis, inferioribus semisagittatis, superioribus linearibus, pedunculis multifloris folio longioribus, calycinis dentibus brevissimis, floribus confertis (ochroleucis), leguminibus glabriusculis obsolete reticulato-nervosis oblongis.

Cracca angustissimo folio, gracilis, flosculis ochroleucis. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 23.*

Ic. *Ten. fl. nap. ined.*

In sylvaticis montosis; *Palermo a S. Martino, Sagana, Carini, Cinisi, S. Giuseppe, Pizzuta, Ficuzza, Amorosa al sud di Busambra, Polizzi.*

Majo, Junio. ♃

Caules 1½-3-pedales, valde ramosi: *foliola* inferiora vix ½ lin. lata, 2-3 lin. longa; media, obtusa, 1½-2 lin. lata, 6-11 lin. longa; suprema angustiora et breviora: *cirrhi* ramosi: *pedunculi* 3-5-pollicares, aliquando recurvi et foliis aequales: *flores* concolores, in racemo conico horizontales vel penduli: *calycis*

dentes acuti, superiores fere obsoleti, inferiores tubo breviores: *legumina* omnino ut in praecedente, 2-6-sperma: *semina*.......

26. *V. Gerardi.* *Dec. fl. fr. 4. p. 591*; excl. syn., uti ex *pr. s. nat. 2. p. 357.*, ex quo excludatur synonymon *Jacquini.*

V. villoso-canescens, foliolis 12-32 oblongo-lanceolatis mucronatis a basi ad apicem nervosis, stipulis integris semisagittatis, supremis altera lineari, pedunculis adpresse villosis folio longioribus, floribus confertis secundis, laciniis calycinis inferioribus apice setaceis tubo longioribus, leguminibus oblongo-lanceolatis.

V. multiflora. *Cup. H. Cath. p. 229.*

Ic. *Fl. sic. t. 397, f. 1.*

b. aetnensis; villoso-virescens, stipulis superioribus utrisque anguste linearibus non sagittatis, pedunculis patenter villosis folia aequantibus, floribus minoribus paucioribus.

Ic. *Fl. sic. t. 397. f. 2.*

In apricis nemorum; *Bosco di Caronia, e Madonie* (*Gasparrini*): var. *b. salve dell' Etna.*

Majo, Junio. ♃

Pubescentia in caule 1½-3-pedali angulato, et in petiolis patens, in reliquis partibus adpressa: *foliola* obtusa aut auctiuscula, 3-8 lin. longa, 1-2½ lin. lata, adscendendo angustiora et longiora; nervis a basi et a rachide ad apicem, non ad margines, excurrentibus: *pedunculi* 3-5-pollicares; aequaliter floriferi: *calycis* laciniae superiores brevissimae, acutae; inferiores subaequales, longiores: *flores* coerulei: *styli* apice pilosi: *legumina* fere glabra, pollicaria, 3 lin. lata 5-7-sperma, matura saepe disperma; ideoque duabus praecedentibus omnino similia: *semina* matura non vidi.

Var. *a.* *V. craccae* affinis, sed laciniis calycinis inferioribus apice setaceis eximie diversa : var *b.* *V. villosae* magis proxima sed florum colore aliisque characteribus aliena. An species propria?

27\. *V.* CASSUBICA. *Dec. pr. s. nat. 2. p. 356*, ex ejus herbario!, an et *Lin. sp. pl. 1035?*

V. caule petiolisque villosis, foliolis glabriusculis 12-26 ovato vel ovali-oblongis obtusis mucronatis a rachide ad margines nervosis, stipulis inferioribus semisagittatis, superioribus anguste linearibus, pedunculis 3-8- floris folio aequalibus, dentibus calycinis tubo brevioribus, leguminibus ellipticis 1-2-spermis.

Ic. *Fl. dan. 1395! Sturm fl. germ. 1. fasc. 31*, tamen folia glabra, et flores coerulei.

V. Gerardi. *Jacq. austr. t. 229!* ex icone, et ex ipsius specimine in herb. *Banks.*

V. multiflora, cassubica, frutescens, siliquis Lentis. *Plukn. alm. p. 387. t. 72. f. 2.*

In sylvis montosis; *Boschi di Valdemone, e dell' Etna.* Junio, Julio. ♃

Caules 2-4- pedales : *foliola* exquisite nervosa, subtus magis villosa, infima latiora et exacte ovato-oblonga: *stipulae* raro dentatae : *pedunculi* 1½-2½ pollicares, patenter villosi: *pedicelli* graciles, 1½ lin. longi, ideoque praecedentium longiores : *calycis* villosi striati dentes superiores breviores acuti; inferiores lineari-setacei, intermedio longiore: *flores* magnitudine praecedentis, sed rubicundo-violacei, uti recte describuntur a Cl. *Jacq.* (sed male in ejus icone pinguntur), basi pallidiores, secundi, laxi: *stylus* non glaber, (*Vahlb.*) sed inferne pubescens: *legumen Lentis*, uti recte notat Cl. *Dec.*, 5-7 lin. longum, 3 lin. latum, obsolete reticulato-nervosum ac punctatum, compressum: *semina*.....

Icon *Pluk.* habitu convenit, sed floribus distichis et foliolis latioribus apice obtusioribus parum aliena. Illa *Fl. dan.* 98,. a *Lin.* sub hac specie relata, et specimen ipsius herbarii forsan potius ad *V. cassubicam b. Dec. pr. l. c.* spectant.

28. *V.* GLAUCA. *Presl del. Pr. p. 37.*

V. caulibus glabris, foliolis 6-10 glauco-pubescentibus oblongis lanceolatisque obtusis mucronatis, stipulis angustis semisagittatis integris, pedunculis 4-8-floris folia demum superantibus, calycinis laciniis setaceis subaequalibus, leguminibus glabris oblongis turgidiusculis, seminibus globosis.

Ic. *Fl. sic. t. 398.*

In saxosis montosis; *Madonie.*

Majo, Junio. ♃

Caules basi valde ramosi, subcaespitosi, ut plurimum procumbentes, ½-1-pedales, graciles: *foliola* 3-4 lin. longa, ½-1 lin. lata; *petioli* inferiores mutici, superiores simpliciter cirrhosi: *stipulae* parvae: *pedunculi* floriferi vix pollicares; fructiferi magis elongati, fere 2-pollicares, et tunc foliis longiores: *flores* horizontales, parvi, vix 3-lin. longi, pallidissime carnei; *vexillo* venis purpureis, et *carina* utrinque ad apicem macula atropurpurea notata: *legumen* 6-7 lin. longum, 2½ lin. latum, omnino ut in *V. pseudocracca: semina* parva, atrorufescentia, levia.

Quoad descriptionem affinis videtur *V. argenteae Lapeyr.*; a qua tamen differt, pubescentia minime argentea, calycinis laciniis setaceis, non triangularibus, leguminibus glabris, foliorum superiorum cirrhis; ec.

29. *V.* BIVONAE. *Smith*, ex *Spr. s. veg. 3. p. 267*, non *V. Bivonae Dec. pr. 2. p. 357*, et *Raf. prec. p. 37.*

V. pubescens, foliolis 6-18 oblongo-linearibus ellipticisque obtusiusculis mucronatis, stipulis semisagittatis profunde dentatis, pedunculis 3-11-floris folio brevioribus, calycinis laciniis setaceis subaequalibus, leguminibus oblongis compressis puberulis, seminibus globosis.

Ervum agrigentinum. *Guss. cat. sem. an. 1826*, et *Dec. pr. s. nat. 2. p. 367*.

Ic. *Fl. sic. t. 399.*

V. minor, glabra, polysiliqua, spicato flore purpureo. *Cap. panph. 2. t. 213.*

Ad sepes, et in herbosis apricis submontosis; *Castelvetrano, Terranova, Modica, Busambra, Monte Scuderi, Monte Peregrino, Monte dell' Occhio.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules basi ramosi, in montosis palmares, inter sepes 4-5-pedales: *folia* inferiora absque cirrho, superiora cirrho simplici vel ramoso instructa: *foliola* 1-7 lin. longa, ½-2 lin. lata, saepe acutiuscula; infima minora: *stipulae* adscendendo latiores, profundius dentatae, ciliatae: *pedunculi* ½-1½ pollicares: *flores* secundi, coerulescentes, parvi: *calycis* laciniae dense ciliatae, corolla parum breviores: *legumina* 9-14 lin. longa, 3½-4½ lin. lata, reticulato-nervosa, pendula, 3-5-sperma: *semina* nigro-velutina, levia.

Ob flores ac habitum summa cum praecedente affinitas, et utraeque propter calycis lacinias corolla parum breviores, et inter se aequales potius *Erva* quam *Vicias* referunt; sed stigmatis characteribus ad has spectant. Quoad descriptionem *V. dispermae Dec.* proxima, sed stipulis, aliisque notis videtur diversa.

† 30. *V. sylvatica. Lin. sp. pl. 1035. Ucria H. Pan. p. 307.*

V. pedunculis multifloris, foliolis ovalibus, stipulis denticulatis.

Inter segetes (*Ucria*).

† 31. *V. SEPIUM. Lin. sp. pl. 1038. Ucria l. c.*

V. leguminibus pedicellatis subquaternis erectis, foliolis ovatis integerrimis, exterioribus decrescentibus.

Aphaca. *Cast. H. Mess. p. 32.*

Ubique (*Ucria*).

ERVUM.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1188. Juss. 360.

Cal. 5-dentatus, vel 5-partitus, corollam saepe subaequans. *Stam.* 2-delpha. *Stigm.* capitatum, undique pubescens vel glabrum. *Legum.* oblongum, vel lineari-oblongum, oligospermum. (*Fol. pinnata*).

* *Calycinis laciniis duabus superioribus brevioribus.*

1. *E. TENUISSIMUM. Pers. syn. 2. p. 309.*

E. foliolis 4-6 lineari-lanceolatis utrinque attenuatis mucronatis demum glabris, stipulis integris, inferioribus semisagittatis, superioribus linearibus, pedunculis aristatis 1-5-floris folio longioribus, calycinis dentibus triangularibus acutis, leguminibus 5-6-spermis, seminibus globosis.

E. longifolium. *Ten. fl. nap. pr. p. 59.*

E. tenuifolium. *Lag. nov. gen. p. 22.*

E. aristatum. *Raf. prec. p. 38. Dec. pr. s. nat. 2. p. 367.*

Vicia gracilis. *Loisl. fl. gall. ed 1. p. 460.*
V. laxiflora. *Brot. phyt. 1. p. 125.*
Ic. *Loisl. l. c. t. 12. Brot. l. c. t. 52.*
Cup. panph. 2. t. 203, absque nomine.
In apricis dumetis maritimis, in sylvaticis, ad sepes: *Palermo a Mondello a Sferracavallo, Sciacca, marine di Val di Noto, Catania, Lentini, Messina.*
Martio, Aprili. ⊙
Laete virens: *caules* graciles: *folia* inferiora ecirrhosa; *foliolis* lin. latis, 4-5 lin. longis; superiora simpliciter cirrhosa, *foliolis* pollicaribus, vix ¼ lin. latis: *stipulae* angustissimae: *pedunculi* graciles, 1-3-pollicares, raro mutici: *calycis* dentes inferiores tubo aequales, superioribus longiores: *stigma* capitatum, glabriusculum: *legumen* lineare, compressum, puberulum, 5-6 lin. longum, 1¼ lin. latum: *semina* parva, rufescentia, maculata vel concoloria.
Sequenti affine; sed glabritie majore, colore intensius virente, foliolis angustissimis acutissimis, dentibus calycinis triangularibus et habitu distinctum, nec cultum in illud transit. Utraeque vero ob calycis dentes potius ad *Vicias*, quam ad *Erva* spectant.

2. *E. Biebersteini. Nob.*
E. foliolis 4-6 pubescentibus oblongis mucronulatis, supremis lanceolatis, stipulis integris, inferioribus semisagittatis, superioribus linearibus, calycinis laciniis lineari-setaceis acuminatis, leguminibus 4-6-spermis, seminibus subglobosis.
E. tetraspermum. *Marsch. fl. taur. cauc. 3. p. 474*, ex calycis descriptione. *Ucria H. Pan. p. 308*, ex loco.
E. varium. *Brot. fl. lusit. 2. p. 152?*
Ic. *Fl. sic. t. 400.*

In apricis dumetis submontosis; *Palermo a S. Martino, alla Grazia*, ec.: *Carini*, *Castelvetrano*, *S. Giuseppe*, *Ficuzza*, *Monte de' Cani*, *Polizzi*, *Caltanissetta*, *Siracusa*, *Cassaro*, *Ferla*.

Martio, Majo. ⊙

Pallide virens: *caules* praecedentis parum firmiores: *foliola* $1\frac{1}{2}$-2 lin. lata, 9 lin. longa, obtusiora: *flores* albidi, duplo fere minores: *cirrhi* superiores ramosi; inferiores nulli: *calycis* laciniae inferiores longiores, tubum excedentes, corollam subaequantes: *legumina* compressa: reliqua ut illo.

Foliorum habitu, et colore ad specimina *E. tetraspermi* herbarii *Dec.* omnino simile, sed ab istis, ab iconibus, et a descriptionibus auctorum laciniis calycinis recedit.

** *Calycinis laciniis aequalibus.*

3. *E.* HIRSUTUM. *Lin. sp. pl. 1039. Ucria H. Pan. p. 308.*

E. foliolis 6-14 linearibus truncato-retusis mucronatis cauleque glabris, stipulis angustis semisagittatis, superioribus linearibus, pedunculis 1-6-floris folio aequalibus, calycinis laciniis lanceolato-linearibus, leguminibus 2-spermis oblongis hirsutis, seminibus subglobosis.

Vicia segetum, cum siliquis plurimis hirsutis. *Cup. H. Cath. p. 228.*

Arachus. *Cast. H. Mess. p. 33.*

Ic. *Fl. dan. 639. Sturm fl. germ. 1. f. 32.*

Vicia parva, sive Cracca minor cum multis siliquis hirsutis. *Bauh. hist. 2. p. 315.*

In sylvis submontosis Siciliae septentrionalis, et orien-

talis; *Boschi di Valdemone*, *dell'Etna*, *del Cassaro.*
Majo, Junio. ⊙
Foliola $\frac{1}{2}$-1$\frac{1}{2}$ lin. lata, 3-6 lin. longa: *cirrhi* ramosi: *stipulae* parvae, inferiores auriculis dentato-laciniatis: *calyx* pubescens, brevissimus, dentibus tubo longioribus: *pedunculi* pollicares: *corollae* albidae; *carina* ad apicem dilute violaceo-maculata: *stigma* capitatum, glabrum: *legumina* compressiuscula, 2 lin. lata, 4 lin. longa, apice subtruncata: *semina* vix compressa, rufescentia, concoloria vel punctata.

4. *E.* UNIFLORUM. *Ten. fl. nap. pr. supp. 2. p. 68.*
E. glabrum, foliolis inferioribus obcordatis, superioribus oblongo-linearibus, stipulis integris semisagittatis, supremis lanceolatis, cirrhis obsoletis, pedunculis 1-floris muticis folio longioribus, leguminibus puberulis rhombeis compressis 1-3-spermis, seminibus lentiformibus badiis.
Cicer ervoides. *Brign. pl. forl. fasc. p. 27.*
Ic. *Sebast.* et *Maur. fl. rom. pr. p. 248. t. 5. f. 2.*
In asperis montosis; *Palermo a Sagana*, *e Gibilmessa; Carini*, *Cinisi*, *Madonie*, *Etna a Bronte.*
Aprili, Majo. ⊙
Caules erecti: *foliola* 4-6, superiora obtusiuscula, non retusa (*Bertol. am. p. 37*): *stipulae* vix aliquando dentatae: *pedunculi* graciles, pollicares et ultra, *calycis* laciniae *ciliatae*, tubo longiores, *corollae* parvae, coeruleae parum breviores: *stylus* vix capitatus, inferne pubescens: *legumina* ob pedicellos arcuatos cernua, 2 lin. lata, 4 lin. longa: *semina* badia, hilo albido, non lutescente ut in icone *E. lenticulae Sturm fl. ger. t. f. 32;* a quo praeterea differt stipulis semisagittatis, et seminibus. Confer *Dec. pr. s. nat. 2. p. 366*, *Sturm. l. c.*, et *Schrank pl. rar. H. Mon. p.* et *t. 48.*

5. *E.* NIGRICANS. *Marsch. fl. taur. cauc. 2. p. 164. Spr. s. veg. 3. p. 269. Dec. pr. s. nat. 2. p. 366.*

E. pubescens, foliis supremis simpliciter cirrhosis, foliolis inferioribus obovatis, superioribus oblongo-linearibus submucronatis, stipulis semisagittatis basi dentatis, supremis subintegris, pedunculis 1-2-floris aristatis folio longioribus, leguminibus rhombeis compressis 1-2-spermis, seminibus lentiformibus nigris.

Ic. *Ten. fl. nap. ined.*

In collibus asperis, et in aridis montosis: *Madonie al Cuozzo del Miriu, Militello di Valdemone, Mineo, Vizzini: Palermo alla Pizzuta* (*Gasparrini*).

Aprili, Majo. ⊙

Praecedenti simillimum; a quo differt praeter characteres specificos; *pubescentia* omnium partium; *habitu* robustiore; pedunculorum *arista*; *floribus* ut plurimum binis, et paullo majoribus; *calycinis* laciniis magis ciliatis, ac subdivergentibus, corollam subexcedentibus; *seminibus* nigro-velutinis, maculisque nebulosis, non cinereis (*Dec. Marsch.*), sed badiis notatis: tandem in hoc nostro *legumina* virentia (ut in specim. *h. Dec.*), et minime nigra uti ex *Dec. pr. s. nat. 2. p. 366. Flores* in plantis siculis semel minores quam in neapolitanis.

---

† 6. *E* MACROCARPUM. *Presl fl. sic. 1. p. XXIII.*

E. pilosiusculum, caulibus erectis ramosis, foliolis 8 linearibus retusis mucronatis, stipulis lanceolatis integerrimis, pedunculis unifloris folio brevioribus, laciniis calycis corollae longitudine, leguminibus ovalibus 1-spermis puberulis, seminibus compressis fuscis.

In Sicilia (*Presl*).

GLYCYRRHIZA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1197. Juss. 359.

Cal. tubulosus, 5-fidus; laciniis duabus superioribus ultra alias concretis. *Cor.* vexillum rectum: *carina* biceps, aut dipetala, recta, acuta. *Stam.* 2-delpha. *Legum.* ovatum, aut oblongum, compressum, 1-loculare, 1-4-spermum. (*Folia* in hac impari-pinnata).

1. *G. glabra. Lin. sp. pl. 1046. Ucria H. Pan. p. 311.*

G. foliis exstipulatis impari-pinnatis, foliolis ovali-oblongis subretusis subtus subglutinosis, spicis axillaribus pedunculatis folio brevioribus, floribus laxiusculis, leguminibus glabris 3-4-spermis.

Liquiritia officinalis. *Moench.*, et *Pers. syn. pl. 2. p. 313.*

G. siliquosa, vel Germanica. *Cup. H. Cath. p. 85.*

Ic. *Lam. ill. gen. t. 625. f. 2. Sibth. fl. gr. t. 709*, ex iconibus pictis. *Plenk off. t. 570.*

G. vulgaris. *Dod. pempt. 341.*

In arvis argillosis ubique, praesertim in Sicilia meridionali.

Junio, Augusto. ♃

Caules annui, sed radices late repentes: *foliola* aliquando elliptica; *calycis* laciniae quatuor supremae labium superius similant, et unica infima libera ac lineari labium inferius: *flores* coerulei; *vexillo* erecto, lateribus reflexis; *alis* patentibus: *legumen* pollicare, 4-5 lin. latum.

CORONILLA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1198. Juss. 361.

Cal. campanulatus, 2-labiatus; dentibus duobus superioribus subcoalitis. *Petal.* ungues calyce longiores; *carina* acuta. *Stam.* 2-delpha. *Loment.* teres, vel compressum. (*Fol.* impari-pinnata).

1. *C.* EMERUS. *Lin. sp. pl. 1046. Ucria H. Pan. p. 311.*
C. fruticosa, glabra, caule ramisque angulosis, stipulis minimis, foliolis obovato-cuneiformibus 3-7, umbellis longe pedunculatis 3-7-floris, petalorum unguibus calyce triplo longioribus, lomentis subsecedentibus.
Colutea scorpioides, major, elatior, et frutescens. *Cup. H. Cath. p. 54.*
Ic. *Duham. arb. ed. nov. 4. t. 31. Sibth. fl. gr. t. 710,* ex iconibus pictis.
Colutea scorpioides 1, elatior. *Clus. hist. 1. p. 97.*
In rupibus, et in sylvaticis dumetis montosis.
Januario, Aprili. ♄
Caules 4-8-pedales: *foliola* persistentia ut in sequentibus, superne virentia, subtus villis brevibus glaucescentia: *pedunculi* axillares, 2-4-pollicares: *flores* lutei, inodori: *lomentum* 1½-2-pollicare, glabrum, gracile, stylo mucronatum, sero in articulos secedens.

2. *C.* GLAUCA. *Lin. sp. pl. 1047.*
C. fruticosa, glabra, subglaucescens, stipulis parvis lanceolatis, foliolis 5-7 obovato-cuneiformibus obtusissimis, infimis a caule remotis, umbellis longe pedunculatis 7-8-floris, petalorum unguibus vix calyce longioribus, lomentis teretibus.

C. coronata. *Ucria H. Pan. p. 312*, non *Lin.* ex loco.

Ic. *Duham. arb. ed. nov. 4. t. 32. Sibth. fl. gr. t. 711*, ex iconibus pictis.

Colutea scorpioides, altera. *Clus. pann. 46.*

In rupibus, et in saxosis calcareis montosis; *Palermo a Monte Cuccio, a Gibilmessa, a Sagana, Monte de Cani, Monte Catalfano, Alicata, Polizzi.*

Januario, Aprili. ♄

Caules inter rupes caespitosi, vix 2-3-pedales: *stipulae* lin. longae: *foliola* saepe obovata et brevissime mucronata, subtus magis glaucescentia: *flores* lutei, sub diu odori: *lomenta* recta, stylo persistenti mucronata, pendula, in articulos oblongos facillime secedentia. Habitus omnino sequentis, sed minus glauca, et stipulis potissimum distinctissima.

3. *C. VALENTINA. Lin. sp. pl. 1047*, exclusis synonymis *Clusii* et *Bauh. Ucria H. Pan. p. 312.*

C. fruticosa, glabra, glaucescens, stipulis magnis reniformi-orbiculatis deciduis, foliolis 7-9 obovato-cuneatis emarginatis, infimis a caule remotis, umbellis longe pedunculatis 6-12-floris, petalorum unguibus vix calyce longioribus, lomentis teretibus.

C. stipularis. *Lam. dict. enc. 2. p. 120.*

Ic. *Curtis bot. mag. t. 185*, ex *Dec.*

Colutea scorpioïdes, altera, minor, Securidacae folio, auriculata. *Cup. panph. 1. t. 41.*

C. scorpioides, odorata. *Alp. exot. t. 16*, optima quoad folia, sed stipulae desiderantur.

In rupibus calcareis ubique in Sicilia meridionali, occidentali, ac prope *Palermo* et *Bagheria.*

Februario, Martio. ♄

Caules caespitosi, 2-3-pedales, ramis flexuosis: *stipu-*

lae scariosae, albidae, ad margines virentes, 4-5 lin. latae, nervoso-reticulatae, sub anthesi deciduae: *foliola* emarginata: *flores* lutei, noctu odoratissimi; *alis* et *carina* saepe apice intensius coloratis: *lomenta* ut in praecedente.

---

† 4. *C. MINIMA. Lin. sp. pl. 1048. Ucria H. Pan. p. 312.*

C. procumbens, foliis novenis ovatis, stipulis oppositifoliis emarginatis, leguminibus angulatis nodosis.

In locis maritimis (*Ucria*).

† 5. *C. SECURIDACA. Lin. sp. pl. 1048. Ucria l. c.*

C. herbacea, leguminibus falcato-gladiatis, foliolis plurimis.

Ubique (*Ucria*).

† 6. *C. VARIA. Lin. sp. pl. 1048. Ucria l. c.*

C. herbacea, leguminibus erectis teretibus torosis numerosis, foliolis plurimis glabris.

Ubique (*Ucria*).

† 7. *C. CRETICA. Lin. sp. pl. 1048. Ucria l. c.*

C. herbacea, leguminibus quinis erectis teretibus articulatis, foliolis undenis.

In montosis (*Ucria*).

ORNITHOPUS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1119. Juss. 361.

Cal. subaequaliter 5-dentatus. *Stam.* 2-delpha. *Loment.* arcuatum, teres, angulatum vel compressum, lateribus parallelis, non sinuatis. (*Fol.* ternata, ac impari-pinnata).

1. *O.* COMPRESSUS. *Lin. sp. pl. 1049. Ucria H. Pan. p. 312.*

O. villosus, foliis impari-pinnatis, pedunculis 2-3-floris folio subequalibus, floribus bractea pinnata suffultis, lomentis pubescentibus compressis nervoso-reticulatis, articulis ovalibus.

Ornithopodium egoceraton. *Cup. H. Cath. p. 159.* Scorpioides. *Cast. H. Mess. p. 44.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 714*, ex iconibus pictis.

Scorpioides leguminosa. *Dalech. hist. 493.*

In cultis, et in campis arenosis ubique.

Aprili, Majo. ⊙

Caules erectiusculi, vel patuli: *foliola* numerosa, oblongo-elliptica: *stipulae* parvae: *flores* lutei: *lomenta* recurva, apice longe mucronata, pollicem et ultra longa, pendula.

2. *O.* EBRACTEATUS. *Brot. fl. lusit. 2. p. 150. Pers. syn. 2. p. 315.*

O. glaber, foliis impari-pinnatis, pedunculis 1-3-floris folio aequalibus longioribusque, floribus ebracteatis, lomentis teretibus arcuatis.

Astrolobium ebracteatum. *Desv.* in *Dec. pr. s. nat. 2. p. 311.*

Ic. *Brot. phyt. lusit. 1. t. 68. Loisl. fl. gall. t. 13.*

Ornithopodium viride, glabrum, angustissimis siliquis, in aurium instar. *Cup. panph. 2. t. 125. Bon. t. 120. Raf. t. 15.*

Pusillum Ornithopodium Pena. *Dalech. hist. 487.*

In collibus asperis, et in campis arenosis; *Alicata, Vittoria, Comiso, S. Croce, Noto, Siracusa, Ibiso, Messina, Mandanici: Cinisi, Secciara* (*Gasparrini.*)

Martio, Aprili. ⊙

Caules graciles, diffusi, palmares vel 1½ pedales: *stipulae* nullae: *foliola* parva, lin. lata, 2-3 lin. longa, infima a caule remota, 9-13, oblongo-obovata et oblongo-elliptica: *pedunculi* in eadem planta 1-2-pollicares, sat raro 4-flori: *flores* parvi, lutei, vexillo rubicundo: *lomenta* non nodosa, sub lente rugosa, mucrone attenuatissimo terminata; articulis oblongo-linearibus, non facile secedentibus.

3. O. REPANDUS. *Poir. voy. en Barb. 2. p. 215*, et *dict. enc. 4. p. 620. Pers. syn. 2. p. 315.*

O. glaber, glaucescens, foliis inferioribus simplicibus ovalibus emarginatis, superioribus ternatis pinnatisque, foliolis oblongo-cuneatis, infimis subrotundis cauli approximatis, pedunculis 1-3-floris folio subaequalibus, floribus ebracteatis, lomentis subnodosis incurvis.

O. heterophyllus. *Brot. fl. lusit. 2. p. 160.*

Astrolobium repandum. *Dec. pr. s. nat. 2. p. 311.*

Ic. *Lam. ill. gen. 631. f. 4*, sed lomenta non ita arcuata ut in nostro.

O. Lotoides. *Viv. frag. fl. ital. t. 27. f. 1.*

In arenosis maritimis Siciliae meridionalis; *Alicata, Vittoria, Terranova, Comiso, S. Croce, pianure di Chiaromonte, Spaccaforno, Noto.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules suberecti: *folia* glaucescentia; *foliolis* extimis oblongis, imparem aequantibus, non multo minoribus (*Dec.*): *stipulae* albidae, acutae, concretae, vaginantes: *flores* lutei: *lomenta* stylo tenui mucronata, subangulata, arcuata, et saepe circularia; articuli ad nodos incrassati.

4. O. SCORPIOIDES. *Lin. sp. p. 1049. Ucria H. Pan. p. 312.*

O. glaber, foliis infimis simplicibus reliquis ternatis, foliolis duobus lateralibus subrotundis minimis cauli approximatis, terminali maximo ovali, pedunculis 1-4 floris folio aequalibus longioribusque, floribus ebracteatis, lomentis subnodosis subincurvis.

Astrolobium Scorpioides. *Dec. pr. s. nat. 2. p. 311.*
Scorpioides Portulacae folio, corniculis longioribus, tenuioribus, ac articulatis. *Cup. H. Cath. p. 198.*

Ic. *Cav. ic. 1. p. 26 t. 37. Gaert. de fruct. 2. p. 345. t. 155.*

Scorpioides Matthioli. *Dod. pempt. 71.*

In cultis, et inter segetes ubique.

Majo, Julio. ⊙

Praecedenti simillimus, a quo non differt nisi *caule* saepius altiore; *foliis* nunquam pinnatis; *lomentis* magis angulatis, longioribus, et semper incurvis, non vero saepius circularibus ut in illo.

HIPPOCREPIS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1200. Juss. 361.

Cal. subaequaliter 5-fidus. *Carin.* biceps. *Stam.* 2-delpha. *Loment.* compressum, arcuatum vel rectum, altera sutura, vel utrinque sinuatum. (*Fol.* impari-pinnata).

1. *H. unisiliquosa. Lin. sp. pl. 1050. Ucria H. Pan. p. 313.*

H. annua, glabra, foliolis apice emarginatis, inferioribus obovato-cuneatis, superioribus lineari-cuneatis, lomentis solitariis subsessilibus rectis vel subincurvis, ad suturas utrinque aut externe ad isthmos hispidiusculis.

Ferrum equinum, siliqua singulari. *Cup. H. Cath. p. 72.*

F. equinum. *Cast. H. Mess. p. 9*, et

Hedysarum minus. *Cast. l. c. t. 39?*

Ic. *Lam. ill. gen. t. 630. f. 3. Sibth. fl. gr. t. 716*, ex iconibus pictis.

Ferrum equinum vulgare. *Columm. ecphr. 1. t. 300.*

Ferrum equinum. *Dod. pempt. 546.*

In collibus calcareis, in arvis, et in agris post messem ubique.

Martio, Aprili. ⊙

Flores lutei, parvi; *pedunculo* ¦ 1-lineari: *lomenta* erecta, 7-15 lin. longa, 2-lin. lata, 3-7-sperma; sinubus circularibus clausis; faciebus utrisque glaberrimis, ad semina nervosis; suturis vel utrinque hispidiusculo-ciliatis, vel tantum sutura externa ad semina: non infrequenter in fertilibus umbrosis cilia ista fere obliterata, et tunc *H. monocarpam Marsch.* refert; quae forsan nonnisi hujus varietas. Sat raro floribus binis occurrit.

2. *H.* CILIATA. *Willd. mag. nat. ges. Berl. 1808. p. 173. Spr. s. veg. 3. p. 323. Dec. pr. s. nat. 2. p. 313.*

H. annua, glabra, foliolis muticis, inferioribus obovato-cuneatis emarginatis, superioribus lineari-cuneatis retusis, pedunculis 2-4-floris folio subaequalibus, lomentis arcuatis vel rectiusculis ad semina villoso-hispidis, ad alteram suturam subciliatis.

H. annua. *Lag. nov. gen. p. 23.*

H. dicarpa. *Marsch. fl. taur. cauc. 3. p. 480.*

H. multisiliquosa. *Ucria H. Pan. p. 313*, non *Lin.* ex loco.

Ic. *Fl. sic. t. 401. f. 1.*

Ferrum equinum alterum, polyceration. *Column. ecphr. 1. p. 302. t. 300!*

In collibus aridis calcareis; *Palermo a S. Martino, a Sagana, val di Mazzara, e val di Noto.*

Aprili, Majo. ⊙

Folia vix glaucescentia: *caules* graciles, erectiusculi, 2 pollicares vel semipedales: *flores* lutei, parvi: *pedunculi* pollicares in fructu, sub anthesi 3-4-lineares: *lomenta* 7-15 lin. longa, 5-8-sperma, immatura saepe arcuata, inde fere recta, ad semina rubentia, scabra, et nervosa, caeterum lepidoto-furfuracea sub lente, sinubus circularibus clausis.

Varietates a Cl. *Dec. l. c.* relatae vix distinguendae; nam in eadem planta florum numerus in pedunculis variat. Synonymon *Columnae* ad hanc speciem merito adduxit Cl. *Ten.* in *fl. nap. 2. p. 153.*

3. *H.* MULTISILIQUOSA. *Lin. sp. pl. 1050*, excluso syn. *Columnae* ad praecedentem spectante!

H. annua, glabra, foliolis brevissime mucronatis, inferioribus oblongo-cuneatis retusis, superioribus oblongo-linearibus obtusis, pedunculis 2-6-floris folio subaequalibus, lomentis arcuato-circularibus obsolete ciliatis glabrisve.

Ferrum equinum, siliqua multiplici. *Cup. H. Cath. p. 72*, quod majore jure ad praecedentem forsan spectat, nam in Sicilia magis obvia.

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 717*, ex iconibus pictis.

Ferrum equinum, siliqua multiplici. *Moris. hist. 2. p. 118. s. 2. t. 10. f. 2. Garid. Aix. t. 34.*

In herbosis arenosis maritimis; *Girgenti, Alicata, Terranova, Comiso, S. Croce, Vittoria, Noto, Spaccaforno.*

Martio, Aprili. ⊙

Caules palmares usque pedales, et ultra: *foliola* pallide virentia, nunquam subglaucescentia: *lomenta* circularia, ad semina glabra virentia non vero rubentia, altera sutura subciliata, faciebus vix furfuraceis: reliqua ut in praecedente, a qua indicatis notis procul dubio distincta.

4. *H.* GLAUCA. *Ten. fl. nap. 2. p. 165. Spr. s. veg. 3. p. 323. Dec. pr. s. nat. 2. p. 312.*

H. perennis, herbacea, glaucescens, caulibus adscendentibus, foliolis inferioribus obovatis emarginatis, superioribus oblongo-linearibus obtusis mucronulatis, pedunculis umbelliferis elongatis, lomentis subarcuatis scabris altera sutura remote sinuatis.

H. comosa. *Ucria H. Pan. p. 313*, non *Lin.*

Ic. *Ten. l. c. t. 69.*

In aridis calcareis montosis; *Palermo a S. Martino, ed a S. Anna, Gibilmessa, Sagana, Monti di Carini e di Cinisi.*

Majo, Junio. ♃

Habitus et characteres *H. comosae*, a qua recedit: *foliolis* angustioribus, glaucescentibus, et *lomentis* angustioribus, 5-7-spermis, non flexuosis et utraque sutura sinuatis, sed altera tantum: *flores* lutei.

---

† 5. *H.* GLANDULOSA. *Presl fl. sic. 1. p. XXII.*

H. perennis, caulibus herbaceis diffusis, foliolis oblongo-linearibus glaucis, pedunculis folio longioribus apice umbelliferis, calycibus glabris, leguminibus subarcuatis glanduloso-hispidis utrinque sinuatis, articulis 5-6.

SCORPIURUS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1201. Juss. 361.

Cal. aequaliter 5-fidus. *Carin.* biceps. *Stam.* 2-delpha. *Loment.* revolutum, subspirale, sulcatum; articulis contractis, nervis spinosis muricatisve. (*Fol.* simplicia).

1. *S.* SUBVILLOSA. *Lin. sp. pl. 1050. Ucria H. Pan. p. 313.*

S. pedunculis 2-4-floris, lomenti glabri costis interioribus levibus, externis spinas rigidulas apice subuncinatas confertas elongatas gerentibus.

Scorpioides Bupleuri folio, corniculis asperis, magis in se contortis et convolutis. *Cup. H. Cath. p. 197.*

Ic. Scorpioides Bupleuri folio, corniculis asperis, magis inter se contortis et convolutis. *Moris. hist. 2. p. 127. s. 2. t. 11. f. 2.*

b. eriocarpa: leguminibus spinisque elongatis brevissime hirtis.

In arvis, et inter segetes ubique communis.

Aprili, Majo. ⊙

Caules 3-pollicares vel sesquipedales: *folia* laete virentia, oblongo-lanceolata vel oblongo-spathulata, in petiolum attenuata, ad margines villosiora, 5-8- lin. lata, 8 lin. 3 poll. longa: *stipulae* petiolis adhaerentes, caudatae, glabrae, foliis longiores: *pedunculi* 2-5-pollicares: *flores* lutei: *lomenta* conferta.

Varietas *b.* inter *a.* et *S. acutifoliam* media; cum hac hirsutie lomentorum; cum illa spinis elongatis non brevissimis, pedunculis folio longioribus, et foliis convenit.

---

† 2. *S. VERMICULATA. Lin. sp. pl. 1050. Ucria H. Pan. p. 313.*

S. pedunculis 1-floris, leguminibus tectis undíque squamis obtusis.

Ubique (*Ucria*).

† 3. *S. SULCATA. Lin. sp. pl. 1050. Ucria l. c.*

S. pedunculis subtrifloris, leguminibus extrorsum spinis distinctis acutis.

Scorpioides Bupleuri folio, corniculis asperis hirsutis minus contortis. *Cup. H. Cath. p. 196. Cast. H. Mess. p. 44.*

Ubique (*Ucria*).

† 4. *S. MURICATA. Lin. sp. pl. 1050. Ucria l. c.*

S. pedunculis 2-floris, leguminibus extrorsum spinis confertis acutis.

Scorpioides Bupleuri folio, corniculis crassioribus et magis spinosis. *Cup. H. Cath. p. 198.*

In locis crassis (*Ucria*).

HEDYSARUM.

Dec. pr. s. nat. 2. p. 340. Spr. s. veg. 3. p. 155. n. 2597.

Cal. 5-fidus, laciniis lineari-subulatis. *Carin.* magna, oblique truncata. *Stam.* 2-delpha. *Loment.* utrinque sinuatum, pluri-articulatum; articulis compressis, orbiculatis, 1-spermis. (*Fol.* impari-pinnata in nostris).

1. *H.* CORONARIUM. *Lin. sp. pl. 1058. Ucria H. Pan. p. 313.*

H. caule diffuse ramoso, foliolis subrotundo-ellipticis supra glabris subtus et margine pubescentibus, racemis axillaribus pedunculatis folio longioribus oblongis, lomenti articulis glabris aculeatis orbiculatis.

Onobrychis major, perpetua, rubicundo spicato flore, clypeatis siliquis per isthmum junctis coacervatis. *Cup. H. Cath. p. 156.*

H. clypeatum, rubrum et album. *Cast. H. Mess. p. 39.*

Ic. *Gaert. de fruct. 2. t. 155.*

Onobrychis altera. *Dod. pempt. 549.*

Hedysarum. *Riv. irr. tetr. t. 99*, optima.

In collibus, et planitiebus argillosis Siciliae.

Aprili, Majo. ♃

Caules pro locorum natura 1-4-pedales, diffusi, vel inter herbas erectiusculi: *foliola* 5-9, laete virentia, ½-1-poll. longa, 4-6 lin. lata, apice obtusa: *stipulae* brevissimae, acutae: *pedunculi* striati, adpresse pubescentes: *racemi* 2-4-pollicares: *bracteae* parvae, ovato-lanceolatae, apice attenuatae, pedicellos lin. longos superantes: *calyces*

villosi: *flores* speciosi, intense rubentes, 6-8 lin. longi: *lomenta* 2-3-articulata; articulis margine utroque elevatis; spinis brevibus crassiusculis subincurvis tecti, extimo mucronato. Una cum sequente floribus albis variat.

2. *H.* CAPITATUM. *Desf. atl.* 2. *p.* 177. *Willd. sp. pl.* 3. *p.* 1210.

H. caule decumbente, foliolis inferioribus obovatis emarginatis, superioribus oblongo-ellipticis obtusis muticis (raro mucronulatis), pedunculis axillaribus folio longioribus, floribus racemoso-capitatis, vexillo carinam aequante, lomenti articulis orbiculatis pubescentibus spinosis, spinis hamulosis.

H. pallidum. *Biv. cent.* 2. *p.* 29, non *Desf.*

Onobrychis clypeata, exasperata, minor. *Tourn. herb.* in Mus. Paris.

O. major, humi projecta, longulo cordato folio, floribus rubris, clypeatis articulatis siliquis sparsis. *Cup. H. Cath. p.* 156, et *supp. alt. p.* 66.

Ic. H. spinosissimum. *Sibth. fl. gr. t.* 721, ex icon. pictis!

H. minus, purpureum, repens, siliquis clypeatis sparsis. *Cup. panph.* 2. *t.* 136. *Bon. t.* 100.

In collibus argilloso-calcareis ubique in Sicilia.

Aprili, Majo. ⊙

Caules sat raro erectiusculi, 1-2-pedales: *foliola* pro locorum natura et aetate cinereo-virentia, vel omnino virentia; inferiora 1-3-lin. longa, 1-2 lin. lata; superiora ½-1 lin. lata, 3-5- lin. longa; omnia margine subvillosa, supra glabra, subtus pubescentia: *stipulae* ovato-acuminatae, acutae: *pedunculi* 1-2- pollicares, striati: *bracteae* scariosae, villosae, ovato-lanceolatae, apice attenuatae, pedicellos lin. longos superantes:

calycis hirsuti dentes una cum bractearum apicibus apice fusci: *flores* rosei, 3-10, praecedentis minores; *vexillo* striato emarginato; *alis* carina et vexillo lin. 1-2 brevioribus sed calyce longioribus: *lomentum* 2-3-articulatum; *articulis* 3-4- lin. latis, margine elevatis, spinis apicem versus glabris.

Pro *H. spinosissimo* habui; sed in speciminibus herbarii *Lin.* foliola lanceolata, acuta, vix lin. lata, pedunculos 1-2- floros, et habitum alienum vidi. Ideoque *H. spinosissimum*, *Willd. sp. pl. 3. p. 1212*, ex descript., et *Dec. pr. s. nat. 2. p. 341*, ex descript. ac eius herbario ad hoc nostrum spectare arbitror: et ex adverso *H. capitatum Dec. l. c.* ex descriptione et herbario (specimen ex planta culta) magis ad *H. spinosissimum Lin.* accedit. Praeterea hoc nostrum habitu et foliis certe ab *H. pallido Desf. l. c.* alienum ex comparatis exemplaribus. Tandem icon *Plukn.* a *Lin.* citata ob foliola (nam legumina mala, et icon rudis) fere cuneata et obtusa potius ad *H. pallidum* pertinet.

ONOBRYCHIS.

Tourn. inst. t. 211. Gaert. de fruct. 2. t. 148. Dec. fl. fr. 4. p. 511, et *pr. s. nat. 2. p. 344. Spr. s. veg. 3. p. 152. n. 2523.*

Cal. 4-fidus, laciniis lineari-subulatis. *Carin.* apice oblique truncata: *alae* breves. *Stam.* 2-delpha. *Loment.* sessile, 1-articulatum, 1-spermum, echinatum; latere superiore crassiore, recto; inferiore convexo, tenuiore. (*Fol.* impari-pinnata).

1. O. CAPUT-GALLI. *Dec. l. c. p. 346.*

O. caule erecto aut diffuso, foliolis subtus pubescentibus oblongo-cuneatis infimis obovatis, pedunculis fructiferis folio sublongioribus, floribus (paucis) approximatis, calycibus corollae aequilongis alas superantibus, leguminibus pubescentibus undique spinosis cristae dentibus integris.

Hedysarum caput-galli. *Lin. sp. pl. 1059. Ucria H. Pan. p. p. 314.*

Onobrychis minor, siliculis echinatis cristatis, majoribus et crassioribus aculeis praeditis, donata. *Cup. H. Cath. p. 156.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 723*, ex icon. pictis.

Caput gallinaceum Belgarum. *Lobel. ic. 2. t. 81. f. 1*, mala sicut illa *Moris.* quoad habitum ac flores.

In collibus, campis aridissimis, in torrentium alveis ubique.

Aprili, Majo. ⊙

Caules ½-2-pedales: *stipulae* scariosae, acutae: *pedunculi* 1-2-poll. longi, 2-6- flori, striati: *flores* purpurascentes, parvi, parum distantes: *legumina* in hoc et in sequente foveolata, aculeis rectis vel apice uncinatis.

2. *O. AEQUIDENTATA. Dec. pr. s. nat. 2. p. 346.*

O. caule erecto glabriusculo, foliolis inferioribus obovatis, superioribus oblongis hirsutiusculis, pedunculis fructiferis folio 2-3- plo longioribus, floribus (paucis) distantibus, corollis calyce longioribus, leguminibus pubescentibus disco breve spinosis, cristae dentibus subaequalibus integris.

O. cretica. *Desv. Jour. bot. 1814. p. 83.*

Hedysarum aequidentatum. *Sibth.* in *Smith. fl. gr. pr. 2. p. 84.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 725*, ex icon. pictis. *Desv. l. c. t. 23.*

O. angustifolia, pervenusta, sicula, cristata, rete aculeo obducta. *Cup. panph. sic. 2. t. 262.*

b. supina; caule supino foliolisque fere omnibus obovato-cuneatis et leguminibus valde convexis canescenti-villosis, pedunculis parum brevioribus.

O. foveolata. *Dec. l. c.*

Ic. *Fl. sic. t. 401. f. 2.*

In collibus, et in campis aridissimis calcareis: var. *b.* in collibus aridis marnaceis; *Alicata, Palmi.*

Martio, Aprili. ⊙

Caules plures ab eadem radice, fere simplices, 1-½-pedales: *stipulae* scariosae, acuminatae: *foliola* fere ut in praecedente; tamen *pedunculi* 3-6-pollicares; *flores* duplo majores, sanguinei!; *legumina* non approximata, sed pollicem distantia; *cristae dentes* 5-7, ovato-acuminati, rectiusculi, 1-½ lin. longi, lati, duobus extimis tantum minoribus: *semina* nigro-rufescentia, fere reniformia.

Icon *Sibth.* plantam nostram exacte refert; nec specimina herbarii *Tourn.* differunt, nisi cristae dentibus latioribus apiceque minus attenuatis, spinis disci brevioribus; tamen legumina quoque in istis pubescentia non glabra (*Dec. Spr.*), et in nonnullis plantis prope *S. Michele* lectis, ita similia illis *herb. Tourn.* sunt, ut ex eadem planta decerpta videantur. Hisce perpensis uti ejusdem plantae varietates *O. faveolatam*, et *aequidentatam* habendas esse arbitror.

---

† 3. *O. VIRGATA. Presl del. Pr. p. 43*, et *fl. sic. 1. p. XXII.*

O. caule adscendente glabro, foliis pinnatis 10-12-jugis, foliolis lanceolato-linearibus mucronatis subtus

pilosis subincanis, alis calycinis dentibus duplo longioribus, leguminibus reticulato-venosis scabris.

In collibus asperis siccis Siciliae mediae non procul *a Castrogiovanni.*

Julio, Augusto. ♃ (*Presl*)

Caules 1-3-pedales.....*stipulae* ovatae, acuminatae, emarcidae, brunneae: *foliola*.......venis parallelis lineata: *pedunculi* ramulis oppositi vel extrafoliacei, folio duplo longiores, multiflori: *flores* spicati, subsessiles......*corolla* pallide lutea i. e. straminea... ...*legumen* breve, compressum, obovatum, pubescens, scabrum, venis elevatis reticulatum (*Presl*).

Affinis *O. supinae* et *O. saxatili*, sed notis indicatis abunde differt; nempe ab *O. supina*, caule glabro, foliolis mucronatis, alis calyce duplo longioribus, leguminibus reticulato-venosis. Ab *O. saxatili*; caule elongato, foliolis lanceolato-linearibus mucronatis, alis calyce duplo longioribus, leguminibus inermibus reticulato-venosis (*Presl*).

† 4. *O.* DEPRESSA. *Presl fl. sic. pr. p.* XXII.

O. caule diffuso, foliolis cuneato-obovatis retusis mucronatisve glabris, racemis paucifloris folio longitudine, calycibus corollae aequalibus, car.na vexillo breviore, leguminibus glaberrimis undique aculeatissimis, foveolis inter aculeos disci laevibus, aculeis subaequalibus.

An *O. aequidentatae b.* varietas?

---

† 5. *O.* SATIVA. *Dec. pr. s. nat. 2. p. 344.*

O. foliis pinnatis, leguminibus monospermis aculeatis, corollarum alis calyce brevioribus, caule elongato.

Hedysarum Onobrychis. *Lin. sp. pl. 1059. Ucria H. Pan. p. 314.*

In montosis; *Busambra* (*Ucria*).

ASTRAGALUS.

Dec. pr. s. nat. 2. p. 281.

Cal. 5-dentatus, aut 5-partitus. *Carin.* obtusa. *Stam.* 2-delpha. *Legumen* 2, aut semi 2-loculare, sutura inferiore introflexa. (*Fol.* impari-pinnata).

* *Herbacei.*

1. *A.* PENTAGLOTTIS. *Lin. mant. 274. Dec. l. c. p. 287.*

A. diffuso-procumbens, subvillosus, stipulis ovatis acutis, foliolis retuso-emarginatis, inferioribus obovatis, superioribus oblongis, racemis pedunculatis folio sublongioribus, leguminibus capitatis semiovatis compresso-triquetris acuminatis squamoso-echinatis.

Ic. *Cav. ic. rar. t. 188.*

A. incanus, coeruleus, siliquis epiglottidis effigie spicatim congestis. *Cup. H. Cath. p. 26*, et *panph. 2. t. 77.*

A. hispanicus, siliqua epiglottidi simili, flore purpureo major. *Herm. lugd. 74. t. 75.*

In collibus argilloso-calcareis ad vias; *Isnello*, *Castellobuono*, *Altavilla*, *Mineo.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules 4-6-pollicares: *foliola* 9-15, glabriuscula: *flores* parvi, subquini, coerulei, calycibus inflatis: *legumina* villosa, apice rostrata, rostro externe inflexo, loculis 1-spermis: *semina* subreniformia, badia.

*

3. *A.* SESAMEUS. *Lin. sp. pl. 1068. Dec. l. c. p. 288. Ucria H. Pan. p. 316.*

A. diffusus, villosus, subcanescens, foliolis elliptico-oblongis obtusis subemarginatisve, stipulis ovato-lanceolatis acutis, capitulis axillaribus subsessilibus, leguminibus erectis subteretibus linearibus subulatis, acumine reflexo.

A. supinus, levi lanugine canescens, ad cauliculorum nodos oblongis siliquis multis crassis sulcatis mucronatis brevissimis pediculis arcte haerentibus. *Cup. H. Cath. p. 25.*

Ic. A. annuus, angustifolius, flosculis subcoeruleis. *Garid. Aix. 50. t. 12.*

Vicia sesamea, apula. *Columm. ecphr. 1. p. 303. t. 301.*

In collibus aridis calcareis: *Castellobuono*, *Isnello*, *Vallelonga*, *Priolo*, *Caltanissetta*, *Val di Noto*, e *Val di Mazzara.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules bipollicares (et tunc erecti), palmares vel sesquipedales: *stipulae* fuscae, uti calycinae laciniae lineari-setaceae: *folia* 7-11-juga; *foliolis* ½-1 lin. latis, 2 lin. longis: *florum* capituli vel omnino sessiles, vel pedunculo 1-2-lineari suffulti: *corollae calyce* vix longiores, tam in plantis siculis quam in neapolitanis pallide coerulescentes, tamen exsiccatione flavescunt: *legumina* 5-6 lin. longa, dorso sulcata, 3-11 in quovis capitulo.

Flores luteos nunquam vidi (*Moris. Gou. ill. Ten.*): sed plus minus pallide coerulei. Immerito nonnulli *Columnam* redarguunt quod flores luteos descripserit; dum laudatus auctor l. c. *ex pallido-albicantes* dicit. Confer *Lin.* l. c. et *Boerh. Lugdb. 2. p. 54.*

4. *A.* EPIGLOTTIS. *Lin. mant. 274. Dec. l. c. 290.*

A. villoso-incanus, caule erecto ramis adscendentibus patulisque, stipulis ovato-lanceolatis acutis, foliolis oblongo-linearibus obtusis submucronatis, capitulis breve pedunculatis, leguminibus subcordatis depressis reflexis, acumine recto.

A. hispanicus, siliqua epiglottidi simili, flore purpureo. *Cup. H. Cath. p. 26.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 731*, ex icon. pictis.

A. hispanicus, siliqua epiglottidi simili, flore albo minor. *Herm. lugdb. 76. t. 77.*

In collibus calcareis aridis inter lapides ubique.

Martio, Aprili. ⊙

Caules non procumbentes, ramis adscendentibus vel patulis, pollicaribus vel pedalibus: *stipulae* ac calycis laciniae, ut in sequente, nigrae: *folia* 3-7-juga; *foliolis* ½-1-lin. latis, 3-4 lin. longis: *corollae* albidae, vel dilute coeruleae (ochroleucae *Dec.*); non omnino albae, uti rectè notat *Smith.* in *fl. gr. pr. 2. p. 88*; tamen exsiccatione flavescunt, ut in praecedente: *legumina* 4-12, vix 2-lin. longa et lata; loculis 1-spermis.

5. *A.* CONTORTUPLICATUS. *Lin. sp. pl. 1068. Dec. l. c. 290. Ucria H. Pan. p. 316.*

A. erectiusculus, villosus, stipulis ovato-lanceolatis, foliolis emarginatis, inferioribus obovatis, superioribus oblongis, racemis pedunculatis folio brevioribus, leguminibus contortuplicatis dorso canaliculatis.

Ic. *Gmel. sibir. 4. t. 28. Sibth. fl. gr. t. 729*, ex icon. pictis.

A. repens, siliquis undulatis. *Buxb. cent. 3. t. 39.*

In collibus herbosis Siciliae (specim. sicc. ex *Jan.*)

Majo, Junio. ⊙

Caules semipedales: *folia* 7-9- juga; *foliolis* 2 lin. latis, 3 lin. longis: *stipulae* acutae, et calycis laciniae angusto-lineares, virentes: *pedunculi* 1-1½ pollicares, foliis 2-3-plo breviores: *flores* parvi (ex sicco ochroleuci), vix calyce longiores: *legumina* conferta, membranacea, rufescentia.

6. *A.* BOETICUS. *Lin. sp. pl. 1068. Dec. l. c. 291. Ucria H. Pan. p. 316.*

A. procumbens, pubescens, stipulis, (latis) ovatis acutis membranaceo-scariosis, foliolis retusis, inferioribus obovatis, superioribus oblongo-linearibus, racemis pedunculatis folio brevioribus, leguminibus erectis triquetris oblongis dorso canaliculatis, apice mucronato-uncinatis.

A. glaber, atrovirens, procumbens, siliquis pluribus erectis, sublongis, crassioribus, trigonis, sulcatis, in mucronem aduncum desinentibus, longis petiolis adhaerentibus. *Cup. H. Cath. p. 26.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 730*, ex icon. pictis.

Securidaca siliquis foliaceis. *Cup. panph. 2. t. 259*, et S. sicula siliquis, foliaceis. *Bocc. sic. p. 7. t. 4*, optimae.

In collibus, et in ruderatis herbosis; *Palermo, Messina, Val di Mazzara, e Val di Noto.*

Martio, Aprili. ⊙

Caules 3-pollicares, vel 2-pedales, inter herbas erectiusculi: *stipulae* 3-lin. latae, 4-5 lin. longae, ac foliola glabriuscula: *folia* 9-15-juga: *foliolis* 1-4 lin. latis, 3-12 lin. longis: *pedunculi* 4-lin. vel 5-pollicares, tamen semper foliis breviores, 4-20-flori, superne una cum calycibus frequenter pilis ferrugineis vel albis copiosioribus tecti: *corollae* albido-luteolae, calyce duplo

longiores: *legumina* pubescentia, 8-10 lin. longa, 3- lin. lata, crassiuscula.

7. *A.* HAMOSUS. *Lin. sp. pl. 1067. Dec. l. c. p. 290. Ucria H. Pan. p. 316.*

A. diffusus, pubescens, foliolis oblongo-cuneatis emarginatis superne glabris, pedunculis 3-12-floris folio brevioribus, stipulis ovatis acuminatis, leguminibus pendulis hamatis teretibus dorso sulcatis apice subulatis adultis subglabratis.

Securidaca lutea, minor, corniculis recurvis. *Cup. H. Cath. p. 199.*

Hedysarum minus, corniculis recurvis. *Cast. H. Mess. p. 39*, et

Securidaca minor. *Cast. l. c. p. 44.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 728*, ex icon. pictis.

A. monspeliacus. *Clus. hist. 2. p. 234.*

b. bracteis, et calycibus pilis fuscis tectis.

Ad vias, in campis, et in collibus apricis herbosis ubique.

Martio, Aprili. ⊙

Caules 2-pollicares vel sesquipedales: *folia* 7-13-juga; *foliolis* 1-2 lin. latis, 2-4 lin. longis, subtus pilis adpressis canescentibus: *stipulae* altero latere inter se coalitae: *pedunculi* ½-2½ pollicares, foliis fere duplo breviores: *bracteae* lineari-setaceae, calycibus subaequales: *corollae* albidae, calyce breviores: *legumen* fere poll. longum, apice terete basim aliquando attingente.

8. *A.* DEPRESSUS. *Lin. sp. pl. 1073. Dec. p. l. c. p. 293. Ucria H. Pan. p. 319.*

A. subcaulescens, diffusus, pubescenti-canescens, foliolis obovatis obcordatisve, stipulis ovatis acutis scariosis, pedunculis folio brevioribus lineari-lanceolatis

teretibus rectis patulo-deflexis (**brevibus**) sparse villosis.

A. Bonanni, caulescens, diffusus, foliolis obovatis inferne petiolisque villosis incanis, pedunculis folio brevioribus, floribus capitatis, leguminibus teretibus subulatis pendulis. *Presl del. Prag. p. 42*, et *fl. sic. 1. p. XXII.*

Ic. *All. ped. t. 19 f. 3. Sibth. fl. gr. t. 733*, ex icon. pictis.

Ornithopodium alterum, medium, caespitosum, acaulos, folio latiori parte altera lanuginoso argenteo. *Cup. H. Cath. p. 159*, et *panph. 1. t. 191.*

A. hirsutus, canescens, luteus, siliculis hirsutis semiclaviculatis. *Bon. t. 71.*

In apricis pascuis montosis; *Madonie, Busambra, Cammarata, Monte Scuderi, Monti di Mandanici.* Junio, Julio. ♃

Caules 1 - 2 - pollicares, arcte ad terram adpressi: *folia* 9-13-juga; *foliolis* praecedenti similibus apice nonnunquam emarginatis; supra glabris viridibus, junioribus utrinque sericeis: *stipulae* liberae: *pedunculi* non brevissimi, uti ex *Lin. am. ac. 4. p. 328*, et uti in speciminibus helveticis, sed 1-3-pollicares: *calyces* pilis fuscis tecti: *corollae* calyce longiores, concolores, albidae, non pallide luteae (*Presl*), vel vexillo apice pallide purpurascente, ungue sicut petalis reliquis albis; *carina* apice violacea (conf. *Smith. fl. pr. p. 3. p. 89.*) *legumen* semipollicare.

9. *A. MONSPESSULANUS. Lin. sp. pl. 1072. Dec. l. c. p. 304.*

A. subcaulescens, diffusus, glabriusculus, foliolis ellipticis obtusis extimis minoribus, junioribus sericeis,

pedunculis folia superantibus, stipulis ovato-lanceolatis caudatis vexillis elongatis, leguminibus teretiusculis subulatis reticulatis subarcuatis adultis glabratis.

Astragalus alpinus, helveticus. *Cup. H. Cath. p. 25.*

Ic. *Curt. bot. mag. t. 219*, ex *Dec. Scop. car. 2. p. 77. t. 45.*

A. monspessulanus. *Bauh. hist. 2. p. 338.*

In collibus argilloso-calcareis Siciliae septentrionalis; *Polizzi*, *Alimena*, *Villarosa*, *Bronte*, *Troina*, *Nicosia*, *S. Fratello*, *Cesarò*, *Mistretta*, *Caronia*, *Terranova*; ec.

Aprili Majo. ♃

Caules brevissimi, vel sesquipollicares: *folia* 10-20-juga; *foliolis* subtus adpresse villoso-canescentibus: *stipulae* petiolorum basi parum adnatae: *pedunculi* 2-6- pollicares: *bracteae* vix lin. longae, fere lineares: *calycis* tubulosi dentes anguste lineares, tubo breviores: *flores* purpurascentes 4-20; *vexillum* 8-10 lin. longum, apice rubro-coerulescens, alas carina aequilongas multum superans: *legumen* pollicem et ultra longum.

9. *A.* CAPRINUS. *Lin. sp. pl. 1071? Dec. l. c. p. 302.*

A. subacaulis, pilosus, foliolis ciliatis superne glaberrimis ovato-subrotundis oblongisque obtusis, bracteis membranaceo-scariosis ovatis acutis, pedunculis racemosis folio subduplo brevioribus, calycinis laciniis lineari-lanceolatis, corollis glabris, leguminibus ovalibus inflatis rostratis.

A. syriacus, hirsutus. *Cup. H. Cath. p. 26.*

Ic. *Fl. sic. t. 402.*

A. acaulis, spicatus, luteus, syriaci foliis. *Cup. panph. 3. t. 108.*

A. perennis, floribus hirsutis, caule erecto aphyllo, flore ochroleuco odoratissimo. *Moris. hist. 2. p. 203. s. 2. t. 24. f. 3?* quia caulescens.

b. *glaber,* foliolis leguminibusque omnino glabris. *Dec. l. c. p. 302.*

In collibus aridis marnaceis, ac in montosis calcareis; *Caltabellota e S. Anna*, *Sciacca a S. Calogero*, *Cattolica* : var. *b. Delia*, *Alicata*, *Summatino*, *Comiso*, *Riesi*, *Chiaromonte nel piano*, *Piazza*, *Caltanissetta*, *Aidone*.

Martio, Majo. ♃

Caules 1-1½ pollicares, vel omnino nulli : *folia* 4-8 poll. longa, 9-13-juga ; *foliolis* laete virentibus ; in eadem planta subrotundis, diametro 3-4-lineari, et oblongis 3-4 lin. latis, 5-6 lin. longis : *stipulae* petiolo vix adhaerentes : *racemi* 1-5-pollicares : *bracteae* lineari-lanceolatae, *pedicellis* 2-3-linearibus longiores : *corollae* flavescentes, horizontales, 8-10 lin. longae ; *vexillo* vix striato, emarginato ; *alis* rectis, vexillum subaequantibus, carina longioribus: *legumina* crassa, nervoso-reticulata, 6-9-lin. longa, 2-locularia, loculis 4-7- spermis: *semina* compressa, fere reniformia, badia : *pubescentia* variat, siquidem passim occurrit foliolis omnino glabris, vel petiolo tantum piloso; leguminibus calycibus et pedunculis glabris aut pilosis.

Inter *A. caprinum*, et *A. lanigerum* videtur medius; ab illo racemis brevibus, laciniis calycinis non subulatis (*Dec.*) nec ovato-lanceolatis (*Willd.*) recedit; ab altero foliorum glabritie, et calycinis laciniis longioribus. Praeterea specimina herb. *Tourn.* differunt a nostris, foliolis latioribus ac hirsutioribus, bracteis ovato-lanceolatis, pedicellis longioribus,

floribus magis laxis, calycinis laciniis magis inaequalibus, et lineari-setaceis. Ab *A. fabaceo Marsch.* sub quo relatus a Cl. *Jan.* in *Cat. p. 12.* omnino diversus est. Descriptio *Vahl. sym. 1. p. 59*, calycinis laciniis exceptis, cum nostro convenit.

* * *Fruticosi.*

10. *A. TRAGACANTHA. a. Lin. sp. pl. 1073.*

A. stipulis caudatis petiolis spinescentibus adnatis, foliolis oblongis obtusis incanis, pedunculis sub 4-floris folio brevioribus, calycibus cylindraceis obtuse breviterque 5-dentatis.

A. massiliensis. *Lam. dict. enc. 1. p. 320, Dec. pr. s. nat. 2. p. 298.*

Tragacantha. *Cast. H. Mess. p. 23.*

Ic. *Duham. arb. 2. t. 100.*

Tragacantha massiliensis. *Bauh. hist. 1. p. 407.*

In arenosis maritimis; *Trapani all'Isola del Ronciglio* (*Gasparrini*), ubi inter navium saburram semina recenter exportata videntur.

Aprili, Majo. ♄

Petioli juniores, *stipulae* ac legumina uti foliola incani, demum glabrati: *folia* 5-11-juga; *foliolis* ½-1 lin. latis, 3-4 lin. longis, basi aliquando subcuneatis, apice sat raro emarginatis, muticis, non infrequenter subaristatis: *pedunculi* pollicares: *calyces* pilis fuscis tecti: *flores* albi: *legumina* oblonga, recte mucronata, 3-4 lin. longa, 2-locularia.

In speciminibus gallicis pedunculi parum longiores, flores numerosiores, et foliola magis incana.

11. *A. ARISTATUS. L'Herit. stirp. 170.*

A. stipulis caudatis petiolis spinescentibus adnatis, fo-

liolis oblongis mucronatis pilosis (virentibus) , pedunculis brevissimis sub 4-floris , calycinis laciniis longis setaceis.

Ic. *Garid. aix t. 104.*

Tragacantha , seu hirci spina. *Dod. pempt. 751.*

In montosis Siciliae (specim. sicc. ex *Jan*).

Majo , Junio. ♄

A praecedente et sequente foliis virentibus , et calycinis laciniis primo intuitu diversus.

13. *A. SICULUS. Raf. caratt. p. 72.*

A. stipulis caudatis scariosis petiolis spinescentibus adnatis, foliolis oblongis lanceolatisve acutis mucronatis, junioribus villosis incano-virentibus adultis glabratis, floribus axillaribus sessilibus aggregatis , calycibus villosissimis corolla brevioribus 5-partitis , laciniis aristatis.

A. creticus. *Biv. giorn. n. 4. Guss. cat. H. R.* in *Bocc. an. 1821*, non *Lin.*

A. Tragacantha. *Ucria H. Pan. p. 316*, non *Lin.* ex loco!

Tragacantha , flore e rubro purpurante. *Cup. H. Cath. p. 214*, et *supp. alt. p. 89.*

Ic. *Fl. sic. t. 403. f. 1.*

Tragacantha purpurea, repens, densius ramificata. *Cup. panph. 1. t. 98. Raf. t. 116. f. 3.*

b. nebrodensis; foliis incanis sericeo-lanatis , calycinis laciniis vix aristatis , floribus in axillis paucioribus albidis ?

Tragacantha. *Cup. H. Cath. p. 214.*

Ic. *Fl. sic. t. 403. f. 2.*

In aridis montosis : var. *a. Etna a Nicolosi , e nel torrente di Caltabiano:* var. *b. Madonie.*

Majo , Junio. ♄

Caules valde ramosi, caespites semiglobosos 4- pedes latos efficientes, praesertim in acervis arenarum vulcanicarum : *folia* 3-9-juga, *foliolis* ½-1 lin. latis, 1-6 lin. longis; in *a.* juniora canescentia, adulta virentia ac glabrata, apice acuta et arista longiore terminata : in *b.* semper incano-sericeo-lanata: *bracteae* vel lanceolatae concavae, vel lineares, basi scariosae ac glabrae, apice vero plumoso-lanatae, calycibus aequales: *corollae* in *a.* carneae; vexillo intensius lineato; in *b.* albae, vexillo lineis carneis picto : *calyces* plumoso-lanati; laciniis in *a.* fere muticis, et apice pilis copiosioribus tectis; in *b.* evidentius aristatis, et pilis rarioribus obsitis : *legumen* sericeo-lanatum, incanum.

Varietas *b.* ad *A. plumosum* herb. *Dec.* ob calyces valde proxima, sed foliis parum recedit. *A. creticus,* et *A. echinus* huic quoque affines, sed calycis characteribus diversi. Var. *a. A. compacto* ita similis est, ut certis notis illos distinguere haud facile aliquis possit.

BISERRULA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1209. Juss. 358.

Cal. 5- fidus. *Carin.* obtusa. *Stam.* 2. delpha. *Legum* 2-loculare, depresso-planum; *valvis* carinato-compressis, dorso sinuato-dentatis. (*Fol.* impari pinnata).

1. *B.* PELECINUS. *Lin. sp. pl. 1073. Biv. cent. 2. p. 13.*

Astragalus purpureus, annuus, peregrinus, siliquis utrinque serrae similibus. *Cup. H. Cath. p. 26.*

Ic. *Fl. gr. t. 737*, ex icon. pictis. *Lam. ill. gen. t. 622.* Securidaca peregrina. *Clus. hist. 2. p. 238.*

b. floribus albis. *Guss. pl. rar. p. 305.*

In apricis collibus herbosis passim in Sicilia.

Aprili, Majo. ⊙

Caules decumbentes vel assurgentes, pubescentes: *stipulae* a petiolo distinctae, ovato-lanceolatae: *folia* glabriuscula, 7-15- juga; *foliolis* oblongo-cuneatis, emarginatis, 2-4 lin. longis, ½-2 lin. latis: *pedunculi* foliis duplo breviores: *flores* albi, spicato-racemosi, 2-12: *legumina* adpresse villosa, dentibus glanduloso-dentatis, 1½-2-½ lin. lata, pollicem et ultra longa, demum saepius incurva.

PSORALEA.

Willd. sp. pl. 3. p. 1342. n. 1832. Juss. 355.

Cal. 5- fidus; laciniis acuminatis; infima productiore. *Stam.* 2-delpha. *Legum.* 1-spermum, evalve, saepius rostratum, calyci aequale. (*Fol.* in nostris ternata).

1. *P.* BITUMINOSA. *Lin. sp. pl. 1075. Ucria H. Pan. p. 318.*

P. caule basi fruticuloso, foliolis glabriusculis, infimis latioribus subrotundo-ovatis, reliquis ovato-lanceolatis adscendendo angustioribus, pedunculis axillaribus folio duplo triploque longioribus, spicis capitatis, calycibus hirsuto-pubescentibus.

Trifolium bituminosum. *Cup. H. Cath. p. 216.*

Trifolium asphaltites, flore purpureo, et albo. *Cast. H. Mess. p. 46.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 738*, ex icon. pictis.

Trifolium asphaltites. *Matth. comm. 2. p. 188!* et T. asphaltites, sive bituminosum, odoratum et non odoratum. *Bauh. hist. 2. p. 366*, icones fere ex *Matth.* et prae illis *Dod.* et *Lobel.* ob folia radicalia meliores.

T. bituminosum. *Riv. tetr. irr. t. 15*, optima.

b. angustifolia; pedunculis longioribus, foliolis angustioribus glabrioribusque, caule graciliore, colore intensius virente.

Ic. Trifolium bituminosum, inodorum. *Besl. Eyst. aest. t. 11. f. 2*, et

T. bituminosum majus, et minus. *Moris. hist. 2. s. 2. t. 12. f. 1*, malae.

c. eadem flore albo.

In collibus sterilibus saxosis, ad rupes, ad muros: var. *b.* magis obvia: var. c. *Palermo alla costa di S. Anna.*

Martio, Augusto. ♄

Caules 1-5-pedales: *foliola* radicalia 6 lin. 3 poll. longa, 4-18 lin. lata, caulina 1-3-pollicaria, 3-10 lin. lata; in *b.* semper angustiora: *petioli* et caules sulcato-angulati, uti in neapolitanis ac gallicis plantis: *pedunculi* 2-9-pollicares: *bracteae* ciliatae, nervosae, ovatae, acutae vel longe acuminatae; quae floribus subjectae 2-3-fidae, raro integrae; interiores vero semper integrae, et concavae, fere scariosae: *calyx* nervosus, vix scariosus, corolla duplo brevior, ad medium 5-fidus; laciniis ovato-lanceolatis, acuminatis; inferiore latiore et longiore, carina aequali: *vexillum* coerulescens; *alis* pallidioribus ac brevioribus: *carina* alis brevior, 2-petala, petalis ad apicem interne atropurpureo-ma-

culatis: *legumen* dense hirsuto-villosum, rostro compresso subfalcato pubescente calycem duplo superante terminatum, punctis fuscis basi conspersum, spinulis quoque fuscis brevibus ad apicem instructum, sed ad basim rostri interiorem spinulae duae albidae reliquis duplo longiores inseruntur, quae in icone *Gaert. de fruct. 2. p. 308. t. 135. f. 4.* desiderantur.

Variat odore bituminoso, vel planta jam adulta prorsus nullo; pubescentia majore vel minore, quae semper adpressa, exceptis petiolis foliorum radicalium primi anni in quibus patula; calycinis laciniis bracteisque apice aliquando fuscis; foliolis epunctatis vel punctis impressis notatis. Var. *b. P. frutescenti Poir. dict. enc. 5. p. 684* valde proxima, sed habitus parum alienus. *P. palaestina* ab utrisque varietatibus certe diversa. Tandem quid sit sentiendum de sequente mihi penitus latet, nam nec annuam, nec odore murino praeditam, hanc plantam unquam inveni.

---

† 2. *P. FOETIDA. Presl del. Pr. p. 52,* et *fl. sic. 1. p. XXII.*

P. annua, pubescens, pilis arcte adpressis, caule pedunculisque angulato-striatis, capitulis hemisphaericis, foliis ternatis, foliolis ovato-lanceolatis obtusis.

Ic. Trifolium asphalteum. *Matth. comm. p. 188,* (quae icon ad praecedentem procul dubio spectat).

In Siciliae collibus saxosis sterilibus, in fissuris rupium. Jnnio, Julio. ⊙ (*Presl*).

Planta annua, 1-2-pedalis, pilis rigidis adpressis canescens, odore foetido murino nauseoso *Conii maculati* nec bituminoso donata: *caulis* angulatus,

erectus, flexuosus: *foliola* ovata, superiora ovato-lanceolata, obtusa, mucronulata: *stipulae* lineares, acutissimae, hirsutae: *calycis* dentes corollae aequilongi: *flores* coerulei.

Differt a *P. bituminosa* quacum a *Lin.* videtur esse confusa; radice annua; foliolis ovato-lanceolatis, obtusis; caule pedunculisque angulato-striatis; floribus capitatis, capitulis hemisphaericis; odore nauseoso, murino: cultura perstat (*Presl l. c.*).

MELILOTUS.

Tourn. inst. 406. t. 229. Juss. 356. Pers. syn. pl. 2. p. 347.

Cal. tubulosus, 5-dentatus, persistens. *Cor.* decidua; carina alis, et vexillo brevior. *Stam.* 2-delpha. *Legum.* 1-2-spermum, vix dehiscens, calycem excedens. (*Flores* racemosi. *Fol.* ternata).

* *Leguminibus lacunoso-rugosis.*

1. *M.* ITALICA. *Desr. dict. enc. 4. p. 67. Pers. syn. pl. 2. p. 348.*

M. caule erecto ramoso, ramis adscendentibus erectisve, foliolis subrotundis obovatisque integris vel apice dentatis, racemis folio longioribus, leguminibus muticis obovato-globosis obtusis pendulis subsuberosis submonospermis.

Trifolium melilotus italica. *Lin. sp. pl. 1078. Ucria Fl. Pan. p. 319.*

M. rotundifolia. *Ten. fl. nap. pr. p. 56.*

M. lutea, seminis pericarpio magno rugoso albo rotundo. *Cup. H. Cath. p. 140*, et

M. minima Rivini. *supp. alt. p. 62?*

Ic. *Ten. fl. nap. t. 176. Camer. hort. p. 99. t. 29.*

M. latifolia, folliculo oblongo. *Cup. panph. 1. t. 43.*

M. magno semine rotundo rugoso. *Bauh. hist. 2. p. 371.*

In herbosis collibus apricis, et in cultis; *Palermo a Mondello ed alla Favorita, falde orientali di Monte Gallo e di S. Vito, Cinisi, S. Michele, Siracusa: Palazzo Adriano* (*Gasparrini*).

Martio, Aprili. ⊙

Caules palmares, vel 1-½ pedales: *foliola* suprema oblongo-cuneata: *stipulae* inferiores laciniato-dentatae, superiores integerrimae: *pedunculi* 3-6- pollicares: *flores* flavi; *alis* carinae aequalibus, vexillo brevioribus: *legumina* prae reliquis majuscula, diametro fere 2- lineari, 1- raro 2- sperma (confer *Camer.* et *Bauh.*): *semina* orbiculato-compressa, badia, punctata, sed non rugosa (*Dec.*).

2. *M.* NEAPOLITANA. *Ten.*

M. caule erecto, ramis adscendentibus erectisque, foliolis apice denticulatis, inferioribus deltoideo-obovatis, superioribus obovato-cuneatis, stipulis integris subulatis, racemis folio longioribus, floribus remotiusculis leguminibus subglobosis stylo mucronatis demum erectis 1-raro 2-spermis.

M. gracilis. *Dec. fl. fr. 5. p. 565.*

Ic. *Ten. fl. nap. t. 176. f. 1.*

In ruderatis, et in lapidosis; *Messina, Mandanici, Mistretta.*

Aprili, Junio. ⊙

Caules ½-1½ pedales: *foliola* inferiora 4-5- lin. lata,

5-6 lin. longa; suprema fere lineari-cuneata, lin. lata, 6 lin. longa: *pedunculi* 2-3- pollicares, apice mutici: *flores* pallide lutescentes, 2 lin. longi, patentes, non conferti sed plus minusque remoti; *alis* et *carina vexillo* subaequalibus: *legumina* glabra, saepe immatura pendula, sed jam perfecta erecta; quo charactere mox ab omnibus affinibus distinguitur: *semina* badia, ovalia aut globosa, non compressa (*Ser.*), et non nisi immatura punctata.

Specimina ab ipso Cl. *Dec.* communicata ab hac nostra nullo modo differunt. In istis aeque ac in nostris legumina fere semper 1- raro 2- sperma in eadem planta observavi.

3. *M.* PARVIFLORA. *Desf. atl. 2. p. 192. Pers. syn. pl. 2. p. 347.*

M. caule erecto, ramis erectis adscendentibusque, foliolis obovato-subrotundis integris, superioribus oblongo-linearibus apicem versus argute serratis, stipulis integris subulatis, racemis folio longioribus, floribus (parvis) dense spicatis, leguminibus 1-spermis ovalibus obovatisve pendulis.

Ic. *Fl. sic. t. 404.*

In pratis humentibus maritimis; *Palermo a Mondello, Messina, Catania, Siracusa, Scoglitti, Spaccaforno, Mazzara, Marsala, Trapani*: ec.

Aprili, Majo. ⊙

Caules palmares, vel 1 ½ pedales: *foliola* superiora a medio ad apicem, vel apice tantum argute serrata, aliquando etiam truncata: *pedunculi* 2-3- pollicares: *flores* pallide lutei, forsan omnium minimi, vix ½ lin. longi, in pedunculis arcte conferti, sub anthesi horizontales: *legumina* parva, seminibus adhaerentia, sat raro 2- sperma: *semina* vix sub lente punctata, saepius virentia quam badia.

*

* * *Leguminibus arcuatim rugosis.*

4. *M.* SULCATA. *Desf. atl.* 2. *p.* 193. *Pers. syn. pl.* 2. *p.* 348.

M. caule erecto, ramis diffusis adscendentibusque, stipulis subulatis ciliato-dentatis, supremis integris, foliolis argute serratis, infimis deltoideo-obovatis, mediis obovato-cuneatis, summis sublinearibus, racemis folio longioribus, leguminibus 1-spermis obovatis obtusis pendulis floribusque remotiusculis.

Trifolium mauritanicum. *Willd. sp. pl.* 3. *p.* 1354.

T. melilotus segetalis. *Brot. fl. lusit.* 2. *p.* 484?, et *Dec. pr. p.* 187?

M. fruticosa, lutea, vulgaris vel officinarum. *Cup. H. Cath. p.* 140, ex *supp. alt. p.* 62.

M. sylvestris, lutea. *Cast. H. Mess. p.* 41.

Ic. *Sibth. fl. gr. t.* 742, ex icon. pictis!

M. angustifolia, repens, folliculis rotundis. *Cup. H. Cath. supp. alt. p.* 62, et *panph.* 2. *t.* 20.

Melilotus vulgari nostrati affinis, folio minore et angustiore. *Bauh. hist.* 2. *p.* 371.

In collibus apricis, et in ruderatis ubique.

Martio, Majo. ⊙

Caules 3-pollicares vel pedales, basi rubentes; ramis erectis, aut diffusis: *foliola* pallide virentia, subtus exquisite nervosa; caulina media 7-9 lin. longa, 2-3 lin. lata; suprema vix lin. lata: *pedunculi* aristati: *flores* flavi, praecedentis majores, non conferti ut in illa et in sequente, sed remotiusculi: *calycis* nervosi, vix villosi dentes acuti subaristati: *legumina* arcuatim ac profunde sulcata, glabra: *semina* punctata, sed non rugosa, badia.

Icon *Fl. gr. ined.* hanc nostram plantam exacte refert; uti specimina herbarii *Desf.* et *Dec.*, in quibus quoque legumina 1-sperma vidi. *M. longifolia Ten.* huic valde proxima, sed floribus confertioribus ac minoribus, foliolis longioribus recedit. Denique recte notat Cl. *Viv.* in *fl. Lyb. specim. p. 45*, nullam affinitatem inter hanc speciem et *M. messanensem* intercedere; quae posterior foliolis cuneatis apice truncatis, racemis folio brevioribus est longe aliena; sed male in descriptione Cl. *Viv.* racemi foliis aequales dicuntur.

5. ***M. COMPACTA.*** *Salz. pl. exsic. herb. Ting.* apud *Dec.*

M. caule erecto, ramis diffusis adscendentibusque, stipulis subulatis ciliato-dentatis, supremis integris, foliolis argute-serratis, infimis deltoideo-obovatis, reliquis obovato-cuneatis, racemis folio longioribus, leguminibus 1-spermis obovatis obtusis pendulis floribusque dense imbricatis.

M. sulcata, *b. major. Cambes. fl. Balear. p. 65*, ex eius herbario!

M. major, lutea, spica florum breviore, verum seminibus grandioribus quam vulgaris. *Raj syll. p. 271?*

Ic. *Fl. sic. t. 405.*

In herbosis humentibus maritimis; *Palermo a Sferracavallo ed a Mondello, Trapani, S. Croce, Scoglitti, Messina, Catania, Lentini, Siracusa, Alicata, Caltanissetta.*

Aprili, Majo. ⊙

Habitus praecedentis, a qua constanter differt; loco natali; *foliolis* latioribus, intense virentibus, ac fere omnibus apice subtruncatis, nec ita exquisite nervosis; *ramis* ut plurimum diffusis; *calycibus* villosioribus, dentibus tubo brevioribus, et minus acutis:

floribus pallidioribus, una cum leguminibus semper dense imbricatis; *leguminibus* majoribus: *pedunculi*, et *semina* in utrisque similia.

6. *M. INFESTA. Nob.*

M. caule ramisque erectis, stipulis subulatis ciliato-dentatis, supremis integris, foliolis argute serratis, infimis obovatis, superioribus oblongo-cuneatis, racemis folio longioribus, floribus imbricatis, dentibus calycinis superioribus longioribus, leguminibus subremotis longe pedicellatis 1-2-spermis pendulis.

Ic. *Fl. sic. t. 406.*

In collibus apricis, et inter segetes, quibus valde infesta.

Martio, Majo. ⊙

Caulis fistulosus, angulatus, inter segetes orgyalis, in aridis palmaris; *ramis* sat raro basi patentibus: *foliola* inferiora 4-9 lin. lata et longa; superiora 2-8 lin. lata, 7-14 lin. longa, laete virentia, aliquando elliptica vel oblongo-linearia: *racemi* elongati, multiflori, 2-6-pollicares, apice aristati: *bracteae* setaceae, pedicellis duplo breviores, una cum calycibus et pedunculis inter flores villoso-pilosae: *calycis* dentes angusti, acuti: *flores* pallide flavescentes, fere 2 lin. longi; *alae* carina ac vexillo duplo breviores, sub anthesi patentes: *pedicelli* in fructu legumine longiores, graciles: *legumina* magnitudine fere *M. italicae*, sed laxe arcuato-sulcata, non suberosa, seminibus subadhaerentia: *semina* ut in *M. sulcata.*

Differt a duabus praecedentibus; floribus duplo majoribus; racemis proportione habita magis elongatis; pedicellis longioribus, qui in illis legumine breviores; calycinis dentibus superioribus evidenter longioribus; leguminibus crassioribus, et sulcis nec ita approxi-

matis et regularibus ut in illis; habitu robustiore, et *M. italicae* magis simili.

Pro *M. neapolitana* habui, et sub hoc nomine specimina nonnullis botanicis communicavi, ideoque *M. neapolitana Spr. s. veg. 3. p. 207* forsan ad hanc spectat. Inter omnes huius sectionis procul dubio robustior.

7. *M.* MESSANENSIS. *Desf. atl. 2. p. 192. Pers. syn. pl. 2. p. 347.*

M. caule erecto, ramis diffusis, stipulis latis acuminatis integris, foliolis denticulato-serratis obovato-cuneatis, superioribus lineari-cuneatis, racemis folio brevioribus, leguminibus pendulis inaequaliter lanceolatis utrinque acutis.

Trifolium melilotus messanensis. *Lin. mant. 175. Ucria H. Pan. p. 318.*

M. luteo flore, seminis involucris oblongis acutis deorsum spectantibus. *Cup. H. Cath. p. 140*, et *supp. alt. p. 62.*

Ic. Trifolium messanense. *Sibth. fl. gr. t. 741*, ex icon. pictis!

M. lutea, procumbens, siliqua renali acuta, semina Foenu graeci singulari. *Cup. panph. 1. t. 51. Raf. t. 51. f. 1*, et

M. seminis involucris acutis, foliis resectis. *Cup. l. c. 3. t. 40.*

Trifolium fructu racemoso. *Bocc. mus. t. 124.*

In pratis, et in herbosis humentibus vel uliginosis maritimis; *Trapani*, *Marsala*, *Girgenti*, *Alicata*, *Terranova*, *Comiso*, *Spaccaforno*, *Agosta*, *Catania*, *Siracusa.*

Martio, Majo. ⊙

Caules centrales erecti, breves; *ramis* diffusis vel

adscendentibus, palmaribus vel 2-pedalibus: *foliola* ut plurimum apice truncata: *pedunculi* ad summum pollicares: *flores* lutei, parvi: *legumina* fere semper 1-sperma, breve pedunculata, subcompressa, arcuatim sulcata; sulcis angustis, valde approximatis.

Racemis folio brevioribus, et leguminibus utrinque acutis facillime ab omnibus distinguitur. Recte Cl. *Sibth.* apud *Smith.* in *fl. gr. pr. 2. p. 93* observat hanc speciem prope *Messina* haud provenire.

TRIFOLIUM.

Tourn. inst. 404. t. 228. Juss. 355. Pers. syn. 2. p. 348.

Cal. tubulosus, persistens, 5-dentatus, aut 5-fidus. *Cor.* persistens; carina alis et vexillo brevior. *Stam.* 2-delpha. *Legum.* 1-7-spermum, calyce omnino vel semitectum, vix dehiscens. (*Flores* solitarii, vel capitato-spicati. *Fol.* ternata).

* *Vexillis non deflexis, nec scariosis.*

a. calycibus fructiferis non inflatis.

1. pedunculis 1-floris.

1. *T. Savianum. Nob.*

T. caule caespitoso procumbente, foliolis argute serrulatis obovatis ellipticisque superne glabris, pedunculis 1-2 calyce brevioribus demum reflexis incrassatisque, calycis subvillosi laciniis acutis recurvis corollae 1-petalae tubo elongato non constricto dimidio brevioribus, leguminibus 5-7-spermis.

T. Buxbaumii. *Savi Bot. etrusc. 4. p. 55*, excluso synon. *Buxbaumii!!*

Ic. *Fl. sic. t. 407. f. 1.*

In aridis apricis montosis calcareis vel graniticis; *Mandanici*, *Bafia*, primus invenit amicus *Arrosto*.

Majo, Junio. ♃

Radix tenax, caulescens, alte descendens: *rami* in orbem dispositi, 2-3-pollicares, terrae adpressi, *stipulis* scariosis albis enerviis longe caudatis obducti: *petioli* longi, plus minus dense villosi: *foliola* exquisite nervosa, laete virentia, fere serrato-aristata: *flores* seriatim unilaterales: *pedunculi* vix lin. longi, sub anthesi recti ac graciles; in fructu reflexi, valde incrassati, et fere clavati: *calyces* nervosi; laciniis villosiusculis, subaequalibus, acuminato-aristatis: *corolla* 8-9 lin. longa; *vexillo* purpurascente, integro, conduplicato; *alis* albidis, vexillo brevioribus, *carina* quoque albida longioribus: *legumen* lineare, villosum, acutiusculum, calyci subaequale: *semina* lutescentia vel badia, oblonga, radicula prominula.

Specimina *T. uniflori* prope *Costantinopoli* a *Castagna* collecta, et a Cl. *Dec.* mihi communicata, recedunt a nostra planta; petiolis glabriusculis; pedunculis 2-3-plo longioribus, gracilioribus, in fructu minime incrassatis et curvatis; calycinis laciniis minoribus; corollarum tubo constricto; habitu graciliore. Ad haec procul dubio pertinet tam icon *Buxb. Cent. 3. p. 17. t. 31. f. 1*, quam species Linnaeana. Ideoque nomen specificum a Cl. *Savio* impositum, quia veritati absonum mutavi.

2. capitulis axillaribus terminalibusque solitariis, basi involucratis.

2. T. CONGESTUM. *Guss. cat. H. Reg. in Bocc. p. 81. Savi Bot. etr. 4. p. 45. Dec. pr. s. nat. 2. p. 198. Spr. s. veg. 3. p. 217.*

T. pubescens, caulibus (brevibus) caespitosis terrae adpressis, foliolis obcordato-cuneiformibus, stipulis scariosis acutis, capitulis sessilibus subglobosis villosis, radicalibus caulinisque inferioribus confertis, calycinis laciniis rectis aequalibus subulatis corollam aequantibus, leguminibus 1-spermis.

Ic. *Fl. sic. t. 407. f. 2.*

In arvis, et ad vias in argillosis; *Guddemi al S. di Busambra*, *Petralia*, *Nicosia*, *Mistretta*, *Capizzi*, *Cesarò*, *Troina*, *Pianura di Catania*, *Agosta*, *Priolo*, *Caltanissetta*, *Mussomeli*, *Sutera*, *Favare*, *Girgenti ai Macalubbi*, *Sciacca*, ec.

Aprili, Majo. ⊙

Caules herbacei, minime fruticosi (*Spr.*), 1-3-pollicares: *folia* longissime petiolata, et habitus sequentis, sed obscure pallideque virentia; *foliolis* vix denticulatis: *capitula* densa, inter stipulas ecaudatas involucrantes foliorum sessilia: *calyces* striati; laciniis tubum longe superantibus, a medio ad apicem pilis longis mollibus subimplexis instructis: *corolla* alba, 1-petala; *vexillo* alis subaequali, vix emarginato; *carina* alis paullo brevior: *legumen* glabrum, tubo calycis aequale: *semina* irregulariter ovoidea, badia, radicula prominula.

Species haec primum a Cl. *Dec.* inter *Trifoliastra* *l. c.* relata, inde nonnisi typographica menda inter species non *satis notas* *l. c. p. 207* enumeratur.

3. *T.* SUFFOCATUM. *Lin. mant. p. 276*, excl. synonimo *Cupani* ad *T. glomeratum* spectante. *Ucria H. Pan. p. 321. Biv. cent. 2. p. 69.*

T. glabrum, caulibus (brevibus) caespitosis terrae adpressis, foliolis obcordato-vel obovato-cuneiformibus denticulatis, stipulis scariosis breve caudatis, ca-

pitulis subglobosis radicalibus inferioribusque confertis, calycinis laciniis subaequalibus apice recurvis corolla multo longioribus, leguminibus 2-spermis.

Ic. *Jacq. hort. t. 60. Brot. phyt. Lusit. 1. p. 158. t. 64.*

Medica minor, terrae adpressa, tota superficie ad nodos echinata. *Cup. H. Cath. p. 139, supp. alt. p. 62,* et *panph. 1. t. 208.*

Ad vias, et in pascuis aridis sabulosis.

Aprili, Majo. ⊙

Caules 1-3-pollicares, raro simplices ut in icone *Broteri*, sed ut plurimum ramosi, in orbem dispositi: *folia* numerosa, longe petiolata, et capitula fere occultantia, laete virentia; *foliolis* basi integris: *stipulae* vix nervosae, caudis divaricatis: *capitula* solitaria, inter stipulas bracteantes sessilia, non exacte globosa: *calyces* nervosi, juniores aliquando villosiusculi, nunquam reflexi (*Savi*): *bracteolae* calyce breviores, subscariosae: *corolla* alba, in fundo calycis latens: *semina* subrotunda, lutescentia.

4. *T. GLOMERATUM. Lin. sp. pl. 1084,* et *Biv. cent. 2. p. 67,* excl. ab utrisque synon. *Barr. ic. 882,* ex *Savi Trifol. p. 98.*

T. glabrum, caule patule-ramoso, foliolis obovatis argute serrulatis, stipulis scariosis nervosis caudatis, capitulis globosis, calycis glaberrimi laciniis aequalibus corolla brevioribus patulis rigidis aristatis, leguminibus 1-2-spermis.

T. Epithymi capitulis inter genicula, annuum. *Cup. H. Cath. p. 216,* et *supp. alt. p. 90.*

Ic. *Smith. engl. bot. t. 1063,* ex *Dec.*

T. humi jacens, Ephithymi fructu. *Cup. panph. 2. t. 123.*

T. parvum, erectum, flore glomerato cum unguiculis. *Bauh. hist. 2. p. 378.*

In pratis, collibus apricis, in herbosis arenosis mari finitimis.

Aprili, Majo. ⊙

Caules in herbosis aliquando simplices, ac erecti: *foliola* exquisite nervosa, laete virentia: *stipulae* connatae, albidae: *capitula* inter stipulas bracteantes sessilia, parva, densa, distantia: *calyces* nervosi: *corolla* pallide rosea, parva; *vexillo* recto, parum elongato, persistente.

Confer Cl. *Savi* l. c. pro synonymo *Barrelieri*, quod ad praecedentem trahit; tamen in icone *Barr.* capitula exacte globosa, et habitus *T. glomerato* magis similis videtur. Nostrum differt a descriptione *Smithii* laciniis calycis non reflexis, sed patulis.

5. *T. STRIATUM. Lin. sp. pl. 1085.*

T. villosum, caulibus erectiusculis patulisque ramosis, foliolis obcordatis obovatisve apice denticulatis, stipulis lanceolato-caudatis, capitulis ovatis, calycibus striatis villosis demum subglobosis, laciniis subinaequalibus subspinescentibus tubo ac corolla brevioribus.

Ic. *Sturm fl. germ. 1. fasc. 16. Wald. et Kit. pl. rar. Hung. 1. t. 25*, quae vero ob habitum potius *T. tenuiflorum* refert.

In apricis pratis montosis, in sylvis: *Piana di Greci*, *Ficuzza*, *Nicosia*, *Capizzi*, *Caronia*, *Mistretta*, *Etna*, *Fondachelli*, ec.

Aprili, Majo. ⊙

Caules ut plurimum patuli, et subflexuosi: *foliola* superiora evidentius denticulata: *stipulae* subscariosae, viridi-nervosae: *capitula* axillaria, plura, aliquando ovato-oblonga et brevissime pedunculata, sed frequentius stipula bracteante suffulta: *calycis*

laciniae demum patentes, vix ½ lin. longae, *corolla* carnea vel rubente breviores; tubo in fructu fere globoso: *semina* ovoidea, badia, globosa.

6. *T. scabrum. Lin. sp. pl. 1084. Biv. cent. 2. p. 68.*

T. caulibus patulis erectisque villosis, foliolis pubescentibus obovatis, superioribus obovato-oblongis denticulatis, stipulis breve caudatis, capitulis ovatis (numerosis), calycinis laciniis inaequalibus hirsutis triangulari acutis corollae (albae) aequalibus, demum rigidis apice recurvis.

T. capitulo oblongo, aspero. *Cup. H. Cath. p. 216.*

Ic. *Sturm fl. germ. 1. fasc. 16.*

T. minus, capite subrotundo, parvo, albo et echinato. *Barr. ic. 870.*

In collibus, et in campis aridis saxosis, ad muros ubique.

Martio, Majo. ⊙

Caules saepe flexuosi, ramosi, patuli vel erectiusculi, 2-6-pollicares: *foliola* subtus praesertim pubescentia et nervosa, infima aliquando obcordata: *stipulae* fere ad dimidium connatae, viridi-nervosae; caudis recurvis, lanceolato-linearibus: *capitula* solitaria, inter stipulas bracteantes vix dilatatas et brevius caudatas sessilia: *calycis* laciniae sub anthesi rectae, angustae; inferiore longiore: *corollae* parvae, albae, calycem non excedentes: *semina* ovata, compressa, lutescentia.

3. capitulis axillaribus paucis, terminalibus solitariis geminisque altero subsessili bracteato; foliis omnibus alternis.

7. *T. tenuiflorum. Ten. fl. nap. pr. p. 44. Dec. pr. s. nat. 2. p. 192.*

T. villosum, caulibus erectis adscendentibusque, foliolis obcordatis, superioribus obovato-oblongis cuneatis, stipulis caudatis, capitulis oblongo-cylindraceis, calycibus striatis cylindricis, laciniis setaceo-spinescentibus, inferiore longiore tubo ac corolla aequali.

Ic. *Ten. fl. nap. t. 177.*

In apricis herbosis sylvarum, et in montosis; *Ficuzza, Busambra, Monti della Piana lungo la strada di Palermo, Boschi di Caronia, di Floresta, di Francavilla, Buccheri, Nicosia.*

Aprili, Junio. ⊙

Caules ramosi, ut plurimum erecti: *foliola* suprema apice serrulata: *stipulae* scariosae, vaginantes, vix nervosae, superiores magis dilatatae, et brevius lanceolato-caudatae: *capitula* raro solitaria inter stipulas bracteantes sessilia, fere semper gemina; alterum sessile bracteatum, alterum pedunculatum nudum; pedunculo aliquando semipollicari: *calycis* laciniae magis quam in *T. striato* inaequales, et longiores, ideoque corollae pallide carneae aequales: *semina* rufescentia, compressiuscula.

Capitula vere axillaria in hac specie desiderantur; nam quae talia videntur in ramulis brevibus terminalia sunt. *T. striato* valde proximum, a quo iisdem momentis, quibus sequens a *T. scabro*, distinguitur.

8. *T.* LUCANICUM. *Gasp. ined.*

T. caule erecto villoso, foliolis superne glabriusculis obsolete denticulatis obovatis, superioribus ovalibus, stipulis breve lanceolato-caudatis, capitulis oblongo-cylindraceis (lateralibus paucis), calycinis laciniis inaequalibus hirsutis triangulari-acutis corollam (carneam) subaequantibus, demum rigidis apice recurvis.

Ic. *Fl. sic. t. 408. f. 1.*

In apricis herbosis montosis : *Monti della Piana e delle Rose* (*Gasparrini*).

Aprili , Majo. ⊙

Habitus omnino *T. scabri*, et nonnisi comparatis speciminibus facile dignoscendum. Differt vero ; *caulibus* erectis, vix aliquando ramosis, non flexuosis ; *foliolis* supremis acutiusculis ; *capitulis* crassioribus, longioribus , 6-7 lin. longis , et fere omnibus terminalibus ; *stipulis* bracteantibus magis dilatatis ; *corollis* carneis , paullo majoribus , calycem nempe exscedentibus : *semina* matura non vidi.

Hujus plantae specimina a Cl. *Salzman* in Corsica et prope *Monpelier an. 1821* ,collecta absque nomine in herb. Cl. *Dec.* vidi.

9. *T.* BOCCONI. *Savi Trifol. p. 37. Spr. s. veg. 3. p. 216. Dec. pr. s. nat. 2. p. 192.*

T. caule (humili) erecto simplici ramosoque pubescente, foliolis glabris obovato-vel oblongo-cuneatis apice denticulatis , stipulis longe setaceo-caudatis , capitulis oblongis geminis (raro solitariis), calycinis laciniis inaequalibus breviter hirsutis tubum ac corollam aequantibus, infimo longiore.

Ic. T. semiglabrum. *Brot. phyt. 1. p. 156. t. 63. f. 2.*
T. lagopoides, obsoletum. *Cup. panph. 1. t. 74.*
T. nodiflorum, turbinatum. *Bocc. Mus. p. 142. t. 104.*

In collibus aridis apricis herbosis, et in submontosis; *Palermo a Castellazzo, via della Piana de' Greci nelle colline presso il Gurgo di Ddingoli*, *Ficuzza*, *Carini* , *Amorosa al sud di Busambra* , *Castelvetrano nel bosco* , *Mistretta ai Romei* , *Giojosa* , *Caronia nella marina*, *Fondachelli*, *Messina*.

Aprili, Junio. ⊙

Caules aliquando patule ramosi, 2-7- pollicares, saepe

rubentes: *foliola* supra glabra, laete virentia, subtus villosiuscula et nervosa; inferiora vix emarginata, et apice latiora; suprema exacte oblongo-cuneiformia: *stipulae* non scariosae: *capitula* ad basim stipula bracteante plus minus dilatata folii subsessilis suffulta, gemina, in ramulis vel raro in axillis solitaria; florifera saepe globoso-ovata: *calyces* nervosi, hirsuti; lacinia unica longiore, aliquando incurva: *corollae* parvae, ex albo-rubellae, calyci aequales vel vix exscedentes: *semina* parva, flava, ovoidea.

10. *T. phleoides. Pourr.* in *Will. sp. pl. 3. p. 1377.*

T. caule erecto gracili parum ramoso, foliolis oblongo-cuneatis obtusis emarginatisque, supremis apice serrulatis, stipulis breve setaceo-caudatis, spicis solitariis geminisque conico-oblongis, calycis villosi laciniis aequalibus rigidis patentibus subulatis corollae aequilongis basi dilatatis.

Ic. *Fl. sic. t. 408. f. 2.*

b. caulibus adscendentibus erectisque, calycibus dense villosis.

T. prostratum. *Jan. cat. p. 12.* ex specim.

In apricis pratis montosis: *Palermo a Monte Cuccio; via della Piana de' Greci*, *S. Maria del Bosco*, *Ficuzza*, *Monte de' Cani*, *Sclafani*, *Nicosia*, *Cammarata*, *Priolo*, *Lercara*, *Floresta*, *Cesarò*, *Lentini*, *Itala*, *Buccheri*, *Vizzini*, *Bronte*, *Maletto*: var. *b.* in editioribus; *Etna presso la casa degli Inglesi* (Jan), *salve di Maletto e di Bronte*, *Madonie.*

Majo, Junio. ⊙

Caules ut plurimum a basi ramosi, 2-9- pollicares: *folia* suprema sessilia; *foliola* pubescentia, laete virentia, infima obovato-cuneata, suprema fere linearia: *stipulae* glabrae, scariosae, nervis fuscis:

spicae 5-6 lin. longae, solitariae vel geminae, et tunc altera subsessili, subjecto folio fere bracteata: *calycis* faux constricta, sed pervia; laciniis sub anthesi aliquando atropurpureis: *corollae* albae, parvae; *semina* ovoidea, badia, tamen non minima ratione plantae (*Dec.*), radicula vix prominula.

Varietas *b.* nonnisi calyce densius villoso a specie differt.

11. *T. Ligusticum. Balb.* in *act. Ac. ital. 1. p. 192. Savi Trifol. p. 38. Spr. s. veg. 3. p. 214. Dec. pr. s. nat. 2. p. 191.*

T. patenter villosum, caule ramisque erectis, foliolis obcordatis, superioribus elliptico-cuneatis, stipulis lanceolato-caudatis, spicis conico-oblongis demum cylindraceis subgeminatis, calycinis laciniis setaceis aequalibus hirsutis corolla longioribus, leguminibus 1-spermis.

T. aristatum. *Link en. H. Ber. 2. p. 262.*

T. montanum, hirsutum, folio oblongo, flore candido-purpureo in capitulum singulare. *Cup. H. cath. supp. alt. p. 90?*

Ic. *Balb. l. c. f. 2*, mala ex *Savi.*

T. arrectisetum. *Brot. phyt. lusit. 1. p. 152. t. 63. f. 1*, optima.

T. stellatum, alpinum, spanostachyum, setosum, lene, minus. *Cup. panph. 2. t. 215. Bon. t. 139.*

In sylvis submontosis; *Palermo al Monte dell' occhio, Carini, Piana de' Greci, Ficuzza, Madonie, selve di Valdemone e dell' Etna, Ferla, Cassaro.*

Aprili, Junio. ⊙

Caules palmares, vel pedales et ultra; ramis adscendentibus, raro diffusis: *stipulae* nervosae: *folia* superiora brevius petiolata, suprema sessilia; *foliolis* pallide virentibus, superioribus apice denticulatis: *spicae*

5-10 lin. longae, saepius geminae, altera sessili subbracteata, altera longe pedunculata: *calycis* tubus nervosus, hirsutus, laciniis brevior: *corollae* purpurascentes: *semina* ovoidea, flava, radicula vix prominula.

4. capitulis spicisque omnibus terminalibus, foliis duobus supremis oppositis,

† capitulo approximatis, bracteantibus.

12. *T.* OCHROLEUCUM. *b. roseum.*

T. caulibus simplicibus adscendentibus, foliolis radicalibus ellipticis oblongis emarginatis obcordatisve, caulinis paucis obtusis oblongo-linearibus, stipulis longe lanceolato-caudatis, calycis dense villosi laciniis corolla rosea brevioribus linearibus aristatis patentibus, infima deflexa duplo longiore.

T. roseum. *Presl del. Prag. 1. p. 50.*

Ic. *Fl. sic. t. 409.*

T. pratense, purpureum, vulgare, hirsutum. *Cup. panph. 1. t. 138. Bon. t. 156.*

In sylvaticis montosis; *Monti delle Piana, Ficuzza, S. Maria del Bosco, Madonie, Cassaro, Buccheri, Boschi di Valdemone.*

Majo, Junio. ♃

Pallide virens: *caules* 1-1½ pedales, et *foliola* adpresse-*petioli* vero patenter pubescentes: *folia* radicalia plura, caulina distantia, 3-4; *foliolis* nervosis; inferioribus profunde emarginatis; supremis lineari-lanceolatis, acutiusculis: *stipulae* scariosae, viridi-nervosae, glabrae aut villosae: *calycis* striati laciniae vix lin. longae; unica 3-4-linearis, tubo corollae elongato vel

carinae subaequalis : *legumen* 1- spermum : *capitula* solitaria inter folia superiora sessilia, vel breve pedunculata, pollicem fere longa, densa: *semina* ovalia, rufescentia, radicula vix prominula.

Cum *T. striato* immerito associatum a Cl. *Spr.* in *s. veg. 3. p. 216,* a quo toto coelo diversum: at quibus certis characteribus a *T. ochroleuco* sejungi possit non inveni. *Floribus* ex roseo-flavescentibus variat.

13. *T.* PRATENSE. *Lin. sp. pl. 1082. Ucria H. Pan. p. 320.*

T. caulibus villosis diffusis adscendentibusque, foliolis subtus pubescentibus ovatis ovalibusque integris, stipulis latis breve setaceo-caudatis, capitulis ovatis obtusis, laciniis calycinis corolla monopetala purpurea brevioribus setaceis pilosis, unica longiore, seminibus compressis reniformibus.

T. pratense, purpureum vulgare. *Cup. H. Cath. p. 216,* et *supp. alt. p. 91.*

T. pratense, purpureum, majus. *Cast. H. Mess. p. 46.*

Ic. *Sturm fl. germ. 1. fasc. 15. Fl. dan. 989.*

T. pratense, purpureum, biflorum, glabrum. *Cup. panph. 2. t. 110. Bon. t. 151,* et

T. pratense, purpureum, vulgare, hirsutum, humilius. *Cup.,* et *Bon.* l. c.

b. flavicans. Dec. pr. s. nat. 2. p. 195.

In pratis fertilibus montosis, ad sylvarum margines, et ad vias in elatis; *Palermo a S. Martino, Carini, Ficuzza, S. Maria del Bosco, Monte de' Cani, Capizzi, S. Fratello, Floresta, Ibiso, Messina, Selve dell' Etna:* var. *b. Ficuzza.*

Majo, Julio. ♃

Foliola saepe glabra, et macula alba centrali notata; inferiora emarginata, superiora obtusa, ad apicem

*

nonunquam serrulata: *stipulae* scariosae, albae, nervis virentibus vel fuscis notatae, glabrae vel ad margines una cum caule pilosae: *capitula* solitaria, inter stipulas bracteantes duorum foliorum superiorum subsessilia: *calycis* tubus albidus; laciniae virentes, basi triangulares; unica longior sed tubo corollae monopetalae brevior: *flores* in *a.* rosei: *legumen* 1-spermum.

Varietas *b.* cum sequente non confundenda.

14. *T.* FLAVESCENS. *Tin. pug. p. 15. Dec. pr. s. nat. 2. p. 206.*

T. caulibus diffusis, foliolis pubescentibus obcordatis obovatis ellipticisque, superioribus denticulatis, stipulis latis setaceo-caudatis, capitulis globosis subhispidis, laciniis setaceis subaequalibus corolla 1-petala (flavescente) brevioribus, seminibus ovato-compressis.

Ic. *Fl. sic. t. 410.*

In sylvis apricis, et in collibus herbosis ubique in Sicilia.

Majo, Junio. ⊙, et ♂

Caules ½-2-pedales: *foliola* pallide virentia: *stipulae* scariosae, viridi-nervosae: *calycis* laciniae tubo striato duplo fere longiores, sed corolla duplo breviores: *capitula* solitaria, inter stipulas bracteantes duorum foliorum superiorum sessilia: *legumen* 1-spermum. Variat caule petiolisque glabriusculis, vel longe villosis.

Differt a *T. pallido Wald.* et *Kit. fl. Hung. 1. p. 35. t. 36*, habitu magis diffuso, capitulis omnibus sessilibus, corollis semper ochroleucis, leguminibus 1-spermis, non 2-spermis, tubi calycini fauce non prominula. Habitus omnino praecedentis, a quo laciniis calycinis fere aequalibus praesertim discrepat.

A Cl. *Dec.* male inter *T. lupulina* refertur, a quibus alienum.

† † *foliis a capitulo remotis.*

15. *T.* CHERLERI. *Lin. amoen. ac. 4. p. 286*, et *sp. pl. 1081. Ucria H. Pan. p. 320. Biv. cent. 2. p. 66.*
T. molliter villosum, caulibus procumbentibus, foliolis cuneatis integriusculis, stipulis breve lanceolato-caudatis, capitulis globosis villoso-hispidis solitariis, calycinis laciniis lineari-setaceis subaequalibus corolla subbrevioribus, seminibus ovoideo-compressis.
T. globosum, repens. *Cup. H. Cath. p. 215.*
Ic. *Sibth. fl. gr. 745*, ex icon. pictis.
Lagopus minor, supinus, molli et compresso capite. *Barr. ic. 859.*
In campis, et in pascuis aridis vel arenosis ubique.
Aprili, Majo. ☉
Caules aliquando adscendentes: *foliola* apice serrulata, vel integra: *stipulae* viridi-vel fusco-nervosae, caudis saepe incurvis; supremae capitula bracteantes, latae, subrotundatae, ecaudatae, margine fuscae: *calyces* undique plus minus dense villoso-hispidi, et canescentes; laciniis tubo longioribus, duabus parum brevioribus: *corollae* albae, calyci aequales aut vexillo illum excedente: *calyces* ita receptaculo adhaerent, ut capitula adnexa radicibus inveniantur.

16. *T.* LAPPACEUM. *Lin. sp. pl. 1082. Biv. cent. 2. p. 66.*
T. caule ramoso patulo erectoque, foliolis obcordatis obovatisque apice denticulatis, stipulis breve lineari-caudatis, capitulis hispidis subglobosis solitariis, laciniis calycinis rigidis linearibus longe ciliatis tubo glabro longioribus corolla brevioribus erectis, leguminibus 1-spermis.

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 746,* ex icon. pictis.

T. nemorosum, capite ovato villoso rubescente. *Barr. ic. 871.*

In arvis, et inter segetes ubique.

Aprili, Majo. ☉

In arvis denudatis caules decumbentes, inter herbas vel segetes erecti, palmares et usque sesquipedales, glabri: *petioli* ac *foliola* villosi: *stipulae* nervosae, glabrae, caudis ciliatis: *pedunculi* saepe breves, vix semipollicares, et tunc capitula fere bracteata: *calycis* tubus nervosus, glaberrimus: *corollae* pallide roseae, vel albide: *semina* ovoidea, spadicea.

17. *T. MARITIMUM. Huds. fl. angl. ed. 1. p. 284. Willd. sp. pl. 3. p. 1370. Biv. cent. 2. p. 69.*

T. caule patulo vel decumbente, foliolis oblongo-obovatis obtusis emarginatisve pubescentibus, stipulis lineari-caudatis, capitulis densis solitariis, floriferis ovatis, fructiferis ovalibus, calycinis laciniis tubo ac corolla brevioribus triangulari-acutis subciliatis demum stellate-patentibus rigidis, inferiore longiore, leguminibus 1-spermis.

T. irregulare. *Pourr. act. Toul. 3. p. 331. Spr. s. veg. 3. p. 215.*

T. capitulo turbinato, rotundo, syderato, aspero, procumbens, folio et capitulo medio. *Cup. H. Cath. p. 215.*

Ic. T. rigidum. *Savi fl. pis. 2. p. 159. t. 1. f. 1.*

T. pratense, album, mas. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 91,* et *panph. 1. t. 126.*

T. spicatum minus, flore minore dilute purpureo. *Moris. hist. 2. s. 2. t. 14.*

In pascuis et arvis, in herbosis ac humentibus maritimis ubique.

Aprili, Majo. ⊙

Caules pro locorum natura patuli vel decumbentes, palmares aut sesquipedales: *stipulae* nervosae, caudis quam in sequente brevioribus: *foliola* vix apice serrulata; suprema sessilia: *calyces* striati, glabriusculi; tubo albido; laciniis vero foliaceis, virentibus, sub anthesi angustioribus et erectis, demum stellate-patentibus et magis dilatatis, sparse vel undique ciliatis, infima in calycibus inferioribus duplo et ultra reliquis longiore, in superioribus vero subaequales sunt: *corollae* rubellae: *semina* ovoidea, badia: *habitus* sequentis.

18. *T.* SQUARROSUM. *Lin. sp. pl. 1082*, excl. *Bauh.* syn. ex *Savi Trifol. p. 67.*

T. caule erecto, foliolis pubescentibus ovalibus oblongisque obtusis, stipulis longe lineari-caudatis, capitulis densis, floriferis ovatis, fructiferis ovali-oblongis, calycinis laciniis ciliatis 3-nerviis tubo aequalibus lanceolato-linearibus, inferiore longiore demum deflexa carinam aequante, leguminibus 1-spermis.

T. capitulo turbinato rotundo syderato aspero, folio longulo, hirsutum, rectum. *Cup. II. Cath. p. 215.*

Ic. *Savi l. c. f. 3.*

T. spicatum, syderatum, asperum. *Cup. panph. 2. t. 165. Bon. t. 35*, a Cl. *Bertol.* ad praecedentem relata in *Lucubr. p. 13.*

In cultis herbosis, in pascuis humentibus, et non raro inter segetes.

Aprili, Majo. ⊙

Caules ½-2-pedales, striati, glabriusculi: *folia* suprema sessilia; *foliola* nervosa, 1-1-½ pollicaria, 2-5 lin. lata, apice denticulata, superiora mucronata: *stipulae* scariosae, nervosae, glabrae, 6-8 lin.

longae; caudis ciliatis, pollicaribus et ultra: *pedunculi* sesquipollicares, vel 4-5-lineares, et tunc capitula bracteis fere suffulta: *calycis* tubus valide nervosus, hirsutiusculus: *corolla* albida, vel pallide flavescens; *vexillo* elongato.

Non immerito Cl. *Spr.* in *s. veg. 3. p. 213* vix huius varietatem esse credit *T. albidum Retz. observ. fasc. 4 p. 30*, uti collatis characteribus facillime patebit.

19. *T.* MUTABILE. *Portens. en. pl. Dalmat. p. 16. Spr. s. veg. 3. p. 210.*

T. glabrum, caule erecto, foliolis argute aristato-serrulatis elliptico-lanceolatis, infimis obovato-obcordatis, stipulis setaceo-caudatis, capitulis (crassis) ovatis vel oblongo-ovalibus, calycis glaberrimi laciniis setaceis demum recurvis aequalibus corolla brevioribus, leguminibus 2-spermis semiovatis continuis mucronatis.

Ic. *Portens. l. c. t. 12.*

In collibus, in dumetis, et in sylvis herbosis solo arenoso; *Cefalù*, *Fiume di Nisi*, *Giarre*, *Nicolosi*, *Milo*: *Busambra* (*Gasparrini*).

Majo, Junio. ⊙

Caules ½-2-pedales, striati: *foliola* laete virentia, exquisite nervosa, saepe ad medium albo-maculata: *stipulae* scariosae, subnervosae, longissime caudatae: *bracteolae* fere lineares, nervosae, aristatae, calycibus parum breviores, ad margines scariosae: *calycis* multinervosi et fere nitidi laciniae corolla multo breviores: *flores* carnei vel purpurascentes, persistentes, demum pallide spadicei: *legumen* semiovatum aut oblongum, breve, non interruptum, glabrum, mucrone calyci aequilongo terminatum: *semina* globoso-ovata, rufescentia, radicula parum prominula: *capitula* 8-lin. ad 2 poll. longa.

Hoc et *T. vesiculosum* chartas uti *Ranunculaceas* maculant. Illud omnino refert, et facillime commutatur, nam nonnisi calycibus non inflatis recedit. A *T. isthmocarpo* certe distinctum, calycibus multinervosis ac nitentibus, vexillo magis elongato ac acuminato, foliis duobus superioribus oppositis, denique leguminis forma.

20. *T. LEUCANTHUM. Marsch. fl. taur. cauc. 2. p. 214. Spr. s. veg. 3. p. 213. Dec. pr. s. nat. 2. p. 197.*

T. villosum, caulibus erectis patulisque, foliolis obovatis, superioribus oblongo-cuneatis oblongisque, stipulis lanceolato-caudatis, capitulis globosis, pedunculis-subgeminis elongatis, calycinis laciniis lineari lanceolatis patentibus tubo dense villoso longioribus corolla parum brevioribus, leguminibus 1-spermis.

T. obscurum. *Sav. Trifol. p. 31? Guss. cat. H. Reg. in Bocc. p. 65! Dec. pr. s. nat. 2. p. 197? Spr. s. veg. 3. p. 214?*

Ic. *Fl. sic. t. 411. f. 1. Savi l. c. f. 1?*, nam foliola superiora etiam obcordata.

T. pratense, album, sive mas, palustre, minus. *Cup. panph. 1. t. 183. Raf. t. 83. f. 1*, optimae, quamvis rudes.

In pratis, et pascuis aridis apricis demissis vel montosis.

Aprili, Majo. ⊙

Caules palmares vel in fertilibus pedales, a basi ramosi: *folia* adscendendo brevius petiolata, demum fere sessilia, et dum pedunculi solitarii suprema quoque alterna; *foliolis* apice denticulatis, pallide virentibus; superioribus 1-2 lin. latis, 4-8-lin. longis: *pedunculi* 2-3- pollicares: *stipulae* nervosae: *calycis* tubus albidus, striatus, villis albis vel rufe-

scentibus tectus; *laciniae* acuminato-aristatae, virentes, hirsuto-ciliatae, rectae, corollam albidam aut saepius rubentem aequantes vel breviores, non longe superantes (*Spr.*): *semina* globosa, lutescentia, radicula vix prominula. Variat capitulis saepe basi bracteolarum serie cinctis, vel nudis in eadem planta. Confer Cl. *Savi l. c.*

Specimen parvum *T. obscuri* a Cl. *Savio* acceptum, et ad herbar. *Michelii* spectans nonnihil a nostro recedit, et forsan speciem diversam sistit; nam in hoc calycis tubus elongatus, villosus, striis sat conspicuis, in nostro tubus brevior, fere dense lanatus, striis vix visibilibus: laciniae calycinae latiores, apice minus attenuatae, laxe villoso-ciliatae, trinerves, et faux tubi fere glabra; in nostro fere uninerves, et faux villis densis clausa.

5. *capitulis spicisque terminalibus pedunculatis, foliis omnibus alternis.*

21. *T. STELLATUM. Lin. sp. pl. 1083. Ucria H. Pan. p. 320.*

T. molle villosum, caulibus erectis adscendentibusque, foliolis obcordato-cuneatis apice denticulatis, stipulis latis ecaudatis obovatis obtusis serrulatis, capitulis villosis globosis, calycinis laciniis lanceolatis acuminatis aequalibus demum stellate-patentibus corollae subaequilongis, leguminibus 1-spermis.

T. globoso flore. *Cup. H. Cath. p. 215.*

Ic. *Sturm fl. germ. 1. f. 16.*

Lagopus minor, erectus, capite globoso, stellato flore purpureo. *Barr. ic. 860.*

In collibus, et in campis aridis sterilibus.

Aprili, Majo. ⊙

Stipulae concavae, scariosae, nervis virentibus: *calyces* ad collum demum constricti; laciniis externe hirsutis, interne glabris, nervosis, basi saepe rubentibus; tubi fauce villis albis densis clausa: *alae* et *carina* calyce breviores vel aequales, sed *vexillum* rectum illum excedens: *semina* majuscula, badia, ovalia: *floribus* rubentibus albisque variat. *Calyces* seminibus jam perfectis decidunt, quod etiam in sequente.

22. *T. INCARNATUM. b. Molinerii. Balb. Dec. pr. 8. nat. 2. p. 190.*

T. caule erecto, ramis adscendentibus, foliolis obcordatis denticulatis, stipulis scariosis obtusis ecaudatis (subconcoloribus), spicis conico-oblongis acutis, calycinis laciniis setaceis villosis subaequalibus corolla (carnea) brevioribus, vexillis elongatis, leguminibus 1-spermis.

T. incarnatum. *Ucria H. Pan. p: 320. Biv. cent. 2. p. 65*, excluso synonymo.

T. album, incarnatum, spicatum, sive Lagopus maximus. *Cup. H. Cath. p. 217*, quod minime Siciliae indigenum ex ipso *Cupani* in emend. *p. 260.*

T. spicatum, majus. *Cast. H. Mess. p. 46.*

Ic. *Fl. sic. t. 411. f. 2.*

T. stellatum, alpinum, spanostachy, setosum, lene. *Cup. H. Cath. p. 216*, et *panph. 2. t. 166. Raf. t. 77. f. 1.*

In pratis, vel in herbosis apricis montosis, aut demissis ubique fere in Sicilia.

Aprili, Majo. ⊙

Caules palmares, vel 1 ½ pedales: *stipulae* nervosae, glabrae aut pubescentes, concolores vel apicem versus ad margines nigro-maculatae: *spica* 1-2- polli-

caris: *calycis* nervosi villosissimi ac eglandulosi laciniae corollae monopetalae tubum aequantes, subspinescentes, sub apice glabriusculae, semi-patentes in fructu: *flores* semper in Sicilia carneos vidi. *Vexillum* magis elongatum, et pubescentia adpressior ac rarior quam in specie.

23. *T.* INTERMEDIUM. *Guss. cat. H. R. in Bocc. p. 82. Spr. s. veg. 3. p. 213. Dec. pr. s. nat. 2. p. 190. Savi Bot. etr. 4. p. 19.*

T. pilosum, caule erecto, ramis diffuso-adscendentibus, foliolis obtusiusculis oblongis, superioribus lanceolato-linearibus, stipulis pilosis breve caudatis, spicis villosis conico-oblongis obtusis, calycis striati eglandulosi laciniis setaceis subaequalibus corolla alba vix brevioribus, leguminibus 1-spermis.

Ic. *Fl. sic. t. 412. f. 1.*

In arvis arenosis Siciliae meridionalis; *Terranova, Comiso, Dorillo, Vittoria, Scoglitti, Catania, Noto.* Aprili, Majo. ⊙

Caules basi ramosi, palmares vel pedales: *foliola* inferiora latiora et obtusiora, fere ut in *T. arvense*; superiora 10 lin. ad summum longa, ideoque breviora: *stipulae* vaginantes, caudatae, nervosae; nervis caudisque fuscis, non virentibus ut in illo: *calyces* pilosi, laciniis semipatentibus, apice fasciculo pilorum terminatis, nec sub apice glabris: *corolla* alba; *vexillum* calyce longius; *alae* et *carina* laciniis calycinis aequales: *spica* 1-1½-pollicaris. Pubescentia et color *T. arvensi* similes, spica vero *T. angustifolio*; a quibus indicatis characteribus diversum.

24. *T.* ANGUSTIFOLIUM. *Lin. sp. pl. 1083. Ucria H. Pan. p. 320.*

T. caule erecto, foliolis lineari-lanceolatis acutis ciliatis, stipulis glabris longe caudatis, spicis villosis conico-oblongis acutis, calycibus striatis glandulosis, laciniis setaceis apice spinescentibus, infima longiore alas aequante (corollis purpureis), leguminibus 1-spermis.

T. montanum, angustissimum, spicatum. *Cup. H. Cath. p. 216.*

T. alopecuroides. *Cast. H. Mess. p. 46.*

Ic. *Sturm fl. germ. 1. fasc. 16.*

T. alopecurum, angustifolium, elatius. *Barr. ic. 698.*

In collibus aridis ubique.

Aprili, Majo. ⊙

Caules et *rami*, qui tantum a basi, erecti, pilis adpressis tecti: *foliola* glabra, acuta vel acuminata; superiora saepe 2-pollicaria: *stipulae* scariosae, nervis virentibus, caudis glabris vel ciliatis, aut pilorum fasciculo terminatis: *spica* sub anthesi conico-acuta: *calycinae* laciniae apice glabrae, infima vexillum subaequante: *semen* oblongum, flavescens, radicula prominula.

6. *capitulis axillaribus, et terminalibus, solitariis, longe pedunculatis.*

25. *T. ARVENSE. Lin. sp. pl. 1083. Ucria H. Pan. p. 320.*

T. pubescens, caule erecto vel patulo, foliolis obovato-linearibus emarginatis, superioribus lineari-oblongis mucronatis, stipulis lineari-caudatis, spicis villosissimis canescentibus mollibus cylindraceo-oblongis, calycis laciniis setaceis aequalibus tubo ac corolla duplo longioribus, leguminibus 1-spermis.

T. lagopoides, purpureum, arvense, humile, annuum. *Cup. H. Cath. p. 216.*

Lagopus pes Leporinus. *Cast. H. Mess. p. 40.*

Ic. *Sturm fl. germ. 1. fasc. 16. Fl. dan. 724.*

Lagopus angustifolia, minor, erectior. *Barr. ic. 901.*

Lagopus. *Tabern. ic. 524.*

b. aetnense, caulibus gracilibus, ramis inferioribus patulis, stipulis infimis brevissime caudatis, superioribus acutis, calycinis laciniis tubum ac corollam vix excedentibus.

Ic. *Fl. sic. t. 412. f. 2.*

In collibus, et in campis arenosis ubique; var. *b.* in nemoribus arenosis; *Etna a Bronte, Maletto.*

Aprili, Majo. ⊙

In *a. caules* palmares, vel pedales; *foliola* 1-2 lin. lata, saepe sericea; *spicae* 4-10- lineares; *calycis* laciniae 1½-2 lin. longae. In *b. caules* vix palmares; *stipularum* caudae breves; *spicae* ad summum 5-lineares, et ob lacinias calycinas breviores vix lin. longas diametro duplo fere minori. An species propria?

Tam in *a.* quam in *b.* nec foliola apice tridentata, nec semina ovoidea (*Dec.*); sed illa emarginata, et superiora ad apicem denticulata; ista subglobosa, pallide lutescentia, radicula vix prominula. Icon *Sturmii* quoad habitum, et corollarum cum calyce proportionem, varietatem *b.* magis refert.

26. *T. SUBTERRANEUM. Lin. sp. pl. 1080. Ucria H. Pan. p. 319.*

T. annuum, villosum, caulibus procumbentibus, foliolis obcordatis, calycinis laciniis setaceis ciliatis, capitulis paucifloris post anthesim hypogaeis, leguminibus 1-spermis involucro centrali stellato rigido obtectis, seminibus (majusculis) ovatis nigris.

Ic. *Smith engl. bot. t. 1048*, ex *Dec.*

T. cordatum, repens, pediculis foliorum et florum longissimis, Pulsatillae pappis globosis. *Cup. H. Cath. p. 217, panph. 2. t. 48*, et

T. album, subterraneum, tricoccon, regium. *supp. alt. p. 89.*

T. pratense, supinum, catobleps, seu capite humi merso. *Barr. ic. 881.*

In collibus apricis, in arvis, ad vias praesertim in arenosis.

Martio, Majo. ⊙

Caules aliquando bipedales, late excurrentes: *foliola* obsolete denticulata, saepe albo-maculata: *stipulae* subscariosae, nervosae, acutiusculae, nec connatae, nec caudatae: *petioli* longi: *pedunculi* post anthesim elonguntur et terram penetrant, ibique semina perficiuntur: *flores* albi, vel pallide rosei, 2-6: *calycis* tubulosi laciniae subaequales, corollis 1-petalis duplo breviores; tubo saepe nigro-maculato: *legumen* ob semina majuscula videtur inflatum, ideoque inter *Vesicaria* immerito species haec refertur a Cl. *Dec.* in *pr. s. nat. 2. p. 202.* Confer Cl. *Savi* l. c.

27. *T.* REPENS. *Lin. sp. pl. 1080. Ucria H. Pan. p. 319.*

T. perenne, glabrum, caulibus repentibus basi ramosis, foliolis argute serrulatis obovato-subrotundis oblongisque, stipulis subvaginantibus caudatis, capitulis umbellaribus, calycis glabri demum deflexi laciniis inaequalibus rectis corolla alba brevioribus, leguminibus 4-spermis.

T. pratense, album. *Cup. H. Cath. p. 216.*

T. pratense, majus, album. *Cast. H. Mess. p. 46.*

Ic. *Fl. dan. 990. Sturm fl. germ. 1. fasc. 15.*

T. pratense, album, femina, repens, lato folio maculato. *Cup. panp. 1. t. 100. Raf. t. 100. f. 1.*

Trifoliastrum pratense, corymbiferum. *Mich. gen. t. 25. f. 1*, et *4*.

T. pratense. *Dod. pempt. 565.*

b. minus; caulibus brevibus, pedicellis longioribus, floribus carneis.

c. proliferum; calyce communi calyculos 3-4 abortivos gerente.

In pratis, pascuis, arvis, ad vias ubique: var. *b.* in pratis montosis: var. *c. Ficuzza* (*Gasparrini*).

Aprili, Junio. ♃

Pedunculi sulcati: *pedicelli* teretes, 2-3 lin. longi, demum deflexi: *calyces* nervosi; tubo albido; laciniis virentibus, puncto nigro utrinque ad basim, duabus superioribus majoribus: *flores* vix odori: *legumen* rectum. In *a.* caules saepe sesquipedales, longe leteque excurrentes, et foliola pollicem longa ac lata, apice vix emarginata, ut plurimum albo-maculata; *pedunculi* 6-pollicares: in *b.* et *c.* caules 3-4- pollicares; *foliola* concoloria, emarginata; *pedicelli* longiores, sed pedunculi breviores.

28. *T.* BIVONAE. *Nob.*

T. perenne, glabrum, caulibus (pluribus) simplicibus solidis diffusis, foliolis serrulatis obovato-cuneatis, superioribus ellipticis, stipulis vaginantibus caudatis, capitulis umbellaribus, calycis glabri demum deflexi tubo pedicellos et lacinias inaequales rectas corolla duplo breviores aequante, leguminibus 1-2- spermis.

T. elegans. *Biv. pl. exsic.*, et *Guss. Cat. H. Reg.* in *Bocc. p. 65*, non *Savi.*

T. minus, rubrum. *Cast. H. Mess. p. 46.*

Ic. *Fl. sic. t. 413.*

T. montanum, purpureum, supinum, oblongo folio, marcescentibus floribus, e summo pendulis. *Cup. H.*

Cath. supp. alt. p. 90; panph. 1. t. 170, et *2. t. 180. Raf. t. 70. f. 1.*

In apricis pratis herbosis montosis: *Monti della Piana de' Greci, Ficuzza, Petralia, Alia, Vallelonga, Caltanissetta, Mistretta, Capizzi, Monti della Noara, di Floresta*, ec.

Majo, Junio. ♃

Radix multiceps, tenax, profunde descendens: *caules* saepe inter herbas apice surrecti, sat raro ramulo unico inferne instructi, palmares vel pedales: *stipulae* scariosae, albidae: *foliola* obtusa, laete virentia, ad margines exquisite nervosa: *pedunculi* 2-3- pollicares et ultra: *pedicelli* 1-2 lin. longi: *bracteolae* brevissimae, lineares: *capitula* umbellaria, nuda, multiflora: *calyces* nervosi, albidi; tubo cylindrico; laciniis lanceolatis, acuminatis, rectis, minime squarrosis, duabus superioribus latioribus et parum longioribus: *flores* rosei, demum deflexi et dense imbricati; *vexillo* recto, obtuso, *alis* et *carina* aequilongis duplo longiore: *legumen* rectum, glabrum, calyci aequale, ut plurimum 1-spermum: *semen* oblongum, fuscum.

Habitus plantae ita *T. Cupani* similis, ut ante florescentiam ab illo difficillime distinguatur. Ab affini *T. eleganti* recedit; stipulis longius vaginantibus, pedunculis elongatis, tubo calycis longiore, pedicellis longioribus, caule non ramoso.

29. *T.* ANGULATUM. *Waldst.* et *Kit. pl. rar. Hung. p. 26?*

T. annuum, glabrum, caule ramisque solidis angulatis decumbentibus, foliolis omnibus denticulatis obovato-cuneatis, stipulis membranaceis obtusis caudatis, capitulis umbellaribus, calycis glabri demum de-

flexi laciniis subaequalibus corolla brevioribus, leguminibus 2-4-spermis.

Ic. *Waldst.* et *Kit. l. c. t. 27?*

In herbosis apricis montosis; *Monte di S. Giuliano, e di Calatafimi.*

Aprili, Majo. ⊙

Habitus sequentis, sed pallidius virescens: *caules* magis caespitosi, vix semipedales, rard adscendentes: *stipulae* minus obtusae ac dilatatae: *pedunculi* breviores, vix pollicares: *corollae* albidae, vix calycem excedentes: *legumina* 2-sperma, calyce breviora: *semina* ovalia, lutescentia.

Differt ab icone *T. cernui Brot. phyt. lusit. 1. p. 150. t. 62,* cui affine, et a descriptione; foliolis omnibus obovato-cuneatis, non superioribus ovali-cuneatis et mucronatis; corollis calycem magis superantibus; floribus non ita stricte cernuis: a descriptione *Fl. hung.*, laciniis calycinis duabus superioribus longioribus, leguminibus ut plurimum dispermis.

30. *T.* NIGRESCENS. *Viv. fl. ital. fragm. fasc. 1. p. 12,* ex ejusdem herbario. *Dec. pr. s. nat. 2. p. 199.*

T. annuum, glabrum, caule ramisque solidis, foliolis obovato-cuneatis oblongisque argute denticulatis, stipulis latis caudatis, nervis caudisque atroviolaceis, capitulis umbellaribus, calycis glabri demum deflexi laciniis inaequalibus corolla brevioribus, leguminibus 4-spermis subexsertis.

T. caespitosum. *Jan. cat. p. 12,* non *Reyn.*, ex ejusdem specimine.

T. hybridum. *Biv. cent. 1. p. 81,* excl. syn. *Lin.*

T. minus, album. *Cast. H. Mess. p. 46.*

Ic. *Viv. l. c. t. 13,* optima.

T. pratense, infirmum, folio subrotundo, capitulo

laxo, candido flore odorato. *Cup. H. Cath. p. 216, supp. alt. p. 91*, et *panph. 1. t. 4. Raf. t. 4.*

b. stipulis concoloribus.

T. hybridum. *Savi trifol. p. 90*, et omnium auctorum florae mediterraneae, non *Lin.! Dec. pr. s. nat. 2. p. 200*, exclusis synonymis *Lin.* et *Sturm* ex ejusdem herbario!

T. polyanthemum, et T. Vaillantii. *Ten.*

Ic. *Savi giorn. pis. t. 5.*

Trifoliastrum annuum, corymbiferum, album et procumbens, folio cordato, subtus atrovirente splendente, siliqua tetrasperma, inferne falcatim discriminata. *Mich. gen. p. 27. t. 25. f. 6*, et

T. pratense, corymbiferum, repens, minimum, foliis obtusis non maculatis, siliquis tetraspermis, superne parte aequalibus, inferne veluti nodosis. *Mich. l. c. f. 3*, ad *T. hybridum* male relatae.

In pratis, in agris, in collibus herbosis apricis, et secus vias.

Martio, Majo. ⊙

Caules palmares vel sesquipedales, leviter striati erecti, vel patuli: *stipulae* membranaceo-scariosae: *pedunculi* striati, petiolis valde longiores: *pedicelli* bracteati, sub anthesi breves, in fructu elongati, calycibus subaequales: *calycinae* laciniae saepe apice subrecurvae, tubo breviores; duae superiores latiores et longiores: *flores* albi, et nonnisi in plantis exsiccatis aliquando lutescentes, numerosi, sub diu odori: *legumen* rectum, tubo calycis longius: *semina* parva, luteola.

T. hybridum Lin. est species omnino aliena; radice perenni, foliorum figura, florum colore, ec:, nec est Florae mediterraneae indigenum. *T. Michelianum* et

*

T. pallescens sunt quoque ab hoc nostro omnino aliena, secus ac putat Cl. *Spr.* in *s. veg. 3. p. 209*, et alii.

31. *T.* ISTHMOCARPON. *Brot. phyt. lusit. 1. p. 148. Dec. pr. s. nat. 2. p. 201.*

T. glabrum, caule ramisque fistulosis, foliolis spinuloso-serrulatis obovatis, supremis late ellipticis, stipulis caudatis, capitulis globosis ovatisque, calycis non deflexi laciniis aequalibus corolla brevioribus subrecurvis, leguminibus 2-3- spermis ad medium isthmo coarctatis muticis calyce brevioribus.

T. orientale, altissimum, caule fistuloso, flore albo. *Tourn. herb.* apud *Juss.?*

Ic. *Brot. l. c. t. 61.*

T. spica oblonga, rubra. *Cup. panph. 1. t. 73?*

In herbosis apricis, vel humentibus; *via da Alcamo a Calatafimi fra il miglio 38 e 40, sulla strada fra Mazzara e Marsala.*

Aprili, Majo. ⊙

Habitus caulis et foliorum omnino *T. nigrescentis*, *flores* vero *T. vesiculoso* similes: *caules* ½-1½-pedales, saepius erecti: *stipulae* scariosae, aliquando apice rubro-coloratae, 2-4 lin. latae: *pedunculi* petiolis longiores: *pedicelli* brevissimi, bracteati; *bracteolis* concavis, scariosis, brevibus, apice fuscis: *calycis* 10- nervosi laciniae tubo subbreviores: *corollae* non adhuc explicatae albidae, demum amoenae roseae; *vexillo* recto, acuto, elongato, *alas* et *carinam* aequilongas apice mucronatas duplo excedente: *legumen* ut plurimum 2- spermum, glabrum.

T. mauritanicum Salzm. in herb. Cl. *Benth.*, et *T. argutum Russ.* ex Syria in herb. *Banks.* ad hanc speciem spectare mihi visa sunt: et male species haec a Cl. *Spr.* in *s. veg. 3. p. 209*, et a *Steud.* in *nom.*

bot. cum *T. eleganti Savii* conjungitur, a quo toto coelo diversa. Icon *Broteri* et ejusdem specimina in herb. *Dec.*, dentibus calycinis brevioribus parum a nostra recedunt. Confer *T. rubicundum Spr. s. veg. 3. p. 210.*

32. LAEVIGATUM. *Desf. atl. 2. p. 195. Willd. sp. pl. 3. p. 1358.*

T. glabrum, caule erecto, ramis erecto-patulis, foliolis serrulatis, inferioribus obcordatis reliquis oblongo-lanceolatis, stipulis scariosis latis acutiusculis glanduloso-serratis, capitulis globoso-ovatis, calycinis laciniis subulatis, inferiore longiore demum recurva, leguminibus 2- spermis subexsertis.

T. strictum. *Ucria H. Pan. p. 319*, an et *Lin.?*

T. montanum, purpureum, oblongo acuto folio, binis florum globulis. *Cup. H. Cath. p. 90?*

Ic. *Desf. l. c. t. 208!*

T. pratense, annuum, minimum, foliolis longis angustis venosis tenuissime serratis, floribus albis congestis, siliquis minoribus dispermis. *Mich. gen. p. 29. t. 25. f. 7.*

In apricis pratis montosis; *Madonie, Nicosia, Capizzi, Cesarò, Mistretta, Caronia, Floresta, Buccheri.*

Majo, Junio. ⊙

Caules saepe simplices, et vix pollicares; vel ramosi, et semipedales: *stipulae* serrulatae, una cum foliolis nervosae, aliquando acutae: *pedunculi* petiolos excedentes vel aequantes: *calyces* glaberrimi, nervosi; laciniis tubo subaequalibus: *bracteolae* ad flores exteriores brevissimae, emarginatae: *corollae* parvae, pallide rubentes, calyce vix longiores: *legumina* semiovata, apice rostrata, sutura superiore convexa incrassata, inferiore rectiuscula, tenui: *semina* badia, oblonga, radicula vix prominula.

Specimina herbarii *Desf.* cum nostris omnino conveniunt. Descriptio Cl. *Savii Trifol. p. 116*, aeque ac icon *Michelii* huic nostro bene quadrant; sed descriptio *Lin. sp. pl. p. 1079*, ad aliam plantam spectare videtur; nam nec stipulae acumine subulato praeditae, nec integerrimae ex *Roth.*, pedunculi petiolis non breviores, nec laciniae duae calycinae superiores corolla longiores, et post anthesim reflexae, sed unica inferiore longiore et demum reflexa. Quod si species *Lin.* a nostra diversa erit (nam ex praeposito signo, aut vir Cl. illam non vidit, aut ex incompleto specimine descripsit), tum *T. strictum* omnium auctorum Fl. mediterr. cum syn. *Michelii* ad hoc referundum erit. Confer *Roth man. fl. germ. 3. p. 1403*, et 1059 sub *T. commutato*, a quo nostrum quoque recedit, foliolis apice serrulatis, nervis non pellucidis, involucri foliolis minime patulis nec glanduloso-dentatis.

b. calycibus post anthesim inflatis,

1. glabris

33. *T.* SPUMOSUM. *Lin. sp. pl. 1085. Ucria H. Pan. p. 321. Biv. cent. 2. p. 69.*

T. caule patulo, foliolis obcordatis obovatisque serrulatis, stipulis subulato-caudatis, capitulis ovatis globosisque, calycibus scariosis nervosis fructiferis ovatis, laciniis setaceis divergentibus corollam subaequantibus, leguminibus 4- spermis.

T. capitulo spumoso aspero, majus. *Cup. H. C. p. 215.* Ic. *Sibth. fl. gr. t. 753*, ex icon. pictis.

T. apulum, annuum, rotundifolium, glabrum, foliis macula alba notatis, flore purpurascente, calyce vesicario. *Till. hort. pis. t. 49. f. 4.*

T. pratense, purpureum, folliculaceis binis floribus globosis seriatim cauliculis stricte adnexis. *Cup. panph. 2. t. 116? Bon. t. 52?*

T. pratense, purpureum, cum utriculis in spicam cumulatis. *Cup. panph. 1. t. 66. f. 1.*

In campis, et in collibus apricis herbosis; *Palermo al Caputo ed a Castellazzo, Villafrati, Vallelonga, Caltauturo, Caltanissetta, Catania, Siracusa, Spaccaforno, Vizzini, Comiso, Terranova, Alicata, Montallegro, Sciacca.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules ramosi: *foliola* laete virentia, aliquando albo-maculata, exquisite nervosa, glaberrima uti caules: *stipulae* scariosae: *flores* purpurascentes, post anthesim pallide spadicei: *calyces* primum tubulosi, demum ovati: *bracteae* scariosae, acuminatae, calycibus breviores: *capitula* terminalia pedunculata, solitaria, a duobus foliis superioribus oppositis plus minus remota: *legumen* 3-4- spermum, rostro ensiformi calyci subaequali instructum: *semina* globoso-ovata, lutescentia.

Icon *Cupan. ed. 2*, sive *Bon. t. 69*, quae a *Dec.* in *pr. s. nat. 2. p. 202* sub hac specie citatur, ad *T. Cupani* certe spectat. Illae *Cup. t. 116*, et *Bon. t. 52*, quas cum dubio citavi, ob stipulas longe caudatas, et capitula lateralia sessilia, ab hac specie differre videntur.

34. *T.* VESICULOSUM. *Savi fl. pis. 2. p. 165*, et *Trifol. p. 84. Spr. s. veg. 3. p. 217.*

T. caule erecto, ramis adscendentibus, foliolis ovali-lanceolatis oblongisque serrulato-aristatis, infimis obovatis, stipulis longe setaceo-caudatis, capitulis ovali-oblongis, calycibus scariosis nervosis, fructiferis

obverse conico-globosis, laciniis setaceis rectis corolla brevioribus, leguminibus 2-spermis.

T. ambiguum. *Marsch. fl. taur. cauc.* 2. *p.* 208.

Ic. *Santi, viaggi* 2. *p.* 376. *t.* 8. *Loisel. fl. gall. t.* 15.

T. recurvum. *Wald.*, et *Kit. pl. rar. Hung.* 2. *p.* 179. *t.* 165.

In campis, collibus aridis, et dumetis herbosis; *Cefalù, Giojosa, Bafia.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules aliquando firmi, et fere 3- pedales, una cum foliis glaberrimi: *foliola* laete virentia, exquisite nervosa, albo-maculata: *stipulae* scariosae, caudis elongatis: *calyces* sub anthesi tubulosi et nervosi, in fructu transverse venosi: *corollae* ex albo-purpurascentes, calyce duplo longiores, post anthesim persistentes et pallide spadiceae: *legumen* ut in praecedente, sed 2- spermum: *semina* ovato-compressa, flavescentia: *capitula* a foliis duobus superioribus oppositis valde remota. Specimina exsiccata chartas uti *Ranunculaceas* maculant.

2. *calycibus villosis.*

35. *T.* CUPANI. *Tineo pug. p.* 16. *Savi bot. etr.* 4. *p.* 36.

T. perenne, glabrum, caulibus simplicibus decumbentibus (non repentibus), foliolis obovatis serrulatis, superioribus ellipticis, stipulis longe lanceolato-caudatis, capitulis globosis pedunculatis, calycibus fructiferis reticulatis villosis, laciniis setaceis subaequalibus corolla brevioribus.

T. alatum. *Biv. man.* 4. *p.* 14. *Spr. s. veg.* 3. *p.* 218, an exclus. synonymis. *Dec. pr. s. nat.* 2. *p.* 203.

T. capitulo spumoso, seu vesiculis in capitulos binos

purpureos congestis, majus, caule foliato. *Cup. H. Cath. p. 215*, exclusis varietatibus.

Ic. *Fl. sic. t. 414. f. 1.*

T. capitulis spumosis, in summitatibus ex purpureo-candidis, folio ovato serrato. *Cup. panph. 1. t. 143. Bon. t. 69.*

In apricis pascuis montosis ubique in Sicilia.

Majo, Junio. ♃

Radix tenax, multiceps, profunde descendens: *caules* non radicantes ½-1½ pedales, raro ad basim ramo unico: *foliola* aliquando emarginata, subtus nervosa: *stipulae* foliaceae, vaginantes, basi ad medium connatae, subnervosae: *pedunculi* axillares, solitarii, fructiferi foliis valde longiores: *bracteae* distinctae, exiguae, lanceolatae, saepe dentatae: *calyces* fructiferi scariosi, pellucidi, aliquando purpurascentes, globoso-pyriformes: *corolla* rosea; *alis* lineari-lanceolatis, patentibus: *legumen* 1-2-spermum.

Cl. *Tinaei* pugillus certe ante *Bivonae* manipulum evulgatus, quamvis antiquior annus in hoc ultimo adscriptus; hinc *Tinaei* nomen specificum prae illo *Bivonae* admisi. *Capitula* sat raro gemina (*Biv.*), sed fere semper solitaria.

36. FRAGIFERUM. *Lin. sp. pl. 1086. Ucria H. Pan. p. 321. Biv. cent. 1. p. 82.*

T. caulibus repentibus, foliolis argute serrulatis obovatis obtusis emarginatisque, stipulis lanceolato-caudatis, pedunculis elongatis, capitulis globosis, calycibus fructiferis reticulatis, laciniis inaequalibus corolla brevioribus, binis longioribus reflexis.

T. pratense, purpureum, folliculatum, majus. *Cup. H. Cath. p. 217?*

T. ampullosum, album. *Cast. H. Mess. p. 46.*

Ic. *Fl. dan. 1042. Sturm fl. germ. 1. fasc. 16.*

T. vesiculis in capitulum congestis asperis, maximum. *Cup. panph. 2. t. 120. Raj. t. 72. f. 1. Bon. t. 97,* quae a *Preslio* sub suo *T. Bonanni* citantur.

T. fragiferum, folio oblongo. *Vaill. bot. par. t. 22. f. 2.*

In campis, in pascuis, ad vias in humentibus ubique. Majo, Agusto. ♃

Caules longe lateque repentes, et radicantes, uti folia glabri: *petioli* saepe villosi: *foliola* exquisite nervosa, aliquando obovato-elliptica, basi cuneata: *pedunculi* 2-6- pollicares, petiolis longiores: *calyces* sat raro albo tomento tecti, *corollis* rubris vel roseis duplo breviores: *bracteae* parvae, distinctae: *legumen* 1-2- spermum: *semina* subglobosa, pallide rufescentia, radicula vix prominula.

37. *T.* SUAVEOLENS. *Willd. en. H. Ber. supp. p. 52, Dec. pr. s. nat. 2. p. 200.*

T. caule fistuloso, foliolis obovatis serrulatis, stipulis longe lanceolato-caudatis, pedunculis folia excedentibus, capitulis umbellaribus demum globosis, calycibus fructiferis scariosis reticulatis villosis, laciniis corolla resupinata duplo brevioribus, duabus longioribus setaceis demum elongatis divaricatis.

T. pratense, purpureum, folliculatum. *Cup. H. Cath. p. 215.*

Ic. *Willd. H. Ber. t. 108,* ex *Dec.*

T. pratense, minus, purpureum, Bellidis flore, capitulo globoso. *Barr. ic. 872,* quae mala ex *Fl. Rom.*, sed quoad flores et pedunculos optima, et ab illis *Clus.* et aliorum aliena.

T. folliculaceum, sive vesicarium minus, purpureum. *Bauh. hist. 2. p. 379.*

In pascuis fertilibus humentibus, praesertim mari finitimis.

Aprili, Majo. ☉

Habitus omnino sequentis, a quo *pedunculis* semper folio longioribus, *calycibus* sparse villosis, et *floribus* majoribus suaveolentibus distinguitur: *corollae* in utrisquae purpurascentes; *bracteae* brevissimae vix conspicuae.

Haec et sequens species una cum altera aliquando commutatae videntur ab auctoribus. Equidem specimina *T. suaveolentis* a *Siebero* accepta, et descriptio *Dec.* l. c. (exceptis calycibus, qui dicuntur non inflati) cum nostra conveniunt. Ex adverso Cl. *Savi* in *bot. etr. 4. p. 37*, nec non *Poir.* in *dict. enc. 8. p. 25*, et *suppl. 5. p. 331*, pedunculos foliis breviores huic speciei tribuunt, longiores *T. resupinato;* dum foliis breviores sunt ex *Dec.*, et ex *Sturm fl. germ. 1. fasc. 16.*

38. *T.* RESUPINATUM. *Lin. sp. pl. 1086.*

T. caule patule-ramoso, foliolis obovatis argute serrulatis, stipulis longe lanceolato-caudatis, pedunculis folio brevioribus, capitulis demum globosis, calycibus fructiferis scariosis reticulatis dense villosis, laciniis corolla resupinata brevioribus, duabus longioribus setaceis demum elongatis divaricatis.

T. minus, vesiculis pallidis in capitulos per caulium longitudinem arcte adhaerentibus. *Cup. H. Cath. p. 215*, et *supp. alt. p. 90.*

T. vesicarium. *Cast. H. Mess. p. 46.*

Ic. *Sturm fl. germ. 1. fasc. 16.*

T. pratense, salmanticum. *Clus. hist. 2. p. 247. Lobel. ic. 2. p. 30. Dalech. hist. 2. p. 1356.*

In arvis, et in collibus herbosis praesertim arenosis.

Aprili, Majo. ☉

Caules breviores praecedentis, ramis numerosis patulis, non erectis nec adscendentibus: *foliola* aliquando maculata: *stipulae* connatae, magis apice attenuatae: *pedunculi* foliis breviores, vel vix aequantes: *corollae* calyce semel non duplo ut in illo longiores, pallidiores: *bracteae* in utrisque vix conspicuae, et *legumina* 1-2-sperma: *semina* badia: *calyces* quoad pubescentiam sequentis magis similes, sed dentibus abunde diversi.

39. *T.* TOMENTOSUM. *Lin. sp. pl. 1086.*

T. caule patule-ramoso, foliolis argute serrulatis obovatis infimis obcordatis, stipulis breve lanceolato-caudatis, pedunculis folio brevioribus, capitulis globosis, calycibus fructiferis tomentoso-lanatis, laciniis corolla (saepe resupinata) subbrevioribus, duabus longioribus setaceis tomento occultatis demum divaricatis.

T. fragiferum, tomentosum. *Cup. H. Cath. p. 217.* et ex *supp. alt. p. 90,*

T. glomerulis ad caulium nodos, fragis similibus, ex atro-purpureis, tomento candicantibus. *Cup. l. c.*

Ic. *Fl. sic. t. 414. f. 2.*

T. glomerulis tomentosis, per caulium longitudinem. *Bauh. hist. 2. p. 379.*

In campis, et in collibus aridis ubique.

Aprili, Majo. ☉

Habitus praecedentium; sed *bracteolae* in hoc magis conspicuae, distinctae vel connatae: *calycis* laciniae duae longiores ita breves, ut quia tomento occultatae, a nonnullis obliteratae dictae fuerint (*Willd.* et *Loisl.*): *corollae* dilute purpurascentes, aliquando albae, non luteae (*Desf.*), parvae, saepe vexillo tantum ex tomento albido calycis emergente: *capitula* aliquando sessilia.

Icones veterum malae. Caules saepe in herbosis erecti, ramis patulis.

* * *Corollis scariosis, vexillis deflexis.*

40. *T.* SPECIOSUM. *Willd. sp. pl. 3. p. 1382*, non *Dec. pr. s. nat. 2. p. 205. Spr. s. veg. 3. p. 211.*

T. caule erecto, foliolis glabris elliptico-oblongis denticulatis, infimis obovato-emarginatis, terminali longius petiolato, stipulis ciliatis, pedunculis folio longioribus, capitulis ovato-ellipticis, floribus breve pedicellatis, calycinis laciniis duabus superioribus brevissimis, vexillis late obovatis serrulatis.

T. Gussoni. *Tin. pug. pl. sic. p. 17. Savi Bot. etr. 4. p. 54.*

T. Busambarense, minus, spica oblonga, eleganter purpureo-rubro flore cochleariformi. *Cup. H. Cath. p. 216*, et *supp. alt. p. 90.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 754*, ex icon. pictis.

T. alpinum, humile, rectum, floribus elegantissimis purpureis in Lupuli capitulum concinnatis. *Cup. panph. 2. t. 161*; et ex *Tin.* l. c. *Bon. t. 245.*

In herbosis apricis elatioribus montosis; *Busambra, Madonie, Pizzuta, Cammarata: Monte delle Rose* (*Gasparrini*).

Majo, Junio. ⊙ non ♃ (*Dec.*)

Planta laete virens, ad caules, ad petiolos et pedunculos praesertim plus minus villoso-pubescens: *caules* 2-9-pollicares, saepe flexuosi: *rami* erecti, vel adscendentes: *foliola* nervosa, basi integra, lateralia brevissime petiolata; caulina media obtusa, saepe uti infima emarginata: *stipulae* subdenticulatae, breve lanceo-

lato-caudatae, non connatae, subnervosae, ex albido-virentes: *pedicelli* calyce breviores: *calyces* glabriusculi, nervosi; laciniae duae superiores ovatae, acutiusculae, duplo inferioribus anguste linearibus breviores: *flores* 6-20: *capitula* sub anthesi fere rotundata, inde elliptica: *vexillum* 2½-4 lin. longum, sulcatum, rubro-violaceum, rotundatum, post anthesim una cum alis et carina spadiceum: *alae* plicato-canaliculatae, divergentes, et *carina* albae: *legumen* 1-spermum: *semina*.....

Ex speciminibus herbarii *Tourn.* de synonymo *Willd.* certus sum. Icon *Bon.* a *Tin.* citata in meo exemplari 198 tubulas amplectente desideratur. Male inter *Lupinastra* (*sect. VI.*) a Cl. *Dec.* species haec refertur, nam ad *Lupulina* procul dubio spectat.

41. *T.* CAMPESTRE. *Schreb.* in *Sturm fl. germ. 1. fasc. 16.*

T. glabrum, caule erecto, ramis patulis erectisque, foliolis obcordatis obovatis ellipticisque denticulatis, intermedio longius petiolato, stipulis breve lanceolato-caudatis, pedunculis folio longioribus, capitulis ovalibus, floribus densis, calycis glabri laciniis inferioribus longioribus tubo aequalibus glabris.

T. agrarium. *Ucria H. Pan. p. 321*, et *Biv. cent. 2. p. 70*, non *Lin.* ex loco.

T. procumbens, *b.* campestre. *Dec. pr. s. nat. 2. p. 205*, ex ejus herbario!

T. agrarium, luteum, capitulo Lupuli, majus. *Cup. H. Cath. p. 217.*

Ic. *Sturm l. c.*

Melilotus, qui T. pratense luteum, capitulo Lupuli, vel agrarium. *Vaill. Paris. t. 22. f. 3.*

b. calycinis laciniis tubo longioribus glabris, pedunculis ut in *a.*

c. caulibus pubescenti-villosis, calycinis laciniis tubo longioribus valde ciliatis, pedunculis ut in *a.*
T. erectum. *Poir. dict. enc. 8. p. 28.*
d. floribus minoribus, calycinis laciniis glabris tubo aequalibus, pedunculis folio brevioribus.

In campis, in arvis, in agris post messem, in collibus apricis et in montosis ubique: var. *a.* et *b.* magis obviae: var. *c. Montecuccio, Carini, Busambra:* var. *d. Sciacca, e Monte S. Giuliano.*

Aprili, Junio. ⊙

Species quoad synonyma extricatu difficillima. Variat caule erecto vel patulo, glabriusculo vel piloso, 2-8-pollicari et ultra; *floribus* plus minus luteis, demum fusco-spadiceis; *pedunculis* folio aequalibus vel longioribus in eadem planta; *calycibus* glaberrimis vel subvillosis. Enumeratas varietates dirimere non ausus sum, quia ab una ad alteram itur.

42. *T.* MICRANTHUM. *Viv. fl. Lyb. spec. p. 45. Dec. pr. s. nat. 2. p. 206. Spr. s. veg. 3. p. 208.*

T. caulibus gracilibus diffusis, foliolis omnibus aequaliter petiolatis cuneato-obovatis a medio ad apicem denticulato-serratis, stipulis muticis obtusiusculis, racemis paucifloris pedunculatis, floribus demum cernuis, laciniis calycinis inaequalibus corolla brevioribus, leguminibus 1-2-spermis calyce longioribus.

T. filiforme *b.* microphyllum. *Dec. pr. s. nat. 2. p. 206!*

T. alpinum, perexile, foliolo oblongulo rotundo, flosculis minimis luteis, siliculis parvis teretibus. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 90.*

Ic. *Viv. l. c. t. 19. f. 3.*

T. alpinum, foliolo oblongo rotundo et semicordato, flosculis luteis. *Cup. panph. 1. t. 188. Raf. t. 88. f. 3.*

Trifoliastrum pratense, lupulinum, luteum, erectum, minus, caule tenuissimo vix se sustinente, et plerumque non ramoso, foliis absque pedicellis, capitulis uncialibus et capillaribus pedicellis insidentibus, siliqua compressa disperma. *Mich. nov. gen. p. 29. n.° 7. t. 25. f. 8 !*

In herbosis humentibus, inundatis, et ad stagna in montosis; *Madonie, Nicosia, Buccheri, Mistretta, Boschi di Caronia al Gurgo di S. Dimitri*, ec. *Floresta, Mandanici; Etna* (*Bivona*).

Majo, Julio. ⊙

Caules filiformes, minime lignosi (*Viv.*) sed herbacei, 2-14- pollicares, uti reliquae partes glaberrimi, inter herbas saepe erectiusculi, aetate rubentes: *folia* superiora subsessilia; *foliola* 2-3 lin. longa, 1-1 ½ lin lata, nervosa, obtusa aut vix emarginata: *pedunculi* capillares, foliis longiores, erecti: *calycis* glabri laciniae duae superiores breviores: *flores* lutei, parvi, 3-8, vix imbricati, breve pedicellati; *vexillo* recto nec striato, nec reflexo: *legumen* ut plurimum dispermum, glabrum, calycem duplo excedens, pendulum: *semina* globoso-ovata, nitida, badia, radicula vix prominula.

T. filiforme valde proximum, et cum eo saepe commutatum; ita ut *T. filiforme* plurium auctorum Florae Mediterraneae ad hanc speciem sit referendum; tamen satis distinctum, caulibus gracilioribus, floribus paucioribus, pedunculis capillaribus, sed potissimum foliolis omnibus aequaliter petiolatis, non intermedio longius petiolato, ut in illo. In hac sectione ob habitum retuli, nam ob vexilla vix ad margines deflexa ad praecedentes potius spectaret, ut jam fecit Cl. *Spr. l. c.*

---

† 43. *T. villosum*. *Presl del. Prag. p. 48. Spr. s. veg. 3. p. 217.*

T. capitulis globosis villosis bracteatis terminalibus solitariis, dentibus calycinis setaceis villosissimis corolla duplo brevioribus, stipulis aristatis, foliolis obovatis denticulatis, caule diffuso piloso, pilis adpressis.

In arvis arenosis; *fiume grande presso Termini.*

Majo. ⊙ (*Presl*).

Caules diffusi, teretiusculi, striati, ramosi: *stipulae* ovatae: *foliola* utrinque pubescentia; pilis brevibus adpressis: *capitula* parva, subsessilia: *corolla* pallide ochroleuca, vel potius straminea (*Presl*).

Affine *T. hispido Desf.*, ex *Presl.*

† 44. *arachnoideum*. *Presl l. c. p. 49.*

T. capitulis globosis hirsutis bracteatis terminalibus solitariis, dente calycino infimo corollam monopetalam aequante, reliquis corolla duplo brevioribus, stipulis acuminatis, foliolis obcordatis integerrimis, caulibus prostratis pilosis, pilis patentibus, ramis divaricatis.

In campis arenosis; *fiume grande presso Termini.*

Majo. ⊙ (*Presl*).

Differt ab affini *T. hispido Desf.; caule* diffuso, ramis divaricatis; *foliolis* obcordatis, apice emarginatis; *dentibus calycinis* inaequalibus, uno reliquis duplo longiore corollam aequante, omnibus pilosis; pilis patentissimis rectis araneae ad modum quasi dispositis; *corolla* monopetala, straminea. A *T. Cherleri* differt; pilositate, directione ramorum, foliolis integris, bracteis, dentibus calycinis corollaque (*Presl*).

Cum *T. sphaerocephalo* consociatur a Cl. *Spr.* in *s. veg. 3. p. 216.*

† 45. *T. incanum*. *Presl l. c. p. 51.*

T. capitulis ovato-oblongis villosis bracteatis subsolitariis terminalibus, calycibus ovatis striatis canescentibus villosis, dentibus setaceis erectis aequilongis corolla longioribus, foliolis obcordatis apice denticulatis, caulibus diffusis.

In arvis arenosis; *fiume grande sotto Polizzi.*

Junio. ⊙ (*Presl*).

Planta bipollicaris, pilis densis albidis canescens: *radix* filiformis, longa: *caules* simplices, diffusi: *stipulae* ovatae, acuminatae, membranaceae; nervis viridibus: *foliola* inferiora longe petiolata, superiora subsessilia; *foliolis* cuneato-obcordatis, apice emarginatis, denticulatis: *capitula* sessilia, ovato-oblonga, parva, cana: *calyces* nervosi, striati, breviter ovati, villosi; dentibus setaceis, erectis, aequalibus, corolla minuta albida longioribus (*Presl*).

A *T. Cherleri* non diversum putat Cl. *Spr. l. c.*

† 46. *T. BONANNI. Presl l. c.* excl. syn. *Bonnani. Spr. s. veg. 3. p. 218.*

T. capitulis subrotundis, calycibus inflatis tomentosis, dentibus duobus inferioribus setaceis rectis conniventibus, caulibus repentibus, foliolis obovatis retusis.

In pascuis maritimis; *Cefalù.*

Majo. ⊙ (*Presl*).

Maxime affine *T. fragifero*, a quo differt; *calycibus* tomentosis, nec pubescentibus; dentibus duobus inferioribus rectis conniventibus, nec reflexis (*Presl*).

† 47. *T. STRAMINEUM. Presl fl. sic. 1. p. XX.*

T. caule erecto, foliolis obcordatis denticulatis pubescentibus, stipulis ovatis acutis denticulatis membranaceis nervosis apice sphacelatis, spicis longe pedunculatis solitariis conicis, calycibus costatis vil-

losis, laciniis setaceo-subulatis subaequalibus corolla monopetala brevioribus.

† 47. *T.* GLABELLUM. *Presl l. c. p. XXI.*

T. caule diffuso, foliolis cuneato-obovatis obtusis subdenticulatis, stipulis linearibus elongatis, spicis ovato-globosis pedunculatis, calyce angulato glabro, laciniis subulatis uninerviis aequalibus ciliatis rigidis patentibus corolla brevioribus, seminibus ovatis utrinque tuberculo auctis.

† 48. *T.* NERVOSUM. *Presl l. c.*

T. caule erecto subramoso, foliolis obcordatis pubescentibus integris, stipulis lanceolatis acuminatis nervosis, capitulis subglobosis sessilibus, laciniis calycis aequalibus lanceolato-subulatis rigidis uninerviis longe ciliatis longitudine corollae.

† 49. *T.* PANORMITANUM. *Presl l. c.*

T. caule erecto, foliolis oblongis retusis integerrimis, stipulis omnibus lanceolatis longissime aristatis, capitulis subglobosis pedunculatis, laciniis calycinis hirsutis setaceis, una reliquis duplo longiore corollam aequante.

An *T. squarrosi* varietas?

† 50. *T.* FLAVUM. *Presl l. c.*

T. caule diffuso hirsuto ramoso, foliis superioribus subsessilibus, foliolis obcordato-ovatis denticulatis pubescentibus, terminali petiolato, pedunculis laxis filiformibus folio longioribus, stipulis ovatis ciliatis, capitulis subglobosis, calycis villosi tubo brevi, laciniis aequalibus subulatis tubo longioribus.

(Ad *Lupulina* pertinet).

† 51. *T.* LUPINASTER. *Lin. sp. pl. 1079. Ucria H. Pan. p. 319.*

T. capitulis dimidiatis, foliis quinatis sessilibus, leguminibus polyspermis.

In siccis, et montosis (*Ucria*).

† 52. *T.* RUBENS. *Lin. sp. pl. 320. Ucria H. Pan. p. 319.*

T. spicis villosis longis, corollis monopetalis, caule erecto, foliolis serrulatis.

In arvis; *Palermo a S. Spirito* (*Ucria*); sed ibi numquam vidi.

LOTUS.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1212. Juss. 356.

Cal. tubulosus, 5-fidus. *Alae* sursum longitudinaliter conniventes. *Filam.* 2-delpha, 5 longiora apice cuneiformia, truncata; *anther.* perpendicularibus. *Legum.* lineare aut oblongum, teres vel compressum. (*Fol.* ternata: *stipulae* magnae).

* *Leguminibus alatis.*

1. *L.* TETRAGONOLOBUS. *Lin. sp. pl. 1089. Ucria H. Pan. p. 322. Biv. cent. 1. p. 54.*

L. pilosus, caulibus subdecumbentibus, foliolis obovato-rhombeis integris, stipulis ovatis, pedunculis 1-2-floris folio subaequalibus, bracteis ternatis, calycis villosi laciniis tubo longioribus, leguminibus glabris late alatis tetragonis, floribus purpureis.

Tetragonolobus purpureus. *Moench. met. p. 164. Dec. pr. s. nat. 2. p. 215. Spr. s. veg. 3. p. 282.*

L. oligoceratos, tetragonolobos, annua, cretica, flore saturate rubro, seu holosericeo, coccineo. *Cup. H. Cath. p. 116.*

Sandalia cretica. *Cast. H. Mess. p. 20.*

Ic. L. pulcherrima, tetragonolobos. *Comm. hort. 91 t. 26.*

L. siliquosus, rubello flore. *Clus. hist. 2. p. 244.*

b. floribus luteis.

L. siliquosus. *Biv. cent. 1. p. 55?*

L. an maritima, lutea, siliquosa, folio pingui glabro. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 57.*

In pratis, et arvis ubique: var. *b. Girgenti,* sed satis rara. Martio, Aprili. ⊙

Caules in herbosis erectiusculi: *petioli* apice subalati, *stipulis* integerrimis acutiusculis fere aequales: *foliola* obtusa cum acumine: *pedunculi* saepius 1-flori: *bracteae* foliis conformes, calycibus aequales aut breviores: *calyces* ultra medium 5-fidi, *floribus* duplo breviores: *siliquae* 1 ½ pollicares, alis crispis: *semina* globosa, non albida, (*Dec.*) sed rufo-cinerea: *stigma* in hoc et in aliis huius sectionis apice dilatatum, oblique rostratum. Varietas *b.* quoad flores *L. siliquoso* similis, sed indicatis characteribus diversa.

2. *L.* BIFLORUS. *Desrous. Dict. enc. 3. p. 604. Willd. sp. pl. 3. p. 1387. Biv. cent. 1. p. 54.*

L. pilosus, caulibus subdecumbentibus, foliolis obovato-rhombeis integris, stipulis suborbiculatis, pedunculis 1-3-floris folio multo longioribus, calycibus glabriusculis bracteas ternatas superantibus, laciniis tubo brevioribus, leguminibus pilosis late alatis tetragonis.

Tetragonolobus biflorus. *Dec. pr. s. nat. 2. p. 215.*

L. oligoceratos, tetragonolobos, perennis, Monspeliensis, flore luteo. *Cup. H. Cath. p. 116.*

Ic. *Desf. atl. 2. p. 202. t. 210.*

In arvis, et inter segetes: *Palermo, Piana, Carleone,*

Altavilla, *Ogliastro*, *Vicari*, *Cammarata*, *Val di Mazzara.*

Aprili, Majo. ☉, non ♃ (*Willd.*)

Habitus et *folia* omnino praecedentis; sed *caules* magis elongati, saepe 2 ½ pedales; *foliola* et *stipulae* magis acuminatae; *bracteae* calycibus breviores, vel ad summum aequales; *pedunculi* foliis multo longiores; *flores* majusculi, aurei vel flavi, ut plurimum duo; *legumina* crassiora, aliquando 1-2-sperma, alis angustioribus minusque crispis.

3. *L.* CONJUGATUS. *Lin. sp. pl. 1089.*

L. pilosus, caulibus erectiusculis, foliolis obovato-rhombeis, stipulis ovatis acuminatis, pedunculis 1-2-floris folio subaequalibus, calycibus ciliato-pilosis bracteas ternatas acuminatas aequantibus, laciniis tubo longioribus, leguminibus glabris subteretibus angustissime alatis.

Tetragonolobus conjugatus. *Link en. H. Berol. 2. p. 264. Spr. s. veg. 3. p. 282. Dec. pr. s. nat. 2. p. 215.*

L. hirsuta, polyceras, incana, Negundi folio minore, flore luteo. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 57.*

Ic. *Fl. sic. t. 415. f. 1.*

L. lutea, hirsutior, incana, bicornea, Negundifolio. *Cup. panph. 1. t. 181.*

In arvis humidiusculis, et inter segetes; *Palermo nella pianura del Roccazzo*, *sotto Badia*, ec; *Ficuzza*, *Amorosa e Guddemi al S. di Busambra*, *Alcamo*, *Segeste.*

Aprili, Majo. ☉

Folia praecedentis, sed laetius virentia, et superiora uti bracteae apice non obtusae cum acumine, sed vere acuminata: *pedunculi* foliis aequales, vel pa-

rum longiores: *flores* saepius duo, pallide lutei, non purpurei (*Dec.*), calycibus parum majores, ideoque praecedentis minores: *legumina* diametro vix lineari, angustissime alata, quo charactere praesertim a *L. tetragonolobo* et *bifloro*, primo intuitu dignoscitur.

* * *Leguminibus apteris.*

a. laciniis calycinis aequalibus.

4. *L.* EDULIS. *Lin. sp. pl. 1090. Ucria H. Pan. p. 322.*
L. caulibus pilosis diffusis, foliolis glabriusculis glaucescentibus obovatis rotundatis, stipulis ovatis obtusis, pedunculis 1- raro 2-floris folio longioribus, bracteis triphyllis calyci 5- partito piloso aequalibus, leguminibus turgidis arcuatis glabris carnosis.
Krokeria oligoceratos. *Moench. meth. 143.*
Ic. *Cav. ic. 2. t. 157.*
L. pentaphyllos, siliqua cornuta eduli. *Cup. H. Cath. p. 116*, et *panph. 2. t. 188. Raf. t. 88. f. 2.*
Trifolium corniculatum, creticum. *Alp. exot. t. 268*, sed foliola nimis acuta.
In collibus aridis, et in campis maritimis.
Martio, Majo. ☉
Caules aliquando surrecti: *pedunculi* 1-; pollicares, ut plurimum 1-flori: *bracteae* oblongae, obtusae: *flores* luteoli, calycibus subduplo longiores: *legumina* immatura teretia, virentia; matura superne canaliculata, nigricantia: *semina* globoso-compressa, punctato-rugosa.

5. *L.* CONIMBRICENSIS. *Brot. fl. lusit. 2. p. 118. Willd. sp. pl. 3. p. 1390!* ex ipso *Brotero.*

L. caulibus patulis erectisque glabris gracilibus, foliolis rhombeo-obovatis una cum stipulis ovatis bracteis calycibusque longe ciliatis, pedunculis 1-floris folio brevioribus, leguminibus subteretibus longissimis glabris subarcuatis aristatis.

L. minima, pentaphylla, cana, raris pilis pubescens, incarnato flore, singulatim falcata. *Cup. H. Cath. p. 117.*

Ic. *Brot. phyt. lusit. 1. p. 127. t. 53*, sed foliola et bracteae glabriores.

L. pentaphylla, incarnata, falcata, pilis raris pubescens. *Cup. panph. 1. t. 206.*

In pascuis humidiusculis, in arvis submontosis, in herbosis ad vias; *Ogliastro*, *Ficuzza*, *Caltauuturo*, *Sclafani*, *Alia*, *Caronia*, *S. Fratello*, *Mistretta*, *Buccheri*, *Vizzini*.

Aprili, Majo. ⊙

Caules 3-7- pollicares, virides vel rubentes, saepe adscendentes; *foliola* aliquando glaucescentia, et superiora apice acutiuscula, lateralibus oblique rhombeo-obovatis: *pedunculi* 2-3-lineares: *bracteae* ternatae, foliolis superioribus conformes: *calycis* laciniae tubo aequales, *corolla* alba breviores: *vexillum* venulis rubris notatum; *carina* apice purpurascens: *legumina* gracilia, horizontalia, raro recta, fere 2-pollicaria et unica vice gemina vidi: *semina* parva, lutescentia, levia.

6. *L. ANGUSTISSIMUS. Lin. sp. pl. 1090.*

L. sparse pilosus, caulibus subdiffusis, foliolis obovato-oblongis vel oblongo-lanceolatis, stipulis oblique ovatis, pedunculis 1-2- floris folio longioribus, bracteis inaequalibus subsolitariis, calycinis laciniis lineari-setaceis tubo aequalibus corolla brevioribus,

leguminibus angustissimis teretibus rectis patentibus.
L. annua, oligoceratos, siliquis singularibus binis ternisque. *Cup. H. Cath. p. 116.*

Ic. L. gracilis. *Wald.* et *Kit. pl. rar. Hung. 2. t. 229.*
L. corniculata, siliquis singularibus sive binis, tenuis. *Bauh. hist. 2. p. 356. f. 2.*

In pratis humentibus; *Altavilla, Caronia, Terranova, Giojosa, Catania, Itala, Siracusa, Capopassaro, Terranova, Buccheri, Vizzini, Palagonia;* ec.

Aprili, Majo. ⊙

Caules graciles, saepe glabriusculi et erectiusculi: *petioli* bracteis duplo breviores: *foliola* lateralia aliquando obliqua: *bracteae* ut plurimum 1-phyllae, stipulis conformes: *pedunculi* graciles, sat raro 3-flori, foliis in eadem planta vix vel triplo longiores: *corollae* luteae, parvae, tamen calyce majores, vexillo saturatiore: *legumina* pollicaria, glabra: *semina* subglobosa, viridi-lutescentia.

Specimina *L. angustissimi* ex Gallia meridionali cum nostris plantis rite conveniunt, uti et descriptio *L. diffusi Smith fl. brit. 2. p. 794*, sed icon inedita *fl. Graec. t. 757* ad aliam plantam spectat. Ab icone citata *Bauh.*, quam *Smith.* in *fl. gr. pr. 2. p. 104* ad *L. diffusum* suum potius spectare putat, nonnisi caulibus diffusis et pilositate differt.

7. *L.* HISPIDUS. *Desf. cat. H. Reg. Paris. p. 190. Pers. syn. pl. 2. p. 354.*

L. molliter et patenter hirsutus caulibus prostratis adscendentibusque, foliolis obovato-oblongis, stipulis oblique ovatis obtusis, pedunculis 3-4-floris folio duplo longioribus, *bracteis* ternatis, calycinis laciniis linearibus tubo longioribus corolla brevioribus, leguminibus angustis compressiusculis rectis patentibus.

Ic. *Loisel. fl. gall. t. 16.*

b. intermedius, caulibus gracilioribus, stipulis acutiusculis, pedunculis 2-3-floris vix folio longioribus.

Ic. *Fl. sic. t. 415. f. 2.*

L. lutea, polyceratas, hirsuta. *Cup. panph. 2. t. 142.*

In campis humentibus arenosis; *bosco di Castelvetrano, Reitani e Marzamemi sotto Noto, Terranova*: var. *b. Olivieri, Giojosa, Messina, Buccheri, Ibiso, Terranova, Monte Scuderi, Nicosia, Milo.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules praecedentis robustiores, et patenter hirsuti: *foliola* latiora, lateralia saepe obliqua: *stipulae* latae, obtusissimae: *pedunculi* recti, raro 2- saepius 3-4-flori, et *bracteae* triphyllae: *corollae* luteae, *vexillo* saturatiore: *legumina* vix 8 lin. longa, matura nigricantia. Specimina corsica et gallica nostris omnino similia.

Varietas *b.* inter *a.*, et precedentem media; cum *a.* hirsutie, et leguminibus convenit: cum illo foliis, et habitu.

8. *L.* PARVIFLORUS. *Desf. atl. 2. p. 206. Willd. sp. pl. 3. p. 1394. Biv. cent. 2. p. 35.*

L. molliter hirsutus, caulibus adscendentibus erectisque, foliolis oblongo-obovatis lateralibus obliquis, stipulis ovatis obtusis, pedunculis 4-5-floris folio longioribus, calycinis laciniis tubo longioribus corollam subaequantibus, bracteis 1- raro 3-phyllis lanceolatis, leguminibus oblongis calycem vix superantibus. Dorycnium parviflorum. *Dec. pr. s. nat. 2. p. 208.*

Ic. *Desf. l. c. t. 211.*

In arvis arenosis, et in collibus maritimis; *Terranova a Dorillo, Comiso alla Berdia, Vittoria.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules ut plurimum erecti, palmares vel ½ pedales: *stipulae* oblique ovatae: *foliola* suprema oblongo-lanceolata: *pedunculi* fructiferi reflexi: *flores* lutei, parvi: *stigma* subcapitatum *legumina* subteretia, calyce vix longiora; quo charactere a praecedente, cui caeterum simillimus, potissimum recedit.

9. *L.* DECUMBENS. *Poir. dict. enc. suppl. 3. p. 508. Dec. pr. s. nat. 2. p. 212*, ex ejus herbario.

L. subpilosus, caule decumbente, foliolis inferioribus obovato-cuneatis obtusis, superioribus oblongo-cuneatis acutis, stipulis superioribus ovato-lanceolatis, pedunculis elongatis 3-4-floris, bracteis lanceolatis ternatis lacinias calycinas tubo sublongiores corolla breviores excedentibus, leguminibus rectis patentibus.

Trifolium maritimum, luteum, repens. *Cast. H. Mess. p. 46?*

L. corniculatus. *Ucria H. Pan. p. 322*, non *Lin.* ex loco.

L. tenuifolius, capitulis dimidiatis multifloris, bracteis tribus lineari-lanceolatis, dentibus calycis linearibus patentibus, leguminibus erectis teretibus torulosis, stipulis foliisque lanceolatis, caulibus diffusis ramosis. *Presl del. Prag. p. 46?*

Ic. *Fl. sic. t. 416. f. 1.*

L. corniculata, siliquis singularibus binis ternisque. *Cup. panph. 2. t. 71.*

b. glaber; caule foliis bracteis stipulisque glaberrimis, dentibus calycinis glabris ciliatisque.

Ic. *Fl. sic. t. 416. f. 2.*

In arvis herbosis humentibus praesertim maritimis ubique. Aprili, Majo. ♃

Habitus omnino *L. corniculati;* sed *foliola* et *stipulae* superiores acutae; *laciniae calycinae* apice lineari-se-

taceae, tubo fere longiores, quae breviores et lanceolatae in *L. corniculato; flores* ad summum 5, exsiccatione ut in illo virescentes; *bracteae* calyci aequales et longiores, saepe a floribus per lin. 5-10 remotae; *pedunculi* saepius 3-4-flori, sat raro 1-2-flori; *legumina* glabra, demum nigricantia, pollicaria, diametro fere lineari!; *foliola* lateralia obliqua.

L. diffusus, *Sibth. fl. gr. t. 757*, ex iconibus pictis varietatem *a.* fere omnino refert.

10. *L. TENUIS. Kit.* in *Willd. en. H. Ber. p. 797. Spr. s. veg. 3. p. 281.*

L. glaberrimus, caulibus gracilibus elongatis procumbentibus, foliolis inferioribus cuneatis obtusis, superioribus stipulisque lineari-lanceolatis acutis, pedunculis elongatis 1-4-floris, bracteis 1-raro 2-phyllis calycinas lacinias tubo sublongiores corolla breviores aequantibus, leguminibus rectis patentibus.

L. depressus. *Willd. en. supp. p. 52.*

Ic. *Fl. sic. t. 417.*

In pascuis humentibus maritimis: *Catania*, *Siracusa*, *Spaccaforno.*

Majo, Junio. ♃

Caules fere filiformes: *foliola* vix lin. lata, laete virentia: *pedunculi* saepius 1-2-flori: *bracteae* lineari-lanceolatae, sat raro 2-phyllae: *corollae* luteae, exsiccatione virescentes: *legumina* ut in praecedente, sed graciliora et etiam matura virentia. Non est illius varietas, nam simul iisdem in locis proveniunt, nec faciem et characteres mutant.

11. *L. HIRSUTUS. Lin. sp. pl. 1091.*

L. hirsutus, canescens, caule erecto suffruticoso, foliolis obovato-cuneatis, superioribus oblongo-cuneatis acutis, stipulis ovatis, bracteis lanceolatis ternatis ca-

lycinas lacinias subulatas aequantibus, pedunculis folio longioribus, floribus capitatis, leguminibus turgidis oblongis vix calycem excedentibus.

Dorycnium hirsutum. *Dec. pr. s. nat. 2. p. 208.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 759*, ex iconibus pictis.

L. pentaphyllos, lignosior, rectus, canior, hirsutior, minusve ramosus. *Cup. H. Cath. p. 116*, et *panph. 1. t. 41.*

L. haemorroidalis, flore albo, et subrubescente. *Barr. ic. 1033.*

In collibus aridis Siciliae meridionalis; *da Trapani a Siracusa.*

Aprili, Majo. ♄

Caules aliquando adscendentes, ½-2-pedales, ramis annotinis: *stipulae* petiolis multo longiores: *pedunculi* pollicares et ultra: *calycis* laciniae tubo longiores, *corolla* albido-rosea breviores: *stamina* ultra medium connexa, in fructu persistentia: *styli* capitati: *legumina* crassa, nigricantia: *semina* subreniformia.

12. *L.* RECTUS *Lin. sp. pl. 1092. Ucria H. Pan. p. 322.*

L. villoso-pubescens, caule erecto suffruticoso, foliolis obovato-cuneatis mucronulatis, stipulis cordato-ovatis, pedunculis folio duplo longioribus, bracteis 1-3-phyllis (saepe nullis), floribus capitatis, leguminibus teretibus linearibus calyce 3-plo longioribus rectis.

Dorycnium rectum. *Dec. pr. s. nat. 2. p. 208.*

L. polyceratos, frutescens, hirsuta, alba, major, latifolia, siliquis curtis tenuibus erectis. *Cup. H. Cath. p. 116.*

Ic. L. coronatus, latifolius, siliquis nigris. *Barr. ic. 544.*

L. incana. *Riv. tetr. irr. t. 78.*

Ad fossas, ad stagna, et in dumetis humentibus ubique in Sicilia.

Aprili, Majo. ♄

Caules 2-4-pedales, aetate glabrati: *stipulae* saepius pedicellatae, petiolis subaequales: *pedunculi* sub anthesi breves, demum elongati: *bracteae* ovato-lanceolatae, aliquando a floribus remotae, et saepe omnino deficiunt: *calycis* laciniae subulatae: *flores* numerosi, pedicellati, albi, parvi: *legumina* non turgida ut in praecedente, sed gracilia, 5-6 lin. longa, matura nigricantia, depressa *stigma* vix capitatum.

b. laciniis calycinis duabus lateralibus brevioribus.

13. *L.* ORNITHOPODIOIDES. *Lin. sp. pl. 1091.*

L. pubescens, caulibus diffusis, foliolis obovato-rhombeis, pedunculis elongatis 3-6-floris, bracteis ternatis calyci aequalibus, leguminibus compressis glabriusculis curvulis.

L. polyceratos, annua, procumbens, latifolia, siliquis Ornithopodii. *Cup. H. Cath. p. 115.*

Ic. *Cav. ic. 2. p. 48. t. 163.*

In cultis, in agris, et in collibus apricis ubique.

Aprili, Majo. ⊙

Caules aliquando diffusi: *stipulae* ovatae, obtusiusculae: *pedunculi* sat raro foliis aequales: *bracteae* foliolis fere conformes: *calycis* laciniae lanceolatae, acutae, *corollis* pallide flavis breviores; inferiore longiore: *vexillum* emarginatum: *legumina* nutantia, secunda, sesquipollicaria, seminibus prominulis.

L. peregrinus, *Jan. catal. p. 12,* ex Sicilia ab hoc nullimodo diversus est. *Foliola* apud nos non glabra, sed plus minus pubescentia.

14. *L.* PUSILLUS. *Viv. fl. Lyb. specim. p. 47,* ex ejus herbario! *Spr. s. veg. 3. p. 280. Dec. pr. s. nat. 2. p. 211.*

L. pilis brevibus adpressis canescens, caulibus graci-

libus erectiusculis diffusisque ramosis, foliolis infimis obovatis, superioribus oblongo-cuneatis, stipulis ovatis petiolo longioribus, bracteis ternatis lanceolatis, pedunculis 1-raro 3-floris folio longioribus, leguminibus gracilibus teretibus apice curvulis.

L. cytisoides, *y. uniflorus. Dec. pr. s. nat. 2. p. 211*, ex herbario *Dec.* et *Urvill.*

Ic. *Viv. l. c. t. 17. f. 3.*

In arenosis maritimis Siciliae meridionalis; *Comiso alla Berdia, ed ai Scoglitti, S. Croce, Spaccaforno.*

Martio, Aprili. ⊙

Habitus sequentium; tamen gracilior et annuus!: *foliola* crassiuscula: *pedunculi* sat raro 3- flori; non vero flores sessiles (*Spr.*): *calycis* laciniae tubo aequales, sed *corolla* lutea parva parum breviores: *legumina* perfecta subtorulosa, et fusca. Pro reliquis characteribus confer quae dixi in *pl. rar. p. 312*; tamen semina perfecta exacte globosa sunt ac lilacina, et in plantis magis explicatis foliola oblongo-cuneata, bracteaeque lanceolatae.

15. *L. CORONILLAEFOLIUS. Nob.*

L. pube brevissima adpressa undique glaucus, caulibus gracilibus ramosissimis diffusis apice surrectis, stipulis ovatis petiolo non alato longioribus, foliolis (parvis) crassiusculis obovatis, pedunculis elongatis 1-2- floris, bracteis ternatis oblongis calyce minoribus, leguminibus teretibus rectis.

Ic. *Fl. sic. t. 418.*

In arenosis maritimis; *Palermo a Mondello.*

Aprili, Majo. ♃

Habitus praecedentis, et *L. glauci Ait.* Differt ab illo *radice* perenni, caulibus ut in sequentibus basi suffruticulosis; *foliolis* crassiusculis: a *L. glauco stylis*

edentulis!. *Caules* filiformes 1-2-pedales: *foliola* fere semper obtusa, lin. lata, vix 2 lin. longa: *pedunculi* 1-2-pollicares, sat raro 3-flori: *calycis dentes* tubo aequales, vel parum longiores, *corolla* lutea parva breviores: *legumina* fere horizontalia, crassiuscula, 8-10 lin. longa, glabra vel adpresse et sparse villosa: *semina* globosa, virentia.

16. *L. CYTISOIDES. Lin. sp. pl. 1092? Viv. fl. Lyb. spec. p. 47!* ex eius herbario!

L. pube sericea brevissima per aetatem defluente canescens, caulibus ramosis diffusis apice surrectis, foliolis obovato-cuneatis obtusiusculis, stipulis ovatis, pedunculis 3-6-floris elongatis, bracteis 3-natis calyce incano brevioribus obovato-oblongis lanceolatisque, leguminibus rectis teretibus patentibus.

L. cretica, maritima, folio glauco et veluti argenteo. *Tourn. corol. p. 27*, ex specim. ipsius herbarii in *Mus. H. Paris.*

Ic. *All. ped. n. 1136. t. 20. f. 1?*

L. siliquosa, maritima, lutea, Cytisi facie. *Barr. ic. 1031.*

L. saxatilis, Coluteae scorpioides foliis, candicantibus siliquis. *Cup. panph. 1. t. 206?*

In saxosis, et lapidosis maritimis.

Martio, Majo. ♄

Caules plures ex eadem lignosa radice, palmares vel fere pedales, rubentes: *foliola* superiora aliquando oblongo-cuneata: *stipulae* subsessiles, petiolo brevi non dilatato longiores: *bracteae* non semper lanceolatae (*Viv.*), sed etiam aliquando obovatae: *flores* lutei: *calycis* laciniae omnes apice carinatae, ibique maculatae.

Huius plantae specimina in herbario *Lin.* desiderantur; et ipsius descriptio nec cum hac, nec cum sequentibus ob folia *tomentosa* convenit. Confer Cl. *Viv. l. c.* Icon *Allioni* ob habitum potius ad *L. prostratum* referenda est.

17. *L.* COMMUTATUS. *Nob.*

L. sericeus, caulibus firmis suffruticulosis (paucis) erectis adscendentibusque, foliolis spathulato-cuneatis obtusis, stipulis ovatis, petiolo brevi dilatato, pedunculis 2-5-floris elongatis, bracteis ternatis lineari-spathulatis calycem subaequantibus, leguminibus teretibus rectis.

L. creticus. *Viv. fl. Lyb. spec. p. 46,* ex herb., et *H. Paris.* ex seminibus.

L. ex Lusitania. *Tourn.* herb. apud *Juss.*

Ic. *Fl. sic. t. 419. f. 1.*

L. angustifolia, incana, marina, fruticosa. *Cup. panph. 1. t. 6.*

L. argentea, cretica. *Plukn. alm. p. 226, t. 43. f. 1,* ex habitu.

In arenosis maritimis: *Trapani nell' Isola del Ronciglio.* Aprili, Majo. ♄

Caules magis fruticulosi, quam in sequentibus, firmiores, ½-1-pedales, striati, erecti, et dum elongati adscendentes: *folia* conferta, crassiuscula; *foliolis* fere semper rotundatis: *calyces* pilis longis, ut in sequente hirsuti: *legumina* prae aliis hujus sectionis crassiora, breviora, magis torulosa, matura nigricantia, pollicaria, non brevissima, ut ex *Viv. l. c.*

L. polyceratos, fruticosa, cretica, argentea, siliquis longissimis propendentibus rectis. *Moris. hist. 2. p. 177,* ex descriptione potius ad hunc quam ad sequentem spectat.

18. *L. creticus. Lin. sp. pl. 1091*, an exclusis synonymis? *Ucria H. Pan. p. 322.*

L. sericeo-hirsutus, caulibus gracilibus numerosis suffruticulosis adscendentibus, foliolis obovato-spathulatis, superioribus ovali-lanceolatis, stipulis ovatis, petiolo brevissimo dilatato, pedunculis 1-5-floris elongatis, bracteis ovali-lanceolatis ternatis calyce hirsuto brevioribus, leguminibus rectis patentibus.

L. creticus. *Cambess. fl. Bal. p. 70*, et *Loisl. fl. gall. ed. 2. vol. 2. p. 136*, ex speciminibus!

Ic. *Cav. ic. 2. p. 44. t. 156. Reich. hort. t. 50. Sibth. fl. gr. t. 758* ex icon. pictis, et ex herbario!

b. sericeo-lanatus.

L. creticus. *Dec. pr. s. nat. 2. p. 211*, ex eius herbario.

Ic. *Fl. sic. t. 419. f. 2.*

In arenosis maritimis; *marina di Castellazzo presso Capopassaro, ed al Pozzallo* utraeque varietates: at var. *b.* etiam prope *Montallegro*, et *Trapani.*

Aprili, Majo. ♄

Fide speciminum herbar. *Lin.*, *Sibth.*, ac *Dec.* hunc pro *L. cretico* recipio; quae species quamvis praecedenti proxima, tamen *caulibus* gracilibus, adscendentibus vel diffusis, et pluribus ab eadem radice; *foliolis* angustioribus, ac *habitu* graciliore ab illa primo intuitu recedit. Varietas *b.* villositate majore ac longiore ab *a.* aliena, et forsan species propria. *L. cytisoidi* quoque affinis; sed pili longiores persistentes; *nervi* calycini fusci; *petioli* dilatati; *calyces* non pilis brevissimis adpressis incani, sed pilis longis vix adpressis hirsuti.

19. *L. patens. Presl del. Prag. p. 48.*

L. pilis subadpressis viridi-canescens, caulibus diffusis

annotinis, foliolis obovato- cuneatis, superioribus bracteisque ternatis oblongo-lanceolatis acutis, stipulis ovatis petiolos lineares superantibus, pedunculis 2-6-floris elongatis, calycis laciniis tubo brevioribus, leguminibus teretibus glabris rectis.

L. polyceratos, humi prostrata, pentaphylla, incana, hirsuta, foliis acutis, floribus luteis rubrovirgatis. *Cup. H. Cath. p. 116.*

Ic. *Fl. sic. t. 420. f. 1.*

L. polyceratos, incana, pentaphylla, hirsuta, repens. *Cup. panph. 1. t. 202*, et *2. t. 222. Bon. t. 34?*

In apricis herbosis submontosis; *Palermo a S. Martino, Caputo, S. Anna, Sagana a Montagna lunga: Prizzi* (*Gasparrini*).

Aprili, Majo. ♃

Caules plures, ramosi: *stipulae* sessiles, aliquando semiovatae: *foliola* tenuia: *calyces* ut in praecedente fusco-nervosi: *flores* quam in illo majores: *semina* globosa, badia, lineolis fuscis variegata: *legumina* pollicaria: *pubescentia* patens vel subadpressa.

Descriptio *Preslii* caulibus simplicibus, leguminibus erectis, foliolisque omnibus lanceolatis a nostris speciminibus differt; et icon *Bon.*, a *Bertol.* in *lucubr.* ad *L. corniculatum* adducta, potius hunc refert.

20. *L.* PROSTRATUS. *Desf. atl. 2. p. 206*, ex eius herbario! *Willd. sp. pl. 3. p. 1395.*

L. pilis sparsis adpressis glauco-virens, caulibus diffusis basi suffruticulosis, foliolis omnibus bracteisque ternatis spathulato-cuneatis obtusis, stipulis oblongis subsessilibus petiolo non dilatato subaequalibus, pedunculis 2-6- floris elongatis, laciniis calycis tubo aequalibus, leguminibus rectis subteretibus glabriusculis.

L. cytisoides. *Dec. pr. s. nat. 2. p. 211*, ex ejus herbario!

L. *glaucescens*, pedunculis subtrifloris folio longioribus, bracteis tribus, leguminibus erectis teretibus torulosis aristatis, stipulis ovato-lanceolatis, foliolis obcordato-cuneatis carnosis glaucis, caulibus prostratis ramosis. *Presl del. Prag. p. 47.*

Ic. L. diffusus, *Schranh pl. rar. H. Mon. t. 40*, non *Smith.*

b. major; caulibus firmioribus, foliolis obtusioribus omnino virentibus.

L. cytisoides, *b. prostratus. Dec. l. c.*

Ic. *Fl. sic. t. 420. f. 2.*

In pratis humentibus, vel in lapidosis maritimis; *Scopello, Trapani, Capo Passaro, Messina, Milazzo.*

Aprili, Junio. ♄

Caules ramosi, plus minus perennantes et robusti, plures ex eadem radice: *foliola* obtusissima, uti reliquae partes pilis raris adpressis brevissimis, et lente conspicuis tecta; juniora glaucescentia: *petioli* omnium praecedentium longiores, 2-3-lineares: *stipulae* saepius petiolo brevissimo suffultae: *calyces* ut in *L. cytisoide: bracteae* calyce longiores, aut breviores: *flores* pallide lutescentes, plerumque in *b.* praecedentium majores, exsiccatione virescentes: *semina* subglobosa, virentia, concoloria.

Liquidi distinctionis characteres inter nonnullas species hujus sectionis adhuc desiderantur.

---

† 21. *L. MARITIMUS. Lin. sp. pl. 1089. Ucria H. Pan. p. 321.*

L. leguminibus solitariis membranaceis 4-angulis, foliis glabris, bracteis lanceolatis.

In maritimis (*Ucria*).

† 22. *L. SILIQUOSUS. Lin. sp. pl. 1089. Ucria l. c. Biv. cent. 1. p. 55.*

L. leguminibus solitariis membranaceo-4-angulis, caulibus procumbentibus, foliis subtus pubescentibus.

L. pratensis. *Cast. H. Mess. p. 14?*

In pratis subhumidis (*Ucria*).

An species *Ucriae*, et illa *Biv.* ad L. tetragonolobi var. *b.*, quam confer, spectant?

† 23. *L. LATERALIS. Presl fl. sic. 1. p. XXII.*

L. pilosus, caulibus ramosis prostratis, foliolis obovatis, stipulis bracteisque ovato-lanceolatis acutiusculis, capitulis bifloris longe pedunculatis, laciniis calycinis linearibus tubo longioribus, leguminibus subteretibus glabris sutura hirsutis.

TRIGONELLA.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1213. Juss. 356.

Cal. campanulatus, 5-fidus. *Vexill.* et *alae* patentes, corollam 3-petalam mentientes; *carina* minima. *Legum.* oblongum, acuminatum, polyspermum, compressum vel cylindricum. (*Folia* ternata).

* *Leguminibus sessilibus.*

1. *T. PROSTRATA. Dec. fl. fr. 5. p. 571*, et *pr. s. nat. 2. p. 182. Spr. s. veg. 3. p. 285.*

T. caulibus diffusis apice adscendentibus, foliolis argute serratis obovato-superioribus lineari-cuneatis, calycibus pilosis, leguminibus falcatis solitariis nervoso-reticulatis rostro longioribus villosis.

T. tuberculata. *Presl del. Prag. p. 46.*

Ic. *Fl. sic. t. 421. f. 1.*

Foenum graecum sylvestre, folio subrotundo, incanum. *Cup. H. Cath. p. 79,* et *panph. 1. t. 13.*

F. graecum sylvestre. *Dalech. hist. 481*, mala. *Bauh. hist. 2. p. 365*, multo melior.

In lapidosis, et in glareosis montosis; *Monte Cuccio, Gibilmessa, Pizzuta, Busambra, Monte di Cammerata, Madonie, Chiaromonte;* ec.

Aprili, Majo. ⊙

Planta plus minus undique pubescens: *caules* in herbosis aliquando erecti: *stipulae* ovato-lanceolatae, petiolis subaequales: *foliola* lineato-venosa, saepe apice emarginata: *flores* albidi, parvi: *legumina* subinflata, 3-7-sperma, pollicem non excedentia: *semina* ovata, subreniformia, punctata, badia.

2. *T.* MONSPELIACA. *Lin. sp. pl. 1095.*

T. adpresse pubescens, caulibus patulis, foliolis argute denticulatis obovato-cuneatis, stipulis apice attenuatis setaceo-dentatis integrisque, racemis sessilibus, pedunculo apice subproducto, leguminibus congestis transverse nervoso-reticulatis declinatis divaricatis obtusiusculis.

Ic. *Wald.* et *Kit. pl. rar. hung. 2. t. 142.*

Foenum graecum sylvestre, polyceration, monspeliacum. *Breyn. cent. 80. t. 33. f. 2,* ex *Lin.*

Hedysarum minimum. *Dalech. hist. p. 446.*

In collibus calcareis aridis, et in aggeribus; *Palermo a Baida ed a Sferracavallo, Bagheria, Sciacca, Girgenti, Trapani, Val di Noto, Vallelonga, Caltanissetta, Madonie;* ec.

Aprili, Majo. ⊙

Rami terrae adpressi, centralis saepius erectus: *foliola* lineato-nervosa, supra glabriuscula: *racemi* petiolis

breviores: *calyces* hirsuti, laciniis subulatis: *flores* pallide lutescentes, parvi: *legumina* 4-8, compressa, 4-5 lin. longa.

** *Umbellis, vel racemis pedunculatis.*

3. *T.* LITORALIS. *Guss. Cat. H. Reg.* in *Bocc.* in *adn. p. 83. Spr. s. veg. 3. p. 285. Dec. pr. s. nat. 2. p. 182.*

T. glabra, caule ramoso suddiffuso, foliolis obovato-cuneiformibus apice denticulatis, stipulis semisagittatis dentatis, pedunculis apice brevissime productis folia subaequantibus, leguminibus pedicellatis utrinque attenuatis declinatis subfalcatis (cultriformibus *Spr.*) transverse nervoso-reticulatis.

Ic. *Fl. sic. t. 421. f. 2.*

In herbosis lapidosis maritimis Siciliae meridionalis, *S. Croce presso la Torre del Braccetto.*

Aprili, Majo. ⊙

Undique glabra: *caules* subflexuosi: *foliola* crassiuscula, aliquando emarginata, cum denticulo triangulari: *stipulae* pilosae, aut ciliatae; superiores saepe integrae: *pedunculi* $\frac{1}{2}$-pollicares: *pedicelli* fere lineares, graciles: *calyx* pilosus, laciniis ovatis, acutis; duabus superioribus brevioribus: *corolla* lutea, calyce duplo longior: *legumina* 3-8, pilosiuscula, semipollicaria, compressa: *semina* oblonga, rufo-flavescentia levia, radicula prominula.

Affinis *T. maritimae Delis.*, a qua differt; foliolis non obverse cordatis; *leguminibus* utrinque acutis, non basi turgidis, subfalcatis non rectis.

4. CORNICULATA. *Lin. sp. pl. 1094. Ucria H. Pan. p. 322.*

T. glabra, caule erecto, ramis adscendentibus, foliolis apice denticulatis obovatis, superioribus oblongis

subcuneatis, stipulis apice attenuatis integris vel setaceo-dentatis, pedunculis folio longioribus, leguminibus racemosis declinatis subfalcatis transverse reticulato-nervosis approximatis.

Melilotus lutea, major, corniculis inflexis ex eodem centro ortis. *Cup. H. Cath. p. 140.*

Ic. *Sibth. fl. gr. t. 761*, ex icon. pictis.

Melilotus italica. *Fuchs. hist. 528.*

In apricis collibus herbosis, et ad muros; *Palermo, Bagheria, Polizzi, Val di Noto.*

Aprili, Majo. ⊙

Foliola inferiora aliquando subrotunda: *pedunculi* 1-2-pollicares: *pedicelli* graciles, lin. longi, demum arcuati: *calycis* laciniae acutae, tubo breviores: *corollae* luteae, calyce duplo triploque majores, exsiccatione praesertim odoratissimae: *legumina* 6-12, compressa, 5-6 lin. longa, utrinque acuta.

MEDICAGO.

Gen. pl. ed. Schreb. n. 1214. Juss. 356.

Cal. subcylindricus, 5-fidus. *Carin.* a vexillo remota. *Stam.* 2-delpha. *Leg.* compressum, polyspermum, falcatum, vel in spiram contortum (*Folia* raro impari-pinnata, saepius ternata. *Flores* in nostris lutei).

* *Leguminibus reniformibus, 1-spermis.*

1. *M.* LUPULINA. *Lin. sp. pl. 1097.*

M. annua, pubescens, foliolis obovato-cuneatis apice denticulatis, stipulis acutis integris dentatisque, pe-

dunculis elongatis, floribus spiciformi-racemosis pedicellatis, calycinis laciniis alas et carinam aequantibus, leguminibus arcuato-reticulatis pilis articulatis glandulosisque tectis.

Melilotus lutea, minima, hirsuta procumbens, spica breviore, densissime disposita, seminis pericarpio renali. *Cup. H. Cath. p. 140.*

Trifolium pratense, luteum. *Cast. H. Mess. p. 46.*

Ic. Melilotus minima. *Riv. tetr. irr. t. 8?*

Trifolium pratense, luteum. *Fuchs. hist. 819?*

In campis herbosis demissis, ad vias ubique.

Aprili, Junio. ⊙

Caules saepe elongati, decumbentes: *flores* lutei, minimi: *legumina* matura nigra.

2. *M. Willdenovii. Merat fl. paris. ed. 1. p. 296?*

M. perennis, pubescens, foliolis obovato-cuneatis apice denticulatis, stipulis lanceolatis acutis integris (raro dentatis), pedunculis elongatis, floribus spiciformi-racemosis pedicellatis, calycinis laciniis alis et carina duplo brevioribus, leguminibus arcuato-reticulatis pilis articulatis glandulosisque tectis.

Ic. *Fl. sic. t. 422. f. 1.*

Medica lupulina, mellina, incano folio molli crasso lanuginoso semicordato. *Cup. H. Cath. p. 139,* et *panph. 2. t. 127. Bon. t. 62,* optimae.

b. lejocarpa, leguminibus glabriusculis vel pilis simplicibus sparsisque tectis.

Ic. *Fl. sic. t. 422. f. 2.*

In herbosis marnaceis, vel calcareis montosis; *Palermo a S. Martino, all'Occhio, Pizzuta, Busambra, Madonie, Caltanissetta, Priolo, S. Cataldo, Cammerata, Villarosa;* var. *b.* passim cum specie, sed praesertim *Madonie, Delia, Summatino.*

Majo, Julio. ♃

Radices in marnaceis alte descendentes, tenaces: *foliola* nervoso-lineata, saepe incana et apice emarginata cum mucronulo; inferiora obcordata: *pedunculi* 1-1 ½-pollicares: *pedicelli* vix lineares, bracteola setacea longiores: *corollae* calycem 2-3-plo excedentes, flavae: *legumina* demum nigra.

Praecedenti valde affinis, et forsan cum illa confusa; tamen differt, duratione, loco natali, caulibus magis caespitosis, et minus elongatis; sed potissimum calycis cum corolla proportione et facie. An planta parisiensis eadem ac nostra, affirmare non possum.

* * *Leguminibus lunatis, vel falcatis.*

3. *M. CIRCINNATA. Lin. sp. pl. 1096.*

M. villosa, foliis impari-pinnatis 2-jugis, foliolis integris, terminali maximo, pedunculis 2-4-floris folio longioribus, floribus terminalibus, leguminibus submembranaceis compressis reniformibus sutura exteriore dentatis (non alatis).

Hymenocarpos circinnata. *Savi fl. pis. 2. p. 205.*

M. radiata. *Ucria H. Pan. p. 323*, non *Lin.* ex loco et nomine vernaculo.

Medica annua, siliqua falcata crenata. *Cup. H. Cath. p. 139.*

Ic. Auricula muris. *Camer. hort. p. 2. t. 8.*

Anthyllis lunaria, flore luteo italica. *Barr. ic. 576.*

In collibus aridis calcareis.

Martio, Aprili. ⊙

Caules adscendentes, *folia* inferiora aliquando 1-juga, et *foliolo* extimo in superioribus lanceolato: *corollae* parvae, vix calyce longiores: *legumina* 3-4

lin. lata, obsolete nervoso-reticulata, fere foliacea: *semina* 2, reniformia, rufescentia, compressa.

4. *M.* FALCATA. *Lin. sp. pl. 1096. Ucria H. Pan. p. 323.*

M. caulibus prostratis adscendentibusque, stipulis integris, foliolis pubescentibus oblongo-cuneatis apice serratis emarginatis mucronatis, pedunculis folio longioribus, floribus racemosis, leguminibus falcato-contortis pubescentibus.

Trifolium fruticans, luteum, Trifolii 1-asphaltitis folio, caule hirsuto, siliquis bivalvis sulcatis deorsum tensis. *Cup. H. Cath. supp. 1. p. 252*, ex emendatione in *supp. alt. p. 91.*

Ic. *Fl. dan. t. 233.*

Medica flavo flore. *Clus. hist. 2. p. 243.*

In aridissimis collibus arenosis; *Messina: Castrogiovanni* (*Tineo*).

Majo, Junio. ♃

Caules tenaces, uti petioli puberuli: *stipulae* scariosae, ciliatae, apice attenuatae: *foliola* subtus exquisite nervosa, infima saepe obovata, et suprema lineari-cuneata: *pedicelli* graciles, 1-2-lineares, *bractea* setacea suffulti: *calyces* villosi, laciniis acuminatis tubo longioribus, *corolla* lutea brevioribus: *legumina* oligosperma.

*** *Leguminibus cochleatis.*

a. anfractibus concentrico-spiralibus.

5. *M.* SCUTELLATA. *Allion. pedem. n. 1115. Willd. sp. pl. 3. p. 1408.*

M. pubescens, stipulis dentatis, foliolis dentato-serratis,

pedunculis 1-2- floris folio longioribus, leguminibus ovalibus globosisque superne planis inermibus oblique nervoso-reticulatis, sutura exteriore tenui acuta.

Medica cochleata, major, dicarpos, capsula rotunda globosa scutellata. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 60.*

Ic. *Gaert. de fruct. 2. p. 349. t. 155. Sibth. fl. gr. t. 769*, ex icon. pictis.

Trifolium cochleatum, primum. *Dod. pempt. 575.*

Cochleata. *Riv. tetr. irr. t. 89. f. 1*, et *t. 90. f. 1.* optimae.

Inter segetes, et in collibus apricis herbosis mari finitimis; *Val di Mazzara, e Val di Noto.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules erecti, vel diffusi: *foliola* inferiora obovata, superiora elliptica vel oblonga, acuminata: *stipulae* latae, superiores setaceo-dentatae: *pedunculi* pollicares, arista saepius 6-lineari terminati: *legumina* glabriuscula, majuscula, laxe concentrico-spiralia, spiris foliaceo-compressis: *semina* reniformia, badia.

b. anfractibus horizontalibus.

1. leguminibus depressis paucigyrosis.

6. *M.* OBSCURA. *Retz obs. 1. p. 24. Willd. sp. pl. 3. p. 1406. Dec. pr. s. nat. 2. p. 174! Guss. pl. rar. p. 34*, excl. syn. *M. helicis Willd.*

M. villosiuscula, foliolis apice acute denticulatis, stipulis ciliato-dentatis, pedunculis multifloris folio longioribus glabris 1-cyclis 2- spermis inermibus radiatim venosis, venis ad suturam exteriorem tenuem acutam anastomosantibus.

M. laevis. *Desf. atl.* 2. *p.* 213, ex ejus herbario!

Ic. *Retz l. c. t.* 1.

Medica maritima, trifolia, polycarpos, fructu toroso non spinoso. *Till. H. Pis. p.* 110. *t.* 42. *f.* 2, ex speciminibus a Cl. *Mauri* acceptis.

b. spinosa. Guss. l. c.

Leguminibus margine spinosis, spinis setaceis rectis apice aliquando uncinatis.

Ic. *Guss. l. c. t.* 52.

In arenosis maritimis Siciliae meridionalis ubique.

Aprili, Majo. ⊙

Caules diffusi: *foliola* exquisite nervosa, inferiora obovata, superiora rhombeo-obovata: *calycis laciniae* fere lineares, acutae: *flores* aurei, 3-6, inter alios hujus sectionis paullo majores, ut in sequente: *pedunculi* aliquando foliis aequales: *legumina* semper 2-sperma, et monocycla: *semina* rufescentia, exacte reniformia.

In varietate *b.* venae ad suturam exteriorem in spinas potius dorsales, quam revera marginales productae.

7. *M.* HELIX. *Willd. sp. pl.* 3. *p.* 1409.

M. villosiuscula, foliolis apice acute denticulatis, stipulis ciliato-dentatis, pedunculis multifloris folio longioribus, leguminibus glabris adpresse cochleatis 2-3-cyclis 2-4-spermis inermibus radiatim venosis, venis ad suturam exteriorem obtusam tenuem anastomosantibus.

M. obscura, *c. rugulosa. Dec. pr. s. nat.* 2. *p.* 174, ex ejus herbario!

Ic. *Fl. sic. t.* 423. *f.* 1.

b. spinosa; leguminibus margine spinosis; spinis setaceis rectis apice aliquando uncinatis.

Ic. *Fl. sic. t.* 423. *f.* 2.

In arenosis maritimis Siciliae orientalis; *Catania* (*Cosentini*), *Bagheria sotto Catalfano* (*Tineo*): et in collibus arenosis a mari dissitis; *Aidone, Piazza, Caltagirone:* var. *b Catania.*

Aprili, Majo. ⊙

Habitus omnino praecedentis, sed *legumina* 2-3-cycla ac 2-4-sperma, et matura nigricantia; quae semper in illa virentia 1-cycla, et tantum 2-sperma; ideo que immerito in *pl. rar. p. 314,* simul conjunxi.

8. *M.* ORBICULARIS. *Allion. pedem. n. 1150. Willd. en. H. Ber. p. 801.*

M. glabra, foliolis apice dentato-serratis, stipulis setaceo-laciniatis, pedunculis subbifloris folio brevioribus, leguminibus inermibus, laxe cochleatis 2-5-cyclis utrinque convexiusculis reticulato-venosis, sutura exteriore tenui acuta.

Medica cochleata, major, dicarpos, fructus capsula compressa orbiculata levi sine oris crispis. *Cup. H. Cath. p. 139,* et *supp. alt. p. 60.*

Trifolium cochleatum, leve. *Cast. H. Mess. p. 46.*

Ic. *Gaert. de fruct. 2. p. 349. t. 155.*

Medica orbiculata. *Bauh. hist. 2. p. 384.*

M. cochleata, altera, major, dicarpos, capsula compressa orbiculata nigra levi sine oris crispis. *Moris. hist. 2. p. 152. s. 2. t. 15. f. 2.*

b. leguminibus utrinque planis glabris, margine subundulatis.

M. marginata. *Willd. en. H. Ber. p. 802. Dec. pr. s. nat. 2. p. 174.*

Ic. M. major, dicarpos, capsula compressa orbiculata nigra, oris crispis. *Moris. hist. 2. p. 152. s. 2. t. 15. f. 1.*

c. leguminibus utrinque planis, margine subundulatis ciliatis.

M. applanata. *Willd. en. H. Ber. supp. p. 52*, ex *Horn. H. Hafn. supp. p. 85*, non vero ex *Link H. Berol. en. alt. 2. p. 268.*

In arvis, et inter segetes ubique.

Aprili, Majo. ⊙

Caules diffusi: *foliola* obcordata, vel obovata: *legumina* in eadem planta saepe pro aetate et locorum natura variant; ideoque non immerito Cl. *Bent. cat. plant. Pyr. p. 100*, istas varietates in plures species non distrahere arbitratus est.

9. *M.* ELEGANS. *Jacq. Willd. sp. pl. 3. p. 1408.*

M. glabriuscula, foliolis subtus villosis apice serrato-denticulatis, stipulis dentatis, pedunculis sub 2-floris folio brevioribus, leguminibus glabris utrinque planis 2-3-cyclis inermibus ad facies et suturam exteriorem obtusam transverse reticulato-nervosis.

M. rugosa. *Desr. dict. enc. 3. p. 632*, non *d'Urvill.* Medica minor, seminum cista orbiculata plana, fimbriatis oris, polycarpos. *Cup. H. Cath. p. 139*, et M. orbiculata, dicarpos, fructu compresso, circum oras piloso, per maturitatem albo. *Cup. l. c. supp. alt. p. 60.*

Ic. *Fl. sic. t. 424. f. 1.*

Medica minor, seminum capsula cochleata plana, fimbriatis oris, polycarpos. *Cup. panph. 1. t. 208.*

M. cochleata, major, dicarpos, capsula compressa orbiculata rugosa alba. *Moris. hist. 2. p. 152. s. 2. t. 15. f. 4.*

In apricis collibus calcareis herbosis; *Palermo, Carini, Capacci, Trapani, Vicari, Villafrati, Bagheria, Cammerata, Madonie, Caltavuturo, Val di Noto.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules adscendentes: *foliola* inferiora et media rhombeo-obovata, suprema oblongo-cuneata: *legumina* juniora virentia, adulta albida, sutura exteriore crassiuscula et obtusa: *semina* flavescentia, reniformia, altero lobo acutiore, sed nec truncata nec atra (*Dec.*).

10. *M. APICULATA. Willd. sp. pl. 3. p. 1414. Dec. pr. s. nat. 2. p. 175.*

M. glabra, stipulis ciliato-dentatis, pedunculis multifloris folio subaequalibus, leguminibus laxiuscule cochleatis utrinque planis 1-3- cyclis exquisite nervoso-reticulatis, sutura exteriori tenui obtusa utrinque muricato-spinulosa.

Ic. *Fl. sic. t. 424. f. 2.*

Medicago coronata. *Gaert. de fruct. 2. p. 349. t. 155?*

In herbosis collibus apricis; *Spaccaforno, Siracusa.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules diffusi: *foliola* obovato-cuneata, apice denticulata, saepe emarginata cum mucrone: *pedunculi* foliis aequales, vel breviores: *legumina* juniora virentia, adulta fusca, 2-6, aliquando 1-cycla.

2. Leguminibus globoso-ovalibus cylindraceisque.

† *spiris distinctis, nec concretis, nec arcte adpressis.*

11. *M. CILIARIS. Willd. sp. pl. 3. p. 1411. Dec. pr. s nat. 2. p. 180* ex ejus herbario!

M. glabra, stipulis ciliato-dentatis, pedunculis 1-2-floris folio subaequalibus, leguminibus ovali-globosis utrinque convexis nervoso-reticulatis subadpresse cochleatis villosis, sutura exteriore plana lata utrinque spinosa, spinis basi sulcatis rectis patentibus vel demum adpressis.

Ic. *Fl. sic. t. 425. f. 1.*

M. glomerata, rotunda siliqua aculeata. *Cup. panph. 2. t. 205.*

Medica cochleata, spinosa, major, seu capsula rotundiore majore, spinis paucioribus et rigidioribus. *Moris. hist. 2. p. 153. s. 2. t. 15. f. 7.*

Cochleata echinata, rotata. *Riv. tetr. irr. t. 89. f. 8.*

In collibus herbosis mari finitimis, et inter segetes ubique in Sicilia.

Aprili, Junio. ⊙

Caules elongati: *foliola* obovata vel rhombeo-obovata, serrulata: *pedunculi* 1-2-flori, sat raro 3-flori: *flores* praecedentium majores, pallide lutescentes: *legumina Avellanae* magnitudinis, ad facies glabra, ad suturam et ad spinas pilis glandulosis ac articulatis tecta; *sutura* fere ½ lin. lata, nec sulcata, nec carinata; *spinae* lin. longae: *semina* majuscula, reniformi-oblonga, nigra.

Icon *Morisonii* male a *Willd.* sub *M. intertexta* citatur. In leguminibus adultis saepe spinae sunt distichae, adpressae ac intertextae; an ideo uti suspicatur Cl. *Dec. l. c. M. intertexta Willd.* hujus tantum varietas?

12. *M. MACULATA. Willd. sp. pl. 3. p. 1412.*

M. villosiuscula, stipulis dentato-ciliatis, pedunculis 1-5-floris folio brevioribus, leguminibus foliisque glabris laxiuscule cochleatis subglobosis utrinque planis concentrico-venosis 4-5- cyclis, sutura exteriore lata striata utrinque spinosa, spinis subreflexis arcuatis subintertextis basi crassiusculis.

Medica minor, cochleata, monoceratos, ciliariter echinata, cordato folio macula nigra notato. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 60?*, et

Trifolium cochleatum, folio cdrdato maculato. *Cup. l. c. supp. alt. p. 90.*

Ic. Medica hirsuta, foliolo cordato macula nigra insignito, cochleato semine, sursum et deorsum aculeato. *Cup. panph. 2. t. 119.*

Medica arabica. *Cam. hort. p. 97. t. 27;* sed spinae nimis crassae videntur.

In apricis herbosis, et inter segetes: *Catania.*

Aprili, Majo. ⊙

Foliola obcordata, raro obovata, dentato-serrata, macula cordiformi saepius notata, vel aetate evanescente: *legumina* juniora depressa, ut in *M. muricolepti*, sed adulta fere globosa, utrinque plana, magnitudine *Pisi* et ultra: *spinae* lin. 1 ½ longae, arcuatae, non vero uncinatae; adultae basi compressae, incrassatae, et exsiccatione canaliculatae.

Icon *Moris. s. 2. t. 15. f. 12,* quae a *Willd.* sub hac specie citatur, male ad *M. sphaerocarpam* trahitur a *Dec. l. c.*

13. *M.* MURICOLEPTIS. *Tin. pug. 1. p. 18. Dec. pr. s. nat. 2. p. 179.*

M. glabra, stipulis ciliato-dentatis, pedunculis 1-2-floris folio longioribus, leguminibus subadpresse cochleatis 4-5-cyclis depressis utrinque planissimis exquisite nervoso-reticulatis, sutura exteriore tenui obtusa unisulcata utrinque spinosa, spinis patentibus arcuatis setaceis basi crassioribus canaliculatis.

Ic. *Fl. sic. t. 425. f. 2.*

M. magno fructu depressiori, aculeis sursum et deorsum versis rarioribus surrectioribus. *Cup. panph. 1. t. 82.*

In arvis argillosis, ad vias, in pascuis, et inter segetes ubique.

Aprili, Majo. ⊙

Caules diffusi, saepe valde elongati: *foliola* infima obcordato-vel obovato-cuneata, denticulato-serrata: *flores* sequentium duarum paullo minores, pallide lutescentes: *legumina* 5-6 lin. lata, vix 2-3 lin. alta, adulta saepe fusca: *spinae* in cyclo supremo breviores vel obliteratae, quo charactere ad *M. disciformem Dec.* accedit; sed *leguminibus* exquisite nervosis, duplo majoribus, aliisque notis toto coelo diversa; ideoque male a Cl. *Spr.* in *s. veg. 3. p. 291* cum illa confusa: *semina* majuscula, reniformi-oblonga, fusca.

14. *M.* ECHINUS. *Dec. fl. fr. 4. p. 546,* et *pr. s. nat. 2. p. 181.*

M. glabra, stipulis ciliato-dentatis, pedunculis multifloris folio brevioribus, leguminibus globoso-ovalibus utrinque convexis nervoso-reticulatis, sutura exteriore latiuscula plana utrinque spinosa, spinis basi sulcatis subincurvis adpressis intertextisque.

Medica cochleata, major, dicarpos, spinosa capsula, seu spinis longioribus sursum et deorsum tendentibus. *Cup. H. Cath. p. 139.*

Ic. *Fl. sic. t. 426. f. 1.*

Medica magno fructu, aculeis sursum et deorsum tendentibus. *Cup. panph. 1. t. 82.*

M. cochleata, spinosa, major, dicarpos, capsula spinis sursum et deorsum tendentibus. *Moris. hist. 2. p. 153. s. 2. t. 15. f. 8, 9.*

Cochleata echinata, maxima. *Riv. tetr. irr. t. 89. f. 9.*

Inter segetes, et in collibus herbosis; *Palermo a Boccadifalco a Mondello, Altavilla, Mazzara, Marsala, Trapani.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules elongati: *foliola* obovata vel obcordata; suprema

oblongo-obovata, vel deltoideo-obovata, minute denticulata: *pedicelli* fere calyce longiores: *legumina* glaberrima, et flores magnitudine *M. ciliaris*, spinis undique intertextis occultata: *semina* nigra, oblongo-reniformia, majuscula: *calyces* et *pedunculi* villosiusculi; isti quamvis multiflori, nonnisi 1-2 legumina gerunt.

Icones *Morisonii 8* et *9* certe ad eamdem plantam spectant. Confer *Moris. l. c.*, ideoque *fig. 9* male ad *M. intertextam* refertur a *Dec.* in *pr. l. c.*

15. *M. TENOREANA. Dec. pr. s. nat. 2. p. 180.*

M. villosiuscula, stipulis subintegris, pedunculis sub-2-floris folio brevioribus, leguminibus glabriusculis laxe cochleatis utrinque planis cylindricis concentrico-venosis 4-5-cyclis, sutura exteriore lata plana submarginata utrinque spinosa, spinis setaceis adpressis subuncinatis.

M. cancellata. *Ten. fl. nap. pr. p. 44*, non *Marsch.*

Ic. *Ten. fl. nap. t. 178. f. 1.*

In collibus herbosis apricis, et in submontosis calcareis; *Palermo a Monte Cuccio, e Monte Peregrino, Sagana, Carini, Monte di Trapani, Monte Scuderi, Contado di Modica, Monte di Cammerata.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules diffusi: *foliola* infima obcordata, superiora obovato-cuneata: *stipulae* aliquando denticulatae: *pedunculi* saepius 1-2-flori, vix petiolum exscedentes, 2-4-lineares: *legumina* laete virentia, juniora depressa, adulta cylindrica, latitudine longitudinem aequante, obsolete venosa.

16. *M. PENTACYCLA. Dec. cat. H. Monsp. p. 124*, et *pr. s. nat. 2. p. 177.*

M. glabra, stipulis ciliato-dentatis laciniatisque, pedun-

culis 1-5- floris folio brevioribus, leguminibus laxe cochleatis, utrinque planis subcylindricis 5-cyclis exquisite nervoso-reticulatis, sutura exteriori tenui obtusa utrinque spinosa, spinis rectis divergentibus apice hamatis.

Ic. *Fl. sic. t. 426. f. 2.*

Medica cochleata, polycarpos, annua, capsula nigra hispidiore. *Moris hist. 2. s. 2. t. 15. f. 19?*, quae a *Willd.* sub *M. nigra* citatur.

M. glabra, major, folio subcordato, una binis ternis quaternis siliquis adunatis laxe cochleatis echinatis. *Cup. H. Cath. p. 149; panph. 2. t. 35*, et

M. major, prae maturitate laxe cochleata, spinosa, polyceratos. *Cup. l. c. supp. alt. p. 60.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules longiores, *pedunculi* saepius multiflori, et *legumina* paullo latiora ac altiora hanc a sequente vix discriminant.

17. *M.* LAPPACEA. *Lam. Dict. enc. 3. p. 637*, exclus. syn. *Moris. s. 5. t. 15. f. 13*, ad *M. denticulatam* spectante, et *Riv. tetr. irr. t. 88*, quae *M. pentacyclae* magis proxima videtur. *Dec. pr. s. nat. 2. p. 117.*

M. glabra, stipulis ciliato-dentatis, pedunculis sub 4- floris folio brevioribus, leguminibus utrinque planis 3-4- cyclis exquisite nervoso-reticulatis, sutura exteriori tenui acutiuscula utrinque spinosa, spinis patentibus apice hamatis.

Trifolium cochleatum, fructu nigro hispido. *Cast. H. Mess. p. 46.*

M. ciliaris. *Savi fl. pis.* non *Willd.*

Ic. *Fl. sic. t. 426. f. 3.*

M. hispida. *Gaert. de fruct. 2. t. 155. f. 7?*

M. cochleata, polycarpos, capsula spinosa minore nigra hispidiore. *Moris. hist. 2. p. 154. s. 2. t. 15.*

f. 11, male a *Willd.* ad suam *M. muricatam* relata.

b. paucigyrosa. Lam. l. c.

In collibus herbosis, et inter segetes: *Bosco di Caronia ne' siti aperti, marina di Carini, Nicosia; Monte delle Rose, e Palazzo Adriano* (*Gasparrini*): *Palermo* (*Tineo*): var. *b. Monte Erice* (*Tineo*).

Aprili, Majo. ⊙

Foliola apice denticulato-serrata, obovato-vel obcordato-cuneata: *pedunculi* aliquando folio longiores: *legumina* praecedentis paullo angustiora, 3-lin. lata, adulta saepe nigra, diametro altitudinem exscedente: *spinae* 1 $\frac{1}{2}$ lin. longae, nunquam reflexae, ut in *M. uncinata*, sed semper divergentes: *semina* reniformia, lutescentia.

M. distans, Poir. dict. enc. supp. 3. p. 526, forsan ab hac non diversa, nam exemplaria utriusque speciei in herb. *Dec* omnino inter se similia vidi: praeterea praecedenti admodum proxima, a qua collatis pluribus speciminibus nonnisi spirarum numero et leguminibus magis latis quam altis discriminari potest; ita ut var. *b.* inter hanc et praecedentem sectionem videatur media.

An *M. flexuosa Ten. fl. nap. 2. p. t. 178. f. 1.* ab hac vel a praecedente satis diversa?

18. *M.* RECTA. *Desf. atl. 2. p. 212*, ex ejus herbario.

M. cano-pubescens, caulibus patentibus erectisque, pedunculis 1-3-floris folio brevioribus, stipulis integris, leguminibus laxe cochleato-globosis glabriusculis (virentibus) ad margines regulariter venoso-foveolatis, 3-5-cyclis, sutura exteriore tenuissima utrinque spinosa, spinis patentissimis canaliculatis hamosis.

Medica echinata, hirsuta. *Cup. H. Cath. p. 139.*

Ic. *Fl. sic. t. 427. f. 1.*

Medica echinata, hirsuta, monocapsularis, curtis petiolis. *Cup. H. Cath. p. 139, panph. 2. t. 112,* et Medica ciliaris, annua. *supp. alt. p. 62.*

Ad muros, in ruderatis, ad vias, in collibus aridis calcareis lapidosis ubique.

Aprili, Majo. ⊙

Foliola inferiora obovato-subrotunda, adscendendo obovata, demum suprema cuneata; omnia apice obsolete denticulata, obtusa vel emarginata: *stipulae* raro obsolete dentatae: *pedunculi* foliis semper breviores: *legumina* parva, spinis elongatis obtecta, ipsorum diametrum fere excedentibus; quae spinae non ex leguminis sutura, sed ex nervis ab utraque facie exsertis faveolas inter se relinquunt: *semina* pallide lutescentia, potius oblonga, altero latere curva, quam reniformia.

M. minimae b. longisetae, Dec. pr. 2. p. 178 ob legumina proxima, sed pedunculis semper folio brevioribus videtur diversa.

19. *M. MARINA. Lin. sp. pl. 1097. Ucria H. Pan. p. 323.*

M. albo-tomentosa, stipulis lanceolatis subintegris, pedunculis folio subaequalibus multifloris, leguminibus subadpresse cochleatis cylindricis utrinque planis, sutura exteriori lata plana 2- sulcata utrinque spinosa, spinis patentibus apice incurvis remotis.

Medica cochleata, polycarpos, capsula spinosa minori, perennis, incana, maritima. *Cup. H. Cath. p. 139.*

Medica marina, lutea. *Cast. H. Mess. p. 41*, et Trifolium marinum, fruticosum. *p. 46.*

Ic. *Cav. ic. 2. t. 130. Gaert. de fruct. 2. p. 350. t. 155.* Medica marina. *Clus. hist. 2. p. 243. Camer. hort. t. 28.*

In arenosis maritimis, ubique in Sicilia.

Aprili, Junio. ♃

Caules apice adscendentes: *foliola* obsolete denticulata, obovato-cuneiformia, vel cuneata: *stipulae* raro denticulatae, aut bifidae: *pedunculi* racemosi, foliis aequales vel longiores: *flores* odori, laete sulphurei, 6-12, conferti: *legumina* oblique nervosa, aliquando ad exteriorem suturam ita brevissime spinosa, ut fere muricata videantur; vel spinis lin. longis armata: *tomentum* in plantis diu exsiccatis rufescens.

20. *M.* TEREBELLUM. *Willd. sp. pl. p. 3. p. 1416? Dec. pr. s. nat. 2. p. 176*, ex ejus herbario.

M. glabra, stipulis ciliato-laciniatis, pedunculis sub 2-floris folio longioribus, leguminibus laxe cochleatis 5-6-cyclis, sutura exteriori tenui latiuscula utrinque spinosa, spinis brevibus rectis patentissimis.

Ic. M. aculeata. *Gaert. de fruct. 2. p. 349. t. 155? Moris. hist. 2. s. 2. t. 15. f. 20, 21*, quae a *Lam.* ad suam *M. rigidulam* trahuntur.

Inter segetes Siciliae orientalis, ac meridionalis; *Siracusa, Comiso, Spaccaforno, Noto, Catania: Palermo* (*Tineo*).

Aprili, Majo. ⊙

Leguminum sutura exterior obtusa, et utrinque depresso-submarginata; ideoque spinae ex carina, non vero ex leguminis margine prodeunt. *Glabrities, foliola* et *stipulae M. pentacyclae* similes, a qua spinis vix ½ linearibus differt; ita ut non immerito Cl. *Benth.* uti illius varietatem *brevispinam* habeat; ex adverso legumina adhuc juniora *M. tuberculatam b.* fere referunt.

M. sardoa, Moris stirp. sard. elench. 1. p. 15, ex speciminibus ab amicissimo auctore acceptis ab hac parum

differt; sed *M. terebellum* ejusdem, species videtur propria; nam legumina exacte cylindrica et adpresse cochleata; sutura exterior plana, lata, et fere marginata; spinulae non patentes, sed adpressae et fere intertextae; stipulae levissime ciliato-serratae; pedunculi foliis breviores. An haec ob spinas reflexas est vera *M. terebellum Willd?*

† † *spiris arcte approximatis, vel concretis.*

21. *M.* TUBERCULATA. *Willd. sp. pl. 3. p. 1410. Dec. pr. s. nat. 2. p. 175*, ex ejus herbario.

M. pubescens, stipulis ciliato-dentatis, foliolis serrulatis, pedunculis sub 2-floris, leguminibus glabris adultis ovato-cylindraceis basi planis apice convexis, spiris demum concretis, sutura exteriore acuta utrinque lacunoso-tuberculata ac spinulosa, demum crassissima arcte tuberculoso-leprosa.

Ic. Medica magna, turbinata. *Bauh. hist. 2. p. 385*, optima quoad fructus, et descriptionem, sed mala quoad folia.

b. tuberculis minus approximatis, et etiam adultis acutioribus.

M. pubescens. *Dec. Cat. H. Monsp. p. 124*, ex ejus herbario, non *Horn.*

Ic. *Fl. sic. t. 427. f. 2.*

Inter segetes Siciliae meridionalis, et orientalis utraeque varietates; *Siracusa*, *Lentini*, *Noto*, *Spaccaforno*, *Terranova: Palermo* (*Tineo*); *Catania* (*Cosentini*). Aprili, Majo. ⊙

Foliola inferiora rhombeo-obovata, suprema ovato-lanceolata: *pedunculi* pollicares, et ultra: *legumina* juniora utrinque plana, depressa, spiris non concretis

sutura utrinque lacunoso-tuberculata, tuberculis spinulosis, vix carinam excedentibus; sed in adultis spirae approximantur, et tuberculis auctis lacunae obliterantur, uti recte notat Cl. *Benth. cat. pl. Pyr. p. 101*, a quo omni jure *M. pubescens*, *M. spinulosa Dec.*, et *M. catalonica Schrank* tanquam ejusdem speciei lusus habentur.

22. *M. STRIATA. Bast. jour. bot. 1814. p. 19. Dec. pr. s. nat. 2. p. 175.*

M. villosiuscula, stipulis ciliato-dentatis, pedunculis 1-6-floris folio longioribus, leguminibus glabris utrinque planis 3-4-cyclis, adultis adpresse cochleatis, sutura exteriore convexa 1-nervia inermi vel utrinque sparse et obsolete muricato-tuberculata.

M. tricycla. *Dec. cat. H. Monsp. p. 125*, ex ejus herbario.

M. tornata minima. *Desf. atl. 2. p. 211*, ex ejus herbario.

Ic. *Fl. sic. t. 428. f. 1.*

In arvis maritimis Siciliae meridionalis; *Terranova*, *Spaccaforno*, *Girgenti*, *Menfrici*, *Sciacca.*

Aprili, Majo. ⊙

Folia et *habitus* sequentis; sed differt *leguminibus* depressioribus, latitudine fere altitudinem superante; *spirarum* numero; *sutura* exteriore convexa, non plana; *pedunculis* multifloris, longioribusque.

23. *M. TORNATA. Willd. sp. pl. 3. p. 1409? Dec. pr. s. nat. 2. p. 175*, ex ejus herbario.

M. villosiuscula, stipulis ciliato-dentatis, pedunculis 1-5-floris folio longioribus, leguminibus glabris, adultis utrinque planis cylindricis concreto-cochleatis, cyclis 5-6, sutura exteriore plana crassa 1-nervia inermi.

Ic. *Fl. sic. t. 428. f. 2.*

Cochleata fructu tornatili. *Riv. tetr. irr. t. 89. f. 4.*

b. leguminum sutura exteriore utrinque muricata, vel spinulosa.

M. cylindracea. *Dec. Cat. H. monsp. p. 123*, et *pr. s. nat. 2. p. 178*, ex ejus herbario.

Ic. *Fl. sic. t. 428. f. 3.*

In herbosis maritimis, vel in collibus apricis mari proximis: var. *a. Trapani;* var. *b.* ubique obvia.

Aprili, Majo. ⊙

Caules diffusi, glabriusculi: *stipulae* saepe laciniatae: *foliola* cuneata, apice acute denticulata; superiora subtruncata, plus minus nervosa: *legumina* diametro vix lineari, 2-2 ½ lin. longa, ut plurimum duo in quovis pedunculo; juniora laxe cochleata, sutura compresso-carinata: *spinulae* in *b.* brevissimae, vix suturae latitudinem aequantes.

Varietas *b. M. litorali* valde proxima, sed spirarum numero, leguminibus scilicet magis longis quam latis recedit. *Willdenovium* cum dubio citavi, nam anfractus apud nos fere concreti, non distantes ut ex laudato auctore.

24. *M.* TURBINATA. *Willd. sp. pl. 3. p. 1409*, excl. syn. *Bauh. hist. 2. p. 384*, ad *M. scutellatam* spectante.

M. villosa, stipulis dentatis, pedunculis 1-2-floris, leguminibus glabris cylindraceo-ovalibus utrinque convexis, sutura exteriore crassa uninervia levi vel obsolete tuberculata venoso-rugosa convexa demum plana.

M. olivaeformis. *Moris stirp. sard. elench. 2. p. 3*, ex ejusdem speciminibus.

M. doliata. *Carmign. Giorn. pis. an. 1810. n.° 32. p. 12*, ex *Dec. fl. fr. supp. 567.*

Medica hirsuta, incana, monocarpos vel dicarpos, capsellis seminum candicantibus, stricte cochleatis, subturbinatis, lenibus. *Cup. H. Cath. p. 139?*

Ic. *Carmign. l. c. t. XII*, ex *Dec.*

Medica dicarpos, fructus capsula turbinata rugosa. *Moris. hist. 2. p. 153. s. 2. t. 15. f. 5,* mediocris.

Cochleata, fructu turbinato. *Riv. tetr. irr. t. 89. f. 3.*

Inter segetes Siciliae orientalis; *Siracusa, Avola, Noto.* Aprili, Majo. ⊙

Stipulae superiores ciliato-dentatae: *foliola* infima obovata, suprema saepe oblongo-cuneata, vel rhombeo-obovata: *pedunculi* aliquando folio longiores, sat raro 3-flori: *legumina* glabra, semper laete virentia, 3-4 lin. longa, 2- lin. lata, sutura exteriore levi, nec tuberculata nec muricata: *semina* majuscula, reniformia, levia, pallide rufo-flavescentia.

25. *M.* OLIVAEFORMIS. *Guss. pl. rar. p. 390,* excl. syn. *Moris.*

M. villosa, stipulis dentato-ciliatis, pedunculis 1-2-floris, leguminibus villosiusculis cylindraceo-ovalibus globosisve utrinque convexis vel basi planiusculis, sutura exteriore demum plana uninervia crassa utrinque tuberculato-spinulosa, spinulis crassis conicis rectis patentibus vel subadpressis.

M. rigidula. *Desr. dict. enc. 3. p. 634?*

Medica major, echinato subrotundo glomerato fructu maximo bino ternoque. *Cup. H. Cath. supp. alt. p. 61.*

Ic. *Fl. sic. t. 429. f. 1.*

Medica canescens, hirsutie pillulata glomerata. *Cup. panph. 2. t. 2.*

Cochleata fructu turbinato, et echinato. *Riv. tetrap. irr. t. 89. f. 7.*

In arvis, et inter segetes Siciliae, *da Sciacca a Siracusa per Terranova.*

Aprili, Majo. ⊙

Legumina matura fere semper fusca et majora, *tuberculi* vel *spinae* breves suturae latitudinem vix aequantes, reliqua omnia ut in praecedente.

M. aculeata, *Gaert. de fruct. 2. p. 349. t. 155?* potius hanc quam *M. terebellum* mihi referre videtur.

26. *M.* SPHAEROCARPA. *Bertol. b. macrocarpos, Benth. cat. pl. Pyr. p. 102.*

M. glabra, stipulis laciniatis, pedunculis sub 3-floris folio subaequalibus, leguminibus adultis ovalibus utrinque convexis, spiris arctissime adpressis, sutura exteriore depressa crassa bisulcata utrinque spinosa, spinis linearibus brevibus rectis.

M. ovata. *Carmign.* ex *Benth. l. c.*, et ex speciminibus ab *Horto Taurinensi* acceptis.

Medica major, dicarpos, involucro seminum cochleato. *Cup. H. Cath. p. 139*, et

M. spinosa, dicarpos, fructu ovali duro, spinis rigidioribus et brevioribus. *supp. alt. p. 61.*

Ic. *Sebast.* et *Mauri fl. rom. prodr. p. 262. t. 3. f. 2*, potius hanc varietatem refert.

Medica major, dicarpos, seminum capsula cochleata ovata aculeata. *Cup. panph. 1. t. 208.*

In collibus herbosis, et inter segetes ubique in Sicilia.

Aprili, Majo. ⊙

Caules, et *petioli* aliquando villosiusculi: *foliola* rhombeo-obovata, argute serrulata; suprema saepe elliptico-cuneata: *legumina* juniora glabra, virentia, utrinque plana, et fere globoso- depressa; adulta 4 lin. longa, 2-2 ½ lin. lata, nigricantia; spinis basi vix incrassatis.

Varietatem *a.* leguminibus jam adultis globosis adhuc in Sicilia non vidi.

27. *M.* GERARDI. *Dec. pr. s. nat. 2. p. 179,* ex ejus herbario! *Willd. sp. pl. 3. p. 1415?*

M. villosa, stipulis ciliato-dentatis, pedunculis 1-floris folio brevioribus, leguminibus ovalibus (virentibus) pilis articulatis glandulosisque dense leproso-pubescentibus basi planis apice convexis, spiris demum arctis, sutura exteriore convexa (enervia) utrinque spinosa, spinis patentibus rectis uncinatisque.

Ic. *Fl. sic. t. 429. f. 2.*

Medica cochleata dicarpos, capsula spinosa rotunda minore, rarius spinis crassioribus et brevioribus armata. *Moris. hist. 2. p. 113. s. 2. t. 15. f. 18,* a *Lam.* ad sequentem relata.

b. minor. Dec. l. c. leguminibus globoso-ovalibus, spinis subobsoletis patentibus rectis uncinatisque raris gracilibus.

Ic. *Fl. sic. t. 429. f. 3.*

In arvis inter segetes, et in apricis herbosis montosis; var. *a Palermo* (*Tineo*); var. *b. Petralia alle falde delle Madonie; Palazzo Adriano*, e *Monte delle Rose* (*Gasparrini*): *Palermo a Mondello* (*Tineo*).

Aprili, Majo. ⊙

Var. *b. planta* gracilis: *caules* palmares: *foliola* parva, nervoso-lineata, obcordato-vel obovato-cuneata, apice denticulata, juniora subcanescentia: *legumina* 3-4 lin. longa, 2 lin. lata, immatura fere utrinque plana, et spiris subapproximatis: *semina* ut in *M. turbinata,* sed minora. In var. *a. caules* robustiores; *spirae* non ita approximatae; *legumina* minora; *spinae* longiores, nec ita distantes.

28. *M.* MURICATA. *Willd. sp. pl. 3. p. 1414? Bent. cat. pl. Pyr. p. 102,* ex ejusd. specim!

M. pubescens, stipulis integris dentatisque, pedunculis sub 1-floris, leguminibus globosis utrinque convexis glabris, spiris approximatis, sutura exteriore lata uninervia demum planiuscula utrinque spinosa, spinis brevibus patentibus rectis incurvisque suturae latitudinem aequantibus.

Ic. Medica hirsuta echinis rigidioribus. *Vaill. bot. par. t. 33. f. 7.*

Inter segetes in submontosis; *Palermo a Monte Peregrino, a Sagana; Carini, Mistretta, Monte Erice.*

Aprili, Majo. ⊙

Inter *M. olivaeformem*, ac *M. neglectam* media, et utrisque similis quoad habitum pubescentiamque. Differt a *M. olivaeformi*, *leguminibus* magis globosis; *spinis* longioribus, adultis saepe conicis basi incrassatis: ab altera *leguminibus* glabris, sutura exteriore lata; *spinis* brevioribus.

Icones veterum valde dubiae, et forsan nonnullas ad *M. neglectam* spectare puto.

29. *M.* NEGLECTA. *Nob.*

M. villosa, stipulis ciliato-dentatis, pedunculis sub 1-floris folio longioribus, leguminibus globoso-ovalibus utrinque plano-convexis pilis articulato-glandulosis dense pubescentibus, spiris approximatis, sutura exteriore acuta, spinuloso-foveolata, spinis patentibus subuncinatis suturae latitudinem excedentibus.

Ic. *Fl. sic. t. 430. f. 1.*

Inter segetes in arvis depressis, et in submontosis; *Palermo a Sagana, Amorosa al S. di Busambra, Delia, Monteallegro.*

Aprili, Majo. ⊙

Planta junior canescens: *foliola* apice denticulata;

inferiora obovato-cuneata, superiora deltoideo-cuneata: *legumina* ad facies nervosa; sutura exteriore acuta non vero convexa, ut in praecedente, et *spinae* longiores quam in illa ac crebriores.

30. *M.* LITORALIS. *Rhode* in *Lois. not. p. 118. Dec. pr. s. nat. 2. p. 177,* ex ejus herbario.

M. villosa, foliolis obovatis, stipulis ciliato-dentatis, pedunculis 1-6-floris folio sublongioribus leguminibus glabris, adultis utrinque planis cylindricis adpresse cochleatis latitudine altitudinem superante, sutura exteriore lata carinata spinosa, spinis (1 ½ lin. longis) patentibus vel subadpressis apice incurvis.

Ic. *Fl. sic. t. 430. f. 2.*

b. stipulis dentatis.

Ic. M. hirsuta echinis rigidioribus. *Bauh. hist. 2. p. 358?* ex *Dec.*

Ic. *breviseta. Dec. l. c.*

Leguminum spinis vix lin. longis et rarioribus.

Ic. *Fl. sic. t. 430. f. 3.*

In arenosis maritimis ubique: var. *b.* et c. *Sciacca, Trapani, Catania, Messina.*

Aprili, Majo. ⊙

Caules diffusi, obsolete angulati, villosiusculi: *stipulae* in plantis siculis ciliato-dentatae: *foliola* inferiora obovata; media cuneata, subtruncata; suprema saepe oblongo-cuneata, apice acute denticulata, nervosa, juniora fere canescentia: *calycis* laciniae fere lineares, acutae: *legumina* 3-5-cycla, ad facies obsolete venosa; immatura laxe cochleata, sutura exteriore tunc acuta, sed demum crassa, et plana: *spinae* jam adultae rigidae, basi crassiusculae, sat raro hamatae, sed ut plurimum apice incurvae, patentes vel

raro subadpressae ac subintertextae. Varietas *b.* vix a specie separanda.

M. arenaria *Ten.* huic valde proxima, et forsan insignis varietas.

31. *M.* TRIBULOIDES. *Lam. dict. enc. 3. p. 635.*

M. pubescens, foliolis apice argute serratis, stipulis ciliato-dentatis, pedunculis sub 2-floris folio brevioribus, leguminibus glabris, adultis cylindricis utrinque planiusculis concreto-cochleatis, sutura exteriore carinata lata utrinque spinosa, spinis adultis crassis conicis rectis divergentibus vel subadpressis.

Ic. Cochleata, durius echinata. *Riv. tetr. irr. t. 89. f. 10!*

Inter segetes Siciliae, et in herbosis maritimis; *Trapani.* Aprili, Majo. ⊙

Caules aliquando erectiusculi: *folia* saepe canescentia; *foliolis* cuneato-obovatis, vel rhombeo-obovatis: *legumina* majuscula, 2 lin. lata, 5-6 lin. alta; *spinis* suturae latitudinem superantibus, non adpressis sed semipatentibus, rectis, vel aliquando apice vix incurvis.

Non immerito Cl. *Benth. cat. pl. Pyr. p. 102*, hanc et duas sequentes tanquam ejusdem speciei lusus considerat; siquidem dum legumina jam perfecta spectantur transitus ab una ad alteram facillime recognoscitur. Sola *M. tentaculata* ob spinarum apicem intra suturae crassitiem reconditum, non vero exsertum, et ob legumina utrinque planissima ac exacte cylindrica magis a *M. murice*, et praesertim a *M. tribuloide* recedit.

32. *M.* MUREX. *Willd. sp. pl. 3. p. 1410. Dec. pr. s. nat. 2. p. 180*, ex ejus herbario.

M. villosa, foliolis apice dentatis, stipulis profunde ciliato-dentatis, pedunculis sub 2-floris folio brevio-

ribus, leguminibus cylindricis utrinque planis glabris demum adpresse cochleatis, sutura exteriore latiuscula carinata utrinque spinosa, spinis subincurvis adultis patenti-adpressis subintertextis.

M. tentaculata. *Moris. stirp. sard. elench. fasc. 3. p. 6*, ex ejusdem specimine.

b. spinis demum validis incurvis intertextis, suturam valde excedentibus spirisque adpressissimis.

M. hamata, pedunculis 2-floris petiolum aequantibus, leguminibus utrinque planis glabris, anfractibus quinis distantibus, aculeis subulatis uncinatis distichis divaricato-patentibus, stipulis dentato-ciliatis, foliolis subrhombeis apice denticulatis. *Presl del. Prag. p. 45?*

Ic. *Fl. sic. t. 430. f. 3.*

Cochleata, rarius echinata. *Riv. tetr. irr. t. 89. f. 11?*

Inter segetes Siciliae meridionalis utraeque varietates. Aprili, Majo. ⊙

Planta pallide virens: *foliola* inferiora obovato-cuneata, media et superiora deltoideo-cuneata: *calycis* laciniae setaceae, valde villosae: *legumina* praecedentis paullo minora, ad facies dum juniora in *a.* reticulato-nervosa, 3-4 lin. alta, diametro 2-lineari et ultra: *spinae* juniores patentes et fere setaceae, basi canaliculatae, demum teretes basi parum incrassatae, arcte adpressae ac intertextae in *b.*, quae sequentem magis refert; minus adpressae in *a.*, in qua etiam spirae minus approximatae.

33. *M.* TRUNCATULATA. *Gaert. de fruct. 2. p. 350.*

M. villosiuscula, foliolis apice argute denticulatis, stipulis subciliato-dentatis, pedunculis 1-3- floris folio brevioribus, leguminibus adultis cylindricis utrinque planis glabris demum concreto-cochleatis, sutura exteriore lata carinata utrinque spinosa, spinis reflexis linearibus, adultis conicis adpressissimis.

M. tribuloides *b. narbonensis Dec. pr. s. nat. 2. p. 178,* ex ejus herbario.

M. tentaculata. *Willd. sp. pl. 3. p. 1413.*

Ic. *Gaert. l. c. t. 155.*

Medica minor, cordata, polycarpos, seminum capsula cochleata cylindroide spinosa. *Cup. H. Cath. p. 139, panph. 1. t. 208,* et

M. dolcata, minor, lenis. *supp. alt. p. 61.*

In arvis, et inter segetes in cultis submontosis; *Palermo a S. Martino, Carini a Cirasia, Sagana, Ficuzza, Mistretta,* ec.

Aprili, Majo. ⊙

Praecedenti admodum affinis, a qua spinis praesertim differt, quae etiam in leguminibus junioribus (quae minora quam in illa) deflexae, et in adultis ita adpressae et breves, ut eorum apex fere intra suturae foveolas inclusus remanet.

---

† 34. *M.* GLABELLA. *Presl del. Prag. p. 44.*

M. pedunculis bifloris petiolo aequilongis, leguminibus cylindraceis utrinque planis, junioribus villosis, anfractibus senis, aculeis rectis subulatis, stipulis inciso-dentatis, foliolis obcordatis denticulatis pilosis.

In arvis Panormi.

Floret aestate. ⊙ (*Presl*).

..... *Calyx* corollam luteam aequans: *legumen* juvenile villosum, adultum cochleatum, glabrum vel pilis raris obsitum, anfractibus senis aculeatis, aculeis rectis subulatis. Affinis *M. intertextae* (*Presl*).

† 35. *M.* GLOBOSA. *Presl l. c. p. 45.*

M. pedunculis subbifloris petiolo brevioribus, leguminibus globosis pubescentibus, aculeis subulatis di-

stichis divaricatis patentibus, stipulis dentatis, foliolis obovatis denticulatis.

In arvis maritimis, *fra la Roccella, e Cefalù.*

Aprili, Majo. ⊙ (*Presl*).

..... *Pedunculi* 2-3-flori, glabri: *legumina* globosa, pubescentia, in uno pedunculo solitaria, anfractibus 7-8, aculeis subulatis anfractu duplo longioribus distichis divaricatis (*Presl*).

An var. *M. ciliaris?*

† 36. *M. ARBORESCENS. Presl fl. sic. 1. p. XX.*

M. pilis adpressis sericeo-pubescens, caule fruticoso, foliolis obcordatis integerrimis, stipulis lanceolatis acuminatis, pedunculis paucifloris racemoso-capitatis, leguminibus stipitatis cochleato-contortis sericeo-pubescentibus levibus dispermis.

In Sicilia (*Presl*).

† 37. *TENUIFOLIA. Presl l. c.*

M. caulibus prostratis ramosis, foliolis lineari-cuneiformibus emarginatis apice dentatis, stipulis ovatis acuminatis inciso-serratis, pedunculis corymbosis folio longioribus, leguminibus contorto-cochleatis reticulato-venosis glaberrimis.

In Sicilia (*Presl*).

† 38. *M. TETRACYCLA. Presl l. c.*

M. caulibus procumbentibus glabriusculis, foliolis obovatis denticulatis, stipulis lanceolatis dentatis, pedunculis trifloris, leguminibus 4-cyclis cochleato-cylindricis, margine crasso tuberculis duplici serie dispositis, seminibus reniformibus flavis.

In Sicilia (*Presl*).

An varietas *M. turbinatae*, *b?*

† 39. *CRINITA. Presl l. c.*

M. glabriuscula, caulibus procumbentibus, foliolis

rhombeo-obovatis denticulatis, stipulis inciso-dentatis, pedunculis 3-6-floris petiolo longioribus, leguminibus cochleatis ovoideis glabris 5-cyclis, cyclis adpressis, spinis marginalibus distichis setaceis rectis adpressis cyclos superantibus.

In Sicilia (*Presl*).

An varietas *M. echinus*?

FINIS VOLUMINIS SECUNDI

August. A. 1832 absoluti.

Ad servandam in ambobus voluminibus foliorum aequalitatem, operae pretium duximus in peculiari libello *Supplementi* nomine, *additiones*, *correctiones*, et *adnotationes*, quas istis adjungendas esse mihi visum est, lectoribus exhibere.

INDEX GENERUM

N. B. *Literae romanae genera admissa indicant, cursivae synonyma recentiora.*

